۱۳۴۱ — ۱۳۴۲
د افغانستان کالنی

د مطبوعاتو وزارت

د کورنیو خپرونو لوی مدیریت

د افغانستان کالنی

۴۱-۱۳۴۲

۳۰ کنه

مسئول مدیر : عبدالله «محب حیرت»

د سنبلې لومړی ۱۳۴۲

شمارهٔ ۳۰ د افغانستان کالنی

درسراپردهٔ سالیکه گذشت کشورما بسوی پیشرفت وتحول گامهای بر داشت که این حرکت وجنبش موزونتر ازسال پار بود.

میبینیم کشورما خوشبختانه همدوش بایجابات عصر وهمگام با مقتضیات زمان سیرارتقایی خودرا میپیماید وتطبیق پلانهای پنجسالهٔ دولت یکی پی دیگر نتایج مفید وثمربخش خودرا دررشتهای مختلف مملکت وزندگی مردم ما پدید میاورد خوشبختانه هر بار نشرسالنامه درموقعی تصادف میکند که گذشت یکسال درپایان روزهای خود تحولات مطلوبی را بمیان میآورد.

میبینیم باتقدیم شمارهٔ ۳۰ دافغانستان کالنی زمزمهٔ دیموکراسی وتحول سریع درپهنسرای کشور عزیز طنین انداز است ومفردات پلان پنجسالهٔ دوم کشوردر عصر فرخنده شهریار خجسته سیر باقوت بیشتر در حال تطبیق میباشد. قانون اساسی افغانستان باقانون مطبوعات وبسی مقررات نوین وتعلیماتنامه‌ها و لوایح مورد نظر مطابق ایجابات عصر وزمان درحال تدقیق، تعدیل وتدوین میباشد. نظام عدالت اجتماعی وآوردن اساسات دیموکراسی بتدریج مراحل تطبیقی خودرا میپیماید تاآنکه به نقطه ارتقایی خود برسد بنابران شمارهٔ ۳۰ دافغانستان کالنی که از یکطرف معرف فعالیتها یکسالهٔ دولت(از سنبله ۴۱ تا سنبله ۱۳۴۲) میباشد ازجا نب دیگر بانشرمطالب مفید آفاقی وحیاتی که به زندگی مادی ومعنوی وسیاسی اجتماع وفرد مفاد ارزنده دارد بصورت مشرح ومفصل برای مشتاقان معرفت سهم میگیرد در لمحاتیکه این شماره دافغانستان کالنی بمناسبت استقبال وتجلیل چهل وپنجمین سال استرداد آزادی وطن تقدیم میشود، بختیاریم ازاینکه مراتب بهترین تبریکات خودرا به این مناسبت بحضور اعلیحضرت معظم همایونی رهبرملی وکشوردارمحبوب خود وکافه طبقات هموطنان عزیزعرض نماییم و برای اعتلاوعظمت روزافزون کشوراز صدق دل دعا نماییم تامهروخرشید درآسمانها تابنده است مشعل آزادی افغانستان عزیز درمرتفعترین قلل کوههای شامخ آن درخشنده وفروزنده باشد.

«اداره»

مینار یادگار استرداد آزادی وطن

همایونی معظم اعلیحضرت د خپلواکی د ٤٤ جشن په مراسمو کښې د عسکری
رسم گذشت نه وروسته د شاهانه اردو کتنه کړی .

په کابل کښې د خپلواکی په ٤٤ جشن کښې د شاهانه ذات اردو د رسم گذشت یوه منظره

د افغانستان معظم پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه

د افغانستان معظم ټولواك د ۱۲۹۳ کال د میزان د میاشتې په دوه ویشتمه
نیټه په کابل کښې زیږیدلی دی. څنګه چه دده ګران عمر دزده کړې او تعلیم داقتضا وه
وګرځید نو په لومړنیو او منځنیو ښوونځیو کښې دزده کړې لپاره شامل شو او
په پای کښې یې خپل عالي تعلیمات په کابل کښې سرته ورسول هرکله چه دده محترم
پلار اعلیحضرت شهید سعید محمد نادرشاه غازی دافغانستان دسفیر په حیث پاریس ته
لاړ همایوني ذات هم له فقید شهر یار سره دمهمو تحصیلاتو دزده کړې لپاره دده ملګری
شو، نو فرانسوی ژبه او عالي علوم یې په مختلفو شقوقو کښې په عالي ښوونځیو او
پوهنتونو کښې زده کړل او دوطن دداخلي مسائلو او ملي اخلاق په نسبت خصوصي تربیه
او دهیواد په باره کښې دلازمو مطالبو ادراك او نور خصایص یې له خپل پلار څخه زده کړي دي.

دافغانستان له لویو اغتشاشاتو نه وروسته (چه نجات یې داعلیحضرت همایوني
دمحترم پلار په واسطه سره سرته ورسید) معظم ټولواك چه خپل تعلیمات یې سرته
رسولي وو او دوطن د خدمت لپاره چمتو شوی ؤ د ۱۳۰۹ شمسي کال دمیزان په ۲۰
نیټه یې کابل ته تشریف راوړه له دې کبله چه ده له یوې خوا عسکري عالم سره مینه
درلوده او له بلې خوا یې وغوښتل چه د پلار دمنهج پیروي وکړي په عسکري شعبه کښې
د کابل په عالي نظامي تعلیمګاه کښې شامل شو او په لږه موده کښې یې په دې شریف فن کښې
پوره مهارت وموند او په ۱۳۱۰ لمریز کال کښې یې دوالاحضرت سردار احمد شاه د دربار دپخواني
وزیر چه داعلیحضرت محمد نادرشاه شاه شهید دتره زوی ؤ مشره لور په نکاح کړه
او ددغه کال په آخر کښې څه موده دحربیې دوزارت په وکالت او څه موده د معارف
دوزارت په وکالت مؤظف شوی و دهمایوني اعلیحضرت خپل ذاتي لیاقت او
فطري استعداد په ښه اداره او دصحیحو خدمتو په کولو یادی دوه وزارتو کښې په ښه
توګه ښکاره کړ، په ۱۳۱۲ کال کښې یعنی هغه وخت چه اعلیحضرت محمد نادرشاه
غازی شهید شو دملت دوکیلانو، مشرانو او ټولو عسکري او کشوري افرادو په غوښتنه
او اتفاق دسلطنت په تخت کښیناست، سږ کال دده دمبارك جلوس (۳۰) کال ګڼل کیږي.

دمعظم همایوني اعلیحضرت زامن او لوڼې.

۱ـ دوالاحضرتې شهزادګۍ بلقیس دزیږیدو نیټه د ۱۳۱۱ لمریز کال دحمل ۲۸
۲ـ دوالاحضرت مرحوم شهزاده محمد اکبر « د ۱۳۱۲ « « داسد ۱۹
۳ـ دوالاحضرت شهزاده احمد شاه « د ۱۳۱۳ « « دسنبلې ۲۱
۴ـ دوالاحضرتې شهزادګۍ مریم « د ۱۳۱۵ « « دعقرب ۱۰
۵ـ دوالاحضرت شهزاده محمد نادر « د ۱۳۲۰ « « دجوزا ۴
۶ـ دوالاحضرت شهزاده شاه محمود « د ۱۳۲۵ « « دمیزان ۱۰
۷ـ دوالاحضرت شهزاده محمد داؤد (پښتون یار) « د ۱۳۲۸ « « دحمل ۲۵
۸ـ دوالاحضرت شهزاده میرویس « د ۱۳۳۵ « « ددلو ۵

دمعظم تولواک دارشاداتو ځینی برخې

دهیواد دخپلواکۍ د۴۴ تلین په مناسبت :

له نیکه مرغه په دغه وخت کې داستعمار او غلبې عمر پای ته رسیدلی دی، دآزادو ملتونو
نوی مجادله په تیره بیا هغو ملتونو چه قهراً له دوی څخه دانکشاف فرصت سلب شوی ؤ
ترهر څه زیات فن ددوی بیرته پاتی ګیدو، لری کولو ته متوجه ده ځکه چه پخوا مونږ ته
دغه فرصت میسر نه ؤ د هغو جبران زمونږ زیات کوښښونه غواړی په دغه لیار کی
زمونږ مجادله هغه وخت مطلوبه نتیجه ورکوی چه د هغو نیمګړتیاو د لری کولو دپاره
چه زمونږ د مادی او معنوی ژوند بنیاد تهدیدوی دسعی او عمل په طاقت
سره خپلی وظیفی سرته رسولی وی، دوطن دټولو بچو او نارینه ؤ ښځو
ددغه مسئولیت سهم غواړم د منورو زلمیانو ځخه چه اجتماعی وظیفی ورسپارلی
شوی دی او د وطن له هغو زامنو څخه چه د تعلیم له لیاری په آینده کښی د وظیفو د منلو
دپاره تیاری کوی زمونږ توقع زیاته ده چه په پوره پوهی سره خپلی وظیفی په ښه ډول
سرته ورسوی دسږ کال په پسرلی کښی بیا فرصت لاس ته راغی چه د هیواد ځینو سیمو ته
سفر وکړم په هر ګوټ کې می مطلوب هدف ته د رسیدو دپاره دخلکو روحیه په بیداری
او همآهنګی سره وکتله . د هغو په سرته رسولو کښی د حکومت د پلانو د تطبیق مشاهده
زما د زیاتی امیدواری موجب شو نن د افغانستان خلك د نړۍ د ټولو ملتو په شان
دخپلو ملی چارو او بین المللی علایقو د پاره مسئولیتونه لری د هغو د سرته رسولو دپاره
ملی عنعناتو او عصری شرطونو په نظر کښی نیولو سره چه ژوند پکښی کوو باید په راسخ
عزم خپلو کړو کوښښونو ته دوام ورکړو په ملی ساحه کښی د افغانستان خلك او حکومت
داقتصاد او اجتماع او معارف په لیار کښی د ښه ژوند په تهیه کولو مشغول دی، په دغه ساحه
کښی مو وویل د حکومت کوښښ او دخلکو همکاری د حدود و په امکان کښی له هغو
هیلو سره برابردی چه د ملت هر فرد یې د هیواد د ښې آینده دپاره په زړه کښی روزی لکه چه
د هیواد په آبادیه کښی پیشرفتونه او انکشاف د طبیعی منابعو څخه داستفادی تلاش،
د موا صلاتو د لیارو تمدید او په تیره بیا د معارف تقویه چه د هیواد د نوی ژوند د بنیاد
اساس دی د مملکت په هر ګوټ کښی محسوس دی .

په بین المللی علایقو کښی د افغانستان تکلیف د سولی او امنیت د ټینګولو او د ښه تفاهم
او دوستی په لاره کښی د خدمت په لیاره د ملګرو ملتو د منشور په پیروی د بین المللی
همکاری پیدا کول دی، د افغانستان د بیطرفی سیاست په دغو مهمو اساساتو شروع شوی دی

او په خلل نه قبلو ونکې شکل یې دوام کړی اوو به یې کړي په هغه نړۍ کښې چه سیاسي اختلافونه او ایدولوژۍ لانجې په کښې روانې دي دافغانستان طرز عمل د بیطرفۍ دسیاست په تعقیب چه دهغه اساس دسر نوشت دټاکلو دحق او پر ورغو د خبرو د لارې داختلافي مسئلو دحل دلارې دلټولو اود آزادۍ داصل په احترام په بین المللي قضیاوو کښې آزاد قضاوت دی، دسولې غوښتنې او ټولو خلکو او ملتو سره د ښو روابطو دآرزو ښخه سرچینه اخلي .

بمناسبت احتفال نهصدمین سال وفات پیر هرات :

خواجهٔ بزرگوار از آن شخصیت های معنوی و ممتاز است که آثار و افکار خویش را بجهان بشریت ارمغان نموده و ازین جاست که اندیشه های عرفانی و ارشادات اخلاقی وی نه تنها در تاریخ فرهنگ کشور ما که موطن و موقف تجلی افکار اوست مقام خاص دارد ، بلکه باتحولی که او وامثال او در سیر فکری بشری ایجاد نموده اند نزد آن دانشمندان جهان که قرن ها از آثار وی برخوردار گردیده اند سزاوار تکریم میباشد .

دښوونکو دورځې دپنځم احتفال په مناسبت :

زموږ هیواد دتاریخ په دورو کښې دد اسې ثقافت او تمدن مرکزو چه داخلاقي او معنوي عالي اصولو په اساس ولاړ و او داسې کلك بنسټ دی چه زموږ آینده ترقي وربانده کلکه پاتې کیږي او زموږ د استادانو او پوهانو تکریم چه تل یې قیمتي ثقافتي ذخیرې پرې ایښې دي زموږ دملي عنعناتو او داسلامي شعایرو جزء گڼل کیږي ، داوسني عصر دمدنیت په جریان کښې دمعلم وظیفه کال په کال اهمیت پیدا کوي او دتخنیکي او اجتماعي علومو ورځ په ورځ زیاتیدونکي ترقي نوی طرز تلقي ایجابوي، موږ په داسې وخت کښې ژوند کوو چه دخلکو دژوند دسویې په ښیگڼه کښې دپوهنې او معارف اغیزه ورځ په ورځ زیاتیږي، په ژوند کښې دعلم تطبیق دیوې ټولنې دمدنیت د سنجش مقیاس تشکیلوي، په اوسنۍ نړۍ کښې اجتماعي او اقتصادي تحولات دنړۍ هغو مملکتو ته د استفادې فرصتونه ورکوي چه د مادي او معنوي ددغې استفادې اندازه دملتو دتربیې او ثقافت په سویې پورې مربوط ده.

زموږ په هیواد کښې اوس تخنیکي او اقتصادي پلانونه تر اجراء لاندې دي چه زیاتو تعلیم یافته افراد وته احتیاج لري او باید حتی الامکان ورو زل شي په دغو ټولو جریاناتو کښې دمعلم وظیفه مهمه ده او دمملکت دمدنیت په تاسیس کښې مهم عامل گڼل کیږي.

د کمکي اختر په مناسبت :

خوشحاله یو چه گورو زموږ خلك همدا شانې چه دملي شعور په لمنا کښې دوطن داعتلا په لاره کښې دخپلو وظیفو په سرته رسولو او دښه راتلونکې سبا د پاره

ملی لار ښوونکی اودوطن ترقی غوښتونکی همایونی معظم ټولواک
چه په دېوروستنیو کلو نوکښې ددوی دګټورو لارښوونو په رڼا کښې
افغانستان ددیموکراسۍ، عرفانی، اقتصادی او اجتماعی تکامل په خوا
ور اندې روان دې

په تلاش کښې صمیمانه کوشش کوي او زیار باسي چه دغه کوښښونه له معنوي عالي ملکاتو او اخلاقي سجایا وو سره هم یوځای اوسي په دې وخت کښې چه کال پای ته رسیږي او دادې د نوي کال لمر را ختونکی دی دهیواد په بیلو بیلو عمراني موسسو کښې زمونږ دکار ګرانو نه ستړي کیدونکي فعالیت، د پنځمې د تولید اتو په زیاتولو کښې دشمال سیمې د بزګرانو کوښښونه او دهیواد د بیلو بیلو ښوونځیو ناتو په وړاندې بیولو کښې دټول ملت کوښښونه چه سږ کال زما په داخلي مسافر تونو کښې و لیدل شول مونږ دراتلونکو آرزو ګانو د ترسره کولو دپاره ډیر هیله من او مطمئن کوي.

د۱۳۴۳ د نوي کال په مناسبت:

ددې آغاز پای هغه مهمه وظیفه ده چه دهغې ترسره کول او په ځای کول ددې خاوري د فرد په غاړه ایښوول شوي ده اوس هم زمونږ په ښارونو او بانډو او دروډونو او ناوو نو په غاړو او د غرونو او غونډیو په لمنو کښې ډیري داسې شاهدې مځکې شته چه طبیعت هغه د نیالګیو د ایښودلو او د ځنګلونو د جوړولو دپاره مساعدې کړي دي او په لږه توجه ور څخه ګټه اخیستل کیدلای شي لکه چه وینو د مځکې په تشکلاتو او د محیط داوبو او هوا په شرایطو کښې ددې کار دپاره کوم یو مانع نشته، نو هغه کار چه ددې ضروري کار دترسره کولو دپاره یو مهم عامل ګڼل کیږي هغه دخلکو همت او ذوق او کوښښ دی.

زمونږ توصیه ټولو هغو خلکو ته چه په دې ګټور او اجتماعي اقدام کښې برخه اخلي تل داده چه هغوي نیالګي په داسې شرایطو کښینوي او په داسې شرایطو یې روزنه او پالنه وکړي چه له هغه څخه سمه او پوره ګټه واخستلای شي او که د دې شرایطو مراعات ونکړای شي نو په دې صورت کښې به نیالګي ضایع، مځکه شاړه او دخلکو خواري عبث شي.

دلوی اختر په مناسبت:

په دغه نیکمرغ او مبارك فرصت کښې چه دنړۍ مسلمانان د ورولۍ او برابرۍ په روحیه سره دکعبې مبارکې په زیارت مشرف دي زما دعا داده چه دغه عالي روحیه تل د اسلام دنړۍ لارښوونکې وي.

دعصر احتیاجاتو او مقتضیاتو په او سنۍ مرحله کښې زموږ دموقف په مخ کښې زموږ فرایض او وجایب لوی او زیات کړي دي.

پدې وخت کښې چې زموږ هیواد دملي مصالحو سره سم دیوه اجتماعي تحول په مرحله کښې دی زموږ دوظیفو صحیح تشخیص دهیواد د اوس او راتلونکې وخت له پاره زموږ دمسئولیت ضمانت کوي.

د ملي شورى رئیس دکتور عبدالظاهر

د ۱۲۸۸ د غبرګولي د میاشتې په ۱۳ نیټه په لغمان کښې زیږېدلی او لومړنۍ زده کړې ئې تر څلورم ټولګي پورې د کابل د رحمت په ښوونځي کښې بشپړې کړې. او وروسته له هغه ئې دوه کاله د علي آباد په ملي طبي ښوونځي کښې درس لوستلی دی او وروسته بیا د حبیبیې د ښوونځي په (اوم ټولګي) په دوهمه رشدیه کښې داخل او په ۱۳۱۰ لمریز کال کښې د حبیبیې له ښوونځي څخه فارغ التحصیل او په هماغه کال کښې د طب زده کړې د پاره امریکې ته واستول شو او په ۱۳۱۴ کښې ئې د کولمبیا له پوهنتون څخه د اجتماعیاتو د لیسانس دیپلوم واخیست او په

د ملي شورى رئیس ښاغلی دکتور عبدالظاهر

۱۳۱۹ کښې ئې هم د کولمبیا له پوهنتون څخه د طب د ډوکتورۍ دیپلوم او په همدغه کال کښې ئې د نیویارک د ریاست د روغتیا له وزارت څخه د عامې روغتیا د چارو دیپلوم او په ۱۳۲۲ کښې ئې په نیویارک کښې د فلشنګ له روغتون او د پنسلوانیا د بیول له روغتون څخه د داخله او جراحي تخصص واخیست او په آخر کښې یعنې له ۳۱ څخه تر ۳۲ پورې ئې د پنسلوانیا د ریاست د بیول په روغتون کښې د شغیز دانت (سرطبابت) چارې په غاړه درلودې.

دی د ۱۳۲۲ د لړم په ۱۷ نیټه وطن ته راغی او د ۱۳۲۲ د مرغومي د میاشتې له

۸ نيټي څخه د۱۳۲۹د لړم تراول پورى يى دښاروالى دسرطبيب په حيث وظيفه اجرا کړى ده.

له ۱۳۲۷ نه راهيسى يى سر بيره پر خپلو ورسپارل شويو وظيفو دشاهانه مبارك حضور دمعالج طبيب په حيث هم وظيفه اجرا کړى ده اود ۱۳۲۹ دلړم له اول څخه ئى دروغتيا دوزارت دمعين په وظيفه سربيره د دارملو د ديپو دریاست کفالت هم اجرا کړيدي دغه راز يې په ۱۳۲۹ کښې دستورى دريمه درجه نشان اخيستى دى.

دخپل ماموريت په وخت کښې ئې په لاندى بين المللى جرګو کښې ګډون کړيدى

۱: دتهران په پزشکى کنګره کښې دغړى په حيث.

۲: په ۱۹۴۹ کښې ئې په روم کښې دنړى د روغتيا دمؤسسى په اسامبله کښې دغړى په حيث. دجينوا د ۱۹۵۱ـ۱۹۵۲ او ۱۹۵۴ په اسامبله کښې دافغانى هيأت دمشر په حيث اود ۸۴۹ر۴ر ۱۱ ر ۳۴ احکام په اثر دروغتيا د وزارت دکفيل په حيث مقرر شوى ؤ.

په ۱۳۳۵ کښې دشوروى داشترا کيه جمهوريت په اتحا د کښې دافغانى صحى هيأت دمشر په حيث د ۱۳۳۷ دغبر ګولى په لومړى نيټه په کراچى کښې د همايونى معظم اعليحضرت دلوى سفير په حيث وټاکل شو او په همدغه کال کښې ئې دسردار عالى نښان واخيست. د ۱۳۴۰ دورى په مياشت کښې دکراچى د لوى سفارت له عهدى څخه استعفا وکړه او د شورى په يو لسمه دوره کښې دلغمان دخلکو په وکالت کانديد شو چه په هغه اثر دلغمان دخلکو په نما يندګى دشورى په وکيلانو کښې شامل او وروسته له هغه دشورى ديو ولسمى دورى دوکيلانو له خوا درأيو په اتفاق دپارلمان درئيس په حيث وټاکل شو.

دملی شورئ تشکیل

د ملی شوری رئیس	دکتور عبدالظاهر	(د لغمان وکیل)
لمړی معین	دکتور محمد اسمعیل علم	(د کابل د مرکز وکیل)
دوهم معین	ښاغلی ولی محمد رحیمی	(د آقچې وکیل)
لمړی منشی	« محمد رحیم شیدا	(د میمنې د مرکز وکیل)
دوهم منشی	« میرزا گل محمد	(د خاص کنړ وکیل)

د ملی شوری د کمیسیو نو رئیسان ، معاونان او منشیان

دخارجه چارو د کمیسیون رئیس	ښاغلی کمال الدین اسحق زی	(د سرپل وکیل)
مرستیال	ښاغلی غلام سخی پوپل	(د حضرت امام وکیل)
منشی	« عبدالرزاق	(د کوهستان وکیل)

دقوانینو د تدوین د چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی عبدالله رحمانی	(د چخانسور وکیل)
مرستیال	ښاغلی میرزا محمد	(د روداتو وکیل)
لمړی منشی	« محمد نسیم پروانه	(د غوراتو د مرکز وکیل)
دوهم منشی	« عبدالرشید	(د بلخ وکیل)

د بودجې او مالی د چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی محمد امان انورزاده	(د خان آباد وکیل)
مرستیال	« امان الله سیوشانی	(د گذری وکیل)
لمړی منشی	« میرزا هدایت الله	(د کوز کنړ وکیل)
دوهم منشی	« عبدالرشید	(د بکوا وکیل)

د کرهڼې او مخابراتو د چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی حبیب رحمن ناصری	(د تالقانو د مرکز وکیل)
مرستیال	« محمد یوسف	(د جبل السراج وکیل)
منشی	« عبدالرؤف	(د جلال آباد د مرکز وکیل)
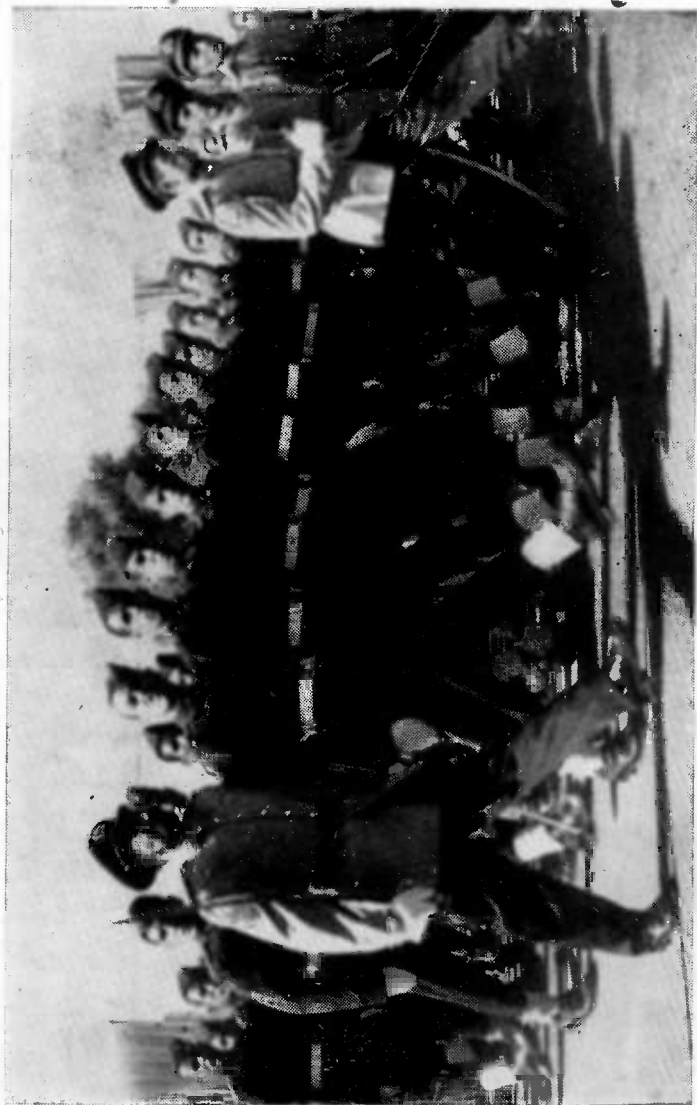
په کابل کښي دوطن دخپلواکۍ د ٤٤ جشن په لومړي ورځ دشاهانه اردو رسم گذشت

دخپلواکۍ د ٤٤ جشن درسم گذشت بوه منظره

په کابل کښې دخپلواکۍ د ٤٤ جشن دعسکري رسم گذشت یوه منظره

د پوهنی، مطبوعاتو او د روغتیا چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی عبدالباقی شاغاسی	(د چاردهی وکیل)
مرستیال	« غلام سخی فولاد	(د پغمان وکیل)
منشی	« ابو بکر محزون	(د بادغیساتو وکیل)

د عدلی چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی مولوی عبدالخالق	(د کنړو وکیل)
مرستیال	« مولوی میالطف الله	(د کاپیساو وکیل)
منشی	« عبدالشکور	(د اندړو وکیل)

د ملی دفاع د چارو کمیسیون

رئیس	ښاغلی عبدالرزاق	(د دوشی وکیل)
مرستیال	« میرزا محمد	(د ارگون وکیل)
منشی	« علیشاه	(د خمکنی وکیل)

د ملی شوری مامورین

د لیکنو او د مجلس لوی مدیر	ښاغلی محمد داؤد
د محاسبی او اداری » «	« محمد نعیم
د خپرونو او د شوری د مجلی مدیر	« فضل احمد زیارمن
د پښتو محرر	« غلام محی الدین عارفی
د آرشیف مدیر	« فیض محمد

د ولایاتو او اعلی حکومتونو وکیلان

د کابل ولایت: د کابل د مرکز وکیل	دکتور سید حشمت الله
د ده سبز وکیل	ښاغلی جهاندارشاه
د بگرامیو وکیل	« محمد یونس
د کوهدامن د لوی حکومت وکیل	« میرگدای
د سروبی وکیل	« مولوی حفیظ الله
د لوگر د لوی حکومت وکیل	« عبدالقادر مدقق
د کلنگار وکیل	« عبدالعزیز
د میدان د لوی حکومت وکیل	« عبدالحکیم
د وردگو وکیل	« امین الله حیدری
د بهسودو وکیل	« غلام محی الدین

د قندهار ولایت

د قندهار د مرکز	وکیل	ښاغلی سردار عبدالله (طرزی)
د سپین بولدك	»	» عبدالغفور
د ارغستان	»	» دوست محمد

د ترین	وکیل	ښاغلی غلام فاروق
دخاکریز	»	» حاجی عبدالقیوم
دارغنداب	»	» صالح محمد (الکوزایی)
دپنجوایی	»	» حاجی عطاءمحمد
دکشك نخود	»	» محمد نادر (میوندی)
دډهلی	»	» میرزامحمد
دشورابك	»	» عطاء محمد
دقلات دلوی حکومت	»	» میرزامحمدنبی
دشنکی	»	» حبیب الله
دجلدك	»	» حاجی محمدحسن
دقلات دکوچیانو	»	» حاجی محمدجانخان

دهرات ولایت

دهرات دمرکز	»	» محمد طاهر (الکوزایی)
دمرغاب	»	» عبدالملوك
دگلران	»	» محمدظریف
دکشك	»	» عبدالرحمن
دقادس	»	» محمدعلی
دغوریانو	»	» حاجی عبدالشکور
دشینډنډ	»	» محمد محسن
دجوند	»	» حاجی محمدرحیم
دزنده جان	»	» غلام محمد
دکهسان	»	» محمدعلم
دادرسکن	»	» سیدعظیم
دانجیل	»	» محمد عثمان
دپښتون زرغون	»	» سیدعبدالعظیم (حسینی)
دکرخ	»	» عبدالعزیز (الکوزائی)
داوبی	»	» حاجی محمدصدیق

دمزارشریف ولایت:

دمزارشریف دمرکز	»	» عبدالکریم
دنهرشاهی	»	» مولوی محمدرجب
ددولت آباد	»	» حاجی احمد
دکشنده او شولگری	»	» محمد موسی

د شورتپی	وکیل	ښاغلی قاری مولانقل
د سمنګانو	»	» عصمت الله (شرقی)
د خلم	»	» محمد نعیم
د دره صوف	»	» حاجی بیګک محمد

د قطغن ولایت

د بغلان	»	» محمدغلام
د پل خمری	»	» سردار عبدالرشید
د نهرین	»	» ملاغلام نبی
د اندراب	»	» غلام نبی
د قند ز د لوی حکومت	»	» غلام نبی (ناشر)
د کلای زال	»	» عبد الستار

د ننګرهار ولایت

د خوګیاڼیو	»	» عبدالاحد
د سرخ رود	»	» دوست محمد
د کامی	»	» سید کریم
د بر کنړ »	»	» محمد کریم
د خوګی	»	» کمبود
د پیچ د دری	»	» میرزا نورزمان
د لنډي سین	»	» محمد کبیر
د سرکاڼو	»	» محمدعمر
د حصارك غلجیو	»	حاجی سعادت
د نور ستان	»	» کمبود
د قرغهیو	»	» سید عاشق الله
د شنوارو	»	» کمبود
د اچین	»	» خایسته
د مهمندری	»	» غلام نبی
د ننګرهار د کوچیانو	»	» عبدالباقی

د پکتیا ولایت

د ګردیز د مرکز	»	» نیك محمد
د سپری	»	» سایل
د ګو ملی	»	» تاج محمد
د محا جیو	»	» حاجی رحمت
د محمد راڼو	»	» عقل الدین

د زرمت	وکیل	ښاغلی پیرمحمد
دارزی	»	» آدم
د سیدکرم	»	» عبد الغنی
د خوست دمرکز	»	» صالح گل
دخوست دقنیو	»	» جنګک شاه
دمنګلو دموسی خیلو	»	» فقیرمحمد
دحاجی میدان	»	» رحیم گل
دجانی خیلو	»	» محمد خان

دفراه اعلی حکومت

دفراه دمرکز	»	» میرزا گل احمد
دانار دری	»	» حاجی محمد حسن

دمیمنی اعلی حکومت

داندخوی	»	» حاجی حبیب الله
دپشتون کوټ	»	» محمد امین
دبلچراغ	»	» عبد الرؤف
دشیرین تګاب	»	» عبدالاحد
دقیصار	»	» فیض الله

دبدخشان اعلی حکومت

دبدخشان دمرکز	وکیل	ښاغلی محمد قسیم (نعیم)
ددرواز	»	» عبدالحلیم
دجرم	»	» میرزا امان الدین
دکشم	»	» سید شیر
دواخان	»	» کمبود
داشکاشم	»	» میرزا محمد

دپروان اعلی حکومت

دپروان دمرکز	وکیل	ښاغلی محمد ولی
دبگرام	»	» سید جمیل (یعقوبی)
دپنجشیر	»	» میرسکندر بیک
دسرخ و پارسا	»	» حاجی میر فراموز
دغوربند	»	» عبدالوهاب
دنجراب	»	» محمداکبر
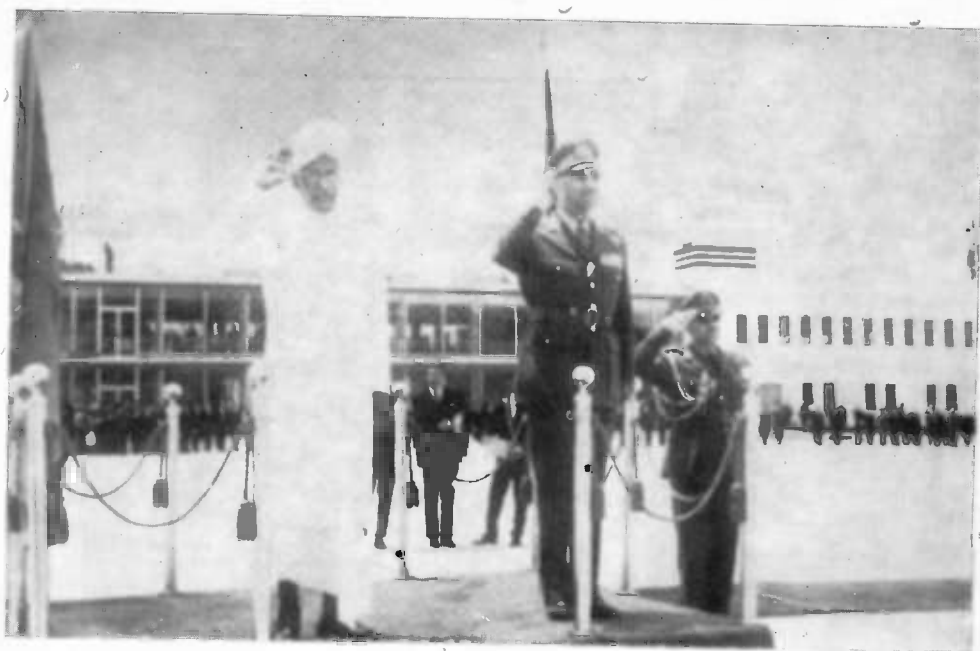
همایونی معظم اعلیحضرت او دهند جمهور رئیس ښاغلی دکتور راداکرشنان دکابل په هوائی ډگر
داحترام دگارد سلام اخلی .

همایونی معظم ټولواک دهند لهجمهور رئیس ښاغلی دکتور راداکرشنان سره داخبرو اترو په حال کښې

هما یونی معظم اعلیحضرت د پکتیا ولایت د کتنی په ترڅ کښې دهغه ځای پر قومی مشرانو لطف کوی او دخپلو شاهانه رعایاؤ حال واحوال پوښتیی .

همایونی معظم اعلیحضرت د پکتیا ولایت د کتنی په ترڅ کښې دهغه ولایت دلومړنیو ښوونځیو دځینې زده کړو نکو دحال او احوال پوښتنه کوی .

دغزني اعلي حکومت :

دغزني دمرکز	وکیل	شاغلی غلام غوث (سلیم عالمي)
دناور	»	» رستم علي
دمقر	»	» نور محمد
دقره باغ	»	» غلام نقشبند « ناشر»
د جغتو	»	» حاجي سلطان محمد
دجاغوري	»	» قمبر علي
دکتواز دلوی حکومت	»	» امیر محمد
دشرنی	»	» دریا
دوازی خواه	»	» محمد
دغزني دکوچیانو	»	» موسی
دکتواز »	»	» کشمیر

دګرشك اعلی حکومت :

دګرشك دمرکز	وکیل	» حاجي محمد موسی
دنهر سراج	»	» احمد
دنوزاد	»	» عبدالعزیز
دموسی کلا	»	» حاجي عبدالرشید
دګرمسیر وکیل	»	» محمد عمر
دپشترود دکوچیانو وکیل	»	» ولي محمد
دریګستان »	»	» خان محمد

دشبرغان اعلی حکومت :

دشبرغان دمرکز	وکیل	شاغلی عبدالرحیم
دسنګ چارك	»	» محمد اکرام
دقرقین	»	» کمبود

دغوراتو اعلی حکومت:

دشهرك	»	» حیات الله
دچقچران	»	» ابوبکر
دتولك	»	» محمد اسلم
دپرچمن	»	» عبدالوهاب
دلعل وسرجنګل	»	» میر محمد سرور بیګ
دپسابند	»	» محمد امین

دارزګان اعلی حکومت :

دارزګان دمرکز	»	» عبد الخالق

دگیزاب	وکیل	شاغلی محمد نائب
داجرستان	»	» عبدالقادر
ددهراود	»	» غلام نبی
د دایکنډیو	»	» محمد اکبر (شاه‌عالمی)
دشهر ستان	»	» سهراب علی
دایه چوپان	»	» حاجی منگل

دبامیانو اعلی حکومت :

دبامیانو دمرکز	»	» محمد نسیم
دکهمردو	»	» احمد جان
دیکاولنگ	»	» میرزا محمد ناصر
ددایزنګیو	»	» محمد انور

دتالقانو اعلی حکومت :

درستاق	وکیل	» شیر علی
دچاه آب	»	» سید ایشان (جعفری)
دینگی کلا	»	» میر جهانگیر
دخوست وفرنگ	»	» میر علم
داشکمش	»	» میر مقیم
دفرخار	»	» میر محمد طاهر

دپکتیا په ولایت کښې دهمایونی معظم اعلیحضرت دسفر له منظرو څخه

دهندجمهور رئیس ښاغلی د کتور راداکرشنان دښاغلی صدراعظم دکتورمحمدیوسف دخبرواترو په‌حال کښې
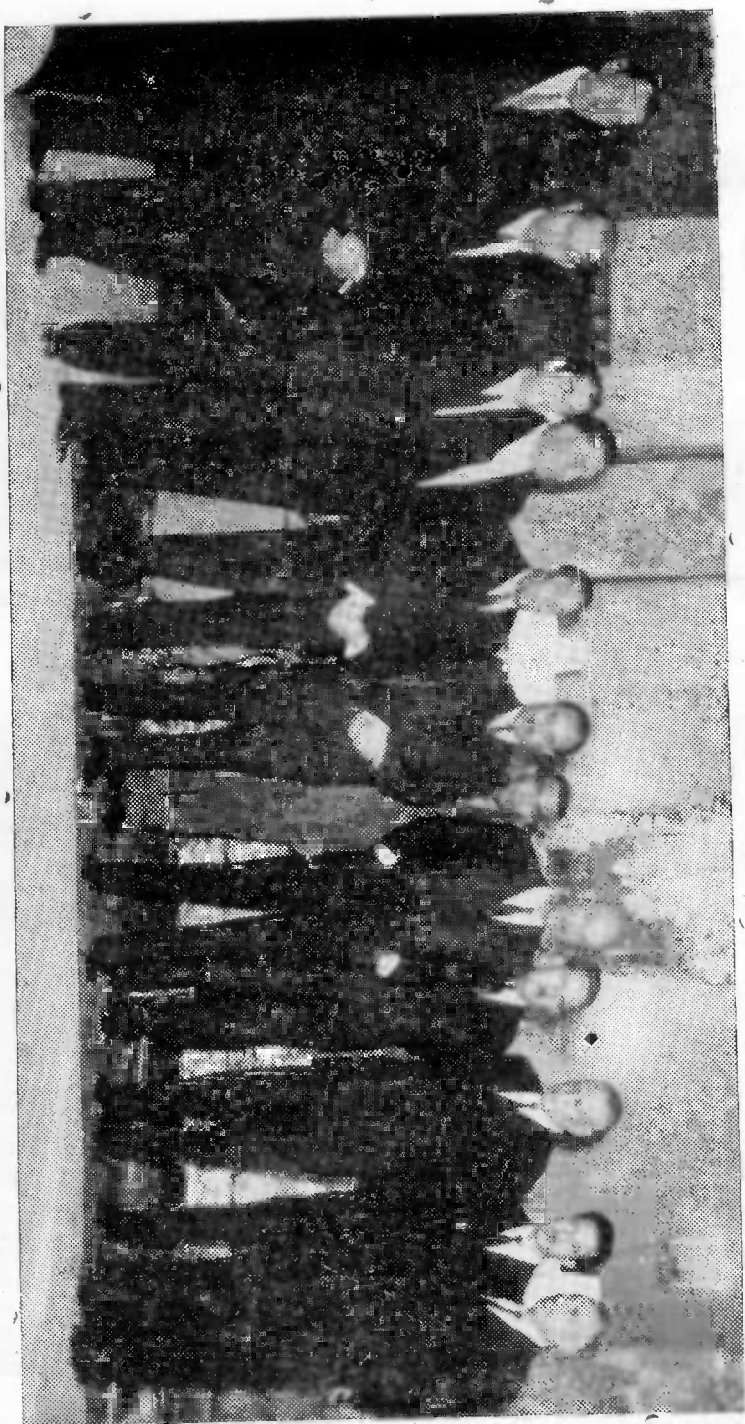
ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم هغه وخت چه دخپل کابینې سره دهمایونی معظم اعلیحضرت په حضور منلی شوی ده

د ملي شورى فعاليتونه

د ملي شورا د عمومي غونډو د مصوباتو راپور

۱ـ لر مړی لمبر تصويب د ثور د مياشتې په ۲۷ نېټه د عمومي مجلس د کار دورځو ټاکل او د ملي شورا د ۷ کميسيونو د تقسيم او د کميسيونو د کار د ورځو ټاکل په دې ډول چه: د عمومي مجلس د کار ورځې د يکشنبه، دوشنبه او سه شنبه او د کميسيونو د کار ورځې دې شنبه او چهارشنبه وي . علاوه پدې په کومو ورځو کې چه عمومي غونډه کار ونلري او په کميسيونو کې کار وي نو کميسيونونه هم داير کيداى شي.

۲ـ دوهم لمبر تصويب د ثور د مياشتې په ۲۹ نېټه د څلورو کميسيونو (مالي بودجې او تجارت د چارو کميسيون ، د قوانينو د وضع او تدقيق ، د شکاياتو داوريدلو ، داخله او قبايلو د چارو کميسيون ، د خارجه چارو کميسيون، د مخابراتو ، کرهنې، فوائد عامې او د معادنو او صنائعو د چارو کميسيون) په باره کې.

۳ـ دريم لمبر تصويب د ثور د مياشتې په ۲۹ نېټه د خارجه چارو د کميسيون د رئيس مرستيال او منشي د ټاکلو، د قوانينو د شکاياتو داوريدلو ، داخله او د قبايلو د چارو د کميسيون د رئيس ، مرستيال او منشي د ټاکلو ، د مخابراتو، کرهنې ، فوائد عامې معادن او صنائعو د چارو د کميسيون د رئيس ، مرستيال او منشي د ټاکلو د مالي بودجې او تجارت د چارو د کميسيون د رئيس مرستيال لومړی او دوهم منشي د ټاکلو په باره کې .

٤ ـ څلورم لمبر تصويب د ثور په ۲۹ نېټه ، د افغانستان بانک د ذخيره بانکنو ټونو د څارنې د هيأت په جمله کې د ملي شورا د دوه تنو نمايندګانو ټاکل چه د شورا د يولسمې دورې په ۳ کال کې ښاغلی سيد عاشق الله د قرغيو وکيل او ښاغلی پيرمحمد د زرمت وکيل وټاکل شول .

٥ ـ پنځم لمبر تصويب د جوزا په ٤ تاريخ د کار د بين المللي سازمان د اساسنامې د ۷ مادې د (۱ـ۲ـ۳) فقرو تعديل د هغې موسسې د غړو د زياتولو په منظور د څلويښتو نه اته څلويښتو غړو ته چه د کار د بين المللي کنفرانس په ٤٨ غونډه کې د ۱۹٦۲ د جون په ۲۲ تاريخ شويدی .

٦ـ شپږم لمبر تصويب د جوزا په ٤ نېټه د قوانينو د وضع او تدقيق، د شکاياتو داوريدلو او د داخله او قبايلو د چارو د کميسيون د لومړی او دوهم منشي د ټاکلو په باره کې .

۷-اووم لمبر تصويب د (عدليې، معارف ، روغتيا اومطبوعاتو او دملي دفاع دچارو ددرى گونو كميسيونو دغړو ټاكل شو.

۸-اتم لمبر تصويب دجواز په ٤ نيټه دملي شورا دداخلي وظايفو داصول دلومړى او دوهمې مادى تفسير دمعينانو اومنشي دانتخاب او ټاكلو دموضوع په باره كي.

۹- نهم لمبر تصويب دجواز په ۱۳ نيټه د (عدلي چارو د كميسيون دملي دفاع دچارو كميسيون معارف روغتيا او مطبوعاتو د چارو دكميسيون ددرى گونو د رئيسانو معاونانو اومنشيانو دټاكلو په باره كي.

۱۰ - لسم لمبر تصويب دجوزا په ۱۳ نيټه دښاغلي دكتورمحمد يوسف صدراعظم دحكومت دخط مشي او اعتماد په باره كي.

۱۱- يولسم لمبر تصويب دجوزا په ۱۹ تاريخ دذروى قوى دبين المللي ادارى داساسنامى ددريم جز د ٦ مادى دالف دمادى دفقيرى دتعديل په باره كي چه د ۲۳ غړو څخه ۲۵ غړو ته جگ شوى او دهغه كنفرانس په پنځمه غونډه كي تصويب شوېده.

۱۲- دولسم لمبر تصويب دجوزا په ۲٦ نيټه دملكيه تقسيماتو داصولنامى ۱۹ مادى تعديل دوردگو دچك دنوى تشكيل شوى دريمه درجه حكومت دميدان دلوى حكومت پورى.

دليك دمديريت اجراآت

۱ - ۱۹ لمبر تصويب د ۱٤ كال دسنبلې په ۲٦ نيټه، دعسكرى مكلفيت داصولنامى د ۲ مادى دتبصرى د موضوع دپاېو اعاده او د ۱٤ مادى دتبصرى تعديل دشوراد قوانينو دكميسيون دزيات غور دپاره.

۲- ۲۰ لمبر تصويب د ۱٤ كال دميزان په ۲۹ نيټه، دكجكي اوارغنداب د محكو لپاره داوبو پيرودلو اوقيمت ټاكلو داصولنامى دپروژى باره كي.

۳- ۲۱ لمبر تصويب د ۱٤ كال دميزان په ۱٦ نيټه، دعسكرى مكلفيت د ۲ مادى دتبصرى دپروژى او د ۱٤ مادى دتبصرى دتعديل په باره كي.

٤- ۲۲ لمبر تصويب د ۱٤ كال دميزان په ۱٦ نيټه، دتالقانو داعلي حكومت دنوى تشكيل د ۱٤ كال دبودجى دجزو په باره كي.

۵- ۲۳ لمبر تصويب دميزان په ۲٤ نيټه، دپست دمحصولاتو داصولنامى د ٦ مادى تعديل او دتلگراف داصولنامى د ۲٦ مادى تعديل چه د زيات غور لپاره د شورا دقوانينو كميسيون ته وړاندى شي.

٦- ۲٤ لمبر تصويب د ۱٤ كال دميزان په ۲٤ نيټه ، د تالقانو د لوى حكومت په باره كي چه اعلي حكومت ته ئي ترقي كړېده دضميمى په نوم چه ٤ برخى لرى.

۷- ۲۵ لمبر تصويب د ۱٤ كال دميزان په ۲٤ نيټه، دخپلواكى دجشن د رخصتي

«بقيه در صفحه ۹۷»

گران ټولواك اوجلالتمآب هنريش لوبكه دآلمان دفدرالي جمهوريت جمهور رئيس كوم وخت چه همايوني ذات اوعلياحضرته معظمه ملكه دكلن اوبن هوايي ډګرته ورسيدل د احترام ګارد معاينه فرمايي
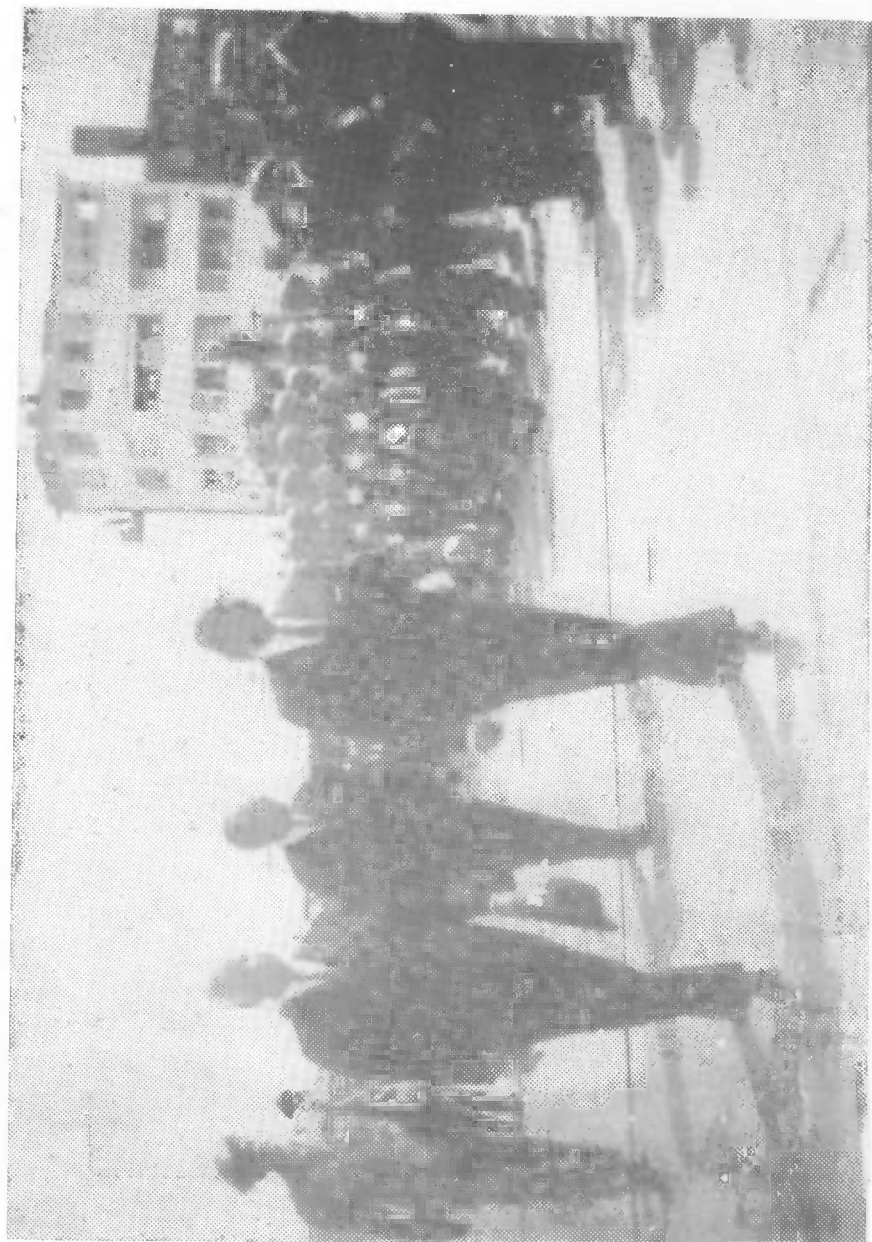
همایونی معظم اعلیحضرت د بن او کلن په هوایی ډګر کښی له مستقبلینو سره روغبړ کوی

داعیانو د عالی مجلس تشکیل

رئیس . . . .
معین ښاغلی حافظ عبدالغفار
د مجلس غړی « عبدالحکیم مشرقیوال
« « « محمدامین خوګیانی
« « « خواجه جانګل
« « « ایشان امان الدین
« « « نظرمحمد زرمتی
« « « آخند زاده محمد رسول قندهاری
« « « عبدالستار
« منشي « میرزا محمود

داعیانو د عالی مجلس معین
ښاغلی حافظ عبدالغفار

داعیانو د عالی مجلس فعالیتونه

د قانونی لوایحو او تشکیلاتو پروژه چه د وزارت خانو او مربوطو ادارو له خوا ترتیب او د ملی شورا او د وزیرانو د عالی مجلس له تصویب نه وروسته د اصولی مراتبو د طی کولو لپاره د ۱۳٤۱ کال د سنبلې د میاشتی څخه تر ۱۳٤۲ د جوزا د میاشتی پوری داعیانو مجلس ته را رسیدلی او د غور او سنجش نه وروسته تصویب شویدی په لاندی ډول دی:

۱ـ د نښانونو او مدالونو د اصولنامی د (۷٤) مادی تعدیل چه په نوموړی تعدیل کی د همایونی اعلیحضرت د امضا په عوض پادشاهی مهر قبول شویدی.

۲ـ د محاکمو د تشکیل او د ملکي مامورینو د محاکماتی د اصول د اصولنامی د لومړی مادی تعدیل.

۳ـ د ترافیکو د اصولنامی د ۲۰ مادی تعدیل.

٤ـ د ملکی مامورینو او عسکری منصبدارانو او منسوبینو د شتو او د املاکو د ثبت اصولنامی پروژی په باره کې.

۵- دافغانستان دشاهي دولت او دایران د شهنشاهی دولت تر منځ ترانزیتی موافقت نامه چه ۱۵ مادی لری د ۱-۲-۳ - پروتوکول او ددواړو مملکتو دورکړی دموافقت نامی سره .

۶- دملکی تقسیماتو دضمیمی په باره کې

۷- دافغانستان بانك داساسنامی د۹ ۱مادی تعدیل .

۸- د بندیانو دمکافاتو او مجازاتو اصولنامی د ۱۹ مادی تعدیل .

۹- دمځدره دواګانو دیوواحد تړون په باره کې او دتړون دترجمې سوا د چه یو پنځوس مادی لری .

۱۰- دافغانستان دپادشاهی حکومت او دپولیند دجمهوری حکومت تر منځ هوایی حمل ونقل موافقت نامه .

۱۱- دمحاسباتو ددیوان دپلټنی داصولنامې پروژه چه ۳۰مادی او پنځه فصلونه لری دهغی دوو جملو سره چه د۳ فصل په ۱۱ ماده او د٤ فصل په ۲۷ ماده کښې دملی شورا له خوا په کی زیاتوالی راغلی دی .

۱۲- دکجکی اوارغنداب دبند دلاندی مځکو دپاره داوبوخرڅولو دپروژې په باره کښی چه ۶ مادی لری .

۱۳- دعسکری مکلفیت داصولنامی ددوهمی مادی د تبصری او د۱٤ مادی دتبصری دتعدیل په باره کې .

۱٤- دماموړینو د حاضری او رخصتی د اصولنامی په ۳۸ ماده تبصره .

۱۵- داجباری کار د لغو کولو د۱۰۵ لمبر مقاولی په حقله چه ۱۰ مادی لری او۱۰۳ توصیه لیك چه ۷ مادی لری اودیوی هفتی داستراحت مربوط ۱۰۶ مقاوله نامه چه ۲۱ مادی لری .

۱۶- د۷مادی په موجب دافغانستان دشاهی حکومت او دعربی متحد جمهوریت دحکومت ترمنځ دتادیاتو اوتجارتي موافقت نامه .

۱۷- دعامه امنیت اومنفعت پەخلاف دمامورینو اومجرمینو دجزا داصولنامي دپروژی په باره کي چه۱۹ مادی لری .

۱۸- دقطغن دولایت پوری تړلي دتالقانو دلوی حکومت تشکیل چه دنوموړی ولایت څخه بیل او اعلي حکومت ته ئي ترقي ورکړیده .

۱۹- دکار دبین المللي سازمان داساسنامي د۷ مادی دلومړی ، دوهمې ، څلورمې فقری دموضوع تعدیل .

۲۰- دذروی قوی د بین المللي اداری داساسنامی د ۳ جزوی د۶مادی دالف دفقری دتعدیل موضوع چه له ۲۳ غړو څخه یې ۲۵ غړو ته ترقي ورکړیده . «ختم»

همایونی معظم اعلیحضرت او علیاحضرته معظمه ملکه په هغه میلمستیا کښې چه د بناغلی هانریش لوبکه

د آلمان د فیدرالی جمهوریت رئیس او محترمی میرمنی یې له خوا هغوی ته ورکړه شوې وه.

همايونى معظم اعليحضرت او عليا حضرت معظمه ملكه په هغه ميلمستيا كښې چه د فدرالى آلمان په جمهوريت كښې
د هامبورگ د ښاروال له خوا د هغوى په وياړ ترتيب شوې و

دصدارت عظمی دلوړ مقام تشکیل

صدراعظم	ښاغلی دکتور محمد یوسف
لومړی مرستیال	» عبدالله ملکیار
دوهم مرستیال	» دکتورعلی احمد پوپل
دوزیرانو دعالی مجلس منشی	» سید قاسم رښتیا
ددارالانشاخلورمه رتبه مدیر	» ....
دمخصوص قلم مدیر	» محمد عالم نوابی
دلیك مدیر	» غلام جیلانی
ددار الانشأ پنځمه » »	» عبدالله
اداری لوی مدیر	» تاج محمد
مرستیال	» عبدالرزاق
دماموریتو مدیر	» عبدالوکیل حمید
دآرشیف مدیر	» علی حیدر وردکی
اداری مدیر	» میر محمد حسن
دخدماتو مدیر	» عبداللطیف
دمحاسبی مدیر	» ....
دعمومی محاسباتو دپلټنی رئیس	» ....
مرستیال	» عبدالحمید
مشاور	» ....
دلیك مدیر	» عبدالنبی
دمدعی العمومیت مدیر	» ......
دخپرونو اوتدقیق مدیر	» اکرام الدین
داحصاییی مدیر	» گل محمد کوهستانی
دکرحنده پلټنی آمر	» محمد زمان
څلورمه رتبه غړی	» ۹ تنه
پنځمه » »	» ۱۱ تنه
دپرو گرامو د ترتیبولو مدیر	» ....
دراپورونو دمراقبت مدیر	» محمدجان ژوبین
دبرآوردی مدیر	» ۲ تنه
ډگروال	» محمد آصف
ډگرمن	» محمد یونس
جگړن	» ۲ تنه
دتصفیی آمر	» عبدالعلی
دڅلورمه رتبې غړی	» ۵ تنه
د پنځمه » »	» ۵ تنه
دمخزن مدیر	» ....
دالمپیك رئیس	» محمدفاروق سراج
فنی مدیر	» نور محمد
اداری مدیر	» محمد کبیر
دارتباطو مدیر	» یارمحمد

د ښاغلي صدراعظم ډاکټر محمد یوسف د حکومت کرنلاره

ګرانو وطنوالو!

په داسې حال کښې چه د صدارت عظمی د رنه وظیفه په غاړه اخلم غواړم چه د نوي حکومت د خطمشي په شاوخوا کښې تاسو سره خوخبرې وکړم او د هغې په سر ته رسولو کې چه همدا اوس د وزیرانو د هیئت په لومړۍ غونډه کښې تصویب شوي دي تاسو خبر کړم .

څرنګه چه وطنوال خبر دي والاحضرت سردار محمد داؤد چه څه د پاسه ۹ کاله د صدارت عظمی مهمه وظیفه په غاړه درلوده او دا وظیفه یې په ډېر ښه ډول د وطن په ښه والي نه جدیت او کفایت تر سره کړه په دې ورځو کښې یې له خپلې وظیفې څخه استعفی وکړه د افغانستان د حیثیت او ملي ګټو د ساتلو په لاره کښې د افغانستان د اجتماعي او اقتصادي ښېګڼو د لوړوالي او د داخلي او خارجي سیاست د متینو اساساتو د پاره د سردار محمد داؤد ستر خدمتونه دومره واضح او ځلانده دي چه شرح او بیان ته اړه نه لري او د افغانستان په تاریخ کښې د دوي د تصدۍ د دورې د افتخار نه هېرېدونکو یادګارونو په حیث ثبت شوي دي .

زه یو ځلې غواړم په دې وخت کښې چه د غه والاحضرت د ادرنده وظیفه پرېږدي د یوه افغان او داسې همکار په حیث چه همېشه مې د هغوی له لارښوونو څخه استفاده کړې ده دوالاحضرت حضور ته د خپلې ډېرې خوشالۍ مراتب وړاندې کړم او د لوی خدای له دربار د هغوی روغتیا او نېکمرغي وغواړم .

زه باور لرم چه ټول افغان ملت زما سره د دې خوښۍ په عرض کولو او خالصانه دعا کښې شریک دي .

د معظم ټولواک همایوني اعلیحضرت حضور چه لوړې آرزوګانې یې همېشه د یوې متینې او ترقي غوښتونکې نقشې په اساس د هېواد د وړاندې تګ او د چارو تحول ته متوجه دي ما ته افتخار و بښه چه د افغانستان نوې کابینه جوړه کړم دا افتخار په حقیقت کښې د هېواد ټولو ځوانانو ته عاید دی او زه خپله وظیفه ګڼم چه د دې لوړ اعتماد په نسبت خپله ډېره خالصانه شکریه د شهریاري ذات حضور ته عرض کړم !

ګرانو وطنوالو !

زموږ ګران وطن افغانستان د خپل تاریخ په ویاړلي دوره خصوصاً په معاصرو دورو کښې چه د بشر نوې تمدن په هغو کښې وده کوي له یو لړ ستونزو سره مخامخ

ښاغلی ډ کتور محمد یوسف صدراعظم

ښاغلی ډکتور محمد یوسف صدراعظم

ښاغلی ډکتور محمد یوسف د ښاغلي محمد حسن زوی په ۱۲۹۳ کال کښې په کابل کې زیږیدلی او خپل علمی تحصیلات یې د نجات په لیسه کښې سرته رسولي دي. د بکلوریا د شهادتنامې د اخیستلو نه وروسته د عالي تحصیلاتو د زده کړې دپاره **المان** ته واستول شو او د ګوتینګن په پوهنتون کښې یې چه خپل تحصیلات **د فزیك** په شق کښې د دکتوری درجې ته ورسول بیا وطن ته راغی او د علومو په پوهنځی کښې د فزیك په درس ورکولو مؤظف شو، وروسته بیا په ۱۳۲۲ لمریز کال کښې د علومو د پوهنځی د ریاست کفیل مقرر او په عین حال کښې یې د فزیك او د ریاضیاتو د مضمونو درس هم ورکاوه، په ۱۳۲۶ کال کښې د پوهنې د وزارت د مسلکی تدریساتو په ریاست او په ۱۳۲۸ کال کښې د هغه وزارت د تدریسی معین په حیث مقرر او د ۱۳۳۱ تر نیمایی پورې په نوموړی عهده مصروف ؤ، وروسته له هغه په اروپا کښې د افغانستان د کلتوری او عرفانی څانګې د ارتباط د رئیس په حیث مؤظف او هغې خواته واستول شو.

په ۱۳۳۲ کال کښې د سردار محمد داؤد د افغانستان د صدراعظم په کابینه کښې د کانو د وزارت د کفیل په حیث وټاکل شو او له هغه وروسته په ۱۳۳۴ کال کښې د کانو او صنایعو وزیر مقرر شو. وروسته بیا د ۱۳۴۱ د کب په میاشت کښې د همایونی معظم اعلیحضرت له حضوره د صدراعظم په حیث مقرر شو.

نښانونه: د پوهنې د ریمه درجه او د سردار عالی د نښانونو په اخیستلو هم بریالی شوی دی.

ښاغلی ډکتور محمد یوسف په آلمانی او انګلیسی ژبو کښې ویل او لیکل کولای شی او له **عربی او** فرانسوی ژبو څخه هم په ښه شان استفاده **کوی**.

مسافرتونه: د هیواد مهمو ځایو ته او په خارج کښې یې آلمان او نورو ډیرو هیوادو ته مسافرتونه کړی دی.

شو چه زمونږ پلرونه دیوی دینی او ملی فریضی په حکم له هغو سره دمقابلی دپاره چمتو شول په هغه وخت کښی چه په دنیا لوی انقلاب خپور شو او د دنیا دهیواد وحالات یی یو په بل پسی د علم او نوی تخنیك له لاری بدلول زمونږ په هیواد کښی دوطن ددفاع مقدسی وظیفی ددی موقع ورنکړه چه ددی هیواد خلك لکه څرنګه چه ښایی دخپلو مدنی، عرفانی او اقتصادی شتو نو د لوړولو کار تر سره کړی او د نوی تمدن په لویه لاره کښی له نورو هیوادو سره یو ځای ګام اوقدم واخلی.

نو نن چه دهغوی دمجاهداتو له برکته افغانستان ددنیا د آزاد وهیوادو په جرګه کښی خپل لایق مقام ساتلی او تر سره کړیدی په مونږ لازمه ده چه د تیرو زیانو د تلافی دپاره اقدام وکړو او په ډیر زیاراوکوښښ هغه فاصله لنډه کړو چه دعصری تمدن له نظره زمونږ دهیواد او ددنیا دنورو وړاندی تللو ملکو ترمنځ تولید شوی ده تر څو چه دخدای په مرسته یوه ورځ ددی وطن زامن دغه تفاوت بیخي لهمنځه یووړلای شی.

دا هغه درنده اوو یاړلی وظیفه ده چه د تیری کا بینی په دوره کښی شروع شوی ده او باید په زیاتو هغو ابتکاراتو او تحولاتو سره زمونږ له خوا تعقیب شی چه دعصر مقتضیات او د حالاتو انکشاف یی ایجابوی.

داو طبقه ما اوزما همکاران و سره له دی چه دلاری په سختوالی او د تو ښی په لوړوالی پوره خبر یو منلی ده او هیله لرو هغه چه دخلکو دټولو طبقاتو په اتفاق په تیره بیا دهیواد د ځوانی او منوری طبقی په ملګرتوب چه افغانستان تاریخ دتحول او انتقال په دی دوره کښی تر ټولو ستر ملی مسئولیت دهغی په غاړه ږدی تر سره کړو.

ښکاره ده چه دداسی مهمی او ستری وظیفی دسرته رسولو دپاره دیوی اساسی او ښکاره خط مشی غوره کولو ته اړه لرو چه زمونږ فعالیتونه په صحیح استقامت سم کړی او مطلوب هدف ته یی نژدی کاندی.

ددی خط مشی ستر مطالب چه دمعظم ټولواك همایونی اعلیحضرت، دافغانستان د خلکو آرزوګانی او دزمانی ایجابات یی منبع ګڼل کیږی په دی ډول خلاصه کیږی:

۱- داسلام دحلانده دین ابدی او نه فنا کیدونکی لارښودنی تل زمونږ داعمالو سرمشق او لارښوونکی دی.

۲- ترټولو ستره او لویه وظیفه چه مونږ ورته ځان مکلف ګڼو د افغانستان دخپلواکی دخاوری دتمامیت او حقه حقوقو او ګټو ساتل دی.

نوی حکومت دپخوانی حکومت په شان دغه مقدسه وظیفه دخپلو ټولو وظایفو په سر کښی ټاکلی او خپل ترټولو ښه زیار به هغی ته وقف کړی:

۳ـ داقتصاد په ساحه کښي دپلان جوړولو او رهبری شوی اقتصاد د سیستم داقتصادی بنیې د تقویه کولواودهیواد دخلکو دژوندانه دسویې دلوړولو دپاره دوام کوی ، ډیر زیار به و باسو چه روانی پروژی او ددوهم پنځه کلن پلان نوی پروژی دخپل مالی توان اوامکاناتو په حدودو کښی تطبیق اوعملی کړو. انفرادی تشبثات به دهغه اقتصادی سیاست په چوکات کښی چه غور ره کړی مو دی نو رهم حمایه او تشویق شی .

٤ـ دهیواد داداری په طرز کښی به دديمو کراسی دتطبیق دپاره دهغو پیشنهادو له مخی اساسی او مناسب بدلون راولو چه دپخوانی صدراعظم والا حضرت سردار محمد داؤد له خوا ملوکانه حضورته وړاندی شوی او اساساً دشاهانه ذات له خوا منل شویدی .

حکومت داتحول چه اصلی مقصد یی دټولنی سلامتی او هدف یی په اجتماعی او حیاتی شئونو او دقوا نینو دتدوین په چارو کښی خلکوته دنیاتی برخی ور کول دی چه اجتماعی عدالت او د فردی حقوقو مصونیت تر سره کوی یومهم ضرورت او دهغهٔ عصر له ایجاباتو سره مطابق بولی چه یکښی ژوند کوو .

حکومت تصمیم لری چه دی مبادیوته چه دهیواد دخلکو په راتلونکی سر نوشت کښی خاص ارزښت لری دخپلو نورو وظایفو په سلسله کښی اهمیت ورکړی او سمدستی دمتخصصینو او پوهانو په همکاری خپل مطالعات په دی باره کښی شروع کړی او تر هغی ژوری کتنی او غور وروسته چه دموضوع اهمیت یی ایجابوی دقانونی مراحلو له ترسره کولو ور وسته دهغه دتطبیق پروګرام تر اجرا لاندی ونیسی .

حکومت به دبیطرفی عنعنوی سیاست او په ډلو کښی د نه ګډون او دآزاد قضاوت لاره چه مقصد یی دهیواد دخپلواکی ، ملی حاکمیت او دخاورې دتمامیت ساتل او دمتقابل احترام او اعتماد په اساس له ټولو خلکو او ولسونو سره د دوستانه علایقو ټینګول دی او له دی لاری سولی ته خدمت کول او دهغی په دنیا کښی په سوله کښی ژوندا وزمونږ دهیواد د انکشاف او دخلکو دژوندانه دسویې پېه والی دی تعقیب کړی .

دملګرو ملتو منشورته پابندی ، دبشرد حقوقو داعلامیې احترام او دسر نوشت دټاکلو دحق او داستعمار او دهغه دبقایاو دلغو کولو طرفدا ری په مختلف شکل سره دد نیا په هرګوټ کښی چه وی او بین المللی همکاری دافغانستان د سیاست له اساساتو څخه دی .

دافغانستان حکومت د باندو نګ د کنفرانس اسا سات او په بلګر اد کښی دبیطرفو هیوادو دټولنی اعلامیه چه مقصد یی دولسونو تر منځ ددوستی او ښه تفاهم دپیدا کولو او په روغه ددولتونو ترمینځ ګډ ژوند او جنجالی مسئلو دحل کولو

ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم هغه وخت چه نوي صدر اعظم ښاغلی دکتور
محمد یوسف ته دعظمی صدارت دعهدې مبارکی ورکوي (د ۱۳٤۱ د کب میاشت)
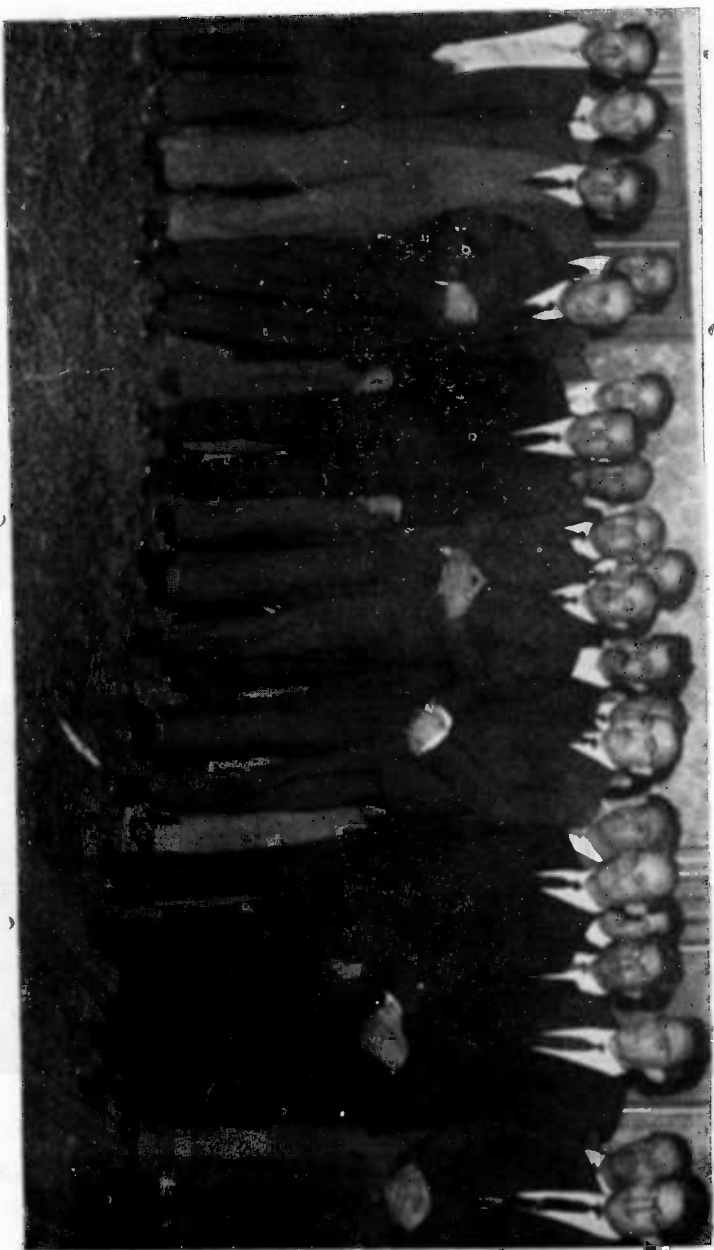
د افغانستان د مطبوعاتو نمایندګان هغه وخت چه د ۱۳۴۲ کال د ورې په میاشت کښې د صدارت عظمې په ماڼۍ کښې د افغانستان د نوي صدراعظم ښاغلي دکتور محمد یوسف سره ملاقات وکړ .

دپاره له قوي څخه دصرف نظر کولو له لارې په دنیا کښې دسولې تر سره کول دی
یوځل بیا تایید وي .

دافغانستان حکومت دخپلو خلکو دآرزو ګانو په بنا د پښتونستان د خلکو
دروامطالباتو همیشه طرفداري کړې او نن هم په کلکه د هغوطرفداري کوي . زمونږ
آرزو ګاني د پښتونستا نیو و رونږو دهیلو په مطابق د هغوی د ملي آمالو تر سره
کول دي او د پښتو نستانو ورو نو د دی مشروع حق د تر سره کولو د پاره به
دافغانستان کوښښونه په سوله غوښتونکو لار و د دوام وکړي .

هیله لرو چه د پاکستان حکومت به واقع بیني او د ننني نړۍ دمقتضیاتو سره سم
د پښتونستان د خلکو دملي آمالو او آرزو ګانو احترام وکړي .

له دوستو دولتو سره به دافغانستان مناسبات دملګرو ملتو د منشور د اصول
په اساس په متقابل احترام او اعتماد اوصا د قانه همکاري د دوستي په تقو یې او
پر اختیا ولاړ وي .

دخوشحالي ځای دی چه دافغانستان روابط له دوستو دولتو سره د ملي ګټو
سره سم او د بین المللي اساساتو سره موافق په زړه پوري انکشاف کوي او توسعه
مومي .

افغانستان د اسلامي مملکتو سره چه دیني او تهذیبي مزو سره نږدي کړی یو
خپلو منا سبا توته خاص ارزښت ور کوي او د ورور ګلوي د دغو علا یقو د زیاتی
تقویې په لیاره کښې یې کوښښ کړی دی او دغه کوښښونه به دوام ولري ،

افغانستان تل له ګاونډیو هیوادو سره دخپلو مناسباتو دساتلو او ټینګوا لی
په لیاره کښې کوښښ کړی دی او په آینده کښې به هم د دغې هیلې د پاره چه په ښه
ګاونډیتوب ولاړه ده کوښښ وکړي .

د افغانستان مناسبات زمونږ د دوست او ګاونډي هیواد اتحاد جماهیر شوروي
سوسیالیستي سره له اوله څخه د ښه ګاونډیتوب او متقابل احترام له مخې روان دي
او دغه علایق په ور وستیو کلو کښې په نږدې تماسونو او د دواړو هیوا دو نو
دمشرانو په تګ راتګ او ګټو رو او په زړه پوري فني ، اقتصادي او فرهنګي
مرستو سره د هیو اد دملي ګټو سره سم پراخ او ټینګ شوي دي . دافغانستا ن حکومت
به د یخوا په شان خپلو کوښښونو ته ددغوښو روا بطو د ساتني ، تقویې او پراختیا
دپاره دوام ورکړي .

دایران له ګاو نډي هیواد سره دافغانستان دوستا نه او دورورګلوي مناسبات
په زړه پوري په ښه نیت او د ښه ګاونډیتوب دروابطو په اساس دوام لري .

افغانستان ته داعلیحضرت دایران دشا هنشاه راتګ او د دوی جمیله کوښښو نه
او د افغانستان په تر انزیټ کښې آسانتیا وی ددغو دو ومسلمانو ورو نړو هیو ادو
تر منځ د دو ستی علایق نور هم تقویه کړي دي .

له بل ګاونډي هیواد و لسی چین دجمهوریت سره دافغانستان روابط د ښه نیت او نیك ګاونډیتوب او متقابل احترام له مخی دوام لری او په وروستیو کلو نو کښی دغه مناسبات ددواړو مملکتو دمشرانو په مسافرت او دد وستی او متقابل نه تیری د تړون په لاسلیك سره زیات تقویه شوی دی او په دی وختو کښی ددواړو هیوادو ترمنځ د اوسنی سرحدد کرښی د رسمی تحدید او د سرحد تړون د لاسلیك د پاره موافقت چه په نظر کښی په نژدی آینده کښی عملی شی په دغه لیاره کښی یو بل مثبت ګام ګڼل کیږی .

دامریکا له متحدو ایالا تو سره دافغانستان دوستانه مناسباتو د ښه نیت او متقابل احترام په اساس انکشاف موندلی په فنی ، اقتصادی او فرهنګی مرستو او همکار یو سره دغه روابط پراختیا مومی .

دامریکا متحدو ایالتو ته د متحد ایالتو دجمهور رئیس جلالتمآب په بلنه

داعلیحضرت مسافرت چه په راتلونکی دو بی کی به وشی د دواړو مملکتو ترمنځ د روابطو په تحکیم او ټینګتیاکی بل مثبت قدم ګڼل کیږی ، دافغانستان حکومت به دامریکا دمتحده و ایالتو سره دخپلو دوستانه مناسباتو دساتنی تقویی او پراختیا دپاره خپلو کوښښو ته دوام ورکړی .

افغانستان خپلو روابطو ته له هغو هیوادو سره چه په یوه منطقه کښی ورسره اوسی تل خاص اهمیت ورکړی دی لکه چه دافغانستان او ددغو مملکتو ترمنځ دوستانه او رضائیت بښونکی روابط موجوددی .

دهند له جمهوریت سره دافغانستان مناسبات دعنعنوی دوستانه روابطو په اساس تل دنیك او دوستانه تفاهم سره ملګری دی .

داعلیحضرت همایونی په بلنه دهند دجمهور رئیس جلالتمآب نژدی راتلونکی مسافرت ددغو ښو روابطو په زیاته تقویه کی موثردی .

په خوا شینی سره باید وویل شی چه له پاکستان سره دافغانستان روابط دافغانستان د آرزو ګانو په خلاف او په دغه لیاره کی د کوښښو نو سره سره تراوسه پوری ندی ښه شوی هغه کشاله چه د پاکستان دحکومت د یواړخیز حرکت په اساس چه ددغو دوو هیوادو ترمنځ بی سیاسی روابط وشلول اوس هم روانه ده ، د توقع په خلاف هغه مفاهمه چه په نیویارك کی دعادی وضع داعادی دپاره ددواړو هیوادو دخارجه وزیرانو ترمنځ دایران ددولت په کوښښ شوی وه تراوسه لا د پاکستان د حکومت له خوا په ښه نیت سره نده تلقی شوی او بی نتیجی پاتی شوې ده .

مونږ په دغه زمینه کی دایران داعلیحضرت شاهنشاه د کوښښو نو موفقیت دهغه ښه نیت په اندازی پوری زیات مربوط ګڼو چه د پاکستان د حکومت له خوا په دغه لیاره کی ښکاره شی .

د افغانستان حکومت د هیواد د انکشافي پلانو په وړاندې بیولوکي د دوستو دولتو له بې غرضانه مرستو او همکارۍ څخه صمیمانه ممنونیت او قدرداني کوي.

د شوروي اتحاد د سوسیالستي جماهیرو او د امریکا د متحده ولایاتو دویلو وړ مرستو نه علاوه چه تل په زړه پورې او د تقدیر وړ دي د المان د فدرالي دولت دوستانه مرستې چه مخ په زیاتیدو دي د خوښۍ موجب او د یادولو وړ دي.

د نورو دوستو مملکتو له همکارۍ او مرستو څخه هم صمیمانه امتنان کوو.

د افغانستان حکومت هیله لري چه دغه مرستې او همکارۍ په آینده کې هم دوام او پراختیا ومومي او د نیك تفاهم او ښو مناسباتو د تقویې په لیاره کې چه د دغو دوستو دولتو سره وجود لري له پخوانه زیاتې ګټورې او موثرې واقع شي.

د افغانستان حکومت د ملګرو ملتو د اختصاصي موسسو مساعدت او همکارۍ چه تر اوسه پورې شوېدې تقدیروي او دوام او پراختیا ئې ګټوره او په زړه پورې ګڼي.

په بین المللي ساحه کې د افغانستان د حکومت د سیاست هدف په ملګرو ملتو او په نورو بین المللي ټولنو کې د پخوا په شان د هیواد د ملي ګټو ساتنه او د عمومي سولې په لیاره کې خدمت او د بین المللي همکارۍ د پاره د زیات تفاهم ایجاد دولدی، د دغه مطلب په نظر کې نیولو سره به د افغانستان موقف د هغو مسئلو په مقابل کې چه د نننۍ نړۍ ورسره مخامخ ده د تل په شان په آزاد قضاوت ولاړ وي او د افغانستان حکومت به هر قدم چه له هرې ناحیې څخه د با دوامه سولې د ترسره کولو په لیاره کې واخیستل شي وستایي.

داوو د حکومت د خط مشي اساسي ټکي.

زمونږ د کامیابۍ او پرمختګ درجه چه د دغه خط مشي په تعقیب او تطبیق کښې په تیره بیا پدې لحظه کې چه دیوه تحول په درشل ولاړیو د ملت د ټولو وګړو په استقبال او مرسته پورې اړه لري. مونږ ټولو افغاني نارینه ؤ او ښځو د معارف منسوبینو، د دولت مامورینو او د هیواد ټولو وطن دوستو پوهو زلمیانو ته بلنه ور کوو چه په دغه لوی اقدام کښې زمونږ سره ګډون وکړي او د دغې عالي وظیفې په سرته رسولو او ګډ مسئولیت کښې چه نن به ئې د کلونه کلونه د وطن په آینده ژوندکې باقي پاتې شي، له حکومت سره مرسته او ملګرتیا وکړي.

د خدای په یارۍ او د خلکو د مرستې په اعتماد د خپل رعیت پالونکي او ترقي غوښتونکي پادشاه په ارشاد او لارښوونه په کار پیل کوو. (ومن الله التوفیق)

IIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIIII

د خارجه چارو وزارت تشکیل

وزیر — ښاغلی دکتور محمد یوسف (صدر اعظم)
مرستیال — « نوراحمد اعتمادی

مشاورتی کابینه

د سفیر کبیر په رتبه کښې
د مختار وزیر « « . . . . .
د رمزاو مخصوص قلم لوی مدیر
ښاغلی محمد نعیم یوسفی

سیاسی معین . . . . . .

سیاسی لوی مدیر . . . . .
د سیاسی روابطو لوی مدیر
ښاغلی عطاوالله ناصر ضیاء
د ملګرو ملتو او د بین المللی
روابطو لوی مدیر
ښاغلی حلمی محمود غازی
د اقتصادی روابطو مدیر
ښاغلی محمد یونس رفیق
د فرهنګی روابطو لوی مدیر
ښاغلی سید مسعود پوهنیار
د معاهداتو او وثایقو مدیر . . . . .

اداری معین . . . .

د تشریفاتو رئیس . . . . .
اداری لوی مدیر — ښاغلی عبدالرزاق ضیایی
د تابعیت او قونسلګری لوی مدیر — « غلام محمد نیکزاد
د ویزی لوی مدیر — « . . . . .
د مامورینو لوی مدیر — « عبدالغنی

د خارجه چارو د وزارت مرستیال
ښاغلی نوراحمد اعتمادی

په باندنیو هیوادو کښی دافغانستان دسیاسی هیأتونو رئیسان

په نوی ډیلی ، کتمندو ، کولمبو او رنگون کښې افغانی لوی سفیر او په تایلند (بنکاك) کښی مختار وزیر جنرال محمد عمر .
په واشنگټن اومکزیك کښی افغانی لوی سفیر اوپه برازیلیا او بوینس آیرس کښی مختار وزیر دکتور عبدالمجید .
په ملگروملتو کښی دافغانستان سفیر کبیراودایمی نماینده ، ښاغلی عبدالرحمن پژواك .
په ملگروملتو کښی د افغانی نمایندگی مستشار او مختار وزیر دکتور عبدالحکیم طبیبی .
په انقره کښی افغانی لوی سفیر ډگر جنرال سید حسن .
په تهران کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی محمد عثمان امیر .
په ماسکو اوستوکهلم کښی افغانی لوی سفیر او په بخارست او هلسنکی کښی مختار وزیر ښاغلی عبدالحکیم شاه عالمی .
په لندن کښی افغانی لوی سفیر او په هاگ کښی مختار وزیر ښاغلی محمد کبیر لودین .
په بن کښی افغانی لوی سفیر او په برن کښي مختار وزیر ښاغلی دکتور غلام فاروق .
په قاهره ، آتن او اکرا کښی افغانی لوی سفیر او په بیروت او خرطوم کښی مختار وزیر ښاغلی غلام محمد سلیمان .
په جده کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی محمد قاسم شریف .
په بغداد کښی افغانی مستشار او مختار وزیر ښاغلی غلام حسن صافی .
په جکارتا کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی عبدالحمید عزیز .
په پیکنگ او اولن باتور کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی محمد شعیب مسکینیار .
په توکیو کښی افغانی لوی سفیر .....
په کراچی کښی افغانی منتخب لوی سفیر ښاغلی محمدهاشم میوندوال .
په روم کښی افغانی لوی سفیر او په مادرید کښی مختار وزیر ښاغلی انجنیر محمد کبیر .
په پاریس کښی افغانی لوی سفیر او په بروسل کښی مختار وزیر ښاغلی اسدالله سراج .
په بلگراد اوصوفیه کښی افغانی لوی سفیر جنرال محمدعارف .
په وارسا کښی افغانی لوی سفیر ښاغلی میر محمد یوسف .
په پراگ او بوداپست کښی د افغانی لوی سفارت موقتی شارژ دافیر ښاغلی محمد عظیم امینی .
په مشهد کښی افغانی جنرال قونسل ښاغلی عبدالقیوم .
په نیویارك کښی افغانی افتخاری قونسل ښاغلی صلاح الدین طرزی .
په پیښور کښی افغانی قونسل ښاغلی سید تاج الدین .
په کویټه کښی افغانی قونسل ښاغلی محمدایوب عزیز .

(پاتې په ٤٧٠ مخ کښې)

توسعهٔ روابط خارجی افغانستان

حکومت افغانستان توسط وزارت امور خارجه در ظرف نیمه اخیر سال ۱۳۴۱ و نیمه اول سال ۱۳۴۲ برعلاوه اینکه یك سلسله مجاهدات در شقوق مختلف از قبیل تهیه و ترتیب معاهدات وتصویب آن از طرف شعبات ذیعلاقه افغانستان باکشورهای دوست نموده در راه توسعه روابط خارجی نیز اجرا آتی بعمل آورده است .

اعزام نمایندگان سیاسی افغانستان به کشور های مختلفه :

۱ـ تعیین وتقرر شاغلی محمد شعیب مسکینیار بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در اولانباتور (پایتخت مغلستان) بتاریخ ۱۲ سنبله ۱۳۴۱ .

۲ـ تقرر شاغلی ادل بیش سفیر کبیر مغلستان در دهلی جدید بحیث سفیر کبیر آنکشور بدربار کابل بتاریخ ۲۸ میزان ۱۳۴۱ .

۳ ـ صدور اگریمان شاغلی یادونات خانال سفیر کبیر نیپال در دهلی بحیث سفیر کبیر آنکشور بدربار کابل بتاریخ ۱۹حوت ۱۳۴۱ .

٤ـ تقدیم اعتماد نامه شاغلی سیت کوابلا انتونی های کمشنر گانا در دهلی بحیث سفیر کبیر گانا درکابل بحضور اعلیحضرت معظم همایونی بتاریخ ۲۲جوزا ۱۳۴۲.

٥ـ تعیین و تقرر شاغلی محمد عمر سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی در دهلی بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت درکتمندو (پایتخت نیپال) بتاریخ ۲۳ جوزای ۱۳۴۲

مسافرت رؤساو شخصیت های بزرگ افغانی درکشورهای خارجی

شاغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه افغانستان و معاون دوم صدارت عظمی به حیث رئیس هیأت افغانستان در هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی در نیویارك (ماه سنبله ۱۳۴۱)

مسافرت رؤساوشخصیت هایبزرگ کشور های دوست به افغانستان

۱ـ نظر بدعوت اعلیحضرت معظم همایونی، اعلیحضرت محمدرضا شاهنشاه ایران بتاریخ ٤ اسد ۱۳۴۱ وارد کابل شدند و به حیث مهمان شاهانه الی ۷ اسد ۱۳۴۱ درافغانستان اقامت داشتند .

۲ـ نظربدعوت اعلیحضرت همایونی، شاغلی داکتر سروپیالی راداکرشنان رئیس جمهور هند بتاریخ ۲۰ ثور ۱۳۴۲ وارد کابل شدند والی ۲۶ ثور بحیث مهمان شاهانه در افغانستان اقامت داشتند .

افغانستان و هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی ملل متحد

(سپتامبر سال ۱۹۶۲ـ سنبله ۱۳۴۱)

ریاست هیأت افغانستان را در هفدهمین اجلاسیهٔ مجمع عمومی بناغلی سردار محمد نعیم وزیرامور خارجه ومعاون دوم صدارت عظمی آنوقت به‌عهده داشت. معاون رئیس هیئت بناغلی پژواك، کمیتهٔ سیاسی اعضا، دکتور طبیبی کمیتهٔ مخصوص سیاسی وکمیتهٔ حقوقی دکتور فرهادی کمیتهٔ اقتصادی و مالی بناغلی فیض احمد ذکریا، کمیته قیمومت بناغلی حسرت کمیتهٔ بودجه واداره بناغلی عبدالصمد غوث کمیتهٔ فرهنگی بشری و ثقافتی. هیئت افغانستان درین دوره باساس سیاست عنعنوی کشور درموضوعات بین المللی حصه گرفت و نظر به‌قضاوت آزاد و بیطرفانه‌ازهمه پیشنهاد های که برای صلح وامنیت دنیا انکشاف درزندگی مردم دنیا و بالاخره تقویهٔ رول موسسهٔ ملل متحد مفید بود پشتیبانی کرد. رئیس هیئات افغانستان طی بیانیهٔ که درجلسهٔ کاملهٔ مجمع عمومی ایراد فرمودند موقف کشور را درموضوعات مختلف بین المللی کا مطرح بحث مجمع عمومی هفدهم بود شرح دادند وتمنیات حکومت افغانستان‌را بحیث یك کشور صلح دوست برای پایداری صلح درجهان وحسن روابط بین المللی ابراز داشتند که ما هر نکتهٔ آنرا دربارهٔ موضوعاتیکه درذیل به ملاحظه میرسد بحیث موقف حکومت افغانستان به مطالعه خواهم رسانید.

فضای بین المللی در آغاز جلسه:

هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی موسسهٔ ملل متحد بتاریخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۲ در نیویارك آغاز گردید وتا بتاریخ ۲۰ دسامبر ۱۹۶۲ خاتمه یافت.

این جلسه برخلاف شانزدهمین اجلاسیهٔ مجمع عمومی دریك فضای نسبتاً آرام افتتاح گردید زیرا ازیکطرف اتفاق نظر به‌یك شخص که کرسی منشی عمومی ملل متحد رااشغال کند وجود داشت و آن‌اوتانت بود که‌بعد ازیك‌سال تجربه به‌اتفاق آرا برای پنج سال بحیث منشی عمومی انتخاب گردید وازطرف دیگر در بحرانیکه ملل متحد ازنقطهٔ مالی بآن مواجه‌شده بود باثر تصویب توزیع اسناد قرضهٔ ملل متحد تخفیف بعمل آمده ووضع ملل متحد درکانگو که انظار جهان‌را بخود جلب کرده بود وهرآن لطمهٔ برموجودیت این‌موسسهٔ جهانی‌وارد میساخت ویکی ازپرماجراترین مسایل در مقابل ملل متحد قرارداشت نظریه پلان‌های اوتانت‌راه‌حلی بخود اختیار میکرد ومعلوم‌میشد که‌کشورهای ذیعلاقه‌درکانگو آرزومند مصالحهٔ موضوع میباشند. گرچه در روز های بعد ازآغاز جلسهٔ هفدهمین وضع بین‌المللی نظربه‌بحران کیوبا تیره گردید و شورای امنیت ملل متحد موضوع‌را برای رفع خطرجنگ واستقرار صلح بین المللی مورد مداقه قرارداد اما باوجود تیرگی اوضاع این‌فیصله نظر به‌مجاهدات مؤسسهٔ ملل متحد راه حلی بخود گرفت‌ورول این‌موسسهٔ جهانی یکبار دیگر بحیث وسیلهٔ مهم ایجاد حسن تفاهم بین کشورها و پشتیبانی صلح دردنیا عرض وجود کرد که این بذات خود بر پرستیژ مؤسسهٔ ملل متحد افزود.

نا گفته نباید گذاشت که رول کشور های بیطرف در حصهٔ حل مسأله کیو با بی تاثیر نبود ومجاهدت های ایشان که درین باره بصورت دست جمعی برای حل قضیه تو سط مذاکرات مستقیم بین قوای بزرگ بعمل آمد خیلی ها موثر و برای از بین بردن بحران مفید ثابت گردید که البته نماینده کشور افغانستان نیز باتفاق گروپ کشور های بیطرف درین مجاهدت سهم داشت چنانچه دراثر پیشنهاد نمایندهٔ افغانی و تصویب گروپ کشور های بیطرف بود که منشی عمومی درمسأله کیو با مداخله کرد .

دراثنای شانزدهمین دورهٔ مجمع عمومی تصمیمنامه ایکه در بارهٔ اعطای آزادی به کشور ها وملل تحت استعمار به تصویب رسیده بود در آن ذکر شده بود تا کمیتهٔ خاصی در بارهٔ این موضوع وتطبیق آن ازطرف کشورهای ذیعلاقه به هفد همین دورهٔ مجمع عمومی راپوری تهیه کند .

باساس آن راپور منشی عمومی درهفدهمین جلسهٔ مجمع عمومی تحت مطالعه قرار گرفت ودر نتیجه تصمیمنامهٔ ازطرف گروپ آسیا وافریقا به جلسهٔ کامله پیش شد که در آن مجمع عمومی تأثر عمیق خود را ازاینکه محتویات اعلامیهٔ رفع استعمار درحصهٔ تمام قلمرو های غیر آزاد بصورت کامل تطبیق نشده اظهار میداشت . ضمناً مجمع عمومی فیصله میکرد تا در تعداد کمیتهٔ خاص هفت عضو دیگر نیز افزایش یابد که جمعاً تعداد آن به ۲٤ عضو برسد واین کمیته به کار خود در بارهٔ تطبیق محتویات اعلامیه در سر زمینهای مختلف تحت استعمار دوام داده وراپور خود را به مجمع عمومی هجدهم بسپارد .

تصمیمنامه از تمام اعضای ملل متحد مخصوصاً کشورهای دارای مستعمرات تقاضا میکرد تا برای پیشبرد کار کمیتهٔ خاص مجاهدت ورزند . ناگفته نباید گذشت که کمیتهٔ ۲٤ نفری به نسبتیکه بسیاری از قلمرو های تحت قیمومت ملل متحد به آزادی رسیده اند ونظر باینکه شورای قیمومت از نظر فعالیت درحال سقوط میباشد فعلا رول شورای قیمومت را بازی خواهد کرد .

نمایندهٔ افغانستان درحصهٔ پروبلم رفع استعمار موقف سابق حکومت را در باره قلع و قمع استعمار به هرشکلیکه تظاهر کند وهمچنین از بین رفتن حاکمیت خارجی بعد از استعمار تعقیب کرده ودر بارهٔ تسوید تصمیمنامه با گروپ آسیاء وافریقا همکاری نموده است . برعلاوه کشورهای بیطرف به رئیس مجمع عمومی هفدهم توصیه نمودند تا درحصه شمول افغانستان به عضویت کمیتهٔ ۲٤ نفری که عنقریب ازطرف رئیس مجمع عمومی تعیین خواهد شد توجه کند.

دوم، شمول اعضای جدید به موسسه ملل متحد دراثنای هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی:

شش کشور جدید به عضویت ملل متحد پذیرفته شد. این کشورها عبارتند از:
جمهوریت روندا - دولت پادشاهی برو ندی کشور ترینیداد و تو بوگو - جمهوریت دیموکرات مردم الجزایر - و کشور او گندا .

نمایندهٔ افغانستان در حصهٔ شمول الجزائر به‌عضویت ملل متحد مجادلات مردانهٔ مردم الجزائررا برای حصول آزادی ستوده‌ومراتب تبریك ومسرت هیأت نمایندگی افغانستان را درچنین موقع ابراز داشت. همچنان افغانستان باسی‌و پنج کشور دیگر تصمیمنامه‌ی راجع به‌شمول الجزائر به‌مجمع عمومی پیش کردکه تصویب شد. درپایان جلسهٔ هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی تعداد اعضای ملل‌متحد به۱۱۰ کشور رسید.

سوم ـ خلع سلاح :

در دوران مجمع‌عمومی هفدهم راپور کمیسیون‌هژده عضوی ملل‌متحد (فرانسه‌به آن اشتراك نکرد) مطرح بحث‌شد. نمایندگان کشورهای بیطرف که درجلسات کمیسیون برای اولین بار شرکت کرده بودند در مجمع عمومی بیانات ایراد کردند واهمیت این موضوع را برای نسل بشر وانمود ساختند علاوتاً توجه دول بزرگ مخصوصاً اتازونی وروسیه را دربارهٔ توافق نظر وحل این مسئله درخواست نمودند.

درجملهٔ تصمیمنامه‌ایکه بدین‌مناسبت ازطرف مجمع‌عمومی به‌تصویب رسیدمهمترین آن تصمیمنامه‌ای بود که ازطرف افغانستان ویکعده کشورهای آسیا، افریقا، اروپا وامریکای لاتین تسوید واز طرف مجمع‌عمومی‌تصویب گردید. درین تصمیمنامه ازینکه مسألهٔ خلع‌سلاح عمومی به‌نتیجهٔ مثبت نرسیده اظهار تأسف بعمل آمد وضمناً ازینکه رؤسای روسیهٔ شوروی ـ اتازونی‌وانگلستان دربرآورده شدن راه‌حل این موضوع، مجاهدت میورزند اظهار خوش بینی وبرای پیدا شدن موافقه ای بین اتحاد شوروی واتازونی خواهش گردید تاایشان درپیشنهادهای خویش دربارهٔ خلع سلاح تعدیلاتی را قبول کنند تاسبب ازبین رفتن خطر تباهی بشر فراهم گردد. برعلاوه درین تصمیمنامه ازکنفرانس هژده عضوی تقاضا گردید تاراپور کارخویش را قبل ازماه اپریل ۱۹۶۳ به مجمع عمومی بسپارند.

مؤقف حکومت افغانستان دراین مسأله عبارت‌ازیك خلع‌سلاح عمومی‌کامل‌ومؤثر میباشد نمایندهٔ افغانی دربحث موضوع اظهار کرد که افغانستان طرفدار است تا ازآزمایشهای ذروی،ظهور جنگ دراثرتصادف، قطع ارتباط دراثر اشتباه بین دوبلاك به‌نفع صلح بادوام جلوگیری شود.

نمایندهٔ افغانی از تأسیس مناطق فاقدسلاح ذروی واستعمال فضای خارجی به مقصد صلح طرفداری نمود.

چهارم ـ میثاق مربوط به اسلحهٔ ذروی :

درطی شانزدهمین دورهٔ مجمع‌عمومی یك‌سلسله مذاکرات دربارهٔ تسوید میثاقی که‌اقلا دول صاحب نیروی ذروی را از استعمال ویا آزمایش سلاح ذروی بازدارد بعمل آمد ودرنتیجه مجمع عمومی، نظریات دول عضو ملل‌متحد را در بارهٔ تشکیل

کنفرانسی بدین مناسبت درخواست نمود . نظریهٔ حکومت افغانستان به‌طرفداری جهته انعقاد چنین کنفرانس بود .

در اثنای هفدهمین اجلاسیهٔ مجمع عمومی عدهٔ از کشور های بیطرف به شمول افغانستان پروژهٔ تصمیمنامه ی را به کمیتهٔ سیاسی پیش کردند که، باساس آن منشی عمومی مامور میشد تا نظریات حکومت‌های راکهٔ تاحال درین مورد نظریه نداده اند جمع نموده و به مجمع عمومی هژدهم تقدیم کنند . این تصمیمنامه از طرف مجمع عمومی به‌تصویب رسید .

پنجم - نمایندگی جمهوریت مردم چین درمؤسسهٔ ملل متحد :

درهفدهمین دورهٔ مجمع عمومی موضوع نمایندگی جمهوریت مردم چین برطبق سالهای گذشته از طرف نمایندگی اتحاد شوروی در ملل متحد شامل آجندای مجمع عمومی گردید .

موضوع اولا درکمیتهٔ اعتبارنامه‌ها مطرح شد ، نمایندهٔ شوروی اعتراض کرد که نمایندگان حقیقی چین درملل متحد نمایندگی نمی کنند و باید نمایندگان چین ملیون جای خود را به نمایندگان جمهوریت مردم چین واگذار شوند . همچنان حین بحث موضوع درمجمع عمومی نمایندهٔ اتحادشوروی عین‌دعوی را اقامه کرد و تصمیمنامه‌ی بدین مناسبت به‌مجمع عمومی پیش شداما این تصمیمنامه به نسبتیکه دوثلث آراء را حاصل نتوانست کرد به تصویب نرسید .

موقف افغانستان براساس سابق عبارت ازطرفداری از تصمیمنامهٔ اتحادشوروی بود ، نمایندهٔ افغانستان حکومت جمهوریت مردم چین را حکومت قانونی و نمایندهٔ آنرا نمایندهٔ حقیقی خواند وحل این‌موضوع‌را برای‌صلح آسیا وجهان مفید قلمداد کرد .

ششم - تجدید نظر برمنشور ملل متحد :

دراثنای شانزدهمین دورهٔ مجمع‌عمومی تصویب بعمل آمده بود تاکمیتهٔ تجدید نظر برمنشور ملل متحد راپوری دربارهٔ این موضوع تهیه و بد اسامبلهٔ هفدهم پیش کند نمایندهٔ افغانستان رئیس این کمیته میباشد . کمیتهٔ بحث خودرا دراین باره بتاریخ ۵ سپتامبر ۱۹۶۲ آغاز کرد ، نمایندگان اتحاد شوروی اظهار کردند که تجدید نظر برمنشور ملل متحدتاوقتی ناممکن خواهد بود که نمایندگان جمهوریت مردم چین بجای چین فارموسا بمؤسسه ملل‌متحد اخذموقع کنند. دستهٔ ازکشورهای‌غربی مدعی بودند که‌مسالهٔ نمایندگی مردم چین نباید برتجدید نظر منشور ملل متحد اثر کند. قابل ملاحظه‌است کهٔ‌تحت شرایط فعلی‌تجدید نظر برمنشور ملل‌متحد از نظر حق ویتو به‌مفاداتحادشوروی تمام نمی شود دسته کشورهای غربی چون اکثریت را در مجمع عمومی دارامیباشندطرفدار تجدید نظر برمنشورملل‌متحد میباشد . امارو بهمرفته

نوی قرری

په واشنګټن کښې افغانی لوی
سفیر ښاغلی دکتور
عبدالمجید

په کراچی کښې افغانی منتخب
لوی سفیر ښاغلی محمد هاشم
میوندوال

په قاهره کښې افغانی لوی سفیر
ښاغلی غلام محمد سلیمان

د شاهانه ذات مطبوعاتی
مشاور ښاغلی استاد خلیل الله خلیلی
چه د معظم ټولواک له حضور څخه
د وزیر په رتبه او القابو مفتخر شوی دی

نوي مقرري

په انقره کښې
افغاني لوی سفير
د گر جنر ال
سيد حسن

په بغداد کښې افغاني مستشاراو مختار
وزير ښاغلی غلام حسن ساپي

په پېښور کښې افغاني قونسل
ښاغلی سيد تاج الدين

په کوېټه کښې افغاني قونسل
ښاغلی محمدايوب عزيز

مرور ایام بعد از جنگ عمومی دوم و تغییراتیکه در مجمع عمومی طی این هفده سال بوقوع پیوسته تجدید نظر برمنشور ملل متحد رالازمی میسازد . چنانچه یکی از عوامل دراین مورد که تغییری رادر تشکیلات ملل متحد بوجود می آورد از بین رفتن شورای قیمومت به نسبت، بسر رسیدن سیستم قیمومت درسرزمینهای تحت نظارت ملل متحد است .

افغانستان در سالهای قبل، مطالعهٔ عمیق را دراین باره از طرف کمیتهٔ مربوط توصیه کرده امادر دوران جلسهٔ هفدهم بنا براینکه موضوع طرف منا قشه بلاك شرق وغرب واقع بود در مباحثهٔ آن سهم نگرفت .

هفتم-موضوع اعتبار نامه های کشورهای عضو :

کمیتهٔ اعتبار نامه‌ها جهة غور بر اعتبار نامه های نمایندگان کشورهای عضو هرساله جلسه میدهد اما موضوعیکه کار این کمیته‌را قابل توجه میسازد این است که از چندین سال باینطرف این کمیته نظر به اصرار کشورهای اتازونی و اتحاد شوروی برموضوع اعتبار نامه‌های چین و هنگری بحث میکند ،اتازونی بعد از اینکه حکومت امرناژ از بین رفت رژیم روی اقتدار هنگری رارژیمی میدانند که خلاف آرزوی مردم رویکار آمده ومدعی است که نمایندهٔ حکومت فعلی هنگری از مردم آن کشور نمایندگی نمی‌تواند کرد، همچنان اتحاد شوروی نمایندگان چین ملیون را نمایندهٔ حقیقی چین مرکزی نمیداند . چون اکنون نمایندگان چین ملیون ورژیم فعلی هنگری درمجمع عمومی موجود اند این منا قشات بصورت دوامدار هر سال مورد بحث میشود وبه نتیجهٔ نمی‌رسد .

افغانستان حکومت جمهوریت مردم چین وهمچنان حکومت فعلی هنگری را برسمیت می‌شناسد وازپیشنهادهاییکه بمخالفت آنها بمجمع پیش شده طرفداری ننموده است .

موضوع دیگریکه در بارهٔ اعتبار نامه های نمایندگان در اثنای هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی مطرح بحث گردید اعتبارنامه نمایندهٔ یمن بود زیرا جای حکومت شاهی را درآن کشور حکومت جدیدالتأسیس جمهوری اشغال کرده و می بایست که نمایندگان حکومت جمهوری کرسی یمن را درملل متحد اخذ می‌کردند . این موضوع درآخرین روز جلسهٔ هفدهم مجمع عمومی مطرح شد و چون حکومت جمهوری را اتازونی نیز برسمیت شناخت مجمع عمومی فیصله کرد که نمایندگان حکومت جمهوری درکرسی یمن اخذ موقع کنند .

افغانستان چون حکومت جمهوری یمن‌را برسمیت شناخته بود ازسفارش کمیتهٔ اعتبار نامه هاطرفداری کرد .

هشتم-قطع آزمایشهای ذروی :

درسالهای اخیر موضوع قطع آزمایشهای ذروی بیش از پیش انظار جهان را بخود جلب کرده‌است. مخصوصاً زمانیکه اتحاد شوروی درین آزمایشها درفضا سبقت نمود واتازونی برای دوام‌سلسله آزمایشهای زیرزمینی موفقیت را بدست گرفت مجمع‌عمومی برای از بین بردن این‌رقابت که‌سبب‌تشویش بشررا فراهم ساخته است مجاهدت نمود . سال گذشته هنگام دایربودن مجمع عمومی شانز دهم یك سلسله مجاهدتها ازطرف کشور های عضوملل متحد بعمل آمدو توصیه های صورت گرفت تا برین رقابت‌تباهکن خاتمه داده شود . به ادامهٔ این همه کوششها مجمع عمومی دراثنای هفدهمین دورهٔ خویش تصمیمنامه های را به تصویب رسانیدکه درجملهٔ آن تصمیمنامهٔ ازطرف افغانستان و یکعده کشور های عضوتسوید گردیده بود. دراین تصمیمنامه ازکشور های صاحب نیروی ذروی تقاضا بعمل آمد تاازشروع‌ماه‌جنوری سال ۱۹٦۳ به‌تمام آزمایشهای خویش خاتمه‌بدهند . گرچه تصمیمنامهٔ اتازونی وانگلستان قطع این آزمایشها را در خواست می نمود اما یك استثناء درآن موجود بود که این تصمیمنامه حق‌دو کشور را درحصهٔ آزمایشهای زیر زمینی محفوظ میساخت .

تصمیمنامهٔ ۳۷ کشور با ۸۱ رای موافق و۲۵ رای ممتنع به تصویب رسید وتصمیمنامهٔ اتازونی وانگلستان با ۵۰ رای‌موافق ۱۲ رای‌مخالف (گروپ‌شوروی) و٤۲ رأی ممتنع تصویب شد .

نمایندگان قوای بزرگ برتصمیمنامه ۳۷ کشور رأی ممتنع دادند .

نمایندهٔ افغانستان دربحث این موضوع موقف حکومت را به شرح ذیل تفسیر کرد :

- ملل متحد اندیشهٔ عمیق خودرا از ادامه آزمایشهای ذروی اظهار دارد .

- باید ملل متحد سیاستهای طرفدار ادامهٔ آزمایشهای ذروی را بشدت محکوم نماید .

- باید ملل متحد اعلام کنند که‌هیچ کشوری حق اجرای آزمایشهای ذروی را ندارد .

- بایدملل‌متحدازهمه‌کشورهای‌دارای نیروذروی تقاضا نماید تاهمه آزمایشهای خودرا قطع‌نموده وعده‌بدهند درآینده درهیچ شرایطی آزمایشهای خودرا تجدید نمیکنند.

- بایدملل‌متحد اعلام‌دارد که قطع تدریجی وقسمتی آزمایشهای ذروی مقبول نیست وبایدهمه آزمایشها فوراً قطع گردد .

- باید ملل متحد کشورهای دارای نیروی ذروی را وادار سازد سیاستی که موجب انتشار اسلحه ذروی به کشورهای فاقد آن میگردد منصرف شوند.

باید ملل متحد کشورهای دارای نیروی ذروی را مجبور سازد تا در جریان همین جلسات داخل مذاکره شده وجنبه های تکنیکی مخصوصاً ترتیبات تفتیش و کنترول عملی بین المللی را به اساس میموراندم مشترک ۱۶ اپریل ۱۹۶۲ مطالعه نموده حل کنند.

- باید ملل متحد کشورهای دارای نیروی ذروی را مجبور سازد تا اعلام دارند که استعمال اسلحه ذروی بحیث جرم علیه بشریت تلقی گردیده و چنین سلاح در هیچ شرایطی استعمال نگردد.

باید ملل متحد کشورهای دارای اسلحه ذروی را مجبور بسازد تا فوراً داخل مذاکره گردیده واقدامات مزیدی را برای تعهد خلع سلاح عام و تام واز بین بردن اسلحه ذروی بعمل آورند.

نهم - موضوع کوریا:

درهفدهمین دورهٔ مجمع عمومی تصمیمنامه ی از طرف ۱۵ کشور روی موضوع به تصویب رسید درین تصمیمنامه ذکر شده بود که کمیسیون ملل متحد برای وحدت کوریا بکارخود ادامه بدهد. وهمچنین قوای باقیماندهٔ خارجی هر زمانیکه در کوریا حالت نورمال رویکار شود از آن کشور خارج شوند چون موضوع کوریا هرساله در جلسات مجمع عمومی ملل متحد بحث میشود حکومت افغانستان درحصهٔ وحدت کوریا از پرنسیپ حق تعیین سرنوشت طرفداری کرده وما مول مردم کوریا را محترم شمرده است.

نمایندهٔ افغانی در پایان بحث موضوع درمجمع عمومی هفدهم اظهار داشت که جای تأسف است که مسأله کوریا تاامروز حل نگردیده با وجودیکه بدفعات مکرر درمجمع عمومی مطرح بحث بوده است نماینده افغانستان در حصهٔ تصمیمنامه مسأله کوریا که واضحاً راه حلی را جستجو نمیکرد وطرف مناقشه بود رأی ممتنع داده است.

دهم - سیاست تبعیض نژادی درافریقای جنوبی:

این موضوع سالهاست که درمجمع عمومی مطرح بحث قرار می گیرد. در دوران اسامبله هفدهم از ینکه جمهوریت افریقای جنوبی از تمام تصامیم مجامع عمومی گذشته چشم پوشی کرده وسیاست تبعیض را علیه باشندگان سیاه پوست آنکشور شدیداً از پیش میبرد. واخیراً قانون جدیدی راکه بیشتر سبب بر انگیختن احساسات کشورهای افریقای سیاه می شد به تصویب رسانده واعضای ملل متحد را واداشت که درین مورد تصمیم جدی تری اتخاذ نمایند. باثر بحث این موضوع در کمیتهٔ خاص سیاسی تصمیمنامه ای از طرف افغانستان و یکصده کشور های عضو به کمیته پیش شد که دراین تصمیمنامه یك نوع قطع روابط سیاسی واقتصادی (سنگشن) اعضای ملل متحد را با کشور افریقای جنوبی درخواست میکرد. این تصمیمنامه به ۶۰ رأی موافق به تصویب رسید

۱۳ کشور که از امریکای لاتین و دوستان غرب بودند رأی ممتنع دادند. ۱۶ کشور اروپای غربی و امریکا و اعضای سفیدپوست کامن ویلت رأی مخالف دادند.

نمایندهٔ افغانستان براساس سالهای گذشته طی بیانیه‌ای جوانب حقوقی و بشری موضوع را توضیح کرده و سیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی را ناشایسته خواند.

یازدهم-مسأله عمان :

درهفدهمین دورهٔ مجمع عمومی موضوع عمان ازطرف عراق، اردن، لبنان، لیبیا مراکش، عرب سعودی، سودان، سوریه، تونس، جمهوریت متحد عرب و یمن به مجمع پیش شد. افغانستان باهمکاری ممالك عربی، گینی، اندونیزیا و یوگوسلاویا تصمیمنامه‌ی را به کمیته خاص سیاسی پیش کرد که مفاد ذیل را حاوی بود :

۱ـ آزادی فوری عمان برای حفظ صلح منطقه لازمی است .

۲ـ تصدیق حق تعیین سرنوشت و آزادی برای مردم عمان .

۳ـ تقاضای خروج قوای خارجی ازعمان .

٤ـ حل موضوع ازراه مفاهمه به اساس منشور .

پیشنهاد فوق در کمیته به اکثریت آراء به تصویب رسید اما درجلسه کامله مجمع عمومی نسبت به اعمال نفوذ انگلستان بر بعضی دول عضو پیشنهاد مذکور رد شد وموضوع بدون تصمیم برای آینده مؤکول گردید .

افغانستان دراین مسأله به نسبت شباهتی که در بعضی جهات به قضیهٔ پشتونستان داشت علاقه زیاد گرفت و نمایندهٔ افغانی درحصهٔ آزادی اظهار نظریه مردم عمان از آمال مردم عمان که به اساس سیاست استعماری تحت سلطه سلطان مسقط در آورده شده اند طرفداری کرد. نمایندهٔ افغانی اظهارداشت که باید بمردم عمان موقع داده شود تا براساس حق تعیین سرنوشت آیندهٔ خود را تعیین کنند.

دوازدهم، موضوع سرحدات ونیزویلا وگیانای برتانوی:

حکومت ونیزویلا دعوی دارد که هنگام تعیین سرحدات بین ونیزویلا وگیانای برتانوی یك حصه ازخاك ونیزویلا بصورت غیر قانونی بکشور گیانای برتانوی تعلق گرفته وبرای اینکه موضوع را با انگلستان فیصله نماید ونیزویلا مسأله را به مجمع عمومی محول ساخت .

در اثنای هفدهمین دوره مجمع عمومی کمیتهٔ خاص سیاسی روی بحث موضوع دلایل وزیر خارجه ونیزویلا و نمایندهٔ انگلستان راموردمطالعه قرارداد. وزیر خارجه ونیزویلا اظهار کرد که فیصله حکمیت ۱۸۹۹ که بااساس معاهدهٔ ۱۷۹۷ صورت گرفته حق ونیزویلا راحتی به آن حصص خاك شان که ازطرف بریتانیه برای ۵۰ سال نیز اشغال نشده بود نشناخته وسرحدات رابصورت غلط تثبیت کرده است ونیز براساس یك میمو راندم که بتاریخ ۱۹٤۹ ازطرف مشاور حقوقی ونیزویلا

درقضیه سرحدی باقیمانده و٦ماه بعد ازمرگ نامبرده نشر شده توضیح گردیده که فیصلهٔ حکمیت باساس یك مواقفه سیاسی قضات محکمه که تبعه روسی (تزاری) انگلیسی واتازونی بودند صورت گرفته بدون اینکه مقررات و قواعد حکمیت و یاحق و نیز ویلارادر نظرگرفته باشند. امریکادرآن وقت راضی بود که بریتانیه عهد ویکتوریا آنچه گیانا و نیزویلا گرفته قانع باشد وتجاوز خودرا درامر یکای لاتین باساس دکتورین مانرو توسعه ندهد. قضات اتازونی وروسیه تزاری برای منفعت سایر مناطق درسرحدات ونیز ویلا باهم موافقهٔ سیاسی نمودند.

وزیرخارجهٔ ونیز ویلا این را هم توضیح کرد که از۱۹۵٤ باینطرف ونیز ویلا باحکومت بریتانیه روی این موضوع درتماس است وآرزودارد که قبل ازآزادی گیانای بریتانوی بیکدام مفاهمهٔ برسند. نمایندهٔ بریتانیه فیصلهٔ حکمیت را حقوقی خوانده وازفیصله های سیاسی درموضوع انکارکرد.

نمایندهٔ افغانستان نیزبه نسبت آنکه موضوع یك قضیهٔ سرحدی و نیز اساس آن بروی تجاوز بریتانیهٔ عهد ویکتوریا بخاك ونیز ویلا وعملی ساختن یك حکمیت غیرحقوقی بود دلچسپی گرفته ومطالب آتی را مورد بحث قرار داد:

اول ـ آزادی فوری گیانای بریتانوی واشتراك شان در مذاکرهٔ موضوع.

دوم ـ فیصلهٔ مطالب باساس حق تعیین سرنوشت وآن هم برضای مردم گیانای بریتانوی.

نمایندهٔ افغانی دربیانیهٔ خود این اساس را نیزتوضیح کرد که دول استعماری درقرن ۱۹ نه تنها ازراه اجبارعسکری بلکه ازراه اجبارمعاهدات و فیصله های که بهآن شکل ونام حقوقی داده وددرحالیکه تماماً مغایر حقوق بوده است مطالب خودرا بالای کشورهای کوچك قبولانیده است.

درپایان بحث این موضوع رئیس کمیتهخاص سیاسی اظهارداشت که وی ازجانب نمایندگان وینزویلا وبریتانیه مأمورشده است که بکمیته ابلاغ کند تا در موضوع سرحدات وینزویلا ومناطق گیانای بریتانوی حکومت های انگلستان وونیز ویلا وگیانا ازراه سیاسی داخل مذاکرات مستقیم بوده چه اسنادموضوع رازیرمطالعه گرفته اند تابیکدام موافقه برسند ازآن رودوام مذاکرات را درحال حاضر طرفین آرزوندارند. بدین ترتیب این موضوع بدون کدام تصمیمی ازطرف مجمع عمومی خاتمه یافت.

سیزدهم ـ موضوع پناهگزینان فلسطین:

دراثنای هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی سه پیشنهاد بکمیتهٔ خاص در بارهٔ موضوع پناهگزینان پیش شد. پیشنهاد اول ازطرف کشورهای دسته برازاویل که مقصدآن حل مشکلات فلسطین ازراه مفاهمه بین کشورهای عربی ویهود بود. این پیشنهاد

که اساس آن یك نوع شناختن اسرائیل را معنی می داد ازطرف عرب ها رد شد .

پیشنهاد دوم که ازطرف افغانستان ـ اندونیزیا ـ موریتانیا وپاکستان بود مقصد آن تعیین قیم ملل متحد ازطرف منشی عمومی برای ملکیت ودارایی اعراب فلسطین درداخل اسرائیل بود. سال گذشته همچو یك تعدیلی ازطرف افغانستان پیش شد که اسرائیل وطرفدارانش آن را مداخله به امور یك کشور تلقی نمودند چون این پیشنهاد نیز مورد قبول طرفداران اسرائیل واقع نمیشد بالاخره عربها بشرط اینکه پیشنهاد گروپ برازاویل پس گرفته شود قبول کردند که این پیشنهاد نیز پس گرفته شود. ودرآخر پیشنهاد سومی که از اتازونی بود ومقصد آن تطبیق تصمیمنامه های سابق وتجدید دوره کارآن را برای سه سال دیگر بود که ازطرف کمیته به تصویب رسید . افغانستان نظر به قبول اعراب از پیشنهاد اتازونی برتصمیمنامهٔ اتازونی رأی موافق داد .

چهاردهم ـ تصویب اعلامیهٔ کنفرانس قاهره

افغانستان به همرایی سی کشور دیگر مسودهٔ تصمیمنامه ای را بکمیتهٔ اقتصادی مجمع عمومی پیش کرد که ازطرف مجمع عمومی به تصویب رسید . نکتهٔ مهمی که دراعلامیهٔ قاهره طرف دلچسپی افغانستان است عبارت از مسألهٔ ترانزیت میباشد که می بایست کشورهای سهیم کنفرانس قاهره تسهیلات لازمه را درباره ترانزیت کشورهای محاط به خشکه فراهم نموده وازهیچگونه همکاری دریغ نکنند این پرنسیب زمانیکه ازطرف مجمع عمومی به تصویب رسید مجدداً بحیث یك پرنسیپ بین المللی شناخته شد . مجمع عمومی ضمن تصویب متن اعلامیهٔ قاهره از دول عضو شورای اقتصادی واجتماعی ودیگر مؤسسات مربوط به ملل متحد تقاضا کرد تادرفعالیت های خود راجع به انکشاف اقتصادی واجتماعی پرنسیپهای اعلامیهٔ قاهره را درنظر داشته باشند .

پانزدهم ـ حاکمیت دایمی برمنابع طبیعی :

ازچندین سال باینطرف مجمع عمومی کمیته ای راکه افغانستان درآن عضویت داشت برای مطالعهٔ حاکمیت کشور ها برمنابع طبیعی شان گماشته است تا این موضوع را بصورت تکنیکی مورد مطالعه قرار دهد . دراثنای مجمع عمومی هفدهم کمیتهٔ راپورخود را با مسودهٔ تصمیمنامه ای به مجمع عمومی پیش کرد. افغانستان و۱۲ کشور دیگر تعدیلی درآن وارد آوردند که مهمترین نکته آن این بود که ازمنشی عمومی تقاضا شود تا مطالعات خودرا برجنبه های مختلف حاکمیت دائمی برمنابع طبیعی کشورها ادامه داده وبادرنظرگرفتن علاقه کشورها در این باره نیز تشویق همکاری بین المللی درساحه انکشاف اقتصادی واجتماعی راپورخودرا به جلسهٔ هژدهم پیش کند، تصمیمنامهٔ مذکور باتعدیل آن درمجمع عمومی به تصویب رسید.

شانزدهم - انکشاف اقتصادی کشورهای روبه انکشاف :

دربارهٔ تأسیس صندوق مخصوص انکشاف اقتصادی ملل متحد (سنفد) افغانستان به همرایی سی وچهار کشور دیگر آسیا و افریقا و یوگوسلا و یا تصمیمنامه‌ی به‌کمیتهٔ اقتصادی مجمع عمومی پیش‌کرد . دراین تصمیمنامه‌ازیکطرف منشی‌عمومی ما مورگردید تا مسودهٔ اساسنامهٔ صندوق را به همه‌کشورهای عضو ومؤسسات اختصاصی فرستاده نظریهٔ آن ها را حاصل‌کند وازطرف دیگرکمیتهٔ مربوط بعد ازمطالعات راپوری به شورای اقتصادی واجتماعی و نیزجلسهٔ هژدهم مجمع عمومی تقدیم نماید.

هفدهم - انعقاد کنفرانس جهانی تجارت :

درهفدهمین‌دورهٔ مجمع عمومی‌تصمیمنامهٔ مهمی به تصویب رسید که بموجب آن کنفرانس جهانی‌تجارت دراخیر سال۱۹۶۳ویا در اولین ماههای ۱۹٦٤منعقد خواهد شد . افغانستان ازانعقاد همچویك کنفرانس طرفداری نموده است. دراین کنفرانس جهات مختلفه تجارت بین المللی مورد مطالعه قرارخواهدگرفت .

هژدهم - کمك ملل‌متحد برای ترقی زنان در کشورهای‌روبه‌انکشاف:

افغانستان بهمراهی‌نه‌کشوردیگرمسودهٔ تصمیمنامه‌ایرا بکمیتهٔ‌اجتماعی‌وفرهنگی و بشری پیش‌کردکه در آن تذکر داده شده بودکه تصمیمنامه‌های شورای اقتصادی در ساحه ترقی زنان و پروگرامهای مختلفی که درین ساحه روی دست است مورد توجه قرار داده شود بصورت خاص در این تسوید تذکرگردیده‌که برای مرتبط ساختن این پروگرامها و ایجاد یك پروگرام واحد و طویل المدت از طرف ملل متحد برای ترقی زنان که اهمیت خاص دارد مطالعات عمیق بعمل آید ومساعدت‌مؤسسات‌مربوط اختصاصی ملل متحد تقاضا شود . وبرای پیشبرد این منظور از اعطای فیلو شیپها و دایر نمودن سمینار هاکارگرفته شود .

نزدهم- تطبیق‌میثاق ۱۹۵٦ مربوط برده فروشی وغلامی :

افغانستان به همراهی ۵۲ کشوردیگر مسوده تصمیمنامه ایرادراین باره‌به‌مجمع عمومی پیش‌کرد در آن خواهش بعمل آمده بود تامطابق به‌ماده چهارم‌اعلامیهٔ جهانی حقوق بشرکه در آن غلامی و برده فروشی و غیره اعمال شبیه‌به‌آن ممنوع‌قرار داده شده همه‌کشورهای عضو ملل متحد و مؤسسات اختصاصی باین میثاق هاشامل شوند و آنهاییکه شامل شده اند در راه تطبیق میثاقهاکمك و همکاری‌صمیمی کنند .

بیستم- مسأله رودیشیای جنوبی :

در بارهٔ این مسأله تصمیمنامه هاییکه افغانستان در آن سهم داشت از طرف مجمع عمومی به تصویب رسید تصمیمنامه اولی تذکرمیدادکه در رودیشیای جنوبی باثر انحلال اتحادیه زیمبابووحبس لیدران ملی وضع بسیار خطرناك‌بوجود آمده و حقوق سیاسی مردمان پایمال گردیده وخطر بزرگی برای افریقا و جهان تولید

گردیده است . لهذا مجمع عمومی از حکومت بریتانیه تقاضاً میکند تا فوراً رئیس اتحادیه را با همه لیدران ملی آن از حبس رها کند . تصمیمنامهٔ دیگر تقاضا میکرد که همه تصامیم ـ گذشته مجمع عمومی در این باره در نظرگرفته شده ومحتویات تصمیمنامهٔ مجمع عمومی شانزدهم که در آن اظهارگردیده که قانون اساسی جدیدی بجای قانون اساسی سابقه تدوین گردد مورد توجه قرار گیرد . برعلاوه در این تصمیمنامه ازحکومت بریتانیه تقاضا شده بود تا جهة رای گیری آزاد در رودیشیای جنوبی ترتیبات لازم اتخاذ نماید ضمناً از منشی عمومی درخواست گردیده بود تا با حکومت بریتانیه ـ داخل مذاکره شده و از نتیجهٔ اقدامات خویش بهجلسهٔ آینده مجمع عمومی ویا بهکمیتهٔ خاص رودیشیای جنوبی را پور دهد .

بیست ویکم ـ مسأله افریقای جنوب غرب :

در دوران مجمع عمومی هفدهم تصمیمنامهای به تصویب رسیدکه دراثرآن مجمع عمومی مصوبات سابقه و اعلامیه اعطای آزادی بهکشورها و ملل تحت استعمار حق مردم افریقای جنوب غربی را برای استقلال و حاکمیت ملی شان تاییدکرده و سیاست افریقای جنوب غربی را محکوم می نماید . و ازکمیتهٔ مخصوص این مسأله تقاضا مینماید تاکارهای خود را برای تطبیق اعلامیه دوام بدهد . از منشیعمومی تقاضا میکنند تا هرچه زودتر یك نمایندگی امداد تخنیکی ملل متحد را در این سرزمین تأسیس نموده و نمایندگان ملل متحد را اجازهٔ دخول به آن سرزمین بدهد و از حکومت افریقای جنوبی تقاضا میکنند تا از هرگونه عمل جارحانهبرمردم آن سرزمین ویا توريد اسلحه و فشار و غیره اجتناب ورزد و ازین ـ ناحیه بر تشویش کشورهای عضو بکاهد . افغانستان با سی و هفت کشور تصمیمنامه مذکور را به کمیتهٔ قیمومت پیش کرده بود .

بیست ودوم ـ سرزمینهای تحت ادارهٔ پرتگال :

افغانستان به همراهی ٤٢ کشور مسوده فیصله نامهای را بهکمتهٔ قیمومت پیش کرد که از طرف کمیته و مجمع عمومی قبول گردید . در این تصمیمنامه مجمع عمومی با تذکر تصمیمنامه های ـ سابق و اعلامیهٔ رفع استعمار ربا یاد داشت راپور کمیتهٔ مخصوص سرزمینهای تحت ادارهٔ ـ پرتگال با تائید حق آزادی حاکمیت ملی تعیین سرنوشت مردمان این سرزمینها توسط خود شان و اینکه پرتگال با این احساسات و حقوق توسط قوهٔ اسلحه و فشار مقابله میکند راپورکمیته مخصوص را پذیرفته از پرتگال تقاضا میکنند تا فوراً حق تعیین سرنوشت ـ آزادی اظهار رأی و احساسات ملی مردمان سرزمینهای تحت ادارهٔ خود را شناخته و ترتیبات عملی کردن آنها را بگیرد . همه محبوسان سیاسی را رهاکرده و احزاب سیاسی را آزاد سازد .

از سایر دول عضو تقاضا میکنند تا بر پرتگال برای تحمیل این تصمیم ها فشار

آورده از کمك بوی خودداری ورزند و از شورای امنیت مطالبه میکنند تا اگر پرتگال از تطبیق این تصمیمنامه خود داری ورزد برای تطبیق آن تدابیر لازمه اتخاذ گردد بر علاوه تصمیمنامه دیگری از طرف افغانستان و هفت کشور پیش شد که مطابق به آن مجمع عمومی تصمیم گرفت تا کمیته مخصوص را که برای مطالعه اوضاع سر زمینهای تحت ادارهٔ پرتگال تشکیل داده بود و چون کمیته وظیفه خود را بسر رسانیده است منحل نماید .

بیست وسوم ـ دادن معلومات راجع به سر زمینهای غیر خود مختار :

افغانستان به همراهی سی و شش کشور مسوده تصمیمنامه ایرا به کمیته پیش کردند که از طرف کمیته و مجمع عمومی تصویب گردید . این تصمیمنامه با تذکر تصمیمنامه های سابق ووظیفهٔ کمیته معلومات از سر زمینهای غیرمختار راپور این کمیته را یادداشت نموده به دول صاحب ادارهٔ این سر زمینها توصیه میکنند که چون معلومات داده شده در زمینه سیاسی و قانون اساسی واجتماعی و فرهنگی کافی نمیباشد بدادن معلومات بیشتر و مفصلتر ادامه بدهند .

بیست وچهارم ـ انتشار معلومات در سر زمینهای غیر مختار راجع به اعلامیه اعطای آزادی بکشورها و ملل تحت استعمار:

راجع به این موضوع تصمیمنامهٔ ازطرف افغانستان وسی و نه کشور به کمیته قیمومت پیش شد که در آن نظر به راپور منشی عمومی راجع به یکسلسله نشرات بز بانهای محلی سر زمینهای مذکور ـ مطابق به اعلامیه رفع استعمار رضایت بعمل آمده وضمناً از اینکه حکومت پرتگال در سر زمینهای تحت ادارهٔ خود هیچگونه همکاری با ملل متحد برای انتشار این اعلامیه ننموده است اظهار تأسف نموده و از همه کشور های اداره کننده تقاضا نموده تا درین ساحه همکاری و فعالیت بیشتری ـ نمایند و اعلامیهٔ رفع استعمار را در سیستم معارف وتربیتی آن سر زمینها شامل سازند تصمیمنامه مذکور ازطرف کمیته ومجمع عمومی به تصویب رسید.

بیست و پنجم ـ اعطای امداد تربیتی و تدریسی به مردمان سرزمینهای غیر خود مختار

در باره این موضوع نیز تصمیمنامه ی در مجمع عمومی هفدهم به تصویب رسید که براساس آن مجمع عمومی ازاینکه موقع استفاده از سکالر شیپها برای کاندید های این سر زمینها داده نشده اظهار تأسف نموده واز کشور های امداد دهنده تقاضا کرده است تا به مساعدت خود ادامه وتوسعه داده وکشور های اداره کننده باید موقع تحصیل را برای افراد این سر زمینها بخارج بدهند وضمناً منشی عمومی راپور مختصری درین قسمت به جلسهٔ آیندهٔ مجمع عمومی بدهد .

این تصمیمنا مه ازطرف افغانستان و چهل ویك کشور دیگرمجمع عمومی پیش شده بود.

بیست وششم ـ تعهدات کشورهای عضو براساس منشورملل متحد درمقابل مصارف قوای ملل متحد در شرق میانه و کانگو

این موضوع در دوران اسامبله شانزدهم یعنی زمانیکه مؤسسه ملل متحد ازرهگذر مصارف قوای خویش درغزه وکانگو به بحران مالی مواجه شده بود ومطرح بحث قرار گرفت. دراثرهمچو یك بحران کمیته بودجه واداره فیصله کرد تا درباره سهم کشورهای عضو به مصارف این قوا نظریهٔ مشاورتی محکمه بین المللی خواسته شود. نظریهٔ محکمه بین المللی دردوران مجمع عمومی هفدهم مطرح شد و نظریهٔ مذکور این بود که تمام کشورهای عضو مکلف به تأدیهٔ سهم خویش به مصارف قوای ملل متحد میباشند.

در دوران مجمع عمومی شانزدهم افغانستان درباره موضوع قوای ملل متحد اظهار کرده بود که جهات سیاسی این مسأله نسبت به سائر جنبه‌های آن اهمیت بیشتر دارد وباید مجمع عمومی موضوع رااولا از نظر سیاسی مطالعه کند و از ین سبب بود که افغانستان ازارجاع این موضوع به محکمه بین المللی که یك مقام حقوقی ملل متحد است طرفداری نکرده بود.

زمانیکه نظریه محکمه درین باره به مجمع عمومی هفدهم تقدیم شد افغانستان براساس مؤقف خویش مجدداً اظهارداشت که محکمه بین المللی نظریه خود را براساس قضاوت حقوقی درحصه این موضوع داده است امااز اینکه محکمه بین المللی یك مقام ارجمندی بین المللی است افغانستان به نظریهٔ آن باتشریح فوق مخالفت ندارد.
دراخیر کمیته فیصله کرد که مجمع عمومی نظریه محکمه راقبول کند لیکن در بارهٔ سهم کشورهای عضو کمیتهٔ بیست ویك نفر تعیین گردید تاموضوع رامطالعه نموده وراپور خودرا بهجلسه خاص مجمع عمومی تقدیم کند تادر باره دیون کشورهای عضو که قسماً ازابتدای تأسیس این قوا پرداخته نشده تصمیم نهایی گرفته شود.

بیست و هفتم ، تقسیمات عادلانه جغرافیایی و توزیع مناصب ووظایف دارالانشاء ملل متحد وشعبات مربوط آن

دراثنای هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی کمیته بودجه واداره براساس راپور منشی عمومی تصویب کرد تابرای هریك ازکشورهای عضو باساس عنصرمهم عضویت درمؤسسه ملل متحد پنج کرسی تخصیص داده شود. این فیصله ازطرف مجمع عمومی نیز بهتصویب رسید. تصمیم اخیر مجمع عمومی درقسمت توزیع کرسیهای شعبات مختلف ملل متحد برای کشورهای عضوتا اندازهٔ مربوط به مجاهدت کشورهای

کوچك بوده که دراین حصه باوجود مخالفت دول بزرگ به نتیجهٔ مثبت رسید .

افغانستان در این حصه اولاً از توزیع پنج کرسی برای هریك ازکشورهای عضو طرفداری کرده وثانیاً ازاینکه کرسی های ماموریت ملل متحد برای اتباع کشور های عضو باساس یك مدت معین تفویض گردد ودر تعداد این کرسی ها افزایش بعمل آید، پشتیبانی نموده است .

بیست و هشتم - روابط و همکاری دوستانه بین دول (زیست باهمی)

در دوران هفدهمین دورهٔ مجمع عمومی تصمیمنامه ی درین باره به تصویب رسید که مفاد آن قرار ذیل است :

کشورها درروابط بین المللی خود از استعمال قوه علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هیچ کشور کارنگیرد ویا به هیچ عمل دیگری مخالف مرامها ووجایب منشور ملل متحد دست نزنند ، کشورها مسایل مورد نزاع خود را ازطریق مذاکره ویا وسایل صلح آمیز و به ترتیبیکه بصلح وامنیت جهان صدمه وارد نکند حل وفصل نمایند .

به امور داخلی یکدیگر مداخله ورزند .

ملل ومردمان جهان حق مساوی تعیین سرنوشت خودرا دارند .

دول وجایبی را که مطابق منشور ملل متحد بعهده دارند بجاآورند .

در این تصمیمنامه افغانستان وسی وشش کشور سهیم بودند .

بیست و نهم - پیشرفت حقوق بین الدول - اعلام دورهٔ دهسالهٔ حقوق :

در بارهٔ این موضوع یك تعداد تصمیمنامه ها به کمیتهٔ حقوقی مجمع عمومی پیش شد که مهمترین آن مسودهٔ تصمیمنامه ی بود که از طرف گانا وآیرلند دربارهٔ تقویه رول حقوق بین الدول ترتیب شد بود . افغانستان برمسودهٔ تصمیمنامه گانا وآیرلند تعدیلنامهٔ پیش کرد که مهمترین نکتهٔ آن اعلام یك دورهٔ دهسالهٔ حقوق بین الدول بود . درهنگام بحث موضوع نمایندهٔ افغانی توضیح کرد که بایست برای تقویهٔ صلح ، رول حقوق بین الدول ازراه دادن امداد تخنیکی ، تاسیس کتابخانه های حقوقی - تشکیل سیمنارها واعطای سکالر شیپ ها - تبادله پروفیسوران وشاگردان درشق حقوق ، بالاخره تقویهٔ موسسات حقوقی غیرحکومتی تقویهٔ محکمه بین المللی و کمیسیون حقوق بین الدول تقویه و تحکیم گردد . و برای برآورده شدن این منظور لازم است یك دورهٔ دهسالهٔ مجاهده درراه حقوق بین الدول ازطرف ملل متحد اعلام گردد.

تعدیلنامهٔ افغانستان باین معنی که منشی عمومی پیرامون چگونگی امداد تخنیکی ملل متحد درساحهٔ حقوق بین الدول وهم اعلام دورهٔ دهسالهٔ حقوق راپور خودرا به جلسهٔ آیندهٔ مجمع عمومی ترتیب وپیش کند ازطرف کمیته به تصویب رسید که بامزج باتصمیمنامهٔ دوکشور فوق الذکر مجمع عمومی آنرا نیز تصویب کرد .

(ختم)

فعالیتها و امداد تخنیکی ملل متحد

در افغانستان

ادارۀ عملیات معاونت فنی ملل متحد

درظرف سال گذشته پروگرامهای امدادی ملل متحد درافغانستان بطور عمومی توسعه یافته وتمرکز توسعۀ آن بیشتر درشق معارف بوده است .

همکاری باحکومت افغانی ازطرف ملل متحد درچوکات پلان اقتصادی دوم که از مارچ ۱۹۶۲ آغاز شده است جریان داشته ومتخصص اقتصادی که در طرح پلان مخصوصاً از نظر عواید ومصارف عامه فعالیت داشت اکنون در تطبیق پلان دوم با وزارت پلان همکاری دارد .

از پروژه های صندوق مخصوص که بزودی عملی خواهد شد پروژۀ پوهنحی معلمان میباشد که پلان شش سالۀ آن بهمکاری یونسکو مورد اجراقرار خواهد یافت . هدف آن تربیۀ معلمهای مردانه وزنانه برای تمام مملکت خواهد بود .

پروژۀ عرفانی دیگر ازطرف یونیسف ویونسکو بنام اکادمی تربیه معلمان ابتدایی است . تحت این پروژه یك دارالمعلمین مختلط تأسیس خواهد شد ودر نظر است که (۲۷۵) معلم درپنجسال اول تربیه شوند وتاسال ۱۹۸۰ به (٦٤) دار المعلمین که در مملکت تأسیس خواهد یافت معلم وارباب اداری تهیه نماید .

مسئلۀ پروژۀ آب وخاك باساس قراردادی بین حکومت افغانستان وصندوق مخصوص بتاریخ ۲۱ فبروری (۱۹۶۰) بامضا رسیده است این موسسه منابع مربوط را مطالعه کرده ورا پور مطالعات خودرا باتوصیه های لازم برای استفادۀ بهتر ازین منابع بغرض انکشاف اقتصادی وزراعتی بدسترس حکومت گذارده است .

باتوسعۀ روز افزون پروگرامهای انکشاف دهات مطابق پلان پنجسالۀ دوم ملل متحد نیز معاونت خودرا بادادن متخصصان و معاونت مادی مخصوصاً از طریق یونیسف دو چند ساخته است .

پیشنهادی ازطرف متخصص ملل متحد برای تاسیس موسسۀ منزل ترتیب شد که از طرف حکومت استقبال گردید وموسسۀ مذکور درشرف تأسیس است . ملل متحد توقع دارد که در توسعۀ پروژه ها ازطریق «پروگرام جهانی غذا» کمك کند چنانچه پیشنهاد های مختلف درین زمینه تقدیم شده است .

صندوق وجهی بین المللی در اصلاح تبادل اسعار بافغانستان کمك کرده است .

برای زیادت درپرسنل فنی تاسیس مرکز تربیه تیلی کمونیکشن باکمك صندوق مخصوص درنظر گرفته شده است . که درین زمینه متخصص موسسۀ مواصلات بین المللی با تایید خود آن موسسه کارکرده وپروژۀ آن ازطرف حکومت شاهی افغانستان

پذیرفته شده و پیشنهاد آن بصندوق مخصوص ملل متحد جهت تصویب نهایی فرستاده شده است .

برای سر براه ساختن کوپراتیف ها با کمک یك متخصص ملل متحد، مطالعات جریان دارد .

طرح او بکس که توسط ملل متحد معرفی شده است چنان مامورین اجرایی و عملیاتی را تهیه میدارد که در داخل دوایر حکومتی بحیث مامور خود حکومت کار کنند .

فعلا چهار تن از ین متخصصان بافغانستان داخل کار ند که یکی در وزارت پلان بحیث مدیر عمومی ادارهٔ صنعت کار می کند و احصاییهٔ صنعتی زیر نظر این متخصص برای بار اول در افغانستان ترتیب گردید یکی بحیث منتظم میدان هوایی کابل و دیگری بصفت منظم میدان هوایی قندهار به موسسهٔ هوانوردی ملکی شامل کار ند و شخص چهارم به وزارت مخابرات بحیث مدیر عمومی پست اجرای وظیفه می کند .

صنایع کوچك

حکومت افغانستان تصمیم گرفته که اصول کوپراتیف را در مملکت ایجاد بنماید و درین راه بعضی اقدامات عملی هم صورت گرفته تا مردم به مفکوره های کمك جهة فعالیت انکشافی آشنایی حاصل کنند. برای اصول کامیابی درین زمینه ریاست انکشاف دهات دو قدم مهم برداشته است .

(۱) تسوید یك قانون کوپراتیفی لازم دیده میشد ، برای این مقصد موسسهٔ بین المللی کار یك متخصص قانون کوپراتیف را اعزام نمود که وی تسوید قانون مذکور را بپایان رسانیده است که البته بعد از طی مراتب قانونی شکل قانون را بخود خواهد گرفت و باساس آن کوپراتیف ها برای کار های خود درسراسر مملکت زمینهٔ مساعدتری خواهد یافت .

(۲) برای داشتن مامورین تربیه یافته درین شق احتیاج حساس شد . چنانچه ریاست انکشاف دهات (۸) نفر کارگر دهات را از جملهٔ ماموران خود انتخاب و در کورس مخصوصیکه برای این مقصد تأسیس یافته شامل گردانید . نصاب تعلیمی آن شامل مضامین کوپراتیف ، حقوق کوپراتیف، محاسبه و زراعت ترتیب شد. و کورس مذکور این مضامین را بصورت عملی و نظری درس میدهد • یك متخصص محاسبه و دفترداری عنقریب وارد شده و پروگرام موسسان کوپراتیف را پیش خواهد برد. در نظر است که شاملان کورس یاموسسان کورس برای سه ماه جهت کار عملی به هند اعزام شوند . توقع میشود که تا بازگشت ایشان ازهند. حکومت، قانونی را درین زمینه تصویب خواهد کرد و آنان به پروژه های مختلفه مقرر شده واشکال مختلف جمعیت های کوپراتیف در دهات برای رفع احتیاجات شان تأسیس خواهد شد .

صنایع دهات

چرمگری درچاریکار

پروژهٔ فوق درتربیهٔ چرمگران تاامروز بصورت قناعت بخش کار کرده وطرق بهتر چرمگری رابه آنان آموخته است که در نتیجهٔ آن چرم بهتر ساخته شده و به قیمت زیادتر بفروش رسیده است . عدهٔ چرمگران زیاد گردیده و توقع میشود که تمام چرمگران چاریکار بزودی اصول چرم سازی را بیاموزند : این کار سبب خواهد شد که آنها چرم را به قیمت بلند تر بفروشند و وضع اقتصادی شان بهترشود

مرکز تابه کاری

سال گذشته ریاست انکشاف دهات یك کورس تابه کاری راافتتاح کرد که درماه می ۱۹۶۳ خاتمه یافته واکنون مشمولان آن درس عملی خودراشروع کرد ند. تکه های راکه آنها تابه کاری میکنند حالا به قیمت خوبتر بفروش میرسد . ریاست انکشاف دهات تابه ها ومواد کیمیاوی رابدسترس آنها میگذارد . امید است که ایشان بعد از کار عملی این کاررا خود شان انجام داده وآنرا بحیث پیشهٔ خود قبول کنند .

مرکزی نجاری گلزار

فعلا یك نجاری محلی این مرکزرا مراقبت میکند . کسانیکه برای درس کارگران قریه وتعلیمات اساسی به گلزار میآیند درس های عملی نجاری را می آموزند تاسامان خورد وریزهٔ خانه وآلات زراعتی راترمیم بتوانند وبدینوسیله در کارزراعت با دهقانان کمك بنمایند .

توقع میرود که مؤسسهٔ بین المللی کاریك معلم اعزام کند . وقتیکه او برسد اصول عصری وبهتر نجاری به آنها درس داده خواهد شد وکسانیکه ازین کورس فارغ میگردند خدمت مفیدی راانجام خواهند داد .چه فعلا نجارلایق درمملکت شدیداً مورد احتیاج است .

مشاوراقتصادی ملل متحد دروزارت پلان
ازاگست (۱۹۶۲) تااپریل (۱۹۶۳)

مشاور مذکور دروزارت پلان کار کرده ودرطرح وتدوین پلان دوم به بغرض انکشاف اقتصادی وثقافی افغانستان بوجود آمده باحکومت کمك نموده است .

ازاگست (۱۹۶۲) تا اپریل (۱۹۶۳) مشاور مذکور دربارهٔ تطبیق پلان انکشاف سرمایه که توسط وزارتخانه ها ودوایرحکومتی به محل اجرا گذاشته میشود سه سرویس مکمل را تهیه وقیم مذکور راتحلیل نموده است . همچنان پروژهای مهم ششماه اول نه ماه وسال تمام سال اول پلان دوم را سروی وقیمت گذاری نموده است .

باساس تحلیل تطبیق پلان انکشاف سرمایه برای (۱۳۴۱)(۶۳-۱۹۶۲) پیشنهادات لازم به‌مقامات مسئول وزارت پلان داده شده واکمال پلان (۱۳۴۱) و مدارك پولی ومالی پلان (۱۹۶۳) نیز تخمین گردیده است .

مشاور مذکور برای اینکه تطبیق پلان‌راتدقیق وتحقیق کرده باشد چندین پروژهٔ رامشاهده نموده است .

مشاور باساس هدایت وزارت پلان درقیمت گذاری وتحلیل پلان پنجسالهٔ اول سهم فعال گرفتهٔ وهمچنان درترتیب وتهیهٔ سروی وراپور پیشرفت برای‌طبع کمك نموده‌است برای تدوین وتحقیق احصاییه باساس پلان پنجسالهٔ اول و تشخیص پیشرفت ها ییکه درانکشاف شقوق مختلفهٔ اقتصادی بعمل آمده نیز سهم فعال گرفته شده است.

مشاور مذکور چندین فصل‌سروی پیشرفت رانوشته وفصل‌های دیگرآنراتصحیح نموده است .

به‌همکاری ماموران وزارت پلان ومتخصصا نیکه باساس قرار دادهای‌دو جانبه در وزارت پلان کار میکنند مشاور مذکور درترتیب فورمه‌های احصاییه که شعبات اقتصاد ملی برای استفادهٔ وزارت خانه ها و دوایر میفرستند معاونت نموده وبهمین صورت فورمه های پلان (۱۹۶۳) نیزتهیه‌شده ودوایر ووزارت خانه ها این فورمها را برای ترتیب مسودهٔ پلان (۱۹۶۳) طرف استفاده قرار داده‌اند.

مشاور مذکور درتدوین مسودهٔ پلان انکشاف اقتصادی و ثقافی (۱۳۴۲) (۱۹۶۳ و ۱۹۶٤) افغانستان وغورآن ازطرف وزارت خانه‌ها ودوایر حکومتی سهم فعال گرفته است .موصوف برای انجام این مقصد در يك سلسله مذاکرات شامل شده ويك‌عده پروژه‌هارا دروزارت خانه هاد یده‌است.

علاوتاً وی مامور گردیده تا درکار تعیین ضرورت عدهٔ متخصصان برای پوهنتون و تعلیمات ثانوی وتثبیت ضرورت کارگران ماهر برای پلان دوم سهم بگیرد.

مشاور مذکور در يك‌عده مذاکراتیکه برای‌غور روی مسایل بسیار مهم‌اقتصادی صورت میگرفت اشتراك نموده وراپور های علیحدهٔ را جهة غور برمسایل اقتصادی تهیه‌نموده وبه وزارت پلان سپرده است.

متخصص پلان شهر سازی

فعالیت‌هاییکه ازطرف ښاغلی روژه‌اوژام ازاگست۱۹۶۲ تا۲۱می۱۹۶۳ صورت گرفته است .

الف: پلان بزرگ کابل:

ښاغلی‌اوژام به‌حیث مشاور حکومت افغانستان درکار تدقیق وطرح پلان بزرگ باتیم اتحاد شوروی که‌تحت قراردادی باکابل ښاروالی کارمیکنند اشتراك نموده وطرح

وتفصیل پلان یك ناحیهٔ نشیمن درکارته پروان صورت گرفته است.

درقسمت باغ بالا مینه یك قسمت دگر برای ساختن خانه‌ها بطرز اپارتمان تعیین و نقشهٔ آن هم تهیه گردیده است.

پروژه یك مرکز سپورت ومرکز نمایش گاه و یك ستدیوم برای (۷۵۰۰۰) نفر درمنطقهٔ جشن ترتیب داده شده و برای تدوین یك کود پلاننگ پیشنهاد های لازمه ارایه گردیده است .

ب: سایر کارها :

متخصص پلان شهر سازی درامور ذیل نیز بذل مساعی کرده است .

برای طرح یك مرکز خانه سازی ، عمرانات و پلاننگ با هیأت متخصصان ملل متحد درتهیهٔ راپور جدید خانه سازی کابل طی سمستر اول ودوم سال (۱۹۶۲) درموسسهٔ انجنیری راجع به پلاننگ شهرسازی لکچرهای داده شده است .

برای شهر چاریکار پلان بزرگ و مفصل ناحیه های نشیمن مردم و مرکزاجتماعی ترتیب داده شده است همچنان پلان بزرگ لشکرگاه تهیه گردیده و پلان بزرگ هرات نیز ترتیب وراجع به تهیهٔ آب و برق آن نظریات داده شده است .

صندوق مخصوص ملل متحد

سروی آب وخاك

خلاصهٔ اجراآت سروی و خاك تا اوآیل سال (۱۹۴۲) می (۱۹۶۳)

پروژهٔ سروی منابع آب وخاك به‌اساس قرار دادیکه بین دولت افغانستان و صندوق مخصوص ملل متحد بتاریخ (۲۱) فبروری (۱۹۶۰) به‌امضاء رسیده بود دراواخر برج اکتوبر (۱۹۶۰) به‌عملیات شروع نموده است . اجراآت امورذریعهٔ موسسهٔ غذا وزراعت ملل متحد باوزارت زراعت واخیراً باریاست سروی آب وخاك افغانستان صورت گرفته ومقصد این پروژه عبارت ازمطالعه و تحقیقات منابع آب و خاك بعضی ازمناطق مملکت جهت انکشاف اقتصادی است که نتایج امورمتذکره اساسات تخنیکی انکشاف منابع آب وخاك مملکت رادر مناطق معینه تشکیل میدهد . موعد پروژهٔ مذکور سه‌و نیم سال معین گردیده است .

عملیات سروی آب وخاك تااخیر برج می سال ۱۹۶۳ اجراآت امور ذیل رادرشقوق هایدرولوجی ، توپو گرافی : آبیاری ، خاکشناسی ، جیالوجی دروادی‌های فراه رود ، هریرود . کابل، غزنی وکتواز احتواء نموده که‌طور خلاصه گزارش داده میشود :

امورهایدرولوجی

۱ ـ ساختمان ستیشن اتومات هایدرولوجی بالای رود هلمند معاون فراه رود با نصب ماشین اتومات وستاف گیج .

٢ ـ ساختمان ستیشن هایدرو لوجی درحصهٔ بخش آباد بالای فراه‌رود.

٣ ـ ساختمان ستیشن هایدرولوجی بالای هریرود واقع چقچران بانصب ماشین اتومات وستاف گیج .

٤ ـ ساختمان گذریا پل معلق (کیبلی) بالای هریرود و چقچران به طول (٩٠) مترجهت اندازه‌گیری آب .

٥ ـ ساختمان ستیشن هایدرو لوجی بالای هریرود واقع چشت شریف با نصب ماشین اتومات وستاف گیج .

٦ ـ ساختمان گذار یا پل‌معلق (کیبلی) بالای‌هیرود درچشت‌شریف بطول (٦٠) مترجهت اندازه گیری آب .

٧ ـ ساختمان ستیشن هایدرولوجی بالای کوگان‌واقع‌تنگی‌ازوشهرك بانصب ماشین اتومات‌وستاف گیج .

٨ـ ساختمان ستیشن اتومات هایدرولوجی درلنگر بالای رود کوگان بانصب ماشین اتومات وستاف گیج .

٩ـ ساختمان گذریاپل معلق (کیبلی) بالای رودکوگان درلنگر.

١٠ـ اندازه گیری منظم هایدرولوجی بالای ستیشن های فوق‌الذکر.

١١ـ » » کانال عمده ساحهٔ فراه وهرات .

١٢ـ نصب	دستگاه	اندازه	گیری	مجموع	باران	درنواحی	شبر .
١٣ـ	»	»	»	»	»	»	پنجاو
١٤ـ	»	»	»	»	»	»	چقچران
١٥ـ	»	»	»	»	»	»	چشت شریف
١٦ـ	»	»	»	»	»	»	هرات
١٧ـ	»	»	»	»	»	»	کمتواز
١٨ـ	»	»	»	»	»	»	مقر
١٩ـ	»	»	»	»	»	»	ادرسکن

٢٠ـ تعیین خواص هایدرولوجی آبریزه هریرودوفراه رود .

٢١ـ » هایدرولوجی موضع بندها بالای هریرود وفراه رود .

امور توپوگرافی

١ـ نقشهٔ توپوگرافی با تعیین موقـع بلندی و ظرفیت کاسهٔ بند علی کینای بالای فراةود.

٢ـ نقشهٔ توپو گرافی با تعیین موضع بلندی و ظرفیت بند لشکر گاه بـالای فراه‌رود.

٣ـ نقشهٔ توپو گرافی با تعیین موقعیت بلندی‌و ظرفیت بند بخش آباد بالای فـراه رود .

۴- نقشهٔ توپوگرافی باتعیین موقعیت بلندی وظرفیت بند تسرکی بالای هریرود.
۵- نقشهٔ توپوگرافی باتعیین بلندی وظرفیت بند حصارسم بالای هریرود.
۶- » » » » » » تـگاو غزه » »
۷- » » » » » » تنگی شاه «کودگان.
۸- » » » » » » کجساو » لهوگرد
۹- » » » » » » تنـگی سیدان بالای کابل.
۱۰- تعیین موقع مقطع بلندی وظرفیت چهار موضع بند بالای دریای غوربند.
۱۱- تعیین موقعیت - مقطع بلندی و ظرفیت چهار موضع بند بالای دریای پنـجشیر.
۱۲- نقشهٔ توپوگرافی موضع بند آبـگردان و یك ساحهٔ امتحانی آبیاری بالای (۸۵۰) هکتار زمین درهرات.

امور خاکشناسی :

۱- سروی خاك - درجه بندی زمین، نقشهٔ خاك وتجزیهٔ آن درلابراتوار بالای (۲۰۵۵۰۰۰) جریب درواد ی هریرود.
۲- سروی خاك - درجه بندی زمین ونقشهٔ خاك وتجزیهٔ آن درلابراتوار بالای (۳۱۵۰۰۰۰) جریب درساحهٔ کـتوازوغزنی.
۳- سروی خاك - درجه بندی زمین و نقشهٔ خاك وتجزیهٔ آن درلابراتوار بالای (۷۵۰۰۰۰) جریب زمین درساحهٔ کابل ولهوگرد.
۴- سروی خاك-درجه بندی زمین و نقشهٔ خاك وتجزیهٔ آن درلابراتوار، بالای (۲۹۵۰۰۰) جریب درووادی فراه رود.
۵- سروی خاك- درجه بندی زمین و نقشهٔ خاك و تجزیهٔ آن درلابراتوار بالای (۳۰۰۰۰۰) جریب درووادی ادرسکن.

امور جیالوجی :

ترتیب نقشه های جیالوجی موقعیت بند ها.
۱- بخش آباد بالای فراه رود.
۲- لشکرگاه بالای فراه رود.
۳- تسرکی بالای هریرود.
۴- حصارسم بالای هریرود.
۵- تنـگی شاه بالای کوگان.
۶- کجاو بالای دریای لهوگرد.
۷- تنـگی سیدان درکابل.
۸- غلی کینای بالای فراه رود.
۹- نقشهٔ منطقوی جیالوجی ساحهٔ فراه مرکزی.

و ترتیب نقشهٔ ابتدایی هاید روجیالوجی ساحهٔ شمالی کتواز .

یکی از ساحه های مهم وعمده مورد نظر پروژهٔ وادی پهناور هریرود بوده که منحیث موجودیت خاك و آب خیلی مساعد ثابت شده و این ساحه ازسالیان درازی باینطرف جلب توجه نموده وسروی های بعدی منظور اساسی انکشاف این پروژه را از رهگذر وجود امکانات مقنع تقویه میدارد .

تجزیه وتحلیل امور مربوط در دفتر تحت اجراء بوده و تهیه و ترتیب راپور و تجویزات در ختم پروژه صورت خواهد گرفت.

پوهنځی دارالمعلمین

اخیراً مجلس هیأت مدیرهٔ صندوق مخصوص ملل متحد تاسیس یك پوهنځی تربیهٔ معلمان را بسویهٔ عالیتر منظور نمود. قبلا درخواست تاسیس چنین یك پوهنځی ازطرف حکومت افغانستان ارائه یافته بود .

عدم قوای بشری تعلیمیافته انکشاف اقتصادی واجتماعی افغانستان را باشکال مواجه می گرداند. علت آنهم اینست که هنوز معارف درافغانستان توسعه کامل نیافته وباهمه مجاهداتی که درین راه ازطرف حکومت صورت گرفته ومیگیرد بازهم عدهٔ محدودی از نفوس افغانستان از نعمت تعلیم و تربیه متمتع میشود. مخصوصاعدهٔ شاگردان مکاتب ثانوی خیلی کم است. (تقریبا کمتر از یك فیصد کسانیکه از روی سن باید بمکتب ثانوی درس بخوانند فعلاموقع تحصیل را یافته اند) حکومت افغانستان بغرض زیاد ساختن شاگردان درمکاتب ثانوی به کمك منابع بین المللی وقراردادهای دوجانبه پلان های را روی دست گرفته است، این پلانها که برای انکشاف قوای بشری افغانستان یکی از وسایل عمده شمرده میشود بازهم از حیث قلت معلمان لایق بمشکلات مواجه است تخمین شده که افغانستان برای بلند بردن سویهٔ شاگردان وزیاد ساختن تعداد داخلهٔ مکاتب ثانوی خود ازحالا تاسال (۱۹۷۰) تقریبا به (۱۶۰۰) نفر معلم احتیاج دارد که (۱۰۰۰) نفر آن برای تدریس مکاتب متوسطه از (صنوف ۷ تا ۹) و (۶۰۰) نفر باقیمانده برای لیسه از (صنوف ۱۰ تا ۱۲) تهیه میشود .

بمنظور توسعهٔ امکانات تعلیم و تربیه حکومت، افغانستان به منابع بین المللی ومعاونت های دوجانبه منجمله حصول یك قرضه از انجمن بین المللی انکشاف اقدام نموده است. وازصندوق مخصوص تقاضا بعمل آمده که درتربیه وتهیهٔ معلمان مکاتب متوسطه کمك کند. زیرا بدون این معلمین توسعهٔ امکانات تحصیل صورت نمی پذیرد .

پوهنځی تربیه معلمان درکابل تاسیس خواهد شد ومعلمان ومعلمات لایق را برای تمام مملکت تربیه خواهد کرد. محصلان ومحصلات این پوهنځی بعد از اکمال دورهٔ مکتب ثانوی یعنی لیسه دوسال کامل درین پوهنځی تحصیل خواهند نمود و برای تدریس در مکاتب متوسطه حاضر خواهند شد. این کورس دوساله شامل تربیهٔ عمومی و پروفیشنل خواهد بود

که تاآن وقت عدهٔفار غان مکاتب‌ثانوی تا اندازهٔ کافی تو سعه خوا هد یافت برای کسانیکه ازپوهنځی‌مذکورفارغ‌میشوند یك‌سندبنام دیپلوم معلمی‌مکاتب‌متوسطه داده خواهد شد .

درنظر است که این پو هنځی در سا ل ۱۹۶٤ با دا شتن یکصد شاگردشر وع بکارکند .

درسال۱۹۶۶عدهٔ کسانیکه باین پوهنځی گرفته میشوند به (۱۵۰) نفر با لا رفته وبعد ازآن هرسال عدهٔ شاملان زیادترخواهد شد . یك‌حصهٔ این شاگردان درپوهنځی دا رالمعلمین برای معلمان مکاتب ابتدا یی جا ی دا ده خوا هد شد و سا یل تعـلیم درمکتب متوسط تجربوی ابن سیناکه متصل دا رالمعلمین است نصب وبکا ر خوا هد افتید . این پوهنځی به همکا ری پوهنتون کابل دایروازطرف ادا رهٔ تربیهٔ معلما ن وزا رت معا رف نظا رت خوا هد شد .

معا ونتی که ازطرف صند وق مخصو ص به‌آن داده میشود شامل متخصص، فیلوشپ ولوا زم تحصیل خوا هد بو دکه تا شش سال متوا ترداده میشود .

متخصصان تقریباً سالانه تا (٤۶) نفرخوا هد رسیدکه سر معلم ومدیرپرو ژه نیز شا مل‌آن میبا شد . برای‌تر تیب نصاب‌تعلیم دایرکر د ن کورس های اول وتر بیه کو نترپارت های‌ملی‌تاحین‌عزیمت متخصصان جا ی شانرا گر فته بتوا نند یاز ده نفر پروفیسرنیز وا ردخوا هند شد . بیست وسه فیلوشپ دوا زده ما هه دردوا ز ده شق اختصا صی داده خوا هد شد تاکو نترپارت های مذکوردرشقیکه کارمیکنند مطا لعا ت وتحصیلات مزید درخا رج مملکت حا صل بتوا نند . بقیمت ۶۰۰۰۰ دا لر سا ما ن ولوا زم تحصیل دا ده خوا هد شد .

حکومت افغانستان بنوبهٔ خود عما رات لیلیهٔ کونترپارت محلی ما مورین وغیره مصا رف را تأ مین مینماید .

حکومت حا ضراست تابعد از ختـم دورهٔ معا ونت صند وق مخصو ص پـو هنځـی مذکوررا بعین سو یه ادا مه دهد . لذا بعد ازسال چا رم ما موران ومعلما ن دا خلی زیادترامورومسئولیت را بد وش خود خواهندگرفت ودرسال‌ششم که معاونت صندوق مخصوص خا تمه میبا بد تمام امور ادا ری وتد ریسی بد و ش افغا ن ها سپر ده خوا هد شد ،

یونسکواظهارآمادگی نموده که بحیث نمایندگی اجـراییهٔ پـرو ژهٔ مذکـو ر را بکا راندا زد .

مجموع کمك در شش سال (۱۳۹۱۰۰۰) دالرتخمـین شده است مصرف حکو مت درین زمینه تقریباً (۹۸۸۰۰۰) دالرخواهد شد وقتیکه پلان عملی‌بامضاء برسد مبالغ مذکوربصورت صحیح تثبیت خوا هد شد .

مجلس هیأت مدیرهٔ صندوق مخصوص تخصیصیه (۱۳۹۱۰۰۰) دالر را قبول کرد که از جمله (۱۲۵۷۵۰۰) دالرمصارف پروژه و (۱۳۳۵۰۰) دالرمصارف اضافگی خواهد شدکه حین اجرای پروژه ازطرف نمایندگی اجراکننده صورت خواهدگرفت .

مؤسسهٔ غذا وزراعت

مؤسسهٔ غذا وزراعت طی سال گذشته درشقوق آبیاری، حفاظهٔ نباتات ، عرضه اصلاح قره قل ، اصلاح پشم گوسفند ، تولید واکسین ازلابرا توار وسیرولوجیکال پلاننگ زراعتی ، توسعهٔ زراعت وسروی آب وخاك فعالیت خود را ادامه داده است .

مؤسسهٔ غذا وزراعت معاونت خود رادرافغانستان ازسال ۱۹۵۰ شروع وتاحال (۵٦) نفرمتخصص درشقوق مختلفه مثل آبیاری ، اگرنومی ، حفاظهٔ نباتات نسلگیری بیطاری ، قره قل ، پنبه ، لبلبو، توسعهٔ زراعت وغیره اعزام نموده است .

علاوه ازمصارفی که برای شرکت ماموران افغانی درسمینارها ی قصیرالمدت ازطرف مؤسسهٔ غذا وزراعت داده شده (۲۲) فیلوشپ نیز اعطاگردیده است .

طی سال گذشته (۱۱) نفرمتخصص بکارمشغول بوده و در زمینهٔ آبیاری فعالیتهای خود را درنهرارچی‌اجمیرادامه داده وعلاوتاً چندپروژهٔ کوچك رادرحوالی کابل واطراف جلال آباد شروع نموده اند .

موفقیت بزرگ تیم مذکورطی سال گذشته تکمیل بنای جدید و مشکل پروژهٔ التی‌بالق درااند خوی میباشد .

پروگرام های جدید وکوچك آبیاری مذکور برای حصول معاونت ازصندوق آزادی ازگرسنگی نیزمعرفی شده است .

درقسمت حفاظهٔ نباتات متخصص مربوط یك طریق جدید رزق گندم رایاسرخی برای گلخانه وکلچرتیوب تجربه معرفی کرد .

علاوه ازفعالیت های عادی ومعمول کنترول امراض وآفات که زیادتردر حصهٔ پیله وری صورت گرفته است متخصص مذکورچندین تجربهٔ دیگررادرگندم های مختلف بمقابل مقاومت آن با مرض سرخی انجام داده است .

کوشش شده که انواع بهتر گندم نوع ولوفن از چلی و نوع ۹۱۴۲ و ۹۱۳۸- موسسهٔ غذا وزراعت وغیره درساحات زیادتر تجربه وزرع شود .

تجربهٔ که درمعرفی انواع جدید نیشکر هندی نموده نیزباعث امیدواری میباشد و باکمك حکومت هند دونوع نیشکر دیگر نیز توریدو درجلال آباد بغرض تجربه زرع شد .

با ثر مریضی متخصص که مجبور شد از افغانستان برود کار لابراتوار وسیرولوجیکال چندی معطل گردید. متخصص جدید کار اوراد نبال و برای بهترشدن لابراتوار اقداماتی نموده است. در عین حال تولید واکسین بخو بی ادامه دارد.

درحصهٔ مار کتنگ یعنی عرضه؛ متخصص مذکور چندین رساله دربارهٔ ستند رد ساختن مواد زراعتی، وزن واندازه وغیره نوشته است.

کار توسعهٔ زراعت جریان دارد. استفاده از کود کیمیاوی که تحت نظر وزارت ازطرف مشاور توسعهٔ زراعت و عالم اقتصاد زراعتی مؤسسهٔ غذا وزراعت تعمیم یافته نتیجهٔ بسیار دلخواه داده است. حتی نتیجه از توقع هم بلند است. چنانچه برای اولین بار درین جا اضافه از (٥٩٠٠٠) تن پنبه حاصل گرفته شد. با امید واری که ازین تجربه بدست آمد (١٥٠٠٠) کود کیمیاوی بامید اینکه (٨٠٠٠٠) تن پنبه حاصل گرفته شود بمناطق شمال کشور توزیع یافت.

کار توسعه در پروژه های ریاست انکشاف دهات و همچنان مکاتب، منظماً جریان دارد. برای اینکه جوانان درزراعت مهارت حاصل نمایند در مکاتب فارم های تأسیس شده که اداره وزراعت آن توسط خود آنها صورت میگیرد.

پروژه آب وخاک سروی هر یرود. فراه رود وحوزهٔ دریای کابل تکمیل یافته است.

وحالا راپور آخرین خود را دربارهٔ امکانات هررود وحوزهٔ دریای کابل ترتیب میدهد.

درنظر است که قبل ازشروع بساختن بندها ونهرها، کارهای تحقیقاتی ومقدماتی ادامه یابد.

طی این سال مؤسسهٔ غذا وزارت وادارهٔ اطلاعات ملل متحد درکابل پروگرام یك هفتگی را دربارهٔ آزادی ازگرسنگی دایر گردوطی یك هفته توسط ایراد خطابه ها، پروگرام های رادیو، دراما ونشرات ضرورت تولید زیادتر مواد خوراکه را بمردم تفهیم نمود.

یونسکو

درطی سال گذشته یونسکو برای پیشرفت معارف درافغانستان ضمن چندین ساحه کمك کرده است.

سروی که ازطرف هیأت یونسکو تحت ریاست داکتر سایت بعمل آمد تکمیل وبه وزارت معارف سپرده شد.

این‌سروی احتیاجات معارف را بصورت مکمل و واضح بحکومت ارائه میکند واساس تطبیق پلان پنج ساله معارف راتشکیل میدهد. تشکیل اداره پلاننگ معارف ازطرف یونسکو تائید ودونفر مشاور یکی درمشق تربیهٔ معلمان و دیگری برای تعلیم وتربیهٔ زراعت وارد مرکز شده وکارخود رادر دفتر پلاننگ شروع نمودند. این‌دونفر به‌اساس تصویب کنفرانس توکیو وکراچی پلانهای طویل المدت را ترتیب میدهند.

درقسمت تربیهٔ معلمان دوپروژه به‌معاونت بین‌المللی منظور شده یکی پوهنځی تربیهٔ معلمان که‌ازطرف صندوق مخصوص تایید شده ودیگر اکادمی تربیهٔ معلمان که‌یك پروژه‌مشترك یونسکو یونسیف میباشد. فاکولته معلمان عالی برای تهیهٔ‌معلمان دایمی جهت‌تدریس درمکاتب متوسط واکادمی تربیهٔ معلمان برای معلمینی که معلم تربیه میکنند وهمچنان برای تربیهٔ معلمان مکاتب ابتدایی‌کورس های‌خواهد داد. هر دو مؤسسهٔ در١٩٦٤ تأسیس خواهدشدوذکور وانات درآن درس خواهندخواند. تعلیم وتربیهٔ تخنیکی توسط‌متخصصان یونسکو دوام دارد.

یکنفر متخصص یونسکو امور مکتب جدید صنایع راکه درکابل افتتاح شده نظارت میکندهمچنان یونسکو درقندهار یك‌متخصص میخانیکی اعزام نمود که‌درتشکیل وپلاننگ مکتب میخانیکی قندهار سهم فعال گرفت. درپوهنتون کابل یونسکو معاونت خویش راباشکل تعیین یك متخصص درفزیك ادامه داده است.

آمر هیأت یونسکو داکتر گرانتم درماه فروری به‌حیث نمایندهٔ‌مقیم ملل‌متحد درنیپال مقرر گردید. داکتر مذکور قبل ازآنکه مملکت راترك کند در تدریس سیانس خدمت‌خوبی انجام داده بود وتدریس‌او ادامه یافته است. یونسکو به اساس سهم گیری ممالك عضو توانست که پروفیسر لیزان متخصص حفظ و آثار تاریخی راباردیگر با فغانستان اعزام کند. این کار در موزیم کابل صورت گرفته وبرای انکشاف‌ثقافت مملکت خیلی مفید واقع شده. واز طرف یونسکو در شقوق ذیل فیلوشپ هانیز داده شده است.

تربیهٔ معلم. تفاهم کتلوی. تقدیر ارزش ثقافی متقابلهٔ شرق وغرب. پلاننگ تعلیم وتربیه وحفظ آبدات تاریخی.

ازنمایندگان حکومت دعوت شد تادر کنفرانس یونسکو که‌راجع به‌تربیه‌معلمان دارلعلمین هادر مانیلا دایر گردید و همچنان جهت اشتراك در بیست و ششمین کنفرانس بین‌المللی معارف‌عمومی‌منعقدهٔ ژنیو سهم بگیرند.

(بقیه‌درصفحه١٠٣)

ملل متحد و موسسات بین المللی

مقدمهٔ منشور ملل متحد

مقدمهٔ منشور ملل متحد از آمال و مقاصد مشترك مردمانی بحث میکند که حکومات شان متفقاً موسسهٔ ملل متحد را تاسیس کردند. مقدمه میگوید:

ما مردم ملل ملل متحد تصمیم گرفتیم که نسلهای آینده را از آفت جنگ که دو بار در مدت عمر ما افراد بشر را دچار مصایب غیر قابل بیان نموده محفوظ داریم، بحقوق اساسی بشر و بشرافت وارزش شخصیت انسانی و بتساوی حقوق مرد و زن و همچنین بین ملتها اعم از کوچك و بزرگ عقیدهٔ خویش را مجدداً محکم کردانیم برای حفظ عدالت واحترام وجائب ناشی از عهود و سایر منابع حقوقی بین المللی موجبات لازم فراهم آوریم. ترقی اجتماعی و برقرار ساختن اوضاع زندگی بهتر را به آزادی بیشتر پیش بریم.

و برای رسیدن به این مقصد:

مدارا پیشه کنیم و در صلح بسر بریم و همسایهٔ نیك یکدگر باشیم. وقوای خود را برای نگهداری صلح وامن بین المللی متحد گردانیم. قبول اصول و برقرار ساختن طرقی را تضمین نمائیم که نیروی سلاح جز در راه منافع عمومی بکار نیفتد.

برای پیشرفت ترقی اقتصادی و اجتماعی تمام ملل به موسسات بین المللی توسل جوییم.

برای بحقیقت پیوستن این مقاصد عزم نمودیم که تشریك مساعی نمائیم و در نتیجه دول متبوع ما توسط نمایندگان صاحب اختیارات تام که صلاحیت ایشان تشخیص داده شد در شهر سانفرانسسکو گرد آمدند واین منشور ملل متحد را اختیار کرده و بموجب این مقررات یك موسسهٔ بین المللی را که موسوم به ملل متحد خواهد بود برقرار میسازند.

منشاء

اسم مرکب «ملل متحد» نامی بود که از جانب فرانکلین دیلانو روزولت رئیس جمهور امریکا وضع گردیده بود وابتدا در «اعلامیهٔ ملل متحد» که بتاریخ اول جنوری ۱۹۴۲ نشریافت ذکر شده بود. در این اعلامیه نمایندگان ۲۶ کشور ازطرف حکومات خود تعهد نمودند که متفقاً بمقابل محور جنگ را دوام بدهند.

منشور ملل متحد توسط نمایندگان پنجاه کشور که در کنفرانس ملل متحد برای تاسیس یک موسسهٔ بین المللی در شهر سانفرانسسکو از ۲۵ اپریل تا ۲٦ جون ۱۹۴۵ اجتماع نموده بودند ، تدوین شد.

نمایندگان مذکور پیشنهاد هائی را اساس کار خود قرار دادند که نمایندگان چین، اتحاد شوروی ، بریتانیا ، و امریکا در آگست و اکتوبر ۱۹۵۵ در جائی موسوم به (دمبارتن اوکس) ترتیب و ارائه کرده بودند . منشور به تاریخ ۲٦ جون ۱۹۴۵ بامضاء رسید. پولیند که در کنفرانس حاضر نبود بعداً آنرا امضاء نمود. لیکن با اینهم بحیث یکی از پنجاه و یك عضو بانی و موسس شمرده شد .

ملل متحد رسماً بتاریخ ۲۴ جون ۱۹۴۵ بوجود آمد . زیرا در ین وقت چین فرانس، اتحاد شوروی، بر تانیه، امریکا و یك عدهٔ زیاد امضاء کنندگان دیگر منشور مذکور را تصدیق کردند . چالیاروز ۲۴ اکتوبر بحیث « روز ملل متحد» تجلیل میشود .

مقاصد و اصول :

مقاصد ملل متحد عبارتست از؛

حفظ صلح و امنیت بین المللی؛

انکشاف روابط دوستانهٔ بین الملل

همکاری بین المللی در حل مسایل بین المللی اقتصادی، اجتماعی، ثقافتی و بشری و توسعهٔ احترام و رعایت حقوق بشری و آزادی های اساسی.

برای هم آهنگی اقدامات ملل جهت حصول این مقاصد مشترك مرکز بودن.

ملل متحد طبق این اصول اجراآت میکنند:

ملل متحد براساس حریت وسلطهٔ مساویانه تمام دول عضو خود بنا یافته .

تمام اعضا مکلفند تعهداتی را که به اساس امضاء درمنشور متقبل شده اند صمیمانه انجام دهند .

ملل عضو مکلفند که منا قشات بین المللی خودرا باذرایع صلح آمیز و بدون بخطر انداختن صلح، امنیت وعدالت حل نمایند . مکلفند در روابط بین المللی خود از تهدید یا استعمال قوه به مقابل دول دیگر خودداری نمایند.

آنها مکلفند بهر اقدامیکه ملل متحد طبق منشور خود دست میزنند به ملل متحد کمك ومعاونت بدهند و بادولی که اقدامات مذکور به مقابل شان اتخاذ شده یاری وهمراهی ننمایند .

ملل متحد مکلف است تاخودرا امتیقن گرداند که دول غیرعضو تاجائیکه مربوط به حفظ صلح و امنیت بین المللی باشد این اصول را مراعات نماید .

هیچیك ازمندرجات منشور بهملل متحد حق نمی دهد که درامور داخلی کشورها دست بزند ومداخله کند .

زبان های رسمی ملل متحد چینی، انگلیسی، فرانسوی،روسی واسپانیولی وزبان کار آن انگلیسی وفرانسویست. دراسامبلهٔ عمومی ومجلس اقتصادی واجتماعی زبان اسپانیولی نیز زبان کار میباشد .

عضویت ملل متحد بروی همه ملل صلح خواه که تعهدات مندرجهٔ منشور راقبول کنند وبقضاوت ملل متحد ازعهدهٔ این تعهدات برآمده بتوانند وبخواهند آنرا احترام نمایند باز ست .

اعضای موسس واصلی ملل متحد همان ممالکی اند کهاعلامیهٔ ملل متحدمورخ اول جنوری ۱۹٤۲ را امضاء کردند ویا در کنفرانس سانفرانسسکو شرکت نمودند ومنشور را امضاء وتصدیق کردند .

ممالك دیگر باثر سفارش مجلس امنیه از طرف اسامبلهٔ عمومی پذیرفتهمیشود تعداد اعضای موجوده (۱۱۱) است .

بهاثر سفارش مجلس امنیه اعضاء اخراج ویاعضویت ممالك معوق شده می تواند اگرمجلس امنیه بهمقابل آنها اقدام اجباری کند عضویت شان معوق میشود و اگر مکرراً اصول منشور رانقض نمایند از عضویت اخراج میگردند . مجلس امنیه حق عضویت مجدد یك عضو معوق رامیتواند اعاده کند .

شش رکن اساسی وعمده که ملل متحد را به وجود آورده قرار ذیل است:

اسامبله عمومی.
مجلس امنیه.
مجلس اقتصادی واجتماعی .
مجلس قیمومت .
دیوان عدالت بین المللی.
دارالانشاء .

دروقت ضرورت ارگان های فرعی نیز میتواند تشکیل شود .

ارکان اساسی

اسامبله عمومی

اسامبلهٔ عمومی مرکب است از تمام دول عضو وهر عضو دراسامبله عمومی اضافه از پنج نماینده ندارد . هرمملکت اختیار دارد نمایندهٔ خود را هرطوریکهبخواهد انتخاب کند .

وظایف

رسیدگی وتوصیه براصول همکاری بین المللی درراه حفظصلح وامنیت بشمول اصول راجع به خلع سلاح وتنظیم سلاح .

بحث برهر مساله ئی که بصلح وامنیت تأثیر کند و صدور توصیه بر آن بغیر از مواردیکه قضیه در مجلس امنیه تحت مذاکره و دوران باشد .

بحث و صدور توصیه برهر مسأله داخل مندرجات منشور یاهرمسألهٔ که برصلاحیت وو ظایف کدام ارکان ملل متحد موثر باشد ، بغیر از مواردیکه فیصله هنوز در مجلس امنیه دایر باشد .

ابتکار توصیه ومطالعه برای پیشبرد همکاری سیاسی بین المللی ، انکشاف حقوق بین المللی و تدوین آن ، تحقق بخشیدن حقوق بشری و آزادی های اساسی برای همه ، توحید مساعی و همدستی در شئوق اقتصادی ، اجتماعی ثقافی عرفانی و صحی .

حصول و غور راپور های مجلس امنیه و سایر ارگانهای ملل متحد. توصیه برای حل صلح آمیز هرنوع واقعهٔ که سبب خرابی اوضاع دوستانهٔ بین ملل شود بدون در نظر داشتن منشأ آن .

مراقبت توسط مجلس قیمومت از اجرای موافقه نامه های قیمومت برای همه مناطقی که ازحیث سوق الجیشی ، مهم شمرده نشده است .

انتخاب شش عضو غیر دایمی مجلس ، هجده عضو مجلس اقتصادی و اجتماعی اعضای انتخابی مجلس قیمومت ، اشتراك بامجلس امنیه برای انتخاب قضات دیوان عدالت بین المللی و مقرری سر منشی به اثر توصیهٔ مجلس امنیه .

رسیدگی و منظوری بودجهٔ ملل متحد ، تعیین سهمیه اعضا . و غور و تدقیق بودجهٔ موسسات اختصاصی .

طبق مصوبهٔ « اتحاد برای صلح » که در نومبر ۱۹۵۰ از طرف اسامبله عمومی اتخاذ گردیده اگر مجلس امنیه بنابر عدم اتفاق نظر پنج عضو دایمی خود نتواند راجع به یك مسالهٔ که واضحاً صلح جهان را تهدید و یانقض کرده و یاتجاوز شمرده شود ، اقدامی کند ، اسامبلهٔ عمومی خودش در ظرف ۲٤ ساعت جلسهٔ اضطراری و فوق العاده منعقد نموده و اقدامات دسته جمعی بشمول اقدامات مسلحانه در مورد نقض صلح یاعمل متجاوزانه ، استعمال قوای مسلح دروقت لزوم برای حفظ یااعاده صلح و امنیت بین المللی می نماید .

رأی گیری به مسایل عمده مثل توصیه ها برای صلح و امنیت، انتخاب اعضای ارگان ها ، قبول ، تعویق و اخراج اعضا، مسایل قیمومت و مسایل بودجه ئی توسط اکثریت دوثلث باسایر مسأیل محض به اکثریت ساده صورت میگیرد .

هر عضو اسامبله عمومی یك رأی دارد .

اجلاس :

اسامبله عمومی سالانه یکبار جلسات منظم خود را دایر میکند . این دورهٔ جلسات بهسومین روز سه‌شنبه ماه سپتمبر آغاز ممشود. اسامبله عمومی به اثر درخواست

مجلس امنیه، اکثریت دول عضو ملل متحد، یا یك عضو که اکثریت اعضا هم آنرا تائید نمایند میتوانند جلسات خاص‌را دایرکند همچنان به اثر درخواست مجلس امنیه که ۷ عضو برای رأی دهی در آن شرکت کرده باشند ویا به اثر درخواست اکثریت اعضای ملل متحدو یابه درخواست یك عضو که اکثریت آنرا تائید نماید در ظرف ۲۴ ساعت جلسهٔ اضطراری منعقد میسازد .

اسامبلهٔ عمومی توسط هفت کمیتهٔ اساسی و عمده که همه اعضای ملل متحد حق تعیین نمایندهٔ خود را در آن دارند کار هارا رسیدگی میکند، کمیته های مذکور عبارت اند از :

کمیتهٔ اول (سیاسی و امنیتی بشمول تنظیم سلاح)
کمیتهٔ خاص سیاسی (که در کار های کمیتهٔ اول سهم گرفته و کمك می کند)
کمیتهٔ دوم (اقتصادی و پولی)
کمیتهٔ سوم (اجتماعی ، بشری و ثقافی)
کمیتهٔ چارم (قیمومت بشمول مناطق غیر مختار)
کمیتهٔ پنجم (اداری و بودجه)
کمیتهٔ ششم (حقوقی)

علاوتاً کمیتهٔ عمومی در طول دورهٔ اجلاسیه اسامبله بغرض مراقبت از اجرای سریع و رفع مشکلات کار اسامبله مکرراً جلسه میکند .

این کمیته مرکب است از رئیس وسیزده معاون رئیس اسامبله عمومی و روسای هفت کمیتهٔ اساسی، کمیتهٔ اعتبار نامه‌های که در هردوره از طرف رئیس اسامبلهٔ عمومی تعیین میگردد اعتبار نامه های نمایندگان را تدقیق و غور میکنند .

اسامبلهٔ عمومی به حیث یك قاعده همه موضوعات مندرجه آجنده را به کمیته های اساسی یا کمیتهٔ مشترك و یافرعی و موقتی میسپارد . کمیته‌های فرعی و موقتی برای غور بعضی مسائل معین بوجود آمده و بعد از انجام کارخود منحل میگردند . این کمیته ها بعد از مطالعهٔ موضوع . پیشنهاد های خودرا به یك جلسه عمومی اسامبله میسپارند . رأی‌دهی در کمیته ها و کمیته‌های فرعی به اکثریت ساده صورت میگیرد . مسائلی که به کمیته های اساسی و عمده ارجاع نگردد در جلسات عمومی خود اسامبله تحت بحث و غور قرار می یابد .

دو کمیتهٔ دایمی که به اسامبلهٔ عمومی کمك مینماید عبارت است از کمیتهٔ مشورتی مسایل اداری و بودجه (دارای ۱۲ عضو) و کمیتهٔ سهمیه (دارای ده عضو) . اعضای این کمیته ها برای سه سال از طرف اسامبلهٔ عمومی با ساس لیاقت شخصی و توزیع جغرافیایی انتخاب میشوند .

اسامبله چار هیأت دایمی دیگر نیز بوجود آورده که به کار او کمک می نمایند : اینها عبارتند از : هیأت نظار ، کمیتهٔ سرمایه گذاری ها ، کمیتهٔ تقاعد مامورین کمیسیون حقوق بین المللی .

وظایف کمیسیون حقوق بین المللی عبارت است از توسعهٔ تدریجی حقوقی بین المللی از راه تهیهٔ مسودهٔ معاهده راجع به مسایلی که هنوز در حقوق بین المللی شامل نشده و یا اینکه در بعضی کشور ها هنوز طوریکه باید و شاید موقع تعمیل نیافته و نیز ترتیب و تدوین حقوق بین المللی که به یك اساس سیستماتیك بایدصورت بگیرد .

این کمیسیون مرکب است از ۲۵ عضو. اعضای آن از اشخاص متبحر درحقوق بین المللی که از اشکال عمده و مختلف تمدنهای متنوع و سیستم های عمدهٔ حقوقی جهان نمایندگی کنند انتخاب میشوند . ایشان به لیاقت و ظرفیت شخصی خود شان انتخاب می شوند نه به حیث نمایندهٔ کشور خود . دورهٔ این اعضا که از اسامبلهٔ عمومی انتخاب میگردند پنج سال است . بودجهٔ منظم و عادی ملل متحد که برای سال ۱۹٦۲ منظور گردید حاوی مبلغ ۷٤۰ ، ۱٤٤ ، ۸۲ دالر بود .

هیأت های مخصوص وفرعی :

اسامبلهٔ عمومی در دومین و سومین دورهٔ اجلاسیهٔ خود یك کمیتهٔ موقتی تاسیس کرد که در آن نمایندهٔ همه اعضا شامل بوده و کار های اسامبله را تا زمان انعقاد اسامبلهٔ آینده اجرا میکرد . این کمیته موضوعاتی را که به صلح وامنیت خطرشمرده میشد و مجلس امنیه آن را رسیدگی نمی نمود وارسی میکرد و سپس راپور کار خود را به اسامبلهٔ عمومی میداد . در چارمین دورهٔ اجلاس یعنی در نومبر ۱۹٤۹ باز هم اسامبلهٔ عمومی کمیتهٔ مذکور را برای یکمدت غیر معین تشکیل نمود .

در جلسات پنجم یعنی ۱۹۵۰ کمیسیون مراقبت صلح وکمیتهٔ اقدامات دسته جمعی را بوجود آورد .

اسامبلهٔ عمومی وقتاً فوقتاً کمیته ها و کمیسیون های فرعی وموقت دایر می نماید بطور مثال بتاریخ ۲۱ اکتوبر ۱۹٤۷ اسامبلهٔ عمومی یك کمیتهٔ خاص را بوجود آورد که مراقبت نماید تا البانیا . بلغاریا و یوگوسلاویا از یك طرف و یونان ازجانب دیگر مسایل ذات البینی خود را به ذرایع صلح آمیز حل کرده و روابط همسایگی نیك را بین خود بر قرار سازند . این کمیته تا سال ۱۹۵۲ دوام داشت. همان سال یك کمیسیون فرعی از طرف کمیسیون مراقبت صلح تاسیس شد .

یك کمیسیون موقت برای کوریا و در سال ۱۹٤۸ کمیسیون ملل متحد برکوریا جهت معاونت در راه تأمین وحدت کوریا و مراقبت از خروج عساکر اشغال کننده بوجود آمد . در سال ۱۹۵۰ بحیث یکی از نتایج عملیات قوای مسلح ملل متحد برای استقرار صلح و امنیت کوریا اسامبلهٔ عمومی بجای کمیسیون قبل الذکر کمیسیون ملل متحد را برای تأمین وحدت و بحال نخست برگردانیدن کوریا را تشکیل کرد .

سایر چنین کمیته ها و کمیسیون های مؤقت و فرعی و مخصوص ـ که از طرف اسامبلهٔ عمومی تاسیس شده عبارتند از کمیتهٔ مشاورتی علمی ملل متحد، کمیتهٔ علمی بر تأثیر تشعشع ذروی، کمیتهٔ استفاده صلح آمیز از فضای خارجی، کمیتهٔ اطلاعات از مناطق غیر مختار.

معاونت برای پناه گزینان فلسطین در اول نومبر ۱۹۴۸ شروع شد. دردسامبر ۱۹۴۹ ـ اسامبله عمومی نمایندگی معاونت و کارملل متحد برای پناگزینان فلسطین در شرق نزدیك راکه مختصراً (او نروا) نامیده میشود تاسیس کرد تا با همکاری و اشتراك مساعی حکومت محلی پروگرام های کار و معاونت برای پناه گزینان فلسطین را اجراکند. یك کمیسیون مشاورتی بشمول نمایندگان ۸ کشور نیز تعیین شده تا با آمر نمایندگی مشوره و معاونت نمایند. مدیراین نمایندگی (جان اچ. دیویس) از مریکاست.

عملیات وسیع اونروا در یك ساحهٔ اضافه از (۱۰۰۰۰۰) میل مربع در حاشیه غازه، اردنیه ها شمیه، لبنان و سوریه پراگنده است. مرکز آن در بیروت و پنج ادارهٔ محلی آن در قاهره، غازه، عمان، دمشق، و خود بیروت تأسیس شده. یك ملیون نفر پناه گزین نزد او نروا ثبت است پروگرام معاونت به اینها دوجنبه دارد یکی معاونت به پناه گزینان و دیگر پروگرام های طویل المدت را بکار انداختن.

دفتر کمشنر عالی ملل متحد برای پناه گزینان بتاریخ اول جنوری ۱۹۵۱ از طرف اسامبلهٔ عمومی تأسیس گردید. وظیفهٔ آن معاونت و حمایه از پناه گزینانی است که در ماندیت آن داخل شده‌اند وهم برای حل دایمی مسایل پناه گزینان از طریق فراهم آوری تسهیلات برای رفتن به‌اوطان شان یا پیداکردن خانه‌ومسکن دردیگر ممالك کارمیکند. اقدامات این اداره معاونت کارانه‌و بشرخواهانه‌است نه‌سیاسی، (فلکس شنایدر) از سویترزرلیند فعلاً کمشنرعالی است تقریباً یك ملیون وربع پناه گزین در داخل حیطهٔ وظیفهٔ ادارهٔ کمشنر عالی ملل متحد برای پناه گزینان شاملند. به اساس احتیاج و پول موجوده یك عده پناهگزین برای سربراه ساختن اسکان مجدد دایمی خویش معاونت مادی حاصل می نمایند. حاضراً ادارهٔ مذکور معاونت مادی و جنسی خودرا به پناهگزینانی که در اروپا، شرق وسطی و شرق دور بسر میبرند، میرساند. درشمال افریقا پروگرام مشترك توسط ادارهٔ پناهگزینان و لیگ جوامع صلیب و هلال احمر ها برای معاونت به (۲۰۰،۰۰۰) مهاجر و پناه گزین الجزایری که به‌تونس و المغرب آمده اند: بکار افتیده. (باحصول استقلال الجزایر مهاجرین مذکور به‌کشور خود عودت نمودند و شکل معاونت به آنها نیز تبدیل شد.)

علاوتاً اسامبلهٔ عمومی به‌کمشنر عالی خود صلاحیت داده که‌در وقت ضرورت برای جلب معاونت به‌پناهگزینانی که‌داخل حوزه فعالت او نباشند نیز صرف مساعی جمیلهٔ نماید.

مجلس امنیه

مجلس امنیه مرکب است ازپنج عضو دایمی کهعبارتند از چین، فرانس ، اتحاد جماهیر اشترا کیۀ شو روی ، اضلا ع متحد امر یکا و برتانیه وشش عضو غیر دایمی کهاز طرف اسا مبلۀ عمومی برای دو سال انتخا ب میشو ند .

اعضای که بیك دوره انتخا ب شده با شند علی الفور بهد ورۀ آ ینده مکرراً انتخاب نمی توا نند شد . اعضاغیردایمی مجلس امنیه عبار تند از :

برازیل(تا ۱۹۶۵) ناروی (تا۱۹۶۵)
گانا(تا۱۹۶٤) فلیپئن (تا۱۹۶٤)✻
المغرب (تا ۱۹۵۶) ونزویلا(تا۱۹۶٤)

وظایف:

حفظ صلح وامنیت بین ا لمللی مطابق مقاصد وا صول ملل متحد .

تحقیق و تفتیش هر مناز عه و مناقشۀ که ممکن است باعث تصا دم و اصطکا ك بین ا لمللی شو د .

توصیه برای طرق اصلاح چنین مناز عات یاشر ایط فیصله ه

طر ح پلان تأ سیس یك نظا م بر ای تنظیم سلا ح .

تشخیص وثبت موجود یت خطر بمقابل صلح یاتجاوز و نیز تو صیۀ اتخاذ اقد امات لازمه درآن باره، تقاضا ازاعضا برای اتخاذ فشارهای اقتصادی وغیره اقدامات لازمه غیر از جنگ برای جلو گیر ی یامتو قف سا ختن تجاوز . اتخاذ اقدا مات نظا می بمقا بل متجا وز .

توصیه بر ای پذیر فتن اعضای جد ید وتعیین شرا یطی که طبق آن د ولت ها عضو اسا سنا مۀ دیوان عد لی بین المللی میتو انند بشو ند .

اجرای وظایف قیمو مت ملل متحد در «مناطق سوق الجیشی .»

توصیه برای تقرر سرمنشی عمومی وتوام با اسامبلۀ عمومی، انتخاب قضات د یوان عدلی بین المللی.

تقدیر راپور های سالانه ومخصوص بهاسامبله عمومی .

مجلس امنیه ازطرف همه اعضا ی ملل متحد کار میکند. وهمه ا عضای ملل متحد موافقه مینمایند که تصمیمات مجلس امنیه را اجرا و حین تقا ضا ی آ ن قو ا ی م سلح معاونت ووسایل لازمه خودرا برای حفظ صلح وامنیت بین المللی بدسترس مجلس مذ کور بگذ را ند .

✻دورۀ دوساله۱۹۶۲و۱۹۶۳ بین لایبریا وآ یرلند تقسیم شدلایبریا درسال ۱۹۶۱ کار کرده وآ یرلند از سال ۱۹۶۲ د ورۀ د وسا له ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ بین ر وما نیا وفلپاین تقسیم شدروما نیا درسال ۱۹۵۲ کار کرد وفلپا ین در سال ۱۹۶۳ کا ر خو اهد نمو د .

طرز رأی دهی درمجلس امنیه برهمه موضوعات ، غیر از مسایل طرزالعمل ذریعه رأی موافق هفت عضو و بشمول رأی هرپنج عضو دایمی میبا شد. معهذا در مسایلی که خود دول عضو دایمی یاموقتی مجلس امنیه راساً ذیدخل باشند، حق رأی دهی ندارند. درمسایل طرز العمل (پروسیجر) فیصله ها محض بههفت رأی موافق صورت میگیرد، خواه ازاعضای دایمی باشد و خواه از غیر دایمی .مجلس امنیه طوری تشکیل یافته کههمیشه بتواند اجرای وظیفه کند و یك یك نمایندهٔ کشور های عضو آن باید بلاوقفه درمقرملل متحد حاضر باشد. مجلس درصورتیکه لازم بداند می تواند غیراز مقردایمی خویش درکدام جای مناسب دیگر نیز جلسهٔ خود را دایر کند .

اگرمجلس در بارهٔ کشوری بحث کندکه عضو ملل متحد هست امادر مجلس امنیه عضویت ندارد ومجلس هم احساس کندکه مباحثهٔ در آن باره بهمنافع آن کشور تعلق میگیرد ، دراینوقت آن کشور نیز درمذاکرات مجلس میتواند شرکت بکند. واما اگر موضوع مذاکره درباره کشوری باشدکه اصلاعضوملل متحد نیست درآن صورت شرایط اشتراك آنرا درمذاکره خود مجلس امنیه تعیین میکند.

کمیتهٔ ارکان حرب کهمرکب است از روسایا نمایندگان روسای ارکان حرب هرپنج کشور عضو دائمی مجلس ، برمسایل نظامی اقداماتی کهمجلس جهت حفظ صلح اتخاذ میکند بهمجلس معاونت ومشوره میدهد .توصیه دربارهٔ امور سوق الجیشی قوای مسلحی که بهدسترس مجلس امنیه گذاشته میشود و تنظیم تسلیحات ودر صورت ممکن تنظیم خلع سلاح نیزازطرف همین کمیتهٔ ارکان حرب صورت میگیرد.

کمیسیون خلع سلاح

این کمیسیون بتاریخ ۱۱ جنوری ۱۹۵۲ توسط اسامبله عمومی تشکیل گردیده تاتحت اثرمجلس امنیه کارکند این کمیسیون بعوض کمیسیون نیروی ذروی و کمیسیون سلاح مروجه که سابقاً تشکیل یافته بود بوجود آمد. دراول همه اعضای مجلس امنیه بشمول کانادا ،عضویت کمیسیون خلع سلاح رانیز داشتند . اما بتاریخ ۱۹ نومبر ۱۹۵۷ اسامبلهٔ عمومی ۱٤ عضو دیگررا نیز درآن زیاد کرد که مجموعاً ۲۵ عضو شود در سال ۱۹۵۹ بار دیگر این کمیسیون توسعه پذیرفته وهمه اعضای ملل متحد در آن عضویت یافتند. یکسال بعداسامبلهٔ تصمیم گرفت کههمه اعضای ملل متحد عضو آن باقی بمانند.

به کمیسیون خلع سلاح هدایت داده شد تاپیشنهاد هائی را به شکل مسودهٔ معاهدات دربارهٔ تنظیم، تحدید و تقلیل متوازن تمام قوای مسلح وهمه انواع سلاح ، از بین بردن همه سلاح بزرگ ومدهش که بغرض امحای کتله های عظیم مردم ساخته شده، وهم دربارهٔ کنترول مؤثر بین المللی نیروی ذروی تااینکه نیروی مذکور جز درراه صلح آمیز واستفاده بشر بکار نیفتد واستعمال سلاح ذروی بکلی ملغی ومنسوخ قرار یابد، بهمجلس امنیه پیش کند همچنان ازکمیسیون خلع سلاح تقاضا شده که حین ترتیب وارائه پیشنهاد های

متذکره پلان تاسیس یك ارگان یا ارگان های متعدد بین المللی کنترول را جهت حصول اطمینان از تطبیق معاهده یا معاهدات مذکور در داخل چوکات مجلس امنیه ترتیب دهد واطلاعات مستند مبنی بر قوای مسلح دول جمع آوری و نشر کند. تعیین شده هر باریکه کمیسیون یك حصهٔ کار پروگرام خودرا تکمیل کرد وپیشنهادهای خودرا ارائه نمود یك کنفرانس که همهٔ اعضای ملل متحد درآن شرکت داشته باشد دایرشده و بر آن غور وتعمق نماید. اسامبلهٔ عمومی در چاردهمین دورهٔ جلسات خود بتاریخ ۲۰ نومبر ۱۹۵۹ بطور متفق علیه مصوبهٔ رادربارهٔ خلع سلاح عام وتام تصویب نمود که دران ذکرشده که مهم ترین مسئلهٔ که امروز جهانیان به آن مواجه میباشند همین خلع سلاح عام وتام است اسامبلهٔ عمومی تمام اسناد مربوط به این موضوع را به کمیسیون خلع سلاح سپرده واظهار امیدواری کرد که «هرچه زودتر برای حصول هدف خلع سلاح عام وتام تحت نظارت موثر بین المللی اقدامات لازمه صورت گیرد و برآن موافقه حاصل گردد».

مجلس اقتصادی واجتماعی

مجلس اقتصادی واجتماعی مرکب است از ۱۸ عضو که اسامبلهٔ عمومی هر سال شش عضوآن رابرای یك دورهٔ سه ساله انتخاب میکند. اعضای متقاعد، درانتخابات آینده بار دگر نیز میتوانند انتخاب شوند.

وظایف:

تحت اثر اسامبلهٔ عمومی، مجلس اقتصادی واجتماعی مسؤل فعالیت های اقتصادی واجتماعی ملل متحدمیباشد. اهم وظائف آن قرارذیل است.

مطالعه. تهیهٔ راپورو توصیه برمسایل بین المللی اقتصادی، اجتماعی، ثقافی: عرفانی صحی وامثال آن:

توسعهٔ احترام ورعایت حقوق بشر وآزادی های اساسی برای همه.

تشکیل کنفرانس های بین المللی وتدوین مسوده معاهده یامعاهدات دربارهٔ مسایل داخل ساحهٔ کارآن وارائهٔ آنها به اسامبله عمومی.

مذاکره بانماینده های اختصاصی وتعیین شرایط موافقه نامه های که طبق آن نمایندگی مذکور باملل متحد رابطه قایم کند.

تامین انسجام وهم آهنگی درامور نمایندگی های اختصاصی ازراه مشوره وتوصیه به اسامبله عمومی، حکومات عضوملل متحد وخود نمایندگی های اختصاصی.

حین تقاضا انجام خدمت برای اعضای ملل متحدو نمایندگیهای اختصاصی آن بعداز حصول منظوری اسامبله عمومی، مشوره باموسسات غیر حکومتی که باامور مرجوعه مجلس اقتصادی واجتماعی ارتباط میداشته باشند.

اعضا:

ارجنتاین (تا۱۹۶۶)	کلومبیا (تا۱۹۶۵)
آستریلیا (تا۱۹۶۵)	اردنیه هاشمیه (تا۱۹۶۴)
آستریا (تا۱۹۶۶)	چکوسلواکیا (تا۱۹۶۶)
هندوستان (تا۱۹۶۵)	سینگال (تا۱۹۶۵)
السلوادور (تا۱۹۶۴)	اتحاد شوروی (تا۱۹۶۶)
چڼه (تا۱۹۶۴)	برتانیه (تا ۱۹۶۶)
فرانس (تا۱۹۶۴)	امریکا (تا۱۹۶۵)
ایتالیا (تا ۱۹۶۴)	یوروگوای (تا۱۹۶۴)
جاپان (تا۱۹۶۳)	یوگوسلاویا (تا۱۹۶۵)

دا یدهی در مجلس اقتصادی و اجتماعی باکثریت ساده است و هر عضو یك رای دارد .

دستگاهای معاونه

مجلس، کار خودرا توسط کمیسیون و کمیته ها انجام میدهد .

کمیسیون های ذیل برای انجام کارهای معین تاسیس شده است :

کمیسیون احصائیه	(۱۵ عضو)
« نفوس	(۱۵ »)
« اجتماعی	(۱۸ »)
« حقوق بشر	(۱۸ »)
« مقام زن	(۱۸ »)
« ادویهٔ مخدره	(۱۵ »)
« تجارت بین المللی اجناس	(۱۸ »)

انتخاب ممالك بعضویت این کمیسیون ها ازجانب مجلس اقتصادی و اجتماعی صورت میگیرد .

نمایندگانی که در کمسیون های ادویهٔ مخدره و کمسیون تجارت بین المللی جناس کار میکنند راساً توسط حکومات مربوط خود شان تعیین میگردند. در کمیسیون های دیگر نمایندگان ممالك ازطرف حکومات شان بامشورهٔ سر منشی صورت میگیرد تا در نمایندگی های شقوق مختلفه هر کمیسیون موازنه مراعات شود . مجلس اقتصادی و اجتماعی به نوبهٔ خود نامزدهای مذکوررا تصدیق میکند .

یك کمیتهٔ فرعی نیز وجود دارد که وظیفهٔ آن عبارت است جلوگیری از تبعیض نژادی وحمایهٔ اقلیت ها که ۱٤ عضو درآن شامل میباشد .

چار کمیسیون منطقه یی نیز تاسیس گردیده :

کمیسیون اقتصادی برای اروپا (۳۰ عضو)
» » » آسیا و شرق دور (۳۴ عضو و ۴ عضو فرعی)
» » » امریکای لاتین (۲۵ عضو و ۳ عضو فرعی)
» » » افریقا (۴۳ عضو و ۷ عضو فرعی)

صندوق اطفال ملل متحد :

(یونیسف) یکی از تاسیسات مخصوص مجلس اقتصادی و اجتماعی بتاریخ ۱۱ دسامبر ۱۹۴٦ از طرف اسامبلهٔ عمومی تاسیس شد تا برای اطفال صدمه دیدهٔ جنگ دوم بین المللی ورو بهمرفته صحت عمومی اطفال خدمت و کمک کند . اسامبله در سال ۱۹۵۰ ساحهٔ کار آنرا وسیعتر گردانید تا برفع ضرورتهای دیگر اطفال مخصوصاً در ممالک عقب مانده بپردازد . درسال ۱۹۵۳ اسامبلهٔ عمومی تصمیم گرفت که یونیسف بدون محدویت کدام وقت معین بکار ادامه دهد .

یونیسف دراضافه از یکصد مملکت ومنطقهٔ آسیا، افریقا، اروپا، امریکای لاتین وحوزهٔ شرق مدیترانه به پروگرام های مراقبت طفل ومادر کمک نموده است. حصهٔ زیادتر این امداد برای کنترول امراض مثل ملاریا، سل، تراخم وچرمی وهمچنان برای تاسیس مراکزحمایه اطفال ومادران ، تربیهٔ قابله ها وممانونهٔ پرستار ها مخصوصاً دردهات ، پروگرامهای غذا دادن به اطفال ، محافظهٔ شیر محلی تا بصورت صحیح وصحی مورد استفادهٔ اطفال قرارگیرد مهیا شد . علاوتاً یونیسف دراوقات اضطرار یعنی حدوث سیلاب ، زلزله وامراض ساری و بیماری های اطفال ومادران نیز معاونت میکند .

یونیسف تحت اداره یکنفرمدیراجرائیه کارمیکند که ازطرف هیأت اجرائیه مرکب از سی مملکت صلاحیت تثبیت واجرای پروگرام های مذکوررادارد، اعضای حکومات وموسساتی راکه عضویت این هیئت اجرائیه را می یابند، مجلس اقتصادی واجتماعی تعیین می نمایند . منابع یونیسف مرکب است ازاعانه های خوش برضاکه از جانب حکومات واشخاص یا مراجع خصوصی پرداخته میشود . دریك عده ممالك کمیته های ملی وجوددارد که دربارهٔ یونیسف معلومات لازمه را بدسترس مردم میگذارد و در بعضی ممالك در کمیته های ملی برای یونیسف اعانه جمع آوری می نمایند .

معاونت فنی :

در شقوق انکشاف اقتصادی ، خدمات اجتماعی ، حقوق بشر، کنترول ادویه مخدره واداره عامه توسط پروگرامهای معاونت فنی ملل متحد ذریعهٔ ادارهٔ امور اقتصادی واجتماعی به حکومات جهان کمك داده میشود . ملل متحد علاوه

ازپروگرامهای عادی ومنظم معاونت فنیخود که ازبودجهٔ عادیخویش به حکومات میدهد دریك پروگرام تمدید یافتهٔ معاونت فنی که ازطرف نمایندگی های بین الحکوماتی صورت میگیرد نیزاشتراك مینماید . درپروگرام تمدید یافتهٔ معاونت فنی حکومات جهان نیزطورخوش برضا معاونت نقدی میدهند . هیأت امداد فنی فعالیت های این پروگرام ها را انسجام وتوسعه می بخشد . این هیأت مرکب است ازیك رئیس اجراییه وآمران اجراییهٔ نمایندگی های اختصاصی که درپروگرامهای امداد فنی شرکت دارند.

رئیس اجراییه (که فعلاداوید اوون ازبرتانیه است) توسط سرمنشی ملل متحد بعد ازمشوره بانمایندگی های اختصاصی تعیین میشود. هیأت مذکورراپورکارخودرا به یك کمیتهٔ دایمی مجلس اقتصادی واجتماعی که موسوم است به کمیتهٔ معاونت فنی میدهد . این کمیته پالیسی ها وپیشرفت کاررا مورد غور و مداقه قرارداده وراجع به کارهای آینده رهنمایی می نماید .

منظورقبلی این هیأت درمورد تطبیق هر نوع تعهد موسسات شرکت کننده پروگرام امدادفنی درزمینهٔ دادن پول مطلوبه شرط است .

اسامبلهٔ عمومی در۱۴ـ اکتوبر۱۹۵۸ **صندوق مخصوص** ملل متحد را بطور علیحده تاسیس کرد که در قطار معاونت ها و فعالیت های امداد فنی ملل متحد ونمایندگی های بین الحکوماتی اختصاصی آن یك قدم وسیعتر شمرده میشود .

صندوق مخصوص ازاول جنوری ۱۹۵۹ بکارآغاز نمود . صندوق مخصوص میکوشد تا اوضاع وشرایطی را فراهم آورد که برای سرمایه گذاری وبکارانداختن پول زمینه را فراهم سازد . لذا بسروی منابع پولی ،آب، خاك امکانات صنعتی ساختن وامکانات بازار های جدید فروش می پردازد و برای رسیدن باین هدف مامورین وکارگران ممالك را در شقوق زراعت و صنعت تربیه نموده ودر توسعهٔ چنین تربیه گاها میکوشد تانیروی فعال ممالك روبه ترقی برای احراز پیشرفت اقتصادی بصورت بهتر وقوی تر بکارافتد . حکومات عضوملل متحد هرسال بطورخوش برضا یك مقدار پول در بودجهٔ صندوق مخصوص میپردازند . اعانه های خصوصی افراد وموسسات غیرحکومتی نیزقبول میشود . صندوق مخصوص یك مدیر تنظیماتی دارد فعلا (پال هافمن امریکایی) مدیرآنست . این مدیر نزدهیأت مدیره مسئول است که ۱۸ کشور عضو آن میباشد.

هیأت مشورتی آن مرکب است از سرمنشی ، رئیس بانك جهانی ورئیس اجراییه هیأت امداد فنی .

نمایندگی های بین الحکوماتی

نمایندگی های بین الحکوماتی عبارت از مؤسساتی است که علیحده ومستقل بوده وبه اساس موافقت نامه های مخصوص با ملل متحد ارتباط دارند . از خود

اعضا، مراجع مقننه واجراییه، دارالانشاء، بودجه وکار های علیحده دارند که دستگاه مجلس اقتصادی واجتماعی ملل متحد کارهای آنها را انسجام بخشیده و هم آهنگ میگرداند. نمایندگی بین المللی نیروی ذروی تحت اثر و نظارت ملل متحد کار میکند وسالانه راپور کار خودرا به اسامبلهٔ عمومی میدهد. درصورت لزوم فعالیت های سالانه خودرا به اطلاع مجلس امنیه و مجلس اقتصادی واجتماعی نیز میرساند.

سیزده موسسهٔ دگر بنام نمایندگی های اختصاصی یاد میشود. این اصطلاح در منشور ملل متحد آمده است.

این نمایندگی ها راپور سالانهٔ خود را به مجلس اقتصادی و اجتماعی پیش مینماید. (تفصیلات نمایندگی های بین الحکومتی را در صفحات بعدی ملاحظه خواهید کرد.)

موسسات غیر حکومتی:

مجلس اقتصادی واجتماعی در مسایل مربوط به موسسات غیر حکومتی با آنها مشوره میکند. مجلس احساس مینماید که باین موسسات باید فرصت ومجال ابراز نظر به داده شود. زیرا آنها کثیراً دارای چنان تجربه ومعلومات میباشند که در کار های مجلس مفید واقع میگردد.

موسسات غیر حکومتی را چنین تقسیم کرده اند: آن مؤسساتی که بکار های زیاد مجلس اقتصادی واجتماعی علاقه مندی بیشتر دارد. (و به داخل دستهٔ الف می آید.)

دوم: آن موسساتی که اهمیت زیاد دارد اما محض به چندی از کارهای مجلس ارتباط بهم میرساند (واینها در سلسلهٔ ب می آید ودستهٔ سوم آن موسساتی میباشد که مجلس بطور موقت وروی کدام مسأله معین وخاص به آن مشوره مینماید. اینها در سلسلهٔ موسسات خاص ثبت شده اند.

تاماه می ۱۹۶۱ در دستهٔ الف ۱۰ مؤسسه ودر دستهٔ ب ۱۱۹ مؤسسه شامل گردیده و ۲۰۵ موسسه در دفتر ثبت جاداده شده است.

تمام این موسسات غیر حکومتی در مجالس علنی مجلس اقتصادی و اجتماعی و کمیسیون های آن مشاهده فرستاده میتوانند. مؤسساتی که شامل دستهٔ الف و ب میباشند بیانیه‌های تحریری ارسال میتوانند کرد که بصورت اسناد رسمی ملل متحد تعمیم وتکثیر شود. موسسات شامل دستهٔ الف مطالب خود را ازبانی نیز اظهار میتوانند نمود وامکان دارد پیشنهاد های که ارائه مینمایند در آجندهٔ موقتی مجلس اقتصادی واجتماعی پذیرفته شود.

ولی باید این پیشنهاد ها ابتداء به کمیتهٔ موسسات غیر حکومتی مجلس ارائه گردد این یك کمیته دایمی است که راجع به اینکه کدام موسسه باید شامل مقام مشورتی گردد

به مجلس نظریه میدهد . و دو سسات شامل دستهٔ الف پیشنهاد های خود را برای درج دو آجندهٔ کمیسیون ها یا کنفرانس های بین المللی و اساً هم میتوانند فرستاد .

علاوتاً همه موسسات غیر حکومتی شامل هر دودستهٔفوق درامور مربوط بادارات ملل متحد میتوانند مشوره نماید.

مناطق فاقد حکومت‌مختار:

یك اعلامیه راجع به مناطق غیر مختار جزء منشورقرار یافته که طبق آن اعضای ملل متحد تعهد مینمایند که رفاه وبهبود مناطقی را که از طرف ملل متحد زیر ادارهٔ آنها داده میشود پیش برده و به آنها کمك نمایند.

تا هر چه زودترمام اختیاروحکومت خودرا خود شان بکف گرفته بتوانند وعلاوتا به آنها سلوك بدنکرده از تبعیض بپرهیزند وشکنجه ننمایند .

صلح وامنیت بین المللی را تقویت بخشند. نهضت و بیداری را درآن مناطق تشویق نموده حس تتبع وتحقیق را در مردم بپرورند .

علاوتاً دول اداره کننده تعهد نموده اند که سالانه دربارهٔ اقتصادیات اجتماعیات ومعارف مناطق تحت ادارهٔ خود بسر منشی معلومات واحصائیه بدهند.

این‌معلومات توسط یك کمیتهٔ خاص مطالعه شده وبعداً برای غور اسامبلهٔعمومی آماده می‌شود .

نظام قیمومت

علاوتاً برای ادارهٔ مناطق که توسط موافقه نامه های‌جداگانه قیمومت تحت ادارهٔ ملل متحد قرار میبابد از طرف دول عضو ملل متحد یك نظام بین المللی وصایت وقیمومت طرح گردیده.

(ازین جهت است که اینهارا بنام مناطق تحت وصایت قیمومت یاد میکنند .)

هدف های‌نظام قیمومت‌عبارت‌است از:

توسعهٔ صلح وامنیت بین‌المللی توسعه دادن به ترقیات وپیشرفت های مردمان مناطق فاقد خوداختیاری دو راه حصول مرحلهٔ خود اختیاری یا استقلال،تشویق زیادتر مراعات حقوق بشری وملاحظهٔ روابط ناگسستنی‌حصول اطمینان به تامین رویهٔ مساویانه در مسایل اجتماعی، اقتصادی و تجارتی مناطق تحت‌قیمومت به مقابل همه اعضای ملل متحد وتبعهٔ شان در رویهٔ مساویانه برای تبعهٔ همه اعضا درمحاکم‌عدلی نظام قیمومت به آن مناطق تطبیق شده میتوانند که تحت مانډیت جامعهٔ ملل‌سابقه قرار داشتند ، یعنی مناطقی که از دول دشمن به حیث نتیجه وغرامات جنگ دوم بین المللی گرفته‌شده بود، ونیز بر آن مناطقی تطبیق می گردد که دول داوطلبانه و خوش برضا تحت نظام قیمومت قرار داده شود .

کشور هاییکه عضویت ملل متحد را داشته باشند هیچگاه تحت نظام قیمومت اداره نمیشود . در موافقت نامه های قیمومت باید صریحاً ذکر باشد که منطقهٔ تحت قیمومت به کدام شرایط واوضاع باید اداره شود و باید توضیح دهد که کدام مرجع آنها را اداره میکند. مرجع اداره کننده میتواند یك دولت واحد، چند دولت ویا خود ملل متحد باشد .

وظایف ملل متحد درتمام قیمومت ها غیراز آنکه بنام «ساحات سوق الجیشی» یاد میشود از طرف اسامبلهٔ عمومی وتحت نگرانی ومراقبت آن توسط مجلس قیمومت اجرا میگردد . واما امور «ساحات سوق الجیشی» را به معاونت مجلس قیمومت ، مجلس امنیه اداره واجرا مینماید .

مجلس قیمومت :

طبق منشور، مجلس قیمومت مرکب از نمایندگان کشورهای اداره کنندهٔ مناطق تحت قیمومت ، آن اعضای دایمی مجلس امنیه که کدام منطقه مطابق نظام قیمومت تحت ادارهٔ آن گذاشته نشده واعضای دیگریکه برای یك دورهٔ سه ساله ازطرف اسامبلهٔ عمومی بحیث عضو مجلس قیمومت انتخاب میشود .

تعداد اعضای که مناطق تحت قیمومت زیر ادارهٔ شان است واعضای که مناطق تحت قیمومت ندارند باید مساوی باشد .

اعضای انتخابی این مجلس متصل ختم یك دوره ، بازانتخاب شده میتوانند .

ازجنوری ۱۹۶۲ به این طرف اعضای مجلس قیمومت قرار ذیل است :

ممالك اداره کننده :

آستریلیا ، بلجیم ، زیلاند جدید ، برتانیه وامریکا .

دیگر ممالك :

چین (بحیث یك عضو دایمی مجلس امنیه)
فرانس (بحیث یك عضو دایمی مجلس امنیه)
اتحاد شوروی (بحیث یك عضو دایمی مجلس امنیه)
لایبیریا (تا ۱۹۶۲) با آزاد شدن جمهوریت توگو وسومالیا درسال ۱۹۶۰ فرانسه وایتالیا دیگر حیثیت ممالك اداره کننده را ندارند . اما فرانسه بالا ینکه منطقهٔ تحت قیمومت ندارد ، به حیث عضو دایمی مجلس امنیه ، بعضویت مجلس قیمومت ادامه میدهد .

درمارچ ۱۹۶۱ هنگامیکه پانزدهمین دورهٔ اجلاسیه سالانهٔ اسامبلهٔ عمومی منعقد بود . موضوع عضویت وتشکیل این مجلس موردغور مجدد قرار یافت .

وطبق نظریهٔ رئیس مجلس ، اسامبله قبول کرد که بدون ازایتالیا باقی همه اعضای مجلس درجریان ۱۹۶۱ بکار خود ادامه بدهد .

وظایف این مجلس عبارتست از :

ترتیب و تدوین استعلامیهٔ کسب معلومات از پیشرفت سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی وعرفانی مردمان مناطق تحت قیمومت که به اساس آن مرجع اداره کننده باید راپور سالانهٔ خود راتدوین کند .

مطالعه و بحث به راپور هاییکه دول اداره کننده ارسال مینمایند ، غور بر عرایض وارده بعد ازمشوره بامرجع اداره کننده .

تفتیش های موقوته که بامقام اداره کننده راجع به آن موافقه شده .

رای دهی درمجلس قیمومت بها کثریت ساده است وهرعضو یکرای دارد .

مناطق تحت قیمومت :

تا اخیر سال ۱۹۴۹ یازده موافقه نامهٔ قیمومت ازطرف اسامبلهٔ عمومی منظور گردیده است . ده موافقه راجع به مناطق ذیل است :

نا ورو که به وکالت آستریلیا ، زیلاند جدید و برتانیه ، تنها آستریلیا آن را اداره میکند .

گینی جدید : تحت قیمومت آستریلیا .

رواندا اوروندی : تحت قیمومت بلجیم .

کامرون ، توگو لند : - تحت قیمومت فرانس .

سومالی لند : تحت قیمومت ایتالیا .

ساموای غربی : - تحت قیمومت زیلاند جدید .

کامرون ، تنگانیکا وتوگولند : - تحت قیمومت برتانیه .

منطقهٔ یازدهم که عبارت است ازجزایر پاسیفیك وموسوم است به جزایر مارشال ، ماری یانا (غیراز گوام) وکارولین که قبل ازجنگ دوم بین المللی تحت ماندیت جاپان قرار داشت واکنون تحت قیمومت اضلاع متحدهٔ امریکا قرار گرفته . این یك منطقهٔ سوقالجیشی شناخته میشود . موافقت نامهٔ قیمومیت بین المللی متحد امریکا درین باره دراپریل ۱۹۴۷ به امضا رسید .

توگو لند تحت ادارهٔ برتانیه اولین منطقهٔ تحت نظام قیمومت بین المللی است که به هدف منشور یعنی خود اختیاری یااستقلال رسیده . هنگامیکه ساحل طلا بتاریخ ۶ مارچ ۱۹۵۷ به حیث کشور آزاد گانا مستقل شد توگولند برتانوی نیز در آن شامل گردید . گانا دوروز بعد تر به عضویت ملل متحد پذیرفته شد .

بتاریخ اول جنوری ۱۹۶۰ استقلال منطقهٔ کامرون زیر ادارهٔ فرانسه رسماً اعلام گردید ومنطقهٔ مذکور بنام جمهوریت کامرون موسوم شد .

ملل متحد در موافقت نامهٔ قیمومت منطقهٔ مذکور بافرانسه وعده کرده بود که به تاریخ مذکور قرارداد قیمومت خاتمه می یابد . جمهوریت کامرون بتاریخ ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد .

دردسمبر ۱۹۵۹ اسامبلهٔ عمومی بامسرت اطلاع یافت که حکومت فرانس و توگولند موافقه نموده اند که بتاریخ ۲۷ اپریل ۱۹۶۰ توگولند تحت ادارهٔ فرانسه به آزادی نایل و حکومت مذکور بنام جمهوریت توگولند اعلان میشود .

اسامبلهٔ عمومی موافقه کرد که بهمان تاریخ قرارداد قیمومت نیز خاتمه یابد . اسامبلهٔ عمومی این را هم تصویب کرد که توگو بعد از حصول آزادی به عضویت ملل متحد پذیرفته شود . چنانچه بتاریخ ۲۱ سپتمبر ۱۹۶۰ عضو ملل متحد قبول گردید .

یک مجلس مشورتی سه نفری در ادارهٔ سومالی لند با ایتالیا معاونت نمود . قرارداد قیمومت این منطقه حاوی یک توصیهٔ قبلی اسامبلهٔ عمومی نیز بود که تاکید میکرد که سومالی لند در دسمبر ۱۹۶۰ به آزادی نایل گردد .

معهذا اسامبلهٔ عمومی ملاحظه نمود که ترتیبات آزادی منطقهٔ مذکور تا اول جولائی ۱۹۶۰ تکمیل میگردد . لهذا ملل متحد باموافقت ایتالیا اعلام کرد که باید آزادی کشور مذکور بهمان اول جولائی ۱۹۶۰ شروع گردد و قرار داد قیمومت خاتمه یابد . در قطار جمهوریت های توگو و کامرون سومالیا نیز بتاریخ ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد شامل گردید .

درفروری ۱۹۶۱ درهردو کامرون یعنی کامرون شمالی وجنوبی تحت نظارت و مراقبت ملل متحد رأی گیری عامه صورت گرفت . از رأی دهندگان سوال شده بود که آیا به اتحادیهٔ نایجیریا که به تاریخ ۲۰ اکتوبر ۱۹۶۰ آزادی خودرا اعلام نموده بود ، می پیوندند یا به جمهوریت کامرون ؛ نتایج آخرین که بروز ۱۶ فروری ۱۹۶۱ اعلام گردید قرار ذیل بود درکامرون شمالی ۱۴۷۲۹۶ نفر به طرفداری الحاق به نایجیریا و ۹۷۶۵۹ نفر به طرفداری شرکت درکامرون رأی داده بودند . درکامرون جنوبی ۲۳۳۵۷۱ به طرفداری کامرون ۹۷۷۴۱ به طرفداری نایجیریا رای دادند .

در اپریل ۱۹۶۱ اسامبلهٔ عمومی این نتایج را صحه گذاشت و فیصله کرد که قرارداد قیمومت کامرون شمالی به تاریخ اول جون ۱۹۶۱ یعنی هنگامیکه به اتحادیهٔ نایجیریا ملحق میگردد خاتمه بیابد . و درمورد کامرون جنوبی بتاریخ اول اکتوبر ۱۹۶۱ یعنی روزیکه به جمهوریت کامرون ملحق میگردد بانجام برسد .

تنگانیکا که تحت ادارهٔ بریتانیا بود بتاریخ ۹ دسمبر ۱۹۶۱ مستقل شد . و ساموای غربی که تحت ادارهٔ زیلاند جدید بود بتاریخ اول جنوری ۱۹۶۲ آزادی خود را حاصل نمود درسایر مناطق قیمومت نیز درراه حصول مقاصد مندرجهٔ منشور پیشرفت های قابل توجه صورت گرفته است . از سال ۱۰۴۱ تا حال هیأت های اعزامی مجلس قیمومت بیک یا چندی از مناطق تحت قیمومت رفته و به تحقیق و ملاحظهٔ امور آنجا پرداخته اند .

اسامبلهٔ عمومی بتاریخ ۱۴ دسمبر ۱۹۶۰ طی پانزدهمین دوره اجلاسیهٔ خود در بارهٔ اعطای آزادی مناطق وممالك غیرآزاد اعلامیهٔ نشر کرد که ضرورت خاتمه دادن سریع و بدون شرط به همه اشکال ومظاهر استعمار را جدیانه تقاضامیکند.

اسامبله اعلان می کرد که غلامی ، رقیت ، محکومیت واستثمار یك ملت تو سط ملت دیگر منافی حقوق اساسی بشر ، ناقض منشور ملل متحد ومضر انکشاف همکاری جهانی وصلح گیتی میبا شد .

اسامبله علاوتاً اعلان نمود که درمناطق تحت قیمومت وفاقدخود اختیاری و در همه مناطقی که تاحال استقلال خودرا بدست نیاورده اند باید اقدامات سریع صورت بگیرد تابدون شرط وقید ومطابق آرزوی ملی شان که آزادانه اظهار شده باشد و بدون در نظر داشتن کدام تبعیض نژادی طبقاتی و رنگ ، تمام اختیارات بدست مردمان این سرزمین ها سپرده شود . تا از آزادی واستقلال تام تمتع نمایند.

دیوان بین المللی عدالت:

مقر دیوان بین المللی عدالت درهیگ ، هالیند است . دیوان مذکور دستگاه بزرگ واساسی قضایی ملل متحد است. تمام ممالك که در اساسنامهٔ مذکور الحاق خودرا اعلان کرده اند میتوانند هرموضوع را که لازم بدانند به آن ارجاع نمایند. سایر دول مطابق شرایطی که مجلس امنیه تعیین میکند، میتوانندبه محکمه رجوع نمایند علاوتاً مجلس امنیه موضوعات حقوقی را به آن رجوع داده میتواند . اسامبلهٔ عمومی ومجلس امنیه میتوانند برموضوعات حقوقی نیزرأی مشورتی محکمه را بگیرند . سایر ارکان ملل متحد ونمایندگی های اختصاصی بعد از کسب اجازهٔ اسامبلهٔ عمومی میتوانند به دیوان بین المللی عدالت مراجعه نمایندو درامور مربوط به خود ، از آن مشوره بخواهند اسامبلهٔ عمومی این صلاحیت را به مجلس اقتصادی واجتماعی مجلس قیمومت ، کمیتهٔ موقتی اسامبلهٔ عمومی و بعضی نمایندگی های بین الحکوماتی داده است . عاقدین وامضاکنندگان اساسنامهٔ دیوان عبارتند از دولت ها . به این حساب همه دول عضو ملل متحد خود بخود عضو دیوان بین المللی عدالت میباشند. دولی که عضو ملل متحد نمی باشند به اساس شرایطی که اسامبلهٔ عمومی طرح میکنند آنهم بعد ازسفارش مجلس امنیه میتوانند قضایای خودرا به این دیوان بکشانند . دیوان برهمه قضایای که دول عضو به آن ارجاع می نمایند صلاحیت بحث دارد وآنراتحت غور قرار میدهد. وهمچنان همه موضوعات مندرجهٔ منشور وتمام معاهدات ومیثاق های که نافذمیباشنداز طرف محکمه تحت غور گرفته میشود . دولت ها میتوانند قبل ازارجاع موضوع خاصی به دیوان ، تعهد نمایندکه فتوای دیوان وصلاحیت آنرا درمورد رسیدگی به موضوع مذکورقبول دارند. این اعلامیه ازطرف آنها سبب میشود که اگر کدام مادهٔ موجود باشد که رجوع به محکمه دادران موضوع رد کند یاقبول نداشته باشد . از بین ببرد وطرفین دعوا را برای

قبولی جبری فتوای دیوان آماده گرداند . دیوان حین صدور فتوا و نظریهٔ خود منابع حقوقی ذیل را مورد استفاده و مأخذ خود قرار میدهد.

میثاق های بین المللی که قواعدی بوجود آورده میباشد که هر دو طرف دعوای آنرا برسمیت شناخته باشند رسوم بین المللی که مقبول عامه واقع شده و آن را بحیث یك قانون رعایت می نمایند ؛

اساسات عمومیهٔ حقوق که از طرف ملل متحد قبول و رعایت شده، فیصله های قضایی و تعلیمات عالی حقوق دانان متبحر ممالك مختلفه بحیث وسیلهٔ معاونه و فرعی برای تثبیت فیصله های حقوقی .

اگر طرفین دعوا قبول نمایند دیوان به اساس exaequo et bono یعنی عدالت و انصاف نیز میتوان فیصله بنماید.

اگر یکی از طرفین دعوا فیصلهٔ دیوان را بعد از صدور آن بمحل اجرا نگذارد طرف دگر میتواند بمجلس امنیه رجوع کرده و از آن خواهان اقداماتی شود که طرف مذکور را مجبور گرداند تا تعهدات مندرجهٔ فیصلهٔ محکمه را بمحل اجرا گذارد .

محکمه ۱۵ عضو دارد که بنام «اعضای» محکمه یاد میشود. قضات مذکور از طرف مجلس امنیه و اسامبلهٔ عمومی که هر کدام مستقلا رأی میدهند انتخاب میشوند .

قضات بر اساس لیاقت و دانش خود انتخاب میگردند نه به اساس ملیت شان. معهذا مراقبت به عمل می آید که سیستم های عمدهٔ حقوقی جهان در دیوان نمایندگی شود. دو قاضی از یك کشور مجاز نیست. قضات برای مدت ۹ سال انتخاب میگردند . یك قاضی بعد از انقضای دورهٔ ۹ سالش باردگر انتخاب می تواند شد. ایشان در طول ۹ سال دورهٔ خدمت خود بکار دیگری پرداخته نمی توانند .

قضات فعلیه عبارتند از :

ریکارد وجی الفارو ، از پاناما (تا ۱۹٦٤) معاون رئیس دیوان .
عبدالحمید بدوی، از جمهوریت متحد عربی (تا ۱۹٦۷)
ژولیس بسدیوان ، از فرانسه (تا ۱۹٦٤)
جوز لویس بستامانتی ریورو، از پیرو (تا ۱۹۷۰)
رابرتو کاردووا، از مکسیکو (تا ۱۹٦٤)
سرجیرالد فتز موریس، از برتانیه (تا ۱۹٦٤)
فلیپ سی جیسپ، از امریکا (تا ۱۹۷۰)
و. ك. ولنگتن کو، از چین (تا ۱۹٦۷)
ولادمیر. م. گورتسکی. از اتحاد شوروی (تا ۱۹۷۰)
گایتانو موریلی، از ایتالیا (۱۹۷۰)
لوشیو. م. موریندو کویتانا، از ارجنتاین (تا ۱۹٦٤)
سرپرسی سپندر، از آستریلیا (تا ۱۹٦۷)

چین‌شیپا پرو پولس، از یونان (تا ۱۹۶۷)
کوتارو ناکا، ازجاپان (تا ۱۹۷۰)
بوهدن ونیپارسکی، از پولند (تا ۱۹۶۷) رییس
تمام مسایل بهاکثریت آرای قضات حاضر جلسه فیصله میگردد و نصاب رأی ۹ میباشد. اگردرکدام موضوع آرای مساوی داده‌شده بود رای رییس قاطع و فیصله کننده است.

دارالانشاء :

مرکب‌است ازیك‌سرمنشی که به‌توصیهٔ مجلس امنیه‌از طرف اسامبلهٔ‌عمومی مقررمیشود وهرقدر مامورین که‌لازم دیده‌شود.

وظایف‌سرمنشی‌عبارت‌است :

آمریت بزرگ اداری ملل متحد.

ابلاغ هرمسئله که‌بزعم اوصلح وامنیت بین‌المللی‌را تهدید کند به مجلس امنیه تهیهٔ‌راپور کاریك‌ساله ملل‌متحد ونظریاتی که‌لازم‌بداند به اسامبلهٔ‌عمومی.

بتاریخ اول فبروری ۱۹۴۶، تریگولی ازناروی برای‌پنج سال به حیث سرمنشی مقررشد بتاریخ اول نومبر ۱۹۵۱ سه‌سال‌دگر بدورهٔ خدمت اوافزود گردید. روز ۱۰ نومبر ۱۹۵۲ ازعهدهٔ‌خود استعفاداد. بتاریخ (۱۰) اپریل ۱۹۵۳ داگ‌همرشیولد از سویدن بعوض‌او مقررشد. بتاریخ ۲۶ سپتمبر ۱۹۵۷ بشاغلی همرشیولد برای‌یك دورهٔ دیگر(۵)ساله مجدداً مقررگردید که‌از (۱۰) اپریل (۱۹۵۸) حساب‌شد. اما در اثر تصادم‌طیاره حین‌انجام یك‌مسافرت مصالحتی به افریقا روز(۱۸) سپتمبر (۱۹۶۱) فوت شد. روز(۳) نومبر ۱۹۶۱ بشاغلی‌تانت از برما تا (۱۰) اپریل ۱۹۶۳ بحیث کفیل سرمنشی مقررشد. نامبرده دردورهٔ هفدهم اسامبلهٔ‌عمومی به‌اتفاق‌آرا بحیث سرمنشی‌مقررگردید. دورهٔ‌خدمت او به‌ماه نومبر ۱۹۶۶ انقضامی یابد.

یك‌عده‌مامورین بین‌المللی بااوکمك‌میکنند. سعی‌میشود که‌مامورین دارالانشا دارای بلندترین سویه،لیاقت، استعداد، اهلیت‌وحیثیت‌بوده وحتی الامکان از همه ساحات جغرافیائی نمایندگی کنند. سرمنشی‌ومامورین ملل متحد حین اجرای وظیفه نبایدازهیچ حکومتی وهیچ‌مقام خارجی‌غیر ازخود روحیهٔ منشور ملل متحد، هدایت بگیرند. اعضای ملل‌متحد موافقه‌کرده اندتاکرکتر کاملا بین‌المللی وظایف دارالانشا رامراعات نمایند. ودراجرای‌این وظایف‌اعمال نفوذ نکنند.

تشکیل دارالانشا قرار ذیل‌است :

دفاترسرمنشی که‌مرکب‌است از دفتراجراییهٔ‌سرمنشی، دفتر امورحقوقی، دفتر کنترول ودفترمامورین. دومعاون سرمنشی برای‌امورخاص سیاسی، ادارات‌سیاسی وامورمجلس امنیه، مجلس‌اقتصادی واجتماعی. مجلس قیمومت واطلاعات سرزمین‌های غیرخودمختار

دفاتر اطلاعات عامه. امور کنفرانس‌ها و خدمات عامه . مامورین عالیرتبهٔ دارالانشا عبارتند از :

✲ گادفری ك ، ج اماکری (نایجریا) معاون سرمنشی.

● رالف ج بنچ (امریکا) معاون سرمنشی برای امور خاص سیاسی.

● فلیپ دوسین (فرانس) معاون سرمنشی برای امور اقتصادی و اجتماعی.

الکزندرمك فرکار (انگلستان) مدیر مامورین .

ویکتورهو (چین) کمشنر برای معاون فنی .

پال گ‌ك هافمن (امریکا) مدیر تنظیمات صندوق مخصوص ملل متحد .

روبرتو هوریتمات (پانامه) معاون مدیر تنظیمات صندوق مخصوص ملل متحد .

● یوجینی دکیس لف (اتحاد شوروی) معاون سرمنشی برای امور سیاسی و امنیتی.

● عمر لطفی (جمهوریت متحد عرب) معاون سرمنشی برای امور خاص سیاسی .

بری نوسك (چکوسلواکیه) معاون سرمنشی برای کنفرانسها .

✲ س، وناراسیمهان (هند) معاون سرمنشی برای امور اسامبلی عمومی و شف دکابینه .

د او داوون (انگلستان) رئیس اجرائیهٔ هیئت تعاون فنی ملل متحد .

موریس پت (امریکا) مدیر اجرائیه یونیسف .

درا گوسلاو پروتچ (یوگوسلاویه) معاون سرمنشی برای امور قیمومیت و مناطق غیر مختار .

کونستانتین ستاوروپولس (یونان) مشاور حقوق .

هرنان توارش دوسه (برازیل) معاون سرمنشی برای اطلاعات عامه .

بروس ترنر(نیوزیلند) کنترولر .

داودوا گن (امریکا) مدیر خدمات عمومیه .

ادارهٔ اروپایی ملل متحد :

پ.پ سپانیلی (ایتالیا) مدیر .

کمیسیون های اقتصادی منطقوی :

رابرت گاردنر (کانا) منشی اجرائیهٔ کمیسیون اقتصادی منطقوی برای افریقا ادیس ابابا، حبشه .

پال پربیش (ارجنتاین) منشی اجرائیهٔ کمیسیون اقتصادی منطقوی برای امریکای لاتین سانتیا گو - چلی .

او نیون (برما) منشی اجرائیهٔ کمیسیون اقتصادی منطقوی برای آسیا و شرق دور ، بنکاك تایلند .

✲ این هشت نفر علاوه از عهده هاییکه دارند مشاوران عمدهٔ سرمنشی نیز میباشند.

ولادیمیر ویلی بت (یوگو سلاویا) منشی اجراییهٔ کمیسیون اقتصادی منطقوی برای اروپا . ژنیو . سویس .

نمایندگی کاروامداد ملل متحد برای پناه گزینان فلسطین در شرق وسطی:

جان، هردبویس (امریکا) مدیر ، بیروت ، لبنان .

کمشنر عالی ملل متحد برای پناه گزینان :

فلکس شنایدر (سویتزرلاند) کمشنر عالی ، جینوا، سویتزرلند .

نمایندگی های بین الحکوماتی

مربوط ملل متحد:

موافقه هائی که بانمایندگی بین المللی نیروی ذروی وسیزده نمایندگی اختصاصی ملل متحد عقد گردید است فعلا مرعی الاجرا میباشد ، تصدیق و تایید مسودهٔ منشور موسسهٔ بین المللی تجارت چنانکه توقع میرفت هنوز صورت نگرفته . درعین حال موافقه نامه عمومی برتعرفه و تجارت مرعی الاجرا میباشد .

نمایندگی بین المللی نیروی ذروی وهفت نمایندگی اختصاصی، موسسهٔ بین المللی کار ، موسسهٔ غذا وزراعت ، موسسهٔ فرهنگی : علمی و ثقافی ، موسسهٔ صحی جهان موسسهٔ بین المللی هوانوردی ملکی ، اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیو نیکیشن و موسسهٔ هواشناسی جهان در یك پروگرام متوسع امداد فنی اشتراك ورزیده اند و از بودجهٔ همین پروگرام مبالغی بدست می آرند . همهٔ این نمایندگی‌ها توام باملل متحد در هیأت امداد فنی نماینده دارند . بانك بین المللی تعمیر مجدد و ترمیم و صندوق اسعار بین المللی در پیشبرد این پروگرام همکاری می نمایند . اما از ین مراجع کدام مبالغی نمی گیرند . و اعضای باعنوان هیأت امداد فنی نمی باشند .

در ذیل راجع به نمایندگی ها مختصراً معلومات میدهیم:

نمایندگی بین المللی نیروی ذروی

این نمایندگی بتاریخ ۲۹ جولائی ۱۹۵۷ بوجود آمد . اساسنامهٔ آن بتاریخ ۲۶ اکتوبر ۱۹۵۶ در یك کنفرانس بین المللی که درمرکز ملل متحد در نیویارك منعقد شده بود ، تصویب یافت و بعد ازانیکه اسناد الحاق لااقل هجده مملکت بشمول سه کشور و از جمله کانادا ، فرانس، اتحاد شوروی، برتانیه وامریکا بدست آمد نافذ گردید . موافقت نامهٔ مبنی بر ارتباط کار نمایندگی مذکور باملل متحد روز ۲۲ اکتوبر ۱۹۵۷ از طرف کنفرانس عمومی نمایندگی و روز ۱٤ نومبر ۱۹۵۷ توسط اسامبلهٔ عمومی ملل متحد منظور شد .

مقاصد:

تسریع و توسعهٔ سهم نیروی ذروی در صلح ، صحت و سعادت سراسر جهان : حصول اطمینان از اینکه معاونت پروژه هاییکه تحت کنترول ومرا قبت نمایندگی

قرار میگیرد به هیچ صورتی از صورت ها بمقاصد حربی استعمال نشود .
بودجهٔ صافی نمایندگی در سال ۱۹۶۲ مبلغ ۶،۳۶۱،۰۰۰ دالر است و مبلغ ۲،۰۵۵،۰۰۰ دالر دگر بنام بودجهٔ عملیاتی به آن پرداخته میشود .

تشکیل :
نمایندگی مذکور مطابق اساسنامهٔ یك کنفرانس عمومی سالانه ، یك هیأت مدیره و یك عده مامور بینیکه درراس شان مدیر عمومی قرار گرفته ، دارد . کنفرانس عمومی مرکب است از همه اعضای نمایندگی و سالانه یك بار جلسه میکنند . فقد الا قتضا جلسهٔ فوق العاده نیز دایر مینماید . تمام مسایل شامل صلاحیت اساسنامه در کنفرانس عمومی مطرح میشود .
هیأت مدیره مرکب است از ۲۳ عضو که وظایف نمایندگی را اجرا میکنند . درراس مامورین نمایندگی مدیر عمومی قرار دارد . فعلا سکواردا کلوند امریکائی مدیر عمومی نمایندگی است . مدیر عمومی از طرف هیأت مدیره و به منظوری کنفرانس عمومی برای دورهٔ چار سال انتخاب شده و آمر بزرگ اداری موسسه میباشد .
مرکز موسسه : وین ، آستریا

موسسهٔ بین المللی کار

هنگامیکه اساسنامهٔ آن بحیث قسمت سیزدهم معاهده ورسای منظور گردید بتاریخ ۱۱ اپریل ۱۹۱۹ تاسیس یافت .

مقاصد :
اشتراك در راه استقرار صلح دایمی توسط پیشبرد عدالت اجتماعی ، اصلاح وضع کارگر وسویهٔ زندگی و ارتقای ثبات اقتصادی واجتماعی ذریعهٔ اقدامات بین المللی .
موسسهٔ بین المللی کار برای حصول این مقاصد نمایندگان حکومت ، کارگر وکارفرمارا باهم جمع آوری میکنند تا معیارهای حد اقل بین المللی را توصیه ومیثاق های کار بین المللی را درباره اجرت ها ، ساعات کار ، حد اقل اجرت برای مستخدمین ، شرایط کار برای طبقات مختلفه ، جبیرهٔ کارگران ، بیمهٔ اجتماعی ، رخصتی بامعاش ، تحفظ صنعتی ، خدمات استخدام ، تفتیش کار آزادی اجتماع وغیره تسوید نماید علاوتاً موسسهٔ مذکور بحکومت ها معاونت های وسیع فنی میدهد . کتب ومجله نشر میکنند و بر مسایل اجتماعی ، صنعتی وکار را پورهایی بطبع میرسانند .
بودجهٔ سال ۱۹۶۲ آن ۱۱،۶۱۸،۸۳۸ دالر بود .

تشکیل کنفرانس :
کنفرانس عمومی : عالیترین مرجع صلاحیتدار آنست . سالانه یکبار جلسه میکند از تمام ممالك عضو دو نفر نمایندهٔ حکومت ، یکنفر نمایندهٔ طبقهٔ کار و یکنفر نمایندهٔ

کار در مادرآن اشتراك میورزد . وظیفهٔ عمده و بزرگ این کنفرانس تدوین معیار های بین المللی اجتماعیست بشکل میثاقها .

هیأت مدیره مرکب از ۴۰ عضو که ۲۰ نفر آن نمایندهٔ حکومات دهنفر آن ازممالکی نمایندگی میکنند که دارای قدرت بزرگ صنعتی میباشند ۱۰ نفر آن نمایندهٔ کارگران و ۱۰ نفر شان نمایندهٔ کارفرمایان میباشند. این هیأت امور موسسه بین المللی کار و کمیته ها و کمیسیون های مختلفهٔ آنرا وارسی مینماید .

ادارهٔ موسسهٔ بین المللی کار که امور دارالانشای کنفرانس وهیأت مدیره را نیز اجرامینماید اطلاعات راجمع آوری وتوزیع نموده وحین تقاضا با حکومات توسط تسوید قوانین به اساس تصمیات کنفرانس معاونت میکند. همچنان تفتیشهای خاص ، معاونت دردام تطبیق موثر کنوانسیون ها و نشر کتب و رسایل را انجام میدهد .

مدیر عمومی موجودهٔ آن داوید مورس (امریکایی) ومرکز آن درجینوا، سویتزرلند است .

موسسه غذا وزراعت ملل متحد:

درمنشور اتلانتیك اظهارامیدواری شده بود صلحی پدید آید که درآن مردمان همه ممالك جهان فارغ ازاحتیاج زندگی نمایند. تاسیس موسسهٔ خوراکه وزراعت ازهمین آرزو ریشه گرفته. هنگامیکه اساسنامه آن بتاریخ ۱۶ اکتوبر ۱۹۴۵ درکیوبك به امضاء رسید، موسسهٔ مذکور بوجود آمد .

مقاصد:

بلند بردن سطح زندگی وسویهٔ خوراکه .

انکشاف درتولید وتوزیع تمام مواد خوراکه وتولیدات زراعتی از مزارع جنگلها وحوزه های ماهیگیری .

بهبود دهاتیان .

و به این ذرایع خدمت در دام انبساط اقتصادیات جهانی .

موسسه بغرض انجام این وظایف منابع عمدهٔ خاك وآب جهان را انکشاف داده وتاسیس یك ماشینری ثابت ومستحکم بین المللی را برای مال التجار آنها تشویق میکند . در بین بسیار کار های دیگر موسسهٔ مذکور تبادلهٔ جهانی انواع جدید نباتات را پیش میبرد . تکنیکهای جدید زراعتی را در سراسر جهان تعیین مینماید دربسیاری ممالك باامراض حیوانی ونباتی مجادله میکند. در تنظیم واداره مواد خوراکه وتغذی، کنترول سایبده شدن خاك، احداث جنگلهای جدید، انجنیری آبیاری کنترول وجلوگیری ازخرابی مواد خوراکه درگدام وتولید کود مصنوعی معاونت فنی میدهد.

بودجهٔ ۱۹۶۲ و ۱۹۶۳ موسسهٔ مذکور ۳۱،۱۸۵،۰۰۰ دالر است.

تشکیل:

این موسسه یك کنفرانس دارد که نمایندهٔ تمام ممالك عضو در آن شرکت میکنند. کنفرانس درهر دو سال یك جلسه میکند و پالیسی و بودجه را تثبیت و تصویب مینماید مجلس مرکب است از نمایندگان بیست و پنج کشور عضو که ازطرف کنفرانس تعیین میشوند. مجلس ازطرف اعضای اجرای وظیفه کرده و نزد کنفرانس مسئول است. مجلس علاوه از اینکه از انعقاد یك کنفرانس تا کنفرانس آینده امور موسسه را نظارت میکند، امور مقامات بین المللی اجناس را از نقطهٔ نظر تولید، استهلاك و توزیع مواد خوراکه و محصولات تجارتی را نیز انسجام بخشیده و نگرانی مینمایند.

موسسه یك مدیر عمومی و یك عده مامورین بین المللی دارد. مدیر عمومی موجوده (بینای را نجن سن) نام دارد که از هند است.

مرکز موسسه: روم، ایتالیاست.

موسسهٔ عرفانی علمی و ثقافی ملل متحد - یونسکو

یونسکو بعد از آنکه ۲۵ حکومت امضا کنندهٔ اساسنامهٔ آن، اسناد قبولی خود را بحکومت برتانیه سپردند: بتاریخ ٤ نومبر ۱۹٤٦ تاسیس یافت.

مقاصد:

سهیم شدن درصلح و امنیت ذریعهٔ توسعهٔ همکاری و هم آهنگی بین المللی جهان از راه تعلیم و تربیه، علم و ثقافت تا اینکه عدالت مورد احترام همگان قرار گیرد، قانون حاکم شود و آزادیهای اساسی و حقوق بشر که درمنشور ملل متحد ذکر گردیده بدون تبعیض نژادی، جنسی، لسانی و مذهبی برای همگان میسر باشد.

برای حصول این مقاصد. یونسکو هدف خود قرارداده تا در کار پیشبرد دانش و مفاهمهٔ متقابله بین مردم از راه همه انواع و سایل مخابره کمك ورزی، همنوایی کند بتعلیم و تربیه عمومی نیروی تازه دهد. ثقافت را تعمیم بخشد تحصیل و تفهیم علم را تشویق کند.

مقصد این پروگرام آنست تا برای توسعهٔ تفاهم بین المللی توسط دسترسی یافتن مردمان به معارف و ثقافت زمینهٔ مساعد فراهم گردد. مساعی دانشمندان، هنرمندان مربی ها و معلم ها توسعه یابد و مشکلاتی که در راه اشاعهٔ آزادانه افکار موجود است از بین برود، فعالیت های پروگرام بزرگ شامل است بر تعلیمات اساسی، تدریس در بارهٔ ملل متحد و حقوق بشر، تعلیم و تربیهٔ اجباری، بلند بردن سطح معارف، تبادلهٔ اشخاص، تهیهٔ متخصصان علمی و تربیوی به اساس خواهش حکومت های عضو.

بودجهٔ سال ۱۹٦۲ یونسکو ۸٤٦، ۱٦،٤۹۷ دالر بود.

تشکیل :

کنفرانس عمومی مرکب است از نمایندگان تمام ممالك عضو . این کنفرانس هر دو سال یکبار جلسه کرده خط مشی و پروگرام موسسه را فیصله و تعیین میکند .

هیأت اجرائیه مرکب است از ۲٤ نمایندهٔ که از طرف کنفرانس عمومی انتخاب میگردند . این هیأت لااقل دو بار در یك سال تشکیل جلسه میدهد و مسئول اجرای پروگرام های است که از طرف کنفرانس عمومی تثبیت یافته .

دارالانشأ مرکب است از یکنفر مدیر عمومی و یك عده مامورین بین المللی ، مدیر عمومی رونه ماهیو نام دارد که از فرانسه است .

فعالیت های پروگرام را در ممالك عضو کمیسیون های ملی انجام میدهند .

مرکز: پاریس ، فرانسه .

موسسهٔ صحی جهان :

اساسنامهٔ آن بتاریخ ۲۲ جولائی ۱۹٤٦ از طرف کنفرانس بین المللی صحت که توسط مجلس اقتصادی و اجتماعی در نیویارك انعقاد یافته بود تصویب گردید . و بعد از آنکه بیست و شش عضو ملل متحد اسناد الحاق را امضا کردند ، موسسه بتاریخ ۷ - اپریل ۱۹٤۸ بوجود آمد .

مقاصد :

حصول عالیترین سطح ممکنهٔ صحت برای مردمان .

خدمات موسسهٔ صحی جهان دو نوع است یکی مشورتی و دیگری فنی .

قسمت اول شامل تعمیم دانش و کمك در تربیهٔ اشخاص فنی برای مسایلی مثل ملاریا ، سل ، امراض زهروی ، صحت مادر و طفل ، تغذیه و حفظ الصحهٔ محیطی.

پروژهٔ «مناطق نمایش صحی» پیشرفت هائی را به مردم نشان خواهد داد که با استفاده از وسایل و طرق عصری در ظرف چند سال زحمت و کار برای همه مردم چه در ساحهٔ انکشاف صحت و چه در قسمت مجادله با امراض نباتی و اصلاح محصولاتی زراعتی رو بهمرفته در انکشاف اقتصادیات عمومی ، قابل حصول میباشد ، معاونت فنی موسسهٔ صحی جهان شامل فعالیت های از قبیل ستندرد ساختن بیولوجیکال و توحید ادویه سازی ، جمع آوری وتوزیع اطلاعات در بارهٔ امراض ساري ، پروژه های خاص تحقیقات بین المللی برامراض پارازاتیك و ویروسی وطبع و نشر پانزده نوع نشرات صحی میباشد .

بودجهٔ سال ۱۹٦۲ موسسهٔ صحی جهان ۲۳،٦۰۷،۱۸۰ دالر بود .

تشکیل :

اسامبلهٔ صحی جهان که همه ممالك عضو در آن نماینده دارد ، سال یکبار جلسه میکند و مرجع صلاحیت دار و طرح کنندهٔ خط مشی موسسه است .

هیأت اجرائیه مرکب است از هجده عضو که از طرف اسامبلهٔ صحی جهان انتخاب شده و لا اقل سال دو بار به جلسه میپردازد . هیات اجرائیه به حیث رکن اجرائیهٔ اسامبله کار میکنند .

دارلانشاء آن یك مدیر عمومی و بقدر لازم مامورین فنی و اداری دارد . مدیر عمومی موجوده داکتر مارکولینو گومز کند او از برازیل است .

مرکز : جینوا ، سویس .

بانك بین المللی تعمیر مجدد و انکشاف:

هنگامیکه نمایندهٔ ۲۸ کشور ماده های موافقه نامه راکه در جولای ۱۹٤٤ در کنفرانس (بریتن و دز) طرح شده بود امضا کردند ، بانك مذکور بتاریخ ۲۷ دسامبر ۱۹٤٥ تاسیس یافت .

مقاصد :

معاونت در تعمیر مجدد و انکشاف مناطق اعضا ذریعهٔ تسهیلات سرمایه گذاری برای مقاصد تولیدی .

پیشبرد سرمایه گذاری های خصوصی . هنگامیکه سرمایه های خصوصی به شرایط معقول دست گیری نکنند ، تقویهٔ سرمایهٔ گذاری خصوصی توسط تهیهٔ قرضه برای مقاصد تولیدی از سرمایه خود و یا وجوهی که جمع آوری کرده و یا از سایر منابع پیشبرد نموی متوازن تجارت بین المللی و حفظ قوام بیلانس تادیات از راه تشجیع سرمایه گذاری بین المللی برای انکشاف منابع تولیدی اعضای بانك .

باین صورت به اساس یك مخاطرهٔ خوب بانك جهانی برای اعمار صنایع و انکشاف وسایل اقتصادی قرضه میدهد . و یا قرضه های راکه دگر مراجع میدهد تضمین میکند و با این کار خود وسایل تداول سرمایه گذاری را برای مقاصد تولیدی بصورت بین المللی توسعه میدهد ، قرضه به ممالك عضو ، سرزمین های مربوط به آنها و به تصدیهای خصوصی که در آن مناطق کارمینمایند داده میشود .

فعالیت بانك منحصر براعطای قرضه و تضمین قرضه نیست بلکه به اثر تقاضای ممالك هیأت های مختلفه را جهت انجام کارهای متنوع به آن جاها میفرستد .

تا فبروری ۱۹٦۲ مبالغی که بانك قرضه داده و قرضیکه آنرا تضمین نموده بالغ به ٦،٤٣٤ ملیون دالر شده .

بودجهٔ بانك برای سال مالی ۱۹٦۱ و ۱۹٦۲ مبلغ ۱۲،۹۲۰،۰۰۰ دالر بود .

تشکیل :

هیأت حاکمه عبارت است از یك نفر حاکم با یك نفر عضو علی البدل او که از طرف هریك از ممالك عضو انتخاب و تعیین میگردند . تمام صلاحیت ها بدوش همین هیأت است که عادتاً سال یکبار جلسه مینماید .

مدیران اجرائیه که پنج نفر شان را ممالکی انتخاب مینمایند که دارای زیادترین اسهام در بانك اند. سیزده نفر دیگر این مدیران از طرف هیأت حاکمه انتخاب میشوند. هیأت حاکمه بهمدیران اجرائیه صلاحیت زیاد داده. معهذا طبق ماده های موافقه مسایل مهم تر به هیأت حاکمه تعلق دارد.

یك نفر رئیس که از طرف مدیران اجرائیه انتخاب می شود ویك عده مامورین بین المللی در بانك کار میکنند رئیس مذکور رئیس هیأت مدیران اجرائیه بوده وآمر اجرائیهٔ بانك شمرده می شود. حاضراً جورج وود امریکائی رئیس بانك است. غیر از مسایل خط مشی که توسط مدیران اجرائیه طرح می گردد، رئیس بانك مسئول است که امور بانك را از طرف بانك وتوسط بانك اجرا کند. رئیس مذکور ماموران بانك را مقرر ومعزول میکند بعد از رئیس سه نفر معاون رئیس ومدیران شعبات میباشند.

مرکز آن

موسسهٔ بین المللی انکشاف :

بانك بین المللی مسئول ادارهٔ انجمن بین المللی انکشاف میباشد. این موسسه یك نمایندگی جدید قرضه دهنده است که بتاریخ ۲٤ سپتمبر ۱۹٦۰ بوجود آمد. عضویت این موسسه برای همه اعضای بانك مفتوح است. تا جنوری ۱۹٦۳ عدهٔ ممالك عضو موسسه به ۷۱ رسیده بود.

مقاصد :

موسسهٔ مذکور به این مقصد تأسیس یافت که احتیاجات مهم انکشافی ممالك عقب مانده را از راه دادن قرضه هائی که نسبت بهقرضه های متعارف ومعمول دارای شرایط سهل تر باشد رفع کند. به این صورت موسسه فعالیت های انکشافی بانك را توسعه داده وبه آن ممد واقع میشود.

تشکیل :

تشکیل موسسه طوریست که بانك بین المللی آنرا اداره میکند. هیأت حاکمه ومدیران اجرائیهٔ موسسهٔ بین المللی انکشاف همانهائی اند که در بانك بین المللی این عهده دارند. ایشان کار موسسه را بطور افتخاری اجرا مینمایند. رئیس بانك، رئیس موسسه ورئیس مدیران اجرائیه آن میباشد. به این ترتیب موسسه کدام مامور علیحده ندارد. بلکه مامورین بانك بین المللی کار آنرا نیز انجام میدهند. بدون اینکه کدام معاش ازین مدرك حاصل نمایند. تا اخیر فبروری ۱۹٦۲ این موسسه پرداخت مبلغ (۳و۱۹۹) ملیون دالر رابهده کشور بذمه گرفته بود.

مرکز—۱۸۱۸—اچ، ستریت واشنگتن ۲۵ دی سی.

کارپوریشن بین المللی مالی :

درجولائی ۱۹۵٦ تأسیس شد و بتاریخ ۲۰ فبروری ۱۹۵۷ بحیث یکی از نمایندگی های اختصاصی با ملل متحد رابطه برقرار کرد. کارپوریشن مذکور درحالیکه

با بانك جهانی رابطهٔ بسیار نزدیك دارد، خودش یك واحد حقوقی جداگانه بوده وسرمایهٔ او از سرمایهٔ بانك ممتاز است .

مقاصد :

انکشاف اقتصادی ازراه تشجیع نموی تصدی های خصوصی تولیدی در ممالك عضو آن، مخصوصاً درممالك عقب مانده .

کارپوریشن مذکور کارخود را چنین اجرامیکند .

سرمایه گذاری درتصدی های تولیدی خصوصیه باهمکاری سرمایه گذاری های خصوصی و بدون تضمین تادیه ازطرف حکومت دروقایعی که سرمایهٔ کافی بشرایط معقول دستگیری نکند .

بحیث یك تصفیه خانهٔ سرمایه گذاری های خصوصی داخلی وخارجی وکارفرمایی باتجربه راجمع نموده موضوع را فیصله می کند .

درتسهیلات سرمایه گذاری تولید به سرمایه های خصوصی داخلی وخارجی کمك مینماید . کارپوریشن مذکور مجاز است که توسط فروش اسناد قرضهٔ خود یا توسط تعهدات خود قرض بسگیرد .

اما درآغاز امر به این کار مجاز نمیباشد. باین صورت سرمایهٔ آن که برای سرمایه گذاری میسر میباشد محدود است بسرمایهٔ تادیه شده . تا فبروری ۱۹۶۲ موسسه در ۱۸ کشور بـه ٤٥ پروژه دست زده ٥، ۵۷ میلیون دالررا بـکار انداخت .

تشکیل :

تمام صلاحیت کارپوریشن بدست هیأت حاکمه است وکسانیکه از طرف حکومت خود دربانك جهانی حاکـم یامعاون حاکـم میباشند در کـارپوریشن نیـز عین صلاحیت را دارند .

همچنان مدیران اجرائیهٔ بانك بین المللی، مدیران اجرائیهٔ کـار پوریشن است .

رئیس بانك جهانی بحیث رئیس هیأت مدیران اجرائیهٔ کـارپوریشن کـار میکند .

یك نفر رئیس که به اثر توصیهٔ رئیس هیأت ازطرف هیأت اجرائیه تعیین میگردد ویك عده مامورین نیز وجود دارد. رئیس فعلی کـارپوریشن یك نفر امریـکایی است که جورج وودزنام دارد .

مرکز ۱۸۱۸ اچ ستریت ٠واشنگتن ۲٥ دی سی.

صندوق بین المللی اسعار:

در ۱۷ دسمبر ۱۹٥٤ یعنی هنگامیکه نمایندگان ممالکی که سهمشان تا ۸۰ فیصد منابع مالی صندوق بین المللی اسعار را پوره کرده اسناد الحاق خودرا برموافقت نامهٔ (بریتن وودز) به صندوق سپردند . این موسسه بوجود آمد.

مقاصد:

توسعهٔ همکاری بین‌المللی اسعار و توسعهٔ تجارت بین‌المللی، استحکام مزید تبادله، حفظ ترتیبات منظم تبادله وجلوگیری از اثرات سوء رقابت، معاونت درتاسیس یک نظام چندین جانبهٔ تادیات از درک معاملات جاریه بین اعضاواز بین بردن مشکلات که فعلا در تبادلهٔ اسعار موجود است وتجارت جهانی‌راصدمه‌میزند.

بغرض تعمیل این‌مقاصد، صندوق بین‌المللی اسعار به اعضای خود طلا و اسعار میفروشد ودرمسایل مالی به‌حکومات عضو مشوره میدهد. دربارهٔ اقدامات ضد تورم پول به مقابل سرمایه گذاری وقرضهٔ بانکی، مصارف حکومتی ومالیه‌بندی‌توصیه‌ها نموده. برای تقلیل احتیاج قیود برا‌سعار خارجه اقدامات مالی وپولی‌را بشدت توصیه کرد و درمورد پیشرفت‌قابل‌ملاحظه ذخیرهٔ پول نظریه‌داده که‌کنترول صادرات خفیف یابد.

مجموع معاملاتش تااخیر سال ۱۹۶۱ به‌۶۴، ۱۶۲ ملیون‌دالر رسیده.

بودجهٔ اداری سال ۱۹۶۱و۱۹۶۲ صندوق بالغ بر ۸،۴۶۰،۰۰۰دالربود.

تشکیل:

هیأت حکام مرکب است از یک‌حاکم و یک‌عضو علی‌البدل ازهر کشور عضو. تمام صلاحیت بانک به‌همین هیأت سپرده شده. هیأت حصهٔ از صلاحیت خودرا به مدیران اجرائیه‌میسپارد غیر ازقبول، تعویق واخراج وعضویت، منظوری تجدید نظر بر سهمیهٔ اعضایا تغییرمتحدالشکل درارزش اسعار اعضا وفیصله دربارهٔ توزیع مفاد خالص صندوق وفیصله دربارهٔ‌الغای‌صندوق.

مدیران‌اجرائیه که پنج نفرآن ازجانب ممالکی که سهم زیاد تر دارند وسیزده نفر باقیمانده از سایر حکومات عضوانتخاب میشوند. این هامسئول اجرا وتعمیل کارهای صندوق میباشد.

مدیر تنظیمات از طرف مدیران اجرائیه انتخاب میشود. اودرعین حال رئیس مدیران اجرائیه وآمر مامورین صندوق نیز میباشد. کسیکه همین‌اکنون این عهده باومفوض است (پیرجاکوبسن) از سویدن است. یک‌معاون مدیر تنظیمات در امور اداری با او کمک میکند ودرغیابش کفیل رئیس هیأت مدیران اجرائیه میباشد.

مرکز: ۱۸۱۸ اچ ستریت، واشنگتن ۲۵، دی‌سی.

موسسهٔ بین‌المللی هوانوردی‌ملکی:

بعد از ینکه ۲۶ کشور به کنوانسیون هوانوردی ملکی الحاق گردیدند، موسسهٔ مذکور بتاریخ ۴ اپریل ۱۹۴۷ بوجود آمد. کنوانسیون مذکور در کنفرانس هوانوردی‌ملکی بین‌المللی منعقدهٔ سال ۱۹۴۴ طرح شده بود.

مقاصد :

مطالعهٔ مسایل هوانوردی ملکی بین المللی و تعیین معیار های بین المللی برای هوانوردی ملکی. موسسهٔ استفاده از اقدامات تحفظی قواعد متحدالشکل علمیات و اجراآت ساده تر را درسرحدات بین المللی واستفاده از طرق جدید فنی و آلات جدید تشویق میکند. به این صورت موسسه باهمکاری دول عضو توانسته درخدمات هواشناسی کنترل و ترافیک مواصلات، تسهیلات مخابرهٔ رادیو، موسسات تفحص و نجات و سایر چیزها ییکه برای حفاظت پروازهای بین المللی لازم است انکشاف زیاد وارد کند تاجاییکه به ترانسپورت هوایی بین المللی لازم است انکشاف زیاد وارد کند تا جاییکه به ترانسپورت هوایی بین المللی مربوط است موسسه توانسته مراتب امور گمرکی، پناهگزینان، مهاجران وصحت عامه را در ممالک ساده تر گرداند.

و موسسه مسئول تفتیش معاهدات حقوقی بین المللی و هوانوردی بوده و بسا جنبه های اقتصادی حمل و نقل بین المللی هوایی مربوط به اوست.

بودجهٔ سال ۱۹۶۲ ایکاو ۸۱۳، ۹۲۴، ٤ دالر بود.

تشکیل :

یک أسامبلهٔ مرکب از نمایندگان تمام اعضای ایکاو، سالانه یک بار جلسه میکند ومسایل مالی رامورد غور قرار میدهد. هرنوع موضوعیکه از هر طرف به آن ارجاع شده باشد مطالعه میکند.

یک مجلس مرکب از نمایندگان ۲۱ کشور یکه أسامبله آنهارا انتخاب مینماید. در انتخاب این مجلس یکی تقسیمات جغرافیایی و یکی هم ممالکی در نظر گرفته میشوند که قدرت بزرگ تسهیلات هوانوردی را دارند و بدسترس حمل و نقل هوایی بین المللی ملکی گذاشته میتوانند ـ مجلس رکن اجرایی ایکاو است. کمیته های فرعی تاسیس و اجراآت شان را نظارت و به حکومت های عضو توصیه هایی صادر میکنند کمیسیون تحقیقات هوایی کمیتهٔ حمل و نقل هوایی، کمیتهٔ حقوقی سه رکن بزرگ فرعی میباشد. مجلس رئیس خود را انتخاب میکند که فعلاً والتر بیناگی از ارجنتاین میباشد.

منشی عمومی مامورین خود را خودش انتخاب ومقرر میکند فعلاً این عهده به رونالد... م امکدونل کانادایی تعلق دارد.

ایکاو پنج دفتر محلی دارد که مرکز آن در لیماء پاریس، قاهره و بنکاک است.

مرکز : مونتریال، کانادا

اتحادیهٔ جهانی پستی :

اتحادیهٔ به تاریخ اول جولائی ۱۸۷۵ توسط معاهدهٔ پستی بوجود آمد که به تاریخ ۹ـ اکتوبر ۱۸۷٤ در (برن) قبول شده بود .

مقاصد :

از حیث تبادلهٔ مکاتیبات بوجود آوردن یك منطقهٔ واحد پستی از تمام ممالك عضو واصلاح سرو یس های پستی وانکشاف همکاری بین المللی درین زمینه.

به این صورت همه ممالك عضو موافقه میکنند تا مکاتیب ، پارسل ها وغیره اشیای مربوط به پستهٔ کشورهای دگر را ذریعهٔ همان وسایلی حمل و نقل بدهد که از خود و امیدهد.

بودجهٔ سال ۱۹٦۲ اتحادیهٔ جهانی پستی تقریباً ۰۰۰، ۰۰۰، ۱ دالر بود .

تشکیل :

کانگرس جهانی پستی که بعد پنج سال یك بار جلسه میکند. معاهدهٔ جهانی پستی و نیز موافقه نامه های فرعی را که به اساس پیشنهاد های دول عضو ارائه میشود مورد غور ومداقه قرار میدهد .

اگر دو ثلث اعضای اتحادیه بخواهند کانگرس جلسه های فوق العاده نیز دایر می نماید .

کمیتهٔ اجرائیه وارتباط مرکب از ۲۰ عضو که ازطرف کانگرس به اساس تقسیم جغرافیایی انتخاب میشود و بر امور دفتر پستی کنترول می نماید ، باملل متحد و سایر موسسات بین المللی رابطه قایم میسازد ، به ممالك مشوره میدهد ، به مطالعه میپردازد و توصیه های بنام کانگرس صادر می نماید .

کمیسیون مشورتی برمطالعات پستی که دروازهٔ آن بررخ همه دول عضو مفتوح است وامکانات انکشاف رامطالعه برامور فنی ، عملیاتی واقتصادی شق پست توصیه هایی صادر می نماید

درین کمیته بیست نفر عضویت داشته وسالانه یك بار اجتماع میکنند ـ ایشان که از طرف کانگرس انتخاب میشوند پلان های عملیاتی کمیسیون را ترتیب می نمایند .

یك دفتر بین المللی ، حیثیت دار الانشای دایمی اتحادیه رادارد . این دفتر به جمع آوری اطلاعات پستی ممالك پرداخته و نیز به حیث یك تصفیه خانه در فیصلهٔ حسابات مربوط به سرویس بین المللی پستی کارمیکند. مدیر اتحادیهٔ بین المللی پستی داکتر (ایدوردو یبر ازسو یس است .

مرکز : برن ، سویس .

اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیونیکیشن .

این اتحادیه در سال ۱۸۶۵ به حیث یك اتحادیهٔ بین المللی تلگراف در پاریس تشکیل شد .

این عنوان وقتی به اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیونیکشین (۱۹۳۴) تبدیل یافت که به عوض معاهدات موجودهٔ آن وقت یعنی معاهدهٔ تلگراف و رادیو تلگراف منعقدهٔ ۱۹۳۲ درمادرید ، معاهدهٔ بین المللی تیلی کمیو نیکیشن بوجود آمد .

اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیونیکیشن در سال ۱۹۴۷ در اتلانتیك سیتی بوجود آمد از اول جنوری ۱۹۵۴ به این طرف معاهدهٔ که از طرف کنفرانس خود مختار بوینس آیرس ۲۲ دسمبر ۱۹۵۲ نافذ گردیده بود دربن اتحادیه مورد عمل گرفته است .

مقاصد :

تثبیت قواعد بین المللی برای سرویس های تیلگراف ، تیلفون و رادیو بغرض توسعهٔ مزید و تعمیم استفاده از آن ها بین عامهٔ مردم و بقیمت حتی المقدور ارزانتر .

به این صورت اتحادیهٔ مذکور همکاری بین المللی را برای انکشاف و استفاده معقول و وسیع از همه انواع تیلی کمیو نیکیشن پیش میبرد انکشاف وسایل فنی و عملیات بهتر آن را تشویق کرده و اقدامات ملل جهان را در مورد حصول هدف های مشترك هم آهنگ می گرداند .

علاوتاً این اتحادیه امواج رادیو را برای ممالك تعیین و تثبیت و همکاری بین المللی را دربن زمینه تشویق مینماید و هم کوشش می ورزد که همکاری بین المللی درزمینهٔ تحفظ حیات از راه تیلی کمیو نیکیشن توسعه یابد اتحادیهٔ مذکور توصیه های صادر و مطالعات لازمه را اجرا میکند و اطلاعات مربوط به جهان تیلی کمیو نیکیشن راجمع ، طبع و توزیع مینماید .

بودجهٔ آن درسال ۱۹۶۲ تقریباً ۲۶، ۲۴۶، ۳ دالر بود .

تشکیل :

کنفرانس تام الاختیار رکن عالی اتحادیه بوده و بصورت عادی بعد از هر پنج سال یك بار جلسات خود را دایر می سازد .

کنفرانس های اداری عادتاً که درعین وقت و عین جای ملاقات کنفرانس مختار اجتماع میکنند .

و یك مجلس اداری مرکب از ۲۵ عضو منتخبهٔ کنفرانس مختار به اساس رعایت تقسیمات جغرافیایی . مجلس عادتاً سال یك بار جلسه مینماید ، اما در صورت لزوم و هم در صورت تقاضای شش عضو خود میتواند اجتماع فوق العاده دایر کند ، این مجلس در مدت پنج سال فاصلهٔ کنفرانس ها برامور مربوط نظارت میکند .

منشی عمومی دررأس دارالانشاء قرار دارد . فعلا جیرالد کراس (ازامریکا) منشی عمومی میبا شد .

اتحادیه مذکور یك هیأت بین المللی ثبت امواج رادیو ، یك کمیتهٔ مشورتی بین المللی تیلفون وتلگراف کمیتهٔ مشورتی بین المللی رادیو دارد .

مرکز : جینوا ، سویس .

موسسهٔ هواشناسی جهانی .

کنوانسیون موسسهٔ هواشناسی جهان درد وازدهمین کنفرانس مدیران موسسهٔ بین المللی هوا شناسی درسپتمبر واکتوبر ۱۹۴۷ درواشنگتن تصویب شد. بتاریخ ۲۳مارچ ۱۹۵۰ یعنی بعداز آنکه عدهٔ ممالك الحاق کننده به سی رسید بوجود آمد .

مقاصد :

فراهم آوری تسهیلات جهانی ، همکاری درتاسیس شبکهٔ مراکز مشاهدهٔ هواشناسی یاسایر مشاهدات جیوفزیکال مربوط به هواشناسی وتاسیس و محافظت مراکز خدمات هواشناسی .

پیشبرد تاسیس وحفظ سیستم های خبررسانی فوری از تغییر آب و هوا ، پیشبرد ستندرد ایزیشن مشاهدات میتر ولوجی ومراقبت از نشر مشاهدات واحصائیه های هواشناسی بصورت متحد الشکل .

تطبیق هواشناسی درهوانوردی ، کشتیرانی ، زراعت وسایرفعالیت های انسانی .

تشجیع تحقیق وتربیه درشق هواشناسی ومعاونت درراه انسجام جنبه های بین المللی تعلیم وتربیه وتحقیق .

بودجهٔ سال ۱۹۶۲ آن مبلغ ۲۶۸ ، ۷۹۰ دالربود .

تشکیل :

کانگرس هواشناسی جهانی که آمران هواشناسی تمام ممالك عضو در آن شرکت میکنند لااقل در هرچارسال یکبارمنعقد میگردد . کانگرس قواعد فنی مربوط به اقدامات وعملیات هواشناسی وطرزکاز را تصویب وخط مشی عمومی راتعیین میکند .

کمیتهٔ اجرائیه اجرای تصمیمات کانگرس رانظارت و برای اموریکه اقدام بین المللی ایجاب میکند توصیه ها صادر می نماید . این کمیته اطلاعات فنی ، مشوره ومعاونت به اعضای موسسه میدهد لااقل سال یکبار تشکیل جلسه میکند اعضا آن شامل رئیس ، معاونان موسسهٔ جهانی هواشناسی ، روسای انجمن های شش گانه منطقه یی و۹عضو انتخابی میبا شد .

شش انجمن منطقه یی هواشناسی (افریقا ، آسیا ، امریکای جنوبی ، امریکای شمالی ومرکزی ، اژوپا وجنوب غرب پاسیفیك) ، کمیسیون های فنی و دارالانشای دستگاه اجرایی این موسسه راتکمیل میکنند یك نفر منشی عمومی درراس دارالانشاء قرار دارد (دیوید آرتر دیویس ازی بریتانیا) منشی عمومی آنست . مرکز : جینوا ، سویس .

موسسهٔ بین الحکوماتی میورتی بحری:

کنفرانس های ملل متحد که به اشتراك سی و پنج کشور منعقد گردیده بود برای موسسهٔ بین الحکوماتی مشورتی بحری میثاقی را تدوین کرد که بتاریخ ۶ مارچ ۱۹۴۸ درجینیوا برای امضا باز گردید.

هنگامیکه ۲۱ کشور به آن الحاق نمودند و از جملهٔ آنها لااقل ۷ کشور تقریباً یك ملیون گروس تن کشتی داشتند بتاریخ ۱۷ مارچ ۱۹۵۸ نافذ گردید.

یك کمیتهٔ ترتیبات مقدماتی مرکب از ۱۲ عضو ازجانب کنفرانس مذکور برای اجرای امور آن تعیین شد تا اینکه اسامبلهٔ موسسهٔ مذکور در جنوری ۱۹۵۹ در لندن انعقاد یافت.

مناسبات این موسسه (امکو) و ملل متحد بحیث یك موسسهٔ تخصصی آن بتاریخ ۸ نومبر ۱۹۴۸ از طرف اسامبله عمومی و بتاریخ ۱۳ جنوری ۱۹۵۹ از طرف اسامبله خود موسسه تصویب گردید.

مقاصد :

تهیهٔ یك محل وزمینه برای همکاری بین حکومات بغرض تدوین قواعد و اقدامات حکومتی مربوط به امور فنی بشمول تحفظ در بحر. تشویق منسوخ قرار دادن اقدام تبعیض وقیود بی موجب که از طرف حکومت وضع شده باشد.

غور بر وضع محدودیت ها وقیود غیرعادلانه که از طرف شرکت های کشتی رانی وضع گردیده باشد، غور بر هر نوع مسایل مربوط به کشتی رانی که از طرف ملل متحد یا کدام نمایندگی اختصاصی آن ارجاع شود. تهیه و تبادلهٔ معلومات به حکومات راجع به مسایلی که تحت غور موسسه قرار میگیرد .

علاوتاً موسسه تهویه مقاولات ومعاهدات وتوصیه های را ترکیب کرده به حکومت ها و موسسات بین المللی ابلاغ میکند و کنفرانس های لازمه را دایر می سازد .

موسسه بحیث یك مرجع مشورتی کار می نماید .

بودجهٔ سال ۱۹۵۲ آن مبلغ ۴۷۱،۱۰۰ دالر بود.

تشکیل :

موسسهٔ که مخففاً یاد میشود دارای یك اسامبلهٔ مرکب از تمام اعضاست و هردو سال یکبار به جلسه میپر دازد . این مرجعی است که خط مشی را تعیین میکند .

درفاصله بین جلسات یك مجلس است که کار موسسه را اجرا مینماید . اما صلاحیت توصیهٔ قواعد تحفظی بحری را به حکومت ها ندارد . مجلس مرکب است از ۱۶ عضو که ۸ آن ممالکی میباشند که میل دارند به سویهٔ بین المللی خدمات کشتی رانی را انجام دهند. ـ ۸ کشور دگر آنست که به تجارت بحری بین المللی علاقه مندی داشته باشند. یك کمیتهٔ تحفظی بحری وجود دارد که اتخاذ تحفظ بحری را به ممالك عضو خبر میدهد.

خبر میدهد . درین کمیته ۱۴ عضو کار میکنند که اسامبله آنها را از بین خود انتخاب مینماید . این اعضا باید نمایندهٔ ممالکی باشند که مفاد بحری داشته و از جملهٔ ، ۸ عضو آن باید ممالکی باشند که دارای بزرگترین سویهٔ بحری استند .

دارالانشاء مرکب است از یک منشی عمومی ، یک کمیتهٔ تحفظی بحری و یک عده مامورین . ویلیم گراهام از انگلستان کفیل منشی عمومی آنست.

مرکز . لندن ، انگلستان .

موسسهٔ بین المللی تجارت

موافقتنامهٔ عمومی بر تعرفه های تجارت

هنگامیکه پلانهای تاسیس نمایندگی های اختصاصی برای اجرای امور اقتصادی مطرح میشد ساحهٔ تجارت بین المللی نیز شامل آن بود . زیرا خاطرات محدودیت ها و فشار های تجارتی سال های ۱۹۳۰ فراموش نشده بود . و عموماً احتیاج تاسیس یك نوع کنترول بین المللی را بغرض جلوگیری ازاقدام به اختناق تجارت حس می کردند . تمایل این بود که یك نمایندگی اختصاصی ، طوری تشکیل شود ، که در زمینهٔ تجارت بین المللی کار کرده توسعهٔ آن را تشویق کند و سطح زندگی بین المللی را بالا ببرد . این موسسه همه انواع قیود را که ملل جهان بصورت مصنوعی در شق تجارت وضع کرده اند رفع نماید از قبیل محدودیت های تعرفهٔ گمرکی ، سهمیه ها وغیره عوامل که اصلا درزمان جنگ بوجود آمده ولی متأسفانه تاحال دوام کرده ، و نرخ تعرفه های گمرکی را به یك اساس جهان شمول پایان خواهد آورد .

این موسسه برای ترتیبات مارکیتنگ متصادمهٔ مواد خام سعی کرده و بر جهات تجارتی کارتل های بین المللی یك نوع کنترول وضع خواهد نمود . برای رفع همهٔ این مسایل درسال ۱۹٤۸ منشوری برای موسسهٔ بین المللی تجارت هم تسوید شد . لیکن در ظرف هجده ماه واضح گردید که دول بزرگ تجارتی به زودی به آن اشتراك نخواهد کرد . ازین سبب است که تا حال این موسسه بوجود نیامده است .

در عین حال اجرا آت به اساس یك معاهدهٔ بین المللی تجارتی به کامیابی های نایل شده . این معاهده را در سال ۱۹٤۷ حکومت های که درراه تدوین منشور موسسهٔ بین المللی تجارت کار میکردند بوجود آوردند . این معاهده یعنی موافقت نامهٔ عمومی بتعرفه ها و تجارت که بنام « گات » معروف شده ، توانسته تا حد بین سی و هفت کشور عضو خود نتایج بینظیر درمورد استحکام وتنزیل تعرفه ها بار آورد . به اثر فعالیت گات تاحال ٤ کنفرانس تعرفه ها منعقد گردیده است . که در آن چار بر پنج حصهٔ تجارت جهان نمایندگی شده و به هزار ها قلم تعرفهٔ خود را

تنزیل داده یا اینکه منجمد ساخته واجازه نداده اند که بلند برود . هرسال اعضای آن درباره یك عده زیاد اجراآت تجارتی که اعضای گات آنرا مخالف مندرجات موافقت نامه میدانند ، شکایات را می شنوند وعده زیاد این مسایل بصورت قناعت بخش حل میشود :

ازسال ۱۹٥٤ تا ۱۹٥٥ حکومات عضو گات به اساس تجارب حاصله از ۷ سال عملیات برآن درقرار داد تجدید نظر عمیق کردند . نکات اساسی وهدفهای آن را تایید و بعضی ماده های آنرا تعدیل نمودند تاتحولات اخیره درآن مراعات گردد . مخصوصاً باین موضوع زیاد تر متوجه شدند که اسعار تمام ممالك باید قابلیت تسعیر وتبادله را پیدا کند . ایشان موافقه نمودند تا آن نرخهای گمرکی را که بهموافقهٔ هم تعیین کرده اند تامدت طویلی ثابت نگاه نمایند وموسسه باید بصورت یك دستگاه دایمی بوجود آید وبنام موسسه همکاری تجارت موسوم شده وموافقت نامه را بهمنصه تعمیل بگذارد . هروقتیکه ممالك بزرگ تجارتی جهان آنرا قبول نمودند موسسهٔ مذکور تاسیس خواهد یافت .

تا آن زمان یك عدهٔ محدود ما مورین تحت ادارهٔ منشی اجراییه در سویس امور گات را پیش میبرند (ارك وند هام وایت بر تانوی) فعلا منشی اجراییه است اسهام گات درسال ۱۹٦۲ بالغ به ۷٥۰ ، ۱۲٤ ، ۱ دالر شده .

اعضای ملل متحد

اسمای اعضا ملل متحد تا ۸ تیر ۱۹٦۳ قرار ذیل است :

افغانستان	بلغاریا
البانیا	برما
الجزایر	بورندی
ارجنتاین	روسیه سفید
آسترالیا	کمبودیا
آستریا	کامرون
بلجیم	کانادا
بولیویا	جمهوریت افریقای مرکزی
برازیل	سیلون
چاد	هایتی
چلی	هاندوراس
چین	هنگری
کلومبیا	آیسلند
کانگو (بروازاویل)	هندوستان
کانگو (لیوپولدویل)	اندونیزیا

کوستاریکا
کیوبا
قبرس
چکوسلواکیا
داهومی
دنمارك
جمهوریت دومینیکا
اکوادور
السوادور
حبشه
اتحادیه ملایا
فنلند
فرانس
گابون
گانا
یونان
گواتیمالا
گینی
منگولیا
المغرب
نیپال
هالند
زیلاند جدید
نکاراگوا
نایجیر
نایجیریا
ناوری
پاکستان
پانامه
پاراگوای
پیرو
فلپاین
پولند

ایران
عراق
آیرلند
اسراییل
ایتالیا
ساحل‌عاج
جمیکا
جاپان
اردنیه هاشمیه
لائوس
لبنان
لائبیریا
لیبیا
لکسمبرگ
مدغاسکر
مالی
موریتانیا
مکسیکو
افریقای جنوبی
اسپانیه
سودان
سویدن
جمهوریت عربی سوریه
تنگانیکا
تایلند
ترینیدا دوتوبوگو
توگو
تونس
ترکیه
یوگندا
اوکراین
اتحاد جماهیر اشتراکیه‌شوروی
جمهوریت متحدعربی

پرتگال	برتانیا
رومانیا	اضلاع متحد امریکا
رواندا	و لتای علیا
عربستان سعودی	یوروگوای
سنیگال	ونزویلا
سیرالیون	یمن
سومالیا	یوگوسلاویا

عدهٔ اعضای اصلی ملل‌متحد ۵۱ بود. این‌ها عبارت از دولی میبا شند که در کنفرانس ملل‌متحد برای موسسهٔ جهانی منعقده از ۲۵ اپریل تا ۲۶ جون ۱۹۴۵ اشتراك کرده بودند، بااینکه قبلا اعلامیهٔ ملل متحد مورخ اول جنوری ۱۹۴۲ را امضاکرده وبعد به‌منشو امضا والحاق نمودند. پولند یکی ازامضا کنندگان اصلی اعلامیهٔ ۱۹۴۲ درکنفرانس سانفرانسسکو شرکت نکرد. زیرا آنوقت رژیم حکومت موجودهٔ آن تثبیت نیافته بود. بتاریخ ۲۸ جون ۱۹۴۵ پولند حکومت خودرااعلان نمود. چون درمنشور برای پولند جای مانده‌شده‌بود لهذا بتاریخ ۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵ آن‌را امضاکرده وبه‌این ترتیب پولند یکی از اعضای اصلی و موسس ملل متحد شمرده شد.

طبق بند اول مادهٔ ٤ منشور عضویت ملل متحد بروی همه دول صلح دوستیکه تعهدات مندرجهٔمنشوررا‌قبول کند و به قضاوت موسسه، خواهان ومستعد به‌اجرای آن تعهدات باشد، باز است.

از۱۹٤٦ تا۱۹۵۸ سی‌ودو کشورجدید به‌عضویت ملل‌متحد پذیرفته شده انددول مذکور وتاریخ عضویت شان عبارتند از :

افغانستان، آیسلند وسویدن	۱۹ نومبر ۱۹٤٦
تایلند (سیام‌سابقه)	۱٦ دسمبر ۱۹٤٦
پاکستان و یمن	۳۰ سپتمبر ۱۹٤۷
برما	۱۹ اپریل ۱۹٤۸
اسرائیل	۱۱ می ۱۹٤۹
اندونیزیا	۲۸ سپتمبر ۱۹۵۰

درسال ۱۹۵۸ سوریه ومصر که‌هردو عضوموسس‌واصلی ملل‌متحد بودند‌متحداً یك دولت واحدرا بوجود آوردند که‌موسوم شد به‌جمهوریت متحدعربی.
روز ۱۳ اکتوبر ۱۹٦۱ سوریه باردگر بحیث یك‌دولت مستقل وجداگانه درهمان ساحه خود که قبل‌از اتحاد بامصر داشت عرض‌وجود کرد واسم‌آن جمهوریت عربی سوریه تعیین گردید.

البانیا ، آستریا ، بلغاریا ، کمبودیا ، سیلون ، فنلند ، هنگری ، آیرلند ، ایتالیا اردنیه ، هاشمیه ، لائوس ، لیبیا ، نیپال ، پرتگال ، رومانیه و اسپانیه ۱۴ دسمبر ۱۹۵۵
سودان المغرب و تونس ۱۲ نومبر ۱۹۵۶
جاپان ۱۸ دسمبر ۱۹۵۶
گانا ۸ مارچ ۱۹۵۷
اتحادیه ملایا ۱۷ سپتمبر ۱۹۵۷
جمهوریت گینی ۱۲ دسمبر ۱۹۵۸

اعضای ملل متحد بتصویب اسامبله عمومی که بعد از توصیهٔ مجلس امنیه بعمل می آید ، پذیرفته می شود . درپانزدهمین دورهٔ اسامبلهٔ عمومی هفده کشور جدید حایز عضویت شده اند . اسماو تاریخ عضویت شان قرار ذیل است :

کامرون . جمهوریت افریقای مرکزی ، چاد ، کانگو (برازاویل) ، کانگو (لیوپولدویل) . قبرس . داهومی گابون ، ساحل عاج ، مدغاسکر ، نایجیر ، سومالیا ، توگو و ولتای علیا ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰
مالی و سینگال ۲۸ سپتمبر ۱۹۶۰
نایجیریا ۱۷ اکتوبر ۱۹۶۰

درشانزدهمین دورهٔ اجلاسیهٔ اسامبلهٔ عمومی چارکشور دیگر عضویت ملل متحد را حاصل نمودند که عبارتند از :
سیرالیون ۲۷ سپتمبر ۱۹۶۱
موریتانیا و جمهوریت مردم منگولیا ۲۷ اکتوبر ۱۹۶۱
تنگانیکا ۱۴ دسمبر ۱۹۶۱

درهفدهمین دورهٔ اجلاسیه اسامبلهٔ ملل متحد کشورهای ذیل شامل شدند :
بروندی ، جمیکا ، روندا و ترینیداد توباگو ۱۸ سپتمبر ۱۹۶۲
الجزائر ۸ اکتوبر ۱۹۶۲
یوگاندا ۲۵ اکتوبر ۱۹۶۲

(ارسالی ادارهٔ اطلاعات ملل متحد در کابل)

ملل متحد و مؤسسات مربوطه آن

ملل متحد

عملیات ملل متحد در کانگو

مؤسسه نیروی اتمی بین المللی

کمیته ستاف نظامی

کمیسون خلع سلاح

مجلس امنیت

دیوان عدالت بین المللی

اسامبلی عمومی

مجلس قیمومت

دار الانشا

مجلس اقتصادی و اجتماعی

کمیته مشورتی علمی ملل متحد

کمیته علمی بر تاثیرات تشعشع اتمی

کمیته استعمال صلح آمیز فضای ماورای جو

کمیته اخذ معلومات از مناطق غیر مختار

کمیسون حقوق بین المللی

کمیته مشورتی امور اداری و بودجه

کمیته سهمیه ها

سائر شعبات فرعی اسامبلی عمومی

محکمه اداری ملل متحد

قوهٔ اضطراری ملل متحد

مؤسسه رفاه و کار آوارگان فلسطین

صندوق مخصوص ملل متحد

مؤسسه حمایه اطفال ملل متحد

ادارهٔ کمشنری عالی ملل متحد برای آوارگان

کمیسونهای منطقه ای اقتصادی

کمیسیونهای وظیفه دار

کمیته اداری و تنظیمات

هیئت مدیرهٔ تعاون فنی

مؤسسات تخصصی ملل متحد

مؤسسه بین المللی کار

مؤسسه غذا و زراعت ملل متحد

مؤسسه عرفانی علمی و فرهنگی ملل متحد

مؤسسه صحی جهان

مؤسسه انکشاف بین المللی

بانک جهانی

مؤسسه مالی بین المللی

صندوق اسعار بین المللی

مؤسسه هوانوردی کشوری بین المللی

اتحادیه جهانی پوسته

اتحادیه مواصلات بین المللی

موسسه هواشناسی جهانی

مؤسسه بین الحکوماتی مشورتی دریائی

موسسه بین المللی تجارت موافقهٔ عمومی بر تعرفه و تجارت

په باره کي چه په مرکز او ولایاتو کی ۳ ورځی وی او د مامورینو د حاضری ا و د خصتی د اصولنامی په ۳۸ مادی دیوی تبصری زیاتول.

۸ـ ۲۶ لمبر تصویب د ۱۳۴۱ کال د میزان په ۲۹ نیټه د مامورینو د جزا یمو د جزا د اصولنامی د پروژی او د عامه تقوی او امنیت په خلاف د جرایمو اصولنامه چه (۱۹۱) مادی لری.

۹ـ ۲۷ لمبر تصویب د ۴۱ کال د میزان په ۲۹ نیټه، د تقاعد دخزانی د ۱۳۴۱ کال د بودجی په باره کی.

۱۰ـ ۲۸ لمبر تصویب د ۴۱ کال د میزان په ۳۰ نیټه، د اجباری کار دلغو د ۱۰۵ مقاولی او د ۱۰۶ مقاولی او ۱۰۳ توصیه نامی د هفتگی استراحت په تجارت، ادارو د معادنو دوزارت پیشنهاد.

۱۱ـ ۲۹ لمبر تصویب د ۴۱ کال د میزان په ۳۰ نیټه د افغانستان د شاهی حکومت او د متحد عربی جمهوریت د حکومت ترمنځ د دوکالو لپاره د تجارتی موافقت نامی ا و تأدیاتو د ۷ مادو په باره د ۴۱ کال د حمل د میاشتی د ۲۰ نیټی څخه تر ۱۳۴۳ کال د حمل د میاشتی د ۲۱ تاریخ پوری.

هغه فقری چه د کمیسیو نو په غونډو کی تدقیق او د فیصلی د صادرولو څخه وروسته د شورا عمومی غونډی ته وړاندی شویدی:

الف: د قوانینو د وضع، تفسیر او تغییر، داخله چارو، د شکایتونو داود یه لو اود قبایلو کمیسیون:

۱ـ د بندیانو د مکافاتو او مجازاتو د اصولنامی ۱۷۵ مادی د تعدیل په باره کی د کمیسیون د ۴۱ کال د جوزا د میاشتی د ۱۲ نیټی ۴ فیصله.

۲ـ د ملکیه مامورینو د محاکماتو د اصول او د محاکمو د تشکیل د اصولنامی د لومړی مادی د تعدیل د موضوع په باره کی د کمیسیون د ۴۱ر۳ر۱۵ نیټی ۵ فیصله.

۳ـ د افغانستان بانک د اساسنامی د ۱۹ ما دی د تعدیل په باره کی د کمیسیو ن د ۴۱ر۳ر۱۹ نیټی ۶ فیصله. د غه موضوع ممالی بودجی او تجارت چارو د کمیسیو ن له خوا هم د غور لاندی نیول شوی او فیصله صادره شویده.

۴ـ د ملکیه تقسیماتو په اصولنامه کی د یوی ضمیمی په نسبت د کمیسیون ۴۱ر۴ر۱۲ نیټی ۷ فیصله.

۵ـ د متعدد و داگانو یو واحد ترون په باره کی د کمیسیون د ۴۱ر۴ر۲۶ نیټی ۸ فیصله. نوموړی موضوع د شورا د صحیه چارو د کمیسیون له خوا هم تر عنوان لاندی نیول شوی او لازمه فیصله شویده.

۶ـ د محاسباتو د بلتونی د اصولنامی د پروژی په باره کی د کمیسیون ۴۱ر۵ر۱۶ نیټی ۹ فیصله.

۷- دعسکری مکلفیت داصولنامی د۲مادی تعدیل او د۱۴مادی دتبصری تعدیل په باره کی دکمیسیون د ۵ر۶ر۴۱ نیټی ۱۰ او د۳ر۷ر۴۱ نیټی ۱۱ فیصله نوموړی موضوع دملی شورا دملی دفاع دچارو په کمیسیون کی ترغور لاندی نیول شوی او لازمه فیصله صادره شویده .

۸- دکندهار دولایت دکجکی او ارغنداب دناوی داوبو د پیرو دلو او قیمت داصولنامی دپروژی په باره کی دکمیسیون د۴ر۷ر۴۱ نیټی ۱۲ فیصله دغه موضوع دکرهڼی او مالی او بودجی چارو په کمیسیون کی هم ترغور لاندی نیول شوی او لازمه فیصله صادره شویده .

۹- دتالقانو داعلی حکومت دبودجی او گراف دتشکیل په باره کی دکمیسیون د۱۵ر۷ر۴۱ نیټی ۱۳فیصله. دغه موضوع دشورا دمالی او دبودجی چارو په کمیسیون کی هم وڅانډی شوی او فیصله یدی کی شویده .

۱۰- دمامورینو درخصتی داصولنامی د۳۸مادی دتعدیل په نسبت د کمیسیون د۱۵ر۷ر۴۱ نیټی ۱۴ فیصله .

۱۱- دپست او تلگراف د۱۶ او ۲۶ مادو دتعدیل په باره کی دکمیسیون د ۲۲ر۷ر۴۱ نیټی ۱۵ فیصله. په دی باره کی دشورا دمخابراتو، مالی او دبودجی چارو کمیسیون هم لازمی فیصلی صادری کړیدی .

۱۲- دتالقانو داعلی حکومت دنوی تشکیل په باره کی د ملکیه تقسیماتو داصولنامی د۳۲ مادی دتعدیل په باره کی دکمیسیون د۲۲ر۷ر۴۱ نیټی ۱۶ فیصله.

۱۳- د هفتگی استراحت په باره کی د۱۰۶ د مقاولی او د۱۰۵ گڼی دمقاولی او د کارگرانو د اجباری کار د لغو په حقله د ۱۰۳ گڼی سفارشنامی په باره کښی دکمیسیون د ۲۵ر۷ر۴۱ نیټی ۱۷ فیصله په دغه موضوع کښی د شورا د معاونو او څینو نیمو کمیسیون هم غور کړی او فیصله ئی ورکړیده .

۱۴- د مامورینو د جرایمو او د عامه امنیت او گټی په خلاف جرایمو داصولنامی د پروژی په باره کښی د کمیسیون د ۲۸ر۷ر۴۱ نیټی ۱۸ فیصله :

۱۵- د خلکو په (۲۴۰) قطعو قانونی عریضو غور او څرنگه چه د شورا د شکایاتو د اوریدلو کمیسیون ته راسیدلی دی او بیرته خپلو مربوطه ځایونو ته لیږل شویدی.

ب ، د شورا د تجارت بودجی او مالی چارو کمیسیون ،

۱ ـ د کجکی او ارغنداب د ناوی د اوبو د خرڅولو او قیمت د اصولنامی د پروژی په باره کښی د کمیسیون د ۳۲ر۴ر۴۱ نیټی ۳ فیصله د شورا د قوانینو کمیسیون هم پدی برخه کښی خپله فیصله ورکړیده .

۲ ـ د افغانستان بانک د اصولنامی د ۱۹ مادی د تعدیل په باره کښی د کمیسیون د ۱۳ر۳ر۴۱ نیټی ۴ فیصله د شورا د قوانینو کمیسیون هم په دغه برخه کښی غور او فیصله ئی ورکړیده .

۳ ـ د دولت د وارداتو او مصارف د بودجې په باره کښې د کمیسیون د ۲۶ر۱ر۴۱ نیټې نمبر ۵ فیصله.

٤ ـ د دربار د وزارت د بودجې د جزو د تطبیق په باره کښې د کمیسیون د ۲۶ر٤ر٤۱ نیټې ٦ فیصله.

۵ ـ د ملي دفاع د وزارت د بودجې د جزو د تطبیق په باره کښې د کمیسیون د ۲۶ر٤ر٤۱ نیټې ٦ فیصله.

٦ ـ د افغانستان د شاهي دولت او د متحد عربي جمهوریت د حکومت تر منځ د تجارتي موافقت نامې په باره کښې د کمیسیون د ۲ر۵ر٤۱ نیټې ۸ فیصله.

۷ ـ د ملي شورا د ریاست د بودجې د جزو د تطبیق په باره کښې د کمیسیون د ۱٤ر٦ر٤۱ نیټې ۹ فیصله.

۸ ـ د صدارت عظمی د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۳۰ر٦ر٤۱ نیټې ۱۱ فیصله.

۹ ـ د اعیانو د ریاست د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۱ر٦ر٤۱ نیټې ۱۲ نمبر فیصله.

۱۰ ـ د قبایلو د ریاست د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲٤ر٦ر٤۱ نیټې ۱۳ نمبر فیصله.

۱۱ ـ د معادنو او صنایعو د وزارت د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۵ر٦ر٤۱ نیټې ٤۱ نمبر فیصله.

۱۲ ـ د عدلیه وزارت د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۷ر٦ر٤۱ نیټې ۱۵ نمبر فیصله.

۱۳ ـ د کارتوگرافي د ریاست د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۸ر٦ر٤۱ نیټې ۱٦ نمبر فیصله.

۱٤ ـ د مخابراتو د وزارت د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۳۱ر٦ر٤۱ نیټې ۱۷ نمبر فیصله.

۱۵ ـ د ملکي هوائي ریاست د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۱ر۷ر٤۱ نیټې ۱۸ نمبر فیصله.

۱٦ ـ د ترانسپورت د ریاست د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۱ر۷ر٤۱ نیټې ۱۹ نمبر فیصله.

۱۷ ـ د پلان د وزارت د بودجې د جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲ر۷ر٤۱ نیټې ۲۰ نمبر فیصله.

۱۸ ـ د اولمپیك د ریاست د بودجې د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ٤ر۷ر٤۱ نیټې ۲۱ نمبر فیصله.

۱۹ ـ د تالقانو د اعلی حکومت د تشکیل د گراف او د ۱۳۴۱ کال د بودجی په باره کښی د کمیسیون د ۱۲ر۷ر۳۱ نیټی ۲۲ نمبر فیصله په دغه موضوع د شورا د قوانینو د چارو له خوا هم غور شوی او فیصله ورکړی شویده.

۲۰ ـ د داخله وزارت د بودجی جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۱۱ر۷ر۴۱ نیټی ۲۳ نمبر فیصله.

۲۱ ـ د تجارت وزارت د بودجی جزو د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون ۱۵ر۷ر۳۱ نیټی ۲۴ نمبر فیصله.

۲۲ ـ د امنیه د عمومی قوماندانی د بودجی د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون ۱۷ر۷ر۴۱ نیټی ۲۵ نمبر فیصله.

۲۳ ـ د هیرمند د وادی د عمومی ریاست د بودجی د تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون ۱۷ر۷ر۴۱ نیټی ۲۶ نمبر فیصله.

۲۴ ـ د پست او تلگراف د اصولنامی د ۶ او ۲۶ ماد و د تعدیل په نسبت د کمیسیون د ۱۷ر۷ر۴۱ نیټی ۲۷ فیصله، دغه موضوع د مخابرا تو او قوانینو د چارو د کمیسیون له خوا هم تر غور او کتنی لاندی نیول شوی او فیصله ورکړی شوی ده.

۲۵ ـ د پوهنتون د ریاست د بودجی د جزو تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۱۸ر۷ر۴۱ نیټی ۲۸ نمبر فیصله.

۲۶ ـ د مطبوعاتو د مستقل ریاست د بودجی د جزو تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۱ر۷ر۴۱ نیټی ۲۹ نمبر فیصله.

۲۷ ـ د مالیی وزارت د بودجی د جزو تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۱ر۷ر۴۱ نیټی ۳۰ نمبر فیصله.

۲۸ ـ د کرهڼی د وزارت د بودجی د جزو تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۲ر۷ر۴۱ نیټی ۳۱ نمبر فیصله.

۲۹ ـ د پوهنی د وزارت د بودجی د جزو تدقیق او تطبیق په نسبت د کمیسیون د ۲۲ر۷ر۴۱ نیټی ۳۲ نمبر فیصله.

۳۰ ـ د دولت د تصدیو او اشتراکاتو د اصولنامی د پروژی په باره کښی د کمیسیون د ۲۲ر۷ر۴۱ نیټی د ۳۳ نمبر فیصله.

۳۱ ـ د تقاعد د خزانی د ۴۶ کال د بودجی په باره کښی د کمیسیون د ۲۵ر۷ر۴۱ نیټی د ۳۴ نمبر فیصله.

۳۲ ـ د علی آباد د روغتیا د مؤسسو د ریاست د بودجی د جزو د تدقیق او تطبیق په باره کی د کمیسیون د ۲۵ر۷ر۴۱ نیټی ۳۵ فیصله.

۳۳ ـ د طب د پوهنځی د ریاست د بودجی د نمبرو تدقیق او تدقیق په باره کی د کمیسیون د ۲۵ر۷ر۴۱ نیټی ۳۶ فیصله.

۳٤ـ دافغانستان دشاهی دولت اومتحد عربی جمهوریت د حکومت ترمنځ د تجارتی موافقت نامی اود اعتبار دتمدید په باره کی دکمیسیون د۲۸ر۷ر٤۱ نیټی ۳۸ فیصله

۳۵ـ دخارجه چارو دوزارت دبودجی د جزو د تدقیق په باره کی دکمیسیون د ۲۹ر۷ر٤۱ نیټی ۳۸ فیصله.

ج: دخارجه چارو کمیسیون:ـ

۱ ـ دافغانستان دشاهی دولت اود متحد عربی جمهوریت ترمنځ دتاد یاتو او تجارتی موافقت نامی په باره کښی دکمیسیون د۱۷ر٤ر٤۱ نیټی ۲ نمبر فیصله.

۲ـ دافغانستان دشاهی دولت اودپولیند دجمهوری حکومت ترمنځ دهوائی حمل ونقل دموافقت نامی په باره کښی دکمیسیون د٤ ۱ر ۵ر٤۱ نیټی ۳ نمبر فیصله.

د: دعدلیی چارو کمیسیون :

۱ـ دمامورینو دجرایمو اوعامه دامیت او ګټی په خلاف دجرایمو داصولنامی دپروژی په باره کښی دکمیسیون د۲۵ر ۷ر٤۱ نیټی ۱ نمبر فیصله. دغه موضوع دشورا قوانینو په کمیسیون کی هم ترغور لاندی نیول شوی او فیصله صادره شوی ده.

ج: دملی دفاع دچارو کمیسیون:

۱ـ دعسکری مکلفیت داصولنامی د۲ مادی دتعدیل او د ۱٤ مادی د تبصری دتعدیل په باره کښی دکمیسیون د۲۱ر٦ر ٤۱ نیټی ۲ نمبر فیصله. دغه موضوع دشورا دقوانینو دتدوین دچارو په کمیسیون کی هم ترغور لاندی نیول او لازمه فیصله شوی ده.

و: دمطبوعاتو، پوهنی او روغتیا کمیسیون

۱ـ دمخدره دواګانو دیوواحد تړون په باره کښی دکمیسیون د۱۳ر ۳ر٤۱ نیټی ۱ نمبر فیصله. دغه موضوع دقوانینو په کمیسیون کی هم دغور او کتنی لاندی نیول شوی او فیصله صادره شوی ده.

ز: دمخابراتو، فوائد عامی، کرهڼی او دمعادنو او صنایعو کمیسیون.

۱ـ دپست داصولنامی د٦ مادی او تلګرام داصولنامی د۲٦ مادی په باره کی دکمیسیون د۱٤ر۷ر٤۱ نیټی ۲ نمبر فیصله. دغه موضوع دشورا دقوانینو دتدوین اودبودجی دکمیسیون له خوا هم ترغور لاندی نیول شوی ده.

۲ـ دهفتګی استراحت په باره کښی د نمبر ۱۰٦ ګڼی دمقاولی دمطالعی او تدقیق او نمبر ګڼی توصیه نامی او دکارګرانو داجباری کار دلغو کولو په حقله د۱۰۵ نمبر مقاوله نامی په باره کی دکمیسیون د۲۱ر۷ر٤۱ نیټی ۳ نمبر فیصله.

دملی شورا دکمیسیونو اجراآت.

الف: دقوانینو دوضع تفسیر او تغییر، داخله، دشکایاتو اوریدلو او دقبایلو دچارو کمیسیون

۱ــ دچك وردك د۳ درجی دحکومت د نوی تشکیل په باره کښی د کمیسیون د۲٤ر۳ر٤۲ نیټی د۲ نمبر فیصله .

۲ــ دپست داصولنامی د٦مادی او دتلگراف داصولنامی د٦ ۲ مادی د تدقیق په باره کښی د کمیسیون د۲۷ ر۳ر ٤۲ نیټی ۳نمبر فیصله .

۳ــ دخلکو د(۱۱۰) قطعو رارسیدلو قانونی عریضو پهحقله غور اوکتنه او خپلو مربوطو مراجعو ته دهغهاستول .

ب : د خارجه چارو کمیسون.

۱ــدکارد بین المللی سازمان داساسنامی د۷ مادی دتعدیل پهباره کی دکمیسیون د ۳ر٤ر٤۲ نیټی ۱ نمبرفیصله.

۲ــدگورنرانو دبورد دتشکیلاتو د ٦مادی الف۳ دتعدیل پهباره کی دکمیسیون د۱٤ر۳ر٤۲ نیټی۲ نمبر فیصله.

ج: دتجارت مالی او بودجی دچارو کمیسیون.

۱ــدچك وردك دحکومت دنوی تشکیل پهباره کی دکمیسیون د ۲۵ر۳ر٤۲ نیټی ٤ نمبر فیصله چهدغ، موضوع پخوا دقوانینو دتدوین دچارو د کمیسیون لهخوا هم تر بحثلاندی نیول شوی او دغوراوتدقیق نه و روسته په هغهباره کی فیصله صادره شویده

«ختم»

(بقیه صفحه ۵۵)

موسسه صحی جهان

مؤسسهٔ صحی جهان ازسال (۱۹۴۹) باینطرف باحکومت شاهی افغانستان همکاری دارد . اولین سروی تثبیت احتیاجات مبرم صحی مملکت درهمان سال صورت گرفت . از (۱۹۵۰) پروگرام کنترول تیفوس و نمایش ملاریا و پروژهٔ تربیه در حوالی لغمان شرع شد هدف های عمدهٔ معاونت مؤسسهٔ صحی جهان درافغانستان شامل است . برشقوق متعدده ازقبیل تقویهٔ سرویس های صحی ملی، معاونت در تربیهٔ بهتر وزیاد تر کارگران صحی از طریق فیلو شپ ها برای تحصیل درخارج وتقویهٔ مؤسسات صحی موجوده به منظور تربیهٔ پرسونل فنی وماورای فنی ، مجادله باامراض بزرگ ازقبیل ملاریاء توبرکلوز زهروی ، چیچك وغیره ،حمایهٔ طفل ومادر وبهترساختن وضع صحی محیط بذریعهٔ حفظ الصحهٔ محیطی ، آب پاك وپروژه های صحی دهات بههمکاری ریاست انکشاف دهات درتأسیس مؤسسهٔ صحت عامه وتقویهٔ پوهنځی طب پوهنتون کابل هم معاونت شده علاوة لابراتوار صحی مرکزی نیز تأسیس وتقویه یافته واحصاییه های حیاتی وصحی نیز آغاز گردیده است .

درسال (۱۹۵۱و۱۹۵۲) بودجهٔ صحی مملکت (۱۴۸۴۶۸۹۹) افغانی بوده (قیمت کار های بزرگ درین حساب شامل نیست) حالانکه در سال (۱۹۶۱ و ۱۹۶۲) مبالغیکه برای فعالیت های صحی مملکت تخصیص داده شده عبارتست از (۵۵۳۷۳۶۰۲) افغانی که بازهم قیمت کارهای بزرگ دران شامل نمیبا شد . همینکه بودجهٔ صحی کشورچارچند شده است نشان میدهد که مقامات صالحه درامور صحی مملکت توجه زیاد میکنند . حکومت میکوشد که سطح صحت مردم بلند برود . اقداماتی آغاز واتخاذ شده تامردم درآیندهٔ نزدیك صاحب زندگی بهتر وصحت بهتر باشند .

علاقه مندی مامورین به پروگرام های مختلف وزارت صحیه و معاونت مزید مراجع بین المللی این امید را تقویه میکنند . پروگرام های صحی که موسسهٔ جهان به آنها کمك میکنند قرارذیل است :

اول ـ پروگرام امحای ملاریا :

این پروگرام که به حیث یك پروژهٔ نمایشی و تربیه شروع شده بود بعد از طی مرحلهٔ کنترول حالا بلکی شکل یك پروگرام امحا را گرفته و کامیابانه پیش میرود . موسسهٔ ملاریای کابل نه تنها مرکز منطقه شرق مرکزی میباشد بلکه هستهٔ سرویس های ملی امحای ملاریا نیز است .

موسسه بمنظور تربیهٔ کارگران معاونهٔ فنی شقوق استخبارات صحی مکروسکوپست ها ومعاونان انتومولوجیکال کورس های تربیوی دائر میکند . برای اولین بار در ولایت ننگرهار عملیهٔ دواپاشی متوقف ساخته شده است .

دوم- تعلیم و تربیهٔ صحی ومعاونت به پوهنځی طب

معاونت موسسهٔ صحی جهان درین زمینه از سال (۱۹۵۲) بااعزام یك پروفیسر طب وقایوی واجتماعی شروع شد . تا حال وقتا فوقتاً پروفیسر های موظف درمضامین اناتومی وفزیولوژی طبابت داخلی ، نسایی، پتالوجی و طب وقایوی واجتماعی اعزام شده است . برای بلند بردن سطح علمی دکتوران و کارگران فنی افغانی یك عده فیلوشپ ها داده شده است .

فعلا یك پروفیسر پتالوجی در فاکولتهٔ طب از طرف مؤسسهٔ مذکور ایفای وظیفه می نماید ، ویك پروفیسر فزیولوژی نیز عنقریب بکابل میرسد .

تهیهٔ واکسین در کابل :

مؤسسهٔ صحی جهان برای بهتر ساختن واکسین سازی یکنفر بکترلوجست رادر مؤسسهٔ واکسین سازی کابل داده ،و برای انکشاف آن اقدامات جاریست . یك نفر افغان در شق بکتر لوژی عمومی و یکنفر درشق و اکسین سازی بخارج فرستاده شدند. مستحضرات مؤسسهٔ مذکور حالا از هر حیث بهتر شده اند .

تبلیغ صحی :

پروژهٔ تبلیغات صحی در مکتب سنا تورین: تربیهٔ نرس و قابله فعالیت زیاد دارد کمپوندر ها، قابله‌ها و پرستار های تحت تربیه برای اخذ معلوت جدید به کورسهای تجدید معلومات شامل ساخته شده اند . در دارالمعلمین نیز کورسهای صحی دائر گردید. یك سمینار هم درین باره دائر شد . پروگرام امحای چیچك نیز ازین تبلیغات مستفید شده است .

پروژهٔ صحی دهات:

آمر صحی سابقه بعد از ختم کار تبدیل وعوض او شخص دیگری وارد شد . پروژهٔ موافقانه پیش میررد و باریاست انکشاف دهات و با سایر مراجع همکاری نزدیك وارد

در زمینه حفظ الصحهٔ محیطی پیشرفت قابل ملاحظه حاصل گردیده است . چاه‌ها ومبرز ها ییکه به قیمت مناسب واز مواد محلی ساخته شده به نسبت ارزان بودن قیمت آن حسن قبول یافته است معهذا هنوز کار های زیادی باقیمانده است درنظر گرفته شده که عوض یك نفر روغتیاپال یك نرس صحت عامه درین پروژه مقرر شود مقدمات یك نمونهٔ سرویس صحی دهات برای آینده ترتیب یافته و تربیهٔ پرسونل ملی درین زمینه نیز ضروریست .

مکتب روغتیا پال:

در جنوری (۱۹۵٦) این مکتب تاسیس وتا حال (۸٦) نفر ازان فارغ شده‌است . مکتب مذکور حالا در عمارت مؤسسهٔ صحت عامه نقل مکان نموده. فضای جدید و

همکاری مامورین ملی و بین المللی وضع مکتب و تعلمات آنرا بهتر ساخته است . تعداد داخلهٔ مکتب (۴۱) شاگرد میباشد . معلمان مکتب روغتیا پال در عین زمان باوزارت صحیه و شاروالی کابل در پروژه های صحی که مستلزم غور مزید میبا شد همکاری میکنند .

معاونت به مؤسسهٔ صحت عامه:

مؤسسهٔ صحت عامه در اگست (۱۹۶۲) بوجود آمد علاوه از مکتب سنتر ین (روغتیا پال) وتبلیغات صحی سایر شقوق مؤسسهٔ صحت عامه باید انکشاف کند . مخصوصاً فعالیت ابی دیملوژی (شناختن امراض ساری) لازمست که برای این مقصد وسایل تشخیص واحصاییهٔ صحی باید در مؤسسهٔ بوجود آید . باید به خاطر داشت که مؤسسهٔ صحت عامه در پلاننگ آیندهٔ سرویس های صحی مملکت رول عمده دارد .

سرویس های مشاورتی سل:

مؤسسهٔ صحی جهان بامرکز سل از چندین سال باینطرف کمک است . این پروژه به حیث یك مرکز نمایش وتربیه در کابل شروع و یك عدهٔ کافی متخصصان مؤسسهٔ صحی جهان وکارمندان داخلی در آن شامل کار شدند . مدت دو سال مشاوران قصیرالمدت نیز به آن داده شد فعلا نیز یك آمر صحی باین پروه موظف گردید • است کار عمدهٔ این شخص تربیهٔ تبعهٔ افغانی وکمك در تشکیل مراکز مجادله با توبرکلوز است وی تطبیق واکسین بی، سی، جی را در بین طبقات مشبوه شروع نموده است • که زیادتر آنها را اطفال احتوا میکند . یك عده تکنیشین های بی، سی، جی تربیه شده وتطبیق این واکسین در اطفال مکاتب آغاز یافته است • آمرهٔ مذکور در فابریکهٔ نساجی گلبهار به همکاری مربوطین مرکز سل کارگران وخانوادهٔ کارگران شرکت مذکور را از نظر سل معاینه نموده است . حکومت وعده داده تا مشکلات کارشانرا حل کنند •

سرویس های مشاورتی نرسنگ:

این پروژه بصورت قناعت بخش پیش میرود . در شفا خانهٔ علی آباد یك ساحهٔ تربیوی تأسیس شده تاسطح معلومات نرس ها را بلند ببرد . این ساحه مرکب است از دو اتاق مریضان جراحی که یك عدهٔ کافی اطفال وکلان سالان در آن بستری میبا شند .

مکتب پرستاری اناثیه هنوز هم بامشکل اینکه شاگردان صنف (۹) را جلب کند مواجه است . در شفا خانهٔ شهر آرا یك کورس سه سالهٔ پرستاری و قابلگی در ماه مارچ ۱۹۶۳ شروع شـــد .

پرو گرام امحای چیچك :

حکومت تصمیم گرفته تا پرو گرام امحای چیچك را در مملکت تطبیق کند مؤسسهٔ صحی جهان یك آمر طبی اعزام نموده تا در طرح پلان وپروژهٔ امحای این مرض از مملکت باحکومت کمك کند. یك پروژهٔ تجربتی در کابل شروع شده و تکنیك ها ومتدولوجی که در آن صورت میگیرد در آینده برای سایر نقاط مملکت نیز قابل تعقیب میباشد .

مؤسسهٔ صحی جهان مقدار زیاد واکسین خشك نیز داده است . ماموران افغانی تربیه ویك تعداد موتر ها بدسترس حکومت گذاشته شده است . مساعی زیاد وتوجه فروان بکار است تا این پرو گرام تطبیق وکامیابی حاصل گردد .

موسسهٔ هوانوردی ملکی بین المللی

طی دوازده ماه گذشته هوانوردی توسعه یافته وبسیاری وسایل مخابرهٔ رادیوئی که پلان نصب آن قبلا تهیه شده بود بکار افتیده است. درماه می میدان هوایی بین المللی کابل افتتاح شد ودرماه سپتمبر وسایل جدید درمیدان هوایی بین المللی قندهار نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت .

زیاد شدن میدانهای هوایی ، وسایل رادیو ، ستیشن های هو اشناسی و طیاره مستلزم آن گردید که عدهٔ پرسنل یعنی کار کنان فنی نیز زیاد شود بنا درشقوق ذیل عدهٔ زیاد تر اشخاص تحت تربیه گرفته شده اند.

کنترول ترافیك هوایی، سرویس اطلاعات پرواز ، وسایل مخابرات رادیو یی حفظ و ترمیم رادیو، دستگاه برق سرویس نجات واطفائیه .

دروس مذکور درمرکز تربیهٔ عملیاتی که ازطرف ریاست هوایی ملکی دایر شده و در نزدیکی میدان هوایی بین المللی کابل واقعست صورت گرفته است . مرکز تربیهٔ عملیاتی دارای وسایل ذیل میباشد :

ده اتاق درس ، یك کتابخانه ، یك اتاق تفریح، یك لابراتوار رادیو ، یك اتاق تایپ ، یك کارخانه ماشین، یك نجارخانه ، گراجها برای موتر های اطفائیه، تحویلخانه ها، سه اتاق دفتر ویك اتاق بزرگ کنفرانس که دارای سامان سینما ودگر وسایل سمعی و بصری میباشد .

باساس تجویز ریاست هوایی ملکی مرکز تربیهٔ عملیاتی بار دیگر ترمیم و باغچهٔ آن مرتب گردیده است . این کارها برای صحت وسلامت طلاب لازم بوده و فضای نظیفی را بوجود آورده است .

پالیسی معاونت فنی موسسهٔ هوانوردی ملکی بین المللی اینست که تمام وظایف متدرجاً به افغانها سپرده شود . عدهٔ زیاد کونتربارت های ورزیده ومعلمان افغان بعد از تحصیلات درخارج بوطن بازگشته وحالا می توانند بوطن خود خدمت مفیدی را انجام بدهند .

عدهٔ کارگران. طلاب و فارغان قرار ذیل است:
ماموران موسسهٔ هوانوردی ملکی بین المللی: (۵) نفر متخصص و (۲) نفر ترجمان.
ماموران افغان: (۷) نفر معلم و (٤) نفر کونترپارت.
متعلمان: (۱۵۷) نفر که سال گذشته تحت تربیه گرفته شده اند.
(۲۳) نفر کسانیکه هم کار میکنند و هم درس میخوانند.
(۷) نفر از شق کنترول ترافیك هوایی.
(۱۱) نفر اطفائیه.
(۸) نفر میکانیك دستگاه برق.
(٤) نفر میکانیك حفظ و ترمیم رادیو.

اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیو نیکیشن

اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمیو نیکیشن که همکار نزدیك پروگرام توسعه یافته امداد فنی است کار های خود را با ملل متحد و نمایندگی اختصاصی مشترکاً پیش میبرد چنانچه حالا یك عدهٔ زیاد ممالك از ین موسسه درخواست نموده اند که متخصصان خود را برای بهتر ساختن وضع مخابراتی و تربیهٔ کارکنان فنی شان اعزام نماید.

از جشن سال گذشته تا اخیر ماه می اتحادیهٔ بین المللی تیلی کمو نیکیشن سه نفر متخصص مخابراتی را جهت کمك با حکومت افغانستان اعزام نمود که از جمله دورهٔ کار یکنفر آن در سپتمبر ۱۹٦۲ خاتمه یافت. متخصصان مذکور در ادارهٔ مخابرات و تدویر و مراقبت نظام امواج و سرکت های تیلفونی و تلگرافی کمك می نمایند.

یکی از کارهای اساسی و عمده زیاد ساختن کارمندان فنی است در خزان ۱۹٦۲ طرح تاسیس یك مرکز تربیوی مخابراتی توسط متخصص اتحادیه و بمعاونت صندوق مخصوص ملل متحد تسوید یافت. این موضوع از طرف مرکز اتحادیه نیز منظور گردید حکومت افغانستان پروژهٔ مذکور را قبول و به صندوق مخصوص ملل متحد ارسال کرد پروگرام مذکور بمرحلهٔ اخیر خود رسید و در جنوری ۱۹٦٤ به شورای حاکمه اتحادیه پیش خواهد شد و چانس خوبی برای قبول شدن دارد اتحادیه داخل مذاکره است تا پنج نفر متخصص دیگر را اعزام کند. پیش بینی میشود که تحت او پکس سکیم نیز متخصصان ورزیده به افغانستان بیایند تحت این نظام متخصصانی که برای خدمت می آیند عیناً مثل ماموران حکومتی داخل ماموریت شده و همان معاش را میگیرد که یك مامور داخلی دولت در همان رتبه آن معاش را دارد، تفاوت معاش شان را ملل متحد میدهد پروگرام او پکس اساساً از طرف مرکز ملل متحد اداره میشود در بارهٔ کار. روزانه

تعداد، لیاقت، نوعیت کار وغیره مامورینیکه اعزام شود بانمایندگی های اختصاصی مشوره صورت میگیرد .

یك پروگرام دوجانبه بسیار خوب معاونت فنی بشکل تربیه در خود محل کار در زمینهٔ مخابرات بحکومت افغانستان پیشنهاد شده ومتخصص اعزامی اتحادیه نیز آنرا توصیه نموده است.

اینکه سرکت های دور دست تیلفونی وتلگرافی بین کابل، قندهار، پلخمری ومزار شریف بصورت قناعت بخش میرود . تااندازهٔ زیاد مدیون فعالیت متخصص اعزامی اتحادیه ومقامات ملی مخابرات ومامور ان فنی است .
متخصص اعزامی اتحادیه درترتیب پلان پنج سالهٔ مخابراتی وپروژه ها ییکه تحت پروگرام امداد فنی وقرضهٔ جمهوریت فیدرالی جرمنی باید بکار افتد نیزباوزارت مخابرات معاونت نموده است .

موسسهٔ بین المللی کار از اگست ۶۲ تا اگست ۱۹۶۳

طرح جمع آوری معلومات راجع به بازار استخدام که در مارچ (۱۹۶۰) بوجود آمده بود خوب درحال پیشرفت است . درسپتمبر ۱۹۶۲ ومارچ ۱۹۶۳ جمع آوری معلومات مطابق صورت گرفت : دامنهٔ این طرح درجلال آباد، غزنی وقندهار نیز توسعه پیدا کرد .

یکی ازفعالیت های بسیار مهم سروی های نمونه یی قوهٔ کار در هرات وقندهار بوده که از آن درجمع آوری ونشرحقایق مجهول ومربوط بدیموگرافی این مناطق شهری مهم مملکت، بدست آمده است . این قسم سروی ها در مناطق شهری دیگر مانند ننگرهار، مزار شریف وغیره نیز سربراه خواهد شد .

مشاور قوهٔ بشری دربارهٔ تسهیلات تربیهٔ کارگران صنایع درافغانستان راپورتی تهیه کرده است . مشاور موصوف درتقسیم فارغ التحصیلان مکاتب مسلکی برای وزارت خانه ها وپروژه های مختلف که بهچنین کارمندان احتیاج دارند معاونت کرده است .

فعلا هیأت مصروف تهیهٔ یك راپور براوضاع قوهٔ کار درافغانستان میباشد .
متخصص چرم پزی درتربیه وآموزش چرم پزان منطقهٔ چاریکار مصروف وآنان را با طریقه های عصری چرم پزی آشنا میکند دباغی نمونه ئی که به معاونت مؤسسهٔ بین المللی کار بوجود آمده است پس از انکه جنریتر آن درنومبر (۱۹۶۲) نصب شد باظرفیت کامل خود بکار افتاده است . از نومبر (۱۹۶۲) باینطرف سه هزار پوست وچرم توسط این مؤسسه تولید شده است .

مشاور صنایع عدهٔ از اشخاص را با اصول کوآپریشن آشنا ساخت . این اشخاص پس از انکه تربیت شان کامل شود در مؤسسهٔ انکشاف دهات اجرای وظیفه خواهند

کرد . همچنان متخصص مذکور درتسوید قانون کوآپریشن با حکومت معاونت کرده است .

امداد نمایندگی نیروی ذروی بین المللی

باثر خواهش حکومت افغانستان درسپتمبر ۱۹۶۱ یک نفر متخصص فزیک ذروی از طرف نمایندگی نیروی ذروی بین المللی اعزام گردید که در پوهنځی علوم پوهنتون کابل تدریس و برای تأسیس یک لابراتوار فزکس ذروی درپوهنځی علوم کابل مشوره داده ودرمورد طرح یک پروگرام انکشاف نیروی ذروی درافغانستان باحکومت کمک میکند .

ضمن پروگرام عادی سال ۱۹۶۰ نمایندگی نیروی ذروی بهقیمت ۲۵۰۰۰ دالر سامان ولوازم لابراتوار فزیک ذروی به پوهنځی علوم طور کمک داده شد که به کمک متخصص اعزامی مؤسسه نصب گردیده وشاگردان درآنمشغول تحصیل و تجربه میباشند . متخصص مذکور درین مضمون نیز بهآنها درس میدهد . طبق پروگرام توسعه یافتهٔ مؤسسه طی سالهای ۱۹۶۱ و۱۹۶۲ بقیمت ۳۰۰۰۰ دالر سامان و لوازم دیگر هم به فاکولته دادهشده کههمه رسیدهاست . درخواست حکومت برای یک دستگاه رادیو کاز یوم یک داکتر صحی وبعضی سامان دیگر و یکعده فیلو شپ ها ازطرف نمایندگی بین المللی نیروی ذروی تحت مطالعه است . قیمت این درخواست جدید مجموعاً ۱۲۲۰۰۰ دالر حساب شدهاست .

. بههمکاری دو شفاخانه راجع بهتطبیق رادیو ایزو توپ هادر طبابت پیشرفت حاصل کرده وپوهنځی علوم پروژه نصب یک لابراتوار تدقیقاتی را درین زمینه روی دست گرفته است تاعلاوه ازشق طبابت ، تطبیق رادیو ایزو توب ها در سایر شقوق مثل بیولوجی وغیره نیز صورت بگیرد . قیمت این پروژه ۵۰۰۰۰ دالر خواهد شد وپروگرام عادی سال ۱۹۶٤ نمایندگی تاحال چندین فیلوشپ بهپوهنځی علومدادهشده کهقیمت آن تاحال به۶٤۰۰۰ دالر میرسد . مد نظر است تادر آیندهٔ قریب نیز چند فیلوشپ دیگر داده شود .

جمله قیمت سامان . لوازم وفیلو شپهای کهازطرف نمایندگی مذکور تاحال بهافغانستان داده شده بالغ به(۱۷۰۰۰۰)دالر میشود .

معاونتهای یونسیف

یونسیف درانکشاف پروگرام های معاونت بهاطفال باحکومت افغانستان کمک کرده وسامان ولوازم طرف احتیاج رااز خارج وارد ومامورات افغانی را برای اجراء وانجام این پروگرام هاتربیه میکنند . پروگرام هایعمده شامل امحای ملاریا خدمات مادران وکودکان، خدماتصحیدهات ، تعلیم وتربیه است . یونسف تاحال تقریباً ۳۰۰۰۰۰۰ دالر بهافغانستان کمک نموده است .

مختصر فعالیت یونسیف ازجشن ۱۳۴۱ تاجشن ۱۳۴۲ قرارذیل است .

تعلیم وتربیه : تربیه معلمان مکاتب ابتدائی :۱۳۲۰۰۰ دالر

یونسیف قبول کرد کهبرای سال اول پروژه معاونت در سی بهشمول وسایل سمعی وبصری، لوازم دفتروکتابخانه . وموتر برای اکادیمی ومعاش پنج نفر متخصص یونسکو مبلغ ۱۳۲۰۰۰ دالررا بدهد .

تحت این پروژه یك دارالمعلمین مختلط تاسیس وتنهادرآن بحیث شاگرد ، معلم ومتخصص شامل کار خواهند شد . طی پنج سال اول ۲۷۵ نفرمعلم بغرض تربیهمعلمین فارغ خواهد شد . چون در نظر است کهتاسال ۱۹۸۰ عده دارالمعلمین ها به (٦٤) برسد لذا اکادیمی میخواهد تا آن وقت عدهٔ کافی معلم راتربیه نماید . دستهٔاول این معلم ها که برای تدریس در دارالمعلمین تربیه میشوند در سال ۱۹٦۵ فارغمی گردند وبه دارالمعلمین جدید یکه در کابل تأسیس میبابد شامل کار میشوند .

امحای ملاریا : تخصیصیه سال ۱۹٦۳ مبلغ (۳۵۵٫۵۰۰) دالر

مجموع تخصیصه ۱۱۷۹۹۰۰ دالر

بمقابل (۳۵۵٫۵۰۰) دالر فوق به اندازهٔ (۱۰٦۳٫۰۰۰) پوندډی ، ډی ، تی (۷۵)فیصده . (۸) موتر ، ادویه ضد ملاریا ، سامان لابراتوار وآلهٔ دواپاشی خریداری وبه مؤسسهٔ مجادلهٔ ملاریا تسلیم داده شده است . مجادلهٔ علیه ملاریا بوقت مناسب آغاز شدهوتوقع میرود که۳۵۲۰-۷۳۲ نفربهمقابل ملاریا حمایهشده باشد .

پروگرام تغذی:

یونسیف بغرض رفع احتیاجات تغذیصحی ازاول اپریل ۱۹٦۲ تا ۳۰جون ۱۹٦۳ بقرار شرح ذیل شیر خشك، سابون وویتامین آوبو زارت صحیه داده است تا درمراکز توزیع کابل وولایات کهعدهٔشان به(۷۰) میرسدبه اطفال ومادران توزیع گردد.

اسم جنس	مقدار	حدمتوسط استفاده کنندگان در هرروز
شیرخشك سکیم	۸۱۹۷٤۸پوند	۲۷۳۲۵طفل ومادر
شیرکامل	۷٤۹٦٤پوند	۲۵۰۰طفل کمتر ازیکسال
سابون	٦۵۸۱۳	۱۰۹۷۰طفل و مادر هرماه
ویتامین آو، د	٤۹۱۵۰۰۰کپسول	۱۳٦۵۰طفل ومادر

سرویس صحی دهات

برای سه مرکز صحی دهات یعنی یکاولنگ (بامیان). اشکاشم (بدخشان) و پنجوایی (قندهار) سامان و لوازم بشمول موترهای جیپ و یك اسپ ارسال شده .عدهٔ یونت های صحی که یونسیف بآن کمك داده است باین صورت به (۱۱) یونت رسید وروی همرفته ۵۵۲۰۰۰ نفر در حوزهٔ آنها زندگی دارند. سه مرکز جدید در چمکنی ، پنج آب و وردك که شامل (۲۰۰) قریه و ۱۵۰۰۰۰ نفرمیباشد در سال ۱۹۶۲ افتتاح شد .

موضوعاتی که درین مراکز انکشاف خواهد کرد عبارت است از تربیه کار گران دهات، کار گران توسعهٔ زراعت، القاح و نسلگیری حیوانات ، سرویس های بیطاری، تاسیس مراکز صحی، پیش برد حفظ الصحه محیطی، توسعهٔ تحصیلات دورهٔ ابتدایی و تعلیمات اساسی و فعالیت های زنان، توسعهٔ اقتصاد خانگی ، پلاننگ قریه ها و خانه سازی دردهات .

یونیسف برای این سه مرکز جدید متذکره سامان ، لوازم وموتر خریداری و به مرکز تربیهٔ گلزار معاونت مزید کرده است. تخم سبز یجات ادویهٔ ضدحشره و(۱۶۰) سیت ساده سامان برای پروگرام پیله وری نیز توزیع نموده است .

مؤسسهٔ صحت عامه

در جنوری ۱۹۶۳ یونسیف منظور کرد که برای تربیهٔ انواع مختلف کار گران صحی بامؤسسهٔ صحت عامهٔ کابل کمك کند. مؤسسهٔ صحت عامه برای کارگران مختلفهٔ صحی بحیث یك مرکزمشوره کارخواهد داد. وکورس های تجدید معلومات دایر نموده وکارهای عملی رادرخود محل برای کارگران صحت عامه نمایش خواهدداد. لابراتوار تحقیقاتی آن برای همه مملکت کمك کرده واد ویهٔ وقایوی توزیع خواهد نمود. تاحال لوازم کتابخانهٔ، مجلات، لوازم وسامان برای تعلیمات صحی ، برای مکتب روغتیا پال و برای لابراتوار بمؤسسهٔ صحت عامه داده شده است. علاوتاً یونسیف (۳) عراده فولکسواگن، یکعراده بس (۲۰) نفری(۲)عراده جیپ ستیشن واگون یکعراده پکپ ترك وسه عراده موتر سایکل بمؤسسهٔ صحت عامه خواهدداد. تمام این هاتا اخیرسال ۱۹۶۳ بکابل مواصلت خواهد کرد .

تربیهٔ دکتورها ، قابله ها ومتخصصان اطفال درپوهنځی طب

یونسیف برای انکشاف شاگردان طبی سامان ولوازم لابراتوار، سامان ولوازم شفاخانه وسرویس اطفال وما دران را داده است و(٤) عراده موترهم بدسترس مقامات مربوط گذاشته است که قیمت آنها به ۲٤۰۰۰ دالر بالغ میشود. به همکاری چندین مرجع یك ساحهٔ تعلیمات عملی درکابل بوجود آمده که شاگردان قابلگی،

پرستاری، طب وقایوی واجتماعی پوهنځی طب پوهنتون کابل در آن درس عملی می آموزند .

مرکز اطلاعات ملل متحد

ارتباط این مرکز بامطبوعات کشور مثل سال گذشته بوجه احسن دوام داشته است. مطبوعات افغانی در بارهٔ امور ملل متحد علاقمندی تام گرفته علاوه از تبصره ومقالات ازطرف خود نشریه های راکه مرکز اطلاعات برایشان فرستاده نیز طبع کرده اند . بلیتن هفته وار آن حالا یکی ازستون هائی شمرده میشود که هر دوشنبه درروز نامهٔ اصلاح خوانندگان زیاد دارد. کابل رادیو علاوه ازنشر منظم پروگرام هفته وار راد یوئی این مرکز یك عده تیپ هاشامل بیانیه ها، مصاحبه ها و غیره را بزبان انگلیسی که از طرف مرکز اطلاعات فرستاده شده برود کاست کرده است .

ایام مهم مثل روز ملل متحد، حقوق بشر، روزصحت، هفتهٔ مجادله باگرسنگی وغیره ازطرف مرکز اطلاعات استقبال شده وعلاوه ازنشر مضامین واشاعه نشریه ها یك تعداد عکس ومضمون مربوط به ایام مذکوررا برای جرایدار سال نموده است .غرفهٔ ملل متحد درنمایشگاه سالانهٔ جشن استقلال مورد توجه قرارمیگیرد .

درمدخل عمارت جدید مرکز اطلاعات یك غرفهٔ نمایش ساخته شده که وقایع مهم بین المللی راازنگاه ملل متحد باتصویرو نوشته مورد نمایش قرارمیدهد. کتابخانه ادارهٔ اطلاعات مرجع ارباب تتبع قراریافته. مجلات و نشریه های ملل متحد را توزیع کرده فلم وفلم هاسترپ هارا بدسترس مکاتب وسینماها گذارده است .

همچنان ادارهٔ اطلاعات باگروپ های مختلف معلمان ومتعلمان بسویهٔ بالا مسائل بین المللی و نقش ملل متحد رادرآنها مورد بحث ومذاکره قرار داده وچگونگی اجراآت مؤسسه ونمایندگی های اختصاصی را شرح کرده است .

احصائیهٔ ذیل قسمتی ازکارهای نشراتی مرکز اطلاعات را نشان میدهد .

پروگرام (۱۵) دقیقه ئی هفته وار پشتو ودری دررادیو ۵۲ پروگرام

بلیتن هفته وار حاوی خبرهای ملل متحد ۵۲ بلیتن، پروگرام فوق العاده

رادیویی (روزملل متحد، روزحقوق بشر، جشن ستارگان و کنفرانس ساینس تکنالوجی) ٤ پروگرام.

اشاعهٔ مطبوعاتی ۱۳۸ اشاعه

رسالهٔ حقایق دربارهٔ ملل متحد، مقام زن، ملل متحد درافغانستان ۳ جلد همچنان یك تعداد دریکارد های جشن ستارگان که ازطرف کمشنر عالی ملل متحد برای پناهگزینان تهیه شده بود باهتمام این مرکز بفروش رسیده است . (پایان)

دمالیې وزیراو دصدارت عظمی لومړی مرستیال
ښاغلی عبدالله ملکیار

ښاغلی عبدالله ملکیار دمرحوم عبد الاحمد زوی په ۱۲۸۷ لمریز کال کښې زیږېدلی او په ۱۳۱۱ کال کښې داستقلال د لیسې څخه د فارغېدو نه وروسته دصدارت عظمی ددریمې څانګې دمدیر په حیث په وظیفه کښې شامل شو او په ۱۳۱۵ کښې په اروپا کښې دمبایعاتو دریاست دنماینده په حیث ټاکل شوی ؤ او په ۱۳۱۹ کښې دافغانستان بانك دریاست دمرستیال اواد ملی اقتصادد وزارت ددریم معین په حیث مقرر شو، په ۱۳۲۰ کال کښې دهرات دولایت دنایب الحکومه ګۍ په وکالت او بیا په ۱۳۲۳ کال کښې دهرات د ولایت دنائب الحکومه په حیث مقرر شو .

دمالیې وزیراو دصدارت عظمی لومړی مرستیال
ښاغلی عبدالله ملکیار

وروسته له هغه په ۱۳۲۷ کال کښې د همایونی معظم علیحضرت په فرمان سره ترفیعاً د مخابراتو دوزیر په حیث تعیین او په ۱۳۲۷ کال کښې دوزیر په رتبه بیا دهرات دولایت دنائب الحکومه په حیث تبدیل او په ۱۳۳۱ کښې دوزیر په رتبه دهیلمند اوارغند او دناوې دانکشاف دعمومی رئیس په حیث مقرر شو . وروسته له هغه په ۱۳۳۵ کال کښې دشهریاری حضور دفرمان په اثر د تجارت دوزیر په حیث انتخاب او په ۱۳۳۶ کښې تبدیلاً دمالیې دوزیر په حیث مقرر شو .

ښاغلی عبدالله ملکیار په ۱۳۳۷ کال کښې دهما یونی معظم اعلیحضرت له حضور شخه دسردار عالی د نښان په اخیستلو موفق شو او د ۱۳٤۱ د کب په میـا شت کښې د دکتور محمد یوسف په کابینه کښې یی دصدارت‌عظمی دلومړی مرستیال په حیث‌ترقی وکړه چه په عین‌حال کښې د مالیې د وزیر په‌صفت‌هم وظیفه‌اجراء کوی .

دمالیې دوزارت تشکیل

وزیر	ښاغلی عبدالله ملکیار (دصدارتعظمی لومړی مرستیال)
معین	« محمد انور ضیایی
مشاور	« عبد الو هاب حیدر
دمخصوص قلم مدیر	« رسول داد
دمشاوریت آمر	« محمد غوث
دقوا نینو لوی مدیر	« میر عبدالصمد
دخپرونو مدیر	« اکبر شهرستانی
داجراآتو دتنظیم دمراقبت‌مرستیال	« دکتور محمد اسمعیل
« « « «	« عبد الرحمن

اداری ریاست

دریاست کفیل	« ښاغلی‌محمد افضل شهیر
« مرستیال	« رجبعلی یگانه
دمامورینو مدیر	« محمد جان
داداری بودجې مدیر	« محمد اسمعیل
دمحاسبې مدیر	« تاج محمد
دحوا له جاتو مدیر	« محمد هاشم
دکنترول مدیر	« سید یاقوتشاه
ددفتر دارۍ مدیر	« عبد الرازق
دآرشیف مدیر	« محمد عظیم
دپانو دحفظیې مدیر	« عبدالغنی
دخد ماتو مدیر	« محمد نعیم
دخدمتو دتهیې مدیر	« محمد عثمان

دخزاینو ریاست

رئیس	« ....

مرستیال
دمرکزی خزاینو مدیر
» » »
» پورونو »
» صکوکو
د تادیاتو لوی مدیر
» » مرستیال
غړی
د تادیاتو دواردااتو مدیر

ددولتی تصد یولوی مدیر

لوی مدیر
مرستیال
»
داسعارو مدیر
غړی

د بودجی ریاست

درئیس کفیل
مرستیال
د بودجی دقوانینو مدیر
» دخد متو
» » »
» » »
» ، »

دمحاسباتوریاست

دریاست کفیل
مرستیال
د تصفیی مدیر
د کنترول دمراقبت مدیر
دقطعی حساب د تنظیم مدیر
د آوانس دمراقبت مدیر
غړی

دعوایدوریاست:

دریاست کفیل

ښاغلی ضیأ همایون
» خواجه احسام الدین
» فضل الرحمن
» نور محمد
» عبدالغفار
» محمد نسیم
» عبد القدیر
٦ تنه
» سیف الدین
» خواجه محمد عزت
» محمد فضل
» حبیب الله
» علی محمد
٣ تنه
» یار محمد
» محمد شریف
» محمد یوسف
» محمد أمین
» عبد الحکیم
» محمد رسول
» محمد رسول
» عبدالصمد
» محمدعوض
» عبدالمنان
» عبداللطیف
» غلام رضا
» عبدالغفور
٦ تنه
ښاغلی عبد الغفور

مرستیال	ښاغلی شیر بهادر افریدی
دعوایدو مدیر	« میر عین الدین
دراپورونو دمراقبت مدیر	« عبد الرحمن
دمواشی او محکمو مدیر	« محمد رحیم
دخارجی مالیاتو مدیر	« محمد اکبر
دخارجی کنترولو مدیر	« عبد الباقی

داملاکو ریاست

رئیس	« میرغلام احمد صالحی
مرستیال او دمساحت مدیر	« روح الله
دمحکمو مدیر	غلام قادر

دگمرکاتو ریاست

د ریاست کفیل	« دکتور غلام حیدر داور
دگمرکاتو دمراقبت مدیر	« میر آقا
پلټونکی	دری تنه

د تهیې د تصفیې لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی محمد اکرم
د لوازمو مدیر	« میراحمد
دمحاسبې «	« حیاة الله

دمحاکماتو مدیریت :

مدیر	« محمد کبیر

د تقاعدو لوی مدیریت :

لوی مدیر	« محمد سرور
د تقاعد مدیر	« محمدایوب

دسکو کو ریاست :

رئیس	« عبدالرسول
دمراقبت غړی	« احمد گل
« «	« محمد حسن
« «	« سیدمحمود
دسکوکو دچاپولوی مدیر	« محمدعمر
« د برېښنا «	« فضل احمد
« دخدمتو «	« فضل احمد

دضرابخانې ریاست :

رئیس	غلام دستگیر

دمراقبت غړی — ښاغلی غلام حضرت
» — » محمد زمان
دمحاسبې مدیر — » محمد حکیم

دپلټنې ریاست :

رئیس — » شاه جهان
غړی — » محمد حسن
» — » عبدالحق
» — » گل علی

داملاکو د مرکزی تصفیې دریاست مرستیال

ښاغلی محمد حسین
» » » غلام حسن

دمالیې دوزارت فعالیتونه

۱۳۴۱ کال دسنبلې داوښ نه د ۱۳۴۲ کال داسد دمیاشتې ترآخره پورې دمالیې وزارت پخپلو جاری فعالیتو نو کښې داسعارو او سکې د نرخ په تعدیل، دنوو سکو جاری کول، دتمرفو اصلاح او دگمرک مستقل نرخ د دولت دتصدی چارو داصلاح د پاره دکار ستر دکورس تاسیس او نور گمرکی املاکی او داداری حساب عادی اوطبیعی چارو په اجراکښې فعالیتونه درلودل.

دمالیې وزارت پروسږ کال دجهانی بانك په کلنیو کنفرانسو کښې دافغانستان دهیئتو دگډون په باره کښې د بین المللی پیسو دحساب څخه غوښتنې دی چه افغانستان ته دپولی وضیعت دمطالعې د پاره هیئتونه راولیږی اوسم ددغې غوښتنې مطابق دعقرب په ۲٤ نیټه نوموړی هیئت کابل ته راغی تریوی میاشتی پورې دغه هیئت دافغانستان دمتخصصینو اومالی او پولی چارو دمشرانو سره ئې دافغانی پیسو دنرخ دقلاری او توازن په باره کښې خبری وکړې داسې نتیجه راووتله چه دهیواد داخلی مال لیږونکو اومولدینو دتقویې د پاره دیو ۰ ډالر قیمت ٤٥ ، افغانۍ وټاکل شی نو په همدغه اساس دمالی دوزارت دتجویز په اثر او دبین المللی وجهی صندوق په موافقه دافغانی پیسو بین المللی رسمی نرخ دیوه ډالرقیمت ٤٥ ، افغانۍ په ۱۹۷٤۸۲ گرامو طلاتعیین او تثبیت شو.

دمالیې وزارت په بازارو کښې دداکړې ورکړې د ورځنیو معاملاتو زیاتوالی او دمبادلو ډیرښت دې ته روادار کړی چه ددغو چارو دآسانی د پاره دنوو پیسو برابرولو ته اقدام وکړی نو بنا په دغه ئې نوی دوه افغانگی اویوافغانگی پیسې

چه د دوام ماهیت ، جنسیت او نهایست له حیثه په زړه پوری بشکلي پیسي کټه‌ل کیږی ی
برابر او د ۱۳٤۱ کـال دعقرب په میاشت کښې دوه افغانـګۍ پیسي او د ۱۳٤۱
کـال دحمل په میاشت کښې یوافغانګۍ پیسې جاری اوچالان کړلی . د ۱۳٤۱ کال
دسنبلې نه ترحوت پوری په ۷ ، میاشتو کښې دمالیې د و زارت نه دولتی دوا یرو ته
دعا دی او انـکشافی مصارفو له درکـه ډو لي (۲۲۳۰۸۵۸۲۹۱) افغانۍ او
(۲۵۵٦۷۰۰٤) ډالره او د ۱۳٤۲ کال په‌لومړیو دریومیاشتو کښې (۸۷۷۰۰۹۸٤۳)
افغانۍ او ۱۲۱۸۳٤۹۹ ډالره ورکړی شوی دی . او په همدغه ډول دعمومو دضرورت
وړپاڼی لکه دقیمتی پاڼو چاپ اوویشل دعریضو وتایق، دپوستی ټکټونه په مختلف
ډول نفوسی تذکری اواظهار نامې اونورو په باره کښې په زړه پوری توجه شوی
د ۱۳٤۱ کال دسنبلې نه د ۱۳٤۲ کال داسد دمیاشتی تر پای پوری دسکوکـو په
مختلف ډول (۹۰۹۹۲۰۱) قطعې چه‌معادل ئې ډول (۲۵۳۱۱۱٦۵) افغانۍ کیږی
دمربوطو دوایرو دلاری نه دعمومو استفادی ته سپارلی شوی دی ددولت د ۱۳٤۲
کال انکشافی اوعادی بودجه دسرطان په ۱۵ نیټه دملی شورا له خـوا تصویب
شوی ده . د ۱۳٤۱ کـال دبودجې د (۱۱۱٦) ملیونو افغانیو په نظر د (۵۰۳۳)
ملیونه افغانیو ته زیاتی شوی‌دی په همدی شان د ۱۳٤۲ کال داول ربع تخصیصات
دمعاشونو دافزودیه اونورو مصارفو (٦۱۸۲۳۹۵٤۸) افغانۍ اودانکشافی درکه
پنځه سـوه ملیونه افغانۍ او دکـال د دوهم ربع عادی مصارفـو له درکـه
(۳٦۳٦۷۳۰۷٦) مربوطوځایو ته تخصیص ورکړی شوی دی .

سږ کـال ددولت دمالی وضع په نظر اوسپما داصولو درعایت اوداساس په‌نظر
(۲۳۰۰) ملیونه افغانۍ عادی بودجه ترتیب شوی دمعاشاتو دافزودیه سره بیا هم
د تیر کال په نظر ۸۸ ملیونه لږوالی پـکښې راغلی دی . انـکشافـی بودجه چه
د سرمایه گذاری دمرامونو په تطبیق لګښت کیږی په مهمو اقتصادی شقو ټو کښې
په لاندنی ترتیب توزیع او د تیر کال په نظر پکښې دملاحظې وړافزایش راغلی دی‌چه :

۱ ـ صنایع په سلو کښې ۱ر۲۳ د تیر کال دافزودیه په‌نظر په سلو کښې ٤۳ .

۲ ـ په کرهڼه‌او آبیاری‌کښې په سلو کښې ٤ر۱۲ د تیر کال دافزودیه په نسبت ۳٦

ـ ترانسپورت په سلو کښې ۹ر٤۹ د تیر کال دافزودیه په نسبت ۳٤

٤ ـ دفرهنگی چارو په سلو کښې ٤ر۸ د تیر کال دافزودیه په نظر ۳۵۰

۵ـ روغتیا، مخابرات او متفرقه په‌سلو کښې ۲ر٦ د تیر کال دافزودی په‌نسبت (۲۰۰)

په ۱۳٤۲ کال کښې ددولت‌مهم هدف دکارلاندې‌دانتقالی پروژو تکمیل او بوره‌کولو ته
تخصیص ورکړی‌شوی‌چه‌هغه دټولو انکشافی مصارفو په‌سلو کښې د ۹۳ ځخه عبارت‌دی .
او دنوو پروژو دپاره چه په لومړی مرحله کښې ئې یوازی سروی او مطالعات عملی
کول دی په سلو کښې د ۷ څخه لږ تخصیص ورکړی شوی دی په دوهم اقتصادی پلان
کښې‌چه دمامورینو دطبقې درفاه‌په منظور کوم تحقق او پیش بینی شوی وه . دمامور

د۱۳٤۰ کال په رتبوی معاش په سلو کښې شل نوری زیاتی شوی دی چه د غه سلسله په د دوهم پلان ترپای پوری هر کـال ادامه ولری د نوی مسحاسبوی سیستم تطبیق او د حسابونو د تنظیم په برخه کښې دمحینو نورو شقوقو تکمیل دلوی دفتر تطبیق او د تجارتی اومحاسبوی اصولوسره دحسابی مامورینو اشناکولوڅخه عبارت دی په همدغه دول د جنسی حسابونو سره جوخت د نقدی حسابونو په تنظیم کښې هم په زړه پوری کوشش شوی دی او په پخوانی سلسلی بسی سږکـال هم دلوی د فتر تطبیق د پاره محاسبوی او تجارتی کورسونه دمالیی په وزارت کښې جوړ شوی دی .

ددوایرو موسسو او اشخاصو په ذمه د پخوانیو بقایاو تحصیل او تصفیی دوام درلود. ددغی جملی نه(۱٤۹۱۰٦۳)افغانی ۷٤۹۷۱ډالره(د۶۰۸) پونډه (۲٤٤۱۹) کلداری او ۸۹۸۰۹ منه غله د ۱۳٤۱ کال دسنبلی نه ۱۳٤۲ کال ترجوزا پوری تحصیل او تصفیه شوی دی .

او همدغه رنگه د۱۳۳۳ کال دمیزان پوری او د۱۳۳۸ کال ترمیزان پوری او۱۳۳۸ کال دمیزان نه د۱۳٤۱ کال دحوت ترپایه پوری د(آنی) او پیشکی بقایاو دحسابونو (۸۱ ٦۷۰۲۲۳٦) افغانی(۲۸٤۷۳) پونډه(۱۳۸۵۳٤)ډالره .
٤۸٦۹۸ هندی کلداری ، ۳٤۸۹۵۸ پاکستانی کلداری ، ۳۷٤۲ سویسی فرانك ، ۲٤٤۰۰ فرانسوی فرانك او۳۷۵۱۲ جرمنی مارك او ۱۲۵ دیناره حسابونه تصفیه او دمربوطو دوایرو داسنادو له مخی مجراشوی دی . دمالیی وزارت تر اوسه پوری په حسابی شقوقو کښې دکورسونو د تدریسی دوروڅخه دپنځه سوه نه زیات کسان د نوی سیستم سره اشنا کړی دی .

او بنا په دغه ددوایرو پخوانی مامورین دکورسونو په جاری کولو د نوی سیستم سره اشنا کیږی او دبلی خوا د پوهنځیو او ښوونځیو فارغ التحصیلان بالخصوص دتحریر داصول دښوونځی فارغان دحسابی شقوقو نه استفاده کوی .

ددولت دعوایدو اومدارکو د منابعو داصلاح په برخه کښې کتنی جاری او په دغه باره کښې مربوط متخصیص په تدقیق لګیا دی .

دمالیاتو برعایداتو او دمواشی دمالیی اخیستل دسیستم په قوانینو نوی کتنی شوی او کوشش کیږی چه ددغو قوانینو روحیه دهیواد داقتصادی تقویې مطابق متناسب او هم آهنګک کړی شی . دسږنی کال دعوایدو زیاته برخه د ګمرك دواردا تی مالونو دمستقل نرخ او تعرفی داصلاح درکه او ددولت ددا ینو تصدیو څخه چه دعادی مدارکو پیش بینی شوی وه دقولو عوایدو دقلمونو او دمواشی دمال دعوایدو په تحصیل کښې داصلاحاتو په اثرچه کوم عوایدراځی امیدری ددغو څخه زیات عواید لاس ته راشی د۱۳٤۱ کال د۱۲ میا شتو تحصیلات په یقینی ډول قولی (۳۱۲۲۸۷۵۸۱۹) افغانی او ددغه کال د پیش بینی په نظر د (۷۳٤٤٦٦۱۷۱) افغانیو څخه الهولی دی .

د تعرفو او مستقل گمرکي نرخ چه د ۱۳۳۵ کال څخه ئې د تجارت د حجم او کتنې
وړ پراختیا سره د هر ډول تجارتي متاعو تجارت د پخوا په شان پخپل حال و . د مالیې
وزارت ناگزیرو، چه د موجوده ایجاباتو مطابق په تعرفو او مستقل نرخ نوی نظر
وگرځوي او هغه تنظیم کړي نو بناء د هیواد د اقتصادي ایجاباتو په نظر پخواني مستقل
نرخ او د تحولاتو موضوع د مطالعې لاندې ونیوله اصلاح شوه او ددې د پاره چه د شیانو
مستقلته نرخ د گمرك د مروج او زان او بین المللي کود په اساس د متر په سیستم
یو تحول ورکړی شي نو د ټاکلو کمیسیونو د تدقیق نه وروسته په مستقل نرخ او تعرفو
کښې اصلاحات وشول او په همدې ډول د افغاني پیسو د درك او ملي منابعو د حمایې
په فکر د لویو پروژو د کافي لگښت د برخې د پاره ئې غټ لگښتونه چه د کر یدن
د لارې ونشي په اصلاحاتو کښې درج او د عمومي احتیاج د رفع په ما لو نو او
شیانو مناسب محصول لگول په نظر کښې نیول شوی دی ، د گمرك د ټولو چارو د
اصلاحاتو په اثر ځینې جزئي محصولات چه په مختلفو نومونو لکه د نو ا قلمو پیسې ،
د روانیدو او سرغچ پیسې ، د حمالي او رنډی (بولك) د چاپ او نور محصول د پیسو په
نوم یادیږی یوه اندازه پیسې وټاکلې شوې او همدغه رنگه پخوا به چه په سلو کښې
د بیجك په مخ په محصول باندې زیاتیدلې د نو واصلاحاتو په لړ کښې چه د گمرکي محصولاتو
په برخه کښې شوي دغه امر په یوه مناسبه وضعه کښې راغلې اصلاح شوی دی .

د ۱۳٤۱ کال د سنبلې نه د ۱۳٤۲ کال د جوزا تر پای پورې (۲۶۶) قلمه
سامانونه او د صناعتي موسسو د ضرورت وړ مواد چه د ماشینو پرزې ، ماشینونه .
کیمیاوي مواد او نور د صنعت لومړنی مواد دی د هیواد د صنایعو د تشویق او ترغیب
د پاره د محصول نه معاف شوی دی د هغو موادو احصائیه کوم چه د ۱۳٤۱ کال د
سنبلې نه د ۱۳٤۲ کال د جوزا اتر پای پورې یې خارج ته د لیږلو گمرکي اجازې
اخستی دی ټول ٤۲ مختلف ډول قلمونه په پورتنۍ موده کښې د هیواد د صادراتو د
پراختیا زیری ورکوی .

د ۱۳٤۱ کال د سنبلې د اول نه د ۱۳٤۲ کال د جوزا تر پای پورې د قاچاق
برې ـ ډول ډول ۲۳٦ فقرې قضایا د اصولي دوران لاندې نیول شوي چه په دغه
جمله کښې ۲۰٦ فقرې یې ضبطې او (۳۰) نورې فقرې ئې مسترد دي وې . د هیواد د
محمکو سروې او کاد ستر چارې د فن او کچ (مساحت) له مخې د تیرو کلونو څخه
تر او سه پورې په عصري او فني صورت نه وبلکه په ډیرو ابتدائي آلاتو به د محمکو
کچ (مساحت) کیده نو د و مره د ډاډ او اطمینان وړ هم نه دی .

نو د دغه منظور له مخې د کاد ستر او فني کسانو د روزلو مسئله په دغه رشته کښې
په پنځه کلن دوهم اقتصادي پلان کښې پیش بیني شوی او په همدغه اساس د ۱۳٤۱ کال
په اخرو کښې د ۱۰٦ کسو په شمول په کابل کښې د کاد ستر کورس تاسیس او

(پاتې په ۵۱۱ مخ کښې)

د پوهنې وزیر او د صدارت عظمی دوهم مرستیال
ښاغلی دکتور علی احمد پوپل

ښاغلی دکتور علی احمد پوپل د مرحوم محمد مکرم زوی د ۱۹۱۶ د فروری په میاشت کښې زیږیدلی دی. ده خپل لومړنی او ثانوی تحصیلات په ۱۳۱۶ کښې د نجات په ښوونځی کښې ختم کړي، وروسته له هغه د لوړو تحصیلاتو د پاره خارج ته لیږل شوی و، په اطریش او المان کښې ئې د روحیاتو د ښوونې او روزنې تحصیل کړی د ډاکترۍ د ډیپلوم له اخیستلو نه وروسته په ۱۹۴۲ کښې کابل ته راغلی دی، ماموریتونه ئې: تر ۱۹۴۶ پورې د وزارت په مرکز کښې د ښوونې او روزنې غړی، د نجات د لیسې د جغرافیې او د دارالمعلمینو د تدریس د اصولو او روحیاتو ښوونکی او د نجات د لیسې مدیر.

د پوهنې وزیر او د صدارت عظمی دوهم مرستیال
ښاغلی دکتور علی احمد پوپل

له ۱۹۴۶ څخه تر ۱۹۴۷ پورې د دار المعلمین تدریسی مدیر.

له ۱۹۴۷ « « ۱۹۴۹ « د لوړو ښوونځیو تدریساتو رئیس.

له ۱۹۴۹ « « ۱۹۵۱ « د عمومی « «

له ۱۹۵۲ « « ۱۹۵۶ « تدریسی معین.

په ۱۳۳۵ لمریز کال کښې د پوهنې د وزارت کفیل.

په ۱۳۳۸ کښې ئې د صدارت عظمی مقام د نمبر ۸۴۸ پر ۳۰ر۵ر۳۸ فرمان په اثر د پوهنې د وزیر په حیث ترفیع وکړه.

له ۱۹۵۱ څخه تر ۱۹۵۲ پورې د امریکې د فیلوشپ په حیث د هغه ځای ښوونې او روزنې سیستم کتلی دی. او ضمناً د افغانی کلتوری هیأت د مشر په حیث هند، لویدیځ المان او چکوسلواکیه لیدلی دی او د ۱۹۵۵ په جون کښې ئې د ژنیو په روزونکی جرگه کښې د افغانستان له خوا نمایندگی کړې ده.

امریکه-مرکزی ختیزه او لویدېزه اروپائی‌په مفصل ډول کتلی‌دی .

له آسیائی هیوادو څخه ئې ترکیه- ایران- هندچین، برما - پاکستان او متحد عربی جمهوریت کتلی دی، هغه وخت چه همایونی‌معظم اعلیحضرت عربی‌متحدجمهوریت او یوګوسلاویې ته رسمی مسافرت‌وکړ،دی ئې‌په ملګرتیا مشرف ؤ.

لبنان او سوریه ئې هم لیدلی دی او په ۱۹۳۹ ع کښې د شوروی جمهوریتو د اتحاد دحکومت په رسمی بلنه مسکو ته تللی دی هغه وخت چه دی د نجات دلیسې مدیرؤ دهمایونی معظم اعلیحضرت له حضور څخه دعرفانی خدمتو په اثر د معارف نښان ورکړشویدی .

په خارجی ژبو کښې په المانی او انګلیسی پوهېږی او د مطالعې په‌وخت‌کښې له عربی ژبې څخه استفاده کوی . اوپه ۱۳۳۷ کښې د سردار عالی‌نښان په اخیستلو. مفتخر شویدی .

د کابینې له تغیر وته وروسته د۱۳٤۱ دکب په میاشت کښې دصدارت دمقام په پیشنهاد او دهمایونی معظم اعلیحضرت په منظوری دصدارت‌عظمی‌ددوهم‌مرستیال او دپوهنی‌دو زیرپه حیث مقرر شو.

دپوهنی دوزارت تشکیل

وزیر	ښاغلی دکتور علی احمدپوپل (دصدارت عظمی دوهم‌مرستیال)
تدریسی معین	« « محمد انس
اداری «	« عزیز محمد الکوزی
مشاور	« دکتور میرنجم الدین انصاری
مشاور	« احمد علی کهزاد
«	« غلام سرور ګویا اعتمادی
«	« محمد اسمعیل
د مخصوص‌قلم‌مدیر	« محمد ابراهیم شریفی
د پوردواو پلان رئیس	« دکتورعبد الحکیم ضیایی
د ثانوی‌تدریساتو رئیس	« « عبدالصمدحامد
مرستیال	« محمدعمر
دنجونودروزنی مدیره‌میرمن	معصومهٔ عصمتی
دحبیبیې دلیسې‌مدیر	ښاغلی ضیااحمد فدایی
داستقلال «	« « « عبدالمجید تنومند
دنجات «	« « « حمید الله عنایت سراج
دغازی «	« « « حمایت الله

د نوی کابل د لیسې مدیر	ښاغلی خواجه داؤد شاه
د خوشحال خان « آمر	« تاج محمد
د رحمان بابا « مدیر	« غلام دستگیر
د نادریې « «	« غلام نبی نوشاد
د ملالی « «	میرمن صالحه فاروق اعتمادی
د زرغونې « «	میرمن رقیه سید اکبر
د عایشې درانۍ « «	پیغله ماری
د رابعهٔ بلخی « «	پیغله حمیرا نور زایی
د سوریا د متوسطې ښوونځي مدیر .	. . . .
د انصاری « «	. . . . .
د نجونو روزل د مجلې مدیره	میرمن معصومهٔ عصمتی
د مسلکي تدریساتو رئیس :	ښاغلی دکتور سیف الرحمن صمدی
د مسلکي تدریساتو تخنیکي مدیر	« محمد نسیم
د کرهنې د ښوونځي لوی مدیر	« محمد ابراهیم خان
د شرعیه مدرسې آمر	« محراب الدین
د ښوونکي د روزنې لوی مدیر	« عبدالسمیع حمید
د دارالمعلمینو مدیر	« محمد سالم
د شپې دارالمعلمین مدیر	« عبدالحبیب حمیدی
د هوټلدارۍ د ښوونځي مدیر	. . . .
د عربي دارالعلوم مدیر	« قاری غلام محمد
د تجارت د لیسې مدیر	« محمد اسحق
د ابن سینا د ښوونځي مدیر	« فضل الحق
د ثانوي تخنیك مدیر	« عبدالمجید
د دیني مدارسو مدیر	« عبدالغفور باهر
د کابل د میخانیکي ښوونځي مدیر	« محمد یعقوب
د کرهنې د لیسې مدیر	« اعظم گل
د ښوونځي مدیر	« سید ابراهیم
د لیك او شمیر د ښوونځي مدیر	« خداداد یفتلی
د بلقیس د مسلکي لیسې مدیره	میرمن سیمین عسکر
د صنایعو د ښوونځي مدیر	« غلام دستگیر احمد زی
د صنعتي انستیتوت آمر	« غلام دستگیر عظیمی
د لوړو تدریساتو رئیس :	« محمد آصف مایل
مرستیال	« محمد هاشم رحیمی

د اساس تعلیماتو مدیر
دښار د لومړنیو ښوونځیو مدیر
د دلمړنیو ښوونځیو مدیره
د پروګراموجوړولو مدیر
د ښوونکی دمجلی مدیره

د دارالتالیف رئیس :

د تالیف او ترجمی مدیر
دعرفان دمجلی مدیر
د پوهنی دمجلی مدیر
د کتابخانی مدیر

د پلټنی رئیس :

« مرستیال
د پوهنی د تجارتی مطبعی رئیس
« صنایعو « «
« د روغتیا رئیس
د دایرة المعارف «
د پښتو ټولنی «
د تاریخ د « «
د څارندوی رئیس
دمیرمنو ټولنی د ریاست مرستیاله
دماموریتو او ښوونکو لوی مدیر
دماموریتو لوی مدیر
د ښوونکو مدیر
د تعمیراتو لوی مدیر
د سپورتو « «
د موزیم « «
د پښتو تدریساتو « «
دمسلکی ریاست د دینی علوموم مدیر
حسابی مشاور
اداری لوی مدیر
مرستیال
د بودجی مدیر
د نغدی محاسبی مدیر
د تحصیلی مدیر

ښاغلی عبدالعزیز حمید
ښاغلی عبدالغفور قرار
میرمن جمیله فضل
« فتح محمد منتظر
میرمن سجیهٔ شایق سلیمان
« حمیدالله عنایت سراج
« عتیق الله معروف
« محمداکبر روشنضمیر
« « « «
« سیدمحمد عارف یکتین
ښاغلی غلام حسن مجددی
« عبدالحبیب حمیدی
« عبدالغفور احمدی
« عبدالرسول
« دکتور محمد عزیز سراج
« سردار محمد منګل
« صدیق الله رښتین
« دکتور عبدالرحیم ضیایی
« « محمد عمرورد ک
میرمن صالحهٔ فاروق اعتمادی
« محمدعلم
« عبدالفتاح قاری
« محمد یاسین
« محمد عمر نفیس زاده
« عبدالوحید اعتمادی
« احمدعلی معتمدی
« محمدظاهر محدران
« عبدالغفور باهر
ښاغلی صوفی فخرالدین
« عبدالغفور
« غیاث الدین
« پاینده محمد
« محمد انور
« محمد انور خان

د دفتر داری مدیر	ښاغلی فیض محمد
د نقدی تصفیی مدیر	« شهاب الدین
د جنسی « «	.....
د آرشیف مدیر	« محمد امین
د خریداری «	« محمد طاهر
د جنسی شمیر «	« غیاث الدین
د دپوگانو «	« غلام حسین
د کنترول «	« میر حیات الله
د احصایی «	« عبدالعلی کندهاری
د کلوب «	« محمد ایوب
د معاینی دهیأت «	« محمد نادر
د آریانا د مجلي مدیر	« غلام سرور همایون
د کابل « «	« محمد صدیق روهی

په ولایاتو کښې د پوهنې مدیران

د کابل د پوهنی لوی مدیر	« عبدالغفور ویاند
د قندهار « «	« میرمحمود
د هرات « «	« محمد حفیظ محرایی
د مزارشریف « «	« غلام نقشبند دشتی
د قطغن « «	« عبدالحلیم
د ننگرهار « «	« صاحب الدین
د پکتیا « «	« سلیم محمد
د غزنی « «	« عبد الشکور
د گرشك « «	« محمدآصف الکوزی
د فراه « «	« شمس الدین متین
د میمنی « «	« محمد حسن میا خیل
د غوراتو « «	« محمد عظیم
د پروان « «	« الیاس الدین
د شبرغان « «	« یار محمد
د بدخشان « «	« محمد یوسف
د ازرگان « «	« قیمت
د بامیانو « «	« محمدسرور
د تالقانو « «	« سید آقا

د پوهنې د وزارت فعالیتونه

د پلان د بورډ فعالیتونه

د پوهنې د پلان بورډ د تیر کال دورې په میاشت کښې د پوهنې د وزارت د اداري تشکیلاتو په چوکاټ کښې داخل شو. د پلان د بورډ د ریاست د یوې مرستیا لې ځانګړې په حیث د اساسي پوهنې د وزارت د مقام تر لاس لاندې دی چه د وظیفو لایحې ئې داسې ده چه د لنډې مودې او اوږدې مودې د پلانو تطبیق په طرح کوي او نظارت په ئې کوي د بین المللي مؤسسو او دوستو هیوادو د مرستو انسجام او یوه الي بهراولي د پوهنې د بودجې عادي وي او که انکشافي پالیسي په طرح کوي او د پوهنې د حالت او انکشاف رپوټونه په جوړه وي.

د تیر کال د ژمي د میاشتې په آخرو ورځو کښې. د شوروي اتحاد فني هیأت کابل ته راغلي ؤ او د دغه هیأت د دوو میاشتو په استوګنه کښې د پو لي تخنیک په تیره د هغه د عمراني اړتیاؤ په باره کښې خبرې اترې وشوې او د هغه عمراني مقدماتو د طرح کولو اساسات تثبیت شول. مسکوته د هغه هیأت د بیرته تللو نه پخوا د بین المللي انکشاف د مؤسسې یو هیأت چه له هغې مؤسسې څخه د کابل د پوهنتون د یوه پوهنځي او د څو مسلکي ښوونځیو د ودانیو جوړولو له امله پورغوښتل شوی ؤ د ودې معلوماتو حاصلولو د پاره کابل ته راورسید. چه دغه هیأت د پوهنې د پلان د بورډ د هیأت له نمایندګانو سره بیل بیل ولایتونه وکتل او نه یوازې د پوهنې د وزارت له اراکینو بلکه د مالیې او د پلان د وزارتو له اراکینو سره ئې هم خبرې اترې وکړې او د هغو پر اساس ئې خپلې نظریې او پیشنهادونه خپل عامل هیأت ته وړاندې کړل چه د هغو له مخې تصمیم ونیسي.

پر ورځنیو اداري چارو سربیره د بین المللي مؤسسو او دوستو هیوادو په پښتو څو ابونه لیکل شوي او د پوهنې د کم او کیف له نظره رپوټونه ښودل شوي دي.

د کال په آخرو وختو کښې له یوې خوا په کابل کښې د ملګرو ملتو د نمایندګۍ له لیارې څخه د ملګرو ملتو له خاصو وجوهو سره تماس شوی دی د مرستې خپلې غوښتنې ته نهائي شکل ورکړي او له بلې خوا د یونیسف له هیأت سره چه د یونیسف او یونسکو د مرستې په باره کښې د ښوونکو د روزنې له اکاډمۍ سره د خبرو اترو له امله کابل ته راغلي ؤ خبرې اترې وشوې په پای کښې د ملګرو ملتو، یونیسف او یونسکو خاصو وجوهو د پوهنې د وزارت د مرستې غوښتنه ومنله او په راتلونکې تعلیمي کال کښې به د ښوونکو او د منځني او عالي دار المعلمینو د روزنې اکاډمۍ تأسیس شي.

د پلان او مالیې له وزارتو سره د انکشافي او عادي بودجې په باره کښې خبرې اترې شوې او د پوهنې او پوهنتون بودجه تثبیت شوه د مالیې او د پلان له وزارتو سره

تر هغې وخته پورې خبرواترو دوام درلود څو چه د بودجې څپل قانوني مراحل سرته ورسیدل او منظوره شوه .

دوزارت دمقام دابلاغیې له مخې پهدغېنوشانګو د خطمشی او دامریکې د بین المللي انکشاف د نماینده ګۍ د فعالیت ساحه ئې تریشچ کوله خبرې اترې پنځه میاشتې اوږدې شوې .

تردې چه یو ولس ګوني تړونونه چه له لومړنیو ثانوي تعلیماتو - درسي موادو تخنیکي تعلیماتو - د قوولني لهښوونې او روزنې، د مسلکي کرهڼې او تجارتي تعلیماتو، دکور تدبیر د تعلیماتو - دانجنیرۍ د پوهنځي، د کرهڼې د پوهنځۍ د ښوونکو د روزنې او د پوهنتون د مرکزي پروژې څخه عبارت دي. سم له هغو تړونونو سره به هغه نماینده ګي پوهنې او د کابل پوهنتون ته د پنځو ملیونو ډالرو څخه زیاته مرسته وکړي .

له دې امله چه د بین المللي موسسو او په کابل کښې دامریکې د بین المللي انکشاف د نمایندګۍ فعالیت غیرند نهشي او فعالیتونه ئې په له بلهمتمم وي د مربو طودایرو پهحضور څوځو غونډې وشوې او دا تثبیت شوه چه یو له بله په ګډه او په ښه شان فعالیتونه سره کوي .

د متخصصینو هغه پنځه کسیز هیأت چه د پلان د بور د د پاره له یونسکو څخه غوښتل شوی ؤ د یونسکو لهخوا تصویب شوا و څو تنهغړي ئې افغانستان ته راغلل او دوډ معلوماتو لاسته راوستلو له امله ئې لومړنۍ کتنې وکړې . دغه هیأت به داوږ دې مودې د پلانو په طرح کولو کښې د پلان له بور د سره مرسته وکړي، هماغه دې چه بایدد یونسکو له پیشنهاد او د پوهنې دوزارت له قبولي سره سم د پوهنې داوږدې مودې انکشافي پلان د ۱۹۶۵ تر نیمائې پورې طرح شي .

د پوهنې د پلان د بورد داحصائیې مدیریت .

۱- په ۱۹٤۱ - ٤۲ کال کښې د پوهنې د احصائیې راغونډو او جدول بندي کولو او د معلوماتو ورکولو په باب پر معمو او وظایفو سربیره له دې امله چه د آسیا د جنوبي او ختیزو هیوادو د پاره د پوهنې د احصائیې په سیمینار کښې چه د یونسکو له خوا په جاپان کښې دائر شوی ؤ او د پوهنې وزارت هم ګډون پکښې درلود د مشمولو هیوادو د پوهنې داحصائیې د معلوماتو د یو برابر کولو په باب څینې تصمیمونه ونیول شول او له بلې خوا د پوهنې داحصائیې د معلوماتو په خوانۍ فورمې چه داستعمال لیدو په اثر ختم شوې وې نوې چاپیدې .

داحصائیې مدیریت د توکیو د سیمینار د سفارښتو او د پوهنې د وزارت کښې د یونسکو د مشاور په مشوره دداسې څونو یو فورمو تجویز وکړ او د پوهنې دوزارت په منظورۍ سره ئې د پوهنې په چارو کښې د استفادې د پاره یو پوره اندازه چاپ کړې .

لومړۍ په دوو پا ړو کښې دالف او ب فورمې چه د پوهنې د مدیریتو له خوا د خپلو

مربوطو سیمو دښوونځیو په باب خانه پری شوی او د پوهنی د احصائیی مدیریت ته په کال کښی دوه ځله دوری او تللی په میاشتو کښی ورلاندی کیږی .

دوهم په پوه پانه کښی دځ فورمه چه د پوهنی دمدیریتو په واسطه مستقیماً هر یوه مربوط ښوونځی ته لیږل کیږی او د ښوونځیو آمرین په دی مکلف دی چه د خانه پری او د پوهنی وزارت ته ئی چمتو کړی. ددغو فورمو د پاره هدایت نامه هم تربیت شوی او د هغو سره یو ځای چاپ شوی ده له دغو فورمو څخه داڅکل په توګه دځلو ر و کلو د ضرورت په اندازه د پوهنی په مطبعه کښی چاپ شوی دی .

۲: د یو نسکو اداری په سږ کال کښی د پوهنی داحصائیی دادارې دتقویه کولو له امله دهغه اهمیت له مخی چه د رلودلی دحساب دماشینو د پیرولو د پاره یې یو څه پیسی مرسته کړی وه چه د پوهنی داحصائیی دمدیریت په سپار ښت سره ئی دحساب پنځه ماشینونه چه دوه ئی یوازی دجمع او تفریق او دوه نورئی دحساب څلور ګونی اعمال د لاسو په واسطه او یو بل ئی د حساب دځلو ر ګونی اعمال په برښنا سره کار کوی د یو نسکو له خوا د پور تنی مبلغ په بدل کښی پیرودل شوی او د پوهنی وزارت ته را رسیدلی دی البته یو بل دیتکتو ډو له ماشین به هم له دغو پیسو څخه وپیرودل شی او په نږدی وختو کښی به ئی د پوهنی وزارت ته را ولیږی.

دلومړنیو تدریساتو در یاست فعالیتونه :

په دوهم پنځکلن پلان کښی هم لکه دلومړی پنځکلن پلان غوندی دلومړنیو تعلیماتو په اصلاح او توسعه کښی لاندی دوه اصلونه پاملرنه کیږی .

الف: دلومړنیو تعلیماتو داوسنی حالت اصلاح کول .

ب: د « « پراخول او تعمیمول .

الف: د « « داوسنی حالت اصلاح کول

۱: د « « داوسنیو پروګرامو اصلاح کول

په تیر کال کښی د درسو د کیفیت ښه کولو له امله لاندی ټکوته پاملرنه شوی ده:

۱: دلومړنیو ښوونځیو دتدریسی او اداری هیأت دکار دطرز اصلاح کول .

۲: دلومړنیو نصاب ښنا مواو تعلیماتنا مو تعدیل او دتدریس اوروزنې دلار ښودونکو چمتو کول .

۳: دداسی مقتضیی وسیلو اوذریعو برابرول چه ښوونکوته دښوونی اوزده کوونکوته دزده کړی کار آسانه کړی .

دلومړی اساس په باب دپوهنی وزارت دعمومی پوهنی دانکشاف اود معلمینو او معلماتو دمسلکی نظریی دپراخولو دپاره ترڅوئی چه په وسه وه علاوه پردار المعلمینو ئی دلومړنیو ښوونځیو معلمینو او معلماتو او سرښوونکوته مسلکی کورسونه او عمومی تعلیمات برابر کړل او له بلی خوائی هر کال په ولایتو کښی روزو نکی جرګې او په مرکز کښی مسلکی کنفرانسونه دائر کړل ددغو کنفرانسو متن په پښتو او فارسي چاپ

شو چه د استفادې د پاره د ولایتونو لوښونو ته وویشل شي. البته کوم شی ته چه له دغو فعالیتونو څخه انتظار کیږي هغه دادی چه د هغو په وسیله د ښوونکو او سرښوونکو د خپلې مسلکي پوهنې نظریې او اکادمیکې خواوې قوي کړي.

د ښوونې او روزنې د عملي الهٔ خو په باب هم تر کومه ځایه چه وسائل او امکانات ئې برابر شویدي ښوونکو ته لارښوونه شوې ده.

د کابل په مرکز کښې چه څو تجربوي ښوونځي او یوه ښوونکي شته دي معلمین او معلماتو ټولګي وار په وار د تدریس د هغو موادو او اصولو کتلو د پاره چه د ښوونکو له پلوه جوړ شوي دي. دغه ښوونځي او د هغوی د ښوونکو کار ئې لیدلی دی. له بلې خوا د نوي کار و معلمینو او معلماتو د پاره چه د تدریس په ساحه کښې پوره تجربه نه لري د تدریس د زده کړې د یوه پروګرام تجویز شویدی.

د دغه پروګرام له مخې هغه ښوونکي ټولګي وار په وار د شپږو هفتو د پاره په هره هفته کښې درې ورځې او هره ورځ درې ساعته د دغو ښوونځیو څخه په یوه کښې تدریس زده کوي او له دغه خپل کار څخه کریډت هم لاسته راولي.

د پورتني یاد شوي دوهم اساس په باب تراوسه پورې پراخه ګامونه اخیستل شویدي پدې ډول چه د لومړنیو تعلیماتو په تعلیماتنامه کښې د متخصصینو د مشورې پر اساس او د ابتدائي کمیټې تر نظر لاندې تجدید نظر وشو چه زر تر زره به له چاپ څخه و وزي او ټولو ښوونځیو ته به ورکړ له شي.

د لومړنۍ ساینس نوی پروګرام له لومړي ټولګي څخه تر شپږم ټولګي پورې تدوین او د هغه پر اساس د (۱-۲-۳ ټولګیو) د لومړۍ دورې د ښوونکو د پاره د ساینس د تدریس لارښودونکي بشپړ شوي دي چه اوس تر چاپ لاندې دي. او د (٤-٥-٦ ټولګیو) د لومړنۍ دوهمې دورې د پاره د ساینس د لارښودونکي د تدوین کار او دغه راز د وروستیو یاد شوو ټولګیو د ساینس د درسي کتابو تالیف جریان لري.
د دینیاتو په پروګرام د دین د صلاحیت لرونکو عالمانو له خوا تجدید نظر شویدی او د (٤-٥-٦ ټولګیو) د پاره به د دینیاتو نوي کتابونه زر په زر له چاپه ووزي او ښوونځیو ته به ورکړل شي. له بلې خوا د لومړنۍ اولې دورې د پاره د دینیاتو د تدریس یو لارښودونکی تر تألیف لاندې دی چه هغه به هم پدې نژدې وختو کښې چاپ کړی شي.

له لومړي ټولګي څخه تر شپږم ټولګي پورې د پښتو او فارسي قرائت په کتابو او د لومړنۍ دوهمې دورې د جغرافیې په کتابو هم تجدید نظر شویدی د لومړنیو ټولګیو د تاریخ کتابونه اوس د ښوونکو د یوې هیأت او د لومړنیو تدریساتو د علمي غړو تر تجدید نظر لاندې دي او چه تجدید نظر وربانډې وشي نو د چاپ او له امله به مطبعې ته واستول شي.

د هند جمهور رئیس ښاغلی دکتور راداکرشنان هغه وخت
چه د کابل موزیم گوری

....

له دی املهٔ چه د رسونه نظری جنبه و نه لری بلکه محتو یات د زده کوونکو له عملی حیات سره رابطه ومومی او د هغوی د ژوندانه له احتیاړ سره مطابقت و کړی په تیر کال کښی هم د نورو کلو پشان د لومړنیو ښوونځیو په پروگرامو کښی خو محلی کسبونه او د کرهڼی چاری زیاتی شوی دی.

د زده کوونکو د درسو تقویه کولو له امله له سمعی او بصری موادو څخه استفاده شوی ده، د درسو گران مطالب د بیلو بیلو سمعی او بصری موادو په ذریعه زده کوونکو ته څرگند او دوی ور باندی پوهول شوی دی. بله وسیله چه د زده کوونکو د معلوماتو

زیاتو لو د پاره استفاده ورڅخه شوې ده روزونکي، صحي او اجتماعي فلمونه دي چه په تیر کال کښې پر له پسې په لومړنیو ښوونځیو کښې ښودل شوي دي . داسې په نظر کښې ونیول شوې چه د پلان په هر کال کښې چه په ځینې لومړنیو ښوونځیو کښې دې وله کتابخانې تهیه شي له همدغه کبله د دغسې کتابخانو اساسنامه جوړه او درسي کتابونه چه باید هغو ښوونځیو ته تهیه شي وټاکل شول .

دغې پروژې خپل نهائي مراحل پوره کړیدي او زر به یوشمیر ښوونځي کتابخانې ولري . د سمعي او بصري تعلیماتو برخې هم خپل فعالیت ته دوام ورکړی داسې ګټور او د کمې بیې مواد ئې تهیه کړیدي، دغه راز د تجربوي ښوونځیو معلمینو او معلماتو له محلي مواد وڅخه بسیط ګټور مواد تهیه کړیدي چه د نورو لومړنیو ښوونځیو معلمین او معلماتې ئې په کنفرانسو او مشاهدو سره په جوړولو او استعمالو لو بلد کړې شویدي د عمومي تعلیماتو او دلو یانو د درسو په برخه کښې د پخوا په شان فعالیتونه روان دي او د موادو یوشمیر کورسونه د هیواد په بیلو بیلو ځایو کښې پرانیستل شوي دي .

له دې امله چه هغوی د کورسو د شاملو موادو د زده کولو سره سره یو یو محلي کسب هم زده کوي د لویانو د کورسو په جمله کښې یوشمیر داسې کورسونه هم تأسیس شویدي چه سر بیره پر سواد د یوه محلي کسب هم درس ورکول کیږي .

د پخوان و بدان د مجاې خپرول د پخوا په شان دوام لري او په هره میاشت کښې اس زره ټوک، چاپیږي چه مستحقینو ته ئې وړیا ورکول کیږي یوه بله وسیله هم له روزونکو صحي او اجتماعي فلمو څخه استفاده ده چه په وخت د ټولنې په تناسب سره ښودل کیږي .

د اساسي تعلیماتو له امله زیاته پاملرنه له ټولنې سره د ښوونځیو د روابطو انکشاف او ټینګولو ته شوې ده او د ټولنې په هرشمیر ښوونځیو کښې د وه نور هم زیات شویدي او س د ستې د ټولنې (۹) ښوونځي د هیواد په بیلو ځایو کښې شته دي چه د پروګرامو په پرمخ بیولو کښې ئې د اساسي تعلیماتو مدیریت او مربوط متخصصین مرسته کوي پدغو ښوونځیو کښې له یوې خوا د ښوونځي رابطه له مربوطې ټولنې سره تقویه کیږي او له بلې خوا زیار ایستل کیږي چه ښوونځي او ټولنه د اصلاح او پرمخ تګ د پاره یو له بله مرسته سره وکړي .

بله موضوع چه په دغه باره کښې د یادولو وړ ده د دغو ښوونځیو د پروګرامو علمي الهم تقویه کول دي او دغه کار پداسې پروګرام کښې د عملي کرهنې شمول د بیلو بیلو ورکشاپو تشکیل او نور فعالیتونه دي چه شویدي، په تیر کال کښې د دولایتو څو تنه ښوونکي او د پوهنې مدیران د یوې میاشتې په موده د ټولنې د ښوونځیو د پروګرامو کتلو له امله فلیپین ته لاړل . د وی د بیرته راتګ نه وروسته د ټولنې په بیلو بیلو ښوونځیو کښې په کار کښې داخل شویدي .

۴: دوو دانیو اصلاح او پشپړوالی:

له دی امله چه د اوسنیو ښوونځیو زیاته برخه په دوهم پلان کښی اساسی وداني ولری په دوهم پنځکلن پلان کښی پیشبیني شوی وه چه په کال کښی دی په ټولو ولایتو کښی د لومړنیو ښوونځیو د پاره پنځوس اساسی ودانی چه (۹) درسی خونی او نوری ورځونی ولری جوړی شی.

په دوهم پلان کښی هر کال د (۳۰) اساسی ښوونځیو پرانیستل په نظر کښی ؤ چه (۲۰) ئی نوی او (۱۰) نور ئی له پخوانیو کلیوالی ښوونځیو څخه په اساسی توگه تعدیل شول.

دغه راز د پلان په هر کال کښی (۱۰۰) کلیوالی ښوونځی (۳۰) د لویانو کورسونه او (۲۰) د سواد کورسونه د محلی کسبو په شمول او په پخوانیو ښوونځیو کښی د (۳۴) محلی کسبو د ځانگو پرانیستل پیشبیني شوی دی چه دغه ټولی پروژی تطبیق شوی او بلکه د اساسی او کلیوالی ښوونځیو په پرانیستلو کښی د خلکو د تقاضا له مخی له هغو څخه چه پیش بیني ئی شوی وه زیات تو ته اقدام شوی دی.

دځارندوی نجونی د کمپنگ په حال کښی

دثانوي تدریساتو دریاست داجراآتو رپوت :

په ٤١، ٤٢ کال کښې دثانوي تدریساتو ریاست دنورو کلو غوندې د تعدیل دلایحو په طرح کولو، دپروګرامو په تجدید نظر، دددرسو په خارنه‌اود ازمویښو په کنترول کښې مجاهده کړې اود هیواد په نورو عرفاني چارو کښې هم دپوهنې دوزارت له بېلو بېلو دایرو سره یې همکاري کړې ده . له هغې جملې څخه په ٤١ کال کښې چه دګران هیواد ددوهم انکشافي پلان لومړی کال و دثانوي تدریساتو ریاست دلومړي پلان په شان دپوهنې دپروژو په عملي کولو اود انکشافي پلان په پیشبینیو کښې جدیت کړی دی .

هغه ښوونځي چه‌ددوهم پلان په لومړي کال کښې ئې له لومړنۍ څخه منځنۍ ته ارتقاء کړې ده په لاندې ډول دي .

۱ : دبدخشان د جرم منځنی ښوونځی .			۱۰ دشبرغان د سرپل منځنی ښوونځی		
۲ دبامیانو منځنی ښوونځی					
۳ : دننګرهار دخوګی	«	«	۱۱ دپکتیا دزرملې دلومړي برخې «		»
٤ دغزنی دښرنی «	»	«	۱۲ دګرشك د خلیج	«	»
٥ : دکندهار د ترین	»	«	۱۳ دمزارشریف دخلم	»	»
٦ دقندز دنجونو	»	«	۱٤ د غوربند د سیاه ګرد	«	»
۷ دسلطان شهاب الدین «		»	۱٥ د ا.بدخوی دنجونو	»	»
۸ دشیوی	»	«	۱٦ دجلال آباد دنجونو	«	»
۹ دمیدان	»	«			

دزیاتو معلوماتو دپاره څرګندیږي چه‌د دوهم پنځکلن پلان په کلو کښې هرکال داسې پیشبیني شوې ده .

۱ : په منځني سره د۱۲ لومړنیو ښوونځیو ارتقا چه‌له هغې جملې څخه د پنځه یو ټولګیز یو دوه ټولګیز اویو دري صنفي ټولګیز ښوونځي دایرشي .

۲ : دیوه منځني ښوونځي ارتقاء په لیسې سره .

۳ : دیوې نوې لیلیې پرانیستل.

له‌دې کبله چه‌د لومړنیو ښوونځیو فارغ التحصیلان کم وو نو لکه څنګه‌چه لومړۍ پیشبیني شوې‌وه منځني ښوونځي په دو ځانګو او دریو ځانګو سره و نه شو پرانیستلای نو ځکه ددې دپاره چه ټولنې ته دمنځنیو ښوونځیو دفارغ التحصیلانو په‌تقدیمولو کښې کموالي رانشي داسې تجویز وشو چه‌د دوو ځانګو اودریو ځانګو دمنځنیو ښوونځیو په‌عوض کښې‌دې دځانګو په تناسب سره منځني ښوونځي پرانیستل شي لکه چه‌همدغه خبره عملي‌شوه دخلکو دپرله پسې تقاضا په اثر دښوونځیو ودانۍ په بشپړولو، دمعاشو اود ښوونکو په‌ورکولو کښې ئې‌خپله‌همکاري وکړه له بست څخه اضافه څوارلس یوټولګیز منځني ښوونځي اودوه نورمنځني ښوونځي تأسیس‌شوې‌دي‌چه

له دغو دوو څخه یو د غور بند د سیاه ګرد د منځنۍ ښوونځۍ او بل دسلطان شهاب الدین د منځنی ښوونځۍ څخه عبارت دی .

هغه یو منځنی ښوونځی چه تراکل شوی و د دوهم پلان په لومړی کال کښی په لیسه مبدل شی. دابونصرفراهی منځنی ښوونځی دی . دغه رنګه لکه څنګه چه پورته یادشول په دوهم پلان کښی داسی تأسیسات تشکیل شو ل :

۱: دپنجشیر درخی منځنی ښوو نځی د پروان په پو هنه کښی

۲: دچاریکار و منځنی ښو ونځی د پروان په پو هنه کښی .

۳: دکندر خیلو » » دپکتیا » »

٤: دزوړ ارګون » » دپکتیا » »

٥: دکره باغ » » د غزنی » »

٦: دشینډنډ » » د هرات » »

۷: دسید آباد » » دکابل » »

۸: دچارآسیا » » دکابل » »

۹: دپغمان » » دکابل » »

۱۰ : دمحمدآغی » » دکابل » »

۱۱: دپنجوایی » » دکندهار » »

۱۲: دموسی‌عبداالواسع » » دکندهار » »

۱۳: دده‌راود » دګرشك » »

۱٤: دبدخشان دنجونو مختلفی منځنۍ ښوونځی.

دیوه منځنی ښوونځی سهمیه چه په لیسه بدلی ارتقا کوله دهرات دپوهنی دمدیریت په غوښتنه تیرکال دمهری منځنی ښوونځی ته ورکړل شوی وه لکه چه په ٤۰ کال کښی لسم ټولګی تشکیل او د بو د جی چاره یی د پوهنی د مدیریت دخپل مدیریت له بودجی څخه ورکړه او پدی کال کښی یی بو د جه له انکشافی بو دجی ورکوله کیږی .

دپوهنی وزارت له دی امله چه وکولای شی چه دمرکز دلری ځایو څخه او ولایتو طلا بو ته له لومړنیو څخه دلوړ و تحصیلاتو چانس ورکړی دمرکز په لیلیه ښوو نځیو علاوه یی په دوهم پلان کښی هم دلومړی پنځکلن پلان په شان هرکال دهر و لایت په مرکز کښی د یوه لیلیه ښوونځی پیشبینی وکړه چه دپلان دلومړی کال سهمیی په سپین بولدك کښی دیوی لیلیی دایریدل لازمول هلته یوه لیلیه پرانستل شوه اودهغی په څلورمو او اوومو ټولګیو کښی یوسل او شل تنه نوی زده کوونکی شامل کړل شول پدغی لیلیه کښی دلومړنی دوری پرفارغ التحصیلانو علاوه په نظر کښی نیول شوی و چه دکلیو الی ښوونځیو دفارغ التحصیلانو دځلورم

ټولګی دوې ځانګی هم دولایتو له لری ځایو څخه مرکز ته راغونی او په څلورم
ټولګی کښې یې ترزده کړه لاندې ونیسی. پدغه پورتنی ترتیب سره د دوهم پلان
په اومړی کال کښی دمتځنیو ښوونځیو، لیسو او لیلیو شمیر چه دثانوی تدریساتو
په ریاست پورې مربوط دی (۹۲) ته رسیدلی چه له دغی جملی څخه (۲۳) لیسی (٦٤)
منځنی او (۷) لیلیې دی چه د لیلیو په جمله کښی دخوشحال خان او رحمان بابا لیسی هم
شاملی دی .

د ٤٢ کال په اولو وختو کښی هم لکه د نورو کلو په شان د دی د پاره چه د مضمونو
تدریسی ښی لاری او عصری میتودونه وموندلی شی او خپل تدریسات ښه ژوندی کړی
نو دغی مفکوری له مخې د لیسو د دوو لسمو ټولګیو د فزیک او ریاضیاتو په پروګرام کښی
د سیانس د پوهنځی د استادانو تر کتنه لاندی تجدید نظر وشو او ددا سو مسألو فهرست
واخستل شو چه زده کوونکی یې له آسانه لیاری څخه تطبیق وکړای شی چه د ښوونکو
د استفادې د پاره د نوموړو استادانو نظر یې په پوره اندازه
د دار التألیف د ریاست د ګستتنر په دستګاه کښی چاپ او معلمینو او معلماتو ته
ورکړ لی شوی .

د ثانوی او مسلکی ښوونځیو تعلیماتنامه د استخراج د لایحې په شمول
چه ځینی موادیې تعدیل شویدی او هم لازمه وه چه دغه تعلیماتنامه دې په فارسی او پښتو
واخستله شی د ټولو اصلاحاتو نه وروسته د چاپولو له امله د پوهنې مطبعی ته واستول شوه
چه یو زرټوکه چاپ کړی، لکه چه اوس دغه تعلیماتنامه په مجلد ډول چاپ او د پوهنې وزارت ته
لیږدول شویده. دغه راز د فزیک کیمیا او بیالوژی د لابراتوارسیټونه چه په پخوانی
فرمایښت سره له خارج څخه رارسیدلی دی د ګوښې هیأت
په واسطه سیټ بسط شوی او هغو لیسو ته ورکړل شول چه اصلا
یې لابراتوار نه درلود .

له دی امله چه دغه سامانونه د مرکز او ولایتو لیسو او ښوونځیو ته ویشل شویدی ددی
له امله چه په تشریح کښی ئی مشکلات پیښ نه شی د ثانوی تدریساتو په لازم ګڼلو سره د هغو
سیټو د مربوطو سامانو له هری یائی څخه دوه سوه نسخې د دار التألیف د ګستتنر په دستګاه
کښی چاپ کړی شوی او هم دغه سیټو ته مربوطو مرجعو ته واستول شول .

د پوهنی وزارت له دی امله چه د ساینس پیاوړی ښوونکی ئی کم دی نو د پس له وخته
کورسو په واسطه چه د پوهنتون د ریاست په سلسله او د پوهنې د نورو تدریسی چارو
په همکاری سره دوام مومی د هغو ښوونکو د علمی او تجربوی سویې په لوړولو کښی
هر کال جدیت کوی او په دی هڅه کښی دی چه تر څو ئی چه امکان وی زیاته استفاده دی
له هغو ښوونکو څخه وشی او زیات ښوونکی دی د هغوی له درس څخه استفاده وکړی . کوم
تجویز چه په دغه زمینه کښی شویدی او په ٤١ کال کښې عملی کړی شو د زرغونې په لیسه کښی
د ساینس د ورکشاپ پرانیستل وو چه د نجونو د لیسو د معلماتو د استفادې د پاره ئی د ښوونی

اور وزنی دمؤسسی پههمکاری په کار پیل کړی دی . دغه راز دمرکزاو ولایتو دلیسو دمعلمینو اومعلماتو داستفادی دپاره دثانوی تدریساتو پهمشوره داد بیاتو دپوهنځی دجغرافیی دمؤسسی لهخوا داسی تجویز وشو چه په هره میاشت کښی دیوه د داسی جغرافیی بلوټن چهدمربوطی جغرافیی موضوعات پکښی درج وی دثانوی تدریساتو دریاست پهسلسلهدی مربوطو مراجعو تهواستول شی لکهدهری میاشتی په پای کښی هغه بلوټنونه دثانوی تدریساتو ریاست ته رارسیږی او دمعلمینو او معلماتو داستفادی دپاره لیږل کیږی .

لکه څنګه چهپدی وختو کښی د ادبیاتو دپوهنځی ریاست خبر راکړی دی دجغرافیی دموسسی په خیال کښی دی چه دا لاندی کتابونه هم چاپ او دمعلمینو اومعلماتو داستفادی دپاره ئی واستوی :

۱ : فزیکی جغرافیه .

۲ :داقتصادی جغرافیی مبادی .

۳ : جیو مور فولوژی .

په ٤۱ کال کښی هم لکه دنورو کلو پهشان درحمن بابا دلیسی اته تنه لایق فارغ التحصیلان دلوړو تحصیلاتو دپاره اروپائی هیوادو ته لکه المان، بلژیك اتریش او انګلستان لیږل شویدی . چه د ساینس په درجه ددیپلوم له اخیستلو نه وروسته بیرته راشی او ضمناً د خپلو تحصیلاتو له ختمیدلو نه وروسته د ستاژ په توګه د یو څه مودی دپاره د هغو ځایو په ښوونځیو او روز و نکو مرکزو کښی کار وکړی سربیره پر هغه د فرانسی د خارجه چارو د وزارت د مربوطو مقاماتو او په پاریس کښی د افغانی اوی سفیر سره د ثانوی تدریساتو ریاست دمستقیم تماس پهاثر موافقهشویده چه هر کال دیدوهتنهد پنځو کلو دمودیدپاره دسکالرشپ تر پروګرام لاندی په معلمی او اداری شقوقو کښی ومنی. دغه دوه تنه باید دفرانسوی ژبو لیسو له فارغ التحصیلا نو څخه وی لکه چه ددغو کسانو دمعرفی پهباره کښی په ٤۱ کال کښی اوهم دهغو دوو تنو په باب چه باید په٤۲ کال کښی له هغو شرطو لاندی ولیږل شی اقدام شویدی.

دثانوی تدریساتوریاست دنورو کلوغوندې دښوونځیو ددری میاشتنی ازموینی په تیره د هغو دکالنی ازموینی څارنی او کنترول کړیدی .

په ٤۱ کال کښی زمونږ لیږل شویو هیأتو دکندهار احمد شاه بابا ، میرویس د مزار شریف دباختر ، دهرات دسلطان غیاث الدین دخان آباد دلیسو د بکلوریا په ازموینو کښی دپوهنی له مدیریتو اودښوونځیو لهروزو نکو هیأتوسره همکاری اومعاونت کړیدی . دثانوی تدریساتو دریاست په مرکز کښی دپوښتنو د انتخاب دهیأتو په مرسته له څلورو زرونه زیاتی پوښتنی اوپهلومړی اوددوهم چانس کښی

دبکلوریا ددورې دپاره دوه زره پیلې پوښتنې تهیه کړې او سم له هغو سره
و۴۱ کال دلیندی او دکب په میاشتو کښې ازموینې اخیستل شوې دي .

دکابل دمرکز دلیسو په ازموینو کښې چه د مرکز د لیسو نه علاوه د پروان
دنعمان لیسه ، دغزني دسنایي لیسه هم پکښې شاملې دي .

دهلـکانو دلیسو دپاره داستقلال لیسه او دنجونو دلیسو دپاره دملالۍ لیسه دازموینې
مرکز ټاکل شوي و چه دلیندی او دکب دمیاشتو دازموینو له جریان څخه دوه سوه
تنه پوهنځیو متخصصینو او واکمنو کسانو دلیسو له ښوونځو سره د ممیز او ممتحن
په حیث په ګډون کښې کړیدی .

دبکلوریا دازموینو مشمولین نسبت (۴۰) کال ته په (۴۱) کال کښې (په سلو
کښې ۲۵) زیات وو دغه راز نسبت تیر کال ته ئې په (۴۱) کال کښې د هلـکانو
په ښوونځیو کښې (په سلو کښې ۳۰) او دنجونو په ښوونځیو کښې (په سلو کښې
۲۵) فارغ التحصیلان زیات وو .

د هلـکانو دطبقې دبکلوریا فارغ التحصیلان حربي پوهنځي، د پولیسو عالي
ښوونځي او دپوهنتون ریاست او دنجونو د لیسو فارغ التحصیلاني لوړو تحصیلاتو ته
ددوام ورکولو دپاره دپوهنتون ریاست ته او یا دنجونو په ښوونځیو کښې د معلمو
په حیث دمقررولو دپاره دپوهنځي دښوونـکو مدیریت ته معرفي شویدي .

متفرقه چارې: دثانوي تدریساتو دریاست همکارۍ دپوهنې دوزارت له نورو
دایرو سره په تیره دثانوي مربوطو ښوونځیو دپاره دمعلمینو او معلماتو په استخدام
او موندلو کښې دښوونـکو له مدیریت سره ـ دضرورت وړ سامانو په توزیـع او تهیه
کولو کښې داداري لوی مدیریت سره دبیلو بیلو ټولـګیو د درسي کتابو په تهیه
او چاپولو کښې چه یدی وختو کښې دمتعلمینو او متعلماتو شمیر ورځ په ورځ زیاتیږي
د دارالتالیف له ریاست سره د پخوانه زیاته ده او ددغو ټولو پرابلمو په حل کولو
کښې په تیره دښوونـکو دکموالي په مقابل کښې چه ورځ په ورځ کمیږي دتدبیرو
په نیولو کښې یو له بله کوښښونه شویدي .

لـکه څنـګه چه پورته یاد شول دپوهنې وزارت له څو کلو راپدې خوا داجتماعی
او ساینس په بیلو بیلو شقوقو کښې دروزلو له امله دبکلوریا یو شمیر فارغ التحصیلان
خارج ته لیږلي دي چه د بیرته راستنیدو په وخت کښې دښوونـځیو د معلمي
چوکاټ تقویه او ټـول مضمونونه دلیسو په عالي ټولـګیو کښې دداخلي پیـاوړو
ښوونـکو په واسطه تدریس کړی شي .

د پوهنې ددغو زلمیـانو دمصارفو دتحصیلاتو او اجرا کـولو اداره دثانـوي
تدریساتو دریاست څخه دباندې دپوهنتون دریاست په سلسله عملي کیږي. سربیره
پرهغو له دې کبله چه زده کړونـکي له بکلوریا څخه وروسته په خارج کښې د افغاني

مامور په حیث دخپلو اولیاؤ د تقرر په‌نظر له اولیاؤ سره خارج ته ځی او باید خپلی زده کړی ته هلته دوام ورکړی دهغوی د تدریسی چارو کنترول اوڅارنه او کوم کسان چه پدغه جمله کښی په حکومتی نرخ دا سعارو اجازه غوالی دا ډول دثانوی تدریساتو دریاست په واسطه‌سره کیږی لکه‌چه په۱٤ کال کښی دپخوا په څیر دهغوی د تعلیمی ر پوټ درار سیدو په وخت کښی له (۵۰) تنو نه زیاتو کسانو له پاره افغانستان بانك‌ته دهغوی دا سعارو پیرودلو اجازه صادره شوده.

دپوهنی وزارت له څو کلو را پدی خوا خپله پاملر نه دآرت او مستظرفه صنعت په لوری اړولی ده اوددی له امله چه دښوونځیو متعلمین اومتعلما تی زیاتی تشویق اوترغیب شی او هغوی دښه ذوق په‌ژوندی کو لو کښی مرسته ورسره وشی په کال کښی یوځل دمتعلمینو اومتعلماتو دلاسی چارو درسامی، نقاشی آثار چه پخواد خزان دسالون په نامه دایرکیده ښودل کیږی اوددی دپاره دولایتو دښوونځیو او لیسو دزده کوونکو درسامی آثار هم وښودل شی په۱٤ کال کښی دچنګاښ دمیا شتی په آخره هفته کښی چه هغه وخت دولایتو دپوهنی مدیران دمدیرانو په کا لنی مجلس کښی دګډون له‌امله مرکز ته راغلی دخپلومربوطو زده کړونکو آثار ورسره راولی چه وښودل شی. لکه چه په غه‌ښودنه کښی دمرکز دلومړینو ښوونځیو دمسلکی او ثانوی ښوونځی اودولایتو دمسلکی اوثانوی - ښوونځیو دزده کړونکو آثار چه (۵۰۰۰) نه‌زیات ؤو ښودل شول او مسابقه ئی وشوه اولدی امله چه‌ددغه‌کار تشویقی جنبه نوره هم تقویه‌شی دثانوی‌تدریساتو ریاست دوزارت له مقام څخه‌د منظوری له اخیستلو نه وروسته یوواکمن هیئات وټاکه‌چه په‌یوه ټاکلی تناسب سره دالومړنیو، منځنیو اودهلګانو اونجونو دلیسو) دبیلو بیلو دواوړیرومهمو آثارو ته‌جا ئزی‌وویشی.

لدی کبله چه زده کوونکی دبکلوریا ددوری له‌بشپړو لو نه وروسته او د زده کړی له بشپړ و لو نه دپخوا له خپلو اولیاؤ سره خارج ته‌ځی دبیر ته‌را ګرځید و په وخت کښی ئی تعلیمی تصدیق په‌انګلسی ژبه ور کول کیږی .

دمعلمینو، معلماتو مامورینو مستخدمینو اواجیرانو بودجه‌چه‌ددوهم پنځکلن پلان پراساس ئی پیشبینی‌شوی‌ده اودمفصل لست ئی دمرکز او دثانوی تدریساتو دمربوطو ولایتو له‌ښوونځیو څخه جزوار غو بښتل شوی دی بو دجه ئی دپلان دبور ددریاست اودبودجی دمدیریت سره دمشوری نه‌وروسته‌درارسیدلی دمنظوری‌سره سم ترتیب اومربوطو مراجع ته‌ئی واستول‌ه شو . او ضمنا د پخوانیو ودانیو ترمیم او دنمیکاره ودانیو دبشپړولو اود هغو ودانیو چه دمرکز او ولایتو دښوونځیو دپاره ئی نوی پیشبینی شوی‌ده منظور شوی‌پیسی ئی دتعمیراتو له‌مدیریت سره‌دمشوری نه‌وروسته‌دهغو ښوونځیو دضرورت له‌مخی ویشل شوی او د تعمیراتو مدیریت په‌لاس مربوطو مراجعو ته ایستول شوي دي.

دمسلکی تدریساتو دریاست فعالیتونه:

دمسلکی تدریساتو ریاست چه دمربوطو ښوونځیوغایه ئې په بیلو بیلو شقو کښې دفنی کسانو روزل دي دګران هیوا په بیړه تحولاتواو پرمختګو کښې ئې دانکشافی پروژوسره سم دپرو ګراموا و کارکاؤ په اصلاح او تکامل دښوونځواوزده کوونکو په روزنه او زیاتولو د مسلکي ښوونځیو په زیاتولو اودودانیو په اصلاح کولو کښې فعالیتونه کړیدی چه لنډیز یې پالاندې ډول دی :

۱: نوی تاسیسات او ځانګو او ښوونځیوته ترقی ورکول .

الف: په ولایتو کښې دمستعجله دارالمعلمینو دځانګو پرانستیل .

له دې کبله چه دهیواد په مرکز اوولایتو کښې دلومړینو ښوونځیو د انکشاف ـ او زیاتوالی په اثر ښوونکو ته ز ښته زیاته اړه لیدله کېږی نو دښوونکی دکموالی دلری کولو له امله په ۴۱ ـ کښې په ولایتو کښې دمستعجل دارالمعلمینو په نامه دمنځنیو ښوونځیو اودارالمعلمینو په څنګ کښې دښوونکو درروز لو «۲۹» څانګیجوړې شوی چه ۱۳ څانګی ئې لیلیه او ۱۶ ئې نهاری دی او په غو ولایتو کښې پرانیستلی شوي دی :

د قطغن د پوهنې په مدیریت کښې یوه لیلیه او دری نهاري ځانګی .

د هرات	»	»	»	»	یوه	»	
د پکتیا	»	»	دوه	»	.	.	.
دغوراتو	»	»	یوه	»	.	.	.
د بدخشان	»	»	»	»	.	.	.
د ننګرهار	»	»	یوه	»	څلور	»	»
دغزنی	»	»			یوه	»	»
دمیمنی	»	»			»	»	»
دپروان	»	»			دوې	»	»
د کابل په لوګر کښې	«	»			یوه	»	»
په شبرغان کښې					»	»	»
«فراه کښې			یوه	»	.	.	.
«ګرشك کښې			دوه	»	.	.	.
«کندهار کښې					»	»	»
«تالقانو کښې			.	.	»	»	»
«مزارشریف کښې			دوه	»	.	.	.

دغه راز د کندهار او ننګرهار په ولایتو کښو دوه نوی تجربوی ښوونځې تأسیس شویدی .

پدغو ښوونځیو کښی دمربوطو دارالمعلمینو دښو و نځیو زده کوونکی درسی تطبیقات کوی

ب: دهوټلدارۍ ښوونځی :

دهوټلدارۍ د پاره چه فنی او اداری پرسونل می په کارونو د پوهنی وزارت دسږ کال په سرکښی دهوټلدارۍ ښوونځی تأسیس کړ . پدغه ښوونځی کښی دنهو تو لګیو فارغ التحصیلان منل کیږی چه ځینی ئی لیلیه او ځینی ئې نهاری دی .

ج: ددیپارتمنتو تشکیل :

دغه لوی تشکیل په اساس چه په ٤١ کښی دمسلکی تدریساتو دپاره منظو ر شو دالاندی ډول دیپارتمنتونه دمربا طو ښو ونځیو دځارنی او لارښو دنی له امله ددغه ر یاست په تشکیل کښی زیات کړی شول :

۱: دښوونکو دروزنی لومدیریت:

دغه مدیریت په ۱۳٤۰ کښی په کار پیل وکړی چه دمرکزاوولایتو ددا را لمعلمینو دښو و نځیو ، د بدنی روزنې د ښو و نځی او دا بن سینا دښو و نځی ځارنه اولارښو د نه کوی .

۲: تخنیکی لوی مدیریت:

تخنیکی لوی مدیریت چه دمرکز اوولا یاتو دمیخانیکیی ښو و نځیو ځانه او لارښو د نه کوی او د ټا نوی تخنیک ښو و نځیی هم ورپوری تړل شو یدی د ٤١ کال دلږم دمیاشتی له اول ځخه چه تأسیس شوی او په کار ئی کړ یدی

۳: دکرهنی دښوونځیو لوی مدیریت:

چه دکرهنی دښو و نځیو لارښو د نه کوی دسږ کال په اول کښی ی تأسیس شو یدی

۴: ددینی مدرسو لوی مدیریت :

دغه مدیریت چه دمرکز او ولایاتو ددینی مدرسو چاری اجراه کوی د ٤١ کال دکب په میاشت کښی تأسیس شوی دی.

د: دصنایعو په ښو و نځی کښی دسیرا میک دځانګی په نامه یوه نوی ځانګه زیاته کړی شوی ده.

ه: دشاه دخت بلقیس مسلکی لیسه چه په ۴۰-٤١ کښی ئی ۱۲ ټولګی ته ارتقاء کړی وه د ٤١ دمرغومی په میاشت کښی ئی دخپلو فارغ التحصیلا تو شپا ړ س کسیزه لومړی دسته ټولنی ته تقدیم کړه چه په مربوطو پوهنځیو کښی وویشل شوې .

په ٤١ کال کښی د مسلکی ښوونځیو د فارغ التحصیلانو شمیر په لاندی ډول توضیح کیږی:

عربی دارالعلوم	٤١	تنه
شرعیه مدرسه	۲۷	»
بلقیس	۱٦	»
اسدیه	۸	»
دننګرهار دارالمعلمین	۱۹	

نوی مقرری

دمطبوعاتو دوزارت معین
ښاغلی محمد خالد روښان

د پلان دوزارت معین ښاغلی
عبدالله یفتلی

دمخابراتو دوزارت معین ښاغلی
انجنیر نصرت الله ملکیار

دفوایدعامې دوزارت معین
ښاغلی محمد یعقوب عطایی

نوی مقرری

د پوهنې د وزارت د مسلکي
تدریساتو رئیس ښاغلی
دکتور سیف الرحمن صمدی

د پوهنې د وزارت د پلټنې رئیس
ښاغلی پوهاند غلام حسن مجددی

د پوهنی د وزارت د پښتو ټولنې مشر
ښاغلی پوهاند صدیق الله رښتین

د پوهنتون د انجنیری د پوهنځي
رئیس ښاغلي دکتور عبدالغفور قیسانی

د پوهنې د تجارتي مطبعې رئیس
ښاغلی عبدالغفور احمدی

دارالمعلمین	۸۰ تنه
نجم المدارس	» ۱۳
فخرالمدارس	» ۵
دکندهار میخا نیکی	» ٤۹
دخوست میخا نیکی	» ۳۳
دفراه په صنا ئعو کښې	» ۱۲
دابن سینا په ښوونځی کښې	» ۳۲٦
دثانوی تخنیك » »	» ۷۲
دکرهڼې » »	» ۷۵
دتجارت » »	» ۲۵
لیلك او شمیر » »	» ۳۱
دصنایعو » »	» ۵٦
دسپورت » »	» ۹
دکابل دمیخانیکی ښوونځی له نهم ټولګی څخه	» ۱۲٦
» » » » دوولسم » »	» ۱٤
دهرات په جامع مدرسه کښې	» ٦

دمسلکی تدریساتو د ریاست دمربوطو ښوونځیو دداخله شمیر لست په ٤۲

کابل کښې

۱	دتجارت په ښوونځی کښې	٤۰۰ تنه
۲	د بلقیس »	» ۳۲٦
۳	دکابل دصنایعو »	» ۳۷۹
٤	دثانوی تخنیك »	» ۳۵۲
۵	د کرهڼې »	» ۲٦۰
٦	دهوټلداری »	» ۲۸
۷	دکابل ددارالمعلمینو »	» ٤۷۲
۸	د بدنی روزنی »	» ۲۰٦
۹	داداری انستیتوت »	» ٦۵
۱۰	دکابل په میخانیکی ښوونځی	» ۷۵٤
۱۱	دخوست » »	» ۱٦۳
۱۲	دکندهار » »	» ۱۵۵
۱۳	دصنا ئعو » »	»
۱٤	دفراه » »	» ٤۲۸

۱۵	دبغلان دکرهنی پهښوونځی کښي	٤ تنه
۱٦	دهرات ددار المعلمینو «	۳۰۳ »
۱۷	د ننگرهار « «	٦۱٦ »
۱۹	دکندهار پهمیرویس « «	۳٤۸ »
۱۹	د ابن‌سینا په ښوونځی کښي	۱۲۷۹ »
۲۰	دلیك او شمیر «	۲۹٦ »
۲۱	دکابل په عربی دار العلوم «	۲۰٤ »
۲۲	دپغمان په شرعیهمدرسهکښي «	۱۸۹ »
گڼه	ښوونځی	داخلهشمیر
۲۳	په نجم المدارس کښي	۱۲۵ تنه
۲٤	دمزار شریف په اسدیه کښي	۱۱۰ »
۲۵	دمیمنی په ظاهر شاهی کښي	۵۰ »
۲٦	دتخارستان په مدرسه کښي	۷٦ »
۲۷	د هرات په فخرالمدارس کښي	۱۳۹ »
۲۸	په جامع مدرسه کښي	۱۳۸ »
۲۹	دغزنی پهمستعجل دارالمعلمین کښي	۳٤ »
۳۰	د کندهار « «	٦۵ »
۳۱	دگرشك « «	٦۹ »
۳۲	دفراه « «	۳۵ »
۳۳	دبدخشان « «	۳۰ »
۳٤	دمزارشریف « «	۷۰ »
۳۵	دشبرغان « «	۳۵ »
۳٦	دمیمنی « «	۳۵ »
۳۷	دهرات « «	٦۲ »
۳۸	دغوراتو « «	۳۵ »
۳۹	دلوگر « «	۳٦ »
٤۰	دننگرهار « «	۱٦۰ »
٤۱	دپکتیا « «	٦٦ »
٤۲	دپروان « «	۹۵ »
٤۳	دقطغن « «	۱۰۵ »
٤٤	دتالقانو « «	٤٤ »

ښودنهاوروزنه

دمسلکي ښوونځیو ښوونکي تر روزنه لاندی نیول شوی دی او یو شمیر تهلي

خارجي سکالر شپونه ورکي شوي دي چه دهغوي علمي سويه جګه شي او دخپلو درسي پروګرامو پرمخ بيولو کښي پرېالي وي لکه چه په تير کال اوسني کال کښې (۴۰) تنه دلويديز المان د سکالر شپ تر پروګرام لاندې لويديز المان ته او (۱۸) تنه دامريکي متحده ولاياتو ته لېږل شوي دي سربيره پر هغو وخت په وخت د ښوونکو د پاره ژمني اودوبيني ورکشاپونه داير شوي دي چه د متخصصينو تر کتنه لاندي پخپلو اختصاصي څانګو کښې زيات معلومات حاصل کوي په تطبيق کولو کښي ئي هم لارښوونه شوي ده.

دمسلکي ښوونځيو دکتابخانو او لابراتوارو په باب داسي اجراآت او اکمالات شويدي.

الف: دطلابو د زياتو معلوماتو او کتابخانې د اکمال د پاره دپغمان دشرعيه علومو مدرسي ته څو علمي کتابونه تهيه شويدي.

ب: دکابل ددارالمعلمينو کتابخانه ښه ترتيب شوي ده اوطلابو تر استفادې لاندي شوي ده.

ج: دثانوي تخنيك دښوونځي کتابخانه چه دساينس او اجتماعي (۸۵۰۰) کتابونه پکښي دي ترتيب شوي او دکتابخانې دعمومي دستور سره سم تر استفادې لاندې ده. دغه راز دکندهار او ننګرهار ددارالمعلمينو کتابخانې مرتبې شويدي.

دمربوطو ښوونځيو په نورو کتابخانو کښي څو ئي چه امکان ؤ نوي کتابونه تهيه او ترتيب شويدي.

ه: دکابل ددارالمعلمينو دپخوانيو لابراتوارو کمبود سامانونه او لوازم بشپړ شوي او تر استفادې لاندې دي.

و: دکندهار، ننګرهار، هرات ددارالمعلمينو او د تجارت، بلقيس اود بغلان دکرهڼي ښوونځيو ته دلابراتوار سامانونه تهيه او تراستفادې لاندې دي.

ز: بو اندازه سامانونه دموټرو، ماشينو، برښنا اودنجارۍ دشاپونو دپاره تهيه او تراستفادې لاندې دي. دغه راز د شاپ، دکرهڼي د فارم او نورو دپاره هم سامانونه او لوازم بشپړ شويدي.

ح: دثانوي تخنيك دکابل، خوست، کندهار ميخانيکي ښوونځيو اود کابل او فراه دصنايعو دپاره دضرورت په اندازه سامانونه او لوازم تهيه شويدي.

دانګليسي ژبي يومجهز لابراتوار دکابل په دارالمعلمينو کښي په کار پيل کړيدي دغه رنګه دلسان يو لابراتوار په ثانوي تخنيك کښي پرانيستل شو.

درسي پروګرامونه:

دکرهڼي دتخنيك، ميخانيکي دصنايعو په ښوونځيو اودينې مدرسو کښې چه پخوا به پښتو تدريس نه پکښي کيده د پښتو مضمون پکي زيات شويدي دولايتو ددارالمعلمينو په پروګرامو کښې دښوونې اوروزني مسلکي مضمونونه او د تدريس زده کړه اضافه شوي دي.

دمستعجلو دارالمعلمینو دښانګوډپاره نوی پروګرام ترتیب او دسږنی تعلیمی کال له اول څخه به تر تطبیق لاندی کړی شی .

دلیك او شمیر دښوونځی به پروګرام کښی تجدید نظر شوی د ساینس مضمو نو نه اجتماعی درسونه، لسان او مسلکی مضمونو نه تهیه او تقویه شویدی. دصنایعو دښوونځی پروګرام هم نوی او تقویه شو .

به موسیقی کورس کښی دتیر کال په نسبت زیات فعالیت شویدی او او س (۱۲۰) تنه زده کړونکی لری او په نظر کښی دی چه په دی نږدی وختو کښی به دهغوی شمیر زیات کړی شی. دغه کورس د پرمختګ په حال کښی دی او تر اوسه پوری ئی دزیاتو بلبل شویو کسانو په مخکښی دری کانسرتونه ورکړیدی .

دپښتوټولنی داجراآتو رپورت

الف ـ چاپ شوی کتابونه:

۱ـ دزده وینا دښاغلی الفت داشعارو مجموعه .

۲ـ دپښتونستان دورځی مشاعره (د یوی رسالی په شکل) دکابل مجلی دمدیریت له خوا .

ب ـ هغه کتابونه چه تر چاپ لاندی دی:

۱ ـ سیرة النبی څلورم ټوك دښاغلی سیفی ترجمه .

۲ـ پښتانه شعراء دریم ټوك .

۳ـ راز ـ دښاغلی بختانی داشعارو مجموعه .

٤ـ دپښتو ادبیاتو تاریخ دریم ټوك دښاغلی حبیبی تالیف .

٥ـ دفلسفی تاریخ ـ دښاغلی سیفی ترجمه .

٦ـ احمدشاهی شاهنامه دحافظ ګل محمد مرغزی اثر او دښاغلی عبدالشکور رشاد تعلیق او تحشیه ـ (خطاطی شوی ده) .

ج ـ نوی تالیفونه او ترجمی:

۱ـ سیرة النبی (ص) پنځم ټوك دښاغلی سیفی ترجمه .

۲ـ دماشومانو دپاره قیصی دانګریزی نه دښاغلی عزیز الله پښتو نمل ترجمه او ټولونه.

۳ـ ملی موسیقی ـ دپښتو ملی بد لی او غاړی په ۶۰۰ مخونو کښی د ښاغلی اتمان تالیف .

٤ـ تام سایر (انګریزی ناول) دښاغلی لودین ترجمه .

٥ـ انشاء اصول دښاغلی شپون تالیف په سلو کښی اویا لیکل شوی دی .

٦ـ دپښتو ګرامر دښاغلی خادم له خوا په سلو کښی شپیته لیکل شوی دی .

۷ـ دمعاصرو شاعرانو دغوره اشعارو یوه مجموعه ـ د ښاغلي بختاني انتخاب او ټولونه.

۸ـ ژوري څیړنې د ښاغلي حفیظ الله امین تالیف چاپ ته تیار دی .

۹ـ تاریخ قرون جدیده دالبرماله تالیف د ښاغلي ثابت ترجمه تر نیمائی پوري ترجمه شوی دی .

قاموسونه :

۱ـ د پښتو ادبي او شعري قاموس:

د دغه قاموس مقدمه او تمهید د ښاغلي واسعي په قلم لیکل شوی او په کابل مجله کښې خپور شوی دی چه د (۱۰۰) مخو په شاوخوا کښې یوه رساله تری جوړه یږي. د قاموس د موادو دراټولو د پاره د پښتو پخوانی دیوانونه ترکتنې لاندې دی. دا کار ښاغلي واسعي کوی .

۲ـ د پښتو د نوی قاموس د جوړولو ترتیبات د لغاتو د مدیریت له خوا نیول شوی دی.

په دې قاموس کښې به د پښتو لغاتو تشریح په پښتو وشي چه دا کار هم د ښاغلي واسعي له خوا شروع شوی دی .

۳ـ د (انگلیسي ـ پښتو) یو قاموس په جوړولو پیل شوی دی. دغه قاموس به د دیرش زرو تنو لغتونو په شاوخوا کښې جوړه یږي. ترا وسه پوري یې د (ای ـ بي ـ سي) رد یفونه پای ته رسیدلي دی او س به دې قاموس کښې د اکسان کار کوی .

(شپون ـ پولاد ـ لودین)

د کابل مجله:

د کابل میاشتنی مجله په مرتب ډول خپره شوی ده.

پښتو کورسونه:

د ۱۳٤۱ د عقرب په اول کښې د پښتو تدریساتو لوی مدیریت او ورسره د (زیری) اوونۍ ورځنۍ جریده په پښتو ټولنې پوري مربوط شوی دی :

د مرکز د شپږو سمستړو امتحانونه اخستل شوی او اوس په ولایاتو کښې امتحانونه اخستل کیږي .

مقرریه:

څرنګه چه ښاغلي الفت د پښتو ټولنې پخوانی رئیس د ښاغلي دکتور محمد یوسف په کابینه کښې د قبایلو د مستقل رئیس په حیث مقرر شونو د ۱۳٤۲ د سرطان په (۷) ښاغلي پوهاند صدیق الله رښتین د پښتو ټولنې د رئیس او ښاغلي عبدالخالق واسعي د لغاتو د شعبې مدیر د پښتو ټولنې د مرستیال په حیث وقاکل شول.

متفرق کارونه :

د دایرو او موسساتو د رالیږل شوو ـ نومونو ـ لوحو او لایحو ترجمه په پښتو د دایرالتالیف د ریاست د پښتو ترجمو کتنه .

د تاریخ دټولنې د ریاست داجرا آتو رپوټ:

د تاریخ دټولنې دریاست د اجرا آتو کښې دا لاندې نکتې د یادولو وړدي:

۱: دمسلکی غړو برابرول : لکه چه تیر کال دغې موضوع ته اشاره شوې ده چه دمسلکی غړو شمیرې زیات شویدی اواوس ئې شمیر ۱۰ تنو ته رسیږي. دوې ټولو ته دطرح شوی پروګرام سره سم موضوعات سپارل شویدي او ددوی د کار نتیجه دمیاشتنی رپوټ په ډول دټولنې د اخلي مجلس ته ښودل کیږي. ضمناً هغو کسانو ته چه د تحقیقی چارو له مهدې څخه یښه وجه وتلي وی په خارج کښې دمطالعې فرصت هم ورکول کیږي لکه چه پدې وختو کښې په دتاریخ دټولنې د ریاست یو مسلکی غړی دزیاتو معلوماتو دپاره دبرټش کونسل د مرستې له لیارې څخه انګلستان ته واستول شی. پدغه اساس هیله شته چه په څو را تلونکو کلو کښې لایق اشخاص دتاریخ دټولنې ریاست ته وروزو .

۲: د کتابخانې تأسیس : دتحقیق دوسایلو برابرولو د پاره دیوی کتابخانې تأسیس چه ښخوا منظور شوی وه یو بل ګام دی چه دغړو او منسوبینو په کار کښې اسانتیا پیښوی لکه چه دټولنې په تشکیل کښې اوس دستی یو مدیریت د خپرونو او کتابخانې دمدیریت په نامه زیات شویدی چه له یوې خوا دکتابو په غونډولو ترتیب او تصنیف کښې اوله بلې خوا دتاریخ دټولنې دخپرونو په چاپولو او تصحیح کښې مجاهده کوی. ضمناً دتاریخ دټولنې ریاست له ځینې فرهنګی مؤسسو سره لکه بریټس کونسل اود پاریس دمطالعاتو لهعالی ښوونځی سره په تماس کښې شوی دی او خطی نسخو دملګرو فلمو او فوتوکوپی ګانو دتهیه کولو دپاره ئې دغو وړده حاصله کړې ده .

۳: مسلکی چارې: سربیره پرموقوته خپرونو لکه چه (دآریانا مجله هره میاشت په پښتو او فارسی او د افغانستان مجله په هرو درو میاشتو کښې په انګلیسی اوفرانسوی ژبو) خپریږی دتاریخی کتابو اومتونو دچاپولو او خپرولو په برخه کښې داسې چارې سرته رسیدلې دی .

الف: هغه کتابونه چه د۴۱کال له نیمائی راهیسې چاپ شویدی .

۱ : طبقات الصوفیه دخواجه عبدالله انصاری له امالی څخه، دښاغلی عبدالحی حبیبی تعلیق او تحشیه .

۲ : پښتو و لویکان غزنه دښاغلی حبیبی تألیف.

۳ : افغانستان درعصر ګورګانیان هند (افغانستان دهند دګورګانیانو په عصر کښې) دښاغلی حبیبی تألیف .

۴ : دافغانستان درقرن نزدهم (افغانستان په نولسمه پیړۍ کښې) دښاغلی سید قاسم رشتیا د تألیف څخه په پښتو ترجمه .

٥ : یوه رساله په فرانسوی ژبه د موسیو کیفر تألیف چه عنوان ئی (غور د پخوا یك دود مان ملی افغانی است) دی (غوریان یوه افغانی ملی کورنی ده).

ب : هغه کتابونه چه ترچاپ لاندی دی :

۱ : طبقات ناصری د ښاغلی حبیبی له حواشیو او تعلیقاتو سره.

۲ : زبان دو هزار سال قبل افغانستان (د افغانستان دوه زره کاله پخوا ژبه) یادسره کوتل د کتیبی تحلیل له ښاغلی حبیبی څخه.

۳ : هنر خطاطی افغانستان دردو قرن اخیر (په افغانستان کښې په دوو وروستیو پیړیو کښې د خطاطۍ هنر) د ښاغلی عزیزالدین وکیلی پوپلزائی له تالیف څخه ترجمه.

٤ : غور وغوریها (غور او غوریان) د ښاغلی عتیق الله معروف څخه.

٥ : وهوتکیها (هوتك) کتاب په پښتو ژبه د ښاغلی بینوا تألیف.

٦ : د غونو یاتو د نظامی تشکیلاتو په باره کښې. د غه ددی ورو ستی کتابونه د طباعتی مشکلاتو په نسبت د آریانا په مجله کښې ټوټه ټوټه خپریږی. البته د نشر په پړول به هم جلا چاپ او خپاره شی.

ج : هغه کتابونه چه چاپ ته چمتو کیږی.

ذین الاخبار گردیزی چه میکرو فیلم ئی راوسیدلی دی او د تصحیح، تحشیې او نور کار به ئی ژر په زړه شروع شی.

۲ : تاریخ احمد شاهی (احمد شاهی تاریخ) چه ژر بـه ئی میکـرو فیلم راوړ سیږی.

۳ ـ په سلسلۀ افغانستان در متون قدیمه : (د افغانستان په پخوانیو متنو کښې) د افغانستان په باره کښې د چینی زوارو یاد داشتونه.

د پلټنې دریاست اجرا آت :

د لومړۍ څانګې :

۱ ـ دهغو معلمینو او متعلمانو تغییر او تبدیل چه له مرکز څخه ولا یتو ته او یا د هغه په معکس نقل مکان کوی د پارچې پرمخ تبدیلیږی او هغه ښوونځی ته معرفی کیږی چه دوی وغواړی او دریاست مقام ئی لازمه وګڼی. همدغه ډول ئی له پخوانی ښوونځی څخه توی ښوونځی ته د سوانحو کلاتونه او نور سوابق ئی د همدې څانګې په وسیلو غوښتل کیږی او مربوطو مراجعو ته ئې استول کیږی.

۲ ـ هغه متعلمین چه د مرکز او ولایتو په لیسو او ښوونځیو کښې شامل وی او د متعلمی په موخت کښې ئې ته په عسکری کښې نوم لیکنی د مربوط ښوونځی د اطلاعین له مخې ئې د پیچې جلب د همدې څانګې په واسطه تیاریږی. په همدغه ترتیب سره کله چه هغه ذده کړونکی له ښوونځی څخه فارغ شی او یا په کوم بل علت له ښوونځی څخه واېستل شی عسکری مقدس خدمت ته ئی د جلبولو او لیږلو لپاره د همدې څانګې په واسطه مربوط مکلفیت ته خبر ورکول کیږی.

۳ ـ هغه زده کوونکی چه له ثانوی یا مسلکی ښوونځیو څخه فارغ شوی او زده کړې ته ئې د دوام ورکولو د پاره د پوهنې وزارت له خوا خارج ته لیږل کیږی او هغه کسان چه په خارج کښې ئې د زده کړې په وخت کښې پخپله وخیږی وطن ته د هغوی د بیرته راتګ ترو خته پورې له مربوطو څانګو څخه له معلوماتو نه وروسته هم د پېچې د پاره د هغوی د جلب تمالیدل د همدغې څانګې څخه کیږی .

٤ : هغه زده کوونکی چه د مرکز او ولایتو د لیسو له دوو لسمو ټولګیو څخه او له مسلکی ښوونځیو څخه فارغ شوی او یا په کوم علت سره د ښوونځی له دوولسمو ، یوولسمو ، لسمو ټولګیو او ، ښکته له هغو څخه پرتلی وی او هغه زده کوونکی چه تر عسکری جلب لاندې وی او غواړی چه د احتیاط د ضابطانو په کورس کښې ځان شامل کړی د ملی دفاع وزارت د هغوی معرفی کول او د هغوی د سوانحو د کارتو خانه پرې کول د دفاع د وزارت په سلسله د مربوطو ښوونځیو په ذریعه د همدې څانګې په ذریعه کیږی .

۵ ـ د ځینو زده کوونکی ایستل او هغوی ته جواز ورکول چه د پر له پسې ناکامیدو په نسبت له ولایتو څخه مرکز ته او یا له مرکز څخه ولایتو ته نقل مکان کوی او د ناکامۍ ئې د لوړ رياست ته تثبیت شی دغه اجراآت هم د دغې څانګې په ذریعه کیږی .

٦ ځینې متفرقه لیکونه چه د پلټنې له ریاست څخه صادر یږی او یا له نورو څانګو څخه را رسیږی هغه هم له دغې څانګې څخه اجراء کیږی .

۷ : هغه زده کوونکی چه د لیسو او مسلکی ښوونځیو په اوومو ، اتمو ، نهمو او لسمو ټولګیو کښې وی او نوم ئې په عسکری کښې و رزی ایستل ئې د زیات کلنۍ په نسبت د همدغې څانګې په واسطه کیږی .

ددوهمې څانګې د اجرا آتو لنډیز :

۱ : له یوه ښوونځی څخه بل ښوونځی ته د لیسو د طلابو تغییر او تبدیل ، د دوه کلنو ناکامانو ایستل او د جواز ورکول د دغې څانګې مربوط دی .

۲ : د لیلیه او نهاری طلابو معرفی کول هم د دغې څانګې وظیفه ده .

۳ : هغه زده کوونکی چه غواړی د نورو وزارتخانو په ښوونځیو او یا کورسو کښې شامل شی معرفی کول ئې په همدغه څانګه پورې اړه لری .

٤ : د هرات ، ننګرهار ، پکتیا ، قطغن او نورو ولایتو په لیلیه ښوونځیو کښې د (٦) ټولګیو د ځینی زده کوونکو د شاملیدلو امر همدا څانګه ورکوی .

۵ : په ٤۱ کال کښې په ح ـ ښ کښې د شاملیدو د پاره د ولایتو د پوهنی مدیریتو ته لاړ ښوونه شوی ده چه د ملی دفاع د هیأتو د ورتګ په وخت کښې د بست په قرار له خپلو مربوطو ښوونځیو څخه د (٦) ټولګیو له فارغ التحصیلانو څخه ورمعرفی کړی . لکه چه (٤۹۵) تنه فارغ التحصیلان له دغه امله تماکل شوی وو .

٦ : په ٤۱ ـ ٤۲ کښې د ابن سینا په ښوونځی کښې د شاملیدو د پاره د ولایتو او پوهنی څخه (۳۵۱) تنه معرفی شویدی .

نوی مقرری

د پلان په وزارت کښی د پلان
رئیس ښاغلی محمد اسحق عثمان

د مالیې د وزارت د گمرکاتو رئیس
ښاغلی دکتور غلام حیدر داور

د پلان د وزارت د احصائیې
رئیس ښاغلی باقی یوسفزی

په چمن کښی افغانی وکیل التجار
ښاغلی عبد الرشید

نوي مقرري

د تجارت د وزارت مشاور او د تجارت د اطاقو لوی رئیس ښاغلی دکتور نور علی

د تجارت د وزارت د تجارتي ریاست کفیل ښاغلی دکتور محمد اکبر عمر

د تجارت د وزارت د تدقیق او مطالعاتو او د احصائیې او پلان د څانګې رئیس ښاغلی عبدالغفور سراج

د مالیې د وزارت د ضرابخانې رئیس ښاغلی غلام دستګیر

۷: په ۱۳۴۱ ـ ۱۳۴۲ کښې د صنايعو په ښوونځي کښې د شامليدو د پاره د ولايتو له پوهنې څخه (۹۹) تنه

۸ » » » میخانیکي » » » » (۸۳) »

۹ » » » سپورت » » » » (۳۰) »

۱۰ » » » دليك داصولو » » » » (۱۲۲) »

۱۱ » » » » دقبائلو درياست په سلسله دخو شحال خان په ليسه کښې د شامليدو د پاره (۲۰۰) تنه معرفي شوي دي.

۱۲ » » » » ذ پښتو ليسو په ښوونځي کښې د شامليدو د پاره د ولايتو له پوهنې څخه (۳۰) تنه معرفي شوي دي.

۱۳ » » » » د کارتوګرافی په ښوونځي کښې د شامليدو د پاره (۳۰) تنه معرفي شوي دي.

۱۴ » » » » د ننګرهار د کانال په کورس کښې » (۵۰) تنه

۱۵ » » » » د کرهنې د وزارت » » » » (۲۵) »

۱۶ » » » » د مرکز له ليسو (حبيبيه، استقلال، غازي، نجات او نوي کابل) څخه هم د مستعدو ضابطانو او په ح ـ پ کښې د شامليدو د پاره د (۹ ـ ۱۲) ټولګيو پوښتنې فارغ التحصيلان تاکل شوي او معرفي شوي دي.

د دريمې مخصوصه څانګې لنډيز راپور

د پلټنې د رياست د دريمې څانګې د رياست د چارو محور دي.

۱ ـ په دغه څانګه کې يو تن مفتش د آمر په حيث او يو نفر سرکاتب او يو تن کاتب کار کوي چه د ۱۳۴۱ کال د سنبلې د مياشتې څخه د ۱۳۴۲ کال د جوزا د مياشتې تر آخره پورې (۳۳۱۸) مکتوبونه وارد او صادر شوي او د سږ کال د سنبلې تر مياشتې پورې ګوندې (۶۷۰) نور مکتوبونه وارد او صادر شي.

۲ ـ د ولاياتو د پوهنې مديريتو د لايحوي تفتيش نتيجې چه په دغه کال د مرکز د مفتشينو له خوا تفتيش شويدي د پلټنې د رياست کميسيون ته وړاندې شوي او لازمې فيصلې اخستل شوي او مربوطه مراجعو ته خبر ورکړ شويدي او د ولاياتو د پوهنې نورو مديريتو د تفتيش نتيجې چه د مرکز د پلټونکو له خوا پلټل شوي وروسته د نتيجې د سپارلو نه کميسيون ته وړاندې کيږي او لازمه فيصلې اخستل کيږي او نتيجه ئې مربوطو مراجعو ته خبر ورکړ کيږي.

۳ ـ محاکماتي دوسيې چه د دغې څانګې ته رسيدلې مربوطو محاکمو ته ليږل شوي او وروسته د فيصلې څخه لازمه اجرآت شوي او همداسې نورې چه رسيږي د غه راز اجرآت کيږي.

۴ ـ د پلټنې رياست (۲۲) تنه مفتشين لري چه هر کار اپاره چه موظف کيږي نتيجې ئې ورد دې څانګې ته سپاري چه د نوموړې نتيجې په اساس د دې څانګې له خوا اجرآت شوي او کيږي.

۵- د پلټنې دریاست د مفتشینو څخه یو ګروپ میمنې او شبرغان یو ګروپ د غزنی داعلی حکمو متو د پلټنې لپاره موظف شو یدی چه لا یحوی تفتیش وکړی بر سیره پردی دری ګروپونه د پوهنې وزارت په مرکزی دایرو کښې د پلټنې لپاره موظف شو یدی چه د دوی د فتیجی په سپارید و او د کمیسیون د فیصلې سره سم به را تلو نکو اجرا آتو اقدامات کیږی.

٦- تعلیمی مفتشینو به جاری تعلیمی کال کښې د مرکز د ځینو لیسو او ښوونځیو څخه کتنې کړیدی د دوی درا پورونو په اثر مربوطو تدریساتو او نورو مراجعو ته خبر ورکړ شو یدی چه په خپله برخه کښې لازمه اجرا آت وکړی .

۷- د مرکز لیلیو، ښوونځیو چه د مرکزی مفتشینو لخوا یې کتنې شو یدی در اپو رونو د کتنې په اساس چه د نواقصو د لری کو لو لپاره مربوطو دایروته خبرورکړی شوی چه لازمه اقدامات وکړی او په راتلو نکی وخت کښې همداسې اجرا آت کیږی .

د ځلورمې څانګې راپور:

د پلټنې ریاست څلورمه څانګه په ٤٢ د ثور په ٦٤ نیټه نوی تشکیل شوی د ه دی څانګې وظیفه دا د چه کاندید شوی کسان معرفي کوی چه مربوط څانګه د تحصیل او معلومات له پاره باندنیو مملکتو ته و لیږی تراوسه پو ری یې (۸) تنه معرفی کړی دی او د سنبلې ترمیاشتې پو رې له ۴۰ تنو لازیات اشخاص معرفي شوی دی .

د دار التالیف دریاست فعالیتونه:

د دار التالیف در یاست د خپرو نو اداره موظفه ده چه په مطابعو کښې د کتابو د چاپو لو او خپرو او خاره وکړی لکه څنګه چه د الاندی د پوتښنې سر کال (۲۲۹۱۰۰) ټو که درسی کتابونه او (۲۱۵۳۰) ټوکه درسی کتابونه او د سالی چاپ او خپری شوی دی سربیره پر هغو د فنې څانګې د ګستتنر په دستګاه کښې د پوهنې د وزارت د څانګو یو شمیر ضرورد پاڼې او جدولونه چاپ شو یدی .

۱- د لومړی ټولګی د پاره فارسی الفبی د ښاغلی محمد آصف مایل تالیف (۹۰۰۰۰) ټوکه
۲- د څلورم » » » قرائت » » » (٤٠٠٠٠) ټوکه
۳- د پنځم » » » » » » » » (۳۰٤۰۰) »
٤- کلیوالی لومړی کتاب په فارسی ژبه « عبدالغفور احمدی » (٦٣٠٠٠) »
۵- اووم دینیات په فارسی ژبه « شاه محمد رشاد » (۱۳۷۰۰۰) »
٦- د افغانهای انګلیسی می آموزند (افغانان انګلیسی زده کوی) د وهم انګلیسی کتاب داتم ټولګی د پاره د ښوونې او روزنې د مؤسسې تالیف (۱٤۰۰۰) ټوکه
۷- د کیمیا کتاب په فارسی ژبه د لسم ټولګی د پاره د ښاغلی محمد یعقوب مفتون تالیف (۸۰۰۰) ټوکه
۸ » » به پښتو » » » » » » » (۲۰۰۰) ټوکه

۹ـ فزیك په پښتو «داتم ټولګیو لپاره د ډاکټر میر نجم الدین انصاري تالیف (۲۰۰۰) ټوك
۱۰ـ د پښتو قرائت کتاب په پښتو ژبه د لسم ټولګي د پاره د ښاغلي عبدالرؤف بینوا تألیف (۵۰۰۰) ټوکه
۱۱ـ دینیات په پښتو ژبه داووم ټولګي د پاره د ښاغلي شاه محمد رشاد تألیف (۵۰۰۰) ټوکه
۱۲ـ د میرزا عبدالقادر بیدل غزلیات (۳۰۰۰) ټوکه
۱۳ـ سل ز ره ولي (چرا) په پښتو او فارسي ژبو دام . ایلن تألیف د آ ئین ترجمه (۳۰۰۰) ټوکه
۱٤ـ د فټبال د تاکتیك کتاب د ډنمارکرامو اتر د محمد امین برین ترجمه (۳۰۰۰) ټوکه
۱۵ـ د سید جمال الدین افغان مبارز کتاب د محمود ابوریه په تألیف د غلام صفدر پنجشیري ترجمه (۲۰۰۰) ټوکه
۱٦ـ د فرید او پروین کتاب چه د پوهوني اوروزني مؤسسې ترتیب کړیدی (۵۰۰۰) ټوکه
۱۷ـ د طفل در آغوش مادر (کوچني د مور په غیږ کښي) موسسې ترتیب کړیدی . ترجمه (۵۰۰۰) ټوکه

دغه کتابونه د ٤۱ دوړي له میاشتي څخه د ٤۲ د غبرګولي ترمیاشتي پوري له چاپه وتلي دي.

هغه کتابونه چه د سږ کال دوړي ترمیاشتي له چاپه وتلي دي.

دوهم فارسي قرائت (قرائت فارسي دوم) (۲۸۰۰۰) ټوکه، پښتو الفبي (د پښتو الفبا) (۵۳۰۰۰) ټوکه پښتو لومړي کلیوالي (دهاتي اول پښتو) (۲۹۰۰۰) ټوکه، فارسي دریم کلیوالي (دهاتي سوم فارسي) (۱۵۰۰۰) ټوکه، پښتو دریم کلیوالي (دهاتي سوم فارسي) (۱۰۰۰۰) ټوکه، پنځم پښتو قرائت (قرائت پښتوی پنجم (۱۳۰۰۰) ټوکه، اتم فارسي دینیات (دینیات هشتم فارسي (۸۰۰۰) ټوکه ، اتم بیولوجي (بیولوجي هشتم) (۸۰۰۰) ټوکه ، اتمه هندسه (هندسهٔ هشتم) (۸۰۰۰) ټوکه ، یو ولسمه کیمیا (کیمیای یازدهم) (۲۰۰۰) ټوکه ـ نهم الجبر (الجبر نهم) (٤۰۰۰) ټوکه ، اتم فارسي (فارسي هشتم) (۱۵۰۰۰) ټوکه د لومړني دوړي درسي ممد حساب (۱۰۰۰۰) ټوکه، اتمه درسي ممده هندسه (هندسهٔ ممد درسي هشتم) (۲۰۰۰) ټوکه بازیهای دور دنیا (د نړۍ چارپیره لوبي) ۳۰۰۰ ټوکه .

د حضرت بیدل رباعیات (رباعیات حضرت بیدل) (۵۰۰۰) ټوکه ، محمد (ص) په کوچني توب کښي (محمد در خورد سالي) (۳۰۰۰) ټوکه ، داووم ټولګي پښتو قرائت (قرائت پښتوی هفتم) (۱۰۰۰۰) ټوکه ټول (٤٦٦۱۰۰) ټوکه .

دخپرونو داداري دګستتنر د دستګاه خپروني :

۱ : دجغرافیائي سیمینار نتیجې	دوه سوه نسخې
۲ : د پوهنې د مدیرانو د مجلس اووم پیشنهاد	» »

۳: د (ویلیهم تل) لنډه نمایشنامه څلور سوه نسخې
٤: دسکالر شپ اوفیلوشپ لایحه دوه سوه «
۵: د پوهنی دصنایعو د تجارتی موسسی اساسنامه دیرش «
٦: دموزیم د لرغون پیژنداو لارښودونکې (رهنمای باستان شناسی موزیم) یوزر ټوکه
۷: دولایتو د پوهنی دمدیرانو دیوټ پنځه سوه ټوکه ټول (۲۵۳۰) ټوکه ٤۱۳۳۰ پاڼې.

هغه خپرونی چه د ٤۲ دودی ترمیاشتی په ګستتنر کښی چاپ شوی دی:
۱: د موجودی جدول (۲۰۰۰۰) پاڼی
۲: د کیمیاوی درملتو لست (۲۰۰) نسخی
۳: د آسیائی هیوا دو د پوهنی د وزیرانو کنفرانسونه (۳۰) نسخی.

دخپرونو دانکشافی پلان پراساس یو ۳٦۰ مودل ګستتنر په لندن کښی جوړه شوی ماشین ترپیرودل شو اوپه نظرکی دی چه زرپه زره یوچستو فکس ماشین هم دخپرونو څانګی ته ترپیرودل شی او پدغه صورت کی به دخپرونو څانګه دمطابعو سره د کوچنیانو داقسانو (کیسو) درسی ممد و کتابو په چاپولو کی مرسته وکړی او هرډول کتابونه، وړ رسالی، جدولونه اولایحی به ښکلی صورت او له اصل سره سمی په زړه پوری چاپ کړی.

دخپرونو څانګی د کتابو دخپرولو او چاپولو په څا رنه کی داسانتیا پیښواواولدی املمه چه کتابونه په زړه پوری چاپ شی د کتابو دهویت دکارت په نامه یو شمیرکاغذونه چاپ کړی هرکله چه کوم کتاب چاپ ته تحی ؤ دغه څانه پری شوی کارت یوه نسخه له اصل کتاب سره مطبعی ته استول کیږی او دبل کارت نقل د کتاب له مسو دی سره دخپرونو په څانګه کی پاتی کیږی چه دغو کارتو د کتابو صورت او مشخصات هم په مطابعو او هم دخپرونو په اداره کی څرګند او روښانه کیږدی.

بل تدبیرچه پدی وختو کی د درسی کتابو دچاپولو په کار کی د ښیړی په اره نیول شو یدی هماغه یو ته د پوهنی له مطبعی څخه نورو مطابعو ته د کتابو لیږل دی لکه چه څو ټوکه کتابونه هوملی او دولتی مطبعی ته استولی دی.

امکان لری چه زرپه زره درسی کتابونه عسکری مطبعی ته هم ولیږل شی څکه دسمدسمی ضرورت او د کتابو د شمیرزیاتوالی له کبله امکان نلری چه د پوهنی مطبعه په ځان کړی چوپړت سره د پوهنی د ټولو کتابو د چاپولو له عهدی څخه ووتلای شی.

دعرفان او د پوهنی دمجلو مدیریت:

دعرفان مجله د هری میاشتی په آخرکی دوه زره ټوکه چاپیږی او د هری ګڼی مخونه ئی له ۱۰۰ نه تر ۱۱۵ پوری دی او په مصورډول چاپیږی، دعرفان مضمونو نه

اوهغا لې له‌دې‌امله زیاتره بنوونکي او روزونکي جنبه لري چه زده کوونکي اوعلاقمندان ئې وکولای شي‌چه‌له‌نوپو روښونو څخه چه په ښود نه او روزنه کښې څرگندېږي خبرشي اواستفاده ورڅخه وکړي .

د۱۳۴۲کال په سرکې ئې د گډ ون کوونکو په غوښتنه پنځه سوه ټوکه په چاپ پسولو کښې زیات شول یعنې په ۱۳۴۲کال کښې دعرفان دمجلې دوه نیم زره نسخې چاپېږي .

ځینې فوق العاده پامفلتونه اوخبرونې هم دعرفان او پوهنې دمجلو دمد یریت له خوا په ټاکلو مواقعو کې خپرېږي چه ځینې ئې په لاندې ډول دي .

۱ـ دخپلواکۍ فوق العاده	په (٥٦) مخو کي	(۲۰۰۰) ټوکه	
۲ـ دهمايونې‌معظم‌اعليحضرت‌دميلاد »	» (۳٦) »	(٥۰۰)	»
۳ـ د ښوونکې‌دورځې‌د تجليل په مناسبت »	» (۷۲) »	(۱۰۰۰)	»
٤ـ دملگروملتو د ورځې »	» (۷) »	(۱۰۰۰)	»

پوهنه : د پوهنې مجله دهرې میاشتې په پای‌کې په پښتوپنځه سوه نسخې چه هره گڼه‌ئې له (٦۰) نه تر(۷۰) مخونه لري په مصور ډول خپرېږي .

ددغې مجلې مضمونونه په پښتو ژبه سره وي اودهغې لوستونکواوذوق لرونکوته علمي او روزونکي مقالې په پښتو ژبه خپروي .

د پوهنې مجله په ۱۳٤۱ کال‌کې پنځه سوه نسخې چاپیده له‌دې‌کبله چه د غه مجله زښت زیات علاقمندان لري نودهغوی دغوښتنې له مخې د۱۳٤۲کال له اول څخه ئې دوه سوه ټوکه نورهم زیات شول چه پدغه حسات دغه مجله په۱۳٤۲ کال کښې اوه سوه نسخې چاپېږي ددغې مجلې فوق العادې دعرفان له مجلې سره يوځای چاپ شویدي چه پورته يادې شوې .

د کابل دعامې کتابخانې اجراآت :

الف : د کتابخانې دفتر :

دکتابخانې دفتر سر بېره پر خپلو ورځنيوچارواودعرفانی‌اخبارو اود کوچنيانو ددغ دمجلې په توزيع چه ټولو ولايتو ، اشخاصو ، دمرکز او ولايتو کتابخانو او تبادلو ته رسماً لېږلي‌او عرفانی‌اخبار چه پههره‌مياشت کښې‌دوه زره نسخې‌دوستو هيوادو او په خارج‌کښې ټولو افغانی سفارتخانو ته داستفادې دپاره او دپوهنې دوزارت په گزارشاتو باندې ددوايرو او افغانی طلابوته د خبر تيا د پاره چه په خارج کښې‌په‌وظيفه اوزده کړې‌بوخت دي رسماً لېږل کېږي د٤۱ دوېې دمياشتې له اول نه د٤۲دوېې دمياشتې تر اول‌پورې‌دری زره ټوکه نوې کتابونه د هر بوط کتابدار په جمع‌قيد کړيدي .

ب : د کتابخانې روزونکې‌پروگرامونه :

دغه پروگرامونه د کتلو او اورېدلو له لیاری څخه‌د کوچنيانو دافکارورونبانه

کولو له املا جوړ شوېدی او یه هغو کښې په هفته کښې دوه ځله د دوشنبې او چارشنبې په ورځو کښې د غرمې نه وروسته له دریو بجو نه تر څلور نیمو بجو پورې کوچنیانو ته روزونکي فلمونه ښودل شوېدي او په هفته کښې دوې ورځې یعنې د یکشنبې په ورځو کښې کنفرانسونه او د سه شنبې په ورځو کښې روزونکي ډرامونه او داسې کنسرتونه چه د کتابخانې د کوچنیانو د کمیټې له خوا ملي آهنګونه پکښې غږول کیږي وروسته له غرمې، له دریو بجو نه تر څلور نیمو پنځو بجو پورې د کتابخانې د کنفرانسو او ښودنو په سالون کښې اجراء او ښودل کیږي چه د ۴۱ دوېدی له میاشتې څخه د ۴۲ دوېدی تر میاشتې پورې (۳۶۰) کړې فلمونه (۳٦) کنفرانسونه، ډرامونه او کنسرتونه د روزونکو پروګرامو په لړ کښې د روزونکو بېلو بېلو موضوعاتو په باره کښې کوچنیانو او علاقه مندانو ته ئې وړکړې شوی او ښودل شوېدی چه د ۴۱ دوېدی له میاشتې څخه د ۴۲ دوېدی تر میاشتې پورې ئې په مکرر ډول د ننداره کوونکو شمېر شپېتو زرو تنو ته رسېدلی دی.

ج : د توزیع خونه :

دغه خونه چه په هغې کښې نژدې پنځه دېرش زره ټوکه علمي کتابونه په بېلو بېلو ژبو سره د مراجعینو د استفادې د پاره په خاص ترتیب او د کتابخانو په مخصوصه طبقه بندۍ سره ایښودل شوېدی د عامې کتابخانې یوه فعاله غرفه ده او خلك د مخصوصو کارتو په ذریعه تر ګوښیو شرطو لاندې د عاریت په توګه د مطالعې د پاره خپلو کورو ته کتاب ورڅخه وړي او تر اوسه پورې ئې یوازې د هغو مراجعینو شمېر چه د کتابخانې کارتونه لري او اصولاً خپلو کورو ته د کتاب وړلو مستحق وي یو ولس زرو ته رسېدلی او په وار وار پنځوس زره تنه کتابخانې ته راغلي او د ۴۱ د وېدی له میاشتې څخه د ۴۲ کال دوېدی تر میاشتې پورې ئې پنځوس زره ځلې د کتابخانې د توزیع له خونې څخه د خپلې مطالعې له پاره کتاب وړی او بیائې بېرته سپارلی دی چه یوازې د یوولس زرو تنو مراجعینو څخه دوه نیمو زرو تنو پدې کال کښې په کتابخانه کښې ګډون کړی دی او نوی کارتونه ورکړې شوی او خانه پرې شوېدی.

دا هم باید وویل شي چه د ۴۱ د وېدی له میاشتې څخه د ۴۲ دوېدی تر میاشتې پورې د علمي نخبې شپږ سوه ټوکه نوي کتابونه په بېلو بېلو ژبو چه زیاتره ئې په پښتو ژبه دي د مراجعینو د استفادې د پاره پدغه خونه کښې اضافه شوېدي.

د عامې کتابخانې د لوستلو سالون :

دغه خونه دروېشت ټوکه علمي کتابونه په بېلو بېلو ژبو لري چه زیاتره ئې له کتابې څخه اخیستل شوېدی. پدغې خونه کښې د اشخاصو د مطالعې د اسانتیا د پاره ډېر ترتیبات نیول شوېدي او هغه یوه ډېره مجلله، پراخه او آرامه خونه ده چه د برښنا او په ژمي او دوبي کښې د هوادتو د والي او سوړ والي وسایل په ډېره ښه توګه پکښې تهیه شوي دي.

پدغې خونه کښې د ۱ ٤ دوبړی له میاشتې څخه د ۴۲ دوبړی تر میاشتې پورې یوزر او دری سوه نوې مهم علمي کتابونه د مطالعینو تر مطالعې لاندې کړی شوی دي او پدې کال کښې ئې د نارینه ؤ او ښځو مراجعینو شمیر شپږ څلویښتو زرو تنوته رسیدلی سربیره پر هغه په همدغه خونه کښې په هغه موده کښې د دوستو هیوادو په تیره دامریکې او شوروی اتحاد پنځه سوه د آرت او نقاشۍ لوحې او هنری تابلو ګانې تر ښودنې لاندې ایښودل شوی دی .

د : دمجلو خونه :

پدغې خونه کښې یو شمیر نوې داخلي او خارجي مجلې او جریدې د هغه چا د استفادې له پاره ایښودل شوی دي چه غواړي د انکشافي موضوعاتو، ورځینو اخبارو او نویو علمي مطالبو مطالعه وکړي، د ۱ ٤ دوبړی له میاشتې څخه د ۴۲ دوبړی تر میاشتې پورې په هغې خونه کښې یوزرو دری سوه داخلي او خارجي په بیلو بیلو ژبو مجلې او جریدې ایښودل شوې دی چه مراجعین پخپله په کتابخانه کښې استفاده ورځخه کوی چه مراجعین ئې په یوکال کښې یعنې دهغه کال د وبړی له میاشتې څخه د ۴۲ دوبړې تر میاشتې پورې دری زره پنځه‌سوو تنو ته رسیدلی دی .

ه : مسلکی کتابخانه :

پدغې غرفه کښې چه داخلي او دراقیه خارجي هیوادو په پروګرامو کښې د ا محل دوه زره پنځه سوه ټوکه درسي کتابونه او داوم نیو ، ثانوي او مسلکی او د لویانو تعلیماتو دلار ښودنې کتابونه او دهغو کتابو کتلاکونه چه د نړۍ د کتاب پلورونکو کمپنیو څخه رارسیږی ایښودل شو یدی، پدغې کتابخانه کښې د ۱ ٤ دوبړی له میاشتې څخه دوبړی ترمیاشتې پورې د پورته معرفی شو یو کتابو له جملې څخه پنځه‌سوه ټوکه کتابونه نوی ایښودل شوی دی . له دغې کتابخانې څخه چه دا څلورکاله کیږی چه پرانیستل شوی‌ده یوازې هغه کسان استفاده کوی چه د اوم نیو ، ثانوی او مسلکی او نورو ښوونځیو د درسې او روزونکو پروګرامو په جوړولو مأمور وی .

و: خپرونې : البته ټول پوهیږی چه د پوهنې له کتابخانې څخه دوې خپرونې چه یوه ئې پنځلس ورځنۍ عرفاني او بله ئې د کوچنیانو د ږغ په نامه دې چاپ او خپریږی .

۱ : دکوچنیانو د ږغ مجله د ابتدائي زده کړونکو دافکارو د روښانه کولو او درسونه د دوام ورکولو له امله چاپیږی .

پدغې مجله کښې د ۱ ٤ دوبړی له میاشتې څخه د ۴۲ دوبړی تر میاشتې پورې (۳۸۵) مضمونونه او (۲۸۵) عرفانی او روزنکی تصویرونه چاپ شوی دی .

۲ : عرفاني پنځلس ورځنۍ اخبار چه یو ولس کاله پخوا تأسیس شوی دی او په هرو پنځلسو ورځو کښې یو نیم زر نسخې په مصورطور چاپیږی . دغه اخبار چه په هرو پنځلسو ورځو کښې یو نیم زر نسخې او په یوه میاشت کښې ئې دری زره نسخې په دولتي

مطبعه کښې چاپیږی دا یوازینی اخباردی چه د پوهنې دوزارت دعرفانی انکشاف او پوهنتـــو مربوط خبرونه اوعکسونه پکښې خپر یږی او دعرفانی مؤسسو دزده کړونـــکو ، په‌خارج کښې دافغانی سفارتخانو اودولایتو د پوهنې‌دمدیریتو او دنورو عرفانی مؤسسو داستفادی اودپوهنې دوزارت په‌گذارشاتو دهغوی دخبرون له امله ورلیږل کیږی چه زر نسخی ئی‌خارج ته او پنځه سوه نسخی ئی دننه په هیواد د کښې پورته یاد شوو ځایو ته رسماً لیږلی کیږی .

یعنې په‌هره میاشت کښې دری زره‌نسخی چاپیږی او په پورتنی ترتیب‌سره لیږلی کیږی .

پدغه اخبا ر کښې چه‌د ٤١ دوړی له‌میا شتی څخه د٤٢ دوړی ترمیا شتی پو ری شپږ د بر ش ز ره نسخی په خلیر ویشتو گڼو کښې یوزراوپنځه سوه نسخی په یوه کال کښې خپری شوی دی د پوهنې یوزرو دری سوه پنځه شپیته‌خبرونه اوځلورسوه انکشافی عکسونه چاپ اومربوطو ځا یو ته‌هغو کسا نو ته چه‌له‌هیواد اومر کز څخه لری پرا ته دی درسمی‌لیکلو په ذریعه‌په بیړه استو ل شو ی دی .

۳: دپوهنې دراډیو هفته ایز پرو گرامونه :

دغه پرو گرا مونه هم د پوهنې دوز ارت په‌کتا بخانه پوری تړ لی‌دی اود ٤١ دوړی له‌میاشتې څخه د٤٢ دوړی ترمیاشتې پوری دپوهنې (٤٤) پرو گرامونه له‌کابل راډیوڅخه بروډکا ست شویدی .

دحفظ الصحی‌در یاست فعا لیتونه:

په٤١ کال کښې د پو هنې دحفظ‌الصحی دریاست دمر بوطو چارو اجرا آت:

دحفظ الصحی ر یاست ۱۷ صحی کا نتینو نه داستقلال ،حبیبیی، غازی، نجات، عایشهٔ درانی ، زرغونه ، ملالی شا دو خت بلقیس ، رابعهٔ بلخی، ابن سینا، دارا لمعلمین، میخا نیکی،مستوره‌غوری،محجو بهٔ‌هروی، شاه‌دو شمشیره (ح) نادر یی اودسیدجمالدین افغان په‌لیسو او ښوو نځیو کښې په‌داسی‌صحی تو گه پرا نیستل‌شو یدی‌چه‌ډیری ورځفسچی‌لری چه‌ښیښی اوسیمی جالی پکی لگولی شوی‌دی نه پر یږدی چه‌گرد اوحشرات ورننوزی چه پدغه ډول دمتعلمینو اومتعلماتو دحفظا لصحی په‌چا ر و کښې چه‌دبا زار د کثیفو اوناپاکو تیټنگو له‌میوو څخه په‌ئی استفا د ه کو له ددوی‌روغتیا ته‌په‌ئی ضرر پیښیداوه یو یل گام وا خستل شو .

دوا کمنومقامو نو په‌صوا بدید سره‌دښوو نکی له صندوق سره هم مر سته وشوه یعنې دهغو کانتینو دعایداتو پیسی چه‌په میا شت کښې (۱۰٤۳۰) افغا نی کیږ ی دمر ستی په تو گه د ښو و نکی صند وق ته تحو یلیږ ی .

دپوهنې دحفظ الحی‌دریاست‌ودانی په‌۳۹_ او ٤٠ کښې یو یو‌دړ ر لود خوپه ٤١ کال کښې دوه‌پوړه جوړه‌شوه چه‌په‌دو هم پوړ کښې تراستفادی وړځو نو څخه دبا ندی دکنفرا نس یو‌مجهز سا لون له فرنیچر سره چه‌سل تنه‌پکښې ځا ئیږی جوړشوی دی‌او ترا وسه پوری

دخارجي متخصصينو له خوا دځينې صحي مسائلو په باب څو کنفرانسونه پکې ورکړل شويدي د ٤١ کال په سر کښې د دار المعلمينو روغتون چه پخوا يې چارې د دار المعلمينو مديريت چلولې د حفظ الصحې رياست د واکمنو مقاماتو په امر په سره د دار المعلمينو روغتون له هغه ځايه منفک شو او اداري او صحي چارې يې مستقلاً په خپل لاس کښې واخستلې چه په دغه اقدام سره د کابل د ښار د ناحيو د مربوطو ښوونځيو د روغتيا په چارو کښې يو معقول ترتيب ونيول شو.

الف: د څلورمې کارتې په محوطه کښې په پرسونل او درملو مجهز د روغتيا څلور مرکزونه پرانستل شول.

لومړی د دار المعلمينو د روغتيا مرکز او يا د ليليه ښوونځيو سرطبابت.

دوهم د تخنيک » »

دريم د رابعه بلخې » »

څلورم: د خوشحال خان » »

د دار المعلمينو د روغتيا په مرکز کښې د دار المعلمينو، سپورت، ابن سينا، سپين کلي او علاء الدين ښوونځي معالجه او تداوي کيږي.

د تخنيک د روغتيا په مرکز کښې د محمود، جمال مينې، ميرويس ميدان او سيد جمال الدين د ښوونځيو او د غازي ليسې زدکوونکي معالجه او تداوي کيږي.

د خوشحال د روغتيا په مرکز کښې د کرهنې د ليسې زده کوونکي معالجه او تداوي کيږي.

د رابعهٔ بلخې د روغتيا په مرکز کښې د زينب هوتکې، وخشانې او د نجونو د تجربوي ښوونځيو زده کوونکې تداوي کيږي.

ب: نوی ښار: په کلاى فتح الله خان کښې د زرغونې ليسه د روغتيا يو مرکز لري چه د هغې ليسې او ناز و انا زده کوونکې په کښې معالجه او تداوي کيږي.

ج: په زاړه ښار کښې د نجونو د لومړنيو ښوونځيو په مديريت کښې د روغتيا يو مرکز جوړ شويدي چه د مستورهٔ غوري، محجوبه هروي، حاذقهٔ هروي، ستاره، حليمه فدوي امينې، ميرمن خجو د ښوونځيو زده کوونکې پکې معالجه او تداوي کيږي.

د: پخپله د پوهنې په وزارت کښې د رياست د روغتيا يو مرکز جوړ شويدي چه د خپل ورځرمه ښوونځيو زده کوونکي معالجه او تداوي کوي.

ه: د پغمان د شرعيه علومو د روغتيا په مرکز کښې پخپله د هغې مدرسې د طلابو معالجه او تداوي کيږي.

بل پروگرام چه د معلماتو د کوچنيانو د اسائتيا د پاره جوړ شوی و د وړو کتنو پرانستل دي چه په ٤١ کال کښې په دوو نورو ښوونځيو کښې چه يو ئې د محجوبهٔ هروي

په ښوونځیو او بل ځای درابعه بلخی په لیسه کښې دی په کار وا چول شول چه په دغو وړو کتونو کښې د معلماتو د طبقې له ۴۰ ورځو څخه تر پنځه کلنو کوچنیانو روزل کیږی.

باید وویل شی چه یو بل گام چه د لیلیو د ښوونځیو نارو غو متعلمینو ته د اسانتیاؤ برابرو لو د پاره اخستل شوی دی د تخنیك درو غتیا په مرکز کښې دیوه ځلو ینښت بستر ئی روغتون پرانستل دی .

چه دغه روغتون مجهز او ځلو ینښت عصری بستری او نور لوازم لری او زر به ژر ه به پرانستل شی .

په ۳۹-۴۰ کال کښې د مربوطو څانگو په هغې احصائیه کښې دیورتینو اجرآتو له یادو او سره د ۴۱ کال په معایناتو او معالجو کښې په سلو کښې شل ز یاتوالی راغلی دی .

د پوهنی د حفظ الصحی ریاست بخپل انکشافی تشکیل کی په ولایتو کی د روغتیا د مرکزو پرا نیستل په نظر کی نیولی دی.

دغه مرکزونه به په هغو ولایتو کی پرانیستل شی چه د زده کوونکو شمیر ئی زیات وی لکه ننگرهار، کندهار او هرات لکه چه د ننگرهار د روغتیا په ولایت کښې د روغتیا د مرکز په پرانیستلو کښې د کابل د پوهنتون له ریاست سره مفاهمه کړی، تصمیم نیول شو یدی چه هغه وخت چه د ننگرهار په ولایت کښې د نوی طب د پوهنځی چه امکان لری د ۴۲ کال دوزی په میاشت کښې پرانیستل شی د پرانیستلو په وخت کښې د روغتیا مرکز هم د هغه سره سم د طب د پوهنځی د مدرسینو په مرسته په کار پیل و کړی او هم د کندهار او هرات نائب الحکومه گیو ته رسماً خبر ورکړ شو یدی چه د هغو مرکز د پرانستلو د پاره وړ ترتیبات و نیسی چه په دغه ترتیب کله چه د ولایتو د روغتیا مرکزونه په کار پیل و کړی د هغو دریو ولایتو د زده کړونکو چه شمیر ئی نسبت نورو ولایتو ته زیات بلکه ورځ په ورځ زیاتید و نکی دی په تداوی او معالجه کښې به ښه مرسته وشی .

دا هم باید وویل شی چه د ښوونځیو د زده کړونکو د پاره یوه د روغتیا کو پراتیف ته هم هڅه شو یده چه اساس ئی ایښی شو ل دی چه له هر زده کړونکی څخه په یوه کال کی دوی افغانی اخیستلی کیږی چه ټولی غونډی شوی پیسی به په بانك کی په یوه حساب اچولی کیبزی زمونږ له زده کړونکو څخه که کله کوم یو داسی نا روغ شی چه اوږده او قیمتی تداوی غواړی او د دولت بودجه درمل نشی ور ته تهیه کولای هغه وخت د معالج ډاکتر د تصدیق اد نسخی له مخی زده کړونکی ته له دغو ټولو شو یو پیسو څخه وړه درمل اخیستل کیږی او که د کوم زده کړونکی په لیدو کښې څه تو پیر پیدا او سترگیو (عینکو ته) اړشی د سترگیو پیسی ئی هم ورکولی کیږی .

البته د لته مستحق زده کړونکی په نظر کښې نیول کیږی. هر بیړه پر د هغو له زده کړونکو سره چیښی نوری صحی مرستی هم کیږی

د سپورت د لوی مدیریت اجراات:

د سپورت لوی مدیریت د ۱۳۴۱ کال د وږي د میاشتې له اول څخه د ۴۲ د وږي د میاشتې ترلومړۍ نیټې پورې د متعلمینو او متعلماتو په جسماني پشپړه او منظمه روغتیا، وده او انکشاف کښې خاصه پاملرنه کړې ده چه د لاندې ډول اجرا آتو مصدر گرځیدلی دی.

۱: د ۱۳۴۱ د خپلواکۍ د جشن په دوهمه ورځ د پوهنې د رسم گذشت مراسم سم له پروگرام سره د (۲۵۰۰) تنو متعلمینو او متعلماتو په شمول شوی دی او په ختم کښې ئې د ښوونځیو د (۱۲۰۰) تنو زده کړونکو هلکانو او نجونو له خوا جمنا ستیکې ښودنې چه د ر تمیک په ډول له (سامانو سره او بې سامانو) له آزادو خوځید و او ادمانو څخه عبارت دی اجراء شویدی.

۲: د خپلواکۍ د جشن په ورځو کښې د پوهنې ټیم د شوروی د فټبال له ټیم سره او د پوهنې هاکی ټیم د المان د فیدرالی جمهوریت له ټیم سره او بی کړی دی او نتیجې ئې د اطمینان وړ وې.

۳: د سپورت پروگرام چه د لومړنی - منځنی او ثانوی دوری د پاره ترتیب شوی و د سپورت د لوی مدیریت له خوا د دارالتألیف د ریاست په همکاری چاپ او د طبیقو لو له امله د مرکز او ولایتو ښوو نځیو ته استول شویدی.

۴: د ۴۱ د مرغومی د میاشتې له اول نه د مرکز او ولایتو د سپورت د ښوونکو د معلوماتو زیاتولو له امله د بدنی روزنې په ښوو ونځی کښې یو کورس دا یر شو. سربیره پر هغو چه په دغه کورس کښې د نوموړو ښوو نکو د پاره د نوی پروگرام د تطبیق د صورت تدریس ور کړ شو دغه کورس یوه میاشت دوام وکړ.

۵: د فټبا ل د تکنیك کتاب ترجمه شو او د پوهنې په مطبعه کښې چاپ او د زده کړونکو تر استفاده لاندې کړی شو.

۶: پدې کال کښې د باسکتبال څو عصری پایې له بین المللی پایو سره مطابقې د جنگلك په فابریکې کښې جوړې شوی او د ځینو ښوونځیو د هلکانو او نجونو د استفادې د پاره کار ورڅخه اخیستل کیږی.

۷: د والیبال د کافی اندازه عصری پایو فرمایښت د جنگلك فابریکې ته ورکړ شوی دی او څنگه چه جوړې شی نو سمدستی به د ښوو نځیو تر استفاده لاندې شی.

۸: (۱۰) جمناستیکی مکمل الاسبابه عصری پایې د جنگلك د دستگاه په ذریعه جوړې شوی او پدې وخت کښې په ښوونځیو کښې د رول شوی او د ښوونځیو زده کوونکی استفاده ورڅخه کوی.

۹: د ښوونځیو او د بدنی روزنې د ښوونځی د بوې اندازې د ضرورت وړ سامانو فرمایښت خارج ته صادر شوی دی.

۱۰: هغه د فټبال او والیبال توپونه چه پخوا له خارج څخه پیرودل شوی وو کابل ته رارسیدلی دی.

۱۱: د نجونو د ښوونځیو د پاره یوه ښوونکې له اتریش څخه استخدام او کابل ته رارسیدلې ده. دغه راززدې تنه معلمې له شوروی اتحاد څخه هم د سپورت د ښوونکو په حیث استخدام شوی او د نجونو په ښوونځیو کښې وظیفه اجراء کوی.

۱۲: د جمناستیك یوشمیر ثابت او یو تعداد تاتیف سیم د جنګلت د دستګاه په ذریعه جوړ شوی دی چه د ثقیله سپورتو په کلپ او د بدنی روزنی په ښوونځی کښې زده کوونکی استفاده ور څخه کوی.

۱۳: د پوهنی د ثقیله سپورتو کلپ چه له ډېرو کلونو راهیسی د کلپ شاملینو استفاده ور څخه کوله د تمرین په اثر ترمیم طلب شوی و ترمیم ئی بشپړ شوی او د جمناستیك - بکس - پهلوانی - وزن پورته کولو او د باسکتبال او والیبال سامانونه پکی په ښه ډول ترتیب شوی او استفاده ور څخه کیږی . سربیره پرهغو د جامو اغوستلو خونه - تشناب او نور هم په نظر کښې نیول شوی دی چه د کلپ غړی چه د ښوونځیو زده کوونکی دی په عصری توګه او له سپورټی مقرراتو سره سم خپلو تمریناتو ته دوام ورکړی او ور استفاده ور څخه وکړی .

۱٤ : د بدنی روزنی د ښوونځی د هفتئیزو درسی ساعتو په پروګرام تجدید نظر وشو نوی پروګرام او د هغه هفتئیز درسی ساعتونه د اصولی مراتبو له طی کولو نه وروسته تطبیق کړی شول .

۲۵ : د هاکی یو تن تیرینر له هند څخه استخدام شوی او کابل ته راغلی دی هغه د بدنی روزنی په ښوونځی کښی د هاکی تمرین او تدریس کوی او د ښوونځیو په زده کوونکوئی هم په عملی توګه تطبیقوی .

۱٦ : د ضرورت له مخی څو جمناستکی کړی - شطرنج او باسکتبال ساعت او نور د ضرورت وړ سامانونه پیرودل شوی او د بدنی روزنی او نورو ښوونځیو تر استفاده لاندی شوی دی .

۱۷ : په عمومی ډول او په عصری صورت او له سپورتی مقرراتو سره سم د ښوونځیو د هلکانو او نجونو د لوبو ډګرونه جوړ شوی او تر استفادی لاندی دی .

۱۸ : د خپلواکی په جشن کښی د رسم ګذشت او جمناستیکی لوبو د پاره د هلکانو او نجونو د ښوونځیو زده کوونکو په تمرین پیل کړی او د سپورت د لوی مدیریت له ترتیب کړی پروګرام سره سم جریان لری .

لوبی : د غوندارې په لوبه کښی ۱٤ تنه .
د نیزی غورځولو په لوبو کښی ۱٦ تنه .
د دیسك غورځولو په لوبو کښی ۱۳ تنه .
د جګ خیز په اچولو کښی ۱٤ تنه.
د پولوالت خیز په لوبه کښی ۱۱ تنه.

د منډې د خیز په لو به کښې ۱۵ تنه.
د قدمدار خیز په لو به کښې ۱۰ تنه.
د ۳۰۰ متره محفاستي په لو به کښې ۱٤ تنه.
د ۱۰۰ متره محفاستي په لو به کښې ۱۵ تنه.
د ۲۰۰ متره محفاستي په لو به کښې ۱۳ تنه.
د ٤۰۰ متره محفاستي په لو به کښې ۱۰ تنه.

د ٤ ـ ۱۰۰ په ربلی لو به کښې د پوهنتون ، نجات دلیسی ، تجارت د لیسی ټیمو ار د ربلی به ٤ ـ ٤۰۰ متره کښې د پوهنتون ، نجات د لیسی او د غازی لیسی ټیمو ګډون کړی ؤ .

د پوهنی د خزانی اجتماعی سپورتو تورنمنت د تلې د میاشتی په ۱۱ نیټه شروع او نتیجې ئې په لاندی ډول دی :

۱ : فټبال : پدغه تورنمنت کښې د پنځو ښوونځیو د فټبال ۱۱ ټیمو ګډون کړی ؤ چه په نتیجه کښې د خوشحال د لیسی ټیم د پوهنی خزانی قهرمان وګڼل شو .
۲ : هند بال : د هند بال په تورنمنت کښې پنځه ښوونځی شامل شوی وو او په نتیجه کښې د بدنی روزنی د ښوونځی ټیم د پوهنی خزانی قهرمان وګڼل شو .
۳ : هاکی پدغه تورنمنت کښې د ښوونځیو د لسوو ټیمو ګډون کړی ؤ چه په نتیجه کښې د رحمن بابا د لیسی ټیم د پوهنی د هاکی خزانی قهرمان وګڼل شو .
٤ : باسکتبال : د باسکتبال په تورنمنت کښې اوه ښوونځی شامل شوی وو او په نتیجه کښې د حبیبیی د لیسی د باسکتبال د ټیم تورنمنت د پوهنی د باسکتبال خزانی قهرمان وګڼل شو .
۵ : والیبال پدغه تورنمنت کښې د وولس ښوونځی شامل شوی وو او په پای کښې د دارالمعلمینو ټیم د پوهنی خزانی قهرمان وګڼل شو .

یادونه : دغه تورنمنت د ناك اوټ په ډول شوی دی د ٤۱ د تلې په ۱۱ نیټه د نجات غازی ، حبیبیی ، نادریی ار د استقلال د لیسو د کوچنیانو د ټیمو تر منځ دفټبال تورنمنت او به وشوه چه په نتیجه کښې د غازی لیسی ټیم خزانی قهرمان وګڼل شو . د ملالی ، رابعهٔ بلخی ، زرغونی ، عائشهٔ درانی د لیسو تر منځ د باسکتبال او به وشوه چه په نتیجه کښې د ملالی د لیسی د باسکتبال ټیم لومړی ، د رابعهٔ بلخی د لیسی د باسکتبال ټیم دوهم او د عائشهٔ درانی د لیسی د باسکتبال ټیم دریم نمره شول .

دو دانیو دلوی مدیریت اجراآت :

۱ : د رابعهٔ بلخی د الحاقیې ودانی (۲٤) صنفی بشپړه شوی او استفا ده ورڅخه کیږی .

۲ : د خوشحال خان د لیسی د ډوډی خوړ لو خونه او پخلنځی بشپړ شوی او استفاده ورڅخه کیږی .

۳ : د خوشحال خان د لیسی لا براتوار د قیچی ترحده رسیدلی او جوړ و ته ئی لاجاری ده .

٤ : د دارالمعلمینو د مربوطو ځانگو یو (٤) پوړ یزه خونه بشپړه شوی او استفاده ورڅخه کیږی .

۵ : د بی بی مهرو (رح) د ښوونځی (۸) ټولگیزه الحاقیه او یوه پیره دار خانه بشپړه شوی او کار ورڅخه اخیستل کیږی .

٦ : د بیهقی ښوونځی ۵ (٦) ټولگیزی الحاقیی لومړی پوړ بشپړ شوی او استفاده ورڅخه کیږی او د دوهم پوړ د جوړونی کار ئی جاری دی .

۷ : د محجوبهٔ هروی د ښوونځی د (٦) ټولگیزی الحاقیی لومړی پوړ بشپړ شوی شوی او د زده کړونکو تر استفادی لاندی شوی دی .

۷ : د محجوبهٔ هروی د ښوونځی د (٦) ټولگیزی الحاقیی لومړی پوړ بشپړ شوی او د زده کړونکو تر استفادی لاندی شویدی .

۸ : د سردارجان خان د ښوونځی د (۱۰) ټولگیزی الحاقیی لومړی پوړ پوړ بشپړ شوی او پاتی کارئی تر جوړونه لاندی دی .

۹ : د صنایعو د ښوونځی ودانی د هنگر په صورت د ابن سینا د ښوونځی په جنوبی خوا کښی په سلو کښی ۱۵ بشپړه شوی او کارورڅخه اخیستل کیږی .

۱۰ : د میخانیکی ښوونځی د دریمی الحاقیی د دری پوړ یزه ودانی کار په سلو کښی ۹۰ بشپړ شویدی .

۱۱ : د زرغونی لیسی د ودانی کار پخوا بشپړ شوی او د دهلیزونه ئی په سمنټی خښتو فرش شول او زینه ئی د مرمر و په ډبرو د هغی له کټارو سره پدی کال کښی بشپړ شوی دی .

۱۲ : د نوی کابل لیسه چه یوه فامیلی ودانی ده او د دغی لیسی د ښوونځی د پاره پیرودل شویده د اساسی تعدیلاتو په ذریعه ئی تدریسی خونی بشپړی شوی او یوه الحاقیه هم پدغی ودانی کښی اضافه شوی ده چه کارئی بشپړ شویدی .

۱۳ : د رحمن بابا د لیسی د طلا بو د صحی او بو ځښلو له پاره داو بو یو مخزن چه (۳۰) شیر د هغو نه لری د هغه ښوونځی د ودانی په صحن کښی جوړ شو یدی سر بیره پر هغه پدغه ښوونځی (۱۹) غسل خانی له شاور سره ئی چه جاری او به لری جوړی شوی دی او کارور څخه اخیستل کیږی .

۱٤ : د پوهنی دوزارت د حفظالصحی د ریاست د ځانگو زیاتو لو د پاره په هغه تعمیر کښی یو پوړ بلزیات شوی شوی دی او خونی ئی بشپړی شوی او استفاده ورڅخه کیږی .

۱۵ : د دارالمعلمینو او ابن سینا پهاوسنیو ودانیو کښې ځینې تعدیلات شوی دی چه کار ئې بشپړ شوی دی .

۱۶ : دخوشحال خان د لیسې دڅوړیه خوړلو دخونې اصلاحات پدې وجه بشپړ شویدی چهسطح ئې په کانکریټو سره جوړه شوی ده .

۱۸ : هغه ودانۍ چه دخارجه ارتباط دلوی مدیریت او دوزارت د نورو څانګو دپاره په شاه محمود غازی میدان کښې ترجوړونه لاندې وه په دریو پوړو سره پو ښل شوی او پاتې کار ئې جاری دی .

۱۸ : داستقلال دلیسې دستد یوم دودانۍ چاری په سلو کښې (۹۰) بشپړ شوی دی .

۱۹ : دحبیبیې دلیسې دنوی ودانۍ کار دخواجه ملا په حد کښې دفوائد عامې دوزارت پهذریعه دهوختیف سره قرارداد شوی او دجوړونې کار ئې په سلو کښې (۹۸) بشپړ شوی دی .

۲۰ : د پروان پهکارته کښې دښادریې د لیسې ودانۍ چه دفوائد عامې دوزارت دودانیو دمدیریت پهواسطه چه ترجوړونې لاندې وه سل کال بشپړه شوی ده .

۲۱ : دخوشحال خان دلیسې تدریسی ودانۍ د کابل ولایت دفوائد عامې دمدیریت پهواسطه ترجوړونې لاندې ده او پهسلو کښې (۹۸) تراستفاده لاندې شوی ده .

۲۲ : د بګرامیو پهپن کښې د شرعیه مدرسې دپاره د دریو کسیزه لیلیه ښوونځی پوډو دانۍ لهټو ملحقاتو سره ئې دافغانی ساختمانی دستګاه له خوا تر جوړونې لاندې ده او دزمری دمیاشتې ترآخره پورې بشپړ شوه .

۲۳ : پهځینو ښوونځیو کښې دصحی بیت الخلاء پروژه ترجوړونې لاندې ده .

۲۴ : دلیلک او شمیر دالحاقیې دودانۍ کار جاری دی او هیله ده چه ددې کال ترپایه پورې بشپړه شی .

۲۵ : سربیره پر پورتنیو تعمیراتی چارو دودانیو لوی مدیریت پدې کال کښې دیر ښوونځی او لیسې ترمیم او اصلاح کړیدی .

«پای»

دسلطنتي دربار وزير ښاغلي علي محمد

۱ : د تحصیل له فراغ څخه وروسته په ۱۲۹۸ کال کښي دښوونکی او په ۱۲۹۹ کښي دښوونځيو عمومي ملهوونکی . په ۱۳۰۱ کښي دکابل د لومړني ښوونځيو لوی مدیر په ۱۳۰۲ کښي دپوهني د وزارت دتدریساتو رئيس، په ۱۳۰۳ کښي د پوهني دوزارت معین په ۱۳۰۵ کښي په روم کښي د افغاني مختار وزير په ۱۳۰۷ کښي دتجارت د وزير په ۱۳۰۸ کښي د پوهني د وزير په حيث په ۱۳۱۱ کښي د پوهني په وزارت علاوه د خارجه چارو د وزارت دوکيل په ۱۳۱۲ کښي په لندن کښي د افغاني مختار وزير په ۱۳۱۷ کښي دخارجه چارو د وزير

دسلطنتي دربار وزير ښاغلي علي محمد

په ۱۳۲۸ کښي په خارجه وزارت علاوه د صدارت عظمی دلومړی مرستیال او په ۱۳۳۲ کښي يوائحي د صدارت عظمی د لومړي مرستيال په حيث مقرر شوی دی.

۲ : د ۱۳۱۲ د ژمي په مياشت کښي په ژنيو کښي د ملتو د عمومي ټولني او دوسلو ايسته کولو په جرگه کښي دافغاني هيأت دمشر په حيث .

د ۱۳۱۲ د کب په مياشت کښي په لندن کښي داقتصادي بين المللي په جرگه کښي د افغاني هيأت دمشر په حيث .

د ۱۳۱۳ د وږي په مياشت کښي دملتو په بين المللي جرگه کښي دافغاني هيأت دمشر په حيث .

د ۱۳۱۳ د لړم په مياشت کښي دملګرو ملتو په عمومي ټولنه کښي د افغانستان د نماينده په حيث .

په ۱۳۱٤ کښې دافغانستان او امريکې د دوستۍ په معاهده کښې دافغاني نماينده په حيث.
د ۱۳۱۷ د ژمي په مياشت کښې په ژنيو کښې په عرفاني بين المللي جرګه کښې دنماينده په حيث.
د ۱۳۱۷ دوړي په مياشت کښې د ژنيو د سعد اباد د قرون په دوهمه غونډه کښې دافغاني نماينده په حيث.
۳: په ۱۳۲۸ کښې دصدارت عظمی دلومړي مرستيال او خارجه وزير په عهده علاوه ددولت دعالي شورىٰ دغړي په حيث.
په ۱۳۲۹ کښې دپوهنې دعالي شورىٰ غړي په حيث هم ټاکل شوی او هغه وظيفه ئې سرته رسولې ده.
په پای کښې د۱۳٤۱ دکب په مياشت کښې دهمايوني معظم اعليحضرت له حضور څخه دسلطنتي دربار دوزير په حيث مقرر شوچه شاهي ددارالتحرير دچارو نظارت په هم ور سره کوي.

دربار دوزارت تشکيل

وزير	ښاغلي علي محمد
معين	« حاجي امين الله
دسلطنتي تشريفاتو رئيس	« محمد علي
د « « مرستيال	« غلام عثمان علومي
دشاهانه ذات دحضور مصاحب	« عبدالرازق حامد
« « «	« خليل الله عنايت سراج
دحرمسرای ناظم	« محمد آصف
د تنظيماتو مدير	« محمد حسين
دمحاسبې لوی مدير	« محمد ياسين
د پانو مدير	« محمد عظيم
ددرملتون لوی مدير	« مير عبدالغني
فراشباشي	« خوشدل
د نقليې مدير	« مير اکبر
دخزانې مدير	« عبدالباقي
د کار خانې ناظر	« محمد عثمان

د ملوکانه حضور سرمنشي ښاغلی کهګدای

ښاغلی حافظ نور محمد کهګدای د مرحوم حاجي نور علي زوی د ۱۳۱۸ قمري کال چه له (۱۲۷۹) لمریز کال سره مطابق دی د روژې د میاشتې په ۱۱ نیټه د جمعې د ورځې په سهار د کابل په اندرابیو کښې زیږېدلی دی له یو لړ تحصیلاتو نه وروسته د ۱۳۰۰ کال د مرغومي په میاشت کښې د پوهنې د وزارت له خوا د حبیبیې د عالي ښوونځي د لومړۍ اعدادیې له ټولګي څخه د وزیرانو د عالي مجلس د لیک دایرې ته ورمعرفي او هلته مقرر شو او په ۱۳۰۲ کال کښې تې د وزیرانو د عالي مجلس د سرلیکوونکي په صفت ترفیع وکړه. د ۱۳۰۴ کال د چنګاښ په ۲۸ نیټه د حضور د منشي په لقب او بیا په د وه

د ملوکانه حضور سر منشي ښاغلي
حافظ نورمحمد کهګدای

معاش سره د حضور د لیک دائرې ته تبدیل شو. په ۱۳۰۵ کال کښې چه هغه د لیک دائره پراخه شوه او د دارالتحریر شاهي په نامه ئې شکل وموند. ده د سرلیکوونکي په حیث بوه ځانګړې اداره کوله.

د اعلیحضرت محمد نادرشاه شهید د سلطنت په اول کښې د ۱۳۰۸ لمریز کال د تلې په ۲۶ نیټه د دارالتحریر شاهي د مقام په نوې تشکیل کښې د لومړي ځانګړي د مدیر په حیث مقرر شو او په ۱۳۲۵ کال کښې یې په دوهمه رتبه د دارالتحریر شاهي د معین په حیث

ترقی وکړه او د۱۳۲۸ کال دغبرګولی دمیاشتی له ۳۰ نیټې څخه دداراالتحریر شاهی دمقام کـفیل وټاکل شو. په ۱۳۲۹ کـال کښې په لومړۍ رتبه (لو مړی معین) مقرر شو. په پای کښی په ۱۳٤۱ کال کښې یې دهمایونی اعلیحضرت له حضوره د(وزیر په رتبه) دملوکانه حضور دسرمنشی په حیث افتخار حاصل کړ.

دشاهی دارالتحریر تشکیل

دملوکانه حضور د سرمنشی	ښاغلی حافظ نور محمد کهګدای
مشاور	« سراج الدین سعید
دمخصوص قلم مدیر	« عبدالواحد معروفی
دلومړی څانګې مدیر	« غلام محمد آرزاد
ددوهمی « «	« عبد القدوس
ددریمی « «	. . . .
دڅلورمی « «	« محمد دلاور قاضی
دکتابخانی «	ښاغلی محمد همایون اعتمادی
دعرایضو «	« عبدالنبی

د ملي دفاع وزیر ډگرجنرال خان محمد

په ۱۲۹۱ کال کښې زیږېدلی دی .

زده کړه او د خدمت ځایونه یې : لومړنی زده کړې ئې د حبیبیه په ښوونځي او له هغه ځایه په حربي پوهنتون کښې .

په ۱۳۱۳ کښې د شاهي فرقې د شاهي سوړو د غوند قوماندان ولیمشر .

په ۱۳۱۷ کښې د لوړو مسلکي او د ارکان حرب د زده کړې له امله ترکیې ته .

په ۱۳۲۱ کښې د ارکان حرب په حیث بریالی او بیرته کابل ته راغلی دی .

د ملي دفاع وزیر ډگرجنرال خان محمد

په ۱۳۲۱ کښې د قطغن د فرقې د ارکان حرب د رئیس .

په ۱۳۲۵ کښې د مرکزي قواؤ د قوماندانۍ د ارکان حرب رئیس

«۱۳۲۷» « « « د ۸ فرقې د ۲ لوای قوماندان .

«۱۳۲۹» « « « د ۷ « د قوماندانۍ د کفیل

«۱۳۳۲» د غزني د فرقې د قوماندان

«۱۳۳۳» د هرات « « «

«۱۳۳۷» د قندهار د قواؤ « په حیث

«۱۳۳۸» د قندهار د قواؤ په قوماندانۍ علاوه د قندهار د نایب الحکومگۍ په کفالت هم موظف شو .

ترفیعات یې :

په ۱۳۱۳ کښې له حربي پوهنتون څخه د سوارۍ په مسلك کښې په لومړۍ نمره فارغ التحصیل شو .

په ۱۳۱۳ کښی د تورن په حیث
« ۱۳۱۷ « د جګړن «
« ۱۳۲۲ « د ډګرمن «
« ۱۳۲٦ « د ډګروال «
« ۱۳۳۰ «د برید جنرال «
« ۱۳۳٤ «د تورن جنرال «

« ۱۳۳۹ « د ډګر جنرالی په پای کښی په ۱۳٤۱ کښی د ښو خدمتو او لیاقت په وجه دهمایونی اعلیحضرت له حضور شخه د ډاکتر محمد یوسف صدراعظم په کابینه کښی دملی دفاع دوزیر په حیث مقرر شو .

د خدمتو نښانونه یی:

۱ : د تحسین نښان
۲ : د د وهمی درجی بریال «
۳ : درښتین مطلا «
٤ : د ښو تیا نکلی «
٥ : د « مطلا «
٦ : دهیواد لومړی درجه حضری «
۷ : دسر دار عالی «
۸ : د پوهنی دوهمه درجه «

دعدلیې وزیر ښاغلی مجروح

۱ ـ ښاغلی سید شمس الدین مجروح و د مرحوم سید حضرت شاه زوی او د ننګرهار د ولایت د شین کوړك د کلی او سیدو نکی دی .

دعدلیې وزیر ښاغلی سید شمس الدین مجروح

۲ : دی په ۱۳۲۹ ق کښې بدغه کلی کښې زیږیدلی دی .

۳ : په ۱۳۱۳ کښې داعیانو د عالی مجلس دغړی او په ۱۳۱۷ کښې د حکومت د نما ینده په حیث د افغان د ملی بانك د بلهتنی په عمومی ریاست او د ۱۳۱۷ کال په پای کښې د بترو لو د شرکت او د قند جوړولو د فابریکی په ریاست او په ۱۳۲۸ کښې ېی د والاحضرت مرحوم سپه سالار شاه محمود خان غازی په کابینه کښې د قبایلو د مستقل ریاست د مرستیال او کفیل به حیث ترقی وکړه وروسته بیا د ښاغلی سردار محمد داؤد په کابینه کښې د قبایلو د مستقل رئیس به حیث مقرر شو ، تر دی چه د ۱۳۴۱ د کب په میاشت کښې د دکتور محمد یوسف صدر اعظم په کابینه کښې د عدلیې وزیر مقرر شو ، ښاغلی سید شمس الدین مجروح ۴۵ کلن دی :

دی په انګلیسی، عربی، پښتو، فارسی او اردو ژبو پوهیږی .

هغه په پښتو او فارسی د نظم او نثر به ډول راز راز مقالی او آثار لری چه زیاتره ېی د هیواد په مطبوعاتو کښې چاپ شوی دی .

دعدلیې دوزارت تشکیل

وزیر	ښاغلی سید شمس الدین مجروح
معین	« عبدالکریم حقانی
مشاور	« ....
دمخصوص قلم مدیر	« عبدالواحد
اداری لوی مدیر	« محمد محسن
دماموریتو مدیر	« عبدالعزیز
دتقنین رئیس	« محمدموسی شفیق
د « مشاور	....
دقوانینو دتدوین مدیر	....
دخپرونو، ترجمې او تالیف لوی مدیر	....
دژورنال مدیر	....
دعدلی مجلې «	ښاغلی محمداکرم عبقری
دکتابخانې «	« محمد علی پیام
دقوانین دتوضیح او لیکنو مدیر	« سیدعنایت شاه
دپلان او بین المللی مدیر	....
دپلټنې مدیر	« حشمت الله
دتمیز رئیس	« مولوی عبدالبصیر
دلیکنو مدیر	« محمدیعقوب کهمك
دجمعیت العلما رئیس	...
دماموریتو دمرافعې دمحاکماتو دتمیز رئیس	ښاغلی عبدالباقی
« « « رئیس	« عبدالله
دتجارتی تمییز رئیس	« غلام محمد
دمرکز دتجارتی مرافعې دمحکمې رئیس	ښاغلی محمدحسن
« « دلومړنۍ « «	......
دماموریتو دلومړنۍ محکمې دمحاکماتو رئیس	ښاغلی محمدانور واحدی
دتجارت محاکم او حکمیت مدیر	ښاغلی محمدانور
دپانړو مدیر	« عبدالستار
دهرات دتجارتی محکمې رئیس	« نورالدین

د کندهار	د تجارتی محکمې رئیس		.....
دمزارشریف «	«	«	ښاغلی عبدالصمد
د ننگرهار «	«	«	« محمد ناصر
د قطغن «	«	«	« غلام حبیب
دمېمنې «	«	«	« فقیرمحمد
دغزنی «	«	«	« محمد یوسف

په ولایاتو او اعلی حکومتونو کښې مرکزی قاضیان

دکابل ولایت	د مرافعې	محکمې	قاضی		ښاغلی مولوی محمدیوسف
«	« دوثایقو	«	«	«	محمدطاهر
«	« د حقوقو	«	«	«	حبیب‌الله
«	«دجزاد لومړنی محکمې		«	«	عبدالعلی
د کندهار	« دمرافعې	«	«	«	عبدالقاسم
«	« د لومړنی	«	«	«	فضل‌الله
د هرات	« دمرافعې	«	«	«	عبدالله صافی
«	« د لومړنی	«	«	«	فضل حق
دمزارشریف	« دمرافعې	«	«	«	محمدصدیق
«	« دلومړنی	«	«	«	عبدالوهاب
دقطغن	« دمرافعې	«	«	«	غلام ایشان
«	« لومړنی	«	«	«	عبدالعزیز
دننگرهار	« دمرافعې	«	«	«	عبدالرؤف
«	« دلومړنی	«	«	«	محمدعظیم
د پکتیا	« دمرافعې	«	«	«	محمد نعیم
«	« دلومړنی	«	«	«	لعل گل
د پروان داعلی حکومت دمرافعې دمحکمې قاضی				«	خمارالدین
«	«	« دلومړنی	«	«	حبیب‌الله
دغزنی	«	« د مرافعې	«	«	محمدگل
«	«	« د لومړنی	«	«	گل‌محمد
دشبرغان «	«	« د مرافعې	«	«	جانانخان
«	«	« دلومړنی	«	«	صبغة‌الله
د بدخشان «	«	« د مرافعې	«	«	حسام‌الدین
«	«	« دلومړنی	«	«	محمدالله
دفراه	«	« د مرافعې	«	«	محمود
«	«	« د لومړنی	«	«	علی‌احمد

دميمنې داعلى حکومت د مرافعه محکمې قاضى ښاغلى فضل الرحمن
» » » دلومړنۍ » » » شيندېګل
دګرشك » » د مرافعه » » » عبدالواسع
» » » دلومړنۍ » » » محمدرجب
دغوراتو » » د مرافعه » » » عبدالرحمن
» » » دلومړنۍ » » » محمدامان
دباميانو » » د مرافعه » » » محمدامين
» » » دلومړنۍ » » » نظرمحمد
دتالقانو » » دمرافعه » » » عبدالقهار
» » » دلومړنۍ » » » سلطان محمد

دعدليې دوزارت فعاليتونه

زمونږ په هيواد کښې دهغونو اجتماعى تحولاتو په اثر، خصوصاً ددرى ګونو قواوو دانفکاك تصميم چه دهمايونى اعليحضرت دقيادت او ګټورى لارښودنې لاندې منځ ته راغلى دى. د۱۳٤۱ کال په اول کښې دهم آهنګۍ په منظور. دعدل دوزارت دقضايى چارو اساسى تشکيلات لرونکو مقاماتو ته په پيشنهاد کښې وړاندې او دصلاحيت لرونکو مقاماتو څخه منظور شو. نو په همدغه اساس دعدل وزارت ديوې خوا په تشکيلاتو کښې دپراختيا د ضرورت په ډول او د بلې خوا دپرسونل د وسايلو دتهيې په نظر په نوو اقداماتو لاس پورې کړى دى. لکه چه دعدل په وزارت کښې دهيواد دقانون ګذارۍ دچارو او حقوقى مسايلو دتنظيم دپاره يوه نوې مرکزى اداره تاسيس شوله.

دغه اداره چه دتقنين دچارو دراست په نوم يادېږى وظيفه ئې دا ده چه دقانون ګذارۍ او حقوقى مسايلو په ساحه کښې دحکومت فعاليتونو ته تمرکز ورکړى. او په همدې ډول وزارتونو ته تصديو. او ددولت هر ډول موسسو ته په حقوقى چارو کښې مشوره ورکړى او دپروژو داصولنامو د تعليماتنامو او لوايحو دتهيې او يا دهغو دتدوين او تدقيق په وسيله دوزارتونو او نورو مختلفو ادارو سره مرسته وکړى دد غه تمرکز او تنظيم هدف د حقوقى چارو وارسى او دقانون ګذارۍ شئون دى چه نوموړې اداره دحقوقو او قانون ګذارۍ په ساحه کښې دحکومت ددارالانشا حيثيت لرى نو لهدغه کبله به پهدغه حقوقى مرکز کښې ټولې مربوطى قانونى پروژې اولايحې دحکومت دفعاليت په ساحه کښې تهيه او تدقيق او دغه کارته به خاصه توجه وکړى شى چه ټولې اصلاحاتى پروژې په متحد شکل داسې منځ ته

راشي چه دپروژو محتويات دهيواد داساسي قانون سره داسي مطابق وي چه د نورو قوانينو سره نقاضت ونه لري.

په همدغه ډول د تقنين دچارو رياست متضمن دي چه د پلان گذارۍ يوه ، يوه څانگه ولري چه دهيواد دعدلي حقوقي ادارو قضايي دستگاه د مربوطو انکشافاتو په ساحه کښې د منظمو پلانونو دسمې احصاييې د دقيقي مطالعې له مخې د هيواد د ننني او سباني ژوند په چارو کښې دهم آهنگۍ په منظور ددغو موسسو د پرمخ تگ او بهبود د پاره يې وضع کوي . دعدل دوزارت په نظر کښې دي چه په دې باره کښې د اسلامي هيوادو د علماؤ او متخصصينو څخه مشوره او مرسته حاصل کړي او د نوموړو علماؤ د تجربو څخه داسلامي دين د روحيې له لوسره دقانون گذارۍ په چارو کښې ترې استفاده وکړي نو د دې منظور د پاره دعربي متحد جمهوريت څخه يو شمير متخصصين رابللي شو يدي په دغه ساحه کښې دافغانستان بين المللي ارتباط هم دعدلي قوي مرکز ددغي حقوقي ټولنې سره تمرکز لري ، دغه اداره دهيواد دټولو عدلي دستگاؤ په نوم دا وظيفه لري چه په بين المللي ساحه کښې ټولې عدلي چارې او جريانات په سم ډول اجرا شي د عدلي دستگاؤ سره په منظم ډول په تماس کښې وي . نود الفلاح مديريت هم د نشراتو او مجلې دمديريت په نوم په دغه رياست پورې ملحق شوي چه نوموړې مجلې د يو صلاحيت لرونکي هيئت د نظر لاندې د يوې نوې روحيې د پراخ پروگرام له مخې په کار لاس پورې کړيدې او په دغه حقوقي مرکز کښې به په خاص ډول يوه منظمه کتابخانه هم دايره او پرانستل شي . د تجارتي او ملکي مامورينو رياستونه د محاکمو دچارو د نظم او نسق او هم آهنگۍ د تمرکز په منظور دعدل په وزارت پورې مربوط شو يدي .

سربيره پر دغه دمحاکمو او عدلي دوايرو موجوده تشکيلات د کثرت او د کار د تراکم په تناسب کتنې ته نه رسيدل نو له دغه امله دعدل د وزارت داساسي ټکو په ډول په تشکيلاتو کښې لازمه تعديلات د ۱۳٤۲ کال په اوايلو کښې لاندې بياندي شول چه ځينې نورې څانگې يې لکه دقوانينو دتدقيق مديريت دصدارت عظمی څخه په دې وزارت پورې مربوط او ملحق شو په همدغه ډول د تجارت دمرافعې دمحکمې په چوکاټ کښې د تجارتي علامو او اسنادو د ثبت لوی مديريت منظور شوی او د مرکزي محاکمو او دواير د تشکيل په تعديل کښې هم لازمه اقدامات شو يدي او په نظر کښې دي چه په آينده کښې هم د کارونو د کثرت او تراکم له مخې د مربوطو محاکمو په تشکيل نوې نظر وشي نود دې منظور د پاره لاتراوسه د مشاورينو ټولنه تشکيل شوې چه د اعضاؤ د پوره کيدونه وروسته به په کار لاس پورې کړي او د جزائي محاکماتو اصولي قانون هم ترتيب او تدوين شوی چه اوس دوزيرانو دمجلس د ټاکلي کميسيون د هيئت تر غور لاندې دی .

او په همدغه شان د تجارتي محاکماتو اصولي قانون ترتيب او تدوين شو يدی .
چه ژر به خپل مراحل طی کړي چه دادی دعدل دوزارت دټولو دايرو داجرا آتو رپوټ په لاندنيو کرښو کښې وړاندې کيږي .

الف: مرکزی اداری.

لومړی دمخصوص قلم مدیریت .

دعدل دوزارت دمخصوص قلم مدیریت د ۱۳٤۱ کال د سنبلې نه د ۱۳٤۲ کال دجوزا ترمیاشتی پورې د۳۰۱۳ عریضو په باره کښې غور کړی اومربوطو محایو ته ئې لازمه امرونه اواحکام صادر کړی دی .

د تفتیش لوی مدیریت.

الف : د تفتیش لوی مدیریت دوثایقو دتحریر داحصاییې د ترتیب اود حقوقی اوجنایی فیصلو دصحت دمعلومولو دپاره داجراآتو رپوټ په دریمه د ریمه میاشت د۲۱٦ عدلی محکمو اود ملکی مامورینو ددری محکمو څخه راغوښتی چه د رسیدو سره سم یې دغه رپوټونه دمحاکمو داجراآتو کتنې په دقیق ډول کنترول او وارسی کوی .

په همدغه ډول د تفتیش دمدیریت دمسلکی غړو په ذریعه دقطغن دولایت دخان آباد اندراب ،دغوراتو داعلی حکومت دمرافعې دمحکمې ،دلغمان دلوی حکومت دابتدایی محکمې ، دمزار شریف دمرافعې دمحکمې دکندهار دډنډ دحکومت دمحکمې دپروان دبگرام دمحکمې اود کابل دولایت دمحکمې دوثایق تفتیش او غور پرې شو یدی او سربیره پردغه دننگرهار دولایت دمومند دری دابتدائی محکمې ،دکابل دولایت دچهار دهی دحکومت دمحکمې دهرات دولایت دانجیل دحکومت دابتدائی محکمې د ارزگان د اعلی حکومت مربوط دشهرستان د ابتدائی محکمې د قطغن د ولایت دنهرین دابتدائی محکمې ، دکابل دولایت مربوط دحترقو دابتدائی محکمې ، دهرات دولایت دکشك دحکومت دابتدائی محکمې دقطغن دولایت مربوط دبغلان د ابتدائی محکمې دتفتیش کولو اجازه ولایاتو اواعلی حکومتو ته صادره شویده .

دعدلی محاکمو مامورینو چه د قانونی مقرراتو څخه دتخلف په اثر محاکمې ته لیږل شوی په دی ډول دی .

دکابل دولایت مربوط دمیدان دلوی حکومت دمحکمې مفتی ،ددایکنډیو دمحکمې قاضی اود کلنگار د محکمې کاتب ، دننگرهار دولایت دشنوارو داچین دمحکمې قاضی او مفتی اود پیـچ د محکمې قاضی ، دغوراتو داعلاحکومت دمرافعې قاضی اومفتی او ددغه محکمې سرکاتب اوکاتب ،دبدخشان داعلا حکومت دمرافعې دمحکمې مفتی دهرات دولایت دگذری دحکومت دمحکمې قاضی اومفتی دمحاکمه کولو لاندې راغلی دی

ب : ـ محاکم .

۱ ـ د مامورینو دمحاکماتو دتمیز محکمه: ـ

۲ ـ د ۱۳٤۱ د کال د سنبلې داول نه د ۱۳٤۲ کال دجوزا تر پای پورې ٥٤ فقرې د تمیز محکمې ته رسیدلې دي .

۳ ـ د ٦ فقرو ، دوسیې د بیا کتنې په نسبت بیرته ستنې شوی دي .

٤ ـ د ٤ فقرو دوسیې د آجنډې شخصو ېستل شوي دي .

دماموړینو ابتدایي محکمه

۱ ـ د ۱۳٤۱ کال دسنبلې داول نه تر اوسه پورې دقضایي چارو ۳٥ فیصلې صادرې شوې چه ددغې جملې سره د کوپراتیف دماموړینو ٤۳ دوسیې دیوې فیصلې لا ندې صادرې شوي او ددغې محکمې اداري اجرا آتو په عادي ډول ادامه در لودله .

دملکي ماموړینو مرافعه محکمه

۱ ـ د ۱۳٤۱ کال دسنبلې داول نه د ۱۳٤۲ کال ترجوزا پورې په یقیني ډول ۷٥ پانې فیصلې صادرې کړې دي .

۲ـ د ۱۳٤۲ کال دسرطان د میاشتې داول نه دهمدې کال د سنبلې تر آخره په تخمیني ډول (۲۰۰) باقي فیصله شوي دي ه

۳ ـ د ۱۳٤۱ کال د سنبلې د اول نه د ۱۳٤۲ کال د جو ز ا تر پایه د مرافعه دمحکمې دلیکو نو شمیر په تخمیناً ۳٦۱ پانې وي .

٤ ـ د سږنی ۱۳٤۲ کال دسرطان داول نه دسنبلې تر پا یه پو ر ې د محکمې د صادر شو و لیکو نو شمیر په تخمیناً ـ ۳٥۰ پانې و ي .

دعدلیې د تمیز لوی ریاست .

۱ ـ د ۱۳٤۱ کال دمیزان داول نه د ۱۳٤۲ کال د جوزا ترآخره (٤۲) فیصلې چه څینې تا یید او غه څینو کښې ز یاتوالی شوی ـ او ۱٥۰۳ پا نې او ۳۹٥ پانې تخفیفي فیصلې شوي دي .

د تجارت د تمیز د محکمې ر یاست .

۱ ـ دمختلفو اشخاصو په مختلفو چارو کښې د تمیز خواهی د پاره د تمیز ریاست ته ۹ فقرې را رسیدلې دي او د تمیز د ریاست له خوا ددغو فقرو په باره کښې سمدستي په لاندې ډول اقدا مات شوي دي چه :

لومړی مدعي او مدعی علیه ترجلب لاندې نیولي شوي وروسته بیا تري ضامن اخستي شوي او د محصول د تحویل نه د تمیز غوښتنې صورت حال ور کړې شوي او بیا تمیز غوښتو نکي ته موقع و ر کړې شوې چه د تجارت د ابتدائي او مرافعې دمحکمو د فیصلو په رو حیه باندې خپل اعتراضات وړاندې کړي او په دغه پسې ئې مقابل طرف ته وخت ور کړې شو ي چه خپله مدافعه ددعوی دظبط په کتاب کښې ثبت کړي نو ددغه اساس د مخې

دیوې فقرې فیصله پرله پسې څو ورځې غواړي چه د تمیز داصولواومقرراتو مطابق فقره فیصلې ته چمتو کړی شي د نوموړو ۹ فقرو دجملې نه څو نورې فقرې چه د ۱۳٤۱ کال دسنبلې څخه ئې د تمیز ریاست ته ذکر شوي لیکونه لومړی رسیدلي ـ ۱ ـ ۲ ـ ۳ فقرو خپل قانوني مراتب طی کړی او، اوس دمجلس د وروستي غور او کتنې لاندې دی په یوه فقره ئې فیصله شوي او امکان لرې په دوه نورو فقرو به ئې څو ورځې وروسته قانوني فیصلې صادرې کړی شي او د تمیز په ریاست کښې موجوده نورې فقرې به د مدعی او مدعی علیه د اعتراضونو او مدافعو د بشپړ یدو پدلړ کښې چه تخمیناً دهرې فقرې په باب په ۱۵ ورځو کښې فیصلې کوی د تمیز ریاست به بیا هم په دې انتظار وي چه نوموړې فقرې قانوني مراحل پوره کړی اودغوراودقیقې کتنې په برخه کښې به دمحکمې دمجلس له خوا یو به بل پسې د قانوني فیصلو اقدامات تراجرا لاندې ونیولی شي .

(پای)
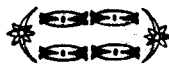
د داخله وزارت کفیل
دکتور عبدالقیوم

دکتور عبدالقیوم د حاجی عبدالقادر زوی په ۱۲۹۷ لمریز کال کښې د ننګرهار دولایت په لغمان کښې زیږیدلی دی.

تحصیلات یې :

د حبیبیې د لیسې بکلوریا.

د بي اې دیپلوم دامریکې له ایلو نایز یو نیورسټي څخه.

د ام اې دیپلوم دشیکاګو له یو نیورسټي څخه.

د پي اچ دي دکتورا د امریکې د نور له یو نیورسټي څخه

د ام اې دوهم ماستر دګری د شیکاګو له یو نیورسټي څخه وطن ته د بیر ته راتګ نه وروسته د ۱۳۲۷

د داخله وزارت کفیل ښاغلی دکتور عبدالقیوم

د مرغومی په میاشت کښې د پوهنې دوزارت د مسلکی تدریساتو د ریاست د غړی په حیث.

د ۲۸ کال د مرغومی په میاشت کښې د دارالمعلمینو د ریاست د کفیل په حیث.

د ۳۱ د لیندی په میاشت کښې د هیرمند د ناوی د عمومی ریاست په کفالت.

د ۳۱ د مرغومی په میاشت کښې د هیرمند د ناوی د رئیس په حیث.

د ۳۹ د لیندی په میاشت کښې د هیرمند د ناوی په ریاست سربیره د ګرشك د اعلی حکومت د وکیل په حیث.

د ۱۳۴۱ د کب په میاشت کښې د صدارت عظمی د لوړ مقام په فرمان د مخابراتو دوزارت په کفالت

د ۱۳۴۲ د غبرګولی په میاشت کښې د صدارت عظمی په فرمان بیا د داخله وزارت په کفالت مقرر شو.

تألیفات او نښانونه یې: د دکتور اتهیز او د ماستری دیپلوم په انګلیسی ژبه . په ۱۳۳۸ کښې ئې دریمه درجه تقدیرنامه اخیستې او په ۱۳۴۱ کښې د همایونی اعلیحضرت له حضور څخه دستوری دریمه درجه نشان ورکړی شویدی .

مسافر تونه یې: په ایران، ترکیه، جرمنی، انګلستان، کانادا او امریکه کښې ئې سیاحت کړی او د خپلو تحصیلاتو یو ولس کلنی دوره ئې په امریکه کښې پای ته رسولې ده.

وزیر	ښاغلی دکتور عبدالقیوم
معین	« غلام احمد پوپل
اداری رئیس	« میرامان الدین انصاری
مرستیال	« محمد حنیف یوسفی
د مامورینو مدیر	« غلام مصطفی الفی
د محاسبی «	« عبدالرشید
د عامو خدمتو «	« عبد الرؤف
د آرشیف «	« عبدالواسع
د احصایی لوی مدیر	« فقیر محمد دیوه ګلی
« سجل د ثبت «	« نظر محمد
د مرکزی احصایی «	« ګل محمد
د ناقلینو «	« فیض محمد
د پلټنې لوی مدیر	« سید کمال
د پلټنې د لومړی ګروپ آمر	« سید فخرالدین
« د دوهم « «	« عبدالکریم
« د دریم « «	« ابوالولید
د محاکماتو لوی مدیر	« نور محمد

نائب الحکومګان او اعلی حاکمان

د کابل والی	ښاغلی میر عبد العزیز
د قندهار نائب الحکومه	« محمد صدیق
د هرات «	« عبدالکریم حکیمی
د مزار شریف «	« غلام رسول پرماچ
د قطغن «	نورن جنرال عبدالکریم سراج

د ننگرهار نایب الحکومه	تورن جنرال خان محمد
د پکتیا «	ډگرجنرال فیض محمد
د فراه اعلی حاکم	ښاغلی عبد العزیز
دمیمنی « «	« سید احمد شاه هاشمی
د بدخشان « «	« نثار احمد شیرزوی
د پروان « «	« سید غلام رسول
دغزنی « «	« روشندل وردك
دگرشك « «	« دکتور عبد الوکیل
دشبرغان « «	« د ین محمد دلاور
دغوراتو « «	« محمد حنیف
دارزگانو « «	« محمد شریف
د بامیانو « «	« میرامین الدین انصاری
د تالقانو « «	« عبدالقیوم عطایی

دداخلی دوزارت فعالیتونه

نوی تشکیلات :

لومړی ــ انکشافی پروگرامونه مادی او مثبت وی که معنوی ، بـاید په معقولو اساسونو ولاړ وی .

په تولیدی پروژو کی ، اقتصادی جنبی او د هغه نتیجی ، دمطالعو او کتنو ، تدقیقاتواو احصائی له مخی سنجش او ترتیب کیږی ، په دی اساس په اجتماعی اصلاحاتو کی هم باید په علم اتکا شی ، لدی کبله دغه منظور د سرته رسولو د پاره ، د پلان یوه اداره چه دمربوطه کارونو دتحقیقاتو او مطالعاتو وظیفه په غاړه لری او دکارونو دوړاندی بیولو او پیشرفت دپاره مثبت پروگرامونه جوړوی د ۴۲ کال دسرطان په لومړی نیټه دداخله وزارت دموجوده تشکیلاتـو په جمله کی منځ ته راغله چه دهغه لومړنی چاری شروع او مخ په وړاندی روانی دی .

دوهم ــ څرنگه چه دداخله وزارت اداری شق داوو ولایتو ، یولس اعلی حکومتو ۱۹ لویه حکومتو ، ۱۴۱ محلی حکومتو او له ۱۴۷ علاقدارایو څخه جوړ دی او بی له مرکزی ځانگو څخه ، په ولایاتو او اعلی حکومتو کی دری سوه نمایندگی لری چه په هغو کی تقریباً (۴۵۳) تنه اجیران او ۱۷۹۱ تنه مامورین له لومړی رتبی نه تر ۱۳ رتبی پوری وظیفه اجرا کوی .

داجراآتو او فعالیتونو دیو والی او سرته رسولو اودمالی چارو دتنظیم او

دلوازمود تهيه کولو او پاتي ضرور ياتو دپاره داسي يوه دستگاه يوي قوي اداري شعبي ته احتياج او ضرورت لري . او دا چه نائب الحکومه گان او اعلي حاکمان داولي رتبي او يا درتبي نه پورته خلك دي ، داحتياجاتو دلري کولواو دخپل قناعت دسا تلو لپاره مجبور دي دادارى ځانگى سره تماس ونيسي ، هر کله که اداري آمر دلوړى رتبي مامور نه وي لومړى نايب الحکومه گان او اعلى حاکمان نه حاضريږي له هغه سره خبرى وکړى اوکه خبرى وکړى کوم آمر چه په رتبه کى له هغو څخه ټيټ دى او يا پوره علميت فلري نو طبيعي ده چه دهغو دقناعت له عهدى څخه نشى وتلاى نو په دى اساس اداري ځانگه چه بايد په دى تعديلاتو او اصلاحاتو کى مهم نقش لوبوى نشى کيدىچه يوازى يو لوى مديريت پاتى شى ځکه داکثر وزارتونو نمايندگى مجد ود او په ځو مختصرو ځايونو کى دى دهغوى ځينى يوازى پهولايا تواو اعلي حکومتونو کى او ځينى په لويو حکومتونو کى او يوازى دعدليى وزارت او دماليى وزارت په محلى حکومتو نو کى يوه يوه نمايندگى لري ليکن داخلهوزارت علاوه پرنوموړو ځايونو ،په علاقدار يو کى چه يووړکي اداري واحددى هم نمايندگي لري چه په دى حساب دداخله وزارت نمايندگي نسبت ټو لووزار تونو زياتى دىاو ښکار ه . ده چه دنمايندگيو دشمير زياتوالي دکار زياتوالي ښکاره کوى او دکار زياتي دپرسونل دزياتوالي او دپرسونل زياتي قوى اداره کونکي په کار لري نو په پاسني دلايلو داخله وزارت په خپلو نويو تشکيلا تو کى اداري لوى مديريت تهپه اداري رياست واړوه .

دچك ور دکو نوى حکومت :

ځرڅنگه چه دورد گو علاقه ډيره پراخه او غرنۍ ده ، دهغه قريو خلك چه دسيد آباد شمال او شمال غرب او شمال شرق خواته پراته دى دسيد آباد له حکومتڅخه ډير لرى پاتي دى چه دمسافى دلرى والي له کبله يې تنگ راتنگ ډير گران ؤ لکه ځيني داسي قريې هم شته دى چه ددايمر داد دعلاقه دارۍ پورى تړلى دى او دسيد آباد دحکومت پورى دهغه مسافه تخمين ۱۱۷ کيلو متره کيږى اودژمى پهموسم کى چه واوره شروع او غرا وکتل ټول په واورو بنديږى دسيد آباد دحکومت پورى دوگړو تنگ راتنگ ډير سخت دى نو په دى لحاظ د خلکو دمشکلاتو دليرى کو لو او دهغو کارونو ته درسيدواو دمربوطو چارو د اساسى تدوير لپاره داخله وزارت لازم وگڼله چه دچك وردکو حکومت نوى تاسيس کړى .

نوى تعمير ونه او آبادۍ :- په۱۳٤۱ او۱۳٤۲ کالو کى داخلهوزارت د قطغن دولايت داوسيدو تعميراو دغزنى داعلى حکومت تعمير اودکوهدامن دلوىحکومت ودانى سرته ورسولهچه اوس استفاده ترى کيږى دغه شان دخوگيانيو دلوى حکومت ودانىهم تکميل اوسرته رسيدوته نږدى شويده .

دغزنى داعلى حاکم داوسيدو تعمير په ٤۱ کال کى شروع اوتراوسهپورى ندى

تکمیل شوی بلکه نیمکاره پاتی ده دهرات د دارالحکومګۍ ودانی په ۳۶ کال شروع او تر اوسه نیمکاره ده.

د ښاروالیو تاسیس

د کاپیسا په لوی حکومت کی نوی ښاروالی تاسیس شو یده همدغه ډول دسږ کال د جوزا د میاشتی څخه را پدی خوا د میدان په لوی حکومت د کتواز په لوی حکومت داندړو په محلی حکومت او د جاغوری ومقر او د قره باغ په محلی حکومتو کی د ښاروالیو د تاسیس موضوع تر څیړ نی لاندی نیول شو یده او په نژدی وختو کی به دغه محلی دا ئری تاسیس شی.

د مهاجرانو په برخه کی: -د قطغن د ولایت د مهاجرانو لپاره چه پدی وختو کی ۲٤ کورو ته نوی هغه ځای ته لیږل شویدی ټول ۷٦۸۰۰ افغانی په وړیاتوګه تقاوی پیسی ورکړی شو یدی.

د کاګړو د کام د ۱۳۰ کورو استحقاق چه د کندهار ولایت ته ئی یوازی د مځکی امر صادر شو یدی او د څیړ نی وروسته به ورکړی شی.

د مهاجرینو د کورو او ګډو کارونه چه د قبائلو د مستقل ریاست په سلسله معرفی شوی تر اجرا لاندی نیو ل شوی او په نژدی وختو کی به ٤٧ کړی په نظر کی نیو ل شوؤ ځایونو ته ولیږل شي

ناقلین:

۱- هغه ناقلین چه د بیلو بیلو کامونو لکه ځاځی، احمدزی، شنواری، تاجك او مومندو د قطغن ولایت او تالقانو ته لیږل شو یدی ۱۷ کورنی دي.

۲- د بار کزایی، خروټی، وردګو، تاجکو کامونو نا قلین د بغرا منطقی ته لیږل شو یدی ۸۲ کو ره دی.

۳- د بارګزایی او اچکزایی کامونو ته چه ٥٦ کوره دی د بغرا له نقشی څخه بهر مځکه ورکړی شو یده.

٤- د دفتانی، کوچی او کاکړو کامونو ۱٦۰ کوروته په بغرا د مځکی ورکولی منظور شو یدی.

علاوه پردی په داخله وزارت کی د آرشیف مدیریت نوی تشکیل شوی او د دغه مدیریت د ا ئرلاندی به پنځه شعبی وظیفه اجرا کړی.

د اهم باید وویل شي چه د آرشیف د موجوده سیستم په اجراکې د چارودنه معطلی او تنظم او دسکتګی د لری کولو لپاره له څو فورمو څخه چه خپله د داخله وزارت له خوا تنظیم شو یدی استفاده کیږی او پدی اساس داخله وزارت د آرشیف د مدیریت په افتتاح کولو سره موفق شویدی چه په دوه کالو کی په ډیر ښه شان د وزارت د مسلکی شق اجراآت تدوین او په هره موقع او هرآن کی د وزارت میاشتنی او حتی یو کلن او دوه کلن اجراآت څه د حجم او سوابقو له نظره او څه د کار د پیمانی او فعالیت د لحاظ جواب وو ایي.

باید وویل شی چه د وزارت د نورو ځانګو د مربوطه کارونو جریان په عادی ډول هره ورځ مخ په وړاندی روان دی.　　«پای»

د کانو او صنایعو د وزارت تشکیل

وزیر ښاغلی دکتور محمد یوسف (صدراعظم)

معین « « سلطان احمد پوپل

مشاور ښاغلی سید عبدالاحد

د پلټنې لوی مدیر « رمضان علی کاظمی

د اداري لوی مدیر « سید امان الله عبادی

د مخصوص قلم مدیر « محمد عظیم

د سکرو د فابریکې آمر « محمد شریف

د مقاولات او خارجي ارتباط مدیر

ښاغلي میر عبدالله

د احصائیې مدیر « عماد الدین

اداري مرستیال « عبدالرسول

مدعی العموم « محمد طاهر

د خدماتو مدیر « میر امان الدین

د آرشیف مدیر « محمد آصف

د تخنیک لوی مدیر « احسان الله مایار

د کانو او صنایعو د وزارت معین
دکتور سلطان احمد پوپل

د پلان او پروژې مدیر ښاغلی حمید الله

د لاسي صنایعو « « سلطان علی

د تدویر لوی مدیر « غلام سخی

د مالی مدیر « عبدالاحد

د کارا او کارگرو لوی مدیر « حفیظ الله

د ملي استخدام مدیر « محمد هاشم

د کار مدیر « بشیر احمد

د اجتماعی تامیناتو مدیر « فقیر محمد

د کشفیاتو مدیر « احمد علی

د استخراج « « سید احمد

دسکرو دفابریکې مدیر	ښاغلی	محمد ایوب
د تالقانو د کانو لوی مدیر	»	خلیل الرحمن
داندخوی د کانو مدیر	»	سلطان احمد
دهرات » »	»	اسد الله
د ترانسپورتو لوی مدیر	»	محمد عظیم
د نقدی محاسبی »	»	محمد آصف
دجیالوجی رئیس	»	عبدالصمد
دجیالوجی فنی اواداری مرستیال	»	مظفر الدین
میخانیکی مدیر	»	غلام مصطفی
د درهٔ صوف دسکرو لوی مدیر	»	عبداللطیف
د کلفگان دمالگی د کانو مدیر	»	غلام صدیق

دکانو او صنایعو وزارت فعالیتونه

د کانو چارې

دپترولو پلټنل

د پترولو د پلټلی ریاست د ۱۳٤۱ د تلی له میاشتی څخه د ۱۳٤۲ د چنګاښ ترمیاشتی پوری په یو ویشتو ژور څاگانو کښی او جو ړونه کښی (۲۱۰۰۷) متره برمه کاری کړی ده.

او هیله شته چه د وړی د میاشتی ترآخره پوری (۵۰۰۰) متره نوره برمه کاری هم ور باندی زیاته شی او په ۱۳٤۱ـ ۱۳٤۲ کال کښی دخو اجه گوگردك د ګر دذخیری ربوټ چه دغه ګر د شبرغان دجنو بی ختیز په ۳۲ کیلو متری کښی واقع دی جوړ شوی او د دغی سیمی د گاز و د ذخیره (۳۷۵۲٤) ملی متر مکعب حساب شوی ده ،

د سرپل ، اندخوی او میمنی ترمنځ سیمو کښی جیولوجی عمومی تحقیقات په لمبر ۱ بر ۵۰۰۰۰۰ مقیاس سره په (۱۷۵۵۰) مربع کیلو متر مساحت کښی عملی شوی او پوره برخه نقشه ئی هم ترتیب شوی ده .

دغه راز په لمبر ۱ بر ۵۰۰۰۰ مقیاس او په (۲۷۳۸) کیلو متر مربع مساحت سره دجیالوجی مفصل تحقیقات بشپړ شوی او نقشی ئی ترتیب شوی دی.

دفنی پرسونل دروزلو له امله د برمه کولو، څړیو ریه ؛ محاسبی ، کانالزاسیون او دبی سیمی در اډیو کورسو نه چه ټول (۳۳۰) تنه پکښی شامل دی تأمین شوی دی .

دجیالوجی سروی

د کندهار او غزنی ترمنځ سرك په جنوبی ختیځه ساحه کښی د پتر و او ګاز و پلټلو له پاره د جیالوجی نمائی رپوټ د کندهار، ګرشك او فراه په شمالی سیمو کښی د لمبر ۱ بر ۵۰۰۰۰۰۰ او لمبر ۱ بر ۱۰۰۰۰۰۰ نقشو بشپړ و او له املـه د جیو لـو جی نـقشی اخیستلو فعالیتونه ادامه لری .

دتوپو ګرافی پروژه

په سن کال کښی د توپو ګرافی پروژی د انکشاف له امله داسی اقدام شوی دی .
یو سل پنځوس ټوټی نوی نقشی په لمبر ۱ بر ۵۰۰۰۰ مقیاس دفیر چلد له کمپنی څخه را رسیدلی دی .

دغه راز د پخوا نیو نقشو له جملی څخه د لومړ نیو مرحلو له بشپړولو نه وروسته (۱۷۰) ټوټی نقشی پرمځکو باندی د نامه ایښودلو د پاره استول شوی دی سر بیره په هغو (۱۸۱) ټوټی موزائیك فوتو ګان په لمبر ۱ بر ۵۰۰۰۰ مقیاس چه یوه نوی سل کیلو متره ساحه نیسی بشپړ او تر استفادی لاندی نیول شوی دی داهم باید وویل شی چه (۱۰۸) ټوټی نقشی نامه ایښو دلو د دفتر داری له بشپړ ولو نه وروسته بیرته دفیر چلد کمپنی ته استول شوی دی .

هیدرولوجی چاری

د هیدرو لوجی د پروژی بشپړ و لو د پاره د مالی او فنی مرستی د لاس ته راوستلو له امله د سپیشیل فند له مؤسسی سره خبری اتری دوام لری . سر بیره پر هغو په دی کال کښی نه اوتوماتیك نوی پیمانه د پکتیا او قطغن دولایتو په سیندو نو باندی درول شوی دی

د کانو سروی

د ذخیرو تعیینولو او د کانو د نوعیت او کیفیت تثبیتولو له امله په سن کال کښی د کانو او صنایعو د وزارت د سروی در یاست په نامه یوه اداره تأسیس شوی ده.

کله چه هم په افغانستان کښی د کانو آثارو او نښی ډیری دی خو داسی کانو کتنه او سر وی کول چه د اقتصاد له مخی دا یستلو وړ وی د دغه ریاست له عمده وظیفو څخه دی.

د وسپنی او نورو غیرو فلزی متیالو ژیکو موادو ، لاجوارد و ، طلا ، بریلو او د سکرو د کانو د سروی د پاره سمدستی سل تنه متخصصین افغانستان ته راغلی او په کار کښی شامل شوی دی . دغه متخصصین په جلا جلا ګروپو ویشل شوی او په ټاکلو سا حو کښی کار کوی .

د کانو د سروې ریاست چه په یوه دری کلن گروپ سره ئې په دغه کار پیل کړی یدی . دشوروی اتحاد دحکومت له تخنیکي مرستي څخه استفاده کوی . دغې اداری دمعدنی نمونو تجزیه کولو د پاره دیوه لابراتوار په تأسیسو لوهم پیل کړی یدی .

د تیزو دسکرو دایستلو چاری

د کرکرو او ایشپشتی د کان په پروژه کښي سږ کال له پلانه سره سم د تیږو دسکرو دزیاتو ایستلو دپاره فعالیتونه دوام لری .

په سږ کال کښي د او بو رسولو او د برښنا د لین تیرو لو کارنو دی په سلو کښي ۲۶ـ سرته رسیدلی دی . پهدی کال کښي (۸۳۰۰۰) ټنه سکاره ایستل شوی دی .

چه یوه برخه ئې صنعتی مؤسسو او یوه نورئې دخلکو او دا ئرو دله تیاؤ پو ره کولو له امله ورکړی شوی دی .

ددرهٔ صوف دسکرو د کان پراخول چه دغه کان د کیفیت له نظره ښه سکاره ری د پرمختتګ په حال کښي دی . سره له دی چه له دغه کال څخه سکاره زیات ایستل کیدای شی خو بیاهم له دی امله چه د پلورلو د وامدار بازار نه لری نو (۳۰۰۰) ټنه سکاره ورځخه ایستل شول له دی امله چه یو ډیری سکاره لږ نه شی سم له پلان سره په پلخمری کښي د بریکټ جوړولو دیوی فابریکی پیشبینی شوی ؤ . دغه فابریکه په یوه ساعت کښي د بریکټ او نیم ټنه سکاره راباسی په سږ کال کښي د دغې دستګاه ؤ له پیه ورکړ شوی وه او اوس په پلخمری کښي دهغی داحاطی دیوال او د ماشینو درولو د ځای جوړول دوام لری .

لاجورد او د مالګی بیریل :

پدی کال کښي (۱۰۶۸) منه لاجورد او ۵۷۵۹ کیلو گرامه بیریل او (۲۲۷۴۳۱۰) منه مالګه ایستل شویده .

دصنایعو چاری :

د نغلو برښنا :

د دغې دستګاه ظرفیت چه پخوا (۶۰۰۰۰) کلیو اته پیشبینی شوی ؤ د نو یو کتنو له مخی (۶۷۵۰۰) کلیو اتو ته زیات شوی دی . د کانکریتو د پروژی د دستګاه په شمول د فرعي جوړونې د دستګاؤ کار بشپړ شو .

همدغه تونل چه او به پکښي تیریږی پرانیستل شوی او کانکرت کاری یې د وام لری .

دماهی پر برښنا :

دماهی پر پروژه چه (۴۰۰۰۰) کلیو اته ظرفیت لری سږ کال د اقتصادی او فنی ملاحظاتو له مخی تر ژوره کتنه لاندی راغلی ده او انتظار کیږی چه په دغه باب به زر په زره د متخصصینو نظریې تثبیت شی .

نوي مقرري

دکانونو او صنایعو په وزارت کښې
دکانو دسروې د ریاست کفیل
ښاغلی انجنیر سیدهاشم میرزاد

دنفتو د پروژې رئیس ښاغلی
انجنیر عبدالله رحیمی

د مخابراتو د وزارت د پلان
لوی مدیر ښاغلی عبدالمجید

د مالیې د وزارت د محاسباتو
د ریاست کفیل ښاغلی عبدالصمد

دکانونو او صنایعو په وزارت کښې
د پترولو د پلټنې رئیس ښاغلی
انجنیر عبدالقدوس مجید

نوې مقررۍ

د انیس د نشراتي موسسې
رئیس او دورځپاڼې
مسوول چلوونکی ښاغلی
محمد ابراهیم عباسي

په قاهره کښې د افغاني لوی سفارت
د اطلاعاتو د ادارې آمر ښاغلی
عبدالرؤف بینوا

د کابل راډیو د نشراتي
موسسې رئیس ښاغلی
دکتور محمود حبیبي

د کابل راډیو د تخنیکي موسسې
رئیس ښاغلی انجنیر عبدالکریم
عطائي

د مطبوعاتو د وزارت ادارې
رئیس ښاغلی عبدالغفار

د هرات د بریښنا:

د هرات د ښار د ډیزلي برښنا کولو له امله د امریکې د حکومت په ګرنټي د ډیزلي بوې برښنا په تاسیسو لو لاس پورې شوی دی .

د برښنا نوری انکشافي پروژې:

د پلخمری د برښنا د لومړی دستګاه د ماشینو د مرتب فعالیت له کبله د قند ز له سینډ څخه د اضافي او بوا خیستلو دیوه اضافي کانال پروژه د ۱۳٤۱ کال په آخرو وختو کښي ختم شوه .

دغه راز کابل ته د نغلو د برښنا بیول د کلکو ستنو او قوی لینو په واسطه تر کتنه لاندې دی ؛

دغوري سمنټ:

دغوري د سمنټو فابریکې چه پهورځ کښي ئې (۲۰۰) ټنه سمنټ ایستل، سږ کال ئې له پلان سره سم توسعوی فعالیت ته ادامه ورکړی او د دغې فابریکې د دوهمې مرحلې کار داچه پهورځ کښي به یې تولیدات (٤۰۰) ټنو ته ز یا تیږی سږ کال په سلو کښي پنځوس بشپړ شوی دی .

د کابل تخنیکي مرکز:

د څرخي د پله په صنعتي سیمه کښي د جاپان د حکومت په مرسته یو روزونکی تخنیکي مرکز تأسیس شوی دی. دغه مرکز به د اسې دستګاه ولري چه په کال کښي به (۶۰۰۰) بایسکلونه (۲٤۰۰) متره او (۵۰۰) شمیرنلونه او پلاستیکي سامانونه بسته کاری کوي او په یوه ساعت کښي به (۲٤) کیلو د ښینښي لوښي جوړه وي .

په دغه مرکز کښي به د فني پرسونل په روزلو علاوه پورتني موادهم تولید یږی .

د کندهار د میوو ساتلو فابریکه :

د کندهار د میوو فابریکې د ۱۳٤۲ کال د غبرګولي په میاشت کښي په فعالیت پیل وکړ. دغه فابریکه چه د چکوسلواکیې د حکومت له کریدت څخه د استفادی په کولو جوړه شو یده .

افغانستان په د خارجي تجارت د پراخیدو له مخې مهم رول ولوبوی ځکه د میوو صادرات (وچه وی که لنده) او نور مواد به چه له میوو څخه جوړیږی لکه (شربت او جام) پهډیره ښه بیه د نړۍ مارکیټو ته وا ستول شي .

د دغې فابریکې ټول تولیدی ظرفیت (۳۲۰۰۰) ټنه میوه دی .

د کابل د مېوو پاکولو دستګاه :

له دې امله چه د کابل د مېوو صادرات په ښه شکل سره صورت ومومي د کابل د مېوې د شرکت او د انډیمار د کمپنۍ په ګډه د کابل په صنعتي سیمه ځرخي پله کښې د مېوو پاکولو یوه دستګاه تأسیس شوې ده چه ودانۍ یې جوړه شوې او ماشینونه یې درول شوي دي .

د کیمیاوي سرې فابریکه

له دې امله چه د برښنا د تولید له لیاري څخه له طبیعي ګاز څخه کار واخیستل شي . نو د دوهم پنځکلن پلان له مخې د هیواد په شمال کې سیمه کښې د ۲٤ زره کلیوا ته برښنا د فابریکې او د کیمیاوي سرې د یوې فابریکې جوړه وار پېشبیني شوې وه سږ کال د دغو دواړو دستګاو لومړنۍ سروې وشوه .

د ځنګلك تخنیکي پروژه :

د غه موسسه چه د صنایعو د زیاتو شقو د پاره د فني پرسونل تهیه کوا و له امله جوړه یې د سروې کولو او پروژې له مخې د پرمختګ په حال کښې ده .

د تېلو تخنیکم :

له دې کبله چه د تېلو او ګازو د ایستلو عملیات ورځ په ورځ نتیجې ته نژدې کیږي نو د فني پرسونل روزلو د پاره د یوه تخنیکم تأسیس ته مخه شوېده .

د غه تخنیکم به (۵۰۰) تنو ته عملي او نظري تدریس ورکړي .

د نساجي د فابریکو په تولید اتو کې زیاتوالی راغلی دی

د ګلبهار، پلخمرې او جبل السراج فابریکو په ۱۳٤۱ کښې دو پنځوس میلونه یوسل او یو ویشت زره دري سوه نه ديرش متره توکر تولید کړیدی په ۱۳٤۱ کال کې د ګلبهار د فابریکو تولیدات شل میلونه څلور سوه دو څلوویښت زره دري سوه دري نوي متره توکر ته رسیدلي دي چه د ۱۳٤۰ کال نه لس میلونه څلور سوه څلور زره اته سوه دري نوي متره توکر زیات شوېدی د ګلبهار د فابریکې تولیدات په ۱۳٤۰ کال کې لس میلونه اوه دیرش زره او پنځه سوه متره ؤ د پلخمرې د نساجي د فابریکې تولیدات په ۱۳٤۱ کال کې نولس میلونو اوه سوه زرودوه سوه دونوي زرو مترو ته رسیدلي دي چه د ۱۳٤۰ کال د تولیداتو نه دوه میلونه نهه سوه شاو ویښت زره نهه سوه دري شپیته متره توکر زیات تولید شویدی په ۱۳٤۱ کال کې د جبل السراج د فابریکې تولیدات پنځه سوه څلو ویښت زره اوه سوه څوارلس متره شوي چه د ۱۳٤۰ کال نه یې تولیدات پنځه زره یواتیا متره زیات شویدی .

په ۱۳٤۱ کال کې د نساجي له محصولاتو نه د دري سو و او پنځه اویا میلونو نهه لکو او وه شپیته زره او و سوه اووه نوي افغانیو پلورل شویدي چه له وطني توکرانو نه د وطنو الو استفا دې د نساجي شرکت ډیر مطمئن کړیدی په ۱۳٤۱ کال کې د نساجي عمومي شرکت یو دیرش میلونه یو سلو نهه دیرش زره د وه سوه او اتلس متره توکران همدغه راز اته نوي زره نهه سوه او او څلو ویښت کمپلې، دستپاکونه او نورتوکران یوسلو پنځه ویشت زره څلور سوه او دری ویشت ګډې سپینسې پلورلي دي «پای»

دپلان وزیر ښاغلی عزیز

ښاغلی عبد الحی عزیز د ښاغلی عبدالحسین عزیز زوی په ۱۲۹۳ کښې په کابل کښې زیږیدلی دی .

تعلیمات یې :

په ۱۳۰۸ هجری کښې د کابل د استقلال په لیسه کښې

» ۱۳۰۹ » »

د روم ـ ایټالیې د ښاتو

بریا نډ په لیسه کښې

» ۱۳۱۰ » »

د پاریس د مچلت آت

جانسن دوسیلی په لیسه

کښې له ۱۳۱۲ څخه

تر ۱۳۱۳ پورې د فرانسې

له گرونوبل یونیورسټۍ

څخه او د (انگلیسی

ایټالوی) مدرنو ژبو

دپلان وزیر ښاغلی عبدالحی عزیز

او د فلسفې په شق کښې (په اعلی درجه) بکلوریا .

له ۱۳۱۳ څخه تر ۱۳۱۶ پورې د فرانسې د استراسبورگ په یونیورسټۍ کښې

دوه کاله یې د سیاسی علومو (اقتصاد او عامې مالیې) په ښوونځی کښې او یو کال یې د تجارت د حقوقو او عامو حقوقو په باره کښې تحصیل کړی دی .

له ۱۳۱۶ څخه تر ۱۳۱۷ پورې یې د بانکی په عملی شقو کښې په لندن کښې تحصیل کړیدی .

ژبې یې :

فارسی ـ پښتو ـ فرانسوی ـ انگلیسی ـ او ایټالوی

وظیفې یې :

په ۱۳۱۷ کښې د افغان په ملی بانک کښې شامل شو

په ۱۳۱۹ کښی دهغه بانك درئیس منشی شو .

له ۱۳۱۹ څخه‌تر ۱۳۲۵ پوری په کابل کښی دبانك دښاری څانگی مدیر او بیا دافغانستان دنساجی دشرکت رئیس .

له ۱۳۱۸ نه تر ۱۳۲۶ پوری دکابل دسیاسی علومو په‌پوهنځی کښی دمقایسوی تجارت دحقوقو او اقتصاد مدرس.

په ۱۳۲۲ کښی دکابل دحقوقو د پوهنځی رئیس ـ داقتصادی پلان جوړولو دکمیسیون غړی اود ملی اواقتصادی بیلو بیلو کمیټو غړی.

له ۱۳۲۵ څخه تر ۱۳۲۹ پوری دملی اقتصاد دوزارت معین .

په ۱۳۲۶ کښی دهاوانا دتجارت او استخدام په‌جرگه کښی د افغانی هیأت مشر ـ د تجارتی پالیسی د اقتصـادی توسعی د کمېټو او د تخنیکی فرعی کمیټی غړی .

په ۱۳۲۷ کښی دهغه‌هیأت دمشر کفیل ؤ چه‌په وا شنگتن کښی. دصادراتو او وارداتو له‌بانك سره په‌خبرو اترو مامور شوی ؤ .

په ۱۳۲۹ کښی دافغانستان دصدراعظم والا حضرت شاه محمود خان غازی مشاور

له ۱۳۲۹ څخه‌تر ۱۳۳۳ پوری ئی له‌حکومتی چاروڅخه‌ډډه‌وکړه .

په‌۱۳۳۴ کښی دکانو اوصنائعو دوزارت مشاور .

په ۱۳۳۴ کښی په‌خارجه‌وزارت کښی مختاروزیر اوداقتصادی چارومشاور .

په ۱۳۳۴ کښی دملکی هوانوردی رئیس .

له‌۱۳۳۵ څخه تر۱۳۴۲ پوری دپلان دوزارت معین .

په‌پورتنی موده کښی ئی په‌بین المللی بیلو بیلو کنفرانسو کښی لکه د ایکافی دملگرو ملتودموسسی داجتماعی اواقتصادی‌شوری اودنړی دبانك په‌کالنی غونډه کښی دافغانی هیئت په‌ملگرتیا درئیس په‌حیث گډون کړیدی .

له ۱۳۴۰ نه تر۱۳۴۱ پوری دافغانستان دمرکزی بانك درئیس او په‌۱۳۴۲ کښی دډکتور محمدیوسف صدر اعظم په کابینه کښی دپلان دوزیرپه‌حیث مقررشو .

وزیر	ښاغلی عبدالحی عزیز
معین	« عبدالله یفتلی
دمخصوص قلم مدیر	« عبدالقادر یاری
داحصایی او تتبعاتو رئیس	« **محمد باقی یوسف زی**
مرستیال	....
دتتبعاتو لوی‌مدیر	« هدایت‌الله عزیزی

د احصاییی لوی مدیر	« عبدالهادی احمدزی
د اقتصادی تحلیل مدیر	« ....
د مالی بانکی او قیمتونه مدیر	« ....
د ملی عاید او د بانکو د تشکیل مدیر	بناغلی محمد کبیر خاضع
د تجارت او صنایعو مدیر	« صالح محمد نورزایی
د حمل و نقل د مخابراتو «	« عبدالواسع
د بشری قوو مدیر	« عبدالله صدیق امیر
د روغتیا او پوهنی مدیر	« عزیزالله امینی
د نفوس او کرهنی مدیر	« شیرآقا کشاورز
د پلان رئیس	« محمد اسحق عثمان
مرستیال	....
د بانکداری او مالی مدیر	« محمد خان
د اساسی پنگی اچولو مدیر	« عبدالوکیل امیری
د موادو د تهیی او موازنی مدیر	« ببرك
د بشری قوو مدیر	« محمد یوسف فرند
د پروژو او پراگوموتو لوی مدیر	« سردار ولیشاه
د کانو او صنایعو مدیر	« دکتور نواز
د اجتماعی خدماتو مدیر	« سید امین الله بها
د مواصلاتو او فوایدعامی مدیر	« عبدالعزیز فروغ
د تجارت مدیر	« محمد انور مهر
د کرهنی او بولگولو مدیر	« احمد ضیاء
د خارجی مرستی د ارتباط لوی مدیر	بناغلی فقیر نبی الغی
د توحید او انسجام مدیر	......
د ارتباط او خارجی مرستی مدیر	« محمد انور
د خپرونو او تبلیغاتو رئیس	.....
د اداری لوی مدیر	« محمد موسی خداداد
مرستیال	« محمد رفیق
د مامورینو مدیر	« عبدالاحد
د آرشیف مدیر	« سیف الدین
د محاسبی مدیر	« عبدالخلیل
د عامو خدمتو مدیر	« احمد جان

دپلان دوزارت فعالیتونه

داحصاییې او تتبعاتو ریاست

داحصاییې او تتبعاتو ریاست چه دپلان په وزارت کښې داقتصادي اوضاع نه دحاصل شوي احصائیې دراغونډولو وظیفه په غاړه لري په دغه ریاست کښې داحصاییې دراټولو نې عملي مرتب داسې دي چه دپلان وزارت ئې دخپلو ضروري معلوماتو طریقه او داحصائیې فورمې چه په دغه اساس ترتیب او راغونډیږي ټاکي او محترمو دوائرو ته ئې دز یاتې هم اهنګۍ دتامین په غرض خبر ورکوي او دتتبعاتو او احصائیې دریاست ددوائرو او موسسو دپاره دهغوي دکار دماهیت په نظر مخصوصې فورمې ترتیب او بیائې دهغوي دموافقې او نظریې داخستلو دپاره هغوي ته سپاري چه دمربوطه دوائرو دنظریاتو داخستلو نه دغه ترتیب شوي فورمې داز مایلو په ځای کښې دکارلاندې نیول کیږي په دې ډول نو دپلان دوزارت دضرورت وړ معلومات یاد دوایرو دموجوده اسنادو او کتابو له مخې رابر سیره اوفراهم شي او یانو موږ داېرې دخپلو مربوطه څانګو سره په تماس کښې شي چه لازمه معلومات راټول او دپلان وزارت ته ئې وسپاري ددغه ترتیب له مخې وروسته له هغه چه احصائیه راغونډه شي دغه کړه معلومات په هغو پاڼو کښې لیکل کیږي چه داقتصادي اوضاع په حل کولو کښې ترې استفاده وکړی شي دهمدغو جدولونو په اساس صنعتي، زراعتي، تجارتي بانګداري او پیسې دتادیاتو بیلانس او نورمهم اقتصادي اومالي موضوعات دکتنې لاندې نیول کیږي.

ددغه ریاست دمختلفو څانګو فعالیت دزمانې دلحاظ له مخې چه ما لي او یا شمسي کال ئې دتطبیق دپاره ټاکلی شي مشخص کیدلی نشي ځکه دورځنیو عادي چارو څخه سربیره ځنې کارونه په لږه موده کښې چه په یوه میاشت یا یوه هفته کښې داجرا لاندې سرته رسیږي ځنې کارونه برخلاف اوږده فعالیتونه او ډیر وخت غواړي.

دمثال په ډول دبرمخ تګ دکتنې دمقرراتو برابرول: چه تقریبا دیونیم کال موده ئې ونیوله او وروسته د۱۳٤۲ کال دجوزا په میاشت کښې چاپ شو دغه دبرمخ تګ کتنه په بیلو بیلو مختلفو برخو کښې دلومړي پنځه کلن اقتصادي پلان داجرا آتو یوازنۍ نتیجه ده چه دکار دبرمخ تګ له مخې دهراقتصادي برخې مقتضي مصارف په دلائلو اورا یو سره دپروژو لازمه تعدیلات دتدقیق او تحلیل لاندې نیولی شوي دي څنګه چه دبیلو بیلو احصاییو دراغونډولو اصلي هدف دمختلفو اقتصادي ربنو داقتصادي تمایلاتو دتصویر دواقعي ترسیم تحلیلول دي نو ځکه داحصاییې ریاست پرله پسې کوشش کوي چه داقتصادي پالیسیو دطرح په منظور صلاحیت لرونکي

مقاماتو تەواقعي او صحي رقمونه ورانده کړي داسي رقمونه لکه څنګه چه پروسږ کال د داخلي تجارت د پنځه کلني سلسلي احصائیه د تجارت د وزارت له خوا نشر او د اصلاحي انتقاد د څېړني لاندي ونیول شوه په نتیجه کښي داجوته شوه چه دغه نوموړي احصائیه خصوصاً د وارداتو احصائیه بشپړه نه وه او د وارداتي جنسونو لویه برخه د لومړي پنځه کلن اقتصادي پلان د بېلو بېلو پروژو د عملي کولو او په مخ بیولو په منظور بي د ګمرکاتو د احصائیي د ثبت نه چه په مستقیم ډول راوړل کیدل په احصائیه کښي نیول شوي نه دي د احصائي ریاست د تجارت د وزارت او د افغانستان بانک د ریاست په مرسته د دغه نقص د رفع د پاره په اصلاح لاس پوري کړچه د دري میاشتي کار کولو نه وروسته د خارجي منابعو د احصائیو په اساس د افغانستان بانک د احصائیي سره په مقایسه کولو سره ئي د وارداتو رقمونه اصلاح او سم کړي چه اوس ئي بنه صحیح او سم رقمونه ئي ذیعلاقه مقاماتو ته سپارلي دي او همدغه رنګه د صادراتي رقمونه احصائیه هم لږ ډیره اصلاح شوي ده. نورپه ټولو اقتصادي او اجتماعي رشتو کښي نه یوازي د یوه کال د پاره بلکه تر هغه پوري چه د هیواد د لومړي پنځه کلن اقتصادي پلان سره مطابقت ولري د احصائیي رقمونه په پرله پسي ډول پنځه کلني او یا زیات له هغه څخه تهیه او برابر شوي دي چه د دغو لهمخي ئي تحلیل او تجزیه کیږي د تحلیل نسبتي په ارزښت کښي د هغو نه جګ دي چه یو کلني رقمونه پري متکي وي د لته نو باید ووایو چه پنځه کلنه او یا د دغو نه زیاته احصائیه چه د اوسني پرمخ تګ کتني د هري رشتي په خصوصي جدولونو کښي ترتیب شوي د یخوا نو رقمونو ساده اقتباس نه دي مګر د وزارتونو او مربوطه دوایرو د همکاري په اثر چه په تیر یو نیم کال کښي د انتقاد او اصلاح لاندي نیولي شوي او وروسته ئي په نشر لاس پوري شوي دي تیر کال د احصائي د جدولونو په یوه څنګه کښي د اجتماعي او اقتصادي فعالیتونه نو چارت او ګرافونه هم د احصائیي او تتبعاتو د ریاست په واسطه ترتیب او د پرمخ تګ کتني د مربوطو جدولونو د فصل په خوا کښي چاپ شوي دي وروستني مثال ئي د تتبعاتو او احصائیي د ریاست فعالیت دي چه د احصائیي د چارو پرمخ تګ او رهنمایي تر معلومیږي هغه د هیواد د مالي مسایلو د حل او جدول بندي ترتیب دي په دي باره کښي د احصائیي د ریاست مربوطو څانګو د مالي د وزارت د مربوطو څانګو سره او بده په اوږده کوشش او مجاهدت کړي دي چه د عادي او انکشافي بودجي د عوایدو او مصارفو جدولونه د نظر لاندي د دغي برخي د تقسیم لړلو سره د نو وعلمي اساساتو له مخي ترتیب کړي.

په همدغه ډول د لازمو تفصیلاتو سره د خارجي قرضونو مربوطه جدولونه او په بیلو جدولونو کښي د قسطونو د ورکړي د مودي ترتیب د پنځه کالو د پاره چه د اومړي پنځه کلن پلان سره مطابقت لري د پرمخ تګ کتنه کښي څرګند او چاپ شوي دي.

د لته نو لازم نه دي چه د نورو مربوطو اقتصادي او اجتماعي شقوقو په جدولونو کښي درا غونډ شوو رقمونو په باره کښي څیړنه او تذکر وکړو ځکه د احصائیي او تتبعاتو

دریاست دمالی او تجارتی رقمونو دبهبود او اصلاح دپاره چه دکومو عملی طریقو نه دقولو اقتصادی او اجتماعی شقوقو درقمونو په باره کښې تری په لږ تغیر سره کار اخستی شوی تطبیق شوی هم دی داحصائیی او تتبعاتو دریاست دفعالیت یوه بله برخه چه داحصائیی دمامورینو په واسطه اجراکیږی هغوی دځینو مستقلو سروی او نورو اخستلو څخه عبارت دی .

داحصائیی او تتبعاتو ریاست دیرمخ تګ کتنی د نشر سره سم یوه کوچنۍ رساله هم چه دافغانستان داساسی احصائیو په نوم مسمی ده په چاپ او ئی تیر کال لاس پوری کړی دی

دغه رساله چه یوازی احصایوی رقمونه یکښې چاپیږی دپنځه کالو پوری یوازنی رساله ده چه په بل هیڅ تفسیر او توضیح پوری اړه نه لری دغه ډول خپرونی د تتبع کوونکو صنعتګرانو او داخلی او خارجی تجارو او بین المللی موسسو د رهنمائی د پاره خورا ګټوره او د همیش دپاره داستفادی وړ دی داحصائیی او تتبعاتو ریاست تقریباً یو کال دمخه دهیواد دقولو کلو دجملی څخه دسیتماتیك نمونی اخستلو په اساس دپنځه سوه کلو په سروی دخارجی او داخلی متخصصینو په مشوره دفورمو داقتضا له مخی لاس پوری کړ چه په دغو فورمو کښې دقولو اقتصادی مسائلو زراعت او نفوس په باره کښې دمعلوماتو دپاره لازم سوالونه ځای او ترتیب شوی او وروسته مربوطو محلی حکومتونه دتطبیق دپاره استولی شوی دی ددغه پنځه سوه فورمو له جملی څخه تقریباً دڅلور سوه او پنځوس فورمو څخه زیاتی بیرته داحصائیی ریاست ته رالیږلی شوی او د حل لاندی نیولی شوی دی لومړی دولایاتو مربوطه کلی دجدول بندی او تحلیل لاندی راغلی چه د هغو سوالونو څخه تقریباً کامل ځوابونه لاس ته راغلی ددغو له مخی وروسته بیا دقولو ولایاتو او اعلی حکومتونو فورمی دتدقیق لاندی نیولی شوی او داحصائیی او تتبعاتو ریاست سربیره په پورتنی فعالیت چه څو نمونی ئی وښودلی شوی دهیواد دمرکزی دائرو په حیث د بین المللی خارجی موسسو داقتصادی او احصاییوی سوالونو ته دځواب ورکولو دپاره وظیفه اجرا کوی تیر کـال یوشمیر دیرو سوالونو ته ئی ځوابونه ور کړی دی .

داحصائیی دریاست فعالیتونه کولی شو چه په لاندی ډول ئی لنډ کړو.

دغه اداره چه د اصلی وظیفی زیاته برخه ئی علمی ماهیت لری خپله توجه او پاملرنه ئی دهغو مواد وراغوندولو ته ګرځولی چه د کتنی او مطالعاتو اساس ګڼل کیږی او هرڅومره قناعت بښونکی معلومات چه لاس ته راشی په همدغه اساس ئی په علمی مطالعاتو لاس پوری کړی چه نتایج ئی د پورتنیو ذکرشوو خپرونو په واسطه دعمومو داستفادی دپاره چاپ او خپره وی .

درا ټول شوؤ موادو رقمونه سربیره داقتصادی، مالی او اداری پالیسو د تصمیمونو نیولو په منظور چه په عین موقع کښې تری کار اخستل شی دغه د قمونه په مرتب او منظم ډول خپاره شوی هم دی چه د هیواد دپاره دلسو کالو د پخوانیو احصائیو معلوماتو اساس تشکیل بنئی .

دغه ریاست فعالیت پهزړه پوری نماینده او ترجمان دنو موړی ریاست چاپ شوی خپرونی دی چه پهدی ځای کښیئی لنډیز ممکن نهدی دغه خپرونی پهدریژ بو پښتو فارسی او انګلیسی چاپیږی او په عمومو ویشل کیږی ·

د پلان دریاست د اجرا آتو لنډیز

د پلان دوزارت د پلان دریاست دوه لوی مدیریتونه لری چه یو ئی د توحید او انسجام لوی مدیریت دی او بل ئی د پروګرامونو لوی مدیریت. دغه هریو لوی مدیریت پخپلو خاصو شقوقو کښی څونور مدیریتونه هم لری د پلان دریاست لوی وظیفو دانکشافی پلانونو ترتیب او تدوین، د کلنی انکشافونو بودجی برابرول، دانکشافی تخصیصاتو اجرا او دانکشافی پروګرامونو تعقیب دی ·

پهدی یوه کال یعنی د تیر کال د نیمائی څخهدسږ کال ترنیمائی پوری د پلان دریاست اجراآت پهلاندی ډول لنډیز کیږی ·

څنګه چه د هیواد دوهم انکشافی پلان لومړی کال د۱۳٤۱ کال سره مصادف ؤ نو د پلان دریاست فعالیت هم ډیرؤ، دوهم پلان وروسته د تدوین د تصویب نه داسی ایجاب کړه چه یوه سلسله نور اقدامات وشی مثلاً د ځینو پروژو تعدیل او د ځینو پروژو د عملی پرمخ تګ د پاره د خارجی مرستی لاس ته راوستل چه پههمدغه منظور په پورتنی موده کښی وخت ناوخته د دوهم پلان په اجرا کښی د بینالمللی موسسواو هغو دوستو هیوادو د نمایندګیو سره چهمرسته کوی د وزارتخانو او ذیعلاقه دوائرو په ګډون خبری اترې شوی دی ·

د پورتنی ځینو پهډول د پلان دریاست دوظایفو څخه یوه دانکشافی پروګرامو او بودجی د ترتیب او تدوین وظیفهده، د۱۳٤۲ کال کښی دانکشافی پروګرامو بودجه د دوائرو او ذیعلاقه موسسو پههمکاری پهمفصلی ډول د پلان دریاست د متخصصینو او مامورینو پهواسطه ترتیب او تدوین شویده ·

په پورتنی موده کښی د۱۳٤۱ د مالی کال دریم او څلورم ربع انکشافی تخصیصات او د۱۳٤۱ مالی کال پهانکشافی پلان کښی د شاملو وزاوتخانو او دوائرو تخصیصات وروسته د پخوانو مصارفو د تطبیق او اجرا آتو د رپو ټ د کتنی څخه د اجرا لاندی نیولی شوی دی ·

همدغه رنګه په پورتنی موده کښی د پلان دوزارت مامورینو او متخصصینو د هیواد لوی ساختمانی پروژی چه د کار لاندی نیول شوی لکه د کابل د سرك د تورخم د سرك د ننغلو داو بو بند د جلال آباد کانال د کابل سرك او شیرخان بندر د سالنګ سرك د پترول د تفحصاتو ساحه د تورغونډی قندهار او کابل د سرك او پوشمیر نوری پروژی پهځو ځو ځلی کتلی دی او د خپلې کتنی رپوټ ئی د وزارت مقام ته سپارلی دی او بیائی د خپلو مشاهداتو لهمخی دانکشافی رپوټونو د ترتیب پهبرخه کښی د مصارفو د رپوټ او بودجی په ترتیب کښی یوسلسله پیشنهادونه کړی دی چه د دوائرو د آمرینو سره د مفاهمی نه وروسته نوموړی پروژی د تطبیق وړ ګڼلی شوی دی «پای»

دمخابراتو دوزارت کفیل ښاغلی انجنیر مساء

ښاغلی محمد حسین مساء د حاجی فقیر محمد زوی چه په ۱۳۲۲ کال کښی د حبیبیې له عالی ښوونځی ته فارغ التحصیل شو بیا له هغه چه د تحصیلاتو د دوام له پاره خارج ته لاړ شی دری کاله د کابل د پوهنتون د ساینس د پوهنځی د کیمیا او بیالوجی په څانګه کښی په تحصیل بوخت ؤ او په ۱۳۲۶ کال کښی د کانو د انجنیری په شق کی د عالی تحصیلاتو له پاره امریکی ته لاړ له شپږ و کلو نیو روسته په ۱۳۳۲ کال کښی په داسی حال کښی چه د کانو د انجنیری ډیپلوم ئی داریزونا له دار الفنون نه او د پټرولو د ما فوق انجنیری ډیپلوم ئی د امریکی د هوستن له دار الفنون نه په بریا لیتوب سره واخیست بیرته هیواد ته راغی.

دمخابراتو د وزارت کفیل ښاغلی انجنیر محمد حسین مساء

او د بیرته راتګ له وخت نه د ۱۳۳٤ کال تر نیمایی پوری د کانو او صنایعو د وزارت د استخراج او کشافی په مدیریتو کښی وظیفه دار او ده او د ۱۳۳٤ کال د اسد د ۳٤ نیټی نه د ۱۳۳۶ کال د سرطان د میاشتی تر اولی نیټی پوری ئی د پټرولو د پلټنو د ریاست په ثبت کښی د فنی مدیر په حیث وظیفه اجراء کړه وروسته له هغه د پلټنو د ریاست په بست نه د صنایعو د ریاست په بست کښی د کار او کارګرو د لوی مدیریت په کفالت تبدیل شو او د ۱۳۳۷ کال د میزان تر اولی نیټی پوری ئی د غی وظیفی ته دوام ورکړ او د دی میاشتی له اول نه د نفتو عالی شوری د تصویب په اساس د صنایعو د ریاست نه تبدیل او د پټرولو د پلټنی د ریاست د معاون په حیث مقرر شو او وروسته له هغه د کانو او صنایعو د وزارت په پیشنهاد او د وزیرانو د عالی مجلس په تصویب او د شاهانه مبارک ذات په منظوری د پټرولو د پلټنی د ریاست د کفیل په حیث مقرر شو.

ښاغلی محمد حسین مساء ته د خپل کار په موده کښی څو ځله د دولت لخوا نه لوړو مقاماتو له خوا تقدیر او نوازش ورکړ شوی دی او د معظم قولو اک همایونی

اعلیحضرت لهخوا څخهدستوری دریمه درجه نښان هم ورکړ شوی دی اودمملکت ډیری شمالی برخی یی لیدلی او پاکستان ، هندوستان ، عربستان ، عراق ، مصر ، ایتالیی فرانسی ، دالمان اتحادی جمهوریت ، هالند ، سویدن ، انګلستان د امریکی متحده اضلاعو ، مکیسکو اودشوروی اتحاد ځینو ایالتوته هم تللی دی .

دمخابراتو دوزارت تشکیل

دوزارت کفیل	ښاغلی انجنیر محمد حسین مسا
معین	» » نصرت الله ملکیار
د پلان عمومی مدیر	» عبدالمجید
محاسبی لوی مدیر	» عتیق الله
د تیلفون او تیلګراف لوی مدیر	» انجنیر محمد عظیم ګران
د پست لوی مدیر	دکتور محمد قاسم فاضلی
د کندهار دمخابراتو لوی مدیر	ښاغلی حبیب الله
د هرات » »	» امیرالدین
دمزار شریف » »	» عبدالحق
دغزنی » »	» عبدالواحد
د پروان » »	» جمعه ګل
د قطغن » »	» عبدالرحیم
د ننګرهار » »	» امیر محمد
د ترانسپورتو لوی مدیر	» سیدعظیم الدین
دمخصوص قلم مدیر	» ګل علم
دمرکزی تیلګرافخانی مدیر	» عبدالغفور
» » »	» عبدالرزاق
د پاڼو مدیر	» میر فیض احمد
دخارجی ارتباط مدیر	» حیدر علی
د پست دصادری مدیر	» محمد ابراهیم
د تست اومعاینی مدیر	» محمد زمان
د فرمایشاتو مدیر	» محمدحسن
د پارسلو مدیر	» محمد شریف
د مخابراتو دښوونځی مدیر	» سراج الدین
د کندهار د لینو غځولو (تمدید) مدیر	» حاجی نور احمد
د کند هار د تیلګرافخانی مدیر	» فیض محمد
د هرات » »	» غلام نبی
د ګرشك دمخابراتو مدیر	» عبدالقیوم
د فراه » »	» نورالدین
د پکتیا » »	» شمس الحق
دمامورینو »	» سید غلام سخی

دمخابراتو دوزارت فعالیتونه

ددې د پاره چه د مخابراتو دوزارت د (۱۳٤۱) کال دمیزان نه د ۱۳٤۲ کال تر سرطان پورې اجراآت په ښه ډول وښودل شي. نو هغه څه چه د پلان په چوکاټ کښې عملي شوي او یا هغه کارونه چه د عادي بودجې په واسطه اجرا شوي بیل بیل په لاندنې ډول ښکاره کیږي:

۱ ـ د پلان په عمومي چوکاټ کښې: په دوو گروپونو اجراآت ویشل کیږي.

الف ـ د تیلفون او تلگراف اجراآت:

د کندهار او فراه د چینل سیستم پروژه.

د کندهار گرشك دلارام او فراه د پاره د کاوه دستگاو فرمایش چه د مخه ورکړی شوی و هغه کندهار او هرات ته را رسیدلی دی.

د هرات او کندهار ترمنځ د لین غځولو کار د سرك او خط سیر د تغییر په نسبت ځنډیدلی دی.

۲ ـ د کابل او تورخم د چینل سیستم په لین کښې تر ۱۳٤۱ کال پورې سربیره په (۱٦۰) کیلومتره لین غځولو څلویښت کیلو هوائی لین هم غځولی شوی دی.

د تورخم او کابل ترمنځ د چینل سیستم دستگاه هم رارسیدلی د درولو او په کار اچولو کارونې د مربوط متخصص تر رسیدو پورې معطل دی، د هوائی چینل سیستم د لین تمدید د بندونو او تونلونو د یستلو په نسبت چه د ننگرهار او کابل ترمنځ په لاره کښې په دې وختو کښې جاري دی او ددې کبله یې مشکلات پیښ کړی چه دغه لین د ځمکې لاندې کیبلونو په واسطه وغزول شي. دغه کیبلي دستگاه کابل ته هم رارسیدلې ده.

۳ ـ د کندهار د اتومات د دستگاه پروژه:

د کندهار د اتومات دستگاه چه (۲۵۰۰) ابتدائی لینونو او (۳۰۰۰) انتهائی لینونو د پاره گنجایش به په نظر کې نیولی شوی او پنځه میاشتې د مخه د (چکوسلواکیا) د کوو د کمپنۍ د انجنیرانو په ذریعه تکمیل او په کار اچولی شوی او س زیات و کم (۸۰۰) تلیفونونه نصب شوي مخابره تری جاري ده او مشترکین یې مخ په زیاتیدو دي.

د مخابراتو دوزارت د دوهمو پنځه کلونو پروژو په باره کښې چه د ځینو پروژو د اجرا کریدت د المان په دولت او نورو پورې مربوط شوي د سروې مقدماتي ترتیبات ربوټ تهیه او نور یې تکمیل او مطلوبو ځایو ته لیږلي شوي دي امید دی ژر به د دغو پروژو قراردادونه لاس لیك او پروژې تر اجرا لاندې و نیولی شي.

نوموړې پروژې چه د دولت په مالي بودجې پورې تعلق لري دغه به هم تر اجرا لاندې و نیولي شي.

ب ـ دپست دعمومي مدیریت اجراآت :

دپستی اجراآتی دخانګو درسمي وخت نه داضافه کاري موضوع هم دوام درلود .

۳ ـ دعادي بودجې نه چه کوم اجراآت کیږی هغه هم په دوو ګروپونو ویشل شوي دي .

الف ـ دتلیفون اوتلګراف اجراآت.

۱ ـ په ولایاتو او اعلی حکومتو کښې په مختلف ډول شل پایې هوائی سوچبوردونه ودرول شوي اوچالان شوی دی .

۲ ـ دکابل دښار په شبکه کښې (۲۲۰۵) متر کیبل غزولی شوی او(۲۵۰) پایې نوی تلیفونونه ویشل شوی دی .

۳ ـ دپکتیا په ولایت کښې دتلیفون (۱۶۷) کیلو متره هوائی لین غزولی شوی او نوی شوی دی .

٤ـ دقندوز اوقزل کلا ترمنځ په(٦٠)کیلو متره فاصله کښې دتلیفون نوی لین غزولی شوی په دغه لین کښې زړپایې فلزی لګیدلی دی په دوه لینه ډول د صحیحې مخابری دپاره مساعداو برابر شوی دی .

٥ـ دننګرهار دولایت په مربوطو لینو کښې د (١٤٠) کیلو متره فاصله کښې د تیلفون لین نوی شوی دی

٦ـ دکابل په مرکز کښې درادیو تلګرفی اورادیو تلیفونی دوه دستګاوې نصب او په کار اچولی شوی چه نوموړی دستګاه کښې د بین المللی تلګرافی او تیلفونی مخابری دپاره استفادی و هګرځیدلی دواړه دستګاه د نوی سنګل ساید تخنیك دی هره یوه یې په یو وخت دوه مخابری کولی شي .

٧ـ دکابل په مراسله تلګراف خانه کښې د (٣٤٠) کیلو واټ امپیر په قوت(١٥) زره ولټه یوه پایه تر انسفار مر برقی په کار لاس پوری کړی چالان دی.

٨ـ دبغلان په مرکز په شیرخان بندر کښې دیو کیلو واټ په قوه تلګرافی او تیلفونی دستګاه نصب او په کار یې لاس پوری کړی دې .

او په همدغه ډول دشبرغان په مرکز کښې(٢٠٠) واټ قوه دستګاه چه دهغې په واسطه دمرکزاو ټولو ولایاتو سره هره ورځ مخابره کیږی دریدلی اوچالان ده.

٩ـ دکابل په خبر لیږونکی تلګرافخانه کښې د(٢٠٠)واټ په قوه یوه پایه تلګرافی او تیلفونی ترانمیستر لګول شوی دداخلی مخابری داجراآتو دپاره داستفادی لاندی نیول شوی چالانه ده.

ب ـ دپست دعمومي مدیریت اجراآت

ځنګه چه دهند اوتهران دلاری ځینو ملکونو ته سرخلاصی ترانزیتی پستی تبادله

داجراآتو دځنډ باعث کیدله اوهم دکابل دپستی اداراتو او نوموړو ادارو ترمنځ دپستی پنډ واندازی نه زیاتو نوددی دپاره دپستي دتبادلی په برخه کښي لاندی اجراآت وشول.

۱ـ دکابل او لبنان ترمنځ دپستی تبادله دیوی خوا اودکابل اوقاهری ترمنځ په مستقیم ډول سربټی هوایی پسته دبلی خوا جاری شوله او په همدغه ډول دکابل د پست اداري په مستقیم ډول دهوایی پستی تبادله دجاپان دپست داداروسره جاری اوټاکلی ده چه خپلی پستی په سربټی ډول دجاپان په نوم لیږی او په دی ورو ستی موده کښي دکابل او انقری دپستی او ادارو ترمنځ هم دسر بټي هوائی پستی تبادله په مستقیم ډول جاری شوی ده او د صوفیې (بلغاریې) دپستی ادارو څخه هم په مستقیم ډول سربټی پستی دکابل په نوم رالیږل کیږي او په همدې ډول دپیکنګ دپستی اداره خپلی سربټی پستی مستقیماً رالیږی .

۲ـ دغوټکو (پارسلو نو د تبادلی په برخه کښي چه دهانکانګ نه به دکابل دپستی ادارو ته ډیری غوټی (پارسلونه) را رسیدل نو دهانکانګ دپستی داداری دغوښتنی په اثر دهانکانګ او کابل ترمنځ دمستقیمي تبادلی لیږل رالیږل چالان شول .

۳ـ دداخلی اوخارجی کمپنیو دالوتکو دخارج په لور دپرله پستی زیاتو الوتنو په نسبت داروپایی، امریکایی، افریقایی او آسیایی ملکو نو د پستی تبادله هم ډیره شوې ده.

نو په دی برخه کښی باید ووایو چه دپستی ټولو په کار کښي پوره کوښښ شوی دی چه په ټاکلی وخت کښي دلیږلو دوخت پوري پسته تیاره شی چه خلك په پستی ادارو کښي دخپلو مراسلو دتحویل دپاره هروخت وکولای شی خپلی مراسلی په اسانی سره تحویل کړی په دی باره کښي د پخوا څخه برخلاف پسته یوه ورځ دمخه ترتیبات وتړلی شویده او په دی وخت کښي دالوتکی د حرکت په ورځ پسته تړله شی نو په دی ډول خلك کولای شی چه دالوتکی دحرکت په ورځ دسهار له خوا یو ساعت دمخه خپل مراسلات تحول کړی.

٤ـ دکابل او بیروت ترمنځ دهوایی پستی کرښی هم نوی شوی اود لنډو هوایی فاصلو خبرمربوطو ځایونه ورکړی شوی دی.

٥ـ دکابل په ښار کښي دپستی لس صندوقونه نصب شوی ددغو صندوقونو دپاره دری ډوله پاکټونه او خاص کاغذونه په هیوا د کښی د ننه دهوائی زمینی او ښاری پستی دپاره تهیه او برابر شوی دی او همدغه رنګه دوه دوه ډوله مخصوص پستی کارتونه ترتیب شوي ددغو صندوقونو نه اوس دداخلی اوښاری تبادلو سر ویستونه جاری دي او په نظر کښی دي چه نور انکشاف هم وکړی .

٦ـ دزیات پرمخ تـګ دپاره خارجـی ایر لیترونه چـه تر کـتنی لاندی دی ژر به په عملی ډول دکتنی وړوګرځی .

۷ـ پو دداخلي هوائی سرویس دنورو ملکونو نه دداخلي هوائی پستي دپاره په کار لاس پوری کړی چه دخارج نه داخلي ټولی هوائی پستي به د ننه هیواد کښي دهوادلاری نه تبادله شي .

۸ـ دخپلواکۍ دجشن په مناسبت د پستي لاندنی (٦٩) ډوله ټکټونه او ۸ ډوله دیادگار کاغذونه چاپ شوی دي او په همدې ډول دهمایوني اعلیحضرت د نیکمرغۍ زیږیدنی دکالیزې دسرې میاشتې دهنقي دهلکانو دښارندوی دملګرو ملتو د ورځې دهیواد دنامتو شخصیت خواجه عبدالله انصاري دیادوني، دمعلم دورځې، دهقان دورځې، دجهاني هواشناسی دورځې اودولبرۍ سره دمجادلی څپاره دغه پورتني ٦٩ ډوله د پستي ټکټونه او ۸ ډوله دیادگار کاغذونه چاپ شوی دي.

۹ـ د ۱۳٤۱ کال دسنبلې داول نه د ۱۳٤۲ کال دجوزا تر پایه پورې دخارج نه ٤٥۹۰۷ پارسلونه راغلي اوخپلو ځایو ته ورکړی شوی دي. «بای»
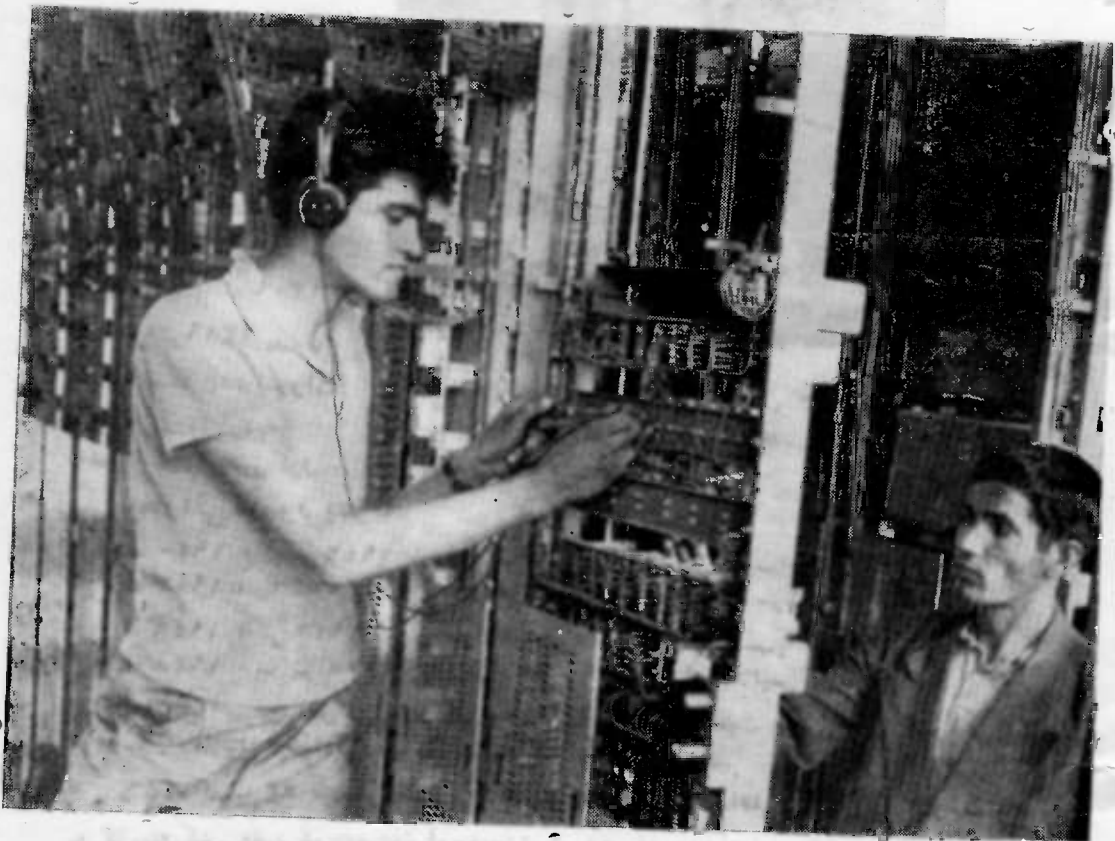
دکندهار دولایت داتومات ټیلفون دستګاه چه نوی په کار اچول شوی ده

د روغتیا د وزارت کفیل
ښاغلی دکتور عبدالرحیم

دی په ۱۲۸۸ لمریز کال کښې زیږیدلی او له ۱۳۰۱ کال څخه ئی تر ۱۳۰۸ پورې د برلین په لیسه کښې لومړنی تحصیلات په ۱۳۰۸ کښې بکلوریا حاصله کړه او ۱۳۰۹ نه ئی تر ۱۳۱۷ پورې د برلین په پوهنځی کښې د طب تحصیلات بشپړ کړل د طب له پوهنځی څخه د فراغت نه وروسته ئی د ۱۳۱۷ څخه د ۱۳۱۹ تر اولو و ختو پورې د برلین په عینی روغتونو کښې د دکتورات او ستاژ د بشپړ و لو له امله یعنی له ۱۳۰۹ څخه یی تر ۱۳۱۹ پورې خپل تحصیلات د دکتورات او عملی ستاژ سره په المان کښې بشپړ کړل.

د روغتیا د وزارت کفیل ښاغلی
دکتور عبد الرحیم

پخوانی مأموریتونه:

له ۱۹٤۰ ع نه تر ۱۹٤۲ پورې د مجلس د روغتون د سر طبیب په حیث.

له ۱۹٥۲ نه تر ۱۳٤٦ پورې د پوهنځی د وزارت د روغتون د سرطبیب په حیث.

له ۱۹٤٦ نه تر ۱۹٤۹ پورې د مزارشریف د ولایت د سرطبیب په حیث.

له ۱۹٤۸ څخه تر ۱۹٥٥ پورې د ملا ریا د مجادلې د رئیس په حیث.

په ۱۳۳٤ لمریز کال کښې د روغتیا د وزارت د معین په حیث په عین حال کښې ئی تر اوسه لا د ملاریا د مجادلې د ریاست چارې کفالتاً په غاړه دی.

د ٤۱ د کب په ۲۳ نیټه د روغتیا د وزارت د کفیل په حیث د ښاغلی دکتور محمد یوسف په کابینه کښې مقرر شویدی چه تر اوسه پورې ئی د هیواد د روغتیا د وزارت دغه چارې په غاړه دی.

د روغتیادوزارت تشکیل

وزیر	دکتور عبدالرحیم
معین	« عبدالقیوم رسول
دمخصوص قلم مدیر	ښاغلی عبد الغفار
د پلټنی مدیر	« عبد الر شیدجلیا

د روغتیاچارو دریاست

رئیس	دکتور عبدالرحمن حکیمی
د تشکیلاتو لوی مدیر	انجنیر علی احمد
دمرکزی روغتیا« «	دکتور میر غلام حیدر ماهر
دروغتونومدیر	ښاغلی میر محمد امین
د باندنی ارتباط مدیر	« یار محمد مجد دی
دمجادلی مدیر	دکتور نصر الله یوسفی
داکسریز او لابراتوارو نو مدیر	ښاغلی محمد قاسم یوسفزاده

اداری لوی مدیریت

لوی مدیر	ښاغلی حبیب الله
دمحاسبی مدیر	« عبدالغفار
دمامورینو «	« سید ایشان
دعامو خدمتو «	« عبدا لمجید
دآر شیف «	« عبدالقادر

دغاښو جوړولو ریاست

درئیس کفیل	دکتور میر غلام حیدر ماهر
دواکسین جوړولو دموسسی آمر	« سید محمود نثار
دښځو دستا توریم سرطبیب	« محمد سرور
دتوبرکلوز دموسسی «	« عبدالغنی افضل
دکابل دمحبس «	« محمدایوب
دابن سینا «	« محمداسلم

دملاریا دمجادلی ریاست

افتخاری رئیس	دکتور عبد الرحیم (دوزارت کفیل)
فنی مرستیال	« عبدالقدیر
اداری «	« محمد یونس
دابن سینا داکسریز آمر	« محمد اکبر

دزیږنتون سرطبیب	دکتور محمد اکرم
دمرکزی لابراتوار آمر	ښاغلی سید محمد صادق

دعامو روغتیا ریاست

رئیس	دکتور محمد عمر
مرستیال	« محمد نعیم شرف
اداری لوی مدیر	« عبدالقیوم
دتغذیی آمر	« محمد رسول میا خیل
دبیولوژی آمر	« دکتور مرتضی سمدی
دمنیدو او کوچنیانو دساتنی آمر	« نظام الدین شهابزاده
دپته لوژی آمر	« محمد قاسم
دوینو دبانك آمر	« سیدشعیب
دحیاتی کیمیا دڅانگی آمر	« عبدالقادرهوا
دنقدی محاسبی مدیر	ښاغلی محمد اشرف
دمحطیی حفظالصحی آمر	« شاه محمو روښان
دخدماتو مدیر	« احمد علی
دواکسینو دکنترولو آمر	« محمد علی زمان
دلیونی سپی دڅانگی آمر	« غبدالله رشیدی
دسیرالوژی « «	« عبدالستار

په ولایاتو او اعلی حکومتونو کښی روغتیا مدیران

دکندهار دروغتیامدیر	دکتور محمد سرور
دهرات « «	دکتور محمد علی
دمزارشریف « «	« محمد ایوب
دننگرهار « «	« حسن علی
دقطغن « «	« میر محمدعلی
دپکتیا « «	« محمدطاهر
دمیمنی « «	« عبدالاحد
دشبرغان « «	« محمد یوسف
دفراه « «	« محمد رسول
دغوراتو « «	« گل آقا
دبدخشان « «	« عبدالله
دغزنی « «	« عبدالصمد
دارزگان « «	« تاج محمد
دبامیانو « «	« عبدالحمید واسعی
دتالقانو « «	« سیدمحمد انور

دروغتیا د وزارت فعالیتونه

څرنګه چه د مملکت په ځینو برخو کښې د مملکت د خلکو د صحي و اروغتیا او تداوي د پاره مناسب ځایونه او لازمه وسایل موجود نه وو نو له همدی امله د مراجعینو د کتنو او تداوي لپاره د نویو شفاخانو او پولي کلینیکو په وداندولو لاس پوری شویدی.

د کابل د سل بستري شفاخانې ودانی:

د لمړی پنځه کلن پلان په جریان کښې د کابل د ښار او شاوخوا د ناروغانو د مراجعې له حیثه او همدا رنګه هغه ناروغان چه په اطرافی کلینیک کی معالجه کیدی نشول او هم د هغو ډاکترانو د تجربې او تخنیك او عصري طبابت د حصول له امله چه نوی له فاکولتې نه راوزی او هم د ډاکترانو د علمي سویې د لوړولو لپاره په نظر کښې نیول شوی ؤ چه یوه عصري شفاخانه جوړه شي، نو څرنګه چه دغه شفاخانه له مرتبه پروګرام سره سم تر یوی اندازی جوړه شوی او داچه د هغی افتتاح په ۱۳۴۲ کال کښې په نظر کښې نیول شوی ؤ نو د دروغتیا وزارت د شفاخانې د تدارك او د تجهیزاتو په برابرولو لاس پوری او د دغې شفاخانې طبي لوازم او نوری اړتیا وی ئې هم د هیواد له داخل او هم له خارجي مملکتونه توریه او برابر کړل او د مربوطو کارکوونکو په واسطه نصب او د دغې شفاخانې د سامان انستلاسیون او تجهیزات عملي شول.

د ابن سینا د الحاقیې او لابراتوارو ودانی:

داچه له یوی خوا ورځ په ورځ د ابن سینا د شفاخانې مراجعین زیاتیدل او هم د تداوي د بسترو د قلت له کبله د خلکو شکایتونه ډیر ؤ او له بلې خوا پخوانی مرکزی لابراتوار توسعې او انکشاف ګنجایش نه درلود نو لدی امله د ابن سینا د شفاخانې په اراضي کښې یو نوی لابراتوار هم په نظر کښې و نیول شو نو له همدی کبله دغه ودانۍ چه په ۴۱ کال کی شروع شوی وه. د ابن سینا د الحاقیې بلاك د ۱۳۴۱ په آخر کی ختم او په د کار اچول شوی دی. او همدغه راز دغه لابراتوار هم په عصري سامانونو اولوازمو بشپړ او د ۱۴۳۲ کال د جوزا په میاشت کی افتتاح شویدی.

د روغتیا وزارت د ابن سینا د شفاخانې د پاره د امریکا د سولی د هیئتو له موسسی نه دری تنه نرس او د مدیسکو له طبي موسسې نه ئې دوه تنه داخله متخصص ډاکتران یو تن د جراحی ډاکتر او یوه تنه نرس را غوښتی دی او هم ئې له څه طبي سامانونو - آلاتو او دوا نه استفاده کړیده.

دابن سینا په روغتون کښې دا کسریز دستگاه چه نوې په کار اچول شوې ده

دلوگر ۲۵ بستریزه شفاخانه

له یوې خوا چه د لوگر ښځوانی شفاخانې د مربوطې سیمې داحتیاجاتو د پاره مناسب موقعیت نه درلود او له بلې خوانې موجوده ودانۍ دیوې شفاخانې د تدویر دپاره مساعده نه وه نوله دې امله دلوگر د کلنگار په سیمې کښې د یوې عصري شفاخانې جوړول په نظر کښې و نیول شول چه اوس د دغې ودانۍ کار سره له برېښنا او دابورسولو تکمیل شوی خو یوازې د بې باغچه او ابن څه کار لا پاتې دی دغه به هم په یوه یا دوه میاشتو کښې سرته ورسیږي . او همدار نګه د یوې عصري شفاخانې ټول تجهیزات چه د نوموړې سیمې د ولې الـتیاوې پوره کړای شي تـدارك او برابر شو یدي البته چه په همدې نږدې وخـتو کې به افتتاح او په کار واچول شي .

دغزنی دملکی شفاخانې توسعه:

دغزنی دملکی شفاخانې په موجوده ودانۍ کښې دمراجعینو دورځ په ورځ زیاتیدو په نسبت د بسترو دزیاتیدو امکان نه لیدل کیده نو ددې دپاره چه له یوې خوا د زیات لګښت مخه ونیوله شي او له بلې خوا د بسترو دزیاتیدو امکان پیداشي دروغتیا وزارت تصمیم ونیو چه د دغې شفاخانې دوه پوړیزه ودانۍ جوړه شي او د همدې مفکورې له مخې د شفاخانې دوهم پوړ په ۱۳٤۱ کال کښې شروع او نږدې ده چه سرته ورسیږي . البته چه په همدې ورځو کښې به بشپړ او په کار به واچول شي .

دفراه پولیکلینیک :

دلمړی پلان په آخرکښې شروع او د۱۳۴۱ کال په پای کښې تکمیل او دبل کال (۱۳۴۲) کال په اوایلو کښې افتتاح او استفاده ترې کیږی .

دبغلان پولیکلینیک :

دبغلان پولیکلینیک چه پخوا شروع شوی و په ۴۱ کال کښې تکمیل او په لازمه وسایلو سمبال شوی او په ۱۳۴۱ کال کښې داستفادی وړ وګرزید او سربیره د بغلان په شفاخانه (روغتون) کښې نظر د مراجعینو په کثرت د ۱۳۴۱ کال په آخر کښې په بسترو کښې هم څه زیاتوالی وشو .

دپروان دنسوانو (ښځو) دطبقی دالحتیاځ دلری کولو دپاره یوه لس بستریزه شفاخانه په لازمه تجهیزاتو تدارک او په چار یکارو کښې به کاروا چول شوه او البته دنوموړی شفاخانی اساسی ودانی به چه دد وهم پلان د پروګرامو جزه وی دهغې داصای پروژی په تکمیل به دشرایطو دمساعدت په صورت کښې په راتلونکی وخت کښې اقدام اودهغې په توسعې کولو به هم لاس پوری شی .

دپروان دپولیکلینیک تعمیر :

دپروان پولیکلینیک په ۱۳۴۰ کال کښې شروع شوی اود ۴۱ کال په آخر کښې ختم او په کار اچول شوی .

دکندهار پولیکلینیک :

دکندهار دپولیکلینیک ودانی هم دلمړی پنځه کلن پلان په آخرکښې شروع او د ۴۱ کال په آخرکښې بشپړ او افتتاح شو اودهغه ځای دخلکو داستفادی وړ شوی دی .

دننګرهار دمستوراتو دشفاخانی ودانی :

دننګرها دمستوراتو دشفاخانی ودانی په ۱۳۴۰ کال کښې شروع او کار ئې په ۱۳۴۱ اوبل کال (۱۳۴۲) کښې په بیړه روان دی ممکن دی، بل کال او یاد ۱۳۴۳ کال په اولو وختو کښې بشپړ او داستفادی وړ شی .

دمیمنی دمستوراتو دشفاخانی ودانی :

دهغه ځای دمستوراتو دشفاخانی ودانی په ۴۰ کال کښې شروع شوی او څه ناڅه بشپړ شوی اوداوبو رسولو اود برښنا د سیستم او دهغې د تدارک او تجهیزاتو له تکمیل نه وروسته به د ۱۳۲۴ کال په آخرو وختو کښې داستفادی وړ شی .

دبغلان دښځو اونارینه ودشفاخانی ودانی :

دبغلان دښځو او نارینه ؤ دشفاخانی ودانی چه تعمیر ئې نه درلود او همدارنګه دپلخمری دنارینه ؤ شفاخانه او دشبرغان پولیکلینیک په ۱۳۴۱ کال کښې شروع

او په ۱۳۴۱ او سږ کال (۱۳۴۲) کال کښې ددغو شفاخانو دودانيو کار روان دی
هیله ده چه د(۱۳۴۳ کال په اول کښې ددغو شفاخانو دانی بشپړی او په کار
واچول شی.

اکسریزونه:

په ۱۳۴۱ کال کښې په لاندنیو شفاخانو کښې داکسریز دستگاوی په کار اچول
شوی او یا به په کار واچولی شی:

۱ـ داکسریز یو مکمله دستگاه دخوست په شفاخانه کښې بسته کاری او د ۱۳۴۱
کال په آخر کښې په کار اچول شوی ده.

۲ـ د بغلان په پولیکلینیک کښې هم په ۱۳۴۱ کال کښې داکسریز یوه دستگاه
بسته کاری او دهغه کال په آخر کښې افتتاح شویده.

۳ـ که څه هم داوسنی اکسریز د موسسې داکسریز له دستگاه نه کار اخستل
کیږی خود مراجعینو د کثرت په نسبت په نوموړی موسسه کښې د اکسریز دیوی
بلې دستگاه د په کار اچولو ضرورت هم و چه د ابن سینا داکسریز د نوی دستگاه
بسته کاری د ۱۳۴۲ کال په آخر کښې شروع او بشپړه شوه او د ۱۳۴۲ کال په اول کښې
دغه دستگاه په کار واچوله شوه.

اوبه رسول:

د روغتیا وزارت د ۱۴۴۱ کال په آخر کښې په لاندې ډول موسسې د اوبو رسولو
په وسایلو مجهزی کړیدی.

۱ـ دمرکزی لابراتوار و موسسې ته اوبه رسول.

۲ـ د ابن سینا الحاقیې ته اوبه رسول.

۳ـ د لوگر شفاخانې ته « «

۴ـ د بغلان داکسریز پولیکلینک او موسسې ته اوبه رسول

۵ـ د پروان پولیکلینک ته اوبه رسول.

۶ـ دخوست دشفاخانې داوبو رسولو کار جریان لری او هیله ده په راتلونکی
نږدی موده کښې به تکمیل شی.

دجنرا تورو نصبول او د برښنا دلین تمدید:

د روغتیا وزارت په ځینو صحی موسسو کښې چه ښاری برق ئی نه درلود،
د ۱۳۴۱ کال په آخر کښې ئی د برق د تولید جنرا تورونه نصب او په کار ئی
اچولی دی او ځینې هغه صحی موسسې چه ښاری برښنا
ئې نه درلوده ښاری برښنا په واسطه ئی د برښنا لین تمدید کړی چه له یوی خوا صحی
موسسې تنویر شوی او له بلې خوا به د هغه په واسطه داوبو رسول او طبی آلات
په کار واچول شی.

(پاتی په ۴۷۱ مخ کښې)

دفوائد عامې دوزارت کفيل
بريدجنرال محمد عظيم

په ۱۲۹۸ لمريز ۱۹۱۹ ع کښې د ننګرهار د لغمان په چار باغ کښې زيږيدلی لومړنی تحصيلات يې د هغه کلي په لومړنی ښوونځي کښې بشپړ کړيدي، وروسته له هغه په ح ـ ښ کښې داخل او هلته له بريالیتوب څخه وروسته په ح ـ پ کښې شامل شو او په ۱۳۱۷ ـ ۱۹۳۸ ع کښې له حربي پوهنتون څخه د لومړي بريدمن په رتبه فارغ التحصيل او د مرکزي قوي د خوردضابطانو په ښوونځي کښې د ستاژ د لوي دوري د پاره د استحکام د خورد ضابطانو دمفرزې د قوماندان په حيث مقرر شو.

په ۱۳۲۰ لمريز ۱۹۴۱ ع کښې په حربي پوهنتون کښې د استحکام د ښوونکي د مرستيال

دفوايد عامې دوزارت کفيل بريدجنرال
محمد عظيم

په حيث مقرر او په ۱۳۲۲ لمريز ۱۳۴۲ ع کښې ئې د تورن په رتبه ترفيع وکړه، سربېره پر هغه د ح ـ پ د دوهم قولي د قوماندان د (قولګی ضابط) په صفت مقرر شو او په ۱۳۲۴ ـ ۱۹۴۵ کښې د عسکري انجنيري د لوړو تحصيلاتو د پاره هندوستان ته وليږل شو او د يو نيم کال زده کړې نه وروسته بيرته وطن ته راغی او په ۱۳۲۶ ـ ۱۹۴۷ کښې ئې د جګړتورن په رتبه ترفيع وکړه او د کنړو په لوی حکومت کښې د سرکو تيرولو له امله د پيچ د دري د حاکم په حيث مقرر شو او په ۱۳۲۷ ـ ۱۹۴۸ کښې د ملي دفاع دوزارت د اتلتون د ښوونې او روزنې په لوی مديريت کښې د ښوونځيو د ځانګې د آمر په حيث او د ۱۳۲۷ ـ ۱۹۴۸

کال په‌منځ کښې دمرکزي قوا دا ستحکام دقو لي دقوماندان او په ۱۳۲۸_۱۹٤۹ کښې دملي دفاع دوزارت داستحکام په‌غونډ کښې د کنډك دقوماندان د کفيل په‌حيث مقررشو او له‌څومياشتو څخه وروسته دتدريسا تو دمديريت په کفالت او دحربي پوهنتون داستحکام دښوونکي په‌حيث تبديل شو اود ۱۳۲۸_ ۱۹٤۹ په‌جشن کښې ئې دجګړن په‌رتبه ترفيع وکړه او په‌۱۳۲۹_۱۹۵۰ کښې دح-پ دغونډ دقوماندانۍ په کفالت مقرراو په‌۱۳۳۳ کښې دڅ ګرمن په‌رتبه ترفيع وکړه او دملي دفاع دوزارت داستحکام د غونډ دقوماندانۍ په‌کفالت تبديل شو او په ۱۳۳٤-۱۹۵۵ کښې چه دفوايدعامې دوزارت په‌چوکاټ کښې دکارد قواؤ دقوماندانۍ تشکيلات منظورشول دی‌دصدارت عظمی د لوړمقام په‌صوابديد دهغې قوماندانۍ د کفيل په حيث‌مقررشو او په‌۱۳۳٦ _۱۹۵۷ کښې دانجنيرۍ په‌شق کښې دفيلوشيپ په‌حيث ددرو مياشتو په موده ترکيې ته‌وليږل شو او وطن ته‌د بيرته‌رارسيدو نه وروسته ئې په‌هماغه‌کال کښې دصدارت عظمی له اوچ‌مقام څخه‌لومړۍ درجه عسکري تقديرنامه واخيستله اودڅ ګروال په‌رتبه ئې ترفيع وکړه او په ۱۳۳۷ _ ۱۹۵۸ کښې دکارد قواؤ پرقوماندانۍ علاوه دفوايدعامې دوزارت‌دمعين د کفيل په حيث موظف او په ۱۳۳۹ _ ۱۹۵۹ کښې ئې دصدارت عظمی له‌لوړ مقام څخه‌بيا لومړۍ درجه‌عسکري تقديرنامه واخيستله اودهماغه‌کال دخپلواکۍ په‌جشن کښې ئې د بريدجنرال په‌رتبه‌ترفيع وکړه اودفوايدعامې دپخواني وزير له‌تبديليدو نه‌وروسته ئې دکارد قواؤ پرقوماندانۍ اودهغه وزارت په معينۍ‌سر بيرة دهغه وزارت دوکالت چارې اجراکولې، په‌پای کښې دملوکانه مبارك حضور دنمبر ۹٤۳ _۲۳ر۱۲ر٤۱ اود صدارت عظمی د نمبر ۱٤۵۷ ۲٦ر۱۲ر٤۱ فرمان په‌قرار دښاغلي دکتور محمد يوسف صدر اعظم په کابينه کښې دفوايدعامې دوزارت د کفيل په‌صفت مقررشو.

نښانونه‌ئې: په‌پورتنيو خدمتو کښې ئې څلور دوه‌تيا مدالونه‌او يو دکښېودخدمت او يو رشتين مدال او يو بريالی نښان او يو دميهن‌پال نښان او يودستوري لومړی‌درجه نښان اخيستی دی.

دفوائدعامې دوزارت تشکیل

وزیر	برید جنرال محمد عظیم
داداری معین کفیل	ښاغلی محمد یعقوب عطایی
فنی معین	. . . .
دمخصوص قلم لوی مدیر	. . . .
اداری رئیس	**ښاغلی عبد العزیز عطایی**
دمامورینو لوی مدیر	. . . .
دمحاسبی مدیر	ښاغلی عبدألرشید
دجنسی محاسبی مدیر	« فقیراحمد
د تصفیی «	« محمدحنیف
د دیپوگانو دزیرمی مدیر	« محمد ایوب
دپانو مدیر	« امان الله
میخانیکی رئیس	**« غلام محمد**
مرستیال	« فیض محمد
دتهیی او پیرودلو مدیر	« فضل احمد
دذاتیی مدیر	« سیدامیر
دترانسپورتومدیر	« محمد علی
دپروژی دارتباط مدیر	« . . . . . .
دماشینری مدیر	« حبیب الله
دنقدی محاسبی مدیر	« عین الدین
دورکشاپ مدیر	« عزیز احمد
دکتنی أو تشریح مدیر	« عبدالقدوس
دديپو لوی مدیر	« عنایت الله عزیزی
دزیرمی مدیر	« محمد صادق
دمعابر وفنی لوی مدیر	« أنجنیرغوث الدین متین
« اداری «	« حاجی ویس ألدین

دودانیوفنی لوی مدیر	ښاغلی احسان الله فرزاد
دودانیوداداری «	« محمد حسین
دپنداو یالی فنی «	« انجنیر محمد بشیر لودین
« « اداری «	« غلام جیلانی
دپلان او پروژی «	« محمد اکبر شایګان شهر یاری

په ولایاتو او اعلی حکومتو کښې دفوایدعامې مدیران

دکابل ولایت دفوایدعامی مدیر	ښاغلی عبدالغفار
دکندهار « « «	« عبدالعلی
دهرات « « «	« محمد نعیم
دمزارشریف « « «	« عبدالرب
دقطغن « « «	« ایازالدین
دننګرهار « « «	« عبدالاحد
دپکتیا « « «	« محمد یوسف
دغزنی داعلی حکومت « «	« یوسف علی
دګرشک « « «	« بسم الله
دفراه « « «	« محمد قاسم
دمیمنی « « «	« محمد انور
دبدخشان « « «	« خیر محمد
دپروان « « «	« محمد حسن
دشبرغان « « آمر	« حسین علی

دکار دقواؤ دعمومی قوماندانی تشکیل

دکاردقواؤعمومی قوماندان	ډګروال عبدالاحمد
دکار دقواؤ مرستیال	ډګرمن سیدعالمشاه
دکاردقواؤددیوان حرب رئیس	بریدجنرال امین الله
دکار دقواؤ دذاتیې مدیر	ښاغلی آقا محمد
« « « دمالی اومحاسبې لوی مدیر	ښاغلی عبدالرزاق
« « « مالی مدیر	تورن غلام محمد
« « « دساتنې او څارنی لوی مدیر	ډګرمن سید امیر
« « « دروغیا مدیر	ښاغلی غلام حیدر
دسالنګ عمومی آمر	ډګروال سلطان محمد
« « دلومړۍ برخې آمر	« عبدالرشید

(پاتی په ۳۱۵ مخ کښې)

دکرهڼې دوزارت کفیل
ښاغلی دکتورکشاورز

دکتور محمد ناصر کشاورز دمحمدعمرزوی په ۱۳۰۴ لمریز کال زیږیدلی دی:
په ۱۳۱۲ کال کښې داستقلال په لیسه کښې شامل او تحصیل ئې بشپړ کړی دی:

دکرهڼې دوزارت کفیل ښاغلی دکتور محمد ناصر کشاورز

په ۱۳۲۴ لمریز په ۱۹۴۵ ع کښې داستقلال په لیسه کښې لومړی لمبر او له هغې لیسې په اعلی درجه دبکلوریا دیپلوم اخیستی دی

په ۱۳۲۵ لمریز په ۱۹۴۷ ع کښې دسیانس دپوهنځی دلومړی ټولګی تصدیق لیک په لومړۍ درجه.

په ۱۳۲۶ لمریز په ۱۹۴۷ ع کښې فرانسې ته دلوړو تحصیلاتو دپاره لیږل شوی دی.

په ۱۳۲۶ لمریز په ۱۹۴۷ ع کښې تر ۱۳۳۱ ـ ۱۹۵۲ پورې داسې بریالیتوب ئې او دیپلومونه اخیستی دی.

دپاریس دکرهڼې لهملی موسسې څخه دانجنیاتو دکنترول بری لیک.

دمونتپلیه دکرهڼې بهملی ښوونځي کښې دشمول دکونکور تصدیق لیک

دفرانسې په اګرونومی ملی عالی ښوونځي کښې دشمول دکونکور (تصدیق لیک)

د(فرانسې لهپوهنیو رستی څخه) دفزیک ـ کیمیا او طبیعی علومو دلوړو تحصیلاتو بری لیک.

د « « « دقو لو بو څېړو دلوړو تحصیلاتو بری لیک

دناسی له یو ینورستی څخه دکرهڼی د کیمیااو پیدو لوژی دلوړو تحصیلاتو بری لیک
د « « دقولی زولوژی « « «
د « « دقولی فیزیولوژی « « «
د « « دکرهڼی دزولوژی « « «
د « « دبوټیو « « «
د « « دانجنیری دیپلوم
د « « دبیولوژی علومو دلیسانسی دیپلوم.

په ۱۳۳۲ لمریز ۱۹۵۲ع کښی دپاریس دکرهڼی دعلمی تحقیقاتو په مو سسه اود سوربون په یونیورستی کښی ئی شمول.

په ۱۳۳۵ـ۱۹۵٦ کښی دسیانس د دکتور ادیپلوم (حکومتی دو کتوری په زیات افتخارسره)

« ۱۳۳۵ـ۱۹۵٦ کښی بیرته گران وطن ته راغی اود زوو تکنی دمتخصص په حیث دکرهڼی په وزارت کښی شامل شو .

« ۱۳۳٦ـ۱۹۵۷ کښی دمالداری دانکشاف دموسسی د رئیس په حیث.

« ۱۳۳۹ـ۱۹٦۰ع دکرهڼی دوزارت دحیواناتی تولیداتو اودوترنری د ریاست دکفیل په حیث .

۱۳٤۰ـ۱۹٦۱ ع کښی دکرهڼی دمعین د کفیل په حیث.

« ۱۳٤۱ـ۱۹٦۲ دکب په میاشت کښی دکرهڼی دوزیر دکفیل په حیث.

تالیفات:

۱ـ دلبنیاتو دپاستوریزاسیون په باب کښی په فرانسوی ژبه رساله.

۲ـ دقره قلی پسو اودقره قلی پوستو دتولیداتو په باب په فرانسوی ژبه خپرونه.

۳ـ دشیدو ،غوښو، وړیو اودقره قل دپسو دپوستو دتولید په باب (په ٤۰ مخو کښی مصوره مجله)

٤ـ دکرهڼی دتکامل سیر اوترقیاتو په باب په فارسی ژبه په (۳۸ مخو کښی)

۵ـ په بیلو بیلو مرحلو کښی یعنی د جنین ،وری اود بالغ پسه په حالت سره دقره قل دگل د تشکیل اودتکامل دسیر په موضوع کښی د تحقیقاتو په باب دډاکتری تیزز.

دقره قل دپوستو دعواملو ـ کیفیت اوښکلا اود نژاد اوسلکیسون دانتخاب دپاره دهغوی داهمیت دمطالعی په باب (په فرانسوی ژبه) مجله په (۱٤۷ مخو کښی چه اتیاتوقی ابتکاری میکروسکوپی عکسونه او پنځه ویشت ابتکاری احصاییوی تابلو.

٦ـ دهتروزیس یعنی هایبر دویگور (په انسان ـ حیوان او بوټیو کښی دهیبریداسیون دنتیجو دموضوع په باب دډاکتری دوهم تیزز .

یادونه :
دغه پورتني دوالس تهیزونه د پاریس د کرهنې د تحقیقاتو د مؤسسې له خوا چاپ شوي دي.

۷- د مالدارۍ او قره قل د تجارت په باب.

۸- په وروستیو څلویښتو کلو کښې د افغانستان د کرهنې په باب .

۹- د افغانستان په اقتصاد کښې د قره قل رساله (د مالدارۍ د انکشاف د ریاست مصوره خپرونه په فارسي ژبه)

۱۰ د قره قل رساله (د مالدارۍ د انکشاف د ریاست مصوره خپرونه په انګلیسي ژبه)

۱۱- په افغانستان کښې د کرهنې او مالدارۍ په باب (مصور کتاب)

۱۲- د قره قل د رمو په باب (مصوره رساله)

د کرهنې د وزارت تشکیل

د وزارت کفیل	ښاغلی دکتور محمد نادر کشاورز
معین	...
د ښاریو د حمایې او د	
نباتاتو د ساتنې رئیس	« مسجدي
د تولید او د ترویج رئیس	« دکتور محمد احسان رفیق
د طبیعي منابعو رئیس	« عبدالاحد
د پورد او پلان «	« عبدالمجید
د اقتصادي لوی مدیر	« غلام جیلاني
د اداري « «	« نور احمد
د وترنرۍ « «	« محمد اسلم خاموش
د اګرونومۍ « «	« میر سیف الدین
د ویترینرۍ د ښو ونځي مدیر	« میرکشاه
د قوریې مدیر	« حسن علي
د ابو لګو لو لوی مدیر	« عبدالمحبوب
د ځنګلونو « «	« محمد حسن کشتیار
د اطلاعاتو مدیر	« محمد نجیم آریا
د کرهنې د مجلې مسئول مدیر	« غلام مصطفی مهجور
د کرهنې د تحقیقاتو لوی مدیر	« عبدالغفور

دمالدارۍ لوی مدیر	بناغلی محمد انور
دادارۍ لوی مدیریت مرستیال	« میر حبیب الرحمن
دنباتاتو دساتنې لوی مدیر	« محمد یوسف
دجنسی محاسبې مدیر	« محمد عباس
دمامورینو مدیر	« مسجدی
د زنبور داری مدیر	« خواجه عبدالرؤف
د نقدی محاسبې مدیر	« جان احمد
د پلټنې مدیر	« حسن علی پرویز

فعالیتهای وزارت زراعت

وضع زراعت مملکت در ابتدای سال جاری نظر به قلت مقدار برف و باران در زمستان سال گذشته وماه حمل ۱۳۴۲ تولید قابل اندیشه بود ولی باران های متواتر اواخر حمل وثور اگرچه مشکلات زیادی را از چنین لحاظ تولید نمود ولی روبهمرفته از نگاه زراعت خیلی مفید ومؤثر واقع گردید .

مناطقی که طبق هدایت ورهنمایی وزارت زراعت پودر پاشی گردیده است (پودر گوگرد) از مرض خاك کسترك تاك متاثر نگردیده وازین رهگذر در تولیدات انگور ازدیاد بعمل آمده است .

تولیدات گندم نظر به عوامل طبیعی در نواحی فراه وننگرهار متأثر گردیده واز طرف دیگر تبدیل اراضی تحت بذر گندم به بذر پخته در صفحات شمال سبب تنقیص تولید گندم آبی وصعود نرخ آن گردید . اما این مشکل را تورید گندم از اتحاد جماهیر شوروی واضلاع متحد امریکا رفع وتا اندازهٔ کسرمتذکرهٔ را جبیره نموده است .

در اثر کمك های فنی ورهنمایی وزارت زراعت در اکثر نقاط مملکت وهم روی ریفورم اسماری وضع اقتصادی دهقان ومالدار نسبت به سابق بهتر وخوبتر گردیده است .

تولیدات پخته باثر افزایش نرخ خرید ورهنمایی زارعان توزیع وتطبیق کود کیمیاوی (۱۵۰۰۰) تن از صفحات شمال ونیز توسعهٔ ساحهٔ پخته کاری در ولایت هرات خیلی ها قناعت بخش میباشدچنانچه تولیدات امساله در حدود یکصد هزار تن پخته پیش بینی میگردد ودر سال جاری هشتاد هزار تن صد فیصد ازدیاد نظر بسال (۱۳۴۰) پیش بینی میشود .

(بقیه د ۶۸۰ صفحه)

دمطبوعاتو وزیر ښاغلی رښتیا

ښاغلی سید قاسم رښتیا دمرحوم سید حبیب زوی په ۱۲۹۲ لمریز په ۱۹۱۳ ع کښی په کابل کښی زیږیدلی دی

دمطبوعاتو وزیر او دوزیرانو دعالی مجلس منشی ښاغلی سید قاسم رښتیا

تحصیلات یی:

د ۱۲۹۸ تر ۱۳۱۰ پوری داستقلال په لیسه کښی له ۱۳۱۶ تر ۱۳۱۷ پوری په بانکی او اقتصادی کورس کښی

رسمی وظیفی ئی:

په ۱۳۱۰ لمریز ۱۹۳۱ ع کښی دخارجه وزارت د مطبوعاتو دداېری لیکوونکی

په ۱۳۱۱ لمریز ۱۹۳۲ ع دمخابراتو دوزارت دخارجی ارتباط دڅانګی سرلیکوونکی

« ۱۳۱۲ « ۱۹۳۳ « دکابل دادبی ټولنی مترجم

« ۱۳۱۳ « ۱۹۳٤ « « « «غړی

« ۱۳۱۵ « ۱۹۳٦ « « دکابل ټولنی مهتمم

« ۱۳۱٦ « ۱۹۳۷ « « دمجلی مدیر

« ۱۳۱۷ « ۱۹۳۸ « دادبی ټولنی مرستیال

« ۱۳۱۹ « ۱۹٤٥ « دمطبوعاتو دریاست د نشراتو لوی مدیر

« ۱۳۲۳ « ۱۹٤٤ « دمستقل ریاست مرستیال

« ۱۳۲۷ « ۱۹٤۸ « دمستقل ریاست کفیل (دغازی سپه سالار سردار شاه محمود غازی په سکاله بینه کښی)

« ۱۳۲۸ « ۱۹٤۹ « داقتصادی پلان رئیس

په ۱۳۳۰ لمریز ۱۹۵۱ ع دملګرو ملتو دتخنیکی مرستی په هیأت کښې دحکومت دایمی نماینده
» ۱۳۳۱ » ۱۹۵۲ » دمامورینو دتعاونی موسسی رئیس
» ۱۳۳۳ » ۱۹۵٤ » دباختر آژانس دنشراتی موسسی رئیس
» ۱۳۳۵ » ۱۹۵٦ » دمطبوعاتو مستقل رئیس
» ۱۳۳۸ » ۱۹۵۹ » پهچکوسلواکیه کښې لوی سفیر
» ۱۳٤۱ » ۱۹٦۲ » پهقاهره کښې » »
» ۱۳٤۲ » ۱۹٦۳ » دمطبوعاتو وزیر

افتخاری وظیفې یې:

په ۱۳۲۵_۱۹٤٦څخه تر ۱۳۳۰ _ ۱۹۵۱ پوری دعامی رفاه دمجلس منشی اود مرستون ـروزنتون دمیرمنوټولنی اودافغانی سرې‌میاشتې دمؤسسوغړی.

په ۱۳۲۳_۱۹٤٤ کښې دخارجه وزارت دسیاسی خدمتو په مؤسسه کښې دافغانستان سیاسی تاریخ دمضمون استاد.

تألیفات یې:

سربېره په هغو زیاتومقالو چه‌په ادبی ـ تاریخی ـ سیاسی ـ اقتصادی او اجتماعی رشتوکښې له ۲۲ کالو راهیسی دمملکت پهمطبوعاتو کښې ددوی لهقلم څخه‌خپری شویدی خپل‌مستقل آثارونه یې هم تألیف اوترجمه‌کړی‌دی لکه‌په‌نولسمه پېړۍ کښې دافغانستان تاریخ) کتاب چه چاپ شویدی (دجوان افغان)اجتماعی‌رساله‌چه د۱۳۳۸ کال‌دانیس په‌پاورقی کښې خپره شویده .

دپښتو دملی سندرو دکتاب دلومړۍ‌برخی ترجمه ددار مسنتر تألیف پهمستقل ډول په‌پښتو چاپ شویدی .

دخیرخانی دکوتل دکیندنو ترجمه‌چه جلا چاپ شویده اوڅو نور رمانونه ـ افسانی اونور.

ژبې یې:

پښتو ـ فارسی ـ فرانسوی ـ انګلیسی.

مدالونه

په ۱۳۲۳ـ ۱۹٤٤ کښې دپوهنی دوهمه‌درجه‌نښان

په ۱۳۳۷ ـ۱۹۵۸ کښې دستوری دوهمه‌درجه‌نښان

په ۱۳۳۸ـ ۱۹۵۹ کښې درښتین مطلاءمدال

مسافرتونه:

په ۱۳۲۳_۱۹٤٤ کښې هندته دهند دحکومت په بلنه دمطبوعاتو د هیأت د مشرپه‌حیث .

په ۱۳۳٤ـ ۱۹۵۵ کښې د باندونګ په جرګه کښې د افغاني مطبوعاتو نماینده او دهغه کال په پای کې دملګروملتو په عمومي اسامبله کې دافغانستان د نماینده په حیث.
په ۱۳۳۵ـ ۱۹۵٦ کښې شوروي اتحاد ته دافغانستان دمطبوعاتي هیأتو مشر.
په ۱۹٦۰ ع کښې دافغانستان دپاچاهمایوني اعلیحضرت په ملګرتیا یې عربي متحد جمهوریت او یوګوسلاویه کتلې ده.
په ۱۹٦۱ ع کښې ئې دعاج دساحل (لویدیځ افریقې) دآزادۍ دتلین په مراسمو کښې دافغانستان د نماینده په حیث.
په ۱۹٦۱ کښې یې په بلګراد کښې دغیرمسلکو هیوادو په جرګه کښې د افغانستان دهیأت دغړي په حیث او په ۱۹٦۳ کښې یې په تهران کښې دافغانستان او پاکستان درو ابطو دبیا برقرار یدو په خبرو اترو کې د افغانستان د هیأت دمشر په حیث ګډون کړیدی.

دمطبوعاتو دوزارت تشکیل

وزیر	ښاغلی سیدقاسم رښتیا
معین	« محمد خالد روښان
مشاور	« عبدالحمید مخمور
دمخصوص قلم مدیر	« ....
دکورنیو خپرونو لوی مدیر	« نظر محمد نوا
دارتباط مدیر	« عبدالکریم روهینا
دکورنیو خپرونو دمراقبت مدیر	« ....
دکتابخانې مدیر	« محمد سرور رنبا
دجوایزو او کتابو چاپولو مدیر	« میرغلام رضا مایل هروی
دافغانستان کالنۍ مسئول مدیر	« عبدالله محب حیرت
دباندنیو خپرونو لوی مدیر	« دکتور حفیظ الله ناصری
دباندنیو خپرونو دمراقبت مدیر	« محمد شریف ایوبی
دافغانستان پیوندلو مدیر	« محمدحسن فهیمی
دثقافتي روابطو لوی مدیر	« عبدالحمید مبارز
دباندنیو مراجعاتو مدیر	« محمد اکبر پردیس
دبین المللي ارتباط مدیر	« ....
دعکاسۍ او فلم اخیستلو لوی مدیر	« عبدالصمد آصفی
دفلم اخیستلو مدیر	« محمداکبر شالیزی

دلارښوونې لوی مدیر ښاغلی محمدعلم غواص

دپیام حق دمجلې مسئول مدیر « فضل من الله فضلی

اداری رئیس « عبد الغفار

دمجاسبې لوی مدیر « رامچند

دمامورینو مدیر « محمد سرور وفا

دکنتر ول مدیر « محمدقاسم

دواردا تو مدیر « عبدالودود

دپاڼو مدیر « امان الله

داصلاح نشراتي لمتد موسسه

دموسسې رئیس
اود اصلاح مسئول چلوونکی ښاغلی سید فقیر علوی

مرستیال « محمداکبر ار فاقی

اداری مدیر « غلام مصطفی فکرت

دپښتو د تدقیق آمر « محمد ایوب مومندی

د آرت مدیر « غلام علی امید

دانیس نشراتي لمتد موسسه

دموسسې رئیس او دانیس

مسئول چلوونکی ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

دمرستیال کفیل « محمد شفیع رهگذر

د تهیې مدیر « غلام عمر شاکر

د تدقیق مدیر « حفیظ الله

دژوندون دمجلې

مسئول چلوونکی « محمدشفیع رهگذر

دوهدو انیس کفیل « غلام عمر شاکر

اداری مدیر « عبدالغفار

دژوندون دمجلې مرستیال « محمدحسن بارق شفیعی

د نامه لیکونکو دځانګې آمر « میرایام الدین ساعی

دو رځپاڼې چاپو لومدیر « محمد عظیم کا بل وال

دهیواد نشراتي لمتدموسسه :

دموسسې رئیس او مسئول چلوونکی ښاغلی محمدشاه ارشاد، مرستیال ښاغلی محمدرحیم عاصمی د تدقیق آمر ښاغلی عبدالرزاق نسیمی د نشراتو دځانګې آمر ښاغلی محمد نذیر

دګرځندوی ریاست :

رئیس ښاغلی عبدالوهاب طرزی

مرستیال « جانباز کاپیسایی

اداری مدیر « غلام نقشبند توکلی

نوې مقررۍ

د باختر آژانس د نشراتي مؤسسې
رئیس او د کابل تایمز د ورځپاڼې
آمر ښاغلی صباح الدین کشککی

د دولتي مطابعو رئیس ښاغلی
محمد ابراهیم کندهاري چه له دریمې
رتبې نه دوهمې رتبې ته ترفیع کړې ده

د اصلاح د نشراتي موسسې
رئیس او د ورځپاڼې مسئول
چلوونکی ښاغلی سید
فقیر علوي

د مالیې د وزارت مشاور ښاغلی
عبدالوهاب حیدر

د دولتي انحصاراتو رئیس ښاغلی
محمدالله کاظمي

نوی مقرری

دعدلیې دوزارت دملکی مامورینو
دمحاکماتو دتمییز دمحکمې
رئیس ښاغلی عبدالباقی

دعدلیې دوزارت دملکی مامورینو
دمحاکماتو دلومړنۍ محکمې
رئیس ښاغلی محمدانور واحدی

دمطبوعاتو دوزارت
دکورنیو خپرونو لوی
مدیر ښاغلی نظرمحمد نوا

دفوایدعامې دوزارت اداری
رئیس ښاغلی عبدالعزیز عطایی

دفوایدعامې دوزارت دکار دقواؤ
لوی قوماندان ډگروال عبدالاحمد

دتبلیغاتو مدیر ښاغلی محمد امین سلیمان
دمحاسبې او اجراییې مدیر « محمدهاشم فهیم

دکابل راډیو نشراتي موسسه

رئیس دکتور محمود حبیبي
مرستیال ښاغلی حفیظ الله سحر
داداري او محاسبې مدیر « میراجان سحقي
دپښتو نستان « « عبد المنان دردمند
دمراقبت « « عبدالله غمخوار
دتدقیق « « غلام دستگیر پنجشیري
دپروگرامو اوروزني لوی مدیر « سلیمان لایق
داعلاناتو مدیر « سید عبدالحکیم شرعي
دپښتون ږغ « « سراج الدین وهاج
دنطاقانو « « غلام غوث خیبري
د اطلاعاتو لوی مدیر « عبداللطیف جلالي
دکورنیو خپرونو مدیر « میرسعید بریمن
د راپور تاژو نومدیر . . . . .
دباندنیو خپرونو مدیر « غلام شاه سرشار
د ادبیاتو او ددرامو لوی مدیر « سلیمان لایق
دډرامو مدیر « عبدالرحمن بینا
دموسیقي « « حفیظ الله خیال

دکابل راډیو تخنیکي ریاست

رئیس ښاغلی انجنیر عبدالکریم عطایي
مرستیال « انجنیر محمد اکرم
دستوډیو مدیر « « « «
دستوډیو فني مدیر « محمد مهدي
دورکشاپ مدیر « دوست محمد
دبرودکاست « « محمد حسن
اداري « « . . .

دپوهني ننداري ریاست

رئیس ښاغلی عبدالرشید لطیفي
مرستیال « محمد ابراهیم خواخوږی
دفلمونو د تولیداو ویشلو مدیر « رستم علي سلطاني
دمحاسبې او اداري مدیر « محمد عثمان قانع
دتیاتر مدیر « عبدالقیوم بیسد
دکابل ننداري مدیر « نیک محمد قایل

دتیاتر هنری موسسه :

آمر	ښاغلی فیض محمد خیرزاده
اداری مرستیال	« محمد عمررسا
سکرتره	میرمن صابره

ددولتی مطابعو دریاست تشکیل :

رئیس	ښاغلی محمد ابراهیم کندهاری
مرستیال	« نجفعلی نباتی
دلیك مدیر	« عبدالرشید
اداری لوی مدیر	« محمد رحیم
دلوازمو مدیر	« غلام محمد
دخارجی فرمایشاتو مدیر	« محمد نادر
دپانهو ځای مدیر	« محمد رفیق
دمحاسبی لوی مدیر	« عبدالحمید
دجاری حساب مدیر	« غلام علی
دطلباتو مدیر	« حیات الله
دکنترول مدیر	« میر غلام دستګیر
دتخنیك لوی مدیر	« محمد اکبر
دخطاطی اوآرت مدیر	« عزیز الدین فوفلزائی
دحروف چینی مدیر	« چراغ علی
دزنکوگرافی مدیر	« عبدالحق صیقل
دډروازی مدیر	« فدا محمد
دډیپوگانو مدیر	« محمد رحیم
دتصحیح لوی مدیر	« فدا محمد صارم

دباختر آژانس نشراتی موسسه :

رئیس	ښاغلی صباح الدین کشککی
مرستیال	« محمد ولی علمی
دباندینو خبرونو لوی مدیر	ښاغلی میر محمد حسن
دکورنیو خبرونو مدیر	ښاغلی محمد کریم شیون
دپښتونستان دڅانګی مدیر	ښاغلی عبدالشکور بیکس
تخنیکی مدیر	....
اداری مدیر	ښاغلی محمد انور مفتی
کابل ټایمز دورځپانی د نشراتی موسسی آمر	ښاغلی صباح الدین کشککی
مسؤل چلوونکی	ښاغلی سید خلیل الله
مرستیال	......

په‌ولایاتو اواعلی حکومتونو کښې دمطبوعاتو مدیران :

دکندهاروطلوع افغان دورځپانې مسئول چلوونکی ښاغلی آقامحمد کرزی
دهرات داتفاق اسلام » » » » عبدالواحد نافذ
دمزارشریف د بیدار » » » » حبیب الرحمن جدیر
دقطغن داتحاد » » » » عبداللطیف نشاط ملك خیل
دننگرهار » » » »
دپکتیا دوهانګی » » » » نقیب الرحمن سرلوړی
دفراه دسیستان جریدې » » . . . .
» » » مرستیال ښاغلی عبدالرحیم پویان
دمیمنې دستورې دورځپاڼې مسئول چلوونکی » عبدالجلیل وجدی
دبدخشان دورځپانې مسئول چلوونکی » احمدجان کامران
دپروان » » » » غلام محی الدین ایوبی
دهلمند دجریدې » » » محمد ابراهیم عطائی
دغزنی دسنایی ورځپانی » » » نورمحمد پوونده
دننگرهار دمجلې » » » مطیع الله چمپیلی
دهرات دادبی مجلې » » » عبدالرؤف فکری سلجوقی
دشبرغان دډیوې دجریدې مسئول چلوونکی » محمد شریف نسیم پروان

دمطبوعاتو دوزارت فعالیتونه

دکورنیو خپرونو لوی مدیریت:

دجایزو او کالنۍ دکتابو چاپولو دمدیریت د اجراآتو لنډیز:

۱ : چاپه مطبوعاتی جایزه وړې دې :

الف مولفین

ښاغلی عبدالرؤف بینوا داوسنی لیکوال کتاب . سید بهاؤ الدین مجروح جبر او دیالکتیک .

غلام علی آئین په‌ننني نړۍ کښې علم (علم درجهان امروز) .

محمد شاه ارشاد دجامعی پېژندلو کښې دقرآن لار .

نګهت سعیدی دلیکلو ډول (روش نګارش) .

سید فقیر علوی څنګه‌ؤ اوسو (چگونه باید زیست) .

سید اسدالله ستومان تخنیکی ربوټونه .

خال محمد خسته دمړو یادونه (یادی از رفتگان)

ب: داستان لیکونکی

غلام غوث خیبری قهرمان

حبیب الله هاله د دریو داستانو ترجمه .

ج: درامه لیکونکی

غلام صفدر پنجشیری داصحاب کهف (ترجمه)

د: رسامان

محمد رحیم د کلیو واتر کلر :

قیام الدین زهه سکاره پلورونکی ښځه (پیرزن ذغالی)

صورتگر دشپو میلودی رسم .

دلاسی چاروهنرمندان :

عبدالله طغرا په لرگی کښنی

عبدالعزیز گندمی د کلیو دوښو لاسی کار .

عبدالعزیز وفاد کاغذ له ټوټوڅخه دزاهه سړی شکل جوړ کړیدی

و: خطاطان

میرمحمد ابراهیم - سیدحمایت الله - سیدصدیق چه یوه ښلو ریزه ئی لیکلی ده .

سندرغاړی :

میرمن رخشانه ـ میرمن ژیلا ـ سیدعلم .

ج: سازغږوونکی

عبدالکریم دوتاره غږوونکی . غلام حسن سرنده غږوونکی .

لویدیز ساز :

سرمست ماندولین ـ ننگیالی ترمپت ، شوقی سندرغاړی مددی .

ی ممثلان :

خان آغا سرور ـ پیغله مقدسه . (اکتوران)

۲: د ۱۳٤۰ ـ ۱۳٤۱ کالنی خپره شوه او خپرد و منا بعو ـ وزارتخانو او خارجی خپروونکو مؤسسوته ولیږل شوه او یوشو نسخی ئی هم وپلورلی شوی .

۳ : دالاندې کتابونه دکورنیو خپرونو داوی مدیریت دجایزو او کتابو چاپولو دمدیریت له خوا چاپ شوی دی :

طبقات الصوفیه ـ صدمیدان ـ الهی نامه ـ دخواجه عبدالله انصاری گازرگاه د فکری سلجوقی تألیف او ښکلاته کتنه (نگاهی بزیبایی) دا ستاد دصلاح الدین سلجوقی

تأليف ـ چونغر ـ دسليمان لايق او سل پوښتني او دهرات دپيرسالګره داداري لهخوا چهددغو کتابو څخهيو څه پلورل شوي دي .

سربيره پرهغو دکلثوپاترا (دوهم ټوك) دمير من رقيه ابوبکر ترجمه . آخرين ستاره دبناغلي محمود فاراني اثر،ستاك دښاغلي بارق شفيعي اثر ـ امواج هريو اودښاغلي مايل هروي اثر هم لهنويو کتابو څخهدي چهدخپلواکۍ دپيرته لاس ته راوستلو دتلين نهپخوا چاپ اوخپاره شوي دي .

٤ : دمطبوعاتو دوزارت دکورنيو خپرونو لوى مد يريت دخوا جه عبدالله انصاري هروي دتلين دتجليل لهامله ۱۲ تنهمستشرقين کابل ته دابللي ووچه په کابل ننداري اوهرات کښې ئي له افغاني پوهانو سره علمي اوعرفاني مجلسونه جوړ کړيوؤ .

د ارتباط دمديريت د اجر آتو لنډيز :

ددغه مديريت لهخواپهدي کال کښې دنشراتي سويې دانکشاف دهنراو دمطبوعاتو دتعميم لهلياري دتبليغ زياتولو او دوسايلو تهيه کولو ئيچه دمطبو عاتواو د هغو داختصاصي څانګو دفعاليت اړى تشکيلوى زيارايستل شويدى .

جريدوـ ورځپاڼوـ مجلواو خپرونکو مؤسسو دذيعلاقه څانګو لهلارېنو دئي څخهاستفاده کړيده ، دمطبوعاتو وزارت لهدغومؤسسو سره پهمرستو کښې په ښه وجه او په مناسبو فرصتو کښې برخه اخيستيده اولهدغيلاري څخهئي دخپرونکو مؤسسو دخپروني پهتعميم ، دسويي پهلوړولو، نشراتي فعاليتواودمالي حالت پهښه کولو کښې خدمت کړيدى ـ دغهراز دغه مديريت دهيواد لهعرفاني ټولنو اونورو علمي ټولنو سره دهغو مؤسسو ارتباط پيداکړي دهيواد دخپرونکو منابعو دسويي پهلوړ ولو کښې ئي دليکوالواوفاضلانو پاملرنه جلب کړيده. پههمدغهډول دمطبوعاتوله نورو اورګانو اوهغو خپرونو سره چهدذيعلاقه مؤسسو دمرام دپرمخ بيولو لهامله پهنورو مؤسسوکښې فعاليت کوى چهلازم ګډهل شوىدهمرستهاولار ښودنه ئيشوي پهبيلو بيلو مواردو کښې دخپرونکو مؤسسو مراجعات عمومي ټولنې ته ښودل شوي او په هغه اثرعمومي ټولنې تصويبونه هغوى تهابلاغ شويدي .

سربيره پردغو کوششو دملي او بين المللي هيلود سرته رسو لو لهپاره د هغوى لهمنابعو څخه دضرورت وړمواد اوخپرونکي موادتهيه اومطبوعاتي اوخپرونکو داپروته ورکړ شويدي .

د باندنیو خپرونو لوی مدیریت :

دغه څانگه د مطبوعاتو د وزارت یوه حساسه څانگه ده چه دوه مدیریتونه لري چه یوئې د خارجي خپرونو د څارنې او بل ئې د افغانستان د معرفۍ مدیریت دی .

۱ : د خارجي خپرونو د څارنې مدیریت دا وظیفه لري چه هغه جریدې ، مجلې کتابونه او نورې خپرونې او د خارجي هیوادو مطبوعاتو چه افغانستان ته وارد یږي وگوري او هغه مطالب سانسور کړي چه د مطبوعاتو د قانون له مخې د خپرولو وړ نه وي او د افغانستان د مذهب او سیاسي موقف څخه مخالف وي .

دغه څانگه د خارجي مطبوعاتو د مطالعه کولو په منځ کښې کومې خپرونې چه د افغانستان په باب حقیقت ونه لري پر له پسې د چارو واکمنو او مربوطو څانگو ته ورلیږي او تردید ، توضیح او اصلاح کوي ئې او هغو خپرونو ته مناسب حقیقت ورښکاره کوي چه بیا بیا د غسې له حقیقته لرې موضوعات خپاره نه شي .

سربیره پر هغه دغه څانگه د دولت له دائرو او مؤسسو سره مستقیمه رابطه لري د استفادې وړ مضمونونه او موضوعات وخت په وخت ورکوي او د دوی د زیاتو معلوماتو او خبرونې له امله یې لازم کښې مرسته ورسره کوي .

د افغانستان د معرفۍ مدیریت اجراآت :

د افغانستان د معرفۍ مدیریت پدې کال کښې سربیره پر کتابو ـ مجلو او نورو وړو کوچنیو موادو چه هر وخت ئې په خارج کښې افغاني سیاسي او کلتوري نمایندگیو ته او په داخل کښې د باندنیو هیوادو سیاسي او نورو نمایندگیو ته استولي دي هغو زیاتو خارجي اشخاصو او مؤسسو ته ئې هم په ذړه پورې مواد برابر کړي او استولي دي چه زمونږ د هیواد په باب ډیرو شوقي کښې ئې له دې مدیریت څخه معلومات غوښتي دي .

په لندن او قاهره کښې ئې هم د افغاني اطلاعاتو ادارو ته هم ډیر مواد لیږلي دي په لندن کښې د افغاني اطلاعاتو اداره ددې مدیریت ورلیږل شوي مضمونونه او فوتوگانې په زیاتره زمونږ د هیواد ورځنۍ فعالیتونه دي . په دریو د انگلیسي ـ المانۍ او فرانسوي ، ژبو هره میاشت په (افغانستان نیوز) مجله کښې چاپوي چه د هغو مجلو زیاته برخه په لندن کښې د افغاني اطلاعاتو د ادارې په واسطه ټولو باندنیو هیوادو ته توزیع کیږي او یوه شمیرئې د دغه مدیریت له لیارې څخه داخلي موسسو او په مرکز کښې د باندنیو هیوادو نمایندگیو ته هم توزیع کیږي .

دغه راز په قاهره کښې د افغاني اطلاعاتو اداره هم هره میاشت د افغانستان مجله په یوه اندازه په عربي ژبه چاپوي او خپروي ئې . دغه مجله هم باندنیو هیوادو ته استول کیږي او هم په داخل کښې د باندنیو هیواد و د نمایندگیو او د نورو داخلي مؤسسو د استفادې دپاره توزیع کیږي .

آریانا) په نامه یوه خپرونه په انګلیسي ژبه هم خپریږي چه یوزیات شمیرئې په خارج کې افغاني، سیاسي، کلتوري او نظامي کلتور یوته او یو شمیرئې په کابل کې د بالندنیو هیوادو صیاسي نمایندګیو او نورو داخلي موسسو ته توزیع شي .

دلارښودنې دلوی مدیریت اجراآت :

دلارښوونې لوی مدیریت په تیرکال په دیني او ملي تبلیغاتو ـ د خلکو د ذهنو په تنویر، د پیام حق د مجلې په خپرولو د خطیبانو امامانو په نظارت او لارښوونه کې زیار ایستلی دی چه د اجراآتو لنډیز ئې په لاندې ډول دی :

۱ : د پیام حق مجله د هرې میاشتې په سرکې په ډیرو ښو مضمونو سره چه د مملکت د لوړې درجې مسلکي لیکوالو تهیه کړي یدې خپره شویده او د مملکت د جوماتو او دینې آبد و په پیژندلو کې کوشش کړی یدی چه د هر یوه لوی رنګه فوتوګانې ورسره نشر کړی او تاریخچه ئې بیان کړیده .

همدا وجه ده چه د مجلې د ښه والي او جامعو معلوماتو په اثر د هغې علاقمندان ډیرشوي او د مشترکینو شمیرئې په سلو کې پنځه ویشت زیات شویدی .

۲ : په راډیو کې د سبا ئي له مخې د قرآن مجید څو آیتونه بر له یسې د سترو قاریانو او مفسرینو په واسطه وبل شوي او تفسیرئي شویدی چه په یوه کال کې له راډیو څخه ۳۶۵ تفسیر پروګکاست شویدی .

۳ : د جمعې په هرمابنام په پښتو او فارسي مفصلي او ګټورې اجتماعي او اخلاقي موعظې تهیه او په یوه کال کې ۵۲ موعظې په راډیو کې بروډکاست شویدی .

٤ : د میلاد او عاشورا دورځو د محفل او خبرونو پروګرام په نوي او جامع شکل تهیه او په راډیو کې بروډکاست شویدی .

لکه چه د میلاد شریف په پروګرام کې ۱۲ مضمونونه او د محرم دورځو په پروګرام کې ۱۸ مضمونونه د سترو لیکوالو په قلم تهیه او بروډکاست شویدی .

۵ : د کابل په ښار کښې په تیرکال کښې د جوماتو د نظارت په لړ کښې ٤٦ تنه خطیبان او امامان او ۵۲ تنه مؤذنان د ازموینې له اخیستلو او د هغوی د لیاقت له اثبات نه وروسته د کابل د ښار په جوماتو کې نوي مقرر او ښاروالي ته معرفي شویدی .

٦ : په تراویحو کې د قرآن کریم د ختمو د ښاره چه د کابل د ښار په ۹۲ جامعو جوماتو کې وشول ۱۸٤ تنه قاریان او فاتحین د ازموینې له اخیستلو نه وروسته د ختمو د یاره ټاکل شوي او کابل ښاروالي ته معرفي شویدی .

۷ : د حج لارښوونکي کتاب چه بشپړ معلومات یکې ؤ په پښتو او فارسي تدوین او چاپ شوی او د حج په مناسکو کې د اسانتیا ؤ برا بر ولو د پاره حج ته د افغاني حاجیانو د تګ په وخت کې ټولو افغاني حاجیانو ته ورکړ شوي او ور پسې اندې و بشل شويدی .

۸ : د کابل د ښار په جوماتو کې د جمعې د ورځو د خطبو او موعظو په اصلاح کښې

خطيبانو او مبلغينو ته لارښوونه شوي او د لايقو قاريانو په ټاکلو او د فاتحې د مجلسو د آدابو په رعايت کې ګټور اقدامات او ارشادات شوي دي .

۹ : کوم خارجي کتابونه او مجلې چه د پلورلو او توزيع کولو د پاره راځي د ديني ارشاداتو او د مملکت د ملي عنعناتو له نظره کتل شوي او پدې يوه کال کښې ۳۴ کتابونه او زياتې مجلې مطالعه او نظريه ئې ورکړ شويده .

۱۰ : زموږ ني مسلکي کتابخانه چه پدې وختو کې تشکيل شويده په تير کال کې ۳۱۵ نوي کتابونه او کلکسيونونه پکې زيات شوي دي .

۱۱ : د مستقلو کتابو د خپرولو په لړ کې (د محمد عبقريت) کتاب چه يوه مصري ليکوال تأليف کړيدى د دغه لوي مديريت له خوا د ښاغلي محمد ګلاب ښاد په واسطه له عربي څخه په پښتو ترجمه او چاپ شوي او د نبي (ص) د ميلاد په محفل کښې توزيع شويدى . سربيره پر هغه هغو کسانو ته چه ذوق ور سره لري هم د استفادې د پاره ورکړ شويدى .

۱۲ : په هره هفته کې د ديني لارښوونې تر عنوان لاندې يوه اخلاقي مقاله تهيه او د اصلاح د ورځپاڼې په واسطه خپره شويده .

۱۳ : د پښتو او فارسي د موعظو پخوا ني سلسله چه په کابل راډيو کې پروګرام کاست شويده د هغې د علاقمندانو په غوښتنه په دوه وړو کې تدوين ، چاپ او د چينګاښ د مياشتي تر آخره پورې بشپړه او توزيع شوي او د کابل او ولايتو خطيبانو ته به هم د استفادې د پاره ورکړى شي .

۱٤ : د افغانستان د نامتو عارف خواجه عبد الله انصاري (رح) د وفات د نهه سوم تلين په تقريب چه د مطبوعاتو له خوا تجليل شو د پيام حق يوه فوق العاده مجله چه د هغه بزرګوار د حال او علمي او عرفاني مقام شرح او د اسلامي تصوف لنډ تعريف پکې دى چاپ او د هغه د تلين د افتتاح په محفل کې قراؤ ته ورکړ شويدى .

د فلم او عکس اخيستلو د لوى مديريت فعاليتونه :

د دې وزارت فلم اخيستونکى څانګې په تير کال کښې دا لاندې فلمونه اخيستي دي :

۱ : يکنياته د همايوني معظم اعليحضرت د سفر په باب پوزنګه لس دقيقي فلم .

۲ : د افغانستان د طبيعي منظرو او توريستيک يو فلم چه د ښودنې په وخت کښې ۲۵ دقيقې وخت نيسي .

۳ : د ځوانو د څارندوي او د ملخو په ضد د مجادلې په باب يو لس دقيقي فلم .

٤ : کابل ته د ايران د شهنشاه د راتګ يو لس دقيقي فلم .

٥ : د خواجه عبد الله انصاري د تلين او مراسمو څخه يو لس دقيقي فلم .

٦ ، د ننګرهار د کانال جوړونې له فعاليتو څخه يو لس دقيقي فلم .

۷ : د سپين بولدک د سرک د افتتاح او د کابل د پوهنتون فارغ التحصيلا نو ته د برى ليکو د توزيع په باب .

۸ : د وسلو د ترمیم د فابریکې د بښتنې ایښودلو چه پاچا یوولس دقیقې فلم .

۹ : درابرت جفری د بالت یوولس دقیقې فلم .

۱۰ د کورو جوړولو د فابریکې او د کلیو د انکشاف د ښار لیدو او د کندهار د سړك د پرانیستلو او د کابل ننداری او د سرو ښځو د شرکت د ترمیم یوولس دقیقې فلم

د توریستیك د فلم بشپړ د نه ۳۵ دقیقې وخت نیسی ، دغه فلم رنګه او په انګلیسی پښتو او فارسی ژبو تهیه کیږی د افغانستان د لیدلو وړ ښکلیو منظرو د ننداره ښی آثارو فلم ښیی . دغه فلمونه چه په ۱۶ ـ او ۳۵ ملیمتره کابی ګانو کښی په پښتو فارسی او انګلیسی ژبو تهیه شوی دی د زمریز په میاشتی په آخر کښې ئی قول کابی ګان کابل ته رارسیدلی دی د فلم اخیستلو شانګی له هغو خارجی فلم اخیستونکو سره چه کابل ته د فلم اخیستلو د پاره راغلی دی مرسته او هغوی ته لارښود نه کړی ده لکه چه د نا سیونال برودکاسټینګ کمپنی د راډیو تلویزیون له هیأت سره چه یو فلم ئی د افغانستان څخه تهیه کړی او امریکې ته د همایونی معظم اعلیحضرت د تشریف وړلو په موقع کښی ښودل کیږی مرسته شوی ده . د غه راز د پلار پیس

د مطبوعاتو د وزارت معین ښاغلی روښان او په کابل کښی د شوروی اتحادلوی سفیر ښاغلی انتونوف د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د کلتوری معاهدی لاسلیك کولو په وخت کښی

دراډیو تلویزیون یو هیأت په افغانستان کښې د فلم په اخیستلو لګیا دی چه دځانګی دعږو له خوا کمک او د دوی د کار د پرمخ بیولو د پاره وړ آسانتیا و ی و ر ته برابری شوی دی .

د دغی څانګی ګرځنده سینما پدی کا ل کښې په پروان ، قطغن ، مزار شریف شبرغان ، کندهار، غزنی او ګرشک کښې عرفانی اوروزونکی فلمونه ښودلی اود بیلو بیلو ځایو دوولکو ځلوېښتو تنو کسانو د عرفانی ښود نو و ننداندا ر ته کړی او ورځنی مستفید شویدی .

ب: دعکس اخیستلو مدیریت :

د عکاسی څانګی له تیر کال نه راپدی خوا نشراتی موسسو او بیلو بیلو مرجعو ته او ه زره ځلور سوه قطعی فوتوګان د خپرولو له امله استولی دی . سر بیره پر هغو د عکاسی څانګی دافغانستان آریانا دمجلی دمربوطو موضوعاتو عکسونه اخیستی او بشپړ کړی دی .

د عکاسی څانګی په روم ، بوداپست او قاهره کښې د افغا نستا ن د منظر و او پیشرفتو له اقتصادی ننداړتون سره یوه عکاسی ښودنه دائره کړی اود پیشر فتو منظرو او د خلکو د ژوندانه عکسونه ئی ښودلی دی .

سر بیره پر هغو د تیر کال په جشن کښې د افغانستا ن د خلکو د ژ و ند ا نه د آثارو او طبیعی منظرو د عکاسی یوه ستره رنګه ، تور او سپینه ښودنه شوی ده .

د ثقافی روابطو دلوی مدیریت داجرا آتو رپوټ

د ثقافی روابطو لوی مدیریت له دی امله تشکیل شوی دی چه له دوستو دولتو سره د افغانستان کلتوری ، هنری او مطبوعاتی مناسبات ټینګ او پراخه کړ ی . د دغه لوی مدیریت وظیفی په کلی ډول دداسی پروګرا مو ترتیب ، تنظیم او تطبیقول دی چه د مطبوعاتو په وزارت پوری اړه ولری .

د بین المللی ارتباط دمدیریت فعالیتو نه :

د ۱۳٤۱ ـ ۱۳٤۲ کال په نیمائی کښې د داسی وثیقو او سندو ساتلو د پاره چه له دوستو دولتو سره ئی د افغانستان د کلتوری ، فرهنګی او هنری ر و ا بطو نمایندګه ترتیب کړای شی دوسیی جوړی شوی دی چه د لزوم په وخت کښې دمطبوعاتو وزارت ته د افغانستان او د باندنیو دولتو د روابطو مطالعه کولو د پاره اجمالی معلومات موجود وی .

د ملګرو ملتو د موسسی او د هغی د اختصاصی موسسو اود ملګرو ملتو دموسسی د فعالیتو په تیره د هغو فعالیتو په باره کښې چه افغانستان برخه او ګډون پکښې لری عینی مواد او معلومات برابر او د نورو کلو په شان پخپلو خاصو دوسیو کښې اینبودل شوی دی . د ملګرو ملتو د تاسیس دورځی اودغه شان د نورو مهمو بین المللی

ورځو د تجلیل ریوټ د بین‌المللي ارتباط د مدیریت له خوا لیکل شوی او خپلو مراجعوته لیږل شویدی دغه راز د نړۍ د کلتوري رسمي هیأتو ، ممر و څو شخصیتو لیکوالو او سیاسي کسانو د مسافرتو په باره کښې اجمالي معلومات راغو نډ شوی له ویناؤ ، خبرواترو او ګډو ابلاغیو سره په مربوطو دوسیو کښې ساتل شوي‌دي.

په کابل کښې د عربي‌متحد جمهوریت د ثقافي مرکز د چارو اجراکول د همدغه مدیریت له خوا حل او فصل شوي‌دي :

د شوروي اشتراکیه جمهوریتو له اتحاد ، د المان له اتحادي جمهوریت د یوګوسلاوی له فدرالي جمهوریت ، د عربي‌له متحد جمهوریت او د چکوسلواکیې د خلکو له جمهوریت سره د افغانستان د کلتوري همکارۍ پروژې هم‌دغه مدیریت ترتیب او تنظیم کړې اد له دوستو دولتو سره د افغانستان د کلتوري همکارۍ د پروګرامو د تېرو نو تطبیقول او اجرا کول له داخلي او خارجي مربوطو مراجعو سره په هغو تېرو نو پورې مربوطې خبرې اترې او مکاتبې د دغه مدیریت له مهمو وظیفو څخه دي .

د بین‌المللي ارتباط مدیریت په دوستودولتو کښې دافغانستان او په افغانستان کښې د دوستو دولتو د ننداریو دپاره د کلتوري همکارۍ دپروګرامو پراساس ټول تسهیلات برابر کړي دي .

په افغانستان کښې د اطلاعاتو د وسایلو د انکشاف او ترقي د باره هم دوسیه تأکل شوی ده چه د مطبوعاتو عام له دې چه له مطابعو ، ورځپاڼو ، راډیو څخه وی او که له سینما ، تیاتر او آژانس څخه‌وی ټول فعالیتونه ، دوسایلو او ترقي‌او د نورو نشراتو او موقتو مجلو انکشاف پر له پسې پکښې وساتل شي. دغه راز دمطبوعاتو ټول فعالیتونه او د وسایلو یو کلنی انکشافات د بین‌المللي ارتباط د مدیریت د کارکوونکو په واسطه لیکل شوی او د خارجه‌وزارت له لیارې څخه دملګروملتو مقاماتو ته استول شوي دي .

یو شمیر مقالې او ډېر تازه نه‌چه‌خارجي لیکوا لو او نامه‌لیکوونکو په‌یوه کال کښې دافغانستان په‌باب لیکلې‌دی ترهغه ځایه‌چه‌دافغانستان اودوستودولتو له‌کلتوري روابطو سره سروکارلري راغو نډ شوی او یخپلو خاصو دوسیو کښې ساتل شوی او تنظیم شویدی .

دغه‌رنګه ددوستو دولتو دملي ، مذهبي‌ورځو ، دهغوی دجشنو نو او د مهمو بین‌المللي ورځو یوه دوسیه د خارجه چارو د وزارت دفرهنګي روابطو دمدیریت په مرسته ترتیب او دهغو مملکتو دجغرافیې‌او تاریخ په‌باب ځینې مطالب له‌ور ځیا نو څخه اخیستل شوی او په‌دغه دوسیه‌کښې وساتل شول .

سربیره پدغو د بین المللي‌ارتباط مدیریت د ۱۳۴۱_۱۳۴۲ کال په نیمائي کښې

(پاتې په ۴۹۴مخ کښې)

دقبایلو مستقل رییس ښاغلی الفت

په ۱۲۸۸ هـ ش ۱۹۰۹ ع کښې دلغمان د عزیز خان په کلي کښې زېږېدلی دی. پلار ئې میر سید خان پاچا او نیکه ئې سید فقیر پاچا دی.

الفت په ولسي مدرسو کښې د ننګرهار او کابل له مشهورو استاذانو څخه د صرف و نحو منطق تفسیر ـ حدیث ـ معاني او بیان کتابونه لوستي دي.

په ۱۳۱۴ هـ ش کښې د انیس دورځپاڼې په اداره کښې د کاتب په حیث مقرر شو.

په ۱۳۱۵ کال کښې دانجمن ادبي د تالیف او ترجمې په څانګه کښې په عضویت ومنل شو.

په ۱۳۱٦ کال کښې د زیری د جریدې چلوونکی هم شو.

په ۱۳۱۸ کال کښې د پښتو ټولنې د صحافت د مدیر مرستیال و.

د قبایلو مستقل رئیس
ښاغلی ګل پاچا الفت

په ۱۳۱۹ کال کښې د پښتو ټولنې د لغاتو او قواعدو د څانګې مدیر شو.

په ۱۳۲۰ « کښې د اصلاح دورځپاڼې مشاور شو او بیا په همدغه کال یعنې ۱۳۲۰ کښې د پښتو ټولنې عمومي مبصر او د کابل مجلې چلوونکی شو.

په ۱۳۲۵ هـ ش کښې د اتحاد مشرقي (ننګرهار) د جریدې مدیر شو.

په ۱۳۲۷ « کښې د ننګرهار په ولایت کښې د قبایلو عمومي مدیر شو.

په ۱۳۲۸ کښې د جلال آباد د خلکو له خوا د ملي شورا په (۷) دوره کښې په وکالت انتخاب شو او په ملي شورا کښې دوهم معین وټاکل شو.

په ۱۳۳۱ کښې د لغمان د قرغیو خلقو د ملي شورا په (۸) دوره کښې خپل وکیل وټاکه.

په ۱۳۳۴ کښې د جلال آباد د خلکو له خوا د لویې جرګې وکیل انتخاب شو.

په ۱۳۳۵ هـ ش کښې په لومړۍ رتبه د پښتو ټولنې رئیس مقرر شو او د پوهنې د وزارت د عالي شورا په غړیتوب ومنل شو.

د ۱۳۴۲ د ثور په ٤ د ښاغلي دکتور محمد یوسف په کابینه کښې د قبایلو د مستقل رئیس په حیث مقرر شو.

همدا رنګه دحقوقو د پوهنځي اوداد بیاتو د پوهنځي استادي هم وریه غاړه شو.
په۱۳۳۸ کښې دافغان اوشوروي اتحاد ددوستۍ دټولنې رئیس وټاکل شو.
دجوزا له میاشتې څخه د ۱۳۳۲ د عقرب تر آخره د اولس دملي جریدې د امتیاز خاوند ؤ.
دده چاپ شوې لوی او واړه کتابونه دادي.
۱- دپسرلي بلبله دیوه.
لغوی څیړنه ، پښتو سندرې ، عالي افکار ، څه لیکل یا لیك پوهه ، ادبي بحثونه ، پښتو کلی پنځم جلد اول ټوك ، پښتو کلی پنځم جلد دوهم ټوك، دآزادۍ پیغام، غوره اشعار، اوړخیالونه او ژورفکرونه، منطق،غوره نثرونه، املاء اوانشاء.
لیکوالی ، املاء او انشاء دوهمه طبع چه له پخوانه ډیر زیاتوالي پکښې راغلی.
هغه کتابونه بې چه تر اوسه لا نه دي چاپ شوی :
نوی څرك ، ښه لمسون ، اجتماعی نظریات ، څه ګورم او څه اورم ، دټولنی علم ترجمه ، دمو فقیت لاس ترجمه .
سربیره په دې یې دکابل په کالنیو (سالنامو) کښې خورسا لې چاپ شوی او څو کالنۍ هم دده په اهتمام چاپ شوی دي.
مکافاتونه او نمانځنې :
۱- څو ځلی ئې دخوشحال خان ادبي جایزه اوداابن سیناعلمي جایزه اخیستې ده.
۲- یوځل ئې دصدارت عظمی له خوا دوهمه درجه تقدیر نامه اخیستې ده .
۳- دستوری دریمه درجه نښان ورکړ شوی دی .
دپوهنې دوهمه درجه نښان، دوکالت ددوه دورونښانونه،دلوئی جرګې دیادګار نښان.
سفرونه:
۱- پیښورته دیوادبي هیئت په مشرۍ.
۲-مسکوته دیوه کلتوری هیئت پهمشری دشوری اتحاد دکلتوری وزارت په بلنه.
۳-مونشن (میونیخ ته) دختیز پیژندونکو دپنځه ویشتم کانګرس دګډون دپاره چه هلته دوه کنفرانسونه یو دخوشحال خان خټك او بل دپښتو ټولنې د معرفی په باب وارول شو .
٤- تاشکندته دآسیائی او افریقایی لیکوالو په کنفرانس کښې دګډون دپاره.
٥ -مسکو ته دشوروی او افغان دوستۍ دټولنې په بلنه دیوه هیئت په مشرۍ.
٦-مسکوته دختیز پیژندونکو دشپږ ویشتم کانګرس دګډون پهغرض (دیوه هیئت په مشرۍ) چه‌درحمان بابا اوخوشحال‌خان‌ختك پهشعر اوشاعرۍ ئې دمقایسې په ډول کنفرانس ورکړ.
په دغو سفرونو کښې ئې داځایونه لیدلي دي.
مسکو- لیننګراد- سوچی- باکو، ستالین آباد- تاشکند- تهران- پیښور- مونشن.

دتجارت دوزارت تشکیل

......

وزیر — ښاغلی محمد سرور عمر

معین — « دکتور نور علی

مشاور

دمخصوص قلم مدیر — ښاغلی محمد عزیز پرتو

داحصاییې، کتنې مطالعاتو

او مارکتینګ رئیس — « عبدالغفور سراج

دمارکتینګ لوی مدیر — « محمد عیسی صباحی

دنندارتون مدیر — « عبدالهادی

داحصاییې، کتنې او

مطالعاتو لوی مدیر — « دکتور امان الله رسول

دکتنې او مطالعاتو مدیر — « عبدالرحیم غفوری

داحصاییې مدیر — ......

دتجارت دوزارت معین
ښاغلی محمد سرور عمر

تجارتي رئیس — « دکتور محمد اکبر عمر

دداخلي تجارت لوی مدیر — « دکتور علی نواز

دواردا تو او صادراتو مدیر — ښاغلی فتح محمد نیاز

د ترانسپورتو مدیر — « غلام صادق

دخارجي جواز نامو مدیر — « غلام حسین بیات

دنمایندګیو او تړونو مدیر — « غلام فاروق غلمزی

دداخلي تجارت لوی مدیر — « حمید الله طرزی

دموسساتو مدیر — « محمد فرید رفیق

دبلیټنی رئیس — « عبدالکریم

اداری لوی مدیر — « عبدالحفیظ کاکړ

دمحاسبې مدیر — « عبدالستار

دآرشیف — « علی احمد ضیایی

په اروپا کښې اقتصادی آتشې — « ......

په ډیلی کښې « — « محمد صدیق

په مشهد او خرمشهر کښې افغانی وکیل التجار — « سد واصیل

په امرتسر کښې افغانی وکیل التجار — « محمد آصف عباسی

د تجارت د وزارت فعالیتونه

الف صادرات: باندنیو هیوادونه ده هیواد د صادراتو دارزښت مجموعی اندازه په دی وروستیو کلونو کښی په تیره بیا د قوی اسعارو هیوادونه لکه امریکه، انګلستان او المان د نورو تیرو کلونو په نسبت لوړه تللی او همدغه راز نورو هیوادونه ده هیواد د صادراتو مجموع احصائیه وی ارقام د زیاتوالی په حال کښی دی او د افغانستان صادراتی تجارت په څو هیوادو پوری محدود او منحصر نه دی بلکه زیار ایستل شوی دی د معقول او د تجارتی توسعه جو یانه سیاست په تعقیب له نورو هیوادو سره د افغانستان تجارتی روابط ټینګ شی.

د صادراتو د زیاتوالی عامل تل ده هیواد د صادراتی عمده اقلامو د صد ور د مقدار زیاتوالی لکه پنبه، وړی، قره قل، غالی، حبوبات، غوزی او داسی نور دی او س د دی د پاره که دغه زیاتوالی د هر کال په نسبت مقایسه کړو په لاندی ډول په یی احصائیه وښیو:

په ۱۳۳۹ کال کښی د صادراتو د ارقام مجموع ۴۹۸۸۵۳۰۰ ډالره.
په ۱۳۴۰ کال کښی « » » ۵۳۳۸۹۷۰۰ ډالره
په ۱۳۴۱ کال کښی « » » ۵۸۸۹۱۷۰۰ ډالره
په ۱۳۴۲ کال کښی « » پیش بینی کیږی ۶۶۰۰۰۰۰۰ ډالره

ب واردات:

ده هیواد د صادراتی تجارت د سیرد تحلیل له مخې ده هیواد د کالنیو صادراتو رقم په وروستیو کلو کښې په سلو کښې له اتو څخه تر نهو پورې زیات شوی دی په همدغه صورت د وارداتو د حجم مجموع هم په دې وروستیو کلو نو کښې نو دې په سلو کښې څوارلس لوړه تللی او ده هیواد د وارداتو میزان په وروستیو کلو کښې د افغانستان د سی، ای، اف په اساس تقریباً ۹۹۰۰۰۰۰۰ ډالره اټکل کیږی چه دغه تزیید اساس د پورونو او مرستیو د سامانو او ما لو نو په واردولو پوری معلو ل دی چه دغه مرستې هم په وروستیو کلو کښې دوه چنده شوې دي.

تر کومه ځایه چه احصائیې ښیې د ۱۳۴۰ او ۱۳۴۱ کـلو او د ۱۳۴۲ کال د دریو لومړیو میاشتو ترمنځ ده هیواد دا ډتیا له مخې د پټرولو، شکرې، ماشینو او استهلاکی شیانو د تورید په مقدار کښې د ملاحظې وړ زیاتوالی راغلی دی.

باید وویل شی چه د تعمیراتی موادو په وارداتو کښې چه په تجارتی توګه وارد یږی

کسر پیداشوی خو په مقابل کښې یې له دغو سامانو زیات مقدار د تخنیکی مرستو او پور ونو له لارې راوارد شوی چه گوا کې دغه تو ریدونه هیواد ته دوار داتو دحجم په مجموع کښې زیاتوالی راغلی او د توریدونو گراف لوړ تللی دی .

تجارتی فعالیتونه :

الف د بار تری له هیوادو سره تجارت :

لومړی د ۱۹۶۳ کال دفروری په ۲۵ نیټه چه د ۱۳٤۱ کال د حوت د ٦ نیټی سره سمه ده دشوروی اتحاد له سوسیالیستی هیواد سره د ۱۹٦۳ کال له پاره لاسلیك شوی دی .

۱: دوار داتو حجم په نو موړی موافقه لیك کښې دوارداتو حجم چه د (۲۸٦۰۲۵۰۰) ډالره پور هم په کښې شامل دی ټاکل شوی دی .

۲: دصادراتو حجم : همدغه راز په دغې موافقه نامه کښې ټول صادرات ۲٦۳۰۲۵۰۰ ډالره دی او دافغانی پیسو تادیات د متخصصینو په وجه کښې له ۲۳۰۰۰۰۰ ډالرو سره مساوی دی چه ټولې پیسې ۲۸٦۰۲۵۰۰ ډالره کیږی .

په نوی پروتوکول کښې د تادیاتو ټکې پولی چه پخوا له سو زرو ډالر وڅخه پورته اخیستل کیدې اوس د دوالدو خواو په موافقه دغه کریدیت پرته له ټکې پولی تر یو ملیون پورې دی .

دوهم دچکو سلوا کیی له دولت سره تجارتی موا فقت لیك :

دغه موا فقت لیك چه د ۱۹٦۲ کال داکتوبر په ۱۳ نیټه چه د ۱۳٤۱ کال دعقرب له ۲۲ سره مطابق دی لاسلیك شوی دی چه دیوه کال له پاره اعتبار لری او د نو موړی موا فقت لیك له مخې دیو ر نو ټول وار دات او تادیات ۳۱۲۰۰۰۰ پونډه او دصا دراتو حجم د همدغو پیسو معادل دی .

دریم: دپولند له جمهوری دولت سره تجارتی موافقت لیك :

همدغه راز د۱۹٦۲ ددسمبر په ۱٦ نیټه چه د ۱۳٤۱ د جدی ۲٦ نیټه کیږی د پولند له جمهوری دولت سره یو تجارتی موافقت لیك لاسلیك شو چه د دغه تړون داعتبار موده د ۱۹٦۳ کال تر پای پوری ده ، په دغه موافقت لیك کښې د ټو او صادراتو حجم د ۲۲٥۰۰۰۰ ډالرو معادل دی او په مقابل کښې یی له نو موړی هیواد څخه دوارداتی مالو نو حجم هم همدغه پورته رقم ټاکل شوی دی .

څلورم: همدغه راز په هغه موافقت لیك کښې چه دولسی چین له هیواد سره د ۱۹٦۲ کال دجولایی په میاشت کښې چه د ٤۱ کال د ز مری له میاشتی سره سم نوې شو او دیوه کال له پاره اعتبار لری دصادراتو حجم یی ٥۸۳۰۰۰ ډالره کیږی او دواردا تو حجم یې هم په همدغه پیمانه سره ټاکل شو یدی .

پنځم: په هغی تجارتی موافقت نامه کښې چه د هند له هیواد سره لاسلیك شوی ټول صادرات د ٤۹٦۰۰۰۰۰ هندی کلدارو معادل او دمصارفو دیوی برخې له وضع کو لو څخه

وروسته له هغه څخه دوارداتي مالونو اندازه چه په سلو کښې پنځلس مصرف تري وضع کېږي د پورته رقم معادل دی .

شپږم: همدغه راز په ۱۳٤۱ کال کښې چه د ۱۹٦۲ د جولايي ۱۸ نېټه وه د افغانستان د شاهي حکومت او د ولسي چین د جمهوري حکومت تر منځ د تبادلې او تادیاتو د موافقت لیك یو پروتوکول د یو کلنې دورې له پاره نوی شو چه د هغه په اساس له افغانستان څخه ممیز، انجه، لاجورد او نور چین ته صادرېږي او په مقابل کښې یې د ولسي چین جمهوري دولت د افغانستان د ضرورت وړ خپل منسوجات او نور تولیدي شیان دغه هیواد ته راصادروي .

د ترانسپورت او ترانزیت چارې او د الوتکې په دریعه د تازه میوې د انتقال موضوع :

الف، عمومي مسایل :

یوه بله موضوع چه اساسأ ډیر اهمیت لري او د تجارت وزارت په ۱۲٤۱ کال کښې هغې ته تشبث کړی ی له ایران سره د ترانزیتي تړون لاسلیك کول دی، وروسته له هغه چه د لرغوني هیواد ترانزیتي یوازنۍ لار د پاکستان سره وتړل شوه او له دغې ناحیې څخه زیات مشکلات او معضلات ده هیواد په تجارتي او ترانزیتي چارو کښې پیدا شول او د تجارو او موسسو مالونه په پاکستان کښې پاتې شول او په هیواد کښې د مالو دفقدان له امله نرخونه لوړ شول او له بلې خوا اروپا یې او امریکا یې هیوادو ته د افغاني امتعې صدور له مشکلاتو سره مخامخ شو او په نتیجه کښې په آزاد بازار کښې د اسعارو بیه پورته شوه او د هیواد دانکشافي پلانو د پروژو یوه برخه وځنډېدې، د تجارت وزارت پدې هڅه کښې شو چه د دغو موانعو او مشکلاتو د لرې کولو له امله د هیواد له پاره نوې ترانزیتي لاره پرانیزي، د دغې مفکورې په پیدا کولو سره یې له شوروي اتحاد سره ترانزیتي تړون نوی او له ایران سره یې د افغاني هیأت په واسطه تړون وشو چه له ایران سره د تړون په لاسلیك کولو سره زیات افغاني مال التجاره چه د کراچۍ، پېښور او چمن په بندرونو کښې پاتې وه د خرمشهر او زاهدان له لارې هیواد ته وارد شول او هم ددې له پاره چه له دغې طریقې څخه زیاته استفاده وشي داسې ترتیب ونیول شو چه په آینده کښې د هیواد یوه برخه صادراتي مال التجاره د ایران له ترانزیتي لارې څخه له هغه څخه ماورا هیوادو ته صادر او هم له دغو هیوادو څخه وارداتي مالونه واردشي د ایران له لارې څخه د صادراتو او وارداتو حجم ۱۰۰۰۰۰ ټنه دی خو کرایه یې د شوروي او پاکستان د لارو په نسبت تر یوې اندازې پورې ګرانه تمامېږي .

د ایران او افغانستان د ترانزیتي موافقت لیك په برخه کښې دغه ټکی د ګرانو لوستونکو د خبرتیا له پاره د لیکو وړ ګڼو چه د اورګاډي د ترخونو د پرېوتو کولو موده او د دغې موافقت نامې د ضمیمې تادیات د ۱۳٤۱ کال په پای کښې سرته ورسېدل نو .

وروسته له هغه موافقت لیك څخه د تجارت دوزارت له خوا یو هیئت ایران ته واستول شو چه نوموړی هیأت په دی بریالی شو چه د عمده مالونو د کرایی د نرخونو د ټیټ کېدو په باره کښی او په تیره بیا د هیواد د انکشافی پروژو د ضروری وړ شیانو چه په هغو کښی زمونږ د دوست او ګاونډی دولت ایران له مسئولو مقاماتو سره مطلوبه او د ښه د منې وړ موافقه وکړی او بیرته هیواد ته راستون شی .

د و همه مسئله چه زیات اهمیت او ارزښت لری د وچې میوی د صدور او په تیره بیا د لندې میوې لکه د انګورو او انار و د صادرولو د موضوع مشکلات دی چه د تجارت وزارت د دغه مشکل د لری کولو په غرض کلك اقدامات وکړی چه تازه میوه چه صادرول یی د وچې له لاری نا ممکن ؤ او په لاره کښی میوه ورانیده او فاسده کیده له د آریانا د الوتکو او د امریکایی چارتر الوتکو د روسی الوتکو د په کار اچولو په وسیله یی د هند او شوروی اتحاد هیوادو ته صادره کړی .

لکه څنګه چه په ۱۳٤۱ کال کښی یوازې له کابل څخه ۱۶۹۰ ټنه انګور چه د یوه ټن بیه یی ۱۳۵ ډالره کیده له د ۹۳۱۶۳۵ ډالرو معادل او ۶۰۰ ټنه انار یو ټن په ۱۲۰ ډالره د ۷۲۰۰۰ ډالرو معادل له کندهار او ۱۲۰۰ ټنه انار یو ټن په ۱۲۵ ډالره د ۱۵۰۰۰۰ ډالرو معادل او له خلم یا تاشقرغان څخه تخمین ۴۰۰ ټنه انار یو ټن په ۱۲۵ ډالره د ۵۰۰۰۰ ډالرو معادل د الوتکی په ذریعه شوروی روسیی ته صادر شوی ، د وچې میوی په برخه کښی باید وویل شی چه د ۱۰۰۰۰ ټنو په شاوخوا کښی په الوتکه او د موټر له لاری څخه د خرمشهر په لار هند ته صادره شوی او د افغانی وچې میوی نور پیداوار د منځنی ختیز ، اروپا او امریکی بازاری هیوادو ته نژدی د ۲۵۰۰۰ ټنو په شاوخوا کښی صادر شوی دی .

ب- په مشهد او خرمشهر کښی د وکالت التجاریو تأسیس :

یو بل سودمن او موثر اقدام چه د تجارت وزارت په ۱۳٤ کال کښي د هیواد د ترانزیټی مربوط چار و په باب ترلاس لاندی نیولی دی او هغه یې د هیواد د ترانزیتی او تجارتی اسانتیاؤ د برابرولو په منظور عملی کړ زمونږ په ګاونډی او دوست هیواد ایران کښې د افغانی نویو وکالت التجاریو تاسیس او پرانستل ؤ لکه چه د افغانستان او ایران ترمنځ د ترانزیتی تړون له کیدو څخه وروسته د تجارتی بندرونو د تأسیس موضوع او په مشهد او خرمشهر کښې د افغانی وکالت التجاریو پرانیستل عملي شول چه دغه وکالت التجاری تأسیس او پرانستل شوی او په لنډه موده کښې په دی بریالی شول چه زیات افغانی مال التجاره چه د کراچی پیښور په بندرونو او نورو بندرونو کښې په پاکستان کښې د افغانی ترانزیت د لاری د بندولو په نسبت ځنډیدلی ؤ افغانستان ته را ولیږدوی او همدغه راز د هیواد د ترانزیتی صادراتی مال التجاره پاتنیو ملکونو ته د ایران له لاری یوسی او وارداتی مالونه هیواد ته وارد کاندی .

دهیوادد صادراتی مالونو دمارکټینګ په مسئلو کښې فعالیتونه :

دتجارت وزارت په‌دی وروستیو وختو کښې په‌تیره بیا په ۱۳٤۱ کال کښې ددی له‌پاره‌چه‌د هیوادصادراتی امتعی‌دنړۍ د تجارتی مارکیټونو دقبول وړو ګرځول شی په‌دغه باب دملګرو ملتو دله‌لاری اودایشا فوندیشن په‌مرسته اونورو د متخصصینو په ذریعه‌مطالعی او اقدامات شوی اوددغو مقدماتی موادو سروی وشوه چه او س دربوټونو داجرا ترتیت اوترکومه‌ځایه‌پوری چه‌دمتخصصینو سروی ګانې بشپړی‌شوی ترمطالعه اوغور لاندی‌دی اودهیواد دځینو صادراتی موادو د سروی له پاره چه په ځای یې لیکل کیږی له دوستو هیوادو سره نوی موافقت لیکونه لاسلیک شول .

لنډه یې داچه د تجارت‌وزارت په۱۳٤۱ کال کښې زیارایستلی‌دی دمارکټینګ دمسئلو په لړ کښې دصادراتو داصلاح د پروژی دعملی کیدو امکانات دتولیداتو داستحصال زیاتوالی ، دنوو مارکیټونو برابرول ددغو موادو عرضه اونور ترتوجه اوعمل لاندی ونیول شی اودانجنیری سروی ګانی سرته ورسیږی چه ددغه عمل داقداماتو په اثر په‌نږدی راتلونکی وخت کښې دهیواد صادراتی‌عمده امتعه په مساعدو شرطونو سره او دافغانستان داقتصادی ګټو د په نظر کښې نیولو سره دنړۍ د باندنیو هیوادو د مارکیټو بازارونو ته وړاندی شی .

د میوې دصادراتو د تنظیم سمون او د توسعی له پاره تشبثونه او اقدامونه :

ددی له‌پاره‌چه‌د افغانستان دمیوی په‌صادراتی وضع اود استهلاک په‌بازارو کښې چه‌د هیواد صادراتی بالار زښته اوعمده موادو یادیږی سمون او ښه والی پیداشی دتجارت دوزارت دتدقیق اومطالعاتو اوداحصائیی دمارکټینګ د ریاست په‌اداری تشکیلاتو کښې دمیوی دمدیریت په‌نوم یوه‌نوی څانګه‌دایره‌شوی‌ده چه‌دغی څانګې په۱٤۱او٤۲ کال کښې دمیوی‌دسورت، سټندرد ، سپیسکنګ‌او جنسیت په‌برخه کښې دافغانستان دمیوی صادرولو له‌پاره دخارجی نوو بازارونو پیداکولو او په باندنیو بازارو او په‌داخل کښې دمیوی دبیې او تنظیف په‌باره کښې دفنی معلوماتوراټولولو له‌پاره اوهمداشان نور اقدامات او تشبثونه کړی اودخارجی مارکیټو دپیدا کو او اوپه هغو مارکیټو کښې دافغانستان دمیوی دمعرفی کولو په‌غرض‌څوځو هیأتونه‌آسیا دجنوب ختیز هیوادوجاپان اوځینی‌افریقای‌هیوادو اوهم‌ځینی اروپایی‌هیوادو ته‌لیږل شوی چه‌نوموړی هیأت دهغو هیوادو په‌بازارونو کښې دمیوی دخرڅلاو اوپلورلولازمې کتنې وکړی‌او په‌نوموړو بازارونو کښې یې دافغانستان‌میوه معرفی کړیده او په‌دغه‌باب

منظم ر پوټ ترتیب شوی چه د دغه منظور د عملی کولو له پاره یعنی په خارجی مارکیټو نو کښی د افغانستان د میوی د توسعی ، تنظیم او سمون له امله ورڅخه استفاده کیږی .

همدغه راز د باغدارو او د میوی د مستحصلینو د لارښودنی له پاره د تجارت د وزارت د مارکټینګ در یاست له خوا فنی هیئتو نه د میوی د استحصال عمده سیمو ته لکه کندهار د شمالی بیلو بیلو سیمو ته لکه کوهدامن ، تګاو ، خلم ، تاشقرغان او نورو ځایو ته چه د میوی د استحصالا تو او صادر ولو له نظره د هیواد د میوی د پید اوارو عمده سیمی ګڼل شوی دی لیږل شوی چه لازم تبلیغات وکاندی ، د دغو هیئتو نو په ذریعه باغدارا نو او د میوی مستحصلینو ته د میوی د ترتیب او تنظیم ، په بار جامو کښی د میوی د اینبودلو د اصولو د سم وزن ، د میوی د انتقال له پاره د ښکلو صندوقو نو د انتخاب ، د میوی مطلوب پیکنګ د طرز او د هغو په شان نورو په باب د توجه وړ سودمنی لارښودنی او تبلیغات شوی دی .

همدا شان د تجارت وزارت د ځینو مربوطو څانګو په واسطه زیار ویوست چه ځینی وړی او لویی دستګاوی منځ ته راشی لکه څنګه چه اوس سمد ستی د میوی پاک کولو دوی دستګاوی یوه په کابل کښی چه په یوه کال کښی له ۶۰۰۰ څخه تر ۸۰۰۰ ټنو میزو او نورو ظرفیت لری او بله په کندهار کښی چه په یوه کال کښی د ۳۲۰۰۰ ټنو وچی او تازه میوی ظرفیت لری تأسیس شوی او هم د سړوخونو ، یخچال لرونکو ګدا مو نو د جوړونی له پاره چه په داخل کښی میوی وساتل شی او د یخچال لرونکو نقلیه وسایطو برابرول چه خارج ته د افغانستا ن د تازه میوی د صادرولو له پاره اقدامات جاری دی لکه چه د دغو پروژو د سروی کولو موافقت لیکو نه هم لا سلیک شوی دی چه د هغو په اساس به امریکایی متخصصان او نور د غه موضوع ګانې سروی کړی او وروسته له هغه به د ګدامونو او فنی ذخیرو د جوړولو ، تهیې او پیدا کولو له پاره عملی اقدامات وشی .

همدا شان د هغو سروی ګانو له مخې چه په د غو کلونو کښی د متخصصانو په واسطه انجام شوی د افغانی صادراتی ټولو عمده متاع ګانو د سمون له پاره لکه وړ یو ، پنبې قره قل ، کو لمو ، غالیو ، دوزو او پسو نو د پوستکو ، حبوباتو : غوړ یو او نورو له پاره مفصل پروګرام تر لاس لاندې دی چه دغه پروګرام د هیواد په دوهم اقتصادی پلان کښې د تجارت د وزارت له خوا تـکمیل کیږی او په دریم ، څلورم او پنځم ، کال کښی دغه پروګرام په پراخ او بشپړ صورت سره عملی کیږی د تجارت وزارت په ۱۳٤۱ کال کښی د۱۳٤۲ کال تر نیمائی پوری په د غو ساحو کښی سودمن اقدامونه او فعا لیتو نه کړی چه په تجارتی ښه وضع سره د هیواد د صادراتی شیانو د تجارت انـکشاف دی .

د اصلاحی ترلاس لاندی پروګرامو په برخه کښی باید وویل شی چه د شمالی ولایاتو د پنبې د حلاجی د ماشینو د نوی کولو او انـکشاف په برخه کښی مهم پروګرامونه ترلاس لاندی دی ، په د غه صورت کښی ؛ د حلا جی ما شینونه د برښنا په پوره قوه سره په بغلان ، کلای زال ، دارچی په دښته ، امام صاحب ، خواجه غار او مزارشریف

کښې نصب او په کار واچول شي چه دغه ماشینونه وکولی شي په پوره اوصحیح ډول د پنبې دحاصلاتو زیات مقدار چه دزراعتي پلانو له مخې مـخ په ز یاتیدو دی جین او پرس کړی او همدغه شان په نظر کښې دی‌چه د تیلو ایستلو، دجامدو غوړیو جوړول صابون جوړول دشمالي و لایاتو په سیمو کښې پراختیا ورومی .

ددغو اصلاحی او انـکشافی پروگرامو د په نظر کښې نیو لو سره به له یوی خوا د هیواد په تیره بیا د شمالي و لایاتو د پنبې و ر ځ په ور ځ ز یاتیدونـکی تولیدات په صحیـح او عـصری‌ډول سره حلاجی شي او په سم سورت او ستندرد په دجهانی‌مارکیټونو دغوښتنو مطابق‌صادر شي او لـه بلې خوا به‌د پنبه دانی له حاصلاتو څخه په‌ز یاته اندازه اومقدار تیل اونور حاصله مواد به‌یې دجامدو غوړیواودهیواد دداخلي ضرورتونو له پاره تهیه او مصرف شي .

ج : دوړیو دمینځلو له پاره‌فابریکه:

دوه فابریکې دوړیو د مینځلو له پاره چه هره یوه یې د ٤٨٠٠ ټنه تا مینـځلو وړیو ظرفیت لری تأسیس کیږی اوطبیعی‌د ه چه مینځلی وړی‌ د نامینځلو وړیو په‌نسبت په ښه بیه دخر څلاو په بازارو کښې پلو رل کیږ ی او هم د اقتصـادی ترانسپورت له امله یې مصرف کم کیږی .

هـ: داوزانو اومقیاسونو دمتر یك دسیستم د تر ویـج له پاره هڅه یو بل اقدام چه سږ کال د تجارت وزارت وکړ دمتریك دسیستم د ترویـج موضوع ده چه‌په تللو وزن کولو اومقیاسونو کښې په‌کار کیږی‌څـر نـگه چه زمونږ د مروجې وزنونو له‌سیستم په هیڅ وجه پرسم اوصحیح سیستم نه دی اودنړی‌د بازارونو له مقتضیاتو سره مطابقت نه لری له دې کبله داسې ایجاب کیده چه د هیواد دداخلي مارکیټو دتنظیم اودمتریك د بین‌المللی مروجې سیستم‌درواج موندلو له پاره دهیوادوزنونه تعدیل شي اوځای یې د متر یك نوی سیستم ونیسی .

ددغه منظور دعملي کیدو له پاره لومړی دکانو او صنایعو اومالیې دوزارتو کابل ښاروالی د نما یندګانو او دتجارت دوزارت د ما کیټنـګ له متخصصانو څخه یوګډ کمیسیون تشکیل شو او هغه کمیسیون په‌خپلو بیلو بیلو اواوږدوغونډو کښې د پوهنې‌دوزارت اودعلومو د پوهنځی په مرسته دافغانستان داوزانو دتعدیل موضوع دمتریك د سیستم په اړه‌لو تر بحث اوغور لاندی ونیوله اوهغه وزنونه چه دتجارت دوزارت او کابل‌ښاروالی له‌خوا جوړ‌شوی‌او نښانی شوی‌ؤ د پوهنې دوزارت اودعلومو د پوهنځی په مرسته په د قیق صورت سره چك کړی شول اودهغه تفاوت له مخې چه دمتریك دسیستم له اوزانو سره ددغو اوزانو په مقایسه کښې ولیدل شو د تجارت وزارت دموظف کمیسیون دهیأت په واسطه د متر یك له سیستم‌سره د کابل دیو حقیقی‌منه دمعلومولو له پاره یې اقدام وکړ او په نتیجه‌کښې د کابل یومن د ٦٦ر٧

کیلو گرامو معادل تثبیت شو او بالاخره د دې له پاره چه متریك په سیستم سره دهیواد مروجې وزنونو د تعدیل داصولو نظریه عملي شي داسي فیصله وشوه چه اوس سمدستي دسیټ له نوع څخه تشبث شوی ، دمتریك سیستم دولایاتو اواعلی حکومتو له پاره چه قولی ۱۸ سیټ دی د متریك دسیستم داوزانو د ۴۳۰۰۰ سیټو فرمایش دې ورکړ شي او همدغه واز ۲۰۰۰ سیټه نور فالتو او د احتیاط په ډول تهیه شي چه دلزوم په صورت کښې هغو سیټو ته ولیږل شي چه ضرورت او اړ تیا ورته لري چه په دغه ډول سره ګواکي دجنګلك دفابریکې په ذریعه اوس ۴۵۰۰۰ دمتریك د سیستم د اوزانو سیټونه د ۱۴۸۵۰۰۰ ـ افغانیو په لګښت جوړ شوی اودغه سیټو نه په لاندی ډول دی .

۱ـ ۲۰ کیلوګرامه ، ۲ـ ۵ ګرامه ، ۳ـ ۲ ګرامه ، ۴ یوګرام
۵ ـ ۵۰۰۰ ګرامه ، ۶ـ ۲۰۰ ګرامه ۷ـ ۱۰۰ ګرامه ۸ـ ۵۰ ګرامه
۹ـ ۲۰ ګرامه ،

البته ددغه سیستم د تطبیق او د په کار اچولو طریقه به داسي وی چه دغه نظر په د ۱۳۴۲ کال څخه په ولایتو کښې شروع شي او خلکو ته به موقع ورکړ شي چه په دغه سیستم کښې معلومات او تجربه حاصل کړی اوورو سته له هغه په ورو ، ورو سره دافغانستان په ټولو ولایاتو کښې دمتریك سیستم رواج ومومي .

همدغه راز د تجارت وزارت په نظر کښې لری د متریك د سیستم د متخصصانو درار سیدلو په وخت کښې چه دملګرو ملتو دمکاریو په لړ کښې کابل ته راځی دمایعو اوجامدو دوزن اودحجم اوطول اود متریك دسیستم دټولوچارو په باب به په عصری ډول زیات اقدامات ترلاس لاندې ونیسي .

د وار دا تو په برخه کښې صرفه وی پروګرامونه:

دافغانستان د تجارتی موازنې دټینګولو په منظور د تجارت وزارت په د ې وروستیو کلو نو کښې یوه اندازه ابتدایی مطالعې کړی او پیشنهاد یې کړی دی چه د پروژو دعملی کولو دامکاناتو اودمقواء ، قطیو او د قطعه ای بار جامو دجوړ ونې له پاره موسسې تاسیس شي او هم د سګرټ جوړ ولو فابریکه تاسیس شي چه دد نه به هیواد کښې د تنباکو د انکشاف او مخصوصو سګرټو په باب زیاتې مطالعې وشي لکه څنګه چه په لا ندی ډول لازم بریښونه لاسلیك شوی او انتظار کیږی چه دامریکې دمرستو د اداری په مرسته او معاونت په نږدی وخت کښې مر بوط متخصصان افغانستان ته راشي او ددغو پروژو په باره کښې نهایی اوانجنیری مطالعات وشي .

احصاییوی چاری :

نوری مسئلې چه په ۱۳۴۱ او ۱۳۴۲ کال کښې یې د تجارت د وزارت پاملرنه و ر اړولې ده داحصاییوی معلوماتو د تهیه کولو او راټولو د احصاییې په طریقو او اشکالو سره داحصاییو د اعدادو دارقام خپرولو اوتدوین موضوع ده څنګه ترکومه ځایه پورې چه څرګند ه ده په تیره کلو کښې په هیواد کښې یا تجارتی احصاییې

اصلا موجودی نه وی او یا په ډیر نامطلوب او ناقص ډول سره دعلاقه لوو نکو او لوستونکو له پاره وړاندی کیدی چه په هیڅ صورت سره داستفادې وړنه وی خو په دی وختو کښی دتجارت وزارت د احصاییوی عللو دفعالو ځا نګو په رو یکار کولو او دخارجی ماهرانو او د پلان اومالیی د وزارتو د افغانستان بانك اونورو په همکاری په دی بریالی شوی چه صادراتی احصا یی دکوداو اف ـ او ـ بی په ډول او وار داتی احصا یی دسی ـ ای ـ اف په ډول وسنجوی او ترتیب یی کړی میاشتنی او کالنی یی براېرې او تنظیم کاندی او هغه داشاعی او استفادې په معرض کښې کیږدی چه د هیواد دتجارت تکاملی او توسعوی سیر دهغو په مطالعه سره په مستند اومدلل ډول څرګند شی البته په دغه کار کښی داشیا فوتدیشن دموسسی دمتخصصانو همکاری هم مو ثرې دی لکه څرنګه چه د ٥ ۱۳۳ کال څخه تر ۱۳٤۰ کال پوری د هیو اد دوار داتو او صادراتو شپږ کلنه احصا یيهاو دموظفو مامور ینو او ددغو متخصصانو همکاری په مقایسوی توګه نشراو توزیع شوې دی . لنډه داچه دهغه ترتیب لهمخې چه داحصاییی په شق کښی نیول شوی دی نن دتجارت دوزارت لهجوړو شوو احصاییو څخه مطلو به او زیاته استفاده کیدی شی

نند ارتو نونه:

دتجارت وزارت په ۱۳٤۱ کال کښې هم د نورو تیرو کلونو په شیان دهیو اد دصادراتی مال التجاره دمعرفی کولو او د نړیه پر مخ تللو هیوا دو دتجارت او صنعت په نوی سیستم او طرز سره دهیواد دتجارتی او صناعتی موسسو اوتجارو دطبقی داشنا کولو په باب دننه په هیواد کښې داخلی نند ار تون دایر کړاو وخت پهوخت په خارجی بین المللی نندار تونو او دګاونډیو هیوا دو او نور هیواد پهعا دی نندار تونو کښې لکه دپولیند ، مصر ، چکو سلوا کیی او هند په نندار تونو کښې دافغا نستان پیدا وار او متا عګانې لکه اومه مواد چه دصادر ولو وړ وی اوداسې نور دنمایش او نندارې له پاره ایښی دی .

دپولی ریفورم موضوع

یوه بله باارزښته او مهمه مسئله چه د ۱۳٤۱ او ۱۳٤۲ کال په ترځ کښې هغه و رته و شو ه د پو لــی ر یفــا ر م د منځ تــه راو ډلو موضوع ده چه نتیجــه یې د هیــواد د صــا د را تو مسلمه پر اختیــا او د زیــاتو او پــوره خــا رجی اسعارو تهیه اودهیواد دانـکشافی پرو ژو او پلا نوعملی کول دی او همد غه ر از له دغه پولی ریفورم څخه مقصد دادیچه دمولد و او مستحصلو له طبقی څخه د جنس دپیرودلو اودلو اود بیې ورکړه لوړه، لاهه شی او اقتصادی لویې اغیزی پهځنګ کښې لری چه پههیواد کښې دننه دتو لیداتو دزیاتوالی او تکـثیر اسباب برابروی

لـکه څنګه چه په دغه لړکښی پهدی منظور تصمیم نیول شوی چهدهیواد د صادراتی عمده متاعګانو داسعارو په باب لاندې نرخونه وټاکـل شی.

دپښې له پاره پوډالر په٣١٫٧٠ـ افغانی، دوهیو له پاره یودالر په ٣٣٫٧٠ افغانی اودقره قل له پاره یوډالربه ٣٧٫٧٠ـ افغانی ټاکـل شوې اودحاصلهاسعارو دډول له زیاتوالي څخه دافغانی عوایدو دوپښلو په باب دغهټـکی د یادلو وړدی چه پخوا دوزیرانو عالی مجلس تصمیم نیولیو چه دیوه قره قلی پوستکی دپیرودلو له پاره وسطی بیه ١٧٠ـ افغانی تثبیت شی. دپښې پهبرچه فیصله شوېده چه ددانې لرونـکې پښې دبیې زیا توالی په یوه من کښې له پنځو افغا نیو څخه کمې نهوی (لـکه چه اوس ددانې لرونـکې پښې دپیرودلو قطعی بیه ترغوراوڅېړنه لاندېده چه رپوټ به یې وروسته دمربوطو و زارتو له خو ا د صدارت عظمی لوړ مقا م ته وړاندې شی.) همدغه راز هغهاغیزې چهلهدغې ناحیې څخه دپښې دحلاجی شرکتونو اودنساجی شرکت ته چه د پښې عمده پیرودونـکی دی واردیږی هم ترغور لاندی نیول شو ی او ددغو مطالعاتو له پاره دمتخصصانو او نورو څخه متشکه یوه فرعی جرګهګی ټاکـل شویده چه پهدغه باب به د توحید ا و انسجام جرګه ګی ته خپلی نظریې و ړاندې کړی چه ورو سته له هغه به یې نتیجه د و زیرانو عالی مجلس ته ا راٸه شی.

دادی پولی ریفورم بهپه لاندې ډول دهیواد دصادراتی عمده موادو څخه پهدوه قلمو کښې و لولی :

لومړی: په هیواد کښې دننه دقره قل په پیر و د لو او پلو لو کښې د لازمهو اسانتیاؤ دبرابرولو او دمالدارو دطبقی دحمایې په منظو ر د هیواد دپیدا وارو او دقره قل دپو ستـکو د ٨ سورتو په پیر و دلو کښی لاندې بیه ټاکـل شو ې او تثبیت شو یده .

	پخوا نی بیه	او سنی بیه
١ـ اسمانی شین پو ست	١٦٠ـ افغانی	١٩٥ـافغانی
٢ـ شیرکبود پوست یودانه	به ١٥٠ـ »	به ١٨٠ـ »
٣ـ تور کبود » »	» ١٤٠ـ »	» ٢٢٥ـ »
٤ـ دوبرکبود » »	» ٨٠ـ »	» ١٠٠ـ »
٥ـ لومړی درجه تور» »	» ١٢٠ـ »	» ١٩٠ـ »
٦ـ دوهمه درجه » »	» ١٠٠ـ »	» ١٧٥ـ »
٧ـ دریمه درجه » »	» ٨٠ـ »	» ١٣٠ـ »
٨ـ دوبر تور » »	» ٥٢ـ »	» ٧٦ـ »

دوهم همدارنـګه دمستحصلانو دحمایې او تقو یې او دوهیو د استحصا لا تو

زیاتوالی او دهیواد دصادرولو وړ،وړیو داقسامو او ډولونو دپیرودلو بیه په لاندې ډول تاکـل شوې او تثبیت شویده .

دوړیو ډول	پخوانۍ بیه	او سنۍ بیه
۱ـ دجلـګې سپینې وړۍ یومن	په ۸۸ر۲۱ ـ افغانۍ	په ۱۰۵ر۷۰ـ افغانۍ
۲ـ دجلـګې وړۍ یومن	په ۶۲ر۵۸ »	» ۸۱ر۸٤ »
۳ـ دګـلران سپینې وړۍ یومن	په۷۰ر٤۰ »	» ۹۷ر۸۹ »
٤ـ باد غیسی سپینې وړۍ یومن	په۶۲ر۵۸ »	» ۹۰ر۰۷ »
۵ـ دکشك رنـګه وړۍ یومن	په٤۶ر۹۳ »	» ۶٤ر۰۳ »
۶ـ دکـلای نو رنـګه‌وړۍ یومن	په ٤۵ر۳۸ »	» ۶۲ر٤۸ »
۷ـ دمرغاب رنـګه وړۍ یومن	په ٤۳ر۸۱ »	» ۶۱ر۹۱ »
۸ـ دغور ماچ رنـګه‌وړۍ یومن	په ٤۲ر۲٤ »	۵۹ر۳٤ »
۹ـ دګـلران رنـګه وړۍ یومن	په ۵٤ر۷۵ »	» ۷۱ر۸۵ »
۱۰ـ دغلجیو سپینې وړۍ یومن	په ۶۸ر۷۵ »	» ۸۹ر۲۱ »
۱۱ـ دقره‌قل سپینې وړۍ یومن	په٤۵ر۰۰ »	» ۶۲ر۱۰ »
۱۲ـ کندهاری سپینې وړۍ یومن	په ۸۸ر۰۰ »	» ۱۱۷ر۲۶ »
۱۳ـ کندهاری رنـګه وړۍ یومن	په ۵۸ر۹۸ »	» ۷۹ر۱٤ »

دغه نرخونه دپلان، مالیې او دکرهنې دوزارتو او دافغانستان بانك دنمایندګانو په ګډون او همکارۍ دهیواد دصادراتی پورته اقلامو دپلورلو او پیرودلو له پاره وټاکـل شول او دوزیرانو دعالی مجلس له منظورۍ نه وروسته دپیرودلو حد اقل نرخونه دټولو دخبر تیا له پاره دهیواد د مطبوعاتو او راډیو په وجه اعلان شول او همدغه راز د ولایاتو د تجارت اتاقو ته خبرور کړ شوی دی چه دغه نرخونه دپورنیو موادو دمستحصلانو او پیرودونـکو دخبر تیا او اطلاع له پاره ورسوی اوخبر یې کړی او هم ددې څارنه وکړی چه‌ددغو شیانو پیرودونکي له‌ټاکل شوو نرخونو څخه کم خریدونه‌کاندی‌چه‌دمستحصل اومولد دتاوان سبب نه شی .

دداخلی تجارت په برخه کښی اقدامات :

الف : هغه اقدامات چه‌په ٤۱ کال کښې دداخلی تجارت دتنظیم، تنسیق او پراختیا په برخه کښې شوی‌دادی چه‌دتجارت وزارت دداخلی تیتو پرکو پنګکو دراغونډولو او دخارجی پنګکو دجلبولو له‌پاره یوشمیر نوی تجارتی، ترانسپورتی، صادراتی او نور شرکتونه تأسیس کړل او ځینې خارجی کمپنۍ یی دسرمایه‌ګذاری«پنګی اچولو» ته رابللی دی، دداخلی شرکتونو دتاسیس په برخه کښې نظر یه‌داده چه‌متمرکز شوی پنګی وکولی شی‌د پنګې په‌قوت سره له مولدینو او مستحصلینو څخه یوه زیاته برخه استحصالات او تولیدات خریداری او صادر کړی او له‌بلی‌خوا وړی پنګی چه‌دهیواد دصادراتی‌پوره متاعګانو دصادولو

نوی مقرری

دکرهنی دوزارت د طبیعی منابعو رئیس ښاغلی عبدالاحد

دکرهنی دوزارت دښار یو دساتنی رئیس ښاغلی مسجدی

دکرهنی وزارت دتولید او تر ویجو رئیس ښاغلی دکتورمحمداحسان رفیق

دکرهنی دوزارت دبورداو پلان رئیس ښاغلی عبدالمجید

دکابل ښاروالی دتشکیلاتو رئیس او دتبلیغاتو آمر ښاغلی محمدیونس حیران

نوی مقرری

د کندهار نایب الحکومه ښاغلی
محمد صدیق

د هرات نایب الحکومه ښاغلی
عبدالکریم حکیمی

د بامیانو اعلی حاکم ښاغلی
میر امین الدین انصاری

د فراه اعلی حاکم ښاغلی عبدالعزیز

قدرت نه لری زیاتی شی او په پوره قوت او زیات قدرت سره د هیواد په تجارتی ار
اقتصادی چارو کښی سودمنی ثابتی شی او خارجی مارکیټونه د داخلی پیداوار و او
موادو په صادرولو او همدغه راز د هیواد د وارداتی بازارونو په تنظیم کښی بارز
اواحساس سهم ولری لکه څنګه چه په ۱۳۴۱ او ۱۳۴۲ کال کښی د تجارت وزارت
په دی بریالی شو چه په هیواد کښی دمجموعی (۲۱۵۶۰۰۰۰) افغانیو په پنګه سره نه
شرکتونه تاسیس او په بیلو بیلو تجارتی ترانسپورتی او نورو ساحو کښی یی په کار
وګماری او یو شمیر تجارو او انفرادی موسسوته د تجارت نوی جوازونه و رکاندی
او همداشان په هیواد کښی دیوشمیر خارجی تبعه وُ جوازونه نوی کړی او یاد خارجی
کمپنیو ځینو نمایندګانو ته د تجارت او په افغانستان کښی داقامت جواز ورکړی .

ب د خارجی پنګو راجلبول:

همدغه راز په ۱۳۴۱ کال او د ۱۳۴۲ کال په دریو میاشتو کښی د تجارت وزارت
د خارجی پنګو د جلبولو په منظور او په عام المنفعه چارو کښی یی په کار اچول چه په
هیواد کښی د ننه تجارت کښی هم موثری او سودمنی دی په اقدا ماتو او تشبثو نو
لاس پوری کړی او په نتیجه کښی دغه لاندی کمپنیو په افغانستان کښی د سرمایه ګذاری
له پاره خپلې پروژی او پیشنهادونه مربوطی څانګې ته سپا رلی دی چه ځینو یی
قانونی مراحل طی کړی او ځینی یې خپل قانونی مراحل تیروی.

۱ـ داند یمار د کمپنی د سرمایی اینبودلو پروژه دسمنتی موادو د دستګاه د تاسیس
له پاره د ۱۴۹۳۸۰ ډالراو ۳۰۰۰۰۰ افغانیو په پنګه د تجارت د وزارت له خوا منظور
شوی چه نوموړی شرکت په کار پیل کړی دی.

۲ـ همدغه شان داند یمار د صناعتی شرکت او د هیلمند د ناوی د ساختمانی د ستګاه
د پنګی اچولو پیشنهاد ۸۲۵۰۰ ډالرو او ۸۰۰۰۰۰ افغانیو ګډې پنګی چه په سلو
کښی شپیته د هیلمند د ناوی د ساختمانی دستګاه او په سلو کښی څلویښت داند یما ر
شرکت د فلزی موادو د تاسیس په باب لکه دوسپنې د دروازو او، دوسپنې د کړکیو
د جوړولو له امله په کاراچوی او سهم په کښی اخلی دغه پیشنهاد یې د تجارت وزارت ته
سپارلی چه ژر به نهایی نتیجی ته ورسیږی.

۳ـ همدارنګه د کابل د چرمګری او بوټ جوړولو په فابریکه کښی د سویس د سنت
ګلی ویدر پکانې موسسی د سرمایه ګذاری پیشنهاد کړی او د مختلفو څرمنو ار ډول
ډول بوټونو د جوړولو له پاره د تجارت وزارت ته وړاندی شو چه په نتیجه کښی پیشنهاد
د تجارت د وزارت له خوا ومنل شو او منظور یی کړ او نوموړې موسسی په کار پیل کړی
دی د فابریکې ۱۴۰۰۰۰۰۰ افغانی د، چه په سلو کښې ۲۵ یې د ویدو پکانی د موسسی
له خوا ورکړ شویده ،

۴ـ همداډول د وړین او بدلو او تار ریشی د یوی فابریکې د تاسیس په برخه کښی
د ملو یدیز المان او سیدو کې فورورک اوجان ولفمګ اوزامنو یې پیشنهاد د ۵۰۰۰۰۰

المانی مارکو په ډنګه چه ۶۲۵۰۰۰۰۰ـ افغانۍ کیږی منل شوی او انتظار کیږی چه دغه کمپنۍ په ډیر نژدی وخت کښې په کار او فعالیت پیل وکړی .

له یورتنیو کمپنیو څخه علاوه له څومودی را په دې پخوا په دې وه برخو کښې دهوختیف د کمپنۍ د ډنګی اچولو پیشنهاد نوموړی وزارت ته سپارلی شوی دی چه یو یې د پخو سمنټی خښتو دشیانو دجوړونی دفابریکی تأسیس دی او بل یې دحجاری او نجارۍ دفابریکی او دجنګلك دفابریکو اجاره کول دی او س سمدستی دنوموړی کمپنۍ پیشنهادونه په دغه وزارت کښې ترغور او مداقه لاندې دی چه انتظار کیږی دمنلو په صورت کښې په دغو شقوقو کښې دهغی کمپنۍ د ډنګې اچولو داجازی په باب هم لازم اقدامات وشی .

دافغان بیمی دکمپنۍ تأسیس :

له هغه ځای څخه چه تراوسه پوری په تجارتې صناعتی، حیاتی او نورو چارو کښې دبیمې کمپنۍ گانې دهغو اهمیت او فوق العاده او عمده ارزښت سره سره په افغانستان کښې نه دی تاسیس شوی او دیومی اوورځ په ورځ زیاتیدونکو احتیاؤ د به نظر کښې نیولو سره له دغه امر څخه دافغانستان تجارت ته عمده اسعاری ضررونه متوجه دی نو دتجارت وزارت دافغان بیمې دیوه سهامی شرکت دتاسیس موضوع ترغور لاندې و نیوله په دی لحاظ چه دهغه شرکت دتأسیس مسئله یوه ډیره علمی او دتخنیك او فن دژورو مطالعاتو وړ موضوع ده نو په نظر کښې نیول شوی چه اوس سمدستی دیوی خارجی نامتو بیمې په اتفاق او گډون دبیمې دیوه شرکت تأسیس ته هڅه وشی . لکه څنګه چه په دغه باب اقدامات شوی او اوس دپیشنهادونو په لړ کښې دلندن دگاردین انیشورنس دکمپنۍ له خوا یو بل پیشنهاد او بهزوریخ کښې دسو لیستی دبیمې دکمپنۍ له خوا بل پیشنهاد دتجارت وزارت ته رارسیدلی چه نوموړو کمپنیو په افغانستان کی د بیمې دشرکت دتاسیس له پاره خپله علاقه ښودلی او هم یې کابل ته خپل نمایندگان رالیږلی دی انتظار کیږی چه دسږ کال ترآخره پوری دافغان بیمې یو شرکت په کابل کی دگاردین انیشورنس په ډنګه تاسیس شی او په دغه برخه کی په فعالیت پیل وکاندی.

د بندروالی چاری:

په دی وختو کښې دهیواد دوارداتو او صادراتو دچارو دتنظیم او اسانتیا له پاره دشیرخان ،تاشگذر ، دکلفت دبندرونو او دهرات دولایت دتورغوندۍ دبندر له لاری دتجارت په وزارت کښې دبندروالی یو منظم تشکیل منځ ته راغی چه د هغه په اساس دغه بندرونه کار کوی او د ۱۲٤۱ کال دسرطان له لومړۍ نیټی څخه او د ۱۳٤۲ کال تر دریو میاشتو پوری ۲۵۶۲۹۱۷۸ر۹۶۲ـ ټنه مالونه له دغو بندرونو څخه صادر شوی او د ۹۰۵۶۵۵٤۲ر۲۰۰ ټنه مالونه وارد شوی او هغه عایدات چه د ۱۳٤۱ کال دعقرب

دمیاشتی تر آخره پوری له دغو بندرونو څخه دمال التجاره صادریدو اووار د یدو له مدرك څخه لاس ته راغلی ۱۳ر۱۰۷۰۰۹۸۳۲ — افغانی دی .

د کتابخانی د تاسیس موضوع:

په ۱۳٤۱ کال کی په اقتصادی، تجارتی، علمی او نورو چاروکښی د مطالعی او څیړنی د زمینی د برابرولو په غرض د تجارت د وزارت د تدقیق او مطالعاتو د اوی مدیریت له خوا د تجارت په وزارت کی د یوی مجهزی او بشپړی کتابخانی د تاسیس له پاره علمی او مؤثر اقدامات تر لاس لاندی نیول شوی لکه څنګه چه د هغی کتابخانی نقشه د ایښا فوندیشن د متخصص په مرسته او د هغوی په عرفانی کمکو طرح او تهیه شوه او د یو شمیر نورو کتابونو د پیرودلو له پاره باندنیو هیوادو ته فرمایش صادر شوی دی هیله من یو چه د سږ کال تر ختم پوری دغه کتابخانه په رسمی توګه پرانیستل شی.

د تجارت د اصولنامی د تدوین او د اصولنامی په ځینو موادو د تجدید نظر چاری

۱ — په ۱۳٤۱ کال کښی د تجارتی شخړو د اصلاح او یا د حکمیت قانون د تجارت د وزارت له خوا تدوین شوچه ژر به د قانونی او نورو مرحلو د طی کولو له پاره مربوطو مراجعو ته وسپارل شی.

۲ — همداشان په ۱۳٤۱ کال د تجارت وزارت د تجارت د اصولنامی او د پنګی اچولو د قانون په ځینو موادو غور وکړ چه په هیواد کښی د تجارتی چارو د انکشاف له لحاظ څخه او د وخت او زمان په ایجاب سره تجدید نظر پکښی وشی.

۳ — همدارنګه د تجارت وزارت په نظر کښی لری چه د بیمی اصولنامه تدوین کړی چه مقدماتی مطالعی یی په ۱۳٤۱ کال کښی شروع شوی دی. «پای»
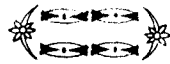
دپوهنتون دریاست تشکیل

رئیس	ښاغلی دکتور محمد عثمان انوری
مرستیال	» » محمد عمر وردك
دښوونې او روزنې لوی مدیر	» محمد حیدر میا خیل
دمحصلانو مدیر	» دکتور غلام سخی مصئون
دخارجه ارتباط مدیر	» » خلیل احمد ابوی
دخپرونو مدیر	» عبد الغفوری بابهری
اداری لوی مدیر	» عبدالهادی رحیم
دپلان مدیر	» محمد نعیم
دمحاسبی »	» محمد حیدر
دمامورینو مدیر	» محمدطاهر
دقبلی کنترول مدیر	» عبدالرؤف
دخدماتو »	» احمدعلی
دآرشیف »	»غوث الدین
دپلټنې »	» عبداللطیف
دلیلیې »	»شیرمحمد
ددرسی موادو دتهیې مدیر ښاغلی محمد یعقوب مفتون	

د پوهنتون رئیس ښاغلی
دکتورمحمدعثمان انوری

دپوهنځیو رئیسان

دښوونې اوروزنې دموسسې رئیس	ښاغلی دکتور محمدرسول تره کی
دطب دپوهنځی رئیس	ښاغلی دکتور عبدالصمد سراج
دعلومو » »	ښاغلی دکتور عبدالغفار کاکړ
دکرهنې دپوهنځی رئیس	ښاغلی دکتور شاه محمدالکوزی
داقتصاد » »	عبدالواحد سرابی
دادبیاتو » »	سید بهاالدین مجروح
دحقوقو اوسیاسی علومو دپوهنځی رئیس	دکتور عبدالحکیم ضیایی
دانجینرۍ دپوهنځی رئیس	دکتور عبدالغفور قیسانی
ددرملجوړولو دپوهنځی رئیس	دکتور سید عبدالله سید
دتدبیر منزل دپوهنځی رئیس	پیغله کبرا نورزایی
دننګرهار دطب » »	ښاغلی دکتور سید عبدالقادر بها
دښوونې اوروزنې »	» » محمدصدیق
دشرعیاتو »مرستیال	» عبدالستار سیرت

دپوهنتون دریاست فعالیتونه

دپوهنتون دخارجه ارتباط دمدیریت راپور.

دپوهنتون دخارجه ارتباط دڅانګی لوی هدف چه دتعلیم او تربیې دلوی مدیریت یوه څانګه ده، خارج ته دزده کوونکو استول دی. همدغه شان په مونشن، مسکو بیروت او امریکا کښې دکلتوری ادارو سره دتماس په اثر دزده کوونکو تعلیمی مسایل او نوری موضوع ګانی اجرا کیږی، دغه شان هغه ټولو کسانو ته دصحی فورمی اخیستل چه دوزارت خانو او مستقلو ریاستو نو څخه او دمملکت دنورو داېرو څخه ته استول کیږی ددغه مدیریت له لیاری اجراء کیږی.

په ۱۳۴۱ کال او د ۱۳۴۲ کال په نیمائی کښې ۶۱ تنه محصلان او محصلانې ددغه څانګی له لیاری په بیلو بیلو شقو کښې دعالی زده کړی دپاره بیلو بیلو مملکتو نو ته لیږل شویدی چه ددغه جملی څخه پنځوس تنه محصلان او یوولس تنه محصلانې دی.

دپوهنتون دمعلمینو اومحصلینو دمدیریت فعالیتونه!

دمعلمینو او محصیلنو مدیریت چه دپوهنتون دتعلیم او تربیې دلوی مدیریت یوه څانګه ده دنوی شامل شوو زده کوونکو دآشنائی او بلدیت لپاره دنشراتو دمدیریت په مرسته (دپیژندنی دهفتی) په نامه ئی یوه هفته مربوطو پوهنځیو ته دزده کوونکو دتقسیم څخه پخوا تخصیص کړیده څو نوی شامل شوی زده کوونکی خپل پوهنځی دخپل شخصی نظره او دپوهنتون دریاست دمقام په صلاح دید او ددولت په خواسته انتخاب کړی، ځکه چه پخوا پوهنځیو ته دنویو شاملیدونکو زده کوونکو تقیسیم دیو کمیسیون له خوا کیده چه په ۱۳۴۲ تعلیمی کال کی دپوهنتون ریاست پخپله او دپیژندنی دهفتی په اتکا له دغی عهدی څخه ووت.

په تیرو کلو کی زده کوونکی په مجموعی ډول دام، پی، سی، بی په ټولګی کښې شامل کیدل او دکال په اخیر کښې ئی دطب پوهنځی، دعلوم فارمسی پوهنځیو دپاره بیل تقسیمات ایجا بول چه په ۱۳۴۲ تعلیمی کال په لمړی وخت کښې زده کوونکی هغو پوهنځیو ته تعیین او په ګډه سره ئی دام، پی، سی، بی ټولګی پای ته رساوه.

علمی آثار او داستاذانو تیزونه چه دهغو دژورو او دقیقو مطا لعو او تتبعاتو اثر دی او دعلمی مقام اورتبی دنیو لو دپاره ئی لیکی پخوا بیرته استادانو ته ورکول کیدل او اوس دهغی فیصلی له مخی چه شویده دچاپ وړ آثار دپوهنتون دتألیف او ترجمی مدیریت خپروی څو دعلاقه مندانو په اختیار کښې کیښو دل شی او نور آثار دپوهنتون دکتابخانو او نشراتو په مدیریت کښې ایښودل کیږی اوهمدغه شان، دپوهنځیو درسی پروګرامونه دمحیط او وخت دایجاباتو سره سم دیو تقسیم اوقات له مخی دپوهنتون دپوهنځیو دخارجی او داخلی استادانو له خوا اوډاندی بیول کیږی.

دتعلیم او تربیی ، تدبیرمنزل، دغاښو دطب او انجینری پوهنځی په بیل ډول په ۱۳٤۱ کال کی په مستقل ډول تأسیس او په تدریس ئی پیل وکړ .

لاندی احصائیه په ۱۳٤۲ کال کی د کابل د پوهنتون د پوهنځیو داستادانو او زده کوونکو ټول شمیر ښیئی .

د پوهنځی نوم	نارینه زده کوونکی	ښځی زده کوونکی	ټول	داستادانو شمیر
طب	٤۳۵	۱۰۹	۵٤٤	۱۱۵
حقوق	۳٦۳	۲۳	۳۸٦	۳٤
علوم	۱۵۷	٤٦	۲۰۳	٦۳
ادبیات	۲۰۵	۱٦٤	۳٦۹	٦۷
شرعیات	۸٦	-	۸٦	۱۵
د کرهڼی پوهنځی	۱۳۷	.....	۱۳۷	٤۹
دانجنیری «	۲۰۹	-	۲۰۹	۷
اقتصاد «	۲۰۱	٦۵	۲٦٦	٤۰
دواسازی	۷۱	۱۳	۸٤	۱٤
تعلیم و تربیه	۵٦	۱۲	٦۸	۳۲
تدبیرمنزل	.....	۳۰	۳۰	۱
		دټولو شمیر	۲۰۲۲	جمله ٤۳۷

دخپرونو او کتابخانو د مدیریت اجراآت

دکابل د پوهنتون کتابخانی ټولی دکارتوتیك په سیستم او په عصری اصولو تنظیم شوی اودهغو نور درسی مواد کتلاك شویدی .

په ٤۱ او ٤۲ کال کی لس زره کتابونه او دعلمی مجلو کلکسیونونه د پوهنتون په کتابخانو زیات شویدی .

دنړی دمشهورو کتابخانو او مختلفو مؤسسوسره دکتابونو دمبادلی قرارداد ونه لاسلیك شوی او په دی وسیله هم دکتابخانو په کتابونو کی زیاتوالی راغلی دی .

دخپرونو او نشراتو په ساحه کی ، دکابل پوهنتون خبرونه ، میاشتنی مجله او بدنی روزنه مجله په دی میاشتو کی یوزل په ښکلی طبع او ښایسته صحافت خپری شوی او نشر شویدی .

د ۱۳٤۲ کال په لومړی کی دتألیف او ترجمی مدیریت د پوهنتون د نشراتو او کتابخانو د مدیریت تر اثر لاندی تأسیس او په کارئی پیل وکړ .

ددی لپاره چه د پوهنتون دکتابخانه رسمی دفترو اودهغو د مربوطاتو دصحافی دچارو په فوق العاده مصارفو چه په قرار دادیانو اجراکیدل مخ نیوی وشی او په لږ مصرف په زړه پوری کاروشی دصحافی یوه څانگه د پوهنتون دکتابخانو او د نشراتو دمدیریت تر اثر لاندی د ۱۳٤۱ کال په پای کی جوړه او په کارئی پیل وکړ چه تر

اوسه ئې د کتابخانو او رسمي دفترو لس زره او پنځه سوه ټوکه کتابونه و قایه او صحافي کړي دي.

د ۱۳۴۲ د سرطان په میاشت کې د پوهنتون د کتابخانو او نشراتو د مدیریت تر اثر لاندې د پوهنتون د کتابو د بلورنځي بو مرکز پرانستل شو او د خارج او داخل څخه ئې په مختلفو ژبو علمي کتابونه تهیه او په ارزانه بیه ئې مراجعینو ته ورکړېږي.

د شرعیاتو د پوهنځي راپور!

د شرعیاتو پوهنځی چه د افغانستان د اسلامي عالي تعلیماتو یوازنی مرکز او د کابل د پوهنتون د پوهنځیو څخه یو پوهنځی دی په کال ۱۳۳۰ کې د مذهبي منورو علمیانو او هغو محوانانو ته د اړتیا او نیاز منده په اساس جوړ او تأسیس شو چه نوي او زاړه علوم د مقایسې له نظره او د نني تعلیمي سیستمونو مطابق مخ په وړاندې بوتلای شي:

د شرعیاتو پوهنځی د ۱۳۴۱ کال تر وروستو وختو پورې په پغمان کې وار د ۱۳۴۱ کال د جدي په میاشت کښې بې د کابل مرکز ته کوچ وکړو.

په ۴۱ کال کې د پوهنځي نوی اساسنامه ترتیب او د استادانو په علمي مجلس کې تصویب شو او د مربوطو مقاماتو په نظر ورسید. د دغه اساسنامې په مخې د پوهنځي په اداري څانګو علاوه د ریاست د مقام نه وروسته د عالي مرستیالۍ شعبه هم تأسیس شود او د دغې شعبې تر اثر لاندې د کتابخانې نشراتو او تدریسي څانګې فعالیت کوي.

د شرعیاتو د پوهنځي کتابخانه سره له دې چه یوه ابتدائي بڼه لري او په تیر کال کې ئې د عربي متحد جمهوریت څخه د یوې اندازې کتابونو په پیرودلو د پوهنځي او سني ضرورت رفع کړي او په نظر کې دي چه هر څومره ژر د عربي کتابونو په بیلو بیلو برخو کې یوه زیاته اندازه کتابونه لاس ته راوړي.

په نظر کې دی چه د نشراتو څانګه د ۴۲ کال په وروستیو وختو کې په فعالیت پیل وکړي او د زده کوونکو د تدریسي او معلوماتي موادو په خپرولو علاوه یوه دایمي میاشتنۍ مذهبي مجله هم خپره کړي.

د شرعیاتو د پوهنځي د تعلیمي پراختیا او انکشاف په سلسله کې د عربي ادبیاتو د پاره په مصري استاد محمد عامر المهندس علاوه، د ۴۱ کال د حمل د میاشتې په ۱۳ نیټه دوه تنه استادان د اسلامي فقې متخصصین د مصر د ازهر د پوهنتون څخه په کابل کې د عربي متحد جمهوریت د فرهنګي اداري له لیاري کابل ته راورسیدل او د شرعیاتو پا پوهنځي کې ئې د اسلامي فقې په تدریس پیل وکړ.

د دغه پوهنځي ۴ تنه استادان د ازهر د پوهنتون څخه د تخصص علمي اسناد لري او نور استادان خپله د هغه پوهنځي لیسانسه دي.

د دغه پوهنځي د تدریسي غړو څخه یو تن په ۴۱ کال کې د لوړو تحصیلاتو لپاره د شرعیاتو په برخه کې عربي متحد جمهوریت ته استول شوی دی او اوس د دغه پوهنځي

داستادانو شمیر ۱۲ تنوته رسیږی او ۹۰ تنه زده کوونکی پهدغه پوهنځی کی پهزده کړه بوخت دی عربی ژبه پهدې پوهنځی کی دنورو برخو سره ډیره ژوندۍ اوجدي ونډانډی بیول کیږی او دهغه پهخنګک کې انګلیسیژبه هم دکورس پهډول لوستل کیږی .

دغرب دحقوقو مضمون دشرعیاتو دپوهنځی پهڅلور واړو ټولګیو کی لوستل کیږی په داسیحال کښیچهاسلامیحقوقد نورو برخوسره پهډیرو تازه اساسو سرهسم تدریس کیږی . دمقایسوی له نظره دغرب دحقوقو لوستل پهدشرعیاتو زلمیان مجهز کړی .

دشرعیاتو پهپوهنځی کې دمافوق لیسانس دیوی دوری تأسیس(قضائیعلومو دتخصص) دمؤسسی پهنامه دمطالعی اوکتنی لاندیدی او دغه موسسه پهډیر ژر افتتاح شی. دغه شان دشرعیاتو په پوهنځی کی دپیغلو دداخلیدو دچانس اخیستو موضوع دمطالعی اوغور لاندی ده اوپه نظرکی دی چه داسلامی عالی تعلیماتو ته پهبرخهکې دپیغلو دتحصیل زمینه برابرهشی . علاوه پهدې دشرعیاتو دپوهنځی دشاملینو پهشمیرکی بههم پهزړه پوری زیاتوالی راشی .

دعلومو دپوهنځی فعالیتونه :

۱ - په۱۳٤۲ تعلیمیکال کښی دعلومو دپوهنځی دداخلی استادانو شمیرد ٤۰ تنو پهشاوخوا کېږو اوله هغې جملی نه٦ تنه پهخارج کی پهکتنو بوختدی .

۲- په۱۳٤۲ تعلیمیکال کیدعلومو دپو هنځیدخارجی استادانوشمیر۸ تنهدیچه لههغی جملی نه٥ تنه درابطهٔ توامیت د هیأتو مربوط یوتن لهیونسکو نه - یوتن دهوا پیژندلو دموسسی نه اویوتن ئی داتومی انرجی له بینالمللی موسسې نهدی .

۳- په ۱۳٤۱ کال کښی دفارغ التحصیلا نو شمیر :

شاګردان	۳۱ تنه
شاګردانې	۳ تنه
ټول	۳٤ تنه

۴ - د۱۳٤۱ کال دمحصلینو اومحصلاتو شمیر :

الف : له دوهم نهتر څلورم ټولګی پورې څلورګونی برخې :

شاګردان	۱۳۰ تنه
شاګردانی	۲۰ تنه
ټول	۱٥۰ تنه

ب دساینس له بسیك نه

شاګر دان	۱۳۰ تنه	
شاګر دانې	٦٦ تنه	۲۹۰ تنه
ټول شاګر دان اوشاګر دانی		٤٤۰ تنه

دتوامیت دروابطیمرستی اوفعالیتونه

په۱۹٦۲ کال کښې دطبیعی علومو له پوهنځی او دبن دپوهنتون لهرياضیاتو سر.

دکابل د پوهنتون دعلومو د پوهنځي درابطهٔ تواميت مرستې داپتيك آلات او لوازم دکیمیا آلات اولوازم- زولوجي- جیالوجي پالیانتو لوجي- دکتابو په شمول- دکیمیا مواد -دعلمی سیرو دپاره دوه موټرونه دي چه دهغو ټوله بیه دغر بي الما ن (۳۵۰) زره مارکه کیږي.

په ۱۹۶۳ کال کښې دکیمیا - زولوجي- او پالیانتو لوجي په برخو کښې مرسته د(۱۱٤) زرومارکو په شاوخوا کښې وه او دفزيك -میزالوجي بوتانيك او دریاضیاتو دپاره په ناځه(۳۲۵۰۰۰) الماني مارکه پیشبیني شویدي .

او تردې پروگرام درولوجي او کیمیا په برخو کښې يوتن کيمو تخنيك او يوتن پريپرا تورزولوجي هم په فعالیت بوخت دی .

همدغه رازدری تنه الما ني شاگردان دخارجي استادانو ترنظر لاندې زموږ دداخلي شاگردانو په لږ کښې دعلومو د پوهنځي دوسايلو نه دخپلی دوکتورا په لاسته راوړ لو کښې کار کوي.

دزولوجي اختصاصي لابراتوارو چه د۲۰ تنو محصلينو گنجایش لري د پوهنځي دعالي دټولګیو په محصلينو اومحصلاتو پوري مختص دی او همدغه راز د بسيك سا ینس لابراتوارونه تجهیز اواکمال شویدي.

د تواميك ددغه رابطه د۱۳٤۰ کال په آخرو وختو کښې دهغو فرهنگي روابطو او مرستي دقرار داد په اساس شوی چه پخوا دافغا نستان اوفدرالي المان د حکو متو تر منځه شوی ؤ .

لابراتوارونه:

الف:- دتحلیل طبقي لابراتوار :- ددی لابرا توار کار په مقد ماتي صورت سرته رسیدلی او په همدی نژدی و ختو کښې به دلو ازمو د نصبولو دچارو دتکمیلو لو نه وروسته داجساموفزيك د برخي استادان او دلوړو ټولګیو محصلين دطیف له نگاه کتنی کوی او دالابراتوارد يو نسکو په مرسته چوړ شویدی.

ب:- دهستوي دوهم اودریم لابراتوارونه :

دهغو د آلاتو د نصبولو مقدماتي چاري تکمیل شوي او اوس په هغو کښې د کرهڼې دطب او بیالوژي په مختلفو برخو کښې يو لړ علمي تفحصات کيږي دهستوي د دریم لابرا توار :- چه دذروی تشعشعاتو له نقطی نظره دمملکت د بیلو بیلو سيمو دسروی او تحقيقاتو مرکزدی دسرته رسیدلو په حال کښې دي :

ج:- دعلومو د پوهنځي د کیمیا په انستيتوت کښې دعضوی کیمیا دلا برا توارو دا احداث کارسرته رسيدلی او دشلو تنو گنجایش لري .

د:- د۱۳٤۲ کال دجوزا په میاشت کښې دزرولوجي اختصاصي لابراتوار په فعالیت شروع کړی او دالابرادتوا میت درابطی دهبأ تو په مرسته تاسیس او تجهیز شويدی .

علمی سیرونه :-دعلومو د پوهنځي دکیمیا- بیالوجي- او جیا لوجي د برخو

شاگردانو له تیرو کالونه زیاتره په۱۳۴۲ تعلیمی کال کښی په علمی سیرو لاس پوری کړی او ددی سیرونوعمومی نتیجی یو لږ هغه‌موادی چه‌دعلومو د پوهنځی دحیوانی ـ نباتی اوجیالوجی دموزیمو نودپاره راټول شو یدی .

دعلومو د پوهنځی کتابخانه :

په۱۳۴۲ تعلیمی کال کښی دعلمی کتابو اوماخذو شمیر ۱۰۸۰۰ جلد وته رسیږی او برسیره پدی سږ کال ۱۰۰ ډوله مختلفی مجلی هم اشتراک شو یدی .

نشراتی فعالیتونه :

الف :ــ د کتابو دطبع پهساحه کښی:ــ دعلومو د پوهنځی دګستتنر ددستګاه پهذریعه ، دریاضی ـ فزیك ـ کیمیاـ بیالوژیـاو بوتانیك زو لوجی په بر خو کښی لهلسو جلدو نه زیات‌علمی کتابو نه‌چاپ‌شو یدی .

ب:ــ دساینس علمی یعنی دعلومو د پوهنځی دری میاشتنی خپرو نه چهد ۱۳۴۱ کال داسد په‌آخر کښی تاسیس‌اوخپره شوی‌وه‌همدغه‌ر از پهرو دریومیاشتو کښی یو‌ځل په‌علمی جدی مطالبو خپریږی . او هم ضمناً یو لږ فوق الـعا ده‌مجلی هم خپری شو یدی .

ج :ــ په‌نورو نشراتی ساحو کښی :

په۱۳۴۲ کال کښی یو لس دقیقه ئی پروګرام او۴۲ کال دجوزانه وروسته پهدوهمه مرحله‌کښی ۱۵ دقیقه ایز نشراتی پروګرام دهری‌سه‌شنبی په ماښام له کابل راډیو نه خپریږی او پدی پروګرام کښی پهساده ژبه ډیر نوی علمی اطلاعات او رول کیږی. همدغه‌راز په‌ورځنیو علمی موضوعاتو باندی دعلمی‌تبصرو پروګرام جاری دی‌او دهری پنجشنبی په‌ورځ داصلاح په‌ورځپاڼه کښی‌خپریږی

دپوهنځی‌دودانی‌د دریمی‌طبقی جوړول -

دعلومو دپوهنځی داوسنی عمارت دد‌ریمی طبقی کار دلابرا تو ار ونو تیا تر و دانکشاف اوتوسعی په‌منظور چه په‌عصری ډول مجهز اود محلورو سوو کسا نو ګنجایش ولری اوهم د یو اختصاصی امفی تیا تر ودانی چه ۱۸۰ تنه پکښی ځای کیدلی شی د۱۳۴۲ کال داسد دلمړی نیټی څخه ئی په‌کار لاس پوری شو یدی .

۱۱ـ دیوی مجهزی نجومی رصد خانی دتاسیس په‌باره کښی‌لازم اقدامات شو یدی اوددی منظور دپاره مناسب ځای ټاکل شو یدی . اودریفر اکتور دیوی پائی آلی داخیستلو دپاره چه دهغی بیه ۱۲۶زره المانی‌مارکو نه کیږی‌لازم‌اقدامات جاری دی .

۱۲ :ــ د خارجی پروفیسرانو معلمینو نه غوښتنه شوی اوځرنګه چه‌دراتلو نکی سپتامبر په‌میاشت کښی به دتوا میامیت درابطی ترقرار دادلاندی دبن له پوهنتون نه دکابل دعلومو پو هنځی ته راشی . (باقی په۱۴۵مخ کښی)

دملکي هوايي رياست تشکيل

رئيس — ښاغلی سلطان محمود غازي

مرستيال — « ډګروال ګلبهار

اداري لوی مدير

دهوانوردۍ لوی مدير ښاغلی محبوب الله سراج

دهوا پيژندلو « دکتور عبدالخالق

دښوونۍ اوروزنۍ مدير « حامد سلجوقي

دانجنيرۍ اوودانولو « محمود کريمزاده

دماموريتو مدير

دآرشيف مدير « ابوبکر علومي

دقوا نينو مدير

دمحاسبۍ « محمد کريم حليمي

دعملياتو « عبدالحميد ممنون

دهوا دمجلې مسئول « شاه علي اکبر

شهرستاني

دملکي هوايي رئيس ښاغلی
سلطان محمود غازي

دکابل دهوايي

ډګر لوی آمر — ښاغلی پترسن سويدني

اداري مرستيال — « حبيب الله

دعملياتو « — « جګړن عبدالرحيم

فني — « جانباز

دروغتيا مدير — « دکتور سلطان احمد رمزي

دامنيې « — « ډګروال ملنګ شاه

دقندز دهوائي ډګر آمر — « عزيز احمد اعتمادي

دکندهار دهوايي — « محمد سرور خيبري

ډګر اداري مرستيال

دکندهار د هوائي

ډګر آمر — « محمد حسين

دکابل دهوائي

ډګر آمر — « شاه محمد

دملکي هوايي رياست

گزارشونه

د کندهار بین المللي هوايي ډگر

د ټولو والوتو امو ټرونو د ریدځای د هغه هنگر ـ ترمینل ترمنځ دمربوطو ورخونو سره دسپین بولدك عمومي سړك د کورنیو ودانۍ دمخابرې مرکز ـ او ټول عمارتونه دهغو د رڼا او تنویر سره نور ساختماني کارونه په سلو کښې سل جوړ او بشپړ شوي دي د دغو والوتونو اوږد والی تقریباً لس کیلو متره ټول پوره جوړ شوی دمخابرې داخیستلو مرکزي ودانۍ چه د ټولو ولایاتو او بین المللي الوتنو کرښې چه هر څومره هیوادونه د کندهار سره ارتباط او تماس ولري جوړه شوې ودانۍ ئې مقصد تأمین کولای شي ځکه گرد چاپیره پکښې په اوږدو دوه کیلو متره مربوطه انتنونه لیگدلي او د اخذ و واسطې ئې د لگولو په حال کښې دي. د احتیاطي قوې د تولید ماشین هم پکښې لگیدلی عمارت ټول سر ته رسیدلی دی. دغه ودانۍ سر بیره پردې چه تشنا بونه پخلنځی لري د الکترونیکي پرزو بوگن ځایونه هم پکښې دي د مراسله مخابرې دو دانۍ جوړل هم سر ته رسیدلی دی. په دغه ودانۍ کښې د مراسلې ترانسمیټرونو قوي آلات چه د راډیو د بین المللي میدان ارتباط د ټولو داخلي او خارجي میدانو سره تأمین او ښلولی شي لگولی شوي دي. د کندهار په بین المللي میدان کښې چه کومه د استفادې وړ دستگاه د رول شوی هغه د راډیو تلگراف او راډیو تیلفون څخه عبارت دستگاوې دي.

د مراسلې د دستگاه او مربوطه انتنونو گرد چاپیره دری کیلو متره اوږد بوخ دیوال جوړ شوی دی.

د کندهار د بین المللي میدان د ټرمینل ودانۍ چه تخمیناً په دری مهمو ځانگو ویشل کیږي بشپړه شوې ده.

لومړی ځانگې ئې د مسافرو د تسهیلاتو د پاره د چه د خارجه افغانستان ته د افغانستان څخه خارج ته او یا ترانزیټي مسافرو ته اختصاص ورکړ شوی دی.

دغه برخه ودانۍ چه په پوره لویه سیمه کښې د مسافرو د انتظار د پاره لوی رستوران په خوراعصری ډول آشپز خانه او د پخلنځي ښه سامان پکښې برابر دی د میلمنو د پاره د دمي او انتظار ځای ـ گمرك ـ ویزه ـ په پوره اندازه تشنابونه ـ د ښځو او سړیو د پاره په تفریق سره مختلف عمارتونه ـ د شیانو او نورو محصولاتو د فروش غرفې او د فضائي شرکتونو نمایندگۍ لري.

داخلي برخه ئې د هغو مسافرو د تسهیلاتو د پاره ټاکلې شوې چه د اخلي هیوا د کښې مسافرت کوي. دغه ځانگه هم د مسافرو د انتظار د پاره پوره مجهز رستوران

عصری آشپز خانه متعدد تشنابونه د بنځو او نارینه وو د پاره تحانله دشیانو د خرڅلاو غرفی او د دفضائی شرکتونو نمایندگی لری .

دریمه برخه و دانی دمیدان د اداری مامورینو ددفتر او تخنیك د پاره ټاکلی شوی دی . ددغی نوموړی مانی دگرمی اوساړو مرکزونه داو لگیدلو د خطر داشاروپه سیستم سره په عصری ډول مجهز دی اوهم مسافرینو ته د پرواز ا بلاغیه او داطلاعاتو دمخابری په سیستم سره په عصری ډول مجهز او په ټولو خونو اومنځونو کښی موزیك لری ، د ترمینل په ټولو برخو کښی ساعتو نه دی او ترمینل ته د ننوتلو په برخه کښی داطلاعاتو یوه بنکلی غرفه ودانه شوی ترانزیتی او یاد مسافرینو ددمی هوټل او ترانزیتی شفاخانه هم ور سره غبرگ جوړ شوی دی .

دهاید رانت یی ـ او ـ ال سیستم دالوتکو د پترولو د تزریق د پاره په بین المللی میدان کښی چه پیشنهاد شوی ؤ اخیراً ولگول شو .

دغه دستگاه په یوه دقیقه کښی په الوتکه کښی د شپږسوه گیلنو پترولو د اچو لو قدرت لری او د شلو دقیقو څخه په لږ وخت کښی (۲۲) زره گیلنه پترول په الوتکه کښی اچوی .

د کندهار د بین المللی میدان دهاید رانت سیستم په یوه وخت کښی شپږ لوی (ډی ـ سی) اته یا بوینگ الوتکی (۷۰۷) چه له دغو څخه نوری ۱۲ دی سی ۳ ـ دی دی سی ـ ۶ ډوله الوتکی او یا دغو څخه کوچنی الوتکی ته پترول ورکولای شی .

ددغی دستگاه دټانکونو په لوښی کښی په مجموعی ډول (۵۳۰۰۰۰) گیلنه او د مربوطو نلو نو ظرفیت یی (۳۵۰۰۰) گیلنه دی چه د عمومی سیستم ظرفیت یی (۵۶۵۰۰۰) گیلنو ته رسیږی .

د بین المللی میدان دعملی استوگنی د پاره څلویښت عمارتونه جوړ شوی دغه عمارتونه په عمارت سی و لوار پخلنځی په برقی آلاتو مجهز او نورعصری تشنابونه کاراچونه او د ذخیری کافی محلونه یی ودانی شوی دی :

داو بورسولو دانسانی د پاره په دننه میدان کښی شپږ ژوری څاگانی کیندل سوی چه دهـیـنو څـاگـا نـو ژوروالی پنځه سوه فوټو ته رسیږی او همداو بو د ذخیری (۳) ټـا نـکـو نـه چـه دخـوړالـوی ټانك ظرفیت یی پنځوس زره گیلنه دی وددول شوی دی .

دمیدان د برقی تسهیلاتو د پاره د بریښنا دتولید په احتیاطی ډول چه فعالیت سره برق قوی کړی شپږ ماشینونه چه قوی ماشین یی (۳) سوه کیلو واټه برق تولیدوی درول شوی او بنکلی عمارت ورته جوړ شوی دی .

عرادجاتو ته دپټرولو ورکولو د پاره د پټرولو د کوچنی دستگاه د نرمیم سره یو ځای د بین المللی میدان په یو عمارت کښی ودان شوی چه د پټرولو په ذخیره با ندی برقی پمپونه هم لگول شوی کاپی سرته رسیدلی دی .

میدان ته د نابلد و خلکو او ښارو یو ښخه د میدان د ساتنې د پاره د دغه میدان په شلو رو ګوټو نو کښې شلور برجونه جوړ شو یدی.

د کابل په بین المللی میدان کښې

د کابل د هوائی میدان د ترمینل ماڼۍ چه مجهزه ماڼۍ ده د ګرمولو او سړ ولو د آلاتو مرکزونه بشپړه برقی آشپزخانه او د بڅو او ناریڼه وو د پاره ځانله ځانله تشنابونه هم جوړ شوی دی.

د ترمینل د پاسه د فضایی ښاراو پاملرنې د پاره برج هم جوړ شوی چه په ټولو عصری تسهیلاتو مجهز دی. نوموړی ترمینل سربیره د داخلی محصولاتو او ټکټ فروشی په غرفو لرلو د مسافرو د دمې د پاره په زړه پورې د انتظار ځای او د میدا ن د فنی کار کوونکو د اداری دفتر د پاره ښکلی محل هم لری.

د دغه ترمینل مجهزه مخابراتی دستګاه د کندهار د دستګاه په شان مخابراتی تسهیلات لری پخوا له هغه چه د کابل د بین المللی میدان ترمینل ودان کړای شی د دستګاه د فنی ځانګو د اداری د فتر ـ مخابری ـ ګمرک ـ رستورانت او نور و د پاره ګڼ عمار تو نه ودان شوی وو.

د مخابری د اخستلو د انتنو نو تسهیلات :

د کابل د میدان په څنډه د آخذی د انستن آلات نصب وو د آلا تو د پاره ئی پخوا کو چنی عمارت جوړ شوی او خزا وشایی قیر شوی ده.

د کابل د هوائی میدان د مراسلی عمارت په اتخیلو کښې د شرخی پله سره ودان شوی چه سامان آلات یې د نصبو لو په حال کښې دی او د قوی د تولید د ماشین عمارت چه هری خواته د بیکن سم ته د پاره کافی برق پیدا کړی بشپړه شوی د برق د تولیدات سامان هـم د لګو لو په حال کښې دی.

د کابل په میدان کښې د برق د یوې مستقلې احتیاطی قوی د تأمین د پاره د داسی قوی ماشینو نو پیش بینی شوی وه چه برق تولید کړی دد غو ما شینو عما رت بشپړ شوی ماشینو نو یکښې لګول شوی او چالان شوی دی د برق د ټولو مرکزو او د میدان د ټولو تأ سیساتو ترمنځ او همدغه رنګه د برق د کیبل سره د مخابری مرکزونه د میدان د ننه سیمه کښې د(۱۲) کیلو متر و په او ږ ده سیمې کښې ترا تخیلو پو ری لینو نه غزولی شوی دی.

د میدان د مختلفو تاسیساتو او تر مینل په خوا اوشا کښې د وه کیلومتره اوږده سړ کونه ویستلی شوی او قیر یری اچولی شوی دی او د ترمینل خو او شا هم رڼا شوی د الوتکو د محر و قا تو ږ یز ل او پټر ولو د ذ خیری د پاره د کا بل په میدان کښې یوه کافی ذخیره خانه جوړه او بشپړه شوی ده، د میدان په عراده جاتو کښې د پټوولو اچولو د پاره په یو عمارت کښې د پټر ولو یوه دستګاه د هغې د مخصو صو

دافغانستان نوی صدراعظم ښاغلی دکتور محمدیوسف دکابل د بین‌المللی هوایی ډگر د نوی
ترمینل بلډنگ پرانستلو په وخت کښې درې رنگه‌نوار پرې کوی

په کابل کښې دبین‌المللي هوایی ډگر نوی ترمینل بلډنگ چه سبزکال پرانیستل شو .

دکابل په انصاری واټ کښې دملکی هوایی ریاست نوی ودانی

دکندهار د بین‌المللی هوایی ډګر د ترمینل بلډنګ یوه برخه چه کار یې بشپړ شویدی .

پمپونو سره بشپړه مجهزه شوی ده په کابل کښی دمیتر لوژی یوه خورا مجهزه دستګاه چه سر بیره د(۲٤) ساعتو دجوی اوضاع به پیشګویی اومشاهداتو دهیواد آینده وضع هم واقی تاسیس شوی دغه، قول تشکیل او دستګاه ګانی دمید ان په پخوانی مانی کښی دی چه اوس ئی دتربیوی مرکز په خوا کښی یوه نوی ماڼی درلودونکی او هوا پیژندنه لو چارو دپاره جوړه شوی ده .

د کابل دمیدان درنوی دلوید یز دپنځه نیمو کیلو متری په فاصله کښی دګیتر دانتنو نو اومرا سلو دواسطو دبرق دقوی دتولید دواسطو عمارت هم تکمیل شوی دی او هم ددغه عمارت نه یو کیلو متره ګرد چار پیره جوړه شوی ده .

د هرات هوایی میدان:

دهرات په هوائی میدان کښی سر بیره په هغو چارو چه دمخه بشپړې شوی دی دمیدان دساتنی دپاره چه اشخاص او څاروی داخل نشی دمحافظینو دپاره پنځه برجونه او پهره دار خانی دساختمان لاندی نیولی شوی دد غې ود انی کار په سلو کښی پنځوس تکمیل شوی دمیدان دفنی مامورینو او مستخدمینو داستوګنی دپاره دمیدان په یوه څنډه کښی دوه فامیلی عمارتو چه دجوړ یدو کار یې په سلو کښی اتیا بشپړ شوی و دا نیږی او دمربوطو مامور ینو داستو ګنی دپاره چه دوه فامیلی عمار تونه دجوړ یدو لاندی دی کار یې په سلو کښی تقریبا ۷۵ تکمیل شوی دی او هم په نوموړی میدان کښی دیوی پهر دار خانی دجوړ لو کار په سلو کښی (۳۰) سرته رسیدلی دی.

دقندوز هوایی میدان:

دتر مینل عمارت یې دو دانی په حال کښی دی چه دعمیر کار یې په سلو کښی اتیا تکمیل شوی دی .

او هم دجنر یترو ودانی په سلو کښی سل بشپړ او سرته رسیدلی دری ۷۵-۱۸ کیلو واټه ماشینو نه دترانسفارمره لګولې شوی دبیکن هرسمت ته(۱٦۰) فوته دانتن پا یې او دمر سلی دستګاه هم نصب شوي دمرسلی ودانی سرته رسیدلی یې ده .

دمزارشریف هوایی میدان:

دمخابري موقتي دستګاه چه اوس دمزارشر یف دښار دمیتر لوژی په پخوا نی ودانی کښی ده لګولی شوې دمرکز سره دجوي ر پوټو نو په رالیږلو کښی ارتباط او دالوتکو سره په تماس کښي ده همدغه رنګه دمیدانونو دافق په لازمه ستندرد د هوا پیژ اندلو دستګاه مجهزه ده . ددوش اوخز ش کر ښه اودالو تکو ددر ید ځای دافغانستان دنورو میدانو په شان به په ۱۳٤۲ کال کښي بو خ او قیر ریز ې شي او تسهیلاتی واسطی به هم پکښي وډرولی شي .

داطفا ییې عمارت یې په سلو کښي اتیا بشپړ شوي دي .

د ننګر هارهوایی میدان

د ننګرهار دمتمم میدان کارچه څینې یې باتې ؤ دجوړ شو پرو ګرا مونو اود

پلان د پیشبینی پهاساس په (۱۳٤۲_٤۱) کال کښی روان وددریو گرا جونو کار پهسلو کښې نیژ دې اتیا سرته رسیدلی اوداطفاییی د تشناب کا راو د مخا بر ی ددستگاه دودانی کـار بیخی بشپړشوی اودتکس وې پاتې چارې او دتر مینل نور سا ختمانی کارونه اودهغه مواضع او لوازم بشپړشوی‌دی . دلغمان دهو اپیژ ند نی دودانی دمو ضع سروی بشپړهشوی اوژربهیی دسامان دنصبولو کـارپای‌تهورسیږی اودمتر ولوژی دودانی دجوړولو کارهم شروع کیږی په ٤۱_٤۲ کال کښی مخا بره دالوتنو عملیات، هواپیژندنه اودهوانوردیه کمپنی او نور د کابل- کـندهار- هرات قندوز میمنی مزارشریف، لښکرگاه- شمالی اوجنوبی سالنـگ دمیدانو دمخابرې له سر کـتو نه څخه پهمر تب ډول شوی دی اود بین‌المللی اوداخلی الوتنو احصائیه هم په مرتب ډول اخیستل شوی اوترتیب شوی ده .

هوا پیژند ل :

دراديوسا ند او پایلوټ بالون دآلاتو پهواسطهد پورتنیو کـتنوددستگاه تاسیس څرنـگه چهدمځکی سطح ته نیژ دی دجوی پیښو دتحو لاتو اوڅرنـگوالی مطا لعه دتحقیق دجگک اتمو سفیر لهپیښو اوڅرنـگوالی سره نیژدی اومستقیم ار تباط لری پهدی ترتیب سرهدجوی حالاتو دپیشگویی او دپیښو اواختلا لو نو د تحلیل د پاره کـتنی په تیره بیا پهغرنیو سیمو کښې بس نه دی، او پاس دهواد حرکاتو دحالاتو څخه وقوف څهدسینا پتیك لهنظره او څه دجټ دجـگو الوتو نـکو الوتـکو دمصئو نیت دپاره یوضروری کار گڼل کیږې ځکه چهدجټ ستـریم دچټـکو او فوق‌العا ده قوی بادونو دجریان څخه خبرتیا چه په عمومی ډول په ژمی کښی دافغانستان پهفضا کښې لـگیږی دراديو ساند دآلې پهواسطه ورکول کـیدای شې نو له دې کـبله دیو ی دغه ډول ځانـگی تاسیس هم حتمی گڼل کیـږی درا دیو ساند و پایلو ټ با لو ن دځا نـگې دجوړ یدو مقر رات د ۱۳۳۸ کال په اول کښی دخارجی ماهرانو ترنظر لاندیونیول شول‌اود۳۸ کال پهآخر کښې‌دهوایې‌ملکی‌ریاست‌نکار کوونکو لهخوا په عملی اوامتحانې توگه‌رسماپر انستل‌شوه‌اودرادیو ساند لومړیه آلهدهیواد په صافه هوا کښی‌جگه شوهوروسته بیادیولړ تجربی عملیاتو نه‌پس‌درادیو ساند کتنوشوق پیداکړ او دجوی حالا تو دپـیشگو یی په نقشه باندی پهڅکیسو ایښودلو کښې‌هم په داخل کښې لههغه استفا ده کـیږ ي او هم خا ر ج تهمخابره شوی او کـیږی، درادیوساند کـتنه د کابل پههوائی میدا ن کښې دور ځې یوځل دپایلوت بایلون کښی دورځې دوه ځلې په ا وه‌نیمو بجواو یوه نیمه بجه‌کـیږ ي بایدووایو چهدپورتنی هوائی کـتنی تاسیس یوازې دسمت‌او بادسرعت لهنظره دپایلوټ بالون دالی په وا سطه سمد لاسه دهو اپیژ ندنې مؤسسې د جوړیدو داول نه دکابل او کند هار په میدان کښې کیږ ي او د رادیوساندآ له چه‌پهسمت اود باد پهسرعت علاوه دهوار طوبت دهواد تودوخی درجه اودهوافشارهم بیلو بیلوطبقوته مخابره‌کول دافغانی کـار کـو نـکو دروز لو نه

وروسته په کار واچول شوه دراديو ساند آله د کابل په ميدان کښې په منځني صورت خو جـکو الې يې (۱۵۰۰۰) متره جوي حالات مخابره کوي او دهيواد په ختيز گاونډيو هيوادو کښې دهغو کتنې ډير اهميت لري ددغه ډول څانگې تاسيس د ملکي هوايي رياست يوه ستره کاميابي گڼل کيږي .

۲- د هوا پيژندلو دسامان برابرول اوذخيره دمربوطو آلاتو دترميم ورکشاپ او دستيشنونو دکتلو چارې .

دهيواد په بيلو بيلو ځايو کښې دجوي متعددو او مجهز وستيشنونو دسروي او تاسيس او دراديو ساندو، پايلوټ بالون ددستگاه د تاسيس سره سرة د ذخيري سامان او لابراتوار اودسامان دغو نيو لودد يو گانو او د دستگاو مستعمل سامان دترميم دورکشاپ د تأسيس ضرورت احساس کيده څرنگه چه د هوا پيـژندلومو سسه په ۱۳۳٤ کال کښې د نړۍ د هوا پيـژندلو دموسسې په غړيتوب منل شوي نو د مربوطه ؤيسنو نو د هوا پيژاندلو يو شمير سامان او آلات ورته دمرستي په ډول د نومړي سازمان څخه ور کړی شوي او هم يوه اندازه سامان د ملکي هوائي رياست دهواشناسي د موسسې له خوا خريد اري شوي دي .

چه په ؤيسنو کی د دغو آلاتو د لگول يو شمير را ليږلی شوي او هم د دغو سامانو په احتياطي ډول اضافه برخه په د يپو گانو کښې د ذخيري په ډول موجود دي .

دهوا پيژاندلو دمربوطو لوازمو او سامانو دترميم او برسيره کولو د پاره د تخنيك اوور کشا پ يوه څانگه پرا نستلې شوې ددغي څانگې د کار کو و نکو وظيفه د ؤيسنو نو پاملرنه او کتنه ده چه د ضرورت په وخت کښې د ؤيسنو لازم کتنه و کړي او په ؤيسنو پاملرنه و لري سږ کال د ملکي هوايي ريـاست د کابل په هوايي ميدان کښې د هوا پيژ اند لو د يو عصري مجهز او بشپړه ورکشاپ اولابراتوار په تاسيس موفق شو په دغو لابراتوار و او ورکشاپو کښې لکه بارو مترونه او نور دهوا پيژاند لو هر ډوله هغه سامانونه او لوازم ترميم کيږي چه پخوا به په خارج کښې ترميم کيدل دراديو ساند آلي ترمومترونه ، باد نما جنريترونه او لمو بل سنجونه ؤول په ښه ډول برسيره او د استفادې وړ هم تـر هيميد لی شي او هم يوه دهيا ګرو ستات آله چه دسنجو نو د رطوبت درابر سيره کو لو دپاره پکښې نصب ده د برسيره کولو او ترميم کار کوي .

د ۱۳٤۱ کال نور په مياشت کښې د خارجي متخصصو په ګډون يو هيئت دغزني کند هار ـ لښکر ګاه فرا او هرات دؤيسنو نو دچارو دکتنې ليدنې د پاره دغه سيمو ته ليږلی شوی چه دؤيسنو نو دچارو د کتنې په ترڅ کښې يې ځنې ساما نونه ترميم او يو اندازه نوی سامان دغو ؤيسنو ته ور کړی دی دغسې نور ډير هيئتونه دؤيسنو نو د تفتيش د پاره وخت نا وخته ليږلی شوي او مربوطه چارې يې د نژ دی څخه ليد لی او مشکلات يې ورته رفع کړی دي .

داقلیم اوجویی اوضاع دپیژاندنی پیشگویی :

دفور کاست څانګه ـ دهوا پیژاندلو دلویو خدمتو اوو ظایفو دجملی څخه چه دهوایی اوضاع پیښویی کنټل کیږی دهوایی ناڅاپو حوادثو اود خطرنه دالوتکو او مسافرو دامن دپاره دهوا نور دانو دډیر ضرورت دمخی دیوی خوا او دخلکو دورځنی حیاتی فعالیت په نظر دبلی خوا چه لږو ډیر ورته هر څوك ضرورت لری، دملکی هوایی ریاست دپیشګویی څانګی دلومړی ځل دپاره په امتحانی ډول په ۱۳۳۷ کال دوطن دآزادی دبیرته ګټلو دڅلو پښتم کال دجشن په شپږ ورځو کښی د کابل راډیو په ذریعه دهوا دوضعیت پیشګویی دګرانو وطن والو غوږته ورسوله همدغه رنګه تر اوسه پوری یی خپل فعالیت ته ادامه ور کړی دهغو تجربو په نظر چه دهوایی اختلال دنقشو دحل او تعقیب په ساحه کښی افغانی فور کاسترونو تدریجا حاصل کړی دپیشګویی نتیجه دپخوا نه ښه او مخ په انکشاف ده

دملکی هوایی ریاست په مرکز کښی اوس دهوایی اوضاع ۷ نقشی د هوایی مشاهداتو په یوه پراخه ساحه کښی ترتیب او حل کیږی چه دری نقشی یی د خوا وشاه ځمکی دسطح دهوایی مشاهدو او ٤ نوری یی هوادپورتنیو برخو د(۱۵۵۰)مترو (۳۰۰۰) (۵۰۰۰) او (۷۵۰۰) مترو څخه هوایی مشاهدات ترتیبول شی . او په نړدی راتلو نکی وخت کښی به دمخابری د نوی سیستم نږدی په کار اچولو سره دفور کاست دمرکز مرتبه نقشی (٤٥) عدده ته ور سیږی چه طبعاد فور کاست صحت او سمون به دهوا بازانو داستفادی دپاره دمختلفو پیشګویی په ترتیب کښی ډیره مرسته کړی .

دفور کاست دمرکز دتشکیل لاندی دری څانګی دی .

۱ـ دمخابری څانګه ـ چه وظیفه یی دذیعلاقه ملکو نو دځمکی دمخ او پورتنی برخی څخه دهوایی اوضاع رپور ټونه اخیستل دی .

۲ـ دنقطی ایښودلو څانګه ـ په دغه څانګه کښی دمخابری دڅانګی نه درمز په ډول اخیستل شوی رپور ټونه ترجمه کوی او دنقطه ګذاری دنقشی دمخی دتحلیل دپاره د تحلیل څانګی ته سپاری .

۳ ـ دانالیز او نقشی دتحلیل څانګه: دغی څانګی ته چه دهوایی حالاتو دنقطی ایښودلو نقشی لیږلی کیږی وروسته له هغه په فشار او تیمپ دقیکو تحلیل او ترسیم او دخارجی مشاورینو په مشوره سره دتخمین اختلال دګړند حرکت او استقامت او پیښی دځای ټاکلو افغانی فورکاستر ونه زمونږ دهیواد دمختلفو برخو نه دراتلونکو ۲٤ ساعتو داخستی شوی پیشګویی نتیجه دباختر آژانس ته لیږی چه دکابل راډیو او اخبارو نو په ذریعه پرې ګران وطن وال خبر شی .

دکلیماتولوژی یااقلیم پیژاندلو څانګی دملکی هوایی ریاست دذیعلاقه مو سسو

(باقی په ٥٤٦ مخ کښی)

دکابل ښاروالۍ تشکیل

ښاروال ښاغلی پوهاند محمد اصغر
مرستیالی « امرالدین عبادی
اداری رئیس « محمد نبی
دکاراوجوړونو رئیس ښاغلی مهندس عصمت‌الله عنایت سراج
دتشکیلاتو رئیس اودتبلیغاتو آمر ښاغلی محمد یونس حیران
دحفظالصحی رئیس ښاغلی ډکتور محمد آصف فقیری
دښاروالی د انجمن منشی ښاغلی محمد کبیر نورستانی
دپامیردجریدی مسئول چلوونکی ښاغلی محمد رویدارمرزی
دمحاسبی لوی مدیر ښاغلی حاجی محمد انور
دکار او جوړونو فنی مدیر ښاغلی غلام حیدر

کابل ښاروال ښاغلی پوهاند محمد اصغر

فنی مشاور ښاغلی رمضان
اداری مدیر « عبدالقدیر
داوبورسولو مدیر « محمد کبیر
دصحی انجنیری لوی مدیر « انجنیرعبدالغفور
دکارلوی مدیر « محمد بصیرسمیعی
دپارک دسینما لوی مدیر « محمد عیسی یعقوبی
دترافیک لوی مدیر « ډگرمن امان‌الله حیدری
دتنظیفاتو « « حبیب‌الله
دلوازمو « « فقیرمحمد

د پاڼومدیر	ښاغلی محمد ابراهیم
د محاسبی مرستیال	« محمد علی
د تصفیې مدیر	« صالح محمد
د وارداتو مدیر	« امیر محمد
د عامو خدمتو مدیر	« نوراحمد ملال
د محیطی حفظ الصحی لوی مدیر	« روح الله مهتدی
د ترمیماتو مدیر	« محمد یوسف
د اوبو رسولو فنی مدیر	« محمد اصغر

د کابل ښاروالی د ناحیو مدیران

د لومړۍ ناحیې مدیر	ښاغلی ضیأ الدین « امیری »
د دوهمې « «	« عبدالسلام
د دریمې « «	« عزیز احمد پنهان
د څلورمې « «	« عبدالحمید
د پنځمې « «	« سید مجتبی
د شپږمې « «	« نورالحق
د اومې « «	« محمد عمر کندهاری
د اتمې « «	« پاینده محمد
د نهمې « «	« رحمت الله
د لسمې « «	« غلام رسول
د پغمان د ښاروالی «	« عبد الودود

....

د کابل ښاروالی فعالیتونه

د ساتنې او څارنې چاری :

سربیره پر اداری چارو او هغو او امرو چه د ځینو ترمیم طلبو برخو د ترمیم په باب فنی او برآوردی هیئتو ته صادرشویدی د سیند دیوالونه د شوروی سفارت نه ترمخ او نوری د پلیو لاری ، د نوی ښار د پارك ، قهوه خانه د علاؤ الدین پمپ هوس او د میرانو د جومات رنګول ، د شاه دوشمشیری د جومات او د مراد خانیو د جومات د ږبرو فرش لېږید ونکی پل او د ښاروالی ملکیت اپارتمان ترمیمول او د ګذرګاه د پله او د شاغاسی د پله ، د باغ عمومی د پله ، د شاه دوشمشیری د پله ، د بی بی مهرو (رح) د زیارت رنګول ، د غه راز د نخاس د جومات او د شیرپور د جومات د زینې ترمیم او رنګول ، د شوربازار د تاویلخانی ترمیم او کاه ګل کاری ، د ښاروالی د تشنابو

بشپړول ، دښاروالۍ دوداني ددوهم پوهڼ ځاکول اودښارد کشافتو لرې کول لو
چارې د ښاروالۍ د ترميماتو دمديريت له عمده اجرآتو څخه دي .

دکاراوساختمان (جوړونې) چارې :

په ۱۳٤۱ کال کښې چه دکابل ښاروالۍ انکشافي بودجې دپلان وزارت ته
وړاندې شوې دښار په بيلو بيلو ساحوکښې اتلس پروژې د۰۰ر۹۳۵۹۷۵ - افغانيو
په حقيقې بيه منظورې شوې . دکابل دعمومي پلان دسروې کارنژدې په سلو کښې
پنځه څلويښت ختم شويدی چه دغه ربوټ دمتخصصينو دکار له اول څخه يعنې د٤۱ کال
د زمرې له مياشتې څخه د٤۲ کال د زمرې ترمياشتې پورې پدغه برخه کښې عملي چارې
شويدي

توپوګرافي چارې اواناليتي شبکې :

په څلورو کلاسوکې دتونکوليشن اجراکول دتونکوليشن دترصد ځايو موندل
اوټاکل سرته رسيدلي اودترصد په ځايوکې سمنتي پيلرونه درول شويدي او پاوه ځايوکې
برهيدونه نصب شويدي چه دهغو له سرڅخه دمثلثي زاويې په صورت دتونکوليشن ځايونه سره
ونښلوي او په افقي اوعمودي توګه دسرحد نتيجې قيد شي .

داسترنومي نقطه دکارتوګرافي دپخوا ني ودانۍ په څنګ کښې تعبيه شوې او
دشپې له مخې په هغه ځاى کې ترصد اجرا اوزاويې تثبيتيږي اودتونکوليشن دکرښو
د شبکو ټاکلو له پاره دکاردفيات نقاط نصب او په نژدې (۳۰۰) مربع کيلومترو
کښې پرا ميدونه هم درول شويدي اودښارپه پنځوسو بيلو بيلو ځايو کښې اناليتي
شبکې ايښودل شوې اوپه اساسي کرښو يعنې دښار په واټو کښې په (۳۸) کيلو مترو
فاصله پلو نومتري اجرا شوې او په بيلو بيلو ځايوکې (۷۵) سمنتي پيلرونه نصب شويدي
ترڅو که لاندې شبکې لکه دمخا براتو ، اوپورسولواو برښناچارې په برخه اندازه
دتوپوګرافي په نقشه کې شامل شوې اودتوپوګرافي دبشپړ کولو له املا چا الخ کې ئې
دجيالوجي معلومات حتمي دي دجيالوجي انجنيرانو په ذريعه تثبيت شوې اوجيافزيکي
اوهيدرولوجي معلومات په خوځو برمه کاريوسره لاس ته راغلل اوله ديرش کيلو مترو
مربع ساحې څخه دفوتوتياد ليت د ماشين په واسطه فوتوګان واخيستل شو ل .
سربيره پر هغه په تنګې سيدانو کښې د يوه پله جوړولو او د لوګر پر سيند د يوه
پله تيرولو د پاره د توپوګرافي چارې بيرته رسيدلي دي

دجيالوجي انجنيرۍ چارې

سم له پروګرامه سره د بيلو بيلو ځايو د جيالوجي مقصد د پاره د عملي
په واسطه څو څو ځايونه کيندل شوي دي چه په بيلو بيلو کښې (۳۰۰۰) مترو
مربع ژورې ځاګانې کيندل شوې دي چه د تجزيې د پاره د هغو ځاګانو او په اوخاوره
په لابراتوار کښې ساتل شوې ده .

دکابل دښار دآينده ضروري او بوتهيه کولو له امله دهيدرولوجي او هيدروجيالوجي

او فیزیکی تحقیقات شو یدی یعنی د متخصصینو په واسطه ځاگانی او و یالی کیندل شوی دی او او به ئی د باکترلوجی او د ډولو فزیکی خواصو له مخې په لا بر اتوارکښی تجزیه شو یدی او د هغو فیصدی کلسیوم ، مالگه او نور تر مطالعه لاندی نیول شو یدی.
تر اوسه پوری د هیدروجی مقصد د پاره (۳۰۰) متره ځا کیندل شوی او د پغمان لوگر او کابل د سیندو له ویالو څخه د او بو ا خیستلو ا ند از ه کید ل همیشه جریان لری .

د پلان طرح کول :

د کابل د ښار د نوی پلان طرح کول چه د مهند سینو او د شورویارشتیکتیانو له خوا شو یدی او دغه لومړنی طرح د ه خو کله چه د جیا لو جی ، هید ر و لو جی او فیزیکی هیدرولوجی په مسألو کښی تحقیقات وشی او پدغه باره کښی ډیرمعلومات لاسته راشی نو هغه وخت به ئی عمومی طرح او نقشه بشپړه شی .

د کابل د ښار د آینده پلان طرح کول :

د کابل د ښار کانالیزا سیون د کابل د ښار او به رسول ، ترانسپورت او مو اصلاتی کرښی هم د مهمو طرح شو یو پلا نو له جملو څخه د ی . هغه اجراآت چه د شور وی متخصصینو له خوا د کابل د ښار د عمومی پلان په با ره کښی شوی دی نژدی په سلو کښی پنځوس ئی کار بشپړ شو یدی او هیله شته تر شپږو راتلونکو میا شتو پوری نور په سلو کښی پنځوس ئی هم بشپړ شی . د کابل د ښا ر د نوی پلا ن په با ره کښی د ترتیب او مشوری د پاره د کار او ساختمان (جوړ و نی) رئیس مسکو ته لاړ او څو محله شوروی متخصصین د کابل د ښار د نوی پلان او د ښارو الی د مصرف په شاؤخوا کښی د غور او مشوري له امله افغا نستان ته را غلی دی .

د ښاروالی ودانۍ :

د ښاروالی د ودانۍ د پاره چه(٤۰۰۰۰) ملیونه افغانۍ منظوری شوی وی چه کارئی په سلو کښی سل بشپړ شی له دغی جملی څخه د ری ملیو نه افغانۍ په ۱۳٤۱ کال کښی ورکړ شوی وی او د یو ملیو نو افغانیو د پلان له وزارت څخه مو ا فقه ورسره شوی ده خو د مالیی د وزارت له لیاری څخه تر اوسه پوری اجراآت ند ی شوی او تر استفادهٔ لاندی راغلی سره له هغه هم تر اوسه پوری د ښاروالی د ودانۍ چاری په سلو کښی (۹۷) بشپړی شو یدی چه پاتی کارئی امکان لری چه پخپله د ښاروالی له بودجی څخه بشپړ شی .

د ترافیکو دلوی مدیریت اجراآت :

هغه ترافیکی اتوماتیك څراغونه چه له خارج څخه غوښتل شو ی و به لسو څلو ر لارو کښی نصب او تر استفاده لاندی شوی دی، شل کجاوه والا موټرسا یکلو نه چه په جرمنی کښی جوړ شوی او سل فا لتو ټیر او ټوپ او دوه صندوقه فالتو سامانو نه

د هند جمهور رئیس ښاغلی ډاکټر راداکرشنان هغه وخت چه په کابل کښې د خپلې رسمي استوګنې په موده کښې د کابل ښاروال پوهاند محمد اصغر په واسطه د کابل د ښاریانو تحفه قبلوي

په فرمایښت سره له خارج څخه رارسیدلي او تر استفادې لاندې دي دغه راز د آتنې پېښو د وارسۍ او روغتونو ته د ژوبل شوو کسانو رسولو له امله خارج ته د څلورو بنزو موټرو فرمایښت ورکړ شویدی چه زر په زر به راورسیږي، په واټو کښې د کرښو ایستلو د رنګو خارج ته ئې فرمایښت ورکړ شوی او رارسیدلي دي او له دغو رنګو څخه په واټو کښې د رنګ اچولو کار اخیستل شوی او د موټرو د تګ لارې وربانډې ټاکل شویدي دغه رنګه په رسمي مراسمو کښې د ترتیباتو نیولو او پذیرائي له امله (۲۰۰) کورتۍ او سپین کمربندونه ، (۳۰۰) جوړې بوټ ساقدارې موزې (۲۰۰) سپینې پولیسي خولۍ او د موټرسایکل سوارو (۱۰۰) سپینې (رومر) خولۍ چه له خارج څخه غوښتل شوي وې رارسیدلي او استفاده ورڅخه کیږي ، د ښاري سرویسو د منتظرینو د استفادې له امله (۲٦) اووړي چوکۍ تهیه شوي او په و ځ ځایو کښې ایښودل شویدي؛ ټولې ترافیکي لایحې اوسنۍ ئې د ښار د ننه د ډ ید ځایونه او ترافیکي غرفې د ترافیکو د عملې په واسطه رنګ او روغن شوي او د میونډ د آبدې څخه تر پل خشتي پورې او د شاهي پله په شمال کښې د موټرو له ټکر څخه

د تیریدونکو د ساتلو او د ځکرو د مخنیوی د پاره د لرګیو کټاری درول شوی دی د فه شان د تر ا فیك د مدیریت د کمپ و د انی ختم شوی دی چه استفاده ورځنه کیږی د څرخی د پله د واټ لایحی بشپړی شوی دی، دغه راز دښار د ننه کمپو د لایحې هم بشپړې‌شوی دی .

دحفظ الصحی دریاست فعالیتونه :

تنظیفاتی چاری د تنظیف د عملی د اوو سوو تنو اداری ما مورینو ا و نقلیه وسایلو په واسطه اجرا کیږی .

نوی پروژه:

نوی پروژه د زاړه ښار د کورو جوړولو د پاره د یو شمیر بیت الخلا ګا نو د جوړولو څخه عبارت دی چه له عاشقانو اوعارفانو څخه شروع شوی او د د غسی بیت الخلاو دجوړولو د پاره یو کروړ (لس‌ملیونه) افغانی تخصیص شویدی پله پروژه د نوو عصری‌عمومی بیت الخلا نو جوړول له‌امله‌دښار په څلور له ازدحامه ځکو ځایو کښې‌ده چه دډو او خلکو د استفادی‌د پاره‌دښار په څلورو بیلو بیلو ځایو کښې جوړیږې پله پروژه دکشافاتو لري کولو پروژه ده چه‌دکورو دتنظیف اودمچانو محوکولو دپاره‌ده‌او د آزموینی په ډول په نوی‌ښار کښی د پارك‌سینما ته‌نږدې چه‌په دوهمه ناحیه پوری مربوطدی تشکیل‌شوی او له‌یوسل او پنځوسو کورونه زیات ترکنترول لاندی نیول‌شویدی چه سربیره د بیرلو په ایښو دلو ، څارنه او دکشافتو په تشولو ، دکورو د بیت الخلاګانو او دکور دمحیط دحفظ الصحی صحی څارنه‌هم کیږی.

دریمه پروژه دمحیطی حفظ الصحی له پروژی څخه عبارت ده چه‌په عمومی ډو ګـه دښار سرکو او بازارو تنظیفـاتی څارنه‌کـوی چه‌دخوراکی‌شیانو ددکانو هوټلو او سموارچیانو اونورو دروغتیا له‌مخی څارنه کوی‌ښاروالی دښار په‌بیلو بیلو ځا یو کښې دکوچنیانو دپاره یوځو باغچی‌هم جوړې‌کړې‌دی اوځو نورې باغچې‌د پروژې‌تر جوړونه لاندې دی‌ځـکه‌په نوی‌ښار، دپروان په‌کارته او په نوروځایو کښې دکوچنیانو دپاره باغچې په‌نظر کښی نیول شوې دی کوچنیا ن استفاده ورځنه کوی‌ځو په‌زاړه ښار کښې دغه موضوع په‌نظر کښې‌نه‌ده نیول شوی ځکه دغه موضوع دکوچنیانو د پاره دروغتیا خطر پیدا کوې‌دغه‌راز په زاړه‌ښار کښې ځوداسی کورونه شته‌دی چه‌بیت الخلا ګانې ئې دکوڅې دتنګوالی‌د یو له‌بله نږدی‌والی او دتیارې په‌اثراصلاح کیدی‌نه‌شی‌نوسم له نوې پروژی سره‌داسی په نظر کښې دی چه‌په‌هر ګـذر کښې ځو یو له‌بله سره نږدې کورونه و بیری‌او دروغتیا دنقشو دشقو له‌مخی دهماغه ګذر دکوچنیانو د پاره باغچی ورځخه‌جوړې او دهغو کډ چنیانو یه استفاده کښې ئې بریږدی چه‌له‌یو بی‌خوا به‌هغه‌د ګذر نه‌اصلاح کیدونکی کشافتو نه‌له‌منځه لاړشی له‌بلی‌خوا به د کوچنیانو د پاره باغچې جوړې شی، دمربوطو باغواصلاح کول هم په‌نظر کښې نیول شویدی.

داوبو رسولو عمومي چارې :

دغې ښاګڼې نوې پروژه دښار په دریو برخو کښې لکه په (نوي ښار، زاړه ښار او کارته) کښې دښاري شبکې له تیرولو څخه عبارت ده، ددغې ښاري شبکې ترڅنګ دجاپان

په کابل کښې دپښتونستان په وات کښې دخیبر رستوران ترمخ فوارهلرونکی حوض

له ګوشو کمپنۍ سره شوېدې چه نلونه او نور سامان ئې په دې ورځو کښې کابل ته رارسیدلی او دشبکو کار دهمدې کال دلېم او لیندۍ دمیاشتو څخه شروع ګیږي البته سربیره دپغمان او دعلاوالدین دځاګانو پراو بو ددغې شبکې او دکابل دښار دپاره به دفرعي لهاو بو څخه هم استفاده وشي سربیره پردغه شبکه د(۲۵۰) نلو تیرول د حریق ضد سلو نلونو سره په نظر کښې نیول شوي او عملي به شي.

دروغتیا د انجنیرۍ چارې:

دروغتیا انجنیرۍ په سږ کال کښې دغذائي مرکزدنابناپاخو، دلبنیات پلورونکو قصابانو، کله پخوونکو، کبابیانو رستورانو، میوه پلورونکو اونورو دکانو دپاره چه خوراکي شیان لري دروغتیانقشه طرح شوي دروغتیا او دعامې روغتیاد ګټورو موادو سره نوموړو دکاندارانو ته ورکول کیږي او دخوراکي شیانو څارنه د روغتیاپالو په ذریعه سره کیږي.

د تشکیلاتو ریاست اجراآت :

د تبلیغاتو چاری: د پامیر جریدی له ښار یانو څخه د ښاروالی د فعالیتوا بلاغیو او هیلو په منعکس کولو او د ښاری مسأ لو په چارو کښې د ښار یانو همکاری جلب کړی او د ښاروالی او ښار یانو ترمنځ ئی د فکری ارتباط وسایل برابر کړی دی او د خپلو خپرونو په لړ کښې ئی ګټور معلومات ورکړی دی او د کابل محترمو ښار یانوته ئی موقع ورکړیده چه د ښاری مسأ لو په باب د خپلو نظریو او انتقا دانو په څرګندولو کښې استفاده ورځخه وکړی، دغه راز د دغی جریدی کار کوونکو د ښاروالی له مربوطو څانګو څخه د ښار یـانو محوا بونه، نظـر یـی او انتقا دونه لاس ته را وستلی او د ښار یـانو پـه عامـو ا نظا رو کښې ئی منعکش کړ یدی، سربیره پر هغه د پامیرجریدې دارتزاقی موادو او د عامه ضرورت د نورو موادو د نرخنامو د خپرولو له لیاری د ښار یانو د هوسایی او د نرخو د تثبیت د پاره خدمت کړ یدی او د ښاروالی له مقرراتو څخه د محتکرینو او متخلفینو د جـرایمو د لستو خپرولو له لیاری د یوی انتبـا هی وسیلی په حیث یی فعالیت کړ یدی .

د لسګو نو ناحیو چاری: د لسګو نو ناحیو مدیر یتو له کابل ښار یانو څخه د شاهی کرایی تحصیلو او په برخه کښې د کورو، سرایو د کانو او اپار تمانو د صفایی د محصول په اخیستلو کدې د ښار د کاندارانو او کاسبانو ته د صنفی جواز لیکو په ورپشلو د کابل د ښار د خلکو داحصا یبی او د عسکری مکلفیت د چارو په وارسی کښې د معامله دارانو په جلب او د هغوی د اصولی مرحلو په پوره کولو کښې له وزارت خانو، مؤسسـو او دولتی ادارو سره په همکاری کښې او د خپلو مربوطو او متعلقو تنظیفاتی چارو په وارسی کښې او لـکه د ښاری نقشې څخه د خلاف، ودانیو څخه بې اجـازی ودانیو څخه د منع کـو لو د تعمیر اتی مسأ لو او د دعواګانو د حل کو لو له قبیله په تعمیراتی چارو کښې د ښاروالی د مقرراتو په تعمیلو لو او څارنه کښې فعالیت کړ یدی دغه شان د ښار یانو د ارتزاقی او مصرفی موادو د نرخنامو توزیع کول او په مربوطو منطقو کښې دروغتیا د مقرراتو تطبیقول، د زیږ یدنو مړو او وادو کولو داحصاییو ترتیبول او تهیه کول او د بیځایه او مضرو عادتو او رسومو څخه مخه نیول د ناحیو د مدیر یتو له وظیفوی چارو څخه دی چه ټو لې ئی سرته رسولی دی.

د عامو خدمتو اجراآت:

د عامه خدمتو مدیر یت د ښار یانو په همکاری سره نه یوازې نرخنامی د کاندارانو ته توزیع کړ یدی بلکه لکه کابل راډیو، د انیس د ملی ورځپانی او د پامیر د جریدی په ذریعه یې د کابل د ښار د خپرو نو په وسیله له نرخ ټاکلو سره ټول ښار یان هم خبر کړ یدی پخواچه په هرو پنځلسو ورځو کښې (۷۳۲) قطعی نرخنامی د کاندا رانو ته توزیع کید لو اَوس

(پاتی په ۵۶۰ مخ کښې)

دهیرمند دسیمې دپراختیا دلوی ریاست تشکیل

رئیس ښاغلی دکتور عبدالوکیل
اداری مرستیال « ......
تخنیکی « « سید وحدت شاه
د کندهار د ملکیتو نو د تثبیت رئیس ښاغلی غلام محی الدین
د لښکرگاه « « « « سیدعباس
اداری رئیس « ......
د افغانی دستگاه رئیس « محمد یعقوب لعلی

د تخنیکی معاونیت

اداری آمر « فتح محمد
د بودجې لوی مدیر « عبدالرسول پښتون
د مخصوص قلم لوی مدیر « یاقوت شاه ضمیر
د املاکو لوی مدیر « عبدالستار ضیاء
د کرهنې لوی مدیر « عبدالحکیم
د پراختیا لوی مدیر « شاه محمد
د کرهنې د ودانیو لوی مدیر « محمد ابراهیم سپاهی
د ناقلینو « « عبدالغفور صدیقی
د کرهنې د محاسبې « « سیدعلیشاه
د لښکرگاه د ودانیو « « عبدالرحیم
د کمپنۍ د تصفیې « « سید محمد

د چاه انجیر د دستگاه

د انجنیرۍ لوی آمر « انجنیر محمد امان

د چاه انجیر د افغانی دستگاه

اداری مرستیال ښاغلی محمد کریم نصرتی

د ودانیو دفنی څانگې

عمومی آمر « میرحسین سادات
د خدمتو او مامورینو مدیر « عبدالوهاب فرزانه
د هایدورلوژی
د لوی مدیریت مرستیال « غلام دستگیر شمع

دظاهرشاهی و یالی دآبیاری مدیر	ښاغلی میرحسین
دتخنیکی معاونیت انجنیر	ښاغلی محمدرحیم
دلښکرگاه دلیسی تدریسی مدیر	ښاغلی محمدجان صافی
دښوونې اوروزنې مدیر	ښاغلی پاینده محمد کشککی
دعامې روغتیا مدیر	« دکتور غلام حضرت
دکندهار په حوزه کښې دملکیتونو دتثبیت مدیر	ښاغلی سیدفیض محمد
دکرهنې دنسل اخیستلو مدیر	ښاغلی محمد موسی
دگرشك دروغتون سرطبیب	ښاغلی دکتور محمدسرور
دعمومې محاسبې مرستیال	« شاه نعمت الله
دتاد یاتو مدیر	« محمد کریم ستومان

د هیلمند د سیمې د انکشاف دلوی ریاست او د افغانی دستگاه مامورین په کابل کښې:

دنمایندگی او دافغانی دستگاه رئیس ښاغلی عبدالحی قاضی

دافغانی دستگاه مرستیال ښاغلی محمداعظم

دکابل دنمایندگی مرستیال او دخیبر رستورانت آمر ښاغلی محمدعلم

فعالیتهای ریاست عمومی انکشاف

وادی هیرمند

امور توسعهٔ زراعتی :

این شعبه در ظرف سال گذشته توانست که اهالی را تشویق و ترغیب نماید تاازهمه‌اولتر به‌اعمار یك تعداد منازل نشیمن کم‌مصرف وصحی بپردازند. روی‌همرفته‌تعداد [illegible] رهگذر به زارعان در تمام ساحه ها اعمارشده درحدود پانزده‌تعمیراست.

معاونت هاییکه ازاین رهگذر به دهقانان حوزه صورت می گیرد شامل تهیهٔ سنگ تهداب - بناء و نقشهٔ تعمیرات میباشد صاحبان منازل پول مواد وعمله را در ظرف سال به اقساط جداگانه می پردازند .

باثر رهنمایی‌های کشت پنبهٔ سال جاری‌مردم بر ٤٤۰۰۰ هزار جریب زمین بالغ میشود همچنین شعبهٔ توسعهٔ زراعتی همواره از بذر پنبه مراقبت نموده و را جع به‌آبیاری- خیشاوه - وقلعهٔ آن وقتاً فوقتاً دهقانان رارهنمایی وهمراهی میکنند .

دستگاه حلاجی

این دستگاه که عنقریب فعال میشود بچهار حصه مشتمل است که در فی ساعت ۱٤ عدل پنبهٔ محلوج (عدل مساوی ۵۰۰ پوند) را تولید میکنند .

قیمت این دستگاه بشمول تعمیر آن به مبلغ ۱۸۰۰۰۰ دالر تمام گردیده‌است.

در سال گذشته به اندازه پانزده تن انبار مصنوعی و آلات زراعتی از قبیل

کراچی دستی قیچی ، بمبه های دوا پاشی وغیره آلات برای اهالی فر و ش و یك قسمتی هم به منظور تشویق طور رایگان به ایشان داده شده است. همچنان یکمقدار تخم جوب ونبات نیز طور رایگان برای علاقمندان آن توزیع گردیده است .

مقدار تخمیکه سال گذشته از طریق کمك های خارجی امریکا وارد شده بالغ بر ۲٤۱ پوند میگردد که یك مقدار آن بدسترس زارعان گذاشته‌شده است .

این شعبه نه تنها به امور فوق الذکر توجه دارد بلکه احصائیهٔ بذر یات و محصولات زراعتی را در ساحه های پروژه وی همه ساله اخذ واز آن استفاده مینماید بدینترتیب سالانه بهزاران جریب زمین کشت وزراعت میشود .

جنگلها :

قبل از غرس نهالها به اندازهٔ ۱۷۸٤۸۹ متر جوی سابقه پاك و۲۲۳۶۲ مترجوی جدید برای غرس و آبیاری نهالها حفر کرده و به تعداد ۲۰۱۲۲۷ غوچه جهت‌غرس نهالها کنده شده که در همه بهزاران اصله وقلمهٔ نهالهای مثمر و غیر مثمر غرس و بصدها سیر تخم نباتات و درختان در قوریه های مربوط هم بذر گردیده است .

همچنان در قسمت غرس اشجار وبته‌های زینتی نیز اقدامات عملی صورت گرفته که از همهٔ آن نتایج مفید و مثبتی حاصل شده است .

شعبهٔ ناقلین :

شعبهٔ ناقلین معاونیت زراعتی وادی هیرمند ازتاریخ ماه‌میزان۱٤۱الی اخیر سنبلهٔ ٤۲ به‌اسکان وتوزیع زمین برای رؤساء ۱۳۵ ـ خانوار ناقلین اقوام مختلف درنقاط زراعتی وخارج زراعتی موفق شده است. هکذامراتب اسکان وتوزیع ۲۳۲ ـ خانوار تحت اجراء میباشد .

شعبهٔ املاك :

الف .ـ شعبهٔ فارم ماشینی .

بنابر صوابدید دولت وسعت فارم‌ماشینی درحوزهٔ مارجه از ساحهٔ ٤۰۰۰ جریب سال۱۳۳۹ بهرقبهٔ ۲۰۰۰۰ جریب درسال ٤۱ تغییر یافت . ساحهٔ این‌فارم ها دروادی هیرمند تاآواخر پلان پنجسالهٔ دوم در حدود اضافه تر ازیك لك جریب زمین وسعت می یابد . دردوران فعلی فارم ماشینی پنبه وگندم بحیث‌تولیدات عمده شبدر بصفت‌کود سبزجهت تقویهٔ زمین‌تحت بذرگرفته شده‌است که‌باثرآن منا صفهٔ اراضی تحت کارپنبه ونصف دیگرآن گندم کشت‌گردد . شبدر بعد از رفع حاصل بحیث کودسبز جهت تقویهٔ حاصلات پنبه‌که بعداً کشت‌میگردد استعمال میشود .

ب:شعبهٔ اراضی :

تاکنون توسط این‌شعبهٔ برای بیش‌از ۲۰۰۰ـ خانوار ناقلین از اقوام نقاط مختلف مملکت در وادی هیرمند اراضی توزیع گردیده است که‌از آنجمله تخمیناً ۱۰۰ـ خانوار آن درظرف ششماه اخیراسکان شده اند .

ج: شعبهٔ سروی خاك :

نقشهٔ تصنیف برخی ازاراضی تارنك ، مارجه وقسمت از شمالان تکمیل و فعلاً مطالعهٔ اراضی خوزه درویشان تحت کار بوده و بهاسرع وقت اختتام می پذیرد .

نتایج اجراآت این شعبه برای امور انکشاف اراضی دستگاه سا ختمانی افغانی بحیث رهنماء بوده و بکمك آن اراضی غیرقابل انکشاف مشخص ومانع انکشاف بعدی آنشده وازمصرف بیجاجهت هموارکاری جلوگیری بعمل می آید درظرف ششماه اخیر تصنیف اراضیزراعتی شمالان صدفیصدو درحوزهٔ درویشان بحدود نود فیصد تکمیل شده است .

د :- شعبهٔ واردات:

برای اینکه اراضی مربوط حکومت خاره ولامزروع باقی نماند زمینهای مذ کور توسط اینشعبه باجاره داده میشود زمینهای قابل اجاره سالانه درحدود سههزار جریب زمین بالغشده وحق الاجاره اینزمینها تحت تحصیل گر فته میشود .

شعبهٔ تعمیرات :

درددوران سال ۱۸۱- بابمنزل درحوزهٔ شمالان باشش باب تعمیر در بلاك ٦- مارجه برای ناقلین مربوطه اعمار شدهاست . همچنان درضمن جریان ساختمان های مربوطه بهناقلین پانزده باب ساختمانهای موردضرورت دیگر نیزدرساحه های مختلف اعمار شده است .

شاپ ترمیماتی :

این شاپ از بدو تاسیس تاکنون آلات و سامان تخنیکی از قبیل ترکتورهاو غیره را بقدر امکان ترمیم و اصلاح نموده است .

شعبهٔ نسلگیری :

۱ - دستگاه لبنیات این دستگاه مشتمل از ماشین پاستورائیزرشیرهموجنائیزر قیماق کشی ، مسکه کشی ، پنیر سازی ، شیر یخ سازی ، قالب نمودن مسکه ، بوتل شویی ، سردکنندهٔ شیر ، تانك ذخیره بایلر و ماشین های سرد خانه به مقصد ذخیرهٔ تولیدات و محصولات دستگاه میباشد که فعالیت های آن جاریست که ظرفیت این دستگاه بصورت عموم روزانه ۱۰۰ گلین شیر میباشد .

همچنین در تربیهٔ گاو ها از نسل دورکه علی الخصوص بین برونسویس ووطنی نتیجهٔ خوبی از لحاظ تولیدات شیر، گوشت و قلبه بدست آمده و بهاثر این مفکوره از جوانه گاو های نو برونسویسی - ساهیوال - ترپارکر نسلهای دورگهاخذ و نسل های مذکور هم قسم خالص نگهداری میکردد .

در سال گذشت در تعداد گاو های شیری ۱۵ فرد اضافه شده و باینصورت مقدار تولیدات شیر چه از لحاظ تغذیهٔ مناسب و چه از مدرك علاوه شدن این گاو ها ۳۰ فیصد بلند رفته است .

تعداد نرگاو های که برای ناقل در ۹ ماه گذشته توزیع گردیده به ۷ - فرد نرگاو میرسد و همچنین به تعداد یازده فرد دیگر بغرض فروش در بازار عرضه شده است . همچنان بتعداد ۲۴ فرد گوسالهٔ نرو ۲۵ فرد گوسالهٔ ماده دو جریان سال تولید و تربیه شده است .

از برج حوت ۴۱ - الی ۱۵ جوزا ۱۳۴۲ به تعداد ۶۵ بیضه تخم مرغ خانگی از نسل نیوهمشیرو ۵۶ بیضه تخم مرغ آبی از نسل وایت پیکنگ‌دگک که نتیجهٔ خوبی داده به اهالی غرض انتشار وازدیاد نسل بفروش رسانیده شده است .

همچنان در اخیر برج حوت ۴۱ به تعداد ۸۰۰ قطعه جوجهٔ یك روزه از نسل وایت لگهارن ذریعهٔ کمك های خارجی امریکا از بیروت تورید وتحت تربیه گرفته شده است .

پلانهای آیندهٔ تربیه مرغ :

۱ - تربیهٔ مرغ خانگی به مقصد تجارت و اهمیت اقتصادی آن وسعت داده میشود در نظر است که به تعداد چهل و پنجهزار بیضه تخم جوجه کشی شده و تعداد زیاد آن بعد از مدت هشت هفته به فروش رسانیده شود .

۲ - دو پایه ماشین جوجه کشی هر یك به ظرفیت ۲۵۰۰ بیضه تخم با یك تعداد وسائل ضروریهٔ پرورش جوجه از طریق اداره همکاری بین المللی امریکا وارد شده است .

۳ - چهار تعمیر برای چوجه کشی و تربیه تخم گذاری مرغها تحت ساختمان بوده و در ششماه آینده تکمیل میگردد .

٤ - همچنین یك پایه جنریتر دیزلی به نزدیك تعمیر مرغخانها بغرض استفاده در مواقع ضروری تهیه و نصب میگردد تا در صورت بروز خرابی در برق آبی ازان استفاده شود .

شعبهٔ نسلگیری در عرصهٔ پنجسال گذشته بنابر انتخاب و جوره نمودن قچ های سفید ومطلوب یك تعداد گوسفند های بدست آورده که رنگ و پشم آنها سفید ووزن پشم حاصله بطور اوسط چهارونیم پاو و همچنین مقدار گوشت آنها از ۱۰ الی ۱۵ پاو زیاده تراز دیگر گوسفندان اصلاح ناشده میباشد .

شعبهٔ نسلگری فعلا به تعداد ۴۲ فرد قچ های سفیدوقوی الجثه را برای نسل گیری مالداران جهته فروش آماده کرده است .

بمنظور تربیهٔ حیوانات شعبهٔ نسلگری در حوزهٔ نادعلی - مارجه یك یك اراضی را بصورت فارم تجربوی جهت تهیهٔ علوفهٔ حیوانات تحت استفادهٔ خویش قرار داده تا بدینوسیله علوفه موود ضرورت را حاصل بتواند کرد .

همچنین این شعبه در نتیجه یك تعداد اسپ های مورد وزارت دفاع ملی وتولید قاطر جهت ضرورت دهقانان ساحهٔ وادی هیرمند مصروف فعالیت بوده، یك تعداد نسل

خارجی را جهت بهتر ساختن نسل های وطنی تو رید وهم نسل های بهتر و طنی را از دیگر مواضع بدست آورده است .

فارمهای تجربوی :

این شعبه ۷٦ نوع گندم و جو داخلی و خارجی رادرتجربگاه های بولان ومارجه تحت تحقیق و تجربه قرار داده است .

همچنان از ۲۷ نوع علوفه در تجربگاه مارجه از ۱٦ نوع بولاف در تجربگاه بولان ، از ۲۱ نوع رشقه زرع شده در تجربگاه مارجه نتایج مفید و مثمری حاصل شده است .

دستگاه ساختمانی افغانی :

این دستگاه در پهلوی اجراآت روزانهٔ خود بقوت وسایل دستداشته عصری و کارکنان ورزیدهٔ خویش در ساحهٔ انکشاف اراضی مثل احداث کانالها، حفر چاههای عمیق ، بر چاله ، جویها و انهار عملاً کارهائی کردة است همچنان ساختمان پل های دلاآرام ، فراه رود ، جیجه ، شنیز نهرهاشمی ومراقبت سرکهای مربوط بداخل پروژه از اجراآت عمدهٔ و قابل تذکر این دستگاه میباشد .

علاوةً یکتعداد عمارات و ساختمانهای عصری خرد و بزرگ در نقاط مختلف پروژه های مربوط اعمار شده که برخ آن تکمیل و بعضی آن در شرف اکمال میباشد .

توسعه و تقویه کمپ های ساختمانی :

اصلاح ـ تقویه و ازدیاد در بنا ها و تسهیلات کمپهای چاه انجیر ، درویشان تارنك سراج و منزلباغ که ممد اجراآت اساسی وعمدهٔ دستگاه است از مفردات پلان است .
دو منزل رهایش درسال ۱۳٤۱ تکمیل گردیده است ـ یك خانهٔ دیگر یکه در لشکرگاه تعمیر آن در سال ۱۳٤۲ آغاز یافته بود تا اسد ٤۲ هشتاد و پنج فیصد تکمیل شد و در عین حال کار دو خانهٔ دو منزلهٔ دیگر جریان دارد .

تانك های ذخیره پترول و دیزل چاه انجیر :

اعمار تانك جدید ذخیره پترول در داخل چاه انجیر در سال ٤۱ تکمیل یافت .
حصار سیمی قسمت شمالی کمپ که قبلاً غرض سهولت تعمیر تانك بر داشته شده بود دو باره نصب گردید و هم بطول یك کیلو متر زا بر جدیدی در قسمت شمال چاه انجیر غرض دفع سیلابهای دشتی تکمیل شده است .

دستگاه مولد برق گرشك وسیتم توزیع آن :

ترمیم جنریتردوم استیشن برق گرشك تکمیل و پنج ترانسفارمر ۱۵ کیلوواته در شهر لشکرگاه نصب گردید. لین دوانیی محبس لشکرگاه، پل لشکرگاه، تانك سابق آب وعمارت جدید که نزدیك تانك نمبر ۲ واقع است بالاین ۳۳۰۰ ولته درسه قطار که هریك بطول ۱۱۷۰ متر باشد نیزانجام داده شده است .

سیم ۲۲۰ والته بطول ۷۳۱ درعمارات جدید الاحداث امتداد یافته و چند عدد ترانسفارمرهای ۲۵ کیلو واته نیز نصب گردیده است.

ترمیم مجدد کانال بغرا:

از جملهٔ مفردات این پروژه که ترمیم و استرکاری چهارده کیلومتر کانال بغرا و پانزده کیلومتر کانال مارجه و ترمیم قسمت سنگکاری سربند بغرا ترمیم کانال درویشان و کانال هزار جفت را احتوا میکند کار پالاکاری بغرا از ستیشن ۱۰۰-۶۶ تا ۶۰۰۰-۷۰ بغرا درسال ۴۱ الی اخیر جوزای ۱۳۴۲ انجام شده است.

خاك مناسب برای استرکاری کانال بغرا جستجو شده است ومحل دو کانال بای پاس برای قسمت شرقی مارجه نیز تعیین گردیده است.

پاك کاری کانال .... ۴۵۰۰ متر.

فعالیتهای مدیریت عمومی حفظ ومراقبت معاونیت تخنیکی:

اپریشن و کنترول:

کنترول وعملیات روزمره بندهای کجکی وارغنداب برای مقاصد آبیاری عبارت است از بازرسی و نظارت دروازه های بند و تونل ها و نظارت مقدار آب در بندها وعملیات از دیاد و تنقیص جریان آب از بندها.

آب رسانی در پروژه های هیرمند وارغنداب توسط کانال های بغرا ، شمالان درویشان ظاهر شاهی ترنك صورت میگیرد این کانال ها تماماً دارای سربندهای اساسی است که بصورت فنی ساخته شده ودرطول کانال ها ساختمان های کانکریتی دیگر نیز از قبیل دروازه ها پرچا به ها و دهنه های نهرهای فرعی و شریعه های فرعی برای مقاصد آبیاری تعمیر شده است.

درطول سال گذشته شعبه آبیاری مطابق به احتیاجات زراعتی ودرخواست موظفان زراعت به پروژه های مربوطه آب رسانیده ودرعملیات و بهداشت شبکه های آبیاری داخل پروژه اهتمام داشته است.

این شعبه توسط موظفان آبیاری را پورهای مقدار آب مصرف شده را نیز در بعضی ساحات ترتیب وثبت داشته است:

حفظ و ترمیمات:

این حصهٔ کار مراقبت فنی تمام دروازه های جرهای ثقیل ، توربین ها ، آلات برقی ، دهنه های و ترمیمات متفرقه ، بند ها ، کمپ ها ، کانال ها را دربرمیگیرد همچنین شامل ترمیم و مراقبت روزمره ومتمادی کانالها وزابر ها از قبیل لای کشی ورفع جا منك ولغ از کانالها وزابرها میباشد . مراقبت سرك های بازو ، زابر ها و کانال ها و تعمیر منازل دفاتر موظفان بند ها و کانال ها و آسیاب ها و تهیهٔ سنگ برای اصلاح خرابی آب بردگی درحصه های تحتانی وفوقانی بنا ها و ترمیم خود بناها نیز درآن شامل است.

فعالیت های شعبهٔ صحت عامه هیرمند:

درتمام شفاخانها ومراکز صحی وادی هرمند که۵۶ بستردارداراست پروگرامهای طب وقایوی کلینیک حمایهٔ مادران واطفال معاینه وتداوی اطفال (ذکور و اناث) ونیز پروگرام حفظ الصحه محیطی ووظایف کاربیج منظماً جریان دارد. نفوس این ساحه که عبارت (از ۱۹۰۰۰۰ نفرمیباشد، مراکز صحی مربوط حین مراجعهٔ مریضان بتداوی ومعالجه لازم شان میپرداززد.

وارسی ازپروگرامهای وقایوی:

عبارت از پروگرام مجادلهٔ ملاریا. مجادلهٔ حمای لکه‌دار. واکسینیشن های چیچك محرقه وکولرا. حفظ الصحهٔمحیطی وتبلیغات صحی. حمایه مادران واطفال میباشد که‌فعالیتهای مذکور بصورت متداوم دوام داشته است.

مجادلهٔ حمای لکه دار:

درظرف سال گذشته به‌تفصیل زیردرمساجد، مکاتب، منازل، دکاکین، بازارها محبس ها، هوتلها، واقامتگاهای ژاندارم وپلیس سرای‌ها، پوددری، دی، تی ده فیصد تطبیق گردیده است.

واکسینشن:

۵۷۵۵٤ نفر واکسین چیچك، ۲۹٤۰ نفر واکسین محرقه و۲۰٤ نفر واکسین کولرا شده اند.

پروگرام حمایهٔ مادران واطفال:

شیرپودری وروغنی، صابون وویتامین درد وهفته یك مراتبه طبق مقررات ریاست روزنتون ازشفاها ومراکز صحی بوسیلهٔ اشخاص موظف توزیع گردیده وراپورصرفهٔ آن مسلسل به‌ریاست روزنتون ویونیسف فرستاده شده است.

حفظ الصحه محیطی و تبلیغات صحی:

برای تعمیم مبادیات حفظ الصحه وتفهیم مسایل مراعات صحی آن باهالی وباشندگان این ساحه نشاندادن فلمهای صحی درمورد تربیهٔ اطفال استعمال آب نوشیدنی وحفر بیت الخلا هارهنمونی لازمه بعمل آمده است.

معالجه وتداوی درشفاخانه هاو مراکز صحی:

درپولی کلنیك مردانه لشکرگاه ۲۰۷۹۳ نفرمعالجه و تداوی شده اند.

شفاخانهٔ مستورات

بواسطهٔ این شفاخانه ۸۳۲۱ نفر زن وطفل معالجه گردیده اند.

کلینیك امراض زهروی:

بصورت عمومی مراجعینیکه اشتباهاً عوارض امراض زهروی داشته‌اندو نیز بلااستثنی تمام افرادیکه بحیث مامورو یامستخدم شامل کارشده اند مجاناً معاینات خون شان اجراً

(بقیه درصفحهٔ ۵۵٦)

د کلیو د پراختیا د ریاست تشکیل

رئیس ښاغلی عبدالوهاب ملکیار

اداري مرستیال « محمد سرور

فني مرستیال ښاغلی عبدالصمد بدخشي

د کلیو د انکشاف د عملي روزنې د مرکز

لوی مدیر ښاغلی میرمحمد اسمعیل راحل

اداري مدیر « غلام حسن صالحي

د پلټنې « « محمد کبیر سمیعي

د خپرونو « « غلام حبیب نوابي

د تعمیراتو « « غلام دستگیر سلطان

د ننګرهار ولایت

د پروژو لوی آمر « عبدالواحد نجم

د کلیو د پراختیا رئیس ښاغلی
عبدالوهاب ملکیار

د کلیو د پروژې د پراختیا

د ریاست فعالیتونه

لکه ټولنی د پراختیا پروګرامونه د څرنګوالي په لحاظ د دې څخه عبارت دي چه باید په دې لیاره کښې ټول وګړي د ژوندانه د سطحې د لوړونې لپاره په کومه اندازه چه د دوی توان او قدرت وي ګډ کوشش ته دوام ورکړي . او همدا راز د دولت له خوا د تخنیکي خدمتونو په باب د خلکو د تشویق په غرض د دغه سره مرسته او دغو ته بلنه مناوت ډیر زیات موثر ثابتیږي.

د کلیو د پراختیا لومړنی پنځه کلن پلان او د هغه هدفونه په لاندې ډول دي:

۱ـ په کرهڼه کښې د عصري میتودونو او تکنیکونو د معرفي په وسیله د کلیوالو حقیقي ګټو او د تولیدي محصولاتو پرمخ بیول، د روغتیا او روغتیا ساتنه، کوپراتیفونه د کلیو د اوبو لاسي کارونه او داسې نور.

۲- دجماعتو نو جوړول او برابرول ،دښوونځیو جوړول اودخلکو دژوند دښه والی لپاره دتفریحی ځایونو جوړول اوداسی نور.

۳- په ځانونو کښی دمرستو او کومکو نو روحیه اوحس پیدا کول اود کلیوالو ترمنځ دهمکاری روحیه ژوندی ساتل ددی دپاره چه دخلکو داجتماعی اواقتصادی پرمختګونو ددایمی اساس بنسټ تشکیل کړی.

٤- د یوی داسی اداری جوړول چه د کلو د پراختیا په لپاره کښی دهغو په واسطه غړی وزارتونه و کولی شی چه د کلیوالو دژو ندانه دسویی دلوړیدو لپاره دمرستی او کومك په غرض خپل منابع ددوی داستفادی لپاره دوی ته وسپاری.

نو په دی وجه دټولنی دانکشافی پروګرامونو اصلی غایه اوهدف یوازی د کلیو دخلکو ذهنیت بدلول او په دوی کښی په خپل ځان کښی داعتمادروحیه تزریقول اودښه ژوند اودژوند دښه والی آرزوده.

همدار از په دوی کښی دامفکوره پیدا کول چه د کرهڼی اومالداری د پرمخ بیولو په لیاره کښی ګډ کومکونو اوفعالیتونو ته التفات و کړی اود کلیو دجرګو جوړولو مرکزونه په نظرکښی و نیسی-د کلیو د پلانونو ترتیب اود کورونو اصلاح-روغتیا او دمحیطی روغتیا ساتنه- تعلیم اوتر بیه او اساسی تعلیمونه، واله صنایع او اجتماعی بهبود ددی ټولنی عالی مرامونه دی.

او داټول فعالیتونه په موثر اومرتب ډول سره سرته رسیږی ی مقصدداچه د کلیو د پراختیا په هره پروژه کښی په بیلو بیلو چارو کښی فنی کارکوونکی د پروژی د آمر تر اثر لاندي کار کوی چه ددوی دغه فعالیتونه او کاردفکر په وحدت او نظرسر ته رسیږی.

د کلیو د پراختیاټولنه داول ځل لپاره د یوی کلیو الی اوازمتیا پروژی په شکل په دوه کلیو کښی (شیوکی اوده یعقوب) په امتحانی ډول د۱۳۳۳ کال داسد په میاشت کښی د پوهنی، روغتیا، کرهنی، اجتماعی بهبود اوروستائی صنایعو د یو لړ ګټورو عملی فعالیتونو دښودنی په غرض منځ ته راغله.

دغه پروګرام ډیر ژر خپل اهمیت ثابت کړ ی شو او و ر سر ه د لو مړ نی پنځه کلن پلان درانګ سره یی دیوملی پر وګرام شکل ځان ته پیدا کړ- او کال په کال یی پراختیاومو نده لکه چه د۱۳٤۱ کال تراخره دهیواد په نسبتاً وروسته پا تی سیمو کښی یوولس پروژی جوړی او په کار واچول شوی اولادوام لری، په روان کال کښی دری پروژی نوری پری زیا تی شوی چه ټولی څوارلس پروژي کیږی.

د دی دریو پروژو مقدماتی اړتیاوی پو ر ه شو ی او د پر ا نیستو په شرف دی

مربوطی پروژی په لاندی ډول دی:

شماره	د پروژی ځای	د تاسیس نیټه یی	د کلیو شمیر	نفوس یی
۱-	دشیوکیو پروژه	د۱۳۳۳-اسد	۱۱٤- کلی	-۳۳۷٦۱ تنه
۲-	دلوګر لومړی پروژه	۱۳۳۵-دثور	۱۱۳ »	۳۹۲۱۵ »

پروژه	نېټه	کلي	تنه
۳- د پروان د سیدخیلو پروژه	۱۳۳۸- د حمل	۱۲۰- کلي	۵۲۲۳۸ تنه
۴- د لوګر د ووهمه پروژه	۱۳۳۸- د ثور	-۹۱ »	۵۶۷۵۹ »
۵- د نورستان د لنډۍ سیند پروژه	۱۳۳۸- د میزان	-۳۸ »	۱۶۰۸۰ »
۶- د ځاځي میدان پروژه	۱۳۴۰- د ثور	-۱۳۷ »	۴۳۵۳۵ »
۷- د ننګرهار د پېچ ددرې پروژه	۱۳۴۰- د جوزا	-۹۴ »	۴۴۶۵۰ »
۸- د غزني د اندړو پروژه	۱۳۴۰- د ثور	-۲۷۰ »	۳۱۹۴۶ »
۹- د کندهار د پنجوایي پروژه	۱۳۴۱- د اسد	-۳۴ »	۷۸۱۳۰ »
۱۰- د بدخشان د اشکاشم پروژه	۱۳۴۱- د سنبله	-۸۲ »	۳۰۹۸۳ »
۱۱- د بامیانو د یکاولنګ پروژه	۱۳۴۱- د اسد	-۱۷۶ »	۵۲۲۰۰ »

په روان کال کښې نوری درې پروژې په لاندې ډول کښې پرانستل شوي دي .

پروژه	کلي	تنه
۱۲- دورډکو پروژه	۶۵۹ کلي	-۷۴۸۴۷ تنه
۱۳- د بامیانو د پنجو پروژه	-۳۷۱ »	۸۸۹۴۰ »
۱۴- د پکتیا د ځمکنیو پروژه	-۱۱۷ »	۲۴۶۱۰ »

ددغو پروژو عمومي شمېر څوارلس او دکلیو شمېر یې (۴۲۱۳) او د نفوسو شمېر یې (۶۴۳۲۸۴) تنو ته رسیږي . او د بدخشان د جرم او د ننګرهار د خوږیانو او د پکتیا د ارګون په سیمو کښې مقدماتي چارې بوره سرته رسېدلي دي او په راتلونکي کال کښې به دکلیو دانکشاف دوزلني لهخوا په دغو دریو برخو کښې یوه یوه پروژه جوړه شي .

تعلیم او تربیه:

دکیلو د پراختیا ریاست د فني اشخاصو په روزنه او ددې مؤسسې د تخنیکي معیار د لوړولو په برخه کښې خاصه پاملرنه کړې ده او ددې ریاست د پروژو د پراختیا لهپاره یې د ضرورت په وخت کښې مسلکي کورسونه هم دایر کړي دي .

باید وویل شي چه دغه کورسونه اغلباً دګلزار د ملي تربیې په مرکز کښې چه ددې څو کلنو په موده کښې سرته رسېدلي دي دایر یږي . ددې مرکز دوداني ظرفیت او د تدریس د اساتیذ او او سیدو لپاره د (۲۵۰) تنو ګنجایش لري سربېره پردې د کنفرانس خونه د ننداری خونه د نمایشو خونه او یو جماعت هم لري . او د هغې د کرهڼې د بزغلي ځمکه تقریباً او یا جریبه ده چه د هغې یوه برخه مختلف بزغلي او نیالګي هر کال د هقانانو ته و یشل کیږي او د هغې یوه برخه نور د تخمونو په لحاظ په مخصوص ډول تجربه او اصلاح شوي دي چه د شاګردانو له خوا صورت نشي او د کرهڼې د عصري او نوو آلاتو په وسیله انجام موندي او په راتلونکي وخت کښې به د مرغانو او ځارویو د روزنې له پاره هم [illegible] امونه

په کار واچول شي ـ او د نجارۍ ورکشاپ به په همدې ځای کښې دایر شي او د آهنګرۍ ورکشاپ هم په نظر کښې دی .

الف: ـ د کلي کارکوونکي: ـ د کلیو کارکوونکي چه د کلیو د خلکو سره یې کار کوي او د نیږدې والي وسایل د کلیو د خلکو د دولت د فني دستګاو ترمنځ برابروي او د هري سیمې ځنځه چه د پروژې د تاسیس لپاره په نظر کښې وي پنځه لس تنه او ځینې د سیمې د پراختیا په له نقطه نظره د دې ځنځه زیات د ښځو مو ټولګیو فارغ التحصیلان ټاکل کیږي او د روزنې مرکز ته راوستل کیږي او اغلباً د تعلیمي دورې د پای ته رسولو نه وروسته چه د پروژې د شروع کیدلو سره مصادف وي بیر ته خپلو سیمو ته لیږل کیږي چه هلته د کلیو د کارکوونکو په حیث کار وکړي . په دې ترتیب د کلیو د کار کوونکو د کورس شپږمه دوره چه د شاملینو شمیر یې (٥٦) تنه دی د وام لري او دغې مشمولین چه د ۱۳٤۲ کال په اول وخت کښې فارغ شوي دي په کار ي شروع کړي او وظیفې ورته ټاکل شوي دي. او شل تنه د ورد ګوله حصې ځنځه تعیین شوي او همداراز د پکتیا د ارګون او زنګرهار له خوږیانو ځنځه پنځلس تنه په همدې ورځو کښې د انتخاب او د روزنې په مرکز کښې د روزنې لاندې نیول شوي دي .

ب: ـ د اساسي تعلیماتو منتظمین: ـ د کلیو په ټولنو کښې د ښوونکي مقام ډیر لوړ دی او کولی شي چه د کلیو د پراختیا د پروګرامونو د پرمخ بیولو په لیاره کښې په عملي شکل په ټولنه کښې د ښوونځي مفکوره تقویه او په محیط کښې د درسي پروګرامونو په تطبیقولو کښې مهم رول ولوبوي .

نو په دې وجه د کابل د دارالمعلمین د وروستي ټولګي د بیلو بیلو ګروپونو شاګردان د روزنې مرکز ته راځي او د رسي مخصوص پروګرامونه یا د ټولنې مشرولی او یا یې په اساسي تعلیماتو کښې تعقیبوي او په دې موده کښې د (٥٨) تنو په شمیر ډلې ډلې راغلي او دري میاشتني کورسونه یې تعقیب کړي دي او یو کورس چه د شاملینو شمیر یې (۱۸) تنو ته رسیږي شروع دی.

ج: ـ امدادي فني اشخاص: ـ د صنعتي همکارۍ پورې مربوطو چارو د اداري د تنظیم په برخه کښې د فني اشخاصو د روزنې او برابرولو لپاره دیو کلنې کورس په تعقیب چه یوولسو تنو لپاره چه د دولسم ټولګي فارغ التحصیلان و دایر شوي و د ۱۳۳۸ کال د حمل په میاشت او د ۱۳۳۸ د حوت په میاشت کښې د وهم کورس چه د شاملینو شمیر یې اته تنه ؤ د ۱۳٤۱ د عقرب له میاشتې راپه دې خوا دوام لري .

د ټولنې د پراختیا د پروګرامونو سره د فني اشخاصو اشنا کول :

د دې لپاره چه کوم فني خلک چه په پروژو کښې کار کوي د ټولنې د پراختیا خاصو پروګرامونو د هدف او څرنګوالي ځنځه په ښه توګه خبر شي ترڅو د پروګرام پراختیا او اتمام په نظر کښې ونیسي او د یو واحد ټیم په صورت وظیفه اجرا کړي

هغه کورسونه چه په دې موده کښې دایر شوي دي په لاندې ډول دي:

کال	دشاملینو شمیر	دوره	دکورس شاملین
۱۳٤۱	٤۰ تنه	درې هفتې	فنې کارکوونکي او آمران
۱۳٤۱	۱٤ »	»	» » »

هـ:- دکیلو د پروګرامونو سره دمشرانو اشنا کول:- له دې امله چه دکلیو دځوانانو دخلکو د پراختیا پروګرامونه د خلکو په وسیله او دحکومت په مرستې پوري تړلي دي نو له دې وجې څخه دې دکیلو مشران د دې پروګرامونو په پرمخ بیولو کښې پوره ونډه ولري. او د پروګرام اصلي او مهم هدف ته په صحیح صورت سره ددوی داخلیدل او پوهیدل دموفقیت پوازنې لیاره ده، ددې غرض لپاره دکیلو دلویانو لومړی کورس چه د شاملینو شمیر یې (۴۷) تنه وو ددوه هفتو لپاره دایر شو. ددې کورس شاملین دشیو کپو د پروژې دکلي دجرګې غړي منشیان، رئیسان او معاونان و.

و: دحرفت کورسونه:- دروزنې په مرکز کښې د ترکانۍ ورکشاپ جریان لري او دزده کړې په ترڅ کښې د روزنې دمرکز شاګردان د پروژو دضرورت او احتیا وړ شیان په ساده ډول جوړوي مخکښې دوه دوري فارغ التحصیلان دغه کورسو څخه فارغ شوي دي او پخپلو کیلو کښې په کار بوخت دي.

دقاپه کارۍ کورس چه دشاملینو شمیر یې لسو تنو ته رسیږي تیر کال جوړ شوي دي او دوام لري. دا کورس په چار یکارو کښې دي.

روغتیا پالان:-

دروغتیا دمحترم وزارت په همکاري دمحیطي روغتیا د ساتنې د پروګرامو دپرمختګ لپاره روغتیا پالان تر روزنې لاندې نیول شوي دي. په دې ترتیب چه د پروژو دضرورت وړ نفر د کیلو د پراختیا د ریاست په لګښت دروغتیا پالانو په توګه کښې تر روزنې لاندې نیول شوي او وروسته د تعلیمي دورې د پای ته رسولو نه په مربوطو پروژو کښې په کار شامل کړی شي.

دښځو او نارینه ؤ ښوونکو روزنه:

په ځینو پروژو کښې دمربوطو ښوونځیو لپاره دښځو او نارینه ؤ ښوونکو دروزنې په غرض دلنډې مودې لپاره کورسونه جوړ شوي دي چه له یوې خوا دځوانانو د پراختیا مفهوم او فلسفه او له بل پلوه دتدریس اصول زده کړي. تر اوسه دا ډول درې کورسونه جوړ شوي او هم دا راز د پروژې دښځو ښوونکو لپاره یو سیمینار جوړ شوي دي.

فیلو شپان او سکالر شپان:

ددې ریاست دتخنیکي او مسلکي معیار د لوړولو له پاره تر کومې اندازې چه ممکنه وه دملګرو ملتونو دسازمان او دهغه داختصاص موسسو او دځینو بین المللي موسسو دفلیو شپانو څخه استفاده شوې ده. لکه چه پوهیږو ددې ډول تعلیمي فرصت څخه استفاده

کړی ده خارج ته تللی او بیرته راغلی دی او په کار مقرر شوی دی او همدا راز یې د دغه ریاست د نماینده گانو په حیث په ځینو بین المللی جرگو او سیمینارونو کښې گډون کړی دی .

پوهنه او اساسي تعلیمونه: کله چې د کلیو ماشو مانو دروزنې او تعلیم لپاره فکرونو ته یقین دی چه دا ډول خلک به آخر په جهالت او بی سوادۍ کښې پاتې شي او د هر ډول اصلاحي پروگرامونو د پرمختگ مانع به وگرځي . نو له دی وجه څخه ترڅو چه د کلیو خلک د سواد خاوندان نه شي نو ممکنه نه ده چه د اصلاحی پروگرامونو د تطبیق څخه کومه مثبته نتیجه په لاس راشي .

همدا وجه ده چه د کلیو د پراختیا ریاست د پوهنی د محترم وزارت په مرسته او کومك کوشش کوی چه ژر تر ژره د نجونو او هلکانو کلیوالی او لومړنی ښوونځی او د لویانو د روزنی او باسواد دو او کورسونه، د ښځو مرکزونه، د ټولنې مرکزونه، کتابخانی، قرائت خانی او داسی نور د هیواد په بیلو بیلو برخو کښې تأسیس او دوهمو، لویو د استفادی په غرض یې په کار واچوی . دا دی چه د کلیو د پراختیا ریاست د کلیو د خلکو د ذهنی انکشاف د روښانتیا او بد لولو له پاره او د علم او پوهی سره د کلیوالو د اشنا کولو په غرض د پوهنې د محترم وزارت په مرسته د نارینه ؤ د وولسو ښوونځیو په پرانستلو چه تقریباً شمیر یې (۱۹۱) تنو ته رسیږی بریالی شوی دی او همدغه راز یې (۱۳) د نجونو ښوونځی پرانستلی دی چه د شاملینو مجموعی شمیر یې (۲۱٤) تنو ته رسیږی او دری گډونو ر ښوونځی چه د شاملینو شمیر یې (۷۵) تنه دی پرانستلی دی او همدا راز یې د لویانو (۳۵) کورسونه او (۷) د ټولنی مرکزونه تاسیس شوی دی . (۲٦۲) کړه فلمونه ښودل شوی او وینا گانی ایراد شوی دی .

عامه روغتیا : له دی امله چه د خلکو روغتیا د هغوی د ژوندانه د سطحې د پرمختگ او لوړوالی په لپاره کښې بوره تاثیر لری نو په دې اساس د راز راز ناروغیو څخه د خلکو د خلاصولو، د دوی د روغتیا او جوړوالی لپاره د روغتیا د محترم وزارت په مرسته او همکاری لازم صحی تدابیر نیول او په هره پروژه کښې یو عمده صحی مرکز او دری فرعی صحی مرکزونه تاسیس شوی او دارو درمل په پوره وسایلو مجهز کړی شوی دی .

البته د صحی پرسونل د کمبو ت په صورت کښې به د صحی فرعی مرا کز و ر شمیر څخه کمبوت راشي . مؤظف ډاکټران په هفته کښې یو او دوه ځله صحی فرعی مراکز هر یو گوري او مختلف کلینکو نه دایروی . هغه کلی چه لری پراته دی واحد سیار به وسیله د صحی خدمتو څخه مستفید کیږی . او صحی مرکزونه هم په داسی برخو کښې جوړ یږی چه د مربوطو کلیو سره یې مسافه کمه وی او خلك و کړی شي چه په خپلو پښو نو موړی مرکزته ځان ورسوي .

د پروژې صحی قیم د دغو خلکو څخه جوړ دی : صحی آمر، د ډاکټر مرستیال، د قابلې مرستیاله، روغتیاپال، دواساز، ستنی وهونکی او جراح ، په حقیقي خدمتو او

برسیره دصحي مراکزو دصحي پروژو اود شیوه کیو دتجربوی او تربیوی صحي پروژې مسئول دی چه باید په بیلو بیلو صحي برخوکښي کارکوونکي وروزي چه په همدی وجه تراوسه یوشمیر ډاکټران دډاکټرانو مرستیالان ، روغتیا پالان ، قابلي او دقابلو مرستیالانې پی استولي دي .

همدارازصحي واحدد طب د پوهنځي دمحصلینو اودزیږنتون دقابلګیو شاګردانو اودروغتیا پالانو دښوونځي لپاره ساحوي تجربي برابري کړي دي .

دصحي پروژو فعاليتونه پهاجمالي شکل پهلاندی ډول دي :

دهغو خلکو شمیرچه دمختلفو ناروغیو په مقابل کښي یې دارو درمل شوي دي . ۶۰٤۸۶ تنه

دهغو خلکو شمیرچه دمختلفو ناروغیو په مقابل کښي ورله ستنې وهل شوي دي ۷۷۳۵۸ تنه

دقابلګیو ترنظارت لاندي دزیږیدنو شمیر ٤۹٦ »

دزیږدني څخه دمخه اوو روسته پیښو شمیر ۱۷۵۸ پیښې

دهغو میندوشمیرچه دشودو. صابون او نوروشیانوڅخه یې استفاده کړي ده ۲٦۷۰ تنه

دهغوماشومانو شمیرچه دشودو، صابون اونورو شیانو څخه یې استفاده کړي ده ٤۷۳۸ »

دحمای لکه دارو او نورو په ضد دپوډرو اومحلولو شنیدل ٦۸۲٤ »

۵۹۵۸ البسې

۲۰٦۲ خونې

۲۳ کلي

۱۲۰٤ څونې

دوهم ویزت دخونو دکتنو شمیر

دحویلیو دسروی شمیر ۵۰۵ حویلۍ

دڅاګانو دجوړولو شمیر ٤ څاګانې

دڅاګانو دترمیم شمیر ۲ »

په څاګانو کښي د دوا شیندلو شمیر ۲۲ »

دهغو څاګانو شمیر چه سرېقې شوي دي (۱۲) څاګانې چه لههغو څخه په یوه څا کښي ۱ر۱۲ پهاندازه (۵۳) فوټه نل غزول شوي دي .

دبمبو دنصبو لو شمیر ۳ بمبې

دبمبو ترمیم ۱۹ »

دآب رونو دجوړولو شمیر ۱۹ څاېونه

هغه چینې چه سرونه يې پټ شوي دي ۲ چینې

دچینې داوبو دتجزیې اوازموینې شمیر(۲) چینې اود [illegible]

ذخیره شوی او د نل په وسیله داو بیانو کلی ته چه د سید خیلو په پروژه پوری مربوطه ده وړل شوی دی .

دچینو د ترمیم شمیر ۳ چینی
د بیت الخلاګانو د ودانیو شمیر ۲ ودانۍ
د پاسترونو او کارتونونو د جوړولو شمیر ۲۰ تختی
هغه سروی چه شوی دی ۸۴ سروی
د صحی فلمونو د ښودلو شمیر ۱۵۴ فلمه
د صحی وینا ګانو ایرادولو شمیر ۱۳۴ بیانیې
د صحی د لارښو نو شمیر ۱۴۴۵ لارښودنی
کمپوست پت ۱۶۷ کمپوست پته

سربیره پردی چه د شیوکیو د پروژی یوه مکمله سروی پای ته رسیدلی ده چه په هغی کښی د نفوسو د جنسی تو پیر، عمر او کسب، کورونو، دارایی، څارویو او نورو شیانو اساسی او بشپړ معلومات راغونډ شوی دی. او همدا راز په ټولو پروژو کښی د یو ډیرو وشیندلو په ترڅ کښی د ساحی په شا و خوا کښی د ضرورت وړ معلومات راغونډ شوی دی .

کرهڼه او مالداری :

د کلیو د پراختیا ریاست د کرهڼی او مالداری د اصلاح کولو په غرض یو تو سعی پروګرام د خپلو ټولو پروژو په برخو کښی بنا کړی دی. دا کار د یو ی ساده زراعتی سروی سره سره په هغو سیمو کښی شروع کیږی کوم چه د نورو پروژو لپاره ټاکل کیږی د سروی څخه مقصد دادی چه د موقع د موندلو په وخت کښی د ځایونو محسوس احتیاجات په نظر کښی ونیول شی او د هغه څخه سیر تعقیبول دی کوم چه تر ممکنه حده پوری مثبتی او ښکاره نتیجی ور څخه په لاس راشی .

د هغو پروژو لپاره چه د زراعتی پراختیا کارکوونکی چه د زراعتی پروګرامونو په تطبیق کښی د کلیو د کارکوونکو ملاتړ کوی د کرهڼی د وزارت په وسیله تیار بړی چه د هغوی د علمی لارښوونی او مراقبت بار هم د غه وزارت په غاړه لری .

د کرهڼی او مالداری د فعالیتونو اجمال په لاندی ډول دی

د اصلاح شوو تخمونو ویشل	۹۱ منه
چڼول شوی تخمونه	۶۴۳۶ منه
د چهار دال د کلوپ لپاره د نیالګیو راوړل	۱۸۰ اصلی
د نیالګیو نالول	۲۱۴۱۹۰ اصلې
د ښاخونو د غوڅولو عملی ښودنه	۱۷.۶ اصلې
د پیوندولو عملی ښودنه	۱۳۵ اصلې
د حبوباتو د ښوډولو نو عملی ښودنه	۱۰۱ قطعی او پنځه پسوی

(پاتی په ۵۶۲۸مخ کښی)

دافغانی سرې میاشتې

د ټولنې تشکیل

د ټولنې عالی رئیس — والاحضرت شهزاده احمد شاه
مشاور — ښاغلی محمد مرید

دافغانی سرې میاشتې د ټولنې عالی رئیس
والاحضرت شهزاده احمدشاه

اداری آمر
ښاغلی اختر محمد
مرستیال «
محمد همایون اعتمادی
د تبلیغاتو آمره
میرمن رقیه ابوبکر
د سرې میاشتې د مجلې
مسئول مدیر ...
فنی آمر
دکتور جمال الدین جیلانی
د محوا نا نو آمر
د خارجه ارتباط مدیر
د محاسبې مدیر
ښاغلی میر اسلام

په ولایاتو کښې دافغانی سرې میاشتې نمایندګۍ

په ننګرهار کښې دافغانی سرې میاشتې نمایندګي

په هرات	«	«	«	«
په مزار شریف	«	«	«	«
په قطغن	«	«	«	«
په ننګرهار	«	«	«	«
په پکتیا	«	«	«	«
په غزنی	«	«	«	«
په پروان	«	«	«	«
په بدخشان	«	«	«	«
په میمنې	«	«	«	«
په شبرغان	«	«	«	«
په ګرشک	«	«	«	«

په فراه	دافغانی سری میاشتی نمایندگی				
په غوراتو	»	»	»	»	
په بامیانو	»	»	»	»	
په ارزگان	»	»	»	»	
په تالقانو	»	»	»	»	

دافغانی سری میاشتی دټولنی

فعالیتونه:

دسری میاشتی دټولنی اداری ماشین چه اداری چاری اواجراآت ئی په زړه پوری منظم ډول وچلیږی نوددغی ټولنی تشکیلات هم دسروصلیبونو او دجهان د سرو میاشتو دټولنو په شان تثبیت شوی دی.

دافغانی سری میاشتی دټولنی اوپه ولایاتو اوعلی حکوماتو کښی ددغی ټولنی دنمایندگیو بودجه چه پخوا تقریباً دوه ملیونه اوخلورلکه افغانی وی دنوو تشکیلاتو لهمخی ئی بودجه خلورملیونو افغانیو تهجگه شوه اوپه همدغه ډول د افغانی سری میاشتی دټولنی مرکزی مامورین چه د مخه ۲۲ تنه و ۷۲ نفروته ورسیدل او ددی دپاره چه دافغانی سری میاشتی دټولنی مالی بنیه قوی او وکولی شی چه په لا زمو وختو کښی دمطالبو په ډول دمصیبت ځپلو اومستحقینو ته دمرستی درسولو اقدام وشی. نو دثابتو عایداتی منابعو دتدارکو او په همدی شان زیاتی مادی او معنوی مرستی ته دخلکو توجه راګرځولو دپاره دمختلفو ذریعو طریقی سنجول شوی دی چه په دی ترتیب سره خلك دافغانی سری میاشتی دلوړو اجتماعی هدفو او غټو بشری خدمتو سره اشنائی اودنوموړی موسسی سره په زړه پوری زیات مالی او اخلاقی معاونت او مرستی ته راولیږل شی نو ددی دپاره یو جامع تعلیمات نامه ترتیب اوتدوین شوی ده. په ولایاتو او اعلی حکومتو کښی د افغانی سری میاشتی دنمایندگیو د انکشاف په برخه کښی اوهم په دغو نمایندگیو کښی دلوړنیو مراکزو تاسیس دپاره هم مهم اوموثر اقدامات شوی دی.

دافغانی سری میاشتی دټولنی دپاره چه یوشمیر فنی پرسونل لکه نرسونه او نور تهیه اوتدارك کړی شی نو دروغتیا دوزارت او نورو ذیعلاقه موسسو سره لازم تماسونه قایم شوی دی، په همدی شان دافغانی سری میاشتی ټولنی دغریبو اومرستی مستحقو خلکو دپاره وینه تهیه کړی چه کوم وخت دوینو ته احتیاج پیدا کړی دتوزیع لازمه اقدام وکړی نو البته ترهغه وخته پوری چه دوینو بانك دروغتیا دوزارت لهخوا په فعالیت لاس پوری کړی افغانی سره میاشت به ورسره سم موثر گامونه واخلی.

دځوانانو سری میاشتی دزیاتی پراختیا او انکشاف په برخه کښی هم درضاکارانو دجلب مثبت اقدامات شوی دی.

تبلیغاتي فعالیتونه :

دافغانی سری میاشتی د تبلیغاتو آمریت دسری میاشتی په نوم یوه مجله چه گڼو ر مضامین او دافغانی سری میاشتی دټولنی دفعالیتورپو ټونه ئی پکښی نشر کړی او دعلاقه مندانو استفادی ته ئی سپارلی دی . او په دغه ذریعه یې د خلکو افکار او ذهنیتونه د پوسترونو ، ریکلامونو اوافیشونو په خپرولو روښانه او په دغه ذریعه ئی د سری میاشتی دبشری او اجتماعی فعالیتونو په باره کښی پوسترونو ریکلامونو او آفیشونو په خپرولو ئی دخلکو افکار او ذهنیتونه روښانه کړی دی . او په همدی ډول ئی دافغانی سری میاشتی دمعرفی او خلک مادی اومعنوی همکاری‌ته جلبو لو دپاره ئی په هره میاشت کښی یو محل دسری میاشتی دغږ په نوم پروگرام د کابل راډیو په واسطه خپور کړی دی او هم په مرکز ، ولایاتو او اعلی حکومتو کښی د کنفرانسونو او سیمینارونو سلسله دایره او جاری ساتلی ده .

دجهانی سرو میاشتو او سرو صلیبو دموسسو سره د زیاتو روابطو د قیام او نږدیوالی دپاره دخارجی ارتباط په نوم نوی څانگه منځ ته راغلی او دافغانـی سـری میاشتی دټولنی هیئتونه د جهان دسرومیاشتو او سرو صلیبو دموسسو د اجراآتو او فعالیتونو دمشاهدو دپاره وخت ناوخته ئی د بین المللی سره صلیب غړو هیوادو ته مسافرتونه کړی دی .

لکه لږ څه د مخه د افغانی سری میاشتی دټولنی یو هیئت زمونږ دوست گاونډی هیوادشوروی اتحاد ته مسافرت وکړ او ددغه هیواد دصلیب او هلال احمر اتحادیه ئی ولیدله . دسری میاشتی د تبلیغاتو دآمریت د بصری او سمعی څانگی دسـری‌میا شـتی دبشری او اجتماعی هدفونو دپاره دخلکو داذهانو دتنویر په لار کښی مهم او موثر نقش درلود . ددغی څانگی مجهزو یونټونو دهیواد په ټولو سیمو کښی دفلمونـو دښودلو او کنفرانـونو جاری کولو دلاری نه په زړه پوری خدمت کړی دی .

دسری میاشتی په مربوط پولی کلینیک کښی د ۱۳٤۱ کال د حـمل داول نـه د ۱۳٤۲ کال دسرطان تر پایه پوری په داخله، جراحی، غوږ‌وستونی، جلدی، پانسمان دواکسیناسیون پیچکاری ، چیچک (۳٤۹٤۰) مریضان معاینه او لازمه ادویه ورکړی شوی ده .

په نوموړی پولی کلنیك کښی په هفته کښی د وه ځله یو شمیر مریضان هم د خارجی پروفیسورانو په واسطه معاینه شوی دی چه ځینی عاجل مریضان دسری میاشتی دامبولانسونو په ذریعه دتداوی دپاره مربوطو شفاخانو ته لیږل شوی دی په مرکزی ټولنه کښی هم دلوموړی مرستی په نوم یو سیار یونټ شته دی چه د مصیبت په ورځو کښی هری څنډی ته رسیدگی وکړی شی او په همدغه ډول په ولایاتو کښی هم دلوموړی مرستی شپږ یونټونه روپکار شوی دضرورت په وخت ددغو یونټو په ذریعه د مصیبت ځپلو مرستی ته رسیدگی وکولی شی . او په نظر کښی دی چه دټولو نمایندگیو سره جوخت یو صحی کلینیك رو پکار

شي چه دهغه سیمی مریضان په ویړیا ډول ترمعاینه او تداوي لاندې ونیسي لکه دننګرهار دسري میاشتې په نمایندګۍ کښې یولوړنۍ مرکز افتتاح شوی چه دهغه مودې راهیسې ئي په کار لاس پورې کړې دی چه دورځې تخمیناً سل کسان تر معاینې او تداوي لاندې نیسي .

د۱۳۴۱ کال دمرستو لنډ یز :

دمزار شریف دسري میاشتې له خوا ۷۵ ر۱۷۸٤_افغانۍ

دهرات دسري میاشتې له خوا ۱_۱_۸۵۳متره ټوکر ۱۰۵۵۱۲۵ «

۲ لباس ۱۰۰توپه

دقطغن دسري میاشتې له خوا نقدي: ۳۵۰۰ «

دننګرهار « « « ۲۰۰۰ «

ټوکر ۱۱٦۵متره ۳ ر ۲۹۰۰۱ «

لباس ۲۹۸جوړې

دبامیانو« « « «۱۸۷متره ټوکر ۲٦ر ۱۵۰۳ «

دپروان « « « «۸۹۰۰

۸٦۲متره ټوکر ۲۱ ر ۲۱٤۰۲ «

لباس ۹۳ جوړې

دبدخشان « « « « ۱۸۰۰۰ «

ټوکر ۳۰۲۰متره ۰ ۷٦۷۲۸ «

لباس ۱۰۰۰جوړې

دمیمنې « « « نقدي ۷۳۵۰ ۲٦ ر ۹۱۳۰ «

لباس ۳۳جوړې ۱۷۸۰

دګرشك « « « نقدي ۲۱۹۷٤ر۷۳ ٤۰ ر ٤۵۳۱۳ «

لباس ۲۰۰جوړې

ټوکر ۲۰۲متره ۲۳۳۳۸ر٦۷

ټولې ۸۳۲۱۳٤۵٦ _ افغانۍ

د۱۳۴۲ کال دحمل نه تر اسد پورې دمرستو لنډیز

الف: دبهار غریبانو ته په مختلف ډول دمرکز نقدي او جنسي مرسته

۰ر ۲۵۵۱۵ افغانۍ

دیوګوسلاویا زلزلې ځپلو ته (۱۰۰۰۰) پونډه استرلنګه

۰ر ۱٤۰۰۰۰ «

دپاکستان طوفان ځپلو ته (۱۰۰۰۰) پاکستانۍ کلداري

۰ر ۷۱۲٤۹۹ «

۰ر ۲۳٦۷٦٤ «

ب: دهرات دسري میاشتې نه:_

ګنډلي لباسونه ۲۰۰جوړې

ټوکر ۱۰۰متره ۸۰ر۲۲۱۷۹

کمپلې ۶۰ دانې
پوستینچې ۴۰دانې ۸۰ر ۱۱۴۴۳۹افغانۍ
نقدي ۹۲۲۶۰

ج: د شبرغان د سرې میاشتې ښځه نقدي مرسته . ۹۰۰۰۰ «
د: د میمنې « « ښځه نقدي او جنسي ورسته ۶۴۵۴ «
ه: د ننگرهار« « نقدي ۶۳ر۵۵۱۶۳
۲- قوکر ۲۷۲۹متره ۰ر۲۳۲۳ ۱۰ ۷۸۳۹۴ «
و : د پروان د سرې میاشتې نقدي مرسته ۰ر ۲۰۰۰ «
ټولې ۸۰ر ۵۲۸۰۶۲ «

الف: په ۱۳۴۱ کال کښې هغه مرستې چه د ټولنې
د مرکز څخه د هیواد د باندې ورکړې شوې دي.
په جینوا کښې د سرو صلیبو ټولنو ته ۶۰۰۰ سویسي فرانکه ۰ر ۴۵۵۰۰ «
دالجزایر پناه گزینانو ته ۵۰۰۰ ډالره ۱۰ر ۱۶۲۰۷۹ «
د نړۍ د روغتیا موسسې ته ۱۰۰ فرانکه - ۷۶ر ۷۶۸ «
د ایران زلزله ځپلو ته
ټوکر باب ۱۰۰۰۰ متره مساوي ۱۲۰۹۵۹
کمپلې ۱۰۰۰ دانې مساوي ۱۰ر ۹۹۷۵۰ ۲۲۰۷۰۹ «
ټولې ۹۶ر ۴۲۹۰۵۶ «

ب: په ۴۱ کال کښې د ننه هیواد کښې د مرستې حساب
د ملاریا مجادلې ته ورکړې شوې مرسته. . ۵۰۰۰۰ «
د ښار غریبانو ته رخت نقدي او نور په مختلف ډول مرسته . ۷۱۴۵۷ «
د گومل کوچنیانو ته
ټوکر ۳۰۰۰ متره ۱۰ر ۳۲۹۶۷
دارو او نور ۴۹ر ۹۱۱۷ ۵۹ر ۴۲۰۸۴ «
داطرافي نمایندگیو مرسته :
غزني نقد ۲۰۰۰۰
لباس پنځوس جوړې ۲۶۲۱ ۸۰ر ۲۲۶۲۱ «

عواید:
الف: د مرکز او مربوطاتو د ۱۴۴۱ کال ټول عواید
د مرکزي ټولنې ۶۸ر ۳۶۱۴۴۶۸
داطرافي څانگو ۶۸ر ۲۵۵۳۵۲۲ ۵۴ ۶۱۶۷۹۹۱ «
ب: د ۱۳۴۲ کال د خلورو میاشتو عواید
د مرکزي ټولنې ۸۸ر ۷۸۲۱۵۹۴ ۷۲ر ۸۵۲۹۵۶۳ «
داطرافي څانگې ۸۴ر ۷۹۶۸ ۷۰
ټولې ۲۶ر ۱۴۶۹۷۵۵۵ «
(پای)

دالمپیک فعالیتونه

دالمپیک دریاست اجراآت:

دافغانی المپیك ریاست دتیروکلو پهشان خپلو اجراآتو تهدوام ورکړی دنړۍ دمملکتو دالمپیك د۱۰۶ ریاستو اود سپورتی ۲۶ بین المللی فدراسیو نو سره مراوده اومکاتبه لری.

د۱۳٤۱ کال پهسنبله کښی دخپلواکۍجشن تهد سوسیالستی شوروی جمهوریتو داتحاد دفټبال یوټیم- دالمان دهاکی یوټیم اود هندوستان دهاکی یوټیم دافغانی المپیك دریاست لهخوا کابلته رابلل شوی، دوطن دآزادۍ دجشن پهورځو کښی دآریانا، دکابل دپوهنتون اومعارف دهاکی اوفټبال معروفو ټیمو دوستانه لوبی ورسره کړی دی، دخارجی ټیمو میلمه پالنی دبرابرشویو پروګرامو ترتیباو تنظیمول دغهراز دخپلواکی دجشن، دسرېمیاشتی سپورتی نمایشونه اود پښتونستان دورځی لوبې دوظیفی پهتوګه دالمپیك دریاست لهخوا اجرا او تهیه شویدی.

د۱۳٤۱ کال دلړم پهمیاشت کښی د هندوستان د یو هنتو نو رطلا یو د تینس منتخبه ټیم دکابل دالمپیك دریاست پهبلنه کابلتـه راغلی اوله پنځو تنو افغانی تینس بازانو ښاغلی نظامالدین غازی- محمدعمر فاروق سراج - صلاحالدین غازی محمد مهدی اوحمیدالله سره ئی دوستانه لوبی وکړی چهپهپای کښی محمد عمرفاروق سراج - صلاحالدینغازی- نظامالدین غازیاومحمدمهدی پهیوه کسیزهاودوه کسیزهلوبه کښی بریالیشول.

دغهراز د۱۳٤۱ د سنبلی په میاشت کښی دختیزو هیوادو او څلورمی لوبی داندو نیزیا پهمرکز جاکارتا کښی دایری شوې چهپهدغو لوبو کښې دافغانستان لهخوا دالمپیك درئیس ښاغلی سراج پهریاست دآزادسیستم دغیږ وایستلو یوه ټیم دتینس یوه ټیم اویوهئی اتلیت ګډون وکړ چه دهیأت ترتیب- تنـظیم او ټول لـګښتو نه ئی لهکرائی اوپهجاکارتاکښیئی لهنورو لګښتو سره دالمپیك ریاست اجرا کړل دافغانستان دپهلوانۍ دغیږی ایستلو ټیم دا یشین ګیمز په لوبو کښې دختیزو هیوادو پهټولو ټیمو کښی څلورمه نمره یووړه

افغانی تینس باز محمدعمر فاروق سراج په لومړی ځل کښی د سنګاپور (دګپ داویس) تینس باز دملایا قهرمان شری عثمان پهمقابل کښی پهلومړی سیټ کښی د ٤ په مقابل کښې په ٦ او پهدوهم سیټ کښې د ۲ پهمقابل کښی په٦ بریالی شو اودسنګاپور

همایونی معظم اعلیحضرت هغه وخت دافغانی پهلوانانو پرتیم مهربانی اونوازش کوی ئی چه دهند د پهلوانیٔ له لو بو څخه بریالی بیرته راغلی وو

دبین المللی شامپیون په مقابل کښی هم په لومړی لو بهٔ کښی په ۳-۶ بریالی او په دوهمه او دریمه لوبه کښی په ۳-۶ او ۴-۶ مغلوب شو د غه رنګه افغانی نامتو پهلوان محمد ابراهیم لومړی محل دختیزو هیوادو د قهرمانی دریمه نمره د برونز نښان واخیست او افغانی بیرغ ئی دهغه ځای په سټد یوم وځړاؤ.

دهند د حکومت او د پهلوانی دغږیږ ایستلو، ملی فدراسیون په بلنه د ۱۳۴۲ د (وری) په ۱۸ نیټه دافغانی المپیک دریاست له خوا د آریانا کلپ په نامه د آزادي پهلوانی او گریکورومن یو دوولس کسیز ټیم چه د افغانستان بین المللی حکم ښاغلی سراج ئی مشرټ دلو بود پاره هندوستان ته لاړ او هلته ئی د پهلوانی ۶۳ لو بی وکړي چه په پای کښی په ۳۲ لو بو کښی بریالی- په ۱۸ لو بو کښی مغلوب او په ۱۱ لو بو کښی دهند دملی منتخبه ټیموسره مساوی شو او د لومړی محل د پاره دافغانستان دجمهورت په ناریخ کښی د آریانا د کلپ ټیم به کرنال او رو تک او احمد آباد کښی دهند د پهلوانی دملی ټیم په مقابل کښی بریالی شویدی.

افغانی پهلوانانو دهند په‌لوبو کښې ۲۱ طلائی نښانونه اخیستی دی. او یو دطلا مدال دهندوستان د پهلوانی دملی فیدراسیون له‌خوا افغانی بین‌المللی حکم ښاغلی محمدفاروق‌سراج، عبدالله‌سراج او محمد کبیرته چه‌لومړی دهند او افغان په‌لوبو کښې دجج اوریفری او دوروستیو کسانو دجج دمقاوناتو په‌حیث‌یې کار کړیدی ورکړ شویدی.

د۱۳۴۲ دغبرگولی په‌میاشت کښې دافغانی المپیک رئیس ښاغلی محمد فاروق سراج ته دښاغلی جمال عبدالناصر له‌خوا (د الریاضه) په‌نامه دمتحد عربی جمهوریت لومړی‌درجه ورزشی نښان ورکړ شوی‌دی.

دالمپیک دریاست‌به تجویز دآریانا دقیم په‌نامه‌دملاکی یومنتخب‌قیم او یودفټبال قیم او یو دوالیبال قیم اودآزادی پهلوانی او گریکورومن یو ۲۱ کسیزقیم دشوروی متخصص تر کتنه‌لاندې اودتینس یو ۶ کسیز قیم دهندی متخصص (چیډ م برم) تر کتنه لاندې کـار کوی. سره له‌دې چه‌په‌اساس کښې د المپیک دا وظیفه نه‌ده چه یو قیم یا یو کلب وروزی او تنظیم ئې کړی بلکه دمملکت دوررش دعمومی حالات کنترول اوڅارنـه او به‌قول‌هیواد کښې دا لمپیک دمرام اوایډیال تقویه کول‌اوستري وظیفې دی چه پراخه تشکیلات اوزیات اختیارات غواړی خو له‌بده مرغه افغانی المپیک ئې نه‌لری.

دافغانی لوبغاړو قیم دجاکارتا دالمپیک دورځې پرانیستلو په‌رسم گذشت کښې

د افغانی تینس بازانو ټیم چه د المپیک د رئیس ښاغلی محمد فاروق سراج په مشری یې په جاګارتا کښی د ایشن ګیمز په لوبو کښی ګډون کړی ؤ

د المپیک ریاست بغیله ځینی کلپونه او ملی ټیمونه تر اداره لاندی نیولی دی.

د بزکشی د ملی ورزش د نوبو مقرراتو تطبیقو لو د پاره د المپیک فنی مدیر ښاغلی نور محمد د ۱۳٤۱ د کب په میاشت کښی د قطغن ـ مزار شریف و لایتو میمنی او شبرغان ته استول شوی او هلته ئی د بزکشی د لوبو اساس کیښود.

د غه راز د سږ کال د خپلواکی د جشن د پاره د المپیک د ریاست له خوا د آزاد سیستم پهلوانی ـ فټبال او هاکی خارجی ټیمونه رابلل شوی دی. «بای»

جغرافیای سیاسی افغانستان

از: دکتور غلام عمر «صالح» استاد پوهنتون کابل

افغانستان سرزمینی است که بین عرض البلدهای ۲۹ درجه و ۲۱ دقیقه و ۳۸ درجه و ۳۰ دقیقه شمالی و ۶۰ درجه و ۳۰ دقیقه و ۷۵ درجه طول البلد شرقی گرینوچ موقع دارد.

درجات فوق خاکی را تحدید میکند که در قلب براعظم آسیاست، طول این سرزمین شرقاً وغرباً بالغ بر ۱۳۵۰ کیلومتر وعرض آن ازشمال بجنوب به ۹۰۰ کیلو متر میرسد سرحدات جنوب افغانستان نسبت بدیگرجهات به بحر نزدیکتراست تنها ۴۵۰ کیلومتر این سرحدرا ازخلیج عمان جدا میسازد درحالیکه سرحدات شمالی افغانستان از بحر منجمد شمالی ۴۰۰۰ کیلو متر فاصله دارد.

پوهاند دکتور غلام عمر «صالح»
استاد پوهنتون کابل

تعیین سرحدات معاصر افغانستان با اتحاد شوروی ازسنه ۱۸۹۶ع بعمل آمده و درشمال افغانستان دریای آمو بطول ۱۲۰۰ کیلومتر سرحد طبیعی را بااتحاد شوروی تشکیل میدهد درحالیکه مجموع سرحدات ما به این مملکت تقریبا ۲ هزار کیلو متر میباشد بسمت شرق افغانستان، باخاکهای پښتونستان پیوسته است درحالیکه سرحدات غربی افغانستان بواسطهٔ یك کمیسون مشترك افغانی وایرانی بجریان سالهای ۱۹۰۳ الی ۱۹۰۵ قسمتاً تعیین گردید که کارآن در ۱۹۳۵ کاملاً انجام یافت.

ازسمت جنوب افغانستان به بلوچستان خاك (پښتو نستان) محدود است و کوههای تکاهی قسمتا سرحد طبیعی بین افغانستان و بلوچستان را تشکیل میدهد بالاخره افغانستان درقسمت شمال شرق بطول تقریبا ۸۵ کیلومتر درناحیه کاشغر با جمهوریت مردم چین یك سرحد مشترك دارد که به اثر تقاضای جمهوریت مذکور بجریان سال ۱۹۶۳ رسماً تحدید خواهد شد وفعلا موضوع زیر بحث است واخان دهلیز یست که توسط آن هندوکش باپامیر ارتباط پیدامیکند.

بعداز ینکه روسها یك قرن قبل (۱۸۶۰) درتوران جنوبی راه پیدا کردند افغانستان یك نقش مهم را بین ممالك بزرگ دنیای آنعصر (روسیه ومستعمرات برتانوی) بازی کرد واین موقف درتاریخ سیاسی افغانستان تاثیر کلی را وارد نمود که به سه جنگك افغان وانگلیس انجامید یعنی جنگك (۱۸۳۸_۱۸۴۲) جنگك (۱۸۷۸_۱۸۸۰) وجنگی که به اثر آن افغانستان در ۱۹۱۹ به آزادی خود نایل شد.

واخان ۳۰۰ کیلومتر طول واز ۲۰ الی ۷۰ کیلومتر عرض دارد در قسمت شمال طوریکه گفتیم افغانستان یك سرحد مشترك ۲۰۰۰ کیلو متری بااتحاد شوروی دارد که از آن جمله ۱۲۰۰ کیلومتر دریای آمو سرحد طبیعی را تشکیل میدهد ، اجتماع این سرحد مشترك استقامت غرب و بالاخره جنوب غرب را الی سرحد ایران اختیار میکند بعداز اینکه بسرحد ایران می انجامد سرحد افغانستان استقامت جنوب را الی زاهدان اختیار میکند، این شهر ۵۰ کیلومتر از سرحد افغانی بعید است درسمت غرب افغانستان سرحد مشترك طبیعی را با ایران پیدا میکند که عبارت ازحوزهٔ سیستان میباشد .

سرحد افغانستان وقسمت جنوب مطلقا استقامت مشرق ومغرب را اتخاذ میکند وقسمتاً طبیعی است زیرا کوههای تکا هی جنوب افغانستان را از بلوچستان (پشتونستان) جداساخته است ازمنطقهٔ چمن به بعد سرحد افغانستان استقامت شمال را اختیارمیکند، هامون اوراقطع نموده و بعد از ینکه به استقامت شمال امتداد پیدا میکند ازشمال کوتل خواجه گك گذشته الی چمن تمدید می یابد .

ازچمن به بعد سرحد مکرراً بسمت شرق الی کوه سلیمان امتداد پیدامیکند ودرین قسمت یکی ازسلسله های سلیمان را بصورت منکسر عبور میکند استقامت آن عموماً شمال مشرق است تااینکه بههندوکش وواخان به شمال چترال می انجامد.

برجستگی های افغانستان: افغانستان مانند تمام آسیای مرکزی ازچندین حوزهٔ بسته تشکیل شده است یعنی آبهای این حوزهها به بحرآزاد نمیرزد واین حوزهها بواسطه برجستگی ها محاط میباشد تقریبا یك برسه حصه اراضی افغانستان کوهستانی است که مهمترین سلسله های آن هندوکش میباشد .

هندوکش بطول ۶۰۰ کیلومتر ازشمال مشرق به استقامت جنوب مغرب افتادگی دارد هندوکش ازسطح مرتفع پامیر کوچك شروع وبشمال بامیان می انجامد قلهٔ این سلسله درافغانستان به ۷۶۰۰ مترارتفاع دارد درحالیکه بلندترین قلهٔ آن تراجمیر است که درچترال ۷۷۵۰ مترمرتفع است این همه قلل آن از احجای گرانیت تشکیل شده است ودرقسمت شمال شرق آن یخچالهای عهدچهارم جیولوژی هنوزمنبع آبهای افغانی را تشکیل داده ودریك مملکتی مانند افغانستان که درنفس آسیاواقع بوده واقلیم بری دارد ارزش حیاتی راحفظ کرده است، ازین لحاظ یك وحدت جغرافیائی را به افغانستان می بخشد، آبهاییکه ازین سلسله سرچشمه میگیرند بهدیگر ممالك همجوار افغانستان میرسد ازین لحاظ اهمیت سیاسی هندوکش برای افغانستان غیرقابل تردید است، لذاکلیداین آبهارا که عبارت ازهندوکش است افغانستان حایزمیباشد. تمام آبهای افغانستان که ازقسمت شمال مشرق هندوکش سرچشمه میگیرد رژیم یخچالی داشته و درماه اسد آبخیزی دارد در حالیکه طغیان آبهای دیگر افغانستان که سرچشمه آن ازقسمت جنوب غرب هندوکش است درماههای حمل و ثور صورت میگیرد

از طرف دیگر زون آلپی اگر در ممالك اروپایی که اقلیم معتدل دارد بین ارتفاعات ۲۰۰۰ و ۲۵۰۰ متر واقع است درافغانستا که اقلیم بری دارد این زون آلپی بین ۲۵۰۰ و ۳۰۰۰ متر واقع است ودرین زون آلپی چراگاههای زیادی یا چشمه سارها وجود دارد. تربیهٔ حیوانی که منبع دیگر حیاتی است در موسم تابستان تنها وتنها درین زون یامنطقه امکان پذیر است که درین موسم تنها حیوانات بخو را که احتیاج ندارند بلکه بیشتر به حرارت معتدل نیز نیازمند میباشند.

آبها یاهیدرو گرافی تقریبا در تمام ممالك دنیا در طریقهٔ استفادهٔ بشر از شرایط طبیعی تاثیر کلی میاندازد، همچنین آبها دراساسهای مسکن، زراعت، انکشاف خطوط مواصلات ومحیط ثقافی تاثیر میکنند از آنرو تاثیر آبهای جاری دریك سرزمین خشك نفس آسیا خیلی زیاد است.

در بارهٔ اینکه تاکدام اندازه حوزه ها ومقدار آب آبهای افغانستان به افغانستان تعلق میگیرد مطالعهٔ این موضوع یك اهمیت حیاتی وسیاسی را واضح میسازد دریای آمو که قسمتاً درسرزمین افغانستان ومتعاقباً قسمتی از آن در جمهوریت های اتحاد شوروی جریان دارد چهل فیصد حوزه های مشتمل بخاك افغانستان از ۲۵ الی ۳۰ فیصد مقدار آبیکه درفی ثانیه میدهد از معاونین افغانی آن میباشد، معاونین بزرگ آمو دریا، دریای کوکچه وقندوز است آب دریای آمو موقعیکه خاك افغانی را ترك میگوید بالغ بر ۲۰۵۰ متر مکعب فی ثانیه بوده ومقدار مواد یراکه فیسال درین جاانتقال میدهد عبارت از ۳۰۲ ملیون متر مکعب است.

در موسم آب خیزی مقدار آب آن به ۹۶۶۰ متر مکعب فی ثانیه است، عرض دریای آمو طور اوسط به یك کیلو متر و به صورت اکثر به پنج کیلو متر میرسد. وادی هیلمند ۸۰۸ کیلو متر مربع ساحه را آبیاری میکنند حوزهٔ دریای آمو بصورت عمومی بالغ بر ۹۰۰۰۰ نود هزار کیلومتر مربع است.

دریای هریرود که ۱۲۳۰ کیلو متر طول دارد دوی برسه حصهٔ جریان آن بسرزمین افغانستان واقع است، حوزهٔ این رودخانه تقریباً ۴۰۰۰۰ کیلو متر مربع ساحه دارد ویك برسه جریان آن بریگزارهای مرو مشتمل است.

دریای کابل تقریباً ۷۰۰ کیلو متر طول دارد که ۵۶۰ کیلو متر آن بخاك افغانی مربوط است درحصهٔ سروبی بجریان این رودخانهٔ افغانی یك بند برق در سروبی تاسیس شده که طاقت فعلی آن ۲۲ هزار کیلوات است علاوه بر آن دو پروژهٔ بزرگ افغانستان به این رودخانه متعلق است، پروژه بند نغلو که بعد از تکمیل کار آن ۹۰،۰۰۰ کیلوات طاقت خواهد داشت علاوه بر آن پروژه کانال ننگرهار مخصوصاً بمنظور زراعت ساخته میشود طاقت دستگاه برق آن ۱۱ هزار کیلوات خواهد بود حوزه دریای کابل هم بشمول معاونان افغانی آن ۵۲۰۰۰ کیلو متر مساحه داشته و بدریای سند دهانه

میگیرد و ۱۴۰ کیلومتر جریان تحتانی آن بخاك سرحد آزاد (پښتو نستان) مشتمل است. دریای مرغاب ازسرچشمه الی دهانه ۸۰۰ کیلومتر طول داشته ازآن جمله ۴۵۰ کیلو متر جریان فوقانی ووسطی آن به خاك افغانی تعلق میگیرد و بقیهٔ آن به اتحادشوروی که واحهٔ پنج را آبیاری میکند سرازیر میشود مرغاب بشمول معاونان آن یك حوزه ۳۸۰۰۰ کیلو متر مربع را احتوا میکند .

دریای ارغنداب : نزدیك قلعهٔ بست دریای ارغنداب یکی از بزرگ ترین معاونین دریای هیلمندمی باشد که به آن دهانه میگیرد. دریای ارغنداب بشمول دریای ترنك که معاون آن میباشد تمام سطوح مرتفع قسمت شرقی افغانستان را بشمول مربوطات مقر وقلات آبیاری میکنند، این دومعاون دریای هیلمنددرموسم بهار بیشتر آب دارند که آب آنها کاملا جهت زراعت سواحل آن مناطق بمصرف میرسد از ین معاونان هیلمند هفت نهر بزرگ برای زراعت کشیده شده که واحه های اطراف شهر قندهار بواسطه آن آبیاری میشود، دریای ارغنداب قبل از ینکه بدریای هیلمند معاون شود از طرف ساحل شمالی دریای کشك نخود به آن معاون گردیده و دهکدهٔ کشك نخود را آبیاری میکنند، این دهکده علاوتا از آبهای کاریزها نیز مشروب میگردد، دریای هیلمند از قلعه بست به بعد طرف جنوب و از آن ببعد به استقامت مغرب یعنی بین ریگستان ودشت مرگو جریان دارد تا اینکه بالاخره به حوزهٔ سیستان میانجامد. این حوزه واطراف آن سابقا (قبل از تهاجم جنگیز و تیمور قرن ۱۳ میلادی ۱۲۲۱) بواسطه مدنیت ها عالی اشتغال شده بود که آثار آن در نقاط های متعدد و برج های زیاد بصورت خرابه آشکار میگردد .

در موقع آبخیزی سطح آب حوزهٔ سیستان بلند میرود بعد یکه از آن لبریز شده و آب اضافی آن در یك حوزه فرو رفته دیگر میریزد که آنرا گودرزه می نامند گودرزه در قسمت جنوب غرب افغانستان در قسمت سرحد افغان، بلوچ و افغان ایران واقع است گودرزه تقریبا به ارتفاع ۴۷۰ متر از سطح بحر واقع است . آبهای دریای هیلمندومعاونان آن به زراعت بسیار سودمند واقع میشود شوری آب دریای هیلمنددر بند رکجکی به ۲ فیصد و در حوزهٔ سیستان به ۶۶ فیصد میرسد بند کجکی فعلا ذخیرهٔ آبیست که بزراعت صرف شده و در آینده از آب این بند قوه برق استحصال خواهد شد.

نفوس افغانستان : تعداد نفوس افغانستان بالغ بر ۱۳۱۴۷۰۰۰ فردمیباشد که مخصوصاً این نفوس در شهر های بزرگ وکوچك افغانستان و در داخل دره های حاصل خیز تقسیم شده اند. نفوس افغانستان از نگاه ترکیب نژادی قرار ذیل است .

۱- پښتون‌ها : از از منهٔ قدیم تاریخی سکنهٔ این خاك بوده و به تمام سرزمین آن انتشار پیدا کرده اند. جامعهٔ پښتون در داخل افغانستان ٪۶۵ فیصد نفوس عمومی

آنرا تشکیل میدهند این جمعیت مخصوصا بقسمت مشرقی افغانستان درولایات ننگرهار قندهار ، ولایت پکتیا (خوست) ، ولایت کابل به اکثریت میباشند در قسمت غربی افغانستان در ولایت هرات این فیصدی به ۲۰ الی ۲۵ میرسد .

در قسمت شمال افغانستان ۸ فیصد نفوس عمومی آنرا تشکیل میدهند بصورت عمومی تعداد ایشان به هشت ملیون فرد میرسد که اینان عبارتند ازقبایل منگل جاجی ، توتاخیل، وجدران ازآنجمله عدهٔ قلیلی بصورت جداگانه درقسمت شمال وغرب (سبزوار) افغانستان بود وباش دارند.

پښتون های غلجایی بین شهر های قندهار وغزنی نفوس مالدار را تشکیل میدهد که قرن ۱۸ عصر نهضت سیاسی ایشان در افغانستان بشمار میرود (در عصرریاست میرویس) بایدمتذکرشدکه محمود پسر میرویس در ۱۷۱۵ فارس را قسمتا فتح نمود قبایل سلیمان خیل ، اندړو ترک غلجایی اند

سومین گروپ پښتون ها را میبایست در شخصیت احمد شاه درانی که درقرن ۱۸ موسس خاندان درانی میباشد سراغ نمود قبایل معروف این گروپ پوپل زایی ، اسحق زایی ، نورزایی ، بارکزایی و تمام سلاطین افغانی که در افغانستان از ز... امیردوست محمدخان الی عصرحاضر سلطنت میکنند ازهمین سلسله قبایل پښتون میباشـ دربن گروپ رئیس قبیله اقتدار وسیعی دارد و صلاحیت این اقتدار را جرگهٔ حایز می باشد که به اساس دیموکراسی استوار است .

پښتون ها بلسان پښتو حرف میزنند و بصورت عمومی لسان پښتو بدو لهجه تقسیم شده است لهجه پښتوی شمال شرق که مرکز ادبی آن جلال آباد و لهجه پښتوی جنوب غرب که مرکز ادبی آن شهر قندهار است به هموطنی قبایل پښتون دیگراجزاییکه نفوس افغانستان عزیز را تشکیل میدهند عبارتند از تاجکها، هزار ها ، ازبکها ، ترکمنها پشه ای ، نورستانی ، بلوچی ، پامیری ، وغیره که به تعداد و تناسب فیصدی ذیل در مناطق مختلف تقسیم شده اند .

نفوس تاجك و هزاره به تعداد ۴۳۲۰۰۰۰ که ۳۵ فیصد نفوس عمومی افغانستان را تشکیل میدهند.

نفوس ازبك ۴۸۰۰۰۰ که ٤ فیصد » » » »
« ترکمن ۲٤۰۰۰۰ که ۲ » » » » »
« نورستانی ۸٤۰۰۰ که ۷ر۰ » » » » »
« بلوچی ۷۲۰۰۰ که ۶ر۰ » » » » »
« پامیرافغانی ۶۰۰۰۰ که ۵ر۰ » » » » »

برای حفظ وحدت ملی میتوانیم گفت که هیچ ملتی در دنیا وجود ندارد که از يك نژاد واحد واز يك لسان مشترك تشکیل شده باشد، ازین لحاظ ممالك معظم

دنیا امثال برجسته بما نشان میدهند چنانچه در ایالات متحدامریکا اگر نژادانگلو سکسون به اکثریت است در پهلوی آن گلورومن، نژادسیاه، نژاد زردهم بود وباش دارند که‌درشروع قرون‌جدید به اثرمهاجرت های متواتر مخصوصا ازاروپا به ایالات متحد امریکا آمده و متوطن شده اند و باوجود این همه تبعیض یك ملت واحدو مشخصی را درین سرزمین تشکیل داده اند که‌عظمت و اقتدارآن در دنیا بهن است همردیف ایالات متحد امریکا ، اتحاد شوروی را نیز طور مثال تذکار می دهیم در اتحاد شوروی که از ۱٦ جمهوریت تشکیل شده است در پهلوی نژاد سلاوکه به اقتدار و اکثریت است نژاد زرد مثل ترك واز بك‌زیست میکنند که باز هم یك‌ملت واحد ومقتدر را تشکیل داده اند در افغانستان بیشتر ازین دو مملکت‌معظم فوق مذهب مقدس اسلام جزءمهمی است که به اتحاد مردم مافوق العاده موثر افتاده است این جزءاتحاد نه در ایالات متحد امریکا وجود دارد ونه در اتحاد شوروی ونه تقریباً در تمام دیگر ممالك دنیا .

همچنین نفوس سر زمین فرانسه معاصر از نژادانگلورومن تشکیل‌شده اند بعوض اینکه از نژادی رومن ها نفرت داشته باشند خود رامدیون‌این‌نژادمیدانند ، فرانسهٔ موجوده یکی از ممالك مدنی اروپایی بوده و نسبت به ایتالیای‌معاصر کاملاً مختلف و مشخص است . اما تمام این مردمیکه در خاك افغانستان از مدتها باهم‌زندگی مشترك دارند بحکم سوابق تاریخی و روایات ملی ومشترکات دینی واقتصادی‌وفرهنگی ما نند ملل دیگر دنیا یك ملت واحد تجزیه ناپذیری را تشکیل داده اندو بعنوان واحد افغان یاد میشوند و مبادی این ملیت برمشترکات‌تاریخ وفرهنگ دین ومنافع مشترك زندگانی اجتماعی‌استوار اند .

تقسیمات اداری افغانستان : افغانستان‌ازتاریخ ۸ اگست۱۹۱۹ **استقلال‌خود را باز بدست آورده و یك** مملکت شاهی مستقل محسوب میشود و ازسنه ۱۹۳۰ به بعد در آن یك رژیم شاهی مشروطه بمیان آمده است پرچم ملی آن برنگ‌های سیاه ، سرخ و سبز که در وسط آن نشان محراب و منبرآنرا مزین میسازد سمبول ملی سر زمین افغان است . معاهدهٔ صلح و امر جنگ از صلاحیت شاه است پیشبرد اقتدار قوهٔ اجراییه - وظیفهٔ کابینه است در حالیکه طرح قوانین مربوط . مجلس شورای ملی و مجلس‌اعیان میباشد، اعضای مجلس شورا از طرف ملت انتخاب شده و این‌انتخابات مبنی برر‌أی‌عمومی است، تعیین اعضای مجلس اعیان از طرف‌شاه صورت میگیرد، طرز اداره درعصر موجوده یکی از علامات دیموکراسی قرن بیست میباشد افغانستان به هفت نائب الحکومگی و یازده حکومت اعلی تقسیم شده است که‌درراس هریك از نائب الحکومگیها یك نائب الحکومه و در رأس هر حکومت‌اعلی یك‌حاکم اعلی مناطق‌مربوطه را اداره میکنند

× نایب الحکومگیها در افغانستان عبارتند از نائب الحکومگی ولایت قندهار هرات ، مزار شریف ، ننگرهار ، قطغن ، پکتیا . و ولایت کابل که پایتخت افغانستان محسوب میشود .

حکومت های اعلی عبارتند از حکومت اعلی غزنی ، فراه ، پروان ، بدخشان میمنه ، گرشك . شبرغان ، غورات ، بامیان ، ارزگان و تالقان . نائب الحکومگی ها متعلق به ولایات بزرگ افغانستان در حالیکه حکومت های اعلی به ولایات کوچك افغانستان مربوط اند . نفوس شهر های افغانستان قرار احصاییه جدید بشرح زیر است.

اسم محل		مساحه			نفوس
ولایت کابل		٤٠٠٠٠ کیلو متر			۱٦٠٥٨٥٨
» قندهار		۱٥٠٠٠٠	»		۹۷۱۸۱۹
» هرات		۱۲٠٠٠٠	»		۳۲۳۳۹٦
» مزار شریف		٥٥٠٠٠	»		٤۹٠۲٥۸
» قطغن		۳٠٠٠٠	»		٥۱٦۸٥۹
» ننگرهار		۲٥٠٠٠	»		۱۲۸٠۱۲۱
» پکتیا		۲٠٠٠٠	»		۷٠۳۳۱٤
حکومت اعلی پروان		۲٥٠٠٠	»		۱۱۹٥۲۳٤
» » غزنی		۳٠٠٠٠	»		٤۸۱۷۹۹
» » فراه		۷٥٠٠٠	»		۱۹۲۲۷۸
» » میمنه		۲٥٠٠٠	»		٤٠۹٠٦۹
» » بدخشان		٤٠٠٠٠	»		۲۹٠۱۲٥
» » شبرغان	تاحال تثبیت نشده				۳٦۹۱٠۱
» » گرشك	»	»	»		۲۷٤٤۱۹
» » تالقان	»	»	»		٤٥٤۸٥۲
» » غورات	»	»	»		۳۸۲۹٠٦
» » ارزگان	»	»	»		٥٠٥٤۱۸
» » بامیان	»	»	»		۳۱٦۸۱٥
قبایل کوچی		٠٠٠٠٠٠٠			۲٤۳۱۲۹٦

اجتماع شهرهای افغانستان بدور یك هستهٔ مرکزی که عبارت از هندوکش باشد واقع بوده و این سلسلهٔ مرکزی است که از آن حیات بشری ، حیوانی (چراگاه ها) و حیات نباتی در یك مملکت خشك آسیای مرکزی مانند افغانستان نشأت میکند طوریکه قبلاً گفتیم هندوکش افغانستانرا مرکزیت میدهد که بدون آن وحدت افغانستان کمتر متیقن میبود ، نفوس شهری های افغانستان خیلی معتدل است و نفوس شهری ده فیصد نفوس عمومی افغانستان را احتوا میکند از طرف دیگر شهرهای صناعتی در افغانستان

محدود میباشند اکثر شهر های افغانستان مراکز اداری تجارتی و فکری را تشکیل میدهند، شهرسازی (اوربانیزم) در افغانستان بصورت عمومی و در کابل بصورت استثنایی بعصر اعلیحضرت فقید محمد نادر شاه شهید شروع شده و بعهد اعلیحضرت محمد ظاهرشاه ادامه دارد.

شهر های بزرگ افغانستان قرار آتی میباشد:

شهر کابل: به ۳٤ درجه و ۳۰ دقیقهٔ عرض البلد شمالی واقع است این‌شهر ۱۷٦۲ متر از سطح بحر آزاد ارتفاع دارد بسمت جنوب آن کوه شیردروازه واقع است که دارای ۲۳۰۰۰ متر ارتفاع میباشد درحالیکه بسمت جنوب‌غرب آن کوه آسمایی موقع داشته و ۲۲۰۰ متر ارتفاع‌دارد از آنرو شهر کابل بالای‌سطح مرتفع واقع بود. و این سطح مرتفع مرکزی افغانستان می باشد که بسمت جنوب هندوکش نیز امتداد پیداکرده است، این‌قسمت سطح مرتفع بسمت شرق‌متدرجاً ازارتفاع خود میکاهد تا اینکه درجلال آباد به ارتفاع ۶۰۰ متر میرسد در سمت‌شرقی‌وشمال‌شرقی کابل به تپه هامی انجامد ، دشت کابل بواسطه دریای کابل آبیاری میشود شهر قدیم آن بساحل راست دریای کابل‌وشمال شیردروازه واقع بوده وبفاصلهٔ ده کیلومتر بسمت شمال‌شرق دریای لوگر بدریای کابل می افتد. شهرکابل بواسطهٔ نهرهای متعدد آبیاری میشود که‌از دریای کابل مشتق‌شده‌اند ویااینکه از چشمه های کوه‌های همجوار وکاریز ها آبیاری میشود. کارته های بزرگ شهرکابل عبارتند از شهرنو ، پروان مینه، شاه‌شهیدمینه ، کارتهٔ سه، میرویس‌مینه شیرشاه مینه، کارتهٔ‌مامورین که‌علامات نهضت شهری را در عصر اعلیحضرت محمد نادر شاه‌فقید وعصر اعلیحضرت محمد ظاهرشاه نشان‌میدهد، این‌همه‌کارته‌ها صورت‌را بخود اختیار نموده است.

تاریخچهٔ شهرکابل خیلی‌واضح است و بصورت مختصر ازآن یاد آوری میکنیم: شهرکابل لااقل ازهزار سال قبل‌ازمیلاد مسیح به‌این‌طرف شناخته‌شده واز این شهر درکتاب مقدس ویدای هندیهای که‌بلسان سانسکریت نوشته شده سخن رانده شده است. کابل‌موقع پایتخت شاهان یونانی بود یعنی درسنه ۲٦میلادی کابل پایتخت ایرمایوس بوده‌وفردوسی درکتاب معروف‌خود (شاهنامه) دربارهٔ کابل مطالبی گفته‌است .موقعیکه تیمورلنگ غزنه پایتخت غزنویها را تخریب نمود پایتخت افغانستان بکابل انتقال نمود وازعصر بابروخاندان بابر پادشاه یعنی‌بابریها درشروع قرن شانزده تاامروز پایتخت افغانستان محسوب میشود بین بابری‌ها وسلالهٔ درانی برای‌مختصر زمانی کابل باز پایتخت نبود ولی ازعهد پسر احمدشاه درانی بعد پایتخت امپراتوری دودمان درانی بحساب‌میرود.

ازنظر سیاحت نقاط ذیل درکابل قابل دیدن میباشد: موزیم کابل که‌دران گنج های باستانی افغانستان تاحد امکان حفظ شده است و به۷ کیلومتری جنوب کابل

واقع است یعنی آثارماقبل ازتاریخ مندیگک، اطراف قندهار ۰۰۰۰ آثار تاریخی دورهٔ یونانی ، بودایی، باختری ،دورهٔ کوشانیها ،ساسانی هامغل ها واسلامی موجود است ازلحاظ آبدات درساحل راست دریای کابل مقبرهٔ امیرتیمورشاه ودر جنوب تپهٔ مرنجان مقبرهٔ اعلیحضرت شهید محمد نادرشاه شهید وآبدهٔ میوند واقع میوند وافتخارات قرون جدید افغانستان‌را یادآوری میکند. همچنان دربوستان سرای واقع ساحل چپ دریای کابل مقبرهٔ امیرعبدالرحمن خان موقع دارد . باغهاییکه به‌همجواری شهر کابل موجوداند عبارت است ازباغ چهلستون بمه‌شش کیلومتری جنوب پایتخت درساحل راست دریای کابل باغ بابرشاه که تقریباً درجوارمرکز شهر کابل ودردامنهٔ جنوب کوه‌شیردروازه واقعست، شهر کوچك دارالامان بهشت کیلو متری جنوب،جنوب‌مغرب شهر کابل ، شهر کوچك پغمان در ۲۵ کیلومتری غرب کابل و باغ کاریزمیر بسمت غرب شهر کابل که به ۳۰ کیلومتری آن واقع است، درین باغ نمونه یا مودل دهقان خانه های دنیای غرب را سراغ میتوانیم کرد که درعصر اعلیحضرت محمد ظاهرشاه‌بوجود آمده‌است همچنین درغرب شهر کابل بفاصله ۵۰ کیلو متر باغ استالف واقع است که دریکی ازدره‌های شمالی سلسله کوه پغمان موقع پیدا کرده‌است .

شهر کابل بین دومنطقهٔ حاصل خیزموقعیت دارد بسمت شمال آن حوزهٔ کوهدامن واقعست که محصول آن بیشتر گندم وانگورمیباشد وبسمت جنوب. منطقهٔ لوگر که ازقدیم بدین طرف یك سرزمین حاصل‌خیز بوده ومخصوصاً گندم ازحاصلات‌عمدهٔ آن بشمارمیرود که غله جات این دومنطقه نزدیك کابل درتهیهٔ مواد ارتزاقی شهر کمك زیادمیکند .

شهر کابل ازنظرارتباط با دیگرولایات افغانستان ودیگرقسمت ممالك آسیای مرکزی موقع استثنایی دارد این شهرقسمیکه فوقاً ذکرنمودیم درکنارسطح مرتفع مرکزی،افغانستان واقع بوده وسرکهاییکه بشمال دریای سند واقع‌اند ازطریق حوزهٔ کابل باکوتل های هند وکش مرتبط بوده وازاین کوتلهاست که آسیای جنوبی مخصوصاً دنیای هند باآسیای شمالی ارتباط پیدا میکند .

مشهورترین کوتل های‌آن کوتل خاواك است که ۳۶۰۰ مترارتفاع داشته‌وازسرچشمهٔ دریای پنجشیرشروع وبدرهٔ اندراب که درشمال کوتل‌خاواك واقعست می انجامد کوتل سالنگ بشمال کابل واقع بوده و ۳۳۰۰ متر ارتفاع دارد، درهٔ سالنگ ازجبل السراج شروع شده ونزدیك کوتل سالنگ که سرچشمهٔ آن است بدرهٔ خنجان ارتباط پیدا میکند این دره نیز با درهٔ اندراب ارتباط داشته ودرنزدیکی دوشی به‌آن تماس میگیرد .

کوتل شبر که فعلا وسایل نقلیه ازآن عبورمیکند صفحات جنوب افغانستان را با صفحات شمالی مملکت ازطریق درهٔ شکاري اتصال میدهد،کوتل شبر ۳۰۰۰ متر ازسطح بحرارتفاع داشته‌وازهمین نقطهٔ کابل و پروان فعلاباديگر ولایات شمال مملکت

ارتباط پیدا میکند. بالاخره چهارمین کوتل که قبلا از ۱۹۳۰ یا قبل از افتتاح کوتل شبر ودرهٔ شکاری توسط آن به صفحات شمال عبور ومرور بعمل می آمد کوتل آق رباط نامدارد، کوتل آق رباط مانند خاواك ۳۶۰۰ متر از سطح بحر واقع بوده ویك راه کاروانی است.

شریان بزرگ دیگری که ازمشرق به مغرب استقامت دارد وازکابل عبور میکند همانا سرك کابل ودایزنگی واوبهٔ هرات میباشد از ین طریق که عراده رواست فاصله بین کابل وهرات به ۸۷۰ کیلومتر کوتاه میشود، درحالیکه کابل با هرات از طریق قندهار حد اقل ۱۱۶۰ کیلومتر فاصله دارد ازتوضیحات فوق چنین نتیجه میگیریم که کابل به یکی از دهلیزهای آسیای مرکزی واقع است که آسیای شمالی ودنیایی مخصوصاً پښتونستان، پاکستان وهند را باهمدیگرارتباط داده وموقف سوق الجیشی وسیاسی مهمی را حایز بوده وازین لحاظ کوتل بولان که قندها ررا با پښتونستان مربوط میسازد نیز قابل تبصره است.

ازنظراقتصادی، سیاسی وسوق الجیشی کوتل سالنگ که عنقریب به جریان سال ۱۹۶٤ افتتاح خواهد شد اهمیت بارزی دارد، کابل و پل خمری که سابقاً ازطریق شبر ودرهٔ شکاری ٤۳۰ کیلومتر فاصله داشت ازطریق سالنگ به ۲۳۰ کیلو متر تنزیل میکند یا به عباره دیگر عراده ها ۲۰۰ کیلومتر را کمتر ازکابل الی پلخمری خواهد پیمود فواصل شهرهای افغانستان ازهمدیگر قرار آتی است.

کابل ـ جلال آباد ۱۸۰ کیلومتر که بصورت فاصله وار تقریباً تمام حصص آن اسفلت شده.
کابل ـ پشاور ۲۹۰ « « سرك آن ازجلال آباد الی تورخم نیز کاملا قیرریزی شده است.

کابل، دولت یار، هرات ۸۷۰ (سرك عادی)
کابل، قندهار، هرات ۱۱۶۰ « «
(عنقریب کانکریت واسفلت آن تمام میشود)
کابل، مزار شریف، هرات ۱٤۳۰ کیلومتر فاصله وار (سرك عادی)
« غزنی ۱۵۰ « (« « «)
« قندهار ۵۱۰ « (قسمتاً اسفلت شده است)
« مزارشریف ۹۲۰ « (سرك عادی)

نواقصی که شهر کابل دارد همانا عدم بدر رفت یا کانالیزاسیون است حتماً درقسمت های انکشافی این شهرهم اینگونه شریان شهری وجود ندارد تنها منطقهٔ دارالامان که قبلا تذکار دادیم به سبك شهرهای اروپایی تأسیس شده که حایز کانالیزاسیون میباشد.

سطح هموی دارالامان درسال ۱۹۲۹ بواسطهٔ یکی ازمهندسان فرانسوی طرح

واضحاً رشد که بدین اساس دارالامان از نظر جغرافیهٔ شهری یک شهر ایجاد شده میباشد.

قندهار:

قندهار مرکز منطقهٔ جنوب افغانستان محسوب میشود این شهر ۶۰۰ ـ الی ۶۵۰ متر از سطح بحر واقع بوده و بسمت جنوب آن دریای ترنک و شورآب واقع است درحالیکه از سمت شمال و غرب آن دریای ارغنداب عبور میکند که یکی از معاونان جریان تحتانی دریای هیلمند میباشد، قندهار به عرض البلد ۳۱ درجه و ۲۷ دقیقهٔ شمالی واقع است یعنی به تنا سب شهر کابل سه درجه عرض البلد درسمت جنوبی موقع حاصل نموده است. ازطرف دیگرچون تقریباً نسبت بکابل ۱۰۰۰ مترازسطح بحر کمتر ارتفاع دارد ازین لحاظ نسبت به پایتخت افغانستان درتابستان گرم تر و در زمستان خوش گوار تراست روی ملحوظات فوق درجریان سال قندهار نسبت بکابل از ۹ الی ۱۱ درجه گرم تراست درحالیکه درموسم زمستان برف کابل مدت زیادی باقی می ماند ولی درقندهار نخست برف نمیبارد واگرگاهی میبارد بصورت فوری به آب مبدل میشود بنابران زمستان قندهار که بالای اراضی رسوبی واقع است بیشتر بارانی میباشد. دوره های تاریخی انسان مناظر طبیعی را بمراتب تغییرشکل داده است که از لحاظ اهمیت سوق الجیشی وتجارتی به این شهر بهبودی زیادی داده است ، سه راه بزرگ تجارتی وسیاسی افغانستان ازین شهر میگذرد از شمال شرق سرک کابل غزنی، مقر، از سمت شمال ،شمال غرب، هرات، فراه وازجانب جنوب سرک کویته که بدشت دریای سند ارتباط پیدامیکند این سرک که از کوههای سلیمان بواسطهٔ کوتل های بولان وکوتل کوژک خواجه گک میگذرد بهترین ونزدیکترین راهیست که افغانستان ذریعهٔ آن به بحر آزاد هند توصل میتوانند کرد.

شهر ونفوس قندهار دایماً روبه انکشاف میباشد چنانچه قندهار در ۱۹۴۸ به تعداد ۷۲۰۰۰ نفوس داشت درحالیکه ده سال بعد در ۱۹۵۸ این نفوس به ۱۰۰۰۰۰ ارتقا نمود واکنون نفوس قندهار بامربوطات آن به ۹۷۱۸۱۹ نفر بالغ میشود : شهرقدیم قندهار درسنهٔ ۱۹۴۸ هنوز دارای دروازه های بزرگ بود که آثار قرون وسطی را یادآوری میکرد امادرین اواخر این آثار قرون وسطی قسماً از بین رفته است، قندهار امروز دارای یک میدان هوایی بین المللی عصری و بزرگ است که به ۲۰ کیلومتری جنوب شرق این شهر واقع است. قندهار یکی ازشهرهای قدیم افغانستان محسوب میشود که به مرکز اراکوزی قرون قدیمه و بازابل قرون وسطی معروف ومسمی میباشد، قندهار از ۱۱۰۰ میلادی به این طرف فرصتیکه شهر بست باستانی مضمحل گردید مرکزیت بیشتر پیدا کرد، این شهر بین سنوات ۱۵۲۱ ـ ۱۶۵۰ بشمول ولایت آن ضمیمهٔ امپراطوری مغلهای هند بود وازآن ببعد حکومت فارس به این شهر تسلط داشت اما غلجایی های ولایت قندهار را از تجاوز وتسلط خارجیان دفاع کرده وعلیه

متجاوزان سخت مجادله نمودند تااینکه در ۱۷۳۸ ع قندهار یک سال بواسطۀ نادر شاه افشار محاصره شد در ظرف این یک سال شاه موصوف به پنج کیلو متری قندهار موجوده شهر دیگری بنام نادر آباد تأسیس نمود تامجادله بیشتر بتواند کرد، ازطرف دیگرقندهاد بجریان جنگ اول افغان وانگلیس درسنوات بین (۱۸۳۸ـ ۱۸۴۲) تسخیر شده بود در جنگ دوم افغان وانگلیس (۱۸۷۹ ـ ۱۸۸۰) انگلیس ها این شهر پایتخت یك ولایت آزاد اعلام نمودند که در انجام جنگ دوم وابس بمرکز کابل پیوست، قندهار مرکز ولایت بزرگ قوم درانی است که یکی ازاقوام بزرگ ملت پښتون محسوب میشود.

قندهار ازشهر های همجوار قرار ذیل بعید است.

فاصله بین قندهار ـ چمن ـ کویته ۲۰۰ کیلو متر

»	»	ـ فراه	۳۸۰	»
»	»	ـ هرات	۶۵۰	»
»	»	ـ کابل	۵۱۰	»

درقندهار اخیراً میدان هوانوردی ملکی افتتاح شد که اهمیت بین المللی داشته وروز بروز رو به انکشاف می باشد.

هرات:

هرات شهریست که به ارتفاع ۹۲۰ متر ازسطح بحر ارتفاع دارد، این شهر به عرض البلد ۳۴ درجه و ۲۲ دقیقه شمالی و بشمال دریای هریرود واقع است، هرات نیز در کنار سطح مرتفع مرکزی افغانستان موقع دارد اوسط حرارت زمستانی آن درماه دلو ۱ و ۲ درجه سانتی گراد است در حالیکه اوسط حرارت تابستانی آن در ماه اسد به ۷ و ۳۰ درجه سانتی گراد میرسد. ولایت هرات ۱۲۰۰۰۰ کیلو متر مربع مساحه دارد، دربن مساحه ۳۲۳۳۹۶ نفوس مقیمی زیست میکند. شهر هرات در ۱۹۴۸ به تعداد ۷۷۰۰۰ نفوس داشت اجزای این نفوس راتاجك، ازبك، ترکمن، هزاره، پښتون ویهود تشکیل میدهد. شهرهرات راکه اسکندر به آسیایی نیز مینامند شهر یست که ازان اسکندرکبیر عبور نموده وقسمتاً آنرا اعمار نموده بود، هرات مرکز خراسان شرقی بوده ود رآن مخصوصاً قالین وپارچه های ابریشمی صنعت میشود، هرات شهریست خیلی قدیم ودر کتاب اوستا در باره این شهر نیز تبصره شده است هرات درعصر مغلها وتهاجم آنها (۱۲۲۱) صدمات زیادی دیدودر (۱۲۲۲) این شهر بتصرف تولی پسرچنگیز افتاد وازین رهگذر مسلمین هرات کاملا ازبین رفت در سنه ۱۳۸۳ هرات بواسطۀ تیمورلنگ تخریب شد اما ازآن بعدمدنیت درخشانی جانشین این همه تخریبات گردید، هرات بسال ۱۸۶۳ درعصرامیردوست محمدخان کاملا به حکومت مرکزی مربوط گردید ازین دوره ببعد هرات ازحیث نفوس دومین شهرافغانستان بشمار میرود.

از هرات سه سرك عمومی عبور میکند سرك کابل ـ قندهار که درجنوب هرات یك قوس

بر رگ را تشکیل داده واز یك علفزار وسیع در پنجاه کیلو متری جنوب هرات میگذرد این علفزار ۱۷۰۰ متر از سطح بحر ارتفاع داشته و بنام سبزوار قدیم و شیندند حالیه یاد میشود، سرك کابل قندهار بعد از ینکه به هرات میرسد یك لین آن مستقیماً بسمت شمال امتداد یافته و الی کشك سرحد روسیه ادامه دارد و به استقامت شمال شرق سرك مذکور الی قلعهٔ نو، میمنه، شبرغان و مزار شریف تمدید مییابد.

این سرك قدیم افغانستان شمال مغرب است که سابقاً از کوتل زرمست میگذشت اما سرك معاصر موتررو که از کوتل سبزك که ۲۵۰۰ متر ارتفاع دارد عبور میکند، کوتل سبزك به ۱۱۰ کیلومتری مشرق هرات واقع است شریان بزرگ دیگر این قسمت غرب افغانستان عبارت از سرك هرات و مشهد میباشد که بهمجواری هریرود تمدید یافته و قبل از ینکه بهرات برسد از منطقهٔ او به (مشرق هرات) عبور میکند و ذریعهٔ آن هرات مستقیما به کابل ارتباط پیدا میکند اما این خط سیر بواسطهٔ یگان موتر مجهز پیمو ده می تو اندشد اهمیت دیگر شهر هرات را باید در استعداد زراعتی آن جستجو نمود این شهر بشمول اطراف آن بواسطه دریای هریرود آبیاری میشود واز ین لحاظ مدنیت زراعتی در آن از قدیم انکشاف پیدا کرده است از جملهٔ غلجاتیکه درین منطقه بهتر نشو و نما میکند گندم است که قابل تذکار است علاوه بر آن تاك انگور، و پنبهٔ هرات که محصولات زراعتی این شهر است از لحاظ ارزش اقتصادی و تجارتی خود اهمیت بسزای دارد.

هرات دارای مساجدی است که از قرن پانزده (انجام قرون وسطی) به این طرف باقی مانده است بعصر موجوده هرات شهر صنایع دستی است که در آن موجودیت طبقهٔ کاسب اهمیت قابل توجهی دارد. هرات بفاصله ۱۶۰ کیلو متر از اسلام قلعه سرحد افغان و ایران واقع است، همچنین هرات از مزارشریف از طریق میمنه ۸۱۰ کلیومتر بعید است. علاوتاً میدان هوا بازی ملکی هرات رو به انکشاف میباشد.

مزار شریف : مزار شریف به ۳۶ درجه و ٤۰ دقیقه عرض البلد شمالی واقع است ٤۰۰ متر از سطح بحر ارتفاع داشته و یکی از معاونین موقتی دریای بلخ که پیش از یك مجرای سیلابی نیست به این شهر آب میدهد تابستان این شهر نظر به ارتفاع کم آن بسیار گرم بوده وزمستان آن گوارا است. مزارشریف مانند قندها و هرات مرکز نائب الحکومگی بوده و مرکز ولایت باختر قدیم افغانستان بشمار میرود. شهر بلخ باستانی به ۲۰ کیلو متری غرب آن واقع است خانه های این شهر نظر به تابستان شدید وقلت چوب ساختمان گنبدی است، مزارشریف از ۱۹۳۰ به این طرف توسط داو دوهٔ شکاری بکابل ارتباط پیدا کرده است که عنقریب ارتباط آن نظر به افتتاح سرك سالنگ نزدیکتر میشود، سرك کابل مزارشریف به استقامت شمال به فاصلهٔ ٦۰ کیلومتر تمدید مییابد تا بالاخره به پته کیسر میرسد پتهٔ کیسر بندر افغانی او قع ساحل دریای آموست که ارتفاع آن از سطح بحر ۳۱۰ متر است، ترمز بندر مقابل

آن درخاك اتحادشوروی موقع دارد ترمز شهرقدیم اتحادشوروی است که یك قسمت بزرگ صدور و ورود مال التجارهٔ افغانی از طریق این دو بندر با اتحا د شوروی صورت میگیرد .

مزارشریف مرکز بزرگ تربیهٔ گوسفند قره قل بوده و در اینجاست که پوست قره قل مرکزیت پیدامیکند تاازآنجا بداخل و خارج صادر شود، چنانچه از دوسال به این طرف شرکت قره قل برای سهولت معاملات از کابل بمزار شریف انتقال نموده است .

مزار شریف ازجملهٔ بزرگ ترین شهرهای شمالی افغانستان بشمارمیرود ودرین مرکز شمال است که میدان هوانوردی عصری تحت ساختمان میباشد .

مزارشریف درقرون وسطی عبارت ازیك دهکده بود که اهمیت بازار محصولات زراعتی راداشته ونقش یك مارکیت ترکستان افغانی رابازی میکرد که این نقش آن تاحال نیز حفظ شده است دراخیرقرن دوازدهٔ میلادی و بعدتر ازآن یعنی دراخیرقرن پانزدهٔ میلادی درین منطقه مزارحضرت علی کرم الله وجهه کشف شد وبه اطراف این مزارمبارك بود که مردم همه ساله گرد میآمدند تا در نتیجه یك شهر بوجود آمد .

مزارشریف درسنه ۱۸۶۶ مرکز نائب الحکومگی تعیین گردید وضمناً مرکزترکستان باختری شد درسنه ۱۹۸۷ مزارشریف ۳۰۰۰۰ نفرنفوس پیداکرد، در حالیکه این نفوس در سال ۱۹۴۸ به ۴۲۰۰۰ ارتقا نمود و دوازده سال بعد در ۱۹۵۲ تعداد نفوس آن به ۷۵۰۰۰ رسیدکه این نفوس‌از پښتونها، تاجك ، ازبك ، ترکمن ودیگر طبقات جامعهٔ افغانی متشکل میباشد، اکنون نفوس ولایت مزار شریف با مربوطات آن به ۴۹۰۲۵۸ نفر میرسد .

ننگرهار (جلال آباد) : ننگرهار یکی از مناطق شرقی و شهرهای بزرگ افغانستان بشمار میرود این شهر به عرض البلد ۲۴ دقیقه شمالی واقع بوده ارتفاع آن ازسطح بحر ۶۰۰ متراست که بساحل راست دریای کابل واقع میباشد جلال آباد درنصف راه کابل ، پشاور موقع دارد وازیك اقلیم ترو پیکل سهم میگیرد .

جلال آباد مرکز نائب الحکومگی ولایت ننگرهار بشمار میرود نفوس مرکز جلال آباد از ۲۰۰۰۰ الی ۳۰۰۰۰ تخمین گردیده است، در موسم زمستان این تعداد نظر به مساعد بودن اقلیم افزایش میپابد شهر جلال آباد همان آدینه پور یا برود نبور قدیم است ، که درزمان اخلاف بابر بهجلال آباد مشهور گردید .

باغ نمله کهبهمجواری آن واقع است به سبك مغل اعمارشده است، جلال آباد برعلاوهٔ مرکز نائب الحکومگی شهر تجارتی ومخصوصاً از لحاظمحصولات تروپیکل اهمیت زیادی دارد، دراطراف این شهر بفاصلهٔ ۷۰ کیلومتر بسمت شرق کوتل خیبر واقع است که ۱۰۳۰ متر ازسطح بحر ارتفاع داشته و از جلال آباد بسمت شمال

ازطریق درهٔ کنړ سرکی به استقامت نورستان میرود ننگرهار باسایر مربوطات آن ۲۸۰۱۲۸ نفوس دارد .

ولایت پکتیا : گردیز مرکز اداری آن بشمار میرود، شهر گردیز بهارتفاع ۲۳۰۰ متر ازسطح بحر واقعست، این شهر ۲۱۳۰ مترازسطح بحرارتفاع داردمرکز ولایت پکتیا از نظر مو اصلا ت زمینی موقف خوبی دارد فاصلهٔ این شهر به تناسب کابل ازطریق کوتل التمور ۱۲۵ کیلو متر میبا شد .

ازطرف دیگر گردیز بسمت شرق باخوست محدود است که ازطریق کوتل تل به پښتونستان ارتباط پیدامیکند، همچنین شهر گردیز ازکوتل دولتخان باشهر غزنی اتصال دارد ، گردیز مرکز رفت وآمد کوچی های چادر نشین و نفوس نیمهٔ مقیم میباشد گردیز وخوست دوشهرولایت پکتیاست،ولایت پکتیا درتهیهٔ چوب های ساختمان سهم بزرگ داشته وعلاوه برآن ازمحصولات قابل تبصرهٔ آن جلغوزه است .

میمنه : ـ شهرمیمنه (حکومت اعلی) به عرض البلد ۳۵درجه و۵۵ دقیقه شمال موقع داشته و بعد ازمزارشریف دومین شهر ولایت شمالی محسوب میشود نفوس میمنه بامربوطات آن به ۴۰۹۰۶۹ فرد بالغ میگردد، این شهر نیزمانند مزارشریف مارکیت محلی تجارت بشمار میرود و بین شبرغان وهرات واقع است .

میمنه به ارتفاع ۸۷۰ متر ازسطح بحر ارتفاع داردنفوس، میمنه بصورت تقریبی کاملاً ازازبك تشکیل یافته است اما اقوام افغان وتاجك نیز درآنجمله شامل اند ونفوس هند ویهود ازجملهٔ طبقهٔ معامله دار وسرمایه دار آنجا میباشند، صنعت دستی میمنه انکشاف زیادی کرده واین صنعت مخصوصاً عبارت است ازقالین که اعلی ترین قالین افغانستان میباشد علاوه بر آن میمنه مرکز بزرگ تجارت پشم ، شال و پارچه های پشمی بشم اشتری است .

حکومت اعلی گرشك : دشهرگرشك کهمرکز حکومت اعلی محسوب میشود به ۱۲۰ کیلو متری قندهار واقع بوده ودرهمین شهر است که سرك قندهار ، هرات دریای هیلمند راقطع میکند. گرشك به ارتفاع ۸٤۰متر ازسطح بحر و اقع بود ه وازز مان قدیم موقعیت مهمی راحفظ نموده است. گرشك درین اواخر نظر به اهمیت اقتصادی واداری خود نقش مهمی رابازی کرده ودر پروژهٔ وادی هیلمندسهم بزرگ میگیرد نهر بغرا بقرابت گرشك واقع است که ا ز در یا ی هیلمند حق آبه میگیرد درکانال بغرا یك دستگاه کوچك برق آبی که طاقت کافی دارد نصب میباشدتوسط این دستگاه شهر گرشك تنویر میشود تمام گرشك ۲۷٤٤۱۹ نفوس دارد .

حکومت اعلی غـزنی : غزنی قدیم ترین پایتخت افغانستان شرقی است این شهر به ۳۳ درجه و۳۲ دقیقه عرض البلد شمالی واقع بوده و ۲۲۰۰ متر ازسطح بحر

ارتفاع دارد بسمت چپ این شهر یکی ازسرچشمه های دریای ارغنداب و اقع است بعلت اینکه شهر غزنی بالای سرك کابل ، قندهار واقع میباشد اهمیت زیادی پیدا کرده است همچنین غزنی مرکز تقاطع سرکهای زیادی بشمار میرود که افغانستان را بامناطق همجوار شرقی آن ارتباط میدهد از قسمت مربوطات این شهر یك سرك به استقامت ارگون ودرهٔ توشی وسرك دیگر به سمت گردیز ومتون امتداد دارد که نقطهٔ نهایی آن به کوتل تل ومناطق پشتونستان میرسد. بسمت غرب خط سیرچادرنشین های شهر کابل رابهزاره جات ارتباط میدهد. اززمان های قدیم بدینطرف غزنی درصنعت سماوار وظروف نانخوری مثل غوری و بشقاب شهرت زیادی پیدا کرده است، شهرغزنی یك مرکز تجارتی و یك شهر مستحکم بوده ومدت زیادی مرکز ثقافت سلاطین غزنه بوده است، غزنویها یك مدنیت درخشانی رادراین شهر ازخود باقی گذاشته اند این شهر هنگامی منقرض گردید که چنگیزیان این شهررا چندین مراتب آتش زده وآنرا تخریب کردند تمام مربوطات غزنی ۴۸۱۷۹۹ تن نفوس دارد .

حکومت اعلی تالقان : تالقان در ین سالهای اخیر نظربه توسعهٔ کشت وزراعت اهمیت زیادی پیدا کرده است تالقان به ۴۰ کیلومتری شرقی قندوز بالای جریان یکی ازمعاونین دریای قندوز واقع شده است تالقان دارای ۴۵۴۸۵۲ نفوس است.

حکومت اعلی بامیان : بامیان به ارتفاع ۲۵۴۵ مترازسطح بحربین یکدرهٔ سرسبز وحاصل خیز هندوکش موقعیت حاصل نموده است، بامیان بواسطهٔ دریای بامیان ومعاونین آن سرسبز گردیده است دریای بامیان یکی ازمعاونین دریای سرخاب است درهٔ بامیان ازشمال و جنوب بواسطهٔ کوهها محاط میباشد، بفاصلهٔ ده کیلو متر بسمت شمال شرق بامیان یکی ازسلسله کوههای مرتفع افغانستان که عبارت از کوه باباست بمشاهده میرسد این سلسله دارای ۴۳۵۰ متر ارتفاع داشته وبه ۲۵ کیلو متری جنوب بامیان واقع است قله کوه باباشاه فولادی نامدارد که دارای ۵۱۴۰ مترارتفاع است.

بامیان شهر کوچکی است وتمام آن ۳۱۶۸۱۵ نفوس دارد ولی در قرون قدیمه ویك قسمت بزرگ قرون وسطی یکی از شهرهای بزرگ افغانستان بشماررفته و در افغانستان موقف مهمی داشت زیرا بواسطهٔ این راه آسیای شمالی باآسیای جنوبی ارتباط پیدا میکنند در ۳۰ اپریل سال ۶۳۰ میلادی سیاح بزرگ چینائی که به هیانگ تزانگ مشهور بود ازین شهر گذشته وتبصره میکنند که در آن عصر بامیان دارای هزار راهب بودایی بوده است.

درپهنای یك تپهٔ عظیم احجارکانگلو میرا اشکال یك بودای ۵۳ متری استاده ویك بودای ۳۵ متری نشسته بامغازه های متعدد کارشده است بامیان در سنه ۱۲۲۱ بواسطهٔ مغلها تخریب شد تاحال این شهر موقعیت مناسبی را پیدا نکرده است ولی از

لحاظ مناظر تورستك ومناطق تاریخی همیشه مورد توجه سیاحان و تازه واروان قرار میگیرد .

حکومت اعلی شبرغان: شبرغان وسرپل بجریان دریای آب سفید واقع است که موقتاً طی یك مدت سال جریان دارد . شبرغان مرکز حکومت اعلی شبرغان محسوب میشود سرپل به ارتفاع ۶۱۰ متر واقع است درحالیکه شبرغان ٤۰۰ متر ارتفاع داشته و دارای ۳۶۹۱۰۱ نفوس است شبرغان محل ارتباط راه هایست که به میمنه هرات و مزار شریف ارتباط پیدا میکند.

حکومت اعلی بدخشان: بزرگ ترین دریا های این منطقه شیوه و کوکچه میباشد که هردوی آن معاونین جریان فوقانی دریای آمو هستند در ین قسمت جریان خود دریای آمو به آب پنج معروف است . رستاق ، فیض آباد وجرم از نقاط مهم این منطقه است که رستاق بالای دریای جرم واقع بوده وارتفاع آن ازسطح بحر ۱۱۰۰ متر است .

فیض آباد: ارتفاع فیض آباد ازسطح بحر ۱۲۰۰ متر بوده بساحل راست دریای کوکچه موقع دارد فیض آباد از قدیم شهر بزرگ این منطقه بشمار میرود که در قرن دوم میلادی بناء گردیده است ، عرض این شهر تنها تقریباً یك کیلو متر است اما طول آن به چندین کیلو متر ساحل دریای گوکچه را اشغال نموده است نفوس فیض آباد که مرکز حکومت اعلی بدخشان است به ۲۵۰۰۰ فرد میرسد سرکهاییکه ازین شهر میگذرند به چترال و پامیر افغانی ارتباط پیدا میکنند .

جرم: شهرجرم مانندفیض آباد بالای جریان دریای کوکچه واقع بوده و تقریباً پنجاه کیلو متر نسبت به فیض آباد نزدیك تربه سرچشمهٔ کوکچه موقعیت دارد جرم از طریق کوتل ویران که ٤۶۰۰ متر ارتفاع دارد به نورستان ارتباط پیدا میکند وسفر ازجرم الی جلال آباد تنها باپای پیاده ویا ذریعهٔ قاطر امکان پذیر میباشد فصلهٔ این دوشهر ازهمدیگر ٤۰۰ کیلومتر بوده وفعلاً عبور ومرور بین این دومنطقه قدری مشکلات دارد. نفوس حکومت اعلی بدخشان باسایرمربوطات آن به ۲۹۰۱۲۵ تن بالغ میشود .

(ختم)

(۲۱۲مخ پاتې)

دفوايد عامی دوزارت تشکيل

د خنجان ديو نټ قوماندان
د دوشاخ « «
د شمالی تونل آمر
د سالنګ د دوهمی برخې آمر
د جبل السراج د يو نټ قوماندان
د اولنګ د يو نټ قوماندان
د جنوبی تونل « «
د پلټنې د ګروپ آمر
د لومړی يو نټ قوماندان
« دوهم « «
« دريم « «
« څلورم « «
« پنځم « «
« شپږم « «
« اووم « «
« اتم « «

ډګرمن فقير محمد
تورن سلطان علی
جګړن يارمحمد
ډګرمن عبدالوهاب
ډګرمن محمد يوسف
تورن عبد الغفار
« محمد انور
ډګروال حبيب الله
تورن سيدهاشم
« محمد کاظم
« عبد الرحمن
« ذکريا
« محمد سرور
« عبدالغنی
« ډګرمن آقاجان
« ډګرمن عبدالسلام

دننګرهاردولايت د کانال درياست تشکيل

دننګرهارد کانال رئيس
« اداری مرستيال «
« مالی مرستيال «
د کانال د سربند آمر

جنرال محمد صفر غرزی
بريدجنرال تاج محمد
ډګرمن غلام جيلانی
ډګرمن سردار محمد

دلويديزبرلين دآمريت تشکيل

دلويديز لين عمومی آمر
« مرستيال «
د شين ډنډ آمر
دلويديزلين ددوهم ګروپ آمر
« ددريم « «

ډګرمن خواجک
ډګرمن سعدالله
ډګروال محمد امين
ډګرمن شيراحمد
ډګرمن شاه عمر

گزارشهای وزارت فواید عامه

ساختمان سرکها و پلها:

در پلان پنجسالۀ اول ۱۰۳۲ کیلومتر ساختمان سرك پیشبینی شده بود اما وزارت فواید عامه بیش از ین کار کرد یعنی ۱۰۷۹ کیلومتر سرك ساخت که از ین جمله ٤٤٤ کیلومتر قیرریزی و ۱۶۰ کیلومتر کانکریت شده است ، سرك هاییکه در پلان دوم تکمیل وطرف استفاده قرار میگیرند عبارت از ۹۸۰ کیلومترمیباشد .

ساختمان وقیرریزی سرك کابل و تورخم :

قبل از سنبله ۱۳٤۱ ۱۵۰ کیلومتر این سرك ساختمان وقیرریزی شده و برای ترافیك آماده شده بود، اما از نیمۀ سال ببعد بقیۀ کار آن تمام شد .

کار عمدۀ وزارت فوایدعامه درظرف این وقت عبارت از تکمیل بعضی حصص تنگی ابریشمین وتنگی غارو بوده است درقسمت تنگی ابریشمین دیوارهای جانب دریا پلها و پلچکها ساخته شده وعلاوتاً دیوارهای جانب کوه نیز تعمیر گردیده است درقسمت تهانۀ چشمه نزدیك سرکنهو بابا بنابر ایجابات فنی اولاً بستر دریا کاملاً و سپس موقعیت سرك نیز بطرف دریا تغییر داده شد درحصۀ تنگی غارو کار ساختمانی دیوارها گلوریها وغیره دراین سال آغاز شده که از آنجمله قنداقها ورواقهای گلوری حصۀ گزك بطول ۷۰ مترتکمیل گردیده است، همچنان درسرك دهن تنگی الی سروبی ساختمان ۵ کیلومتر سرك کج شیر خان صورت گرفته و برای قیرریزی آماده شده است فعلاً ۵ کیلومتر دیگر نیز ازحصۀ اشپول بابا تا پوزۀ ظفر تحت ساختمان است .

قیرریزی طبقۀ اول این سرك درحصۀ تنگی ابریشمین وسنگ سوراخ ۳۸ کیلومتر انجام شده وکار قیرریزی ازحصۀ دهن تنگی تا پل اول نیز آغاز شده است .

سرك سالنگ :

سروی پروژۀ سرك سالنگ درسال ۱۳۳۶ ذریعۀ انجنیران شوروی ترتیب ومتعاقباً قرار داد آن درماه حمل ۱۳۳۷ بین وزارت فواید عامه و تخنوا کسپورت شوروی بامضا رسید طول سرك سالنگ از جبل السراج الی دوشی ۱۰۸ کیلومتر ودارای ۲۷ پل گادری، ٤۰ پلچك ۳۵۳ آبروسنگی و بطول ۱۲۳۰۰ متر دیوارهای استنادی، ٦٤ تعمیررهایش وهوتل عصری با۲٦۷٦ متر تونل میباشد کار این پروژه درماه اسد ۳۷ آغاز گردیده وقتیکه ساحۀ کار ساختمانی مذکور از طرف شمال
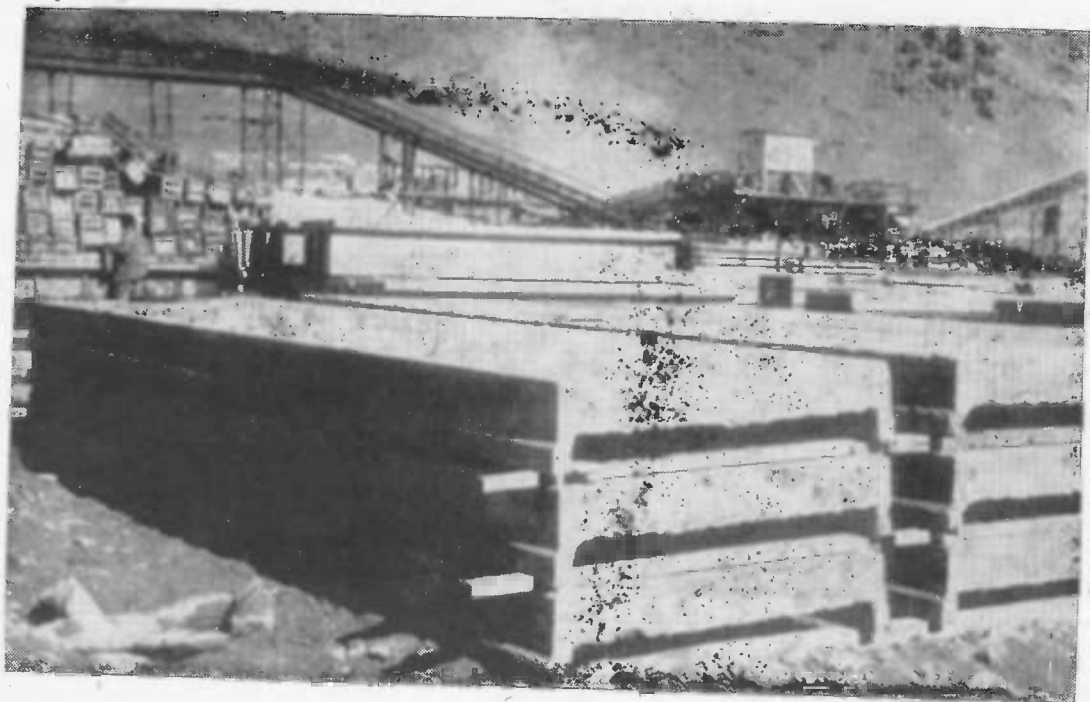
دهغو پخو دیوالو یوه نښه چه د کورو جوړولو فابریکه په عصری کو رو په جوړ ولو کښې کاروو څخه اخلی

د کابل په قرغه کښې د سپوږمۍ نوی کافی چه په ښکلی ډول جوړ شوی ده

د کابل په غازي محمد جان خان واټ کښې د سپين زر شرکت د نوي هوټل ودانۍ چه د جوړولو کارې د بشپړ کيدو په حال کښې دی

په کابل کښې د رهني او تعميراتي بانك ودانۍ

وجنوب کوتل وسعت پیدا کرد درزمستان ۱۳۳۸ آمریت سالنگ از ناحیهٔ برف کوچ های مدهش و برف کوبه ، دمه وغبار بمشکلاتی مواجهه گردیده است که درنتیجه ازطرف دولت شوروی چندین مرتبه هیأت انجنیری برای مشاهدهٔ اوضاع جوی کوتل سالنگ آمده و بعدازبازدید ومشوره با انجنیران مربوطهٔ سالنگ نخست تصمیم گرفتند که سرك بین دوشاخ وتونل شمالی رانسبت به پروژهٔ تثبیت شده درحدود ۸۰ الی ۱۰۰ متربالاتر تغییر واحداث نمایند، همچنان قراریکه پیشبینی شده بود ۳۵۰۰ متر گلوری تحت ساختمان قرار داده شده امید است پروژهٔ سالنگ تااخیرماه سنبله ۱۳۴۳ اکمال و ترافیك جاری گردد .

تونل سالنگ بطول ۲۶۷۶ مترمستند باساسات فنی ساخته میشود، عرض تونل بدون کانکریت ۷ نیم مترو بعد از کانکریت ۶متر است ارتفاع تونل ازسطح تاکلید کمان ۷٫۱ متر و بعد از کمان داخل تونل ۵٫۲۵ مترمیباشد درمیان تونل سیستم تبدیل هوا بصورت مصنوعی ساخته خواهد شد ، مقدار هوا درهرساعت ۳۰۰۰۰۰ متر مکعب میباشد اینمقدار برای عبور ومرور یکهزار عراده موتر در ۲۴ ساعت کافی میباشد جهته تنویر تونل شمالی جنراتورهای برقی ودیزلی بکارانداخته شده که قوهٔ هرکدام ۲۲۰ کلیووات میباشد برای تنویر تمام تونل اکنون ٤ پایه جنراتوروجود دارد که ازان برای تصفیه هوا نیزکار گرفته میشود . ارتفاع کوتل سالنگ از سطح بحر ۲۸۰۰ متر میباشد ارتفاع دهن تونل جنوبی ازسطح بحر ۳۳۲۰ متر وازتونل شمالی ۳۳۶۱ مترمیباشد.

بنابران میتوان گفت که راه سالنگ به نسبت کوتل درهٔ شکاری ۲۰۰ کیلومتر کوتاه تر بوده وسرك مذکور بصورت عصری قیرریزی و پلها و پلچکهای آن نیز پخته کاری وکانکریت گردیده است .

مفاد ترانسپورتی این جده از آغاز ترافیك سالانه ۱۵۰ ملیون افغانی میباشد همچنان این سرك سالانه ۳۵۰ ملیون افغانی درآینده مفاد خواهد داشت .

سرك کابل شیرخان بندر :

این سرك ازطریق سالنگ ۴۰۵ کیلومتر وازطریق درهٔ غوربند ودرهٔ شکاری ۵۷۱٫۸ کیلومتر طول دارد که یکی از شاهراه های مهم کشور میباشد احداث این سرك درپلان پنجسالهٔ اول درنظر گرفته شده ساختمان وقیرریزی آن ازنظر اداری بسه قسمت تقسیم شده است .

سرك کابل جبل السراج، جبل السراج دوشی ، (از طریق سالنگ) دوشی تاشیرخان بندر .

سرك کابل جبل السراج :

این سرك کار ساختمانی آن از سال ۱۳۳۹ آغاز شده ۷۵ کیلومتر طول داشته ختم کار آن در سال ۱۳۴٤ پیشبینی گردید ه است.

بقیهٔ کار این سرك از پلان اول در پلان دوم ۹ کیلومتر قیر یزی (تتم دره جبل السراج) بوده است همچنان درطول ۷۵ کیلو متر بعضی کارهای مربوطه نیز باقیمانده بود کــه اکنو ن اجرای کار های مذکور بشدت جاری بوده ودر آیندهٔ قریـــب تکمیل میشود .

ب-سرك دوشی شیرخان بندر :

امور ساختمان این سرك نیز روی پروژهٔ مرتبه جریان داشته وبصورت اطمینا ن بخش پیش میـرود .

سرك تورغوندی و هرات ، قندهار :

ای ن پروژه ٦۷۸ کیلومتر طول دارد -سرك مزبور یکصد کیلومتر راه وانسبت بسرك سابقه کوتاه میسازد ۰ عرض سرك ۱۲ متر بوده و۷ متر کانکریت انداخته میشود ساختمان سرك در زمستان ۱۳۳۸ آغاز گردیده و تااکنون نسبت بپلان ترتیب شده در اکثر قسمت ها ازحد پیشبینی شده بیشتر کار شده واکنون کار ساختمان سرك در طول ٦۰۰ کیلو متر تاکشك نخود جریان داشته و ۲۲۰ کیلو متر آ ن کا نکر یت شده ا ســت

از شروع ساختمان تاکنون بعلاوهٔ ساختمان سرك ، پلنهــای کلان وخـــــرد ، آ برو هاتحت عمار گرفته شده ودرتور غندی چهل دختران ، دوغی ، رباط سنگی ، خوش رباط کمر قلعه، آمیرداؤد ،ادارسکن ، شین‌ډنډ وفراه تعمیرات برای رها یش اشخاص اعمار وهمچنان برای دیپوها وورکشاپهای نیز بناها ساخته شده است برای اینکه درطول این راه مسافرین از لحاظ جا دچار مشکل نشوند دوهوتل عصـــر ی یکی در هرات ودیگری درفراه زیر ساختمان گرفته شده است این هو تلهـــــای چارطبقه بوده وهر کدام دارای ٤۰ـ اتاق میباشد .

در طول سرك برای حفظ ومراقبت جاده جاهای ساخته شده که کار همه تقر یباً نزدیك به تکمیل است، همچنان کار ساختمان عمارت پوستهٔ معابر نیز جریان دار د همچنان یك تعداد پلها اعمار گردیده که مهمترین آن پل دریای هریرود بطول ٤۱۰ متر و پل دریای فراه‌رود بطول ۳۲٦ مترمیباشد .

سرك کابل سپین بولدك :

الف-سرك سپین بولدك قندهار:

ق ریزی سرك سپین بو لدك قندهار ۱۰۵ کیلومترصورت گرفته که‌از ین جمله ۸۰ کیلو متر در سال ٤۰ و٤۱ قیریزی طبقهٔ اول وطبقهٔ دوم اجراشده ا ست وهمچنـین درین سرك پل ترنك بطول ۲۸۱ متر اعمار گردیده که از جملهٔ بزرگتر ین پلها ی

افغانستان است . این سرک در ۱۰ قوس ۱۳۴۱ افتتاح شد. ساختمان سرک بطول ۱۰۵ کیلو متر توسط کمپنی موریسن و قیرریزی آن بوسیلهٔ کمپنی دولتی امریکا انجام شده است

ب ـ سرک کابل ، قندهار :

ساختمان وقیرریزی این سرک در اواخر اسد ۱۳۴۰ اغاز گردید تاختم سال ۱۳۴۱ ساختما کمپ ساختمان سرک پایان یافت وهمچنان ۶۷ کیلو متر از ین سرک ساخته شد که ازینجمله ۲۰ کیلو متر قیرریزی طبقهٔ اول ۲۰ کیلو متر جغله اندازی و ۲۷ کیلو متر خامه کاری شده است .

تاکنون قیرریزی سرک مزبور تا ۱۰۰ کیلو متر از قندهار الی جلدک قیرریزی طبقهٔ اول تکمیل شده وکار قیرریزی طبقهٔ دوم آن آغاز گردیده است خامه کاری وجغله اندازی از حصهٔ جلدک تاقلات پایان یافته وکار ساختمانی سرک بطرف شاه جوی در پیشرفت است که ساحهٔ فعالیت آن ۱۴۰ کیلو متر میباشد درین ۱۴۰ کیلو متر آبروها ، پلچکها ، پلها ومعبرها تحت ساختمان گرفته شده چنانچه دیازده معبر ۱۵ پل بزرگ و ۵۴۰ گلوری ساخته شده که ازجمله ۷ پایه پل آن تکمیل گردیده است .
همچنان از طرف کابل ۷ کیلو متر قیرریزی شده ودرین ساحه ۱۱۸ کلورت ۳ پل بزرگ روی شبکهٔ پغمان ودریای کابل وحصهٔ میدان تحت ساختمان گرفته شده است که عنقریب تکمیل میگردد .

ساختمان وقیرریزی سرک پغمان :

سرک بین کابل و پغمان کاملا قیرریزی و مورد استفادهٔ ترافیک قرار گرفته است .

ساختمان سه پل در ننگرهار :

درقطار پلانهای انکشافی دولت ساختمان سه پایه پل مدرن درولایت ننگرهار نیز شامل میباشد که این پلها عبارت ازپل بهسود کامه واسمار بوده در بالای پایه ها وقنداقها گادرهای فولادی نصب ودرپیش روی آن کانکریت انداخته میشود .

پل بهسود ۳۶۴ متر طول داشته وعرض پل ۷ متر بوده وپیاده روهای دوطرفهٔ آن بصورت مجموعی ۳ متراست که دارای ۷ پایه و ۲ قنداق بوده و قسماً از کانکریت ساخته شده است دیوارهای استنادی بدوطرفهٔ این پل اعمارشده وفرش پل ودامنه های سلامی های سواحل از تخته های مخصوص کانکریتی که بایك دیگر توسط سیخهای فولادی ارتباط دارد ساخته شده وهمچنان پل مذکور دارای تنویر برق است که بهر دو جناح پل سرکهای متعددی نیزضمناً احداث وهم درآیندهٔ قریب تحت ساختمان گرفته می شود ودرجناح چپ پل ، یك پل مصنوعی نیز ساخته شده است .

پل کامه: طول پل ۲۲۹ متر وعرض آن برای ترافیك ۷ متر میباشد وعرض مجموعی دو پیاده روآن یك ونیم متر بوده واز کانکریت ساخته شده است .

پل اسمار: بطول ۸۴ کیلو متر و بعرض ۷ متر وعرض هردو پیاده روها یك ونیم متر

میباشد ودارای دو قنداق بوده قسماً ازکانکریت وقسماً ازکانکریت مصلح ساخته‌میشود.

ساختمان پلهای مذکور درسال ۱۳۴۰ شروع‌ودرسال ۱۳۴۳ ختم آن پیشبینی میشود دراعمار این پلها یکتعداد متخصصان مصروف وظیفه میباشند ازجملهٔ این سه پل مخصوصاً پل بهسوداولین پل افغانستان‌است که‌بطول ۳۶۰ متر دردریای‌خروشان وعمیق دریای کابل اعمار میگردد. باستثنای قنداق‌های‌مربوطهٔ‌آن هر هفت‌پایهٔ‌اش دربین آب کار شده‌است مخصوصاً پایه‌های چهارم و پنجم و ششم آن در عمیق ترین قسمت دریا ساخته شده است.

سروی سرك اسلام‌قلعهٔ هرات :

این‌سرك که‌ساختمان وقیر ریزی آن درپلان پنجسالهٔ دوم مملکت شامل می‌باشد وقرارداد سروی مقدماتی آن بین وزارت فواید عامه‌ـوادارهٔ انکشاف بین‌المللی امریکا بامضاء رسیده باساس‌آن بتاریخ ۱۰ـ۱ـ۴۲ کار سروی آن شروع ودربین اواخر سروی مقدماتی آن که‌مرحلهٔ اول این پروژه راتشکیل میدهد بپایهٔ تکمیل خواهدرسید.

مرحلهٔ دوم که‌عبارت از سروی نهائی و ترتیب‌نقشه های‌نهایی میباشد در همین زودی ها شروع خواهدشد.

مرحلهٔ سوم یعنی ساختمان آن امیداست درسال ۱۳۴۳ شروع گردد، طول این سرك‌را ۱۲۵ کیلومترمیتوان‌پیش‌بینی کرد.

سروی‌سرك‌پلخمری، مزارشریف، شبرغان :

این سرك نیزدر داخل پلان پنجسالهٔ دوم شامل است به‌حالت‌موجوده طول‌آن ۳۶۰ کیلو متر میباشد ومناطق پلخمری، سمنگان، خلم: مزار شریف، آقچه و شبرغان را بایکدیگر وصل می‌نماید.

قراریکه یك‌گروپ متخصصین این وزارت دوسال قبل‌کوتل رباطك را مطالعه‌و بسواری اسپ تمام‌آن‌ساحه را ملاحظه نمودند معلوم‌شد که‌امکانات زیادی درتعدیل لین فعلیهٔ رباطك موجود بوده ومی‌توان آن‌را پس از سروی اساسی خیلی پایین‌تر ساخت و نقشهٔ مطالعاتی آن گروپ امروز دروزارت فواید عامه موجوده و حینیکه متخصصین شوروی درین چند روز برای سروی اساسی سرك پلخمری؛ مزار شریف، شبرغان بکابل آمدند همه‌مطالعات قبلی بدسترس آن‌ها گذاشته می‌شود وهمچنین درتنـگی تاشقرغان متخصصان این وزارت یك سلسله مطالعات نمود و نتایج آن‌ها همه دروزارت فواید عامه موجود است که‌بدسترس متخصصان‌سروی گذاشته خواهد شد.

وزارت فواید عامه عجالتاًصرف‌قرار دادسروی سرك موصوف‌را باتخنواکسپورت شوروی بتاریخ ۱۰ جوزا سال جاری عقد نمود تااولاً نتایج سروی بدست‌آمده‌و یك

(بقیه‌درصفحه‌۵۶۸)

دپښتونستان مهمې پېښې

د ۱۳٤۱ کال د سنبلې په ۱ـ د پښتونستان دملي خپلواکۍ د څلوېښتمې کاليزې مراسم
داعليحضرت معظم همايوني په قيمتي ارشاداتو پرانيستل شول.

د سنبلې ۲ـ د پښتونستان دخپلواکۍ د بيرته اخستلو د څلورڅلوېښتمې کاليزې په مناسبت
ښاغلي سردار محمد داؤد صدراعظم وينا وکړه.

د سنبلې ۳ـ دخارجه چارو وزير دصدارت عظمی دوهم معاون ښاغلي سردار محمد نعيم
د م. م دعمومي غونډې په ۱۷ غونډه کښې د ګډون د پاره د سنبلې په اتمه نيټه هغې
خواته روان شو.

د سنبلې ۸ـ والاحضرته شهزادګۍ مريم له خپل مېړه سردار محمدعزيز (نعيم) سره
بيرته اروپاته لاړه.

د سنبلې ۹ـ د پښتونستان ورځ په پايتخت او ولاياتو کښې په خاصو مراسمو تجليل شوه.

د سنبلې ۹ ـ ګران ټولواک د خپلو ګټورو ارشاداتو په ترڅ کې چې
د خپلواکۍ د٤٤ کاليزې په مناسبت يې ايراد کړل پښتونستان په برخه کې يې
داسې وفرمايل.

دخواشينۍ ځای دی چه وينو تراوسه پورې هم د پښتونستان د خلکو مشروعو
حقوقو او ملي هيلوته نه يوازې داچه احترام نه دی شوی بلکه دزماني د حقايقو په
خلاف د دغو هيلو دمحوکولو د پاره دقوې دتحميل له لارې وسايل په کار اچول کيږي.

د سنبلې ۱۰ ـ د معظم ټولواک همايوني اعليحضرت له حضورنه دخارجه چارو
دوزارت دغه مامورين د نښانونو اومدالونو په اخستلو بريالي شوي دي. اداري معين
ښاغلي غلام محمد سليمان دسروزرو رښتين مدال، دتشريفاتو د رياست کفيل ښاغلي
عبدالرزاق حياتي دسروزرو رښتين مدال او دملګروملتو په موسسه کښې د افغانستان
د دايمي نمايندګۍ مختار وزير ښاغلي عبدالحکيم طبيبي دستوري دريمه درجه نښان.

د سنبلې ۱۲ ـ دوړتيا هغه مدالونه چه د همايوني معظم اعليحضرت له حضورڅخه
دفراه دامنيه قوماندانۍ دپوليسو سرمامور جګړن رحمت الله او د بېکوا د محلي
حکومت دامنيه قوماندان تورن محمد يونس دپاره صادرشوي وه دمه ورځ د هغوی
دترفيع له کاله تو سره داعلي حکومت دکفيل له خوا دوی ته وسپارل شول په هغې
غونډه کښې چه په دغه مناسبت دفراه د ښاروالۍ په هوټل کښې شوې وه عسکري

قوماندان برید جنرال عبدالله د دایرو رئیسانو، عسکری منصبدارانو، مامورینو او د فراه عینو مخورو پکښې گډون کړی وُ.

د سنبلې ۱۳ - د همایونی اعلیحضرت له حضور نه د پلخمري د تیږو د سکر و د ایستلو رئیس ښاغلی عبدالله رحیمی د پاره دستوری دریمه درجه نښان منظور شوی دی.

د سنبلې ۱٤- د گران ټولواك له حضور نه د ایران د شاهنشاه محمد رضاه پهلوی په نامه د ایران په لویدیځ سیمو کښې د زلزلې او هغو تلفاتو له امله چه په دغه نسبت شوی دی د تسلیت یو تلگرام مخابره شوی دی.

د سنبلې ۱۵ - د روغتیا د وزارت معین د عامې روغتیا د مؤسسې په سالون کښې د ملاریا د رعې په مناسبت په جوړه شوی غونډه کې د را بلل شوو کسانو په مخ کښې د ملاریا د امحا په باب وینا وی وکړه.

د بلژیك د پاچا په عنوان د گران ټولواك له حضوره د مبارکۍ تلگرام مخابره شوی دی

د سنبلې ۱۸ - د معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت له حضور نه د کابل د ولایت د امنیه قوماندان ډگروال عطاءالله او د هرات د ولایت د ژاندارم قوماندان ډگروال محمد خان ته دستوری خلورمی درجې نښانونه ورکړی شویدی.

د سنبلې۱۹- د ملی شوری رئیس دکتور عبدالظاهر او د ملی شوری لومړی مرستیال دکتور اسمعیل علم د افغانستان د ملی شوری د مؤسس اعلیحضرت شهید سعید په قبر باندی د گلو گیډۍ ږدی.

د سنبلې ۲۰- د هند جمهوریت د بین المللی تجارت وزیر ښاغلی منو بهای شا پرون سهار د اعلیحضرت شهید سعید مقبری ته لاړ او د گلانو گیډۍ یی ور باندې کیښو دله.

د سنبلې ۲۱- د هند د بین المللی تجارت وزیر ښاغلی منو بهای شا پرون سهار د صدارت عظمی په ماڼۍ کې له ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم سره دپیژندگلوۍ کتنه وکړه او په ذی علاقه مسئلو باندی ورسره وغږید، په دغه وخت کې د تجارت وزیر ښاغلی شیرزاد، د پلان د وزارت معین ښاغلی عبدالحی عزیز د تجارت د وزارت معین ښاغلی محمد سرور عمر او په کابل کې د هندلوی سفیر ښاغلی وا میجا هم حاضر وُ.

د سنبلې ۲۲ - د همایونی اعلیحضرت معظم ټولواك له حضور څخه د ښاغلی اشین عادل بیش اکریمان چه په کابل کښې د مغلستان د لوی سفیر په حیث د افغانستان د پاچاهی حکومت څخه غوښتل شوی وُ منظور شوی دی.

ښاغلی عبدالله ملکیار دیوه هیئت په مشری د وجهی صندوق په کالنۍ غونډه کی د ګډون دپاره امریکاته لاړ

د سنبلې ۱٤ - دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له حضورنه دستوری لومړی درجه نشان چه د پروان داعلی حاکم ښاغلی سید غلام رسول دپاره منظور شوی ؤ وړمه ورځ په یوه ټولنه کښی دمته وسپارل شو اود پروان اعلی حاکم د همایونی اعلیحضرت له الطاف اومهربانی څخه خوښی وکړه ، په دغه ټولنه کښی دداپرو رئیسان اود پروان مخور حاضر ؤ .

د سنبلې ۲۵ - د معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له حضورنه د مکسیکو د متحده ایالاتو د ملی اختر په مناسبت د هغه هیواد د جمهور رئیس جلالتمآب آدولفولوپز ماتیوس په نامه د مکسیکو ښارته د مبارکی تلګرام مخابره شوی دی .

د سنبلې ۲٦ -

ربنتینو نکلی مدالونه چه دمعظم ټولواک له حضور څخه دشبرغان داعلی حکومت د ژاندارم د قوماندانی دمامور ښاغلی غلام محمد او د هغی قوماندانی د لوازمو مامور ښاغلی محمد اکرم دپاره منظور شوی ؤ وړمه ورځ په هغې ټولنه کی دشبرغان داعلی حکومت د کفیل ښاغلی دلاور له خوا دوی ته ورو سپارل شول چه داعلی حکومت په سالون کښی شوی وه ، په دغه وخت کښی دداپرو رئیسان او د ژاندارم د قوماندانی منصبداران حاضر ؤ .

د سنبلې ۲۷ -

د پوهنی وزیر دکتور علی احمد پوپل چه داسد په شپږمه نیټه دخپلی تداوی او علاج دپاره اتحادی آلمان ته تللی ؤ پرون ورځ په دوو بجو بیرته وطن راغی په هوائی میدان کی د پوهنی دوزارت او د پوهنتون د ریاست اراکین د هر کلی دپاره حاضر ؤ .

د سنبلې ۲۸ -

دوه تیاهغه مدال چه دهمایونی معظم اعلیحضرت له حضورنه د کابل د بین المللی هوایی میدان د عملیاتو معاون ډګرمن عبد المحمد التجایی دپاره منظور شوی ؤ وړمه ورځ د یوی ټولنی په ضمن کښی دملکی هوایی ریاست د کفیل ښاغلی حکیمی له خوا ده ته ورکړی شو .

د سنبلې ۲۹ -

هغه نښانونه چه د ګران ټولواک له حضوره منظور شوی ود ښاغلی رو ښان لهخوا مستحقو آرتیستانو او صنعتکارانو ته ورکړل شول .

د سنبلې ۳۰ -

دسرو زرو ربنتینی نښان چه دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له حضورنه دشاهانه

حضور مصاحب ښاغلی عبدالرزاق د پاره منظور شویو دشاهانه حضور دسر منشی ښاغلی کهگدای لهخوا هغه تهور کړی شو.

د سنبلی ۳۱ ـ

رښتین نکلی او د زیرو مدا او نه چهد معظم ټولواك هما یونی اعلیحضرت لهحضورنه دپروان دامنیه قوماندان جګړن غلام‌محمد اودهغی قومانداني‌دځلوروتنو مامو رینو دپاره منظور شویو پرون ددغی قوماندانی په سالون کی دیوی ټولنی په ضمن کښي دپروان داعلی حاکم ښاغلی سید غلام رسول له خوا دوی ته وروسپارل شول .

د میزان ۱ ـ د معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت له حضورنه د یمن د امام اعلیحضرت امام احمد بن یحیی دمړینې په‌مناسبت د یمن دامام اعلیحضرت محمد البدر په‌نامه دتعزیت تلگرام صنعاته مخابره‌شوی‌دی .

د میزان ۲ـ د معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت لهحضورنه د دارالتحریر شاهی دغو مامورینو ته رښتین مدالونه منظور شوی‌دی ، دکتابخانې مدیر ښاغلی محمدهمایون اعتمادی، دشاهي شخصی دفترآمر ښاغلي محمود اودځلورمې څانگې مدیر ښاغلی غلام حیدرنیکزاده ته .

د میزان ۳ـ د پوهانو هیأت دختیز دنامتو عارف خواجه عبدالله انصاری (رح) دکالیزی په‌مراسمو کښې دگډون دپاره کابل ته راورسید .

د میزان ۳ د معظم ټولواك همایونی اعلیحضرت له حضورنه دمینه پال نښان چه‌دکابل هوایی میدان دگمرك دمدیر ښاغلی اکرام‌الدین دپاره منظور شویدی ودمه ورځ دمالیی دوزارت دمعین ښاغلي ضیایی په‌واسطه ده ته ورکړی شو .

د میزان ٤ ـ دحضرت خواجه عبدالله انصار دیاد وبود نهسومه کالیزه دگران ټولواك په‌پیام اودښاغلی صدراعظم په‌وینا پرانستل‌شوه.

د میزان ٤ ـ هغه‌پوهان چه دحضرت خواجه عبدالله انصار دهرات دپیر دنهسومی کالیزی په‌غونډه کښې دگډون د پاره د مطبوعاتو دمستقل ریاست په بلنه کابل ته‌راغلی‌دی دمطبوعاتو دمستقل رئیس دکتور سهیل سره یې دپیژند گلوی کتنی وکړی .

د میزان ٥ ـ تیرمابښام په ۸ نیمو بجو دمطبوعاتو دمستقل رئیس‌دکتور سهیل لهخوا یوه بلنه شوی‌وه چه‌په هغی‌کی دهغو هیوادونو فاضلانواومستشرقینو چه‌دخواجه عبدالله انصاری دیادونی په‌کالیزه کی دگډون دپاره را بلل شوی دی او پو شمیر ادیبانو، فاضلانو او دپایتخت دجراید ومدیرانو او دځینو سفارتونو د کلتوری ادارو نمایندگانوگډون کړی وو .

د میزان ٦ ـ د هغه روستی خبر سره سم چه د شاهانه موقف نه ارسیدلی دی شهریاری ذات پرون ماز یگر په پنځو بجو د گردیز پخوانی بالا حصار او د هغه ځای د عسکری کلوپ نوی ودانی او زراعتی فارم وکتل چه په هره برخه کښې د مربوطو موظفینو له خوا توضیحات په عرض رسول کیدل .

د میزان ۷ ـ هغه ر ښتین مدالونه چه د همایونی اعلیحضرت له حضور نه د شبر غان داعلی حکومت دژاندارم او امنیی دقو ماندانیو د منصبدارانو دپاره منظور شوی و وهمه ورځ د شبر غان داعلی حکومت د کفیل ښاغلی دلاور په واسطه هغوی ته و سپارل شول . په هغی غونډه کی چه یدی مناسبت د هغه حکومت په سالون کی شوی وه دداېرو رئیسانو او دد غو قوماندانیو منصبدارانو گډون کړی ؤ .

د ښاغلی سردار محمد داود صدر اعظم له خوا د الجزایر د جمهوریت دلو مړ ی صدر اعظم په حیث د ښاغلی احمد بن بلا د انتخاب په منا سبت د نوموړ ی صدر ا عظم په عنوان د هغه هیواد پایتخت ته د مبارکی تلـگرام مخابره شوید ی .

د میزان ۸ ـ گر ان ډولواک د خوست د پیلو بیلو سیمو عمرانی، زراعتی او عرفانـی چاری وکـتې او خلـکو تـه یی پـه زره پـوری شاها نـه لار ښـو ونـی وکړی .

د میزان ۹ـ د معظم ډولواك له حضور څخه او د ښا غلی صدر اعظـم لـه خوا دولسی چین د جمهوریت د تاسیس د کا لیزی په منا سبت د مبار کی تلگر ا مو نه مخا بره شویدی .

د میزان ۱۰ ـ ښا غلی سر دار محمد داؤ د صدر اعظم په هغی میلمستیا کی چه تیره شپه د ولسی چین په ملوی سفارت کی شوی وه گډون وکړ .

د میزان ۱۱ ـ گران ډولواك د پکتیا دولایت د مربوطو چارو له کتلو وروسته غز نی ته تشریف یوولړ او دسرده د بند چارې وکتلې .

د میزان ۱۳ـ د ربښتین مدالونـه چه د معظم ډو لواك همایو نی ا علیحضر ت له حضور نه د لوگرد لوی حکومت د امنیه قوماندان ، امیرجان دقوماندانی دذاتیی بریدمن عبدالظاهر اود کلـنـگـار دمحـلی حکو مت دامنیه قو ما ندان بـریـدمن عبدالـکریم دپاره صادر شوی ؤ وهمه ورځ دلوگر دلوی حاکم ښاغلی عبدالله له خوا دوی ته ورکړل شول .

د میزان ۱٤ ـ ښاغلی سردار محمد نعیم د خارجه چارو وزیر د صدارت عظـمی دوهم مرستیال دافغانی هیأت مشرد هیـئت لهغړ وښاغلی پوهاند او ښاغلی د کـتور طبیبی سره په ملـگرو ملتونو کی گډون کړ یدی .

د میزان ۱٥ ـ پوهاند د کستور کاکړ د کابل د پوهنـتون دعلومو د پوهنځی رئیس دویانا داتومی انرژی په نړ یوالی عمو می غونډ ی کـی درا پور تر پـه حیث ګډون کړی د .

د میزان ۱۷ ــ ښاغلی سردار محمد نعیم په هغی میلمستیا کی گډون وکړ چه د فرانسې دخارجه وزارت لهخوا دده په درناوی شوی وه.

د میزان ۱۸ ــ د یوگندا د آزادۍ په مناسبت د ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم لهخوا دمبارکی تلگرام مخابره شوی دی.

د میزان ۱۹ ــ د مطبوعاتو مشاور ښاغلی مخمور او د کتور فاروق اعتمادی داد بیاتو د پوهنځی استاد له پیکنگ څخه د چین د جنوبی برخو د کتلو پاره لاړل.

د میزان ۲۱ ــ له چکوسلواکیې سره د دوستۍ د تړون د لاس لیك کیدو د تلین له امله د ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم او دخارجه چارو د وزارت د ښاغلی وکیل له خوا دمبارکی تلگرامونه مخابره شویدی.

دمیزان ۲۳ــ همایونی اعلیحضرت د نیکمرغۍ زیږیدنې د تلین د تجلیل په ورځ ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم د دلکشا په ماڼۍ کښې مخصوص کتاب لاسلیك کړ.

د میزان ۲٤ ــ ښاغلی سردار محمد داود صدر اعظم په لسو بجو د غزنی د اعلی حکومت د چارو د کتلو د پاره هغی خواته لاړ او دما سپښین په دوه نیمو بجو غزنی ته ورسید، ښاغلی صدر اعظم نن شپه په غزنی کښې تشریف درلود.

د میزان ۲٥ــ ښاغلی سردار محمد داود صدر اعظم د سرده د چاری وروسته له یی چیله وکتله.

د میزان۲۷ــ د پوهنی وزیر دخارندوی اعلی قوماندان دکتور پوپل پخپله وینا سره دخارندوی ځلورمه ملی جمبوری د بابر په باغ کښې پرانیستله.

د میزان ۲۸ ــ ښاغلی سردار محمد داود صدر اعظم دکتواز له خلکو سره خبری اتری وکړی.

د میزان ۲۹ ــ د مغلستان د ولسی جمهوریت لوی سفیر جلالتمآب د اشین عادل بیش پرون دورځی په یوولسو بجو د دلکشا په ماڼۍ کښې د معظم قولواك همایونی اعلیحضرت حضور ته ورغلی او په ممولو تشریفاتو سره یی خپله اعتماد نامه همایونی حضور ته وړاندی کړه، وروسته دخارجه چارو د وزارت د تشریفاتو د رئیس ښاغلی عبدالرزاق ضیایی په ملگرتیا داعلیحضرت شهید سعید مزار ته لاړ او د گلو گیډۍ یی ور باندی کیښوده.

دمیزان ۳۰ ــ په کابل کښې دمغلستان د جمهوریت لوی سفیر ښاغلی عادل بیش پرون سهار په لسو بجو د مطبوعاتو له مستقل رئیس دکتور سهیل سره د پیژندگلوی کتنه وکړه.

د عقرب ۱ ــ گران قولواك د شو ورځو د پاره د قطغن ولایت ته په غیر رسمی توگه تشریف یو وړ.

د عقرب ٤ ـ نن د ګران هېوادوال په پیغام سره د ښوونکی دورځې د نمانځنې مراسم په ټول هیواد کښې اجرا کېږي .

د ګران هېوادوال له حضوره د ایران د اعلیحضرت شاهنشاه په عنوان د مبارکۍ ټلګرام مخابره شو .

د عقرب ٦ـ د ملګرو ملتو په موسسه کې د افغانستان دایمي نماینده ښاغلي پژواك د افغانستان او چلي ترمنځ د سیاسي روابطو د استقرار مربوط سند و نه لاسلیك کړل .

د عقرب ۷ ـ شاهانه ذات په خان آباد او بغلان کښې د معارف د شاګردانو ، استادانو او خلکو له خوا په زړه پوري استقبال شو .

د عقرب ۸ـ د ګران هېوادوال له حضوره د ترکیې د جمهور رئیس په عنوان د مبارکۍ ټلګرام مخابره شوی دی .

د عقرب ۸ ـ ښاغلي سردار محمد داؤد صدر اعظم په هغې میلمستیا کښې چه د ترکیې په لوی سفارت کښې د هغه هیواد د ملي ورځې په مناسبت شوې وه ګډون وکړ .

د عقرب ۹ ـ د شوروي اتحاد د جیالوجي وزیر ښاغلي سیدرو نکو په دریو بجو له ښاغلي سردار محمد داؤد صدر اعظم سره وکتل ، په دغه و خت کښې د کانو او صنایعو وزیر دکتور محمد یوسف او د دغه وزارت د پټرولو د پلټنو د ریاست کفیل ښاغلي مسا هم حاضر و .

د عقرب ۱۰ ـ ګران هېوادوال د شمالي سیمو له سفره بیرته کابل ته راستون شو .

د عقرب ۱۱ ـ د الجزایر د ملي ورځې په مناسبت د ښاغلي سردار محمد داود صدراعظم له خوا د مبارکۍ ټلګرام مخابره شوی دی .

د عقرب ۱۲ ـ د روغتیا د وزارت معین د پلخمري ، بغلان او قندز د روغتونو د چارو د کتلو وروسته بیرته کابل ته راغی .

د عقرب ۱۳ ـ افغاني سفیر ښاغلي محمد عارف د بلغاریا د عالي شوری رئیس ته خپله اعتماد نامه وړاندې کړه .

د عقرب ۱۳ ـ د ملي شورا رئیس دوکتور عبدالظاهر د شوروي جماهیرو د اتحاد د عالي شورا د اتحادیې د رئیس ښاغلي اسپري دونوف په بلنه د یو پارلماني هیأت په مشرۍ پرون دورځې په دوه نیمو بجو په الوتکه کې هغه هیواد ته لاړ .

د عقرب ۱٦ ـ د معظم همایوني اعلیحضرت د جلوس تلین دی .

د عقرب ۱٦ـ د ګران هېوادوال له حضوره او د ښاغلي سردار محمد داؤد صدر اعظم

له‌خوا د شوروی اتحاددملي جشن د کالیزی په‌مناسبت دجلا لتمآب بریژنیف او نکیتا خرو سچف په‌عنوان دمبارکی تلگرامونه مسکو ته‌مخابره شوی‌دی .

د عقرب ۱۷ ـ دگران ۀولواك د علاج د پاره ن‌ایټالیا ته‌تشریف یووړ.

د عقرب ۱۸ ـ دگران ۀولواك تربیرته تشریف راوړلو پوری په‌ښاغلی صدراعظم د سلطنت دمقام وکالت هم په غاړه ولری.

د عقرپ ۱۹ ـ گران ۀولواك په خیرسره روم ته ورسېده

دعقرب۲۰ـ گران ۀولواك له حضوره دسویدن دباچاپه عنوان دمبارکی تلگرام مخابره شویدی

د عقرب ۲۱ـ دصدر اعظم او ملو کانه‌ذات‌دوکیل ښاغلی سردارمحمدداؤد له‌خوا دعربستان دباچا دجلوس دکالیزی په‌مناسبت دمبارکی تلگرامونه مخابره‌شوی‌دی.

د عقرب۲۲ـدگران‌ۀولواك دلاس کسر بې له جراحی په ځای کړ شو .

د عقرب۲۲ـ دسعو دی عربستان د پا چا اعلیحضرت سعود دجلوس دکالیزی په مناسبت په کابل کی د سعودی عربستان دسفیر له‌خواد کابل په هوټل کښی یوه میلمستیا شوی وه .

د عقرب۲۳ ـ دگران ۀولواك دوکیل ښاغلی سرداو محمد داؤد له‌خوادار دن دباچا په‌عنوان دمبار کی تلگرام‌مخابره‌شوی‌دی.

دعقرب۲٤ـ دملوکانه و کیل ښاغلی‌سردارمحمدداؤد صدراعظم دمرحوم پوهاند عبدالحق دشیرعیاتود پوهنځی‌درئیس دفاتحی‌اخستلو په مجلس کښی گډون وکړ.

د عقرب ۲۵ ـ د مطبوعاتو د مستقل رئیس دکتور سهیل له خوا دتیاتر هنری‌مؤسسه پرانستله شوه.

د عقرب ۲٦ـ گران ۀولواك ته د امریکا د جمهور رئیس له خوا دسوغات په‌توگه رالیږلی‌غوایی دکرهڼی وزارت‌ته دنسل دزیادتوالی له امله ورکړل شول.

د عقرب ۲۷ ـ دژیبژنتون دتأسیس یوولسمه کالیزه پرون تجلیل شو .

دعقرب ۲۷ ـ دکتور محمد انس د یونسکو د جرگی په دوولسمه غونډه کښي دفرهنگی کمیسیون درئیس دمعاون په‌حیث‌وټاکل شو .

دصدارت عظمی لومړی معاون ښاغلی علی محمد دآریانا دسپورتي کلپ دپهلوانانو دمسابقي ننداری ته‌ورغلیۍ .

د عقرب ۲۸ـ ښاغلی کندهاری د هیواد د شمالی سیمو دمطبعو دچارو دکتلو له‌امله هغې خواته لاړ .

د عقرب ۲۹ـ د اکتوبر په ۲٦ نیټه ښاغلی محمد شعیب مسکینیار د مغلستان په‌ولسی جمهوریت کښي دافغانستان لوی سفیر دستایلی شوی جمهوریت په مرکز اولبنیاتور کښي خپل‌له‌اعتماد نامه دمغلستان‌ښاغلی‌جمهوررئیس ته‌وړاندی‌کړه .

د عقرب ۳۰ - د وچې صندوق د بین المللی مؤسسې هیأت له ښاغلی شیر زاد سره د پیژند گلوی کتنه وکړه.
ښاغلی عدالت په فراه کښې دمر بو طو چارو له کتلو ورو وسته بیر ته هرات ته لاړ.
د قوس ۲ - ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم دکانو او صنایعو د وزارت دجیا لوجی دمؤسسې بیلې بیلې څانگې وکتلې.
د قوس ۳ - هغه زبښتین مدالونه چه د گران هېوادوال له حضور څخه منظوری شوی ؤ مستحقینو ته تحویل کړل شول.
د قوس ۴ - دجاپان تجارتی هیأت پروین دورهی په دوام نیمو بجو د تجارت له وزیر ښاغلی غلام محمد شیرزاد سره وکتل.
د قوس ۵ - د پوهنې هغه مدالو نه چه د گران هېوادوال له حضور څخه منظوری شوی ؤ وهمه ورځ مستحقینو ته ورکړل شول.
د قوس ۶ - ښاغلی عدالت بیا دهرات له مالداروسره وغږید.
د قوس ۸ - د یوگوسلاویا د ملی ورځې په مناسبت دصدراعظم او دملو کانو ذات د د کیل ښاغلی سردار محمدداؤد له خوا د هغه هیواد دجمهو ر رئیس په عنوان مبارکی تلگرام مخابره شوی دی.
د قوس ۹ - دشوروی اتحاد او د افغانستان د دوستۍ د ټولنې رئیس او سکرتر کابل ته راورسیدل.
د قوس ۱۰ - د افغانی سری میاشتی مرکزی ټولنې د والاحضرت شهزاده احمدشاه په ریاست غونډه وکړه.
د قوس ۱۱ - ښاغلی سردار محمد داؤد صد راعظم د دری رنگی فیتې په غوڅولو سره د سپین بولدک او کندهار ترمنځ سړک پرانست.
د قوس ۱۲ - ښاغلی سر د ار محمدداؤد صدر اعظم د کندها ر هیڅا نیکی بدوونځی وکوت.
د قوس ۱۳ - د گران هېوادوال له حضور منظو ر شوی زبښتین او پوهنې مدالونه مستحیقنو ته ورکړ ل شول.
د قوس ۱۴ - د گران هېوادوال د وکیل ښا غلی سردار محمد داؤد صد را عظم له خوا د تایلیند دملی ورځې په مناسبت د مبارکی تلگرام مخا بره شوی دی.
د قوس ۱۵ - د فنلیند دملی جشن په مناسبت د گران هېوادوال د وکیل ښاغلی سردار محمد داؤد له خوا د مبارکی تلگرام مخابره شوی دی.
د قوس ۱۶ - والاحضرتی شهزادگی بلقیس د کابل د پوهنتون د ښځو د دروغتون بیل بیل سرویسو نه وکتل او کوچنیانو ناروغانو ته یې سوغاتو نه ورکړل.

د ۱۳٤۱ دقوس ۱۷: دافغانستان او شوروی د دوستی دټولنی رئیس ښاغلی تولستوف داولمپیك له رئیس ښاغلی سراج سره ملاقات وکړ.

دقوس ۱۸: دجلال آباد د ښار د پښوسوډی درواز ی دجامع جومات د بنسټ ډبره دننگرهار دولایت عسکری قوماندان د نائب الحکومه کفیل دو ینا په ترڅ کښی کیښو دله شوه:

د قوس ۱۹: د و سلو ترمیم دکارخانی او دهغی د مربوطو تعلیمی موسسو د بنسټ ډبره دښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم له خوا کیښود له شوه:

د قوس ۲۰: ښاغلی تولستوف دغزنی د تیلو یخی ځا یونو له کتلو و روسته دغزنی داعلی حکومت له کفیل سره وکتل.

د قوس ۲۱: د صدارت عظمی لومړی معاون ښاغلی علی محمد د مرکزو دولسمو تولگیو دکلنی آزمو ینی جریان وکوت.

دقوس ۲۲: پوهاند محمد اصغر د کابل دښاروالی دځلورمی دوری په انتخاباتو کښی ځان کاندید کړی دی.

د قوس ۲٤: د افغانستان او پولیند د تجارتی هیئتو خبری پای ته ورسیدی.

د قوس ۲۵: ـ د گران ټولواك دلاس کسر یومخ ښه شوی دی او بل صبا به له خیره سره بیرته وطن ته راستون شی.

د قوس ۲٦: د جاپان د تجارتی هیأت غړی و له ښاغلی شیر زاد سره وکتل.

دقوس ۲۷: د پولیند د تجارتی هیأت په ویاړ د تجارت د وزیر ښاغلی شیرزاد له خوا پرون د سپوږمی په کافی کښی میلمستیا شوی وه.

د قوس ۲۸: معظم هما یونی اعلیحضرت له بشپړی روغتیا سره کابل ته راستون شوه.

گران ټولواك له ایټالیا څخه وطن د بیرته راتگ په وخت کښی په بیروت کښی هم دلنډی مودی د پاره توقف وکړ.

د قوس ۲۹: ښاغلی دکتور سهیل د پای تخت د نجونو د لیسو د آزمو ینو جریان وکوت.

د قوس ۳۰: د صدارت عظمی لومړی معاون ښاغلی علی محمد د نجینو لیسو د دوو لسمو ټولگیو آزمو ینی وکتلې.

د ۱۳٤۱ کال د جدي ۱ : د علومو د پوهنځي رئيس د کتور کاکړ د علومو د پوهنځي د شا ګردانو په باب یو کنفرانس ورکړ .

د جدي ۲ : د مرکز او ولایاتو د ښوونځو د کوژمني کورسونه د پوهني د وزیر د کتور پوپل په پیغام پرانیستل شول .

د جدي ۳ : پوهاند محمد اصغر د دوهمې ناحيې وکيل د رايو په اتفاق د کابل ښاروال په حیث انتخاب شو .

د جدي ٤ : د ښاغلي سردار محمد داود صدر اعظم له خوا د کوزونو د جوړولو د فابریکې بنسټ کېښود شو .

د جدي ٥ : د والاحضرت شهزاده احمد شاه په مشرۍ یو مستره غونډه شوې وه په دغې غونډې کې د يوې مخصوصې تعليمات نامې د جوړېدو په باب فیصله وشوه .

د جدي ٥ : د ښاروالي د انجمن غړي وټاکل شول .

د جدي ٦ : د معظمې عليا حضرتي ملکې د مور جنازه پروون خاورو ته وسپارله شوه

د جدي ۸ : ګران قوڵوال د عليا حضرتي معظمې ملکې د مرحومې مور د فاتحې اخستلو په محفل کښې ګډون وکړه .

د جدي ۸ : د روغتیا د وزارت معین د جلال آباد د ښځو د روغتون مرېوطې چارې وکتلې .

د جدي ۹ : د عيسوى کال په مناسبت د ګران قولوال له حضوره د دوستو هیوادو د پاچاهانو او جمهور رئيسانو په عنوان د مبارکۍ تلګرامو مخابرة شوي دي .

د جدي ۱۰ : د کابل د پوهنتون او د امریکا د واقیوون د پوهنتون تر منځ د توأمیت تړون لاسليک شو .

د جدي ۱۱ : معظم همايوني اعليحضرت د فکيتا خرو سچف سوغات په تشکر سره ومانه .

د جدي ۱۲ : ګران قولوال د تورنجنرال ذکریا طرزي د فاتحې اخستلو په مجلس کښې ګډون وکړ .

د جدي ۱۳ : د بدني روزنې د ښوونځي فارغ التحصيلان د پوهني وزير د کتور پوپل ته ور وپيژندل شول .

د جدي ۱٤ : ښاغلي صدر اعظم د جنګلک د کارخانو بېلې بېلې څانګې وکتلې .

د جدي ۱٥ : د افغانستان د څارندوی د قولنې له خوا د څارندوي د مسلکي متخصصينو له کبله يو ژمني کورس پرانستل شو .

د جدي ۱٦ : د بلقيس د مسلکي ليسې فارغ التحصيلاني د پوهني وزير د کتور پوپل ته ور وپېژندل شوې .

د جدي ۱۷ : د تعليم او تربيې متخصص د يونسکو د مرستې له لیاری د پوهني دوزارت سره مرسته کوي .

د جدي ۱۸: دمطبوعاتو مستقل رئیس دکتور سهیل د یوه هیئت په مشری هند ته ځی .

د جدي ۱۹: دهوایي فارغ التحصیلا نو ، منصبدارانو او وړو ضابطانو ته بری لیکونه ور کړل شول .

دجدي ۲۰: د تجارت وزارت اود ووالسو دوستو هیوادو سره تجارتی تړونونه لری .

دجدي ۲۲: دپوهنی دوزارت تدریسي معین د کتورمحمد انس د صنعت د اداری انستیتوت د کالنیو آزموینو جریان وکوت .

دجدي ۲۳: د پوهنی وزیر او دکانو اوصنایعو وزیر د صنعت د اداری موسسې د محینو مضامینو د آزموینې جریان وکوت .

دجدي ۲٤ : دمطبوعاتو مستقل رئیس د کتور سهیل د یوه هیئت په مشری نوی دهلی ته وخوځید .

دجدي ۲۵: گران قولواك جلال آباد ته تشریف یووړ .

دجدي ۲٦: گران قولواك پرون د ننگرهار د کانال د پروژې بیلې بیلې برخې وکتلې .

دجدي ۲۷: گران قولواك د ننگرهار د کانال د پروژی دوهمه برخه وکتله .

د دلوي لمړی: معظم قولواك همایونی اعلیحضرت د ننگرهار د کانال د پروژی وروستنی برخه وکتله .

د دلوي لمړی : ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم د مرحوم نامدار خان د فاتحی په محفل کښی گډون وکړ .

د دلوي ۲: معظم قولواك همایونی اعلیحضرت په هغې میلمستیا کښې گډون وفرمایه چه د ننگرهار دولایت دعسکری قوماندان له خوا شوی وه .

د دلوي ۲ : ښاغلی سردار محمد داؤ صدر اعظم د کرهنی د وزارت ځینی لابراتوارونه وکتل .

د دلوي ۳: ښاغلي عدالت دمالدارانو له نمایندگانو سره دمربوطو مسئلو په باره کښې دوه ساعته خبرې وکړې .

د دلوي ٤: سبزکال دروژی د مبارکی میاشتی له شروع کیدو نه تر آخره پوری په دوه نوی جوماتو کښې د قرآن پاك ختمونه کیږی .

د دلوي ٥: د اقتصاد او دعلومو د پوهنځیو رئیسان د آلمان اتحادی جمهوریت ته لاړل .

د دلوي ۷: د گران قولواك له حضوره دهند دملی جشن په مناسبت دمبارکی تلگرام مخابره شویدی .

نوی مقرری

د تالقان نواعلی حاکم ښاغلی
عبدالقیوم عطایی

د بدخشان نو اعلی حاکم ښاغلی
نثاراحمد شیرزی

د کابل ښار و آلی د
حفظ الصحی رئیس ښاغلی
دکتور محمد آصف فقیری

د پلان د وزارت اداری لوی مدیر
ښاغلی محمد موسی خداداد

د پلان د وزارت د خارجه ارتباط لوی
مدیر ښاغلی فقیر نبی الفی

د هلوې ۸: دمالداراتو نماینده‌گان د کرهنې د وزارت له مربوطو ما موریتو سره دمالدارۍ دمرطو مسلئو په شاوخوا کښې وغږیدل .

د دلوې ۱۰: ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم دهیواد دقره قل د مالداراتو له نماینده‌گانو سره وغږیدل .

د دلوې ۱۱: ښاغلی عدالتهم دمالداراتو له نماینده‌گانو سره په دغه بلب مفصلې خبرې وکړې .

د دلوې ۱۲ : دمالداراتو نماینده‌گانو دکواپراتیفو دتاسیس په باب خپل وروستي نظریات دکرهنې وزارت ته وسپارل .

د دلوې ۱۳: ګران ۆولواك اومعظمه ملکه له خیره سره بیرته شاهي‌ارګ ته ستانه شول .

د دلوې ۱۴: دمطبوعاتو مستقل رئیس دکتور سهیل له خپلو ملګرو سره دهند له سفره بیرته وطن ته راستون شو .

د دلوې ۱۵: دګران ۆولواك له خوا دسیلون دملي اختر په مناسبت دمبارکۍ تلګرام مخابره شوی دی

د دلوې ۱۶: دهیواد دوهم پوهنتون په ننګرهار کښې پرانستل کیږی .

د دلوې ۱۷ پروفیسر سکالیتي دعالي رزغنیا دمؤسسې په سالون کې کنفرانس ورکې .

د دلوې ۱۸ ـ دامریکا دوایو مینګ دپوهنتون دکرهنې دځانګې معاون ښاغلی اوکسیلی دکرهنې دوزارت له کفیل ښاغلی عدالت سره وکتل .

د دلوې ۱۹ ـ دتجارت وزیر ښاغلی شیرزاد دیوه هیئت په مشرۍ هند اوشوروی اتحاد ته‌لې .

د دلوې ۲۰ ـ پروفیسر سکالیتي خپل‌هیواد ته وخوځید .

د دلوې ۲۱ ـ ښاغلی شیرزاد دیوه هیئت په مشرۍ نوی دهلي ته‌وخوځید په دغه وخت کې دمالیې وزیر او دمطبوعاتو مستقل رئیس هم حاضرؤ .

د دلوې ۲۲ ـ افغاني تجارتي هیئت نوی‌دهلي ته‌ورسید .

د دلوې ۲۳ ـ والاحضرت شهزاده احمدشاه دجلال آباد په‌شیشم باغ کښې دننګرهار دولایت دسرې میاشتي دادارۍ مرکز دودانۍ دبنست ډبره کیښوده .

د دلوې ۲۴ ـ افغاني تجارتي هیئت دهند دبین‌المللي تجارت له وزیر سره وکتل .

د دلوې ۲۴ ـ دافغانستان حکومت دعراق نوی رژیم په‌رسمیت پیژندلی دی .

د دلوې ۲۶ ـ دګران ۆولواك له‌حضوره منظور شوی نیښانونه مستحقینو ته ورکړل شول .

د دلوې ۲۸ ـ داستانبول دادبیاتو پروفیسر ښاغلی ظاهر ایزد پوهنې دوزیر ښاغلی دکتور پوپل سره وکتل .

د دلوې ٢٠ ـ دانډخوی دکلوب په سالون کې د بزگرانو د وکیلانو په گډون د ښاغلي عدالت په مخکې یوه غونډه شوه .

د دلوې ٣٠ ـ د کرهنې دوزارت کفیل ښاغلي عدالت د هیواد د شمالي سیمو بزگرانو ته د دولت نظریې څرگندې کړې .

د حوت ١ ـ د کابل د پوهنتون رئیس پوهاند ډکتور انورۍ د جینوا د ساینس پوهانو د ټولنې په شاوخوا کښې وینا وکړه .

د حوت ٢ ـ گران ټولواك او علیاحضرت ته معظمه ملکه به د ٤٢ کال د سنبلې په دولسمه نیټه امریکا ته رسمي مسافرت وکړي .

د حوت ٣ ـ د کابل په دربار کښې د برتانیې د نوی لوی سفیر اگریمان د گران ټولواك له حضوره صادر شوی دی .

د حوت ٤ ـ د کرهنې دوزارت کفیل د کرهنې د چارو د کتلو لپاره بغلان ته ورسید .

د حوت ٥ ـ معظم ټولواك د کوچنۍ اختر په مناسبت د هیواد د دیوشمیر بندیانو د بند پاتې موده بخښلې ده .

د حوت ٦ ـ د معظم ټولواك همایوني اعلیحضرت او د ښاغلي سردار محمد داؤد صدراعظم له خوا د اسلامي ملکونو د پاچاهانو، جمهوررئیسانو او صدراعظمانو په عنوان د کوچنۍ اختر په مناسبت پیغامونه مخابره شوي دي .

د حوت ٧ ـ د معظم ټولواك همایوني اعلیحضرت د اختر مبارکۍ فرمان ولوستل شو .

د حوت ٨ ـ د افغانستان او شوروي اتحاد ترمنځ د ١٩٦٣ کال د تجارتي تړون پروتوکول لاسلیك شو .

د حوت ١١ ـ د افغانستان پادشاهي حکومت او د ولسي چین د جمهوریت حکومت د یوه سرحدي تړون د لاسلیك کولو د پاره خبرې سره وکړې .

د تجارت وزیر ښاغلی شیرزاد چه د یوه هیئت په مشرۍ هند او شوروي اتحاد ته تللی و بیرته کابل ته راورسید .

د حوت ١٢ ـ د معظم همایوني اعلیحضرت له حضوره د هند د پخواني جمهور رئیس ډکتور راجندراپرشاد د مړینې په مناسبت د خواشینۍ ټلگرام مخابره شوی دی .

د حوت ١٣ ـ د گران ټولواك له حضوره د المغرب د ملي اختر په مناسبت د مبارکۍ ټلگرام مخابره شوی دی .

« ـ د لمړي ځل د پاره د ابن‌سینا په روغتون کښې د افغاني ډاکټر له خوا د زړه عملیات بریالي سرته ورسیدل .

د حوت ١٤ ـ والاحضرت مارشال شاه‌ولیخان غازي د کابل فاتح د حوت په ٢١ هند ته لاړی .

د حوت ١٥ ـ د صنعت هغه مدالونه چه د گران ټولواك له حضوره د جنگلك د فابریکو د مخینو ځانگو د آمرانو له پاره منظور شوي دي مستحقینو ته ورکړی شو .

د حوت ۱۵ ـ د سرای خواجې په نوی ښار (د میربچه کوټ) نوم کېښودل شو.
د حوت ۱۵ ـ د قزل کلا ترخنګک په نوی جوړ شوی بندر د شیرخان د بندر نوم کېښودل شو.
د حوت ۱۵ ـ د پوهنې وزیر دکتور پوپل پیغام د نوی تعلیمی کال په مناسبت د هیواد شاګردانو ته ورسید.
د حوت ۱۶ ـ د صدارت عظمی ښاغلو معاونانو د آریانا د کلب د پهلوانانو تمرینې لوبې وکتلې.
د حوت ۱۶ ـ د اتحادی المان د لوی سفیر له خوا د دغه هیواد د هنر مندانو د کنسرت د اور بدلو لپاره په کابل ننداری کښې میلمستیا شوی وه.
د حوت ۱۸ ـ ښاغلی فوکر د امریکا د بین المللی انکشاف د اداری آمر د پوهنې له وزیر دکتور پوپل سره د پیژند ګلوی کتنه وکړه:
د حوت ۱۹ـ ګران ټولواک د ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم استعفی ومنله او ښاغلی دکتور محمد یوسف ته یې د نوی کابینې د جوړولو امر ورکړی.
د حوت ۲۰ـ د ګرانو وطنوالو په نامه د ښاغلی سردار محمد داؤد پیام له کابل راډیو څخه پرود کاست شو.
د حوت ۲۱ـ د ګران ټولواک له حضوره د نیپال د نوی لوی سفیر اګریمان صادر شوی دی.
د حوت ۲۱ ښاغلی سردار محمد داؤد د پوهنې د منسوبینو او د ښځو د طبقې په غوښتنه د استادانو او نارینه وو ښځو نکو له نمایندګانو او شاګردانو له نمایندګانو سره کتنې وکړې او ښاغلو دکتور محمد انس د پوهنې دوزارت معین او د کابل پوهنتون رئیس د ښاغلی سردار محمد داؤد خدمتونه وستائیل.
د حوت ۲۱ ـ د کابل فاتح والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی په دغه د حکومت په بلنه نن هغه هیواد ته روان شي، په دغه سفر کښې د کابل له فاتح والاحضرت سره والاحضرته شهزادګی بلقیس او سردار عبدالولی ملګری دی.
د حوت ۲۲ ـ ښاغلی عبدالرحمن پژواک د بشر د حقوقو د کمیسیون د غړیتوب د مشر په حیث انتخاب شو.
د حوت ۲۲ـ ښاغلی سردار محمد داؤد د صدارت عظمی له مامورینو سره د خدای پامانی په محفل کښې وویل یوازی هغه ملتونه پرمختګ کولای شي چه کار کوی.
د حوت ۲۲ ـ دکتور محمد یوسف صدراعظم د خپلې کابینې غړی د معظم همایونی اعلیحضرت حضور ته په دغه شان معرفی کړل:
دکتور محمد یوسف صدر اعظم او د خارجه چارو وزیر، ښاغلی عبدالله ملکیار د صدارت عظمی لومړی معاون او د مالیې وزیر، دکتور علی احمد پوپل د صدارت عظمی دوهم معاون او د پوهنې وزیر، د ګرجنرال خان محمد د ملی دفاع وزیر، ښاغلی سید عبدالله د داخلې وزیر، ښاغلی سید شمس الدین مجروح د عدلیې وزیر او د قبائلو د مستقل ریاست کفیل، ښاغلی

ښاغلی عبدالحی عزیز دپلان وزیر، ښاغلی سیدقاسم رښتیا دمطبوعاتو وزیر، برید جنرال محمدعظیم دفوایدعامې دوزارت کفیل، دکتور محمد ناصر کشاورز دکرهنې وزیر دکتور عبدالقیوم دمخابراتو وزیر، دکتور عبدالرحیم دروغتیا دوزارت کفیل. دکانو اوصنایعو دوزارت چارې عجالتاً اومستقیماً دښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم لەخوا اداره کیږی . دتجارت وزیر بەپه آینده کښی معرفی شی .

ښاغلی نوراحمد اعتمادی دخارجه چارو دوزارت معاون ټاکل شوی دی .

ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم دخپلی کابینی له غړو سره د اعلیحضرت سعید شهید مقبری ته لاړل اودهغه لوړ شخصیت سپیڅلی روح ته یی دعاوکړه .

دحوت ۲٤: ښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم دخپل حکومت د اتلو نکی کړنلاره توضیح کړه .

ښاغلی سردار محمدداؤد اوددوی معاونانو له ښاغلی صدر اعظم اود کابینی سره خدای پامانی وکړه .

دمطبوعاتو وزیر ښاغلی رښتیا او ښاغلی میوند وال کابل ته راورسیدل .

د حوت ۲۵ـ نوی کابینی خپله لومړی غونډه د دکتور محمد یوسف په مشری وکړه او دنوی حکومت دکړنلارې په باب یی تبادل افکار وکړل .

دحضرت امام قتیبه بغلانی (رح) تابوت دبغلان نوی ښار ته یوړل شو .

دحوت ۲٦ ـ د نوی کابینی وزیرانو دمربوطو وزارتونو له مامورینو سره لەمعرفی ورو سته په کار پیل وکړ .

په بلگراد کښی افغانی اوی سفیر ښاغلی محمدعارف درخصتی په توگه کابل ته راغی .

د حوت ۲۷ ـ د ښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم په عنوان دنړی دغو دولتو د صدر اعظمانو او خارجه وزیرانو لەخوا د مبارکی تلگرامونه رارسیدلی دی چه هوابونه یی مخابره شوی دی:

دشوروی جماهیرو داتحاد صدراعظم ښاغلی خروسچف، دولسی چین دجمهوریت صدر اعظم ښاغلی چوانلای، د ایران صدراعظم ښاغلی اسدالله علم، دچکوسلواکیا دسوسیالستی جمهوریت صدر اعظم ښاغلی ویلیم سیروکی، دولسی چین دجمهوریت صدر اعظم معاون اوپخارجه چارو دوزیر ښاغلی چن ئی اود ایران د خارجه چارو دوزیر ښاغلی عباس آرام .

ښاغلی کهگدای د شاهانه حضور دسرمنشی په حیث مقرر شو

ښاغلی عبدالرحمن پژواك دمشورى دپاره كابل ته راغی .

دحوت ۲۸ ـ د وزیرانو د کابینی په پرونی غونډه کښی دمطبوعاتو وزیر سربیره په اصلی وظیفی دوزیرانو دمجلس دمنشی په حیث انتخاب شو .

ښاغلی غلام احمد یو بل د المان په اتحادی جمهوریت کښې د افغانستان د فرهنګی اداری پخوانی رئیس د داخله وزارت د معین په حیث مقرر شوی دی.

د حوت ۲۹ ـ له ښاغلی صدراعظم سره د غو سفیرانو د پیژند ګلوی کتنه وکړه: شیخ السفرا د انګلستان پخوانی لوی سفیر ښاغلی جیلټ ، د شوروی جماهیرو د اتحاد لوی سفیر ښاغلی انتونوف ، د امریکا د متحدو ایالاتو لوی سفیر او د ایران د شاهنشاهی دولت لوی سفیر ښاغلی ذوالفقاری .

د امریکې د جمهور رئیس او د هغه هیواد د خارجه وزیر له خوا د ښاغلی صدر اعظم په نامه د مبارکۍ پیغام واړ سیدلی دی .

د کابل د پوهنتون د ریاست له خوا په جوړه شوی محفل کښې د فرهنګ پیژندنې د ټولنې د تشکیل په باب خبری اتری وشوی .

د حوت ۳۰ ـ د معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له خوا د نوروز د اختر په مناسبت د ایران د اعلیحضرت شهنشاه په عنوان تهران ته د مبارکۍ تلګرام مخابره شوی دی .

د ښاغلی صدراعظم په عنوان د ترکیې د صدراعظم او خارجه وزیر له خواد مبارکی تلګرامونه رارسیدلی دی.

د وزیرانو د عالی مجلس په پرونی غونډه کښې د هیواد مالی او اقتصادی حالات تر څېړنې لاندې و نیول شول.

ښاغلی ابوشادی د متحد عربی جمهوریت لوی سفیر د مطبوعاتو له وزیر ښاغلی رښتیا سره د پیژند ګلوی کتنه وکړه .

د ۱۳۴۲ د حمل د لومړی: د نوی کال له لومړی سره د مجادلې مخصوصه هفته د والاحضرت شهزاده احمدشاه د افغانی سری میاشتې د عمومی ټولنې د رئیس په وینا سره پرانستل شوه.

د حمل لومړی: د ګران ټولواک په عنوان د کال د نوی کیدو په مناسبت د المان د فدرالی جمهوریت د رئیس جلالتمآب هانریش لوبکه له خوا د مبارکۍ تلګرام رارسیدلی دی.

د ښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم په عنوان د هند د جمهوریت د صدر اعظم ښاغلی جواهرلال نهرو او د المان د اتحادی جمهوریت د صدراعظم ښاغلی ادناور له خوا د مبارکۍ تلګرامونه رارسیدلی دی، د وی پخپلو پیغامونو کښې د نوی کال د مبارکۍ په ضمن کښې په نویو وظیفو کښې د ښاغلی صدراعظم موفقیت غوښتی دی .

د نوروز د اختر په مناسبت د ایران د لوی سفیر له خوا میلمستیا شوې وه .

پرماسکو کښې افغانی لوی سفیر ښاغلی شاه عالمی د مشورې د پاره کابل ته راورسید .

د کال د نوی کیدو په مناسبت په کابل او د هیواد په نورو ښارو کښې د کرهڼې وزارت او د مربوطه ښاریو له خوا خاص مراسم اجرا شول.

د حمل ۲ ـ پرون د بزګر د ورځې مراسم په ټول هیواد کښې تجلیل شول .

والاحضرت د کابل فاتح بنگلور ته ورسید .

والاحضرت شهزاده احمدشاه دافغانی سری میاشتی عالی رئیس د نوی کال په مناسبت له کابل راډیو نه وینا وکړه .

د حمل ۲ـ د ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم پیغام له لوبډی سره د مجادلی دورځی په مناسبت پرون ماز یگر له کابل راډیو څخه خپور شو .

د مطبوعاتو وزیر ښاغلی ریښتیا د شوروی اتحاد د لوی سفیر سوغات په تشکر سره ومانه .

د حمل ۳ـ د دریوالوتکو د پیرودلو د پورتیرون د ښاغلی عبدالله ملکیار او د امریکا د لوی سفیر له خوا لاسلیک شو .

د حمل ٤ـ د کرهنی وزارت تر ۱۹٦٥ کال پوری له لوبډی سره د مجادلی گټوری پروژی تر لاس لاندی نیولی دی .

په ولی مینه کښی یو منځنی ښوونځی پرانستل شو .

د افغانستان د اقتصادی پرمختگونو او منظرو د عکسونو نندارتون په روم کښی پرانستل شو .

د حمل ٥ـ د وزیرانو مجلس د سږ کال عادی او انکشافی بودجه تصویب کړه ، سږ کال به د سالنگ د تونل د کیندلو کار پای ته ورسیږی .

د المانی بانک هیأت د مطبوعاتو له وزیر سره د کابل راډیو د دستگاه د بشپړتیا په باب وغږید .

د حمل ٦ـ د پکتیا او شینوار مشرانو او عالمانو له ښاغلی صدر اعظم سره د پیژندگلوی کتنه وکړه .

د چین دولسی جمهوریت لوی سفیر ښاغلی هو تنگ د مطبوعاتو له وزیر سره د پیژندگلوی کتنه وکړه

والاحضرت د کابل فاتح دیره دون ته ورسید .

د امریکا حکومت د پوهنتون د ودانیو د بشپړولو او تعدیل له پاره افغانستان ته یو میلیون ډالره ورکوی .

د حمل ۷ـ د اجتماعی تحولاتو په منظور د نوی اساسی قانون د لومړی تسوید له پاره یو کمیسیون تشکیل شوید ی .

متحده عربی جمهوریت له افغانستان سره د هر ډول مرستو د پاره چمتو والی ښکاره کړ یدی .

د علومو پوهنځی او س دیوه پولی تکنیک او دارالمعلمین بڼه غوره کړی ده .

په ٤۲ کال کښی له ملخو سره د مجادلی پروتوکول د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ لاسلیک شو .

د حمل ۸ـ ښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم د جرگی او مجلو له مدیرانو او نمایندگانو سره وکتل .

د گلخانې په ماڼۍ کښې د گران ټولواك حضورته د پـکتیا یو شمیر مخور او عالمان ور غلل .

د حمل ۹ـ د پایتخت جریده داساسي قانون دمعاملاتو په باب د یوې کمېټۍ د تشکیل خبر کلي کړېدی .

د حمل ۱۰ ـ دکابل د پوهنـتون استادانو او د پوهنې دوزارت منسو بینو ښاغلي صدراعظم سره دکتنې په ترڅ کښې دانـکشافي پلانو د پرمخ بیولو په بر خه کښې د هر ډول مرستو وعده ورکړه .

داساسي قانون دکتنو د کمېټۍ په لو مړۍ غو نډه کښې دمواد و او مدارکو برابرولو له امله یوه فرعي کمېټه تأسیس شوه .

دصدارت عظمی د فرمان پهاثر دهیواد د بند یانو او محبسو نو داو ضاع په باب لازمه تحقیقات کیږي .

ښاغلي جیلیت دانـگلستان پخواني لوی سفیر اوښاغلي اد وارد کولك د پو لند لوی سفیر دمطبوعاتو لهوزیر ښاغلي رښتیا سره د پیژند گلوی کتنه و کړه .

د حمل ۱۱ـ د کابل فاتح والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازي اوشهزا دگۍ بلقیس لهخپل مېړه سره کابل ته راورسیدل .

دوزیرانو په مجلس کښې دعدلیې پهوزارت پورې د تجا ر تي محکمو دار تباط پهموضوع خبرې اترې وشوې .

دافغا نستان کانونه دفني هیئتو پهواسطه سروې کیږي .

د حمل ۱۲ـ د وزیرا نو د مجلس په پر و نۍ غو نډه کښې د نو رو موضوعاتو په ضمن کښې داقتصادي مسائلو دتوحید اوانسجام له لپاره د یوې کمېټۍ دتأسیس دپاره تصمیم ونیول شو .

د حمل ۱۳ـ دشوروي اتحاد لوی سفیر د پلان وزیر ښاغلي عزیزته پهدوهم پلان کښې د خپل هیواد دمرستو ددوام وعده ورکړه .

دهیواد دقره قلي پوستکو دزیات تولید اودمالدارو د بنسټ د پیاوړي کیدو پهمنظور دتجارت وزارت ځنې اقدامات کړيدي .

داساسي قانون دمطالعې کمېټۍ دلازمو مواد واومدارکو د راغونډولو په باب خپل نظریات اومعلومات مبا دله کړل .

د حمل ۱۴ ـ د پوهنـتون دتعلیمي کال دشروع کیدو په مناسبت د پو هنې دوزیر دصدارتعظمی دوهم معاون دکتور پوپل پیغام ولوستلشو .

د حمل ۱۵ ـ د کـتور پوپل دصدا ر ت عظمی دو هم معا ون او د پوهنې وزیر دعامې رو غتیا د مؤسسې چارې و کـتلې .

د حمل ۱۶ ـ د هرات د ښا رې چارو د کتلو لپا ره یو هیئت د پلان دو زات له خوا هغې خواته ولیږل شو .

والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی اووالاحضرته شهزادگی بلقیس د اصلاح دورځپاڼی لهخبریال سره مرکهوکړه.

دحمل۱۷ـ داساسي قانون کتونکی کمیټی‌دارسیدلی نظریي‌ترکتنی‌لاندی‌ونیوی.
سږ کال دکابل دپوهنتون پهمربوطو پوهنځیو کښي له دری زرو تنو څخه زیات شاګردان پهتحصیل بوخت دی.

۱۸ ـ دافغانستان پهډیرو ټولو کښی دصحت د بین المللی ورځی نمانځنه اوهرکلی وشو.

د ایشیا فونډیشن مؤسسې دکرهڼی له وزارت‌سره دهړدول مرستوچمتووالی ښکاره کړ.

دحمل۱۹ـ دیوزرومحصلینو دپاره دنوی تکنیك دودانۍ نقشه بشپړه شویده.
دازهرد پوهنتون استادانو دپوهنتون له رئیس پـوهاند دکـتور رانـوری سره دپیژند ګلوی کتنه وکړه.

دحمل۲۰ـ دخوارلسو ملیونوافغانیو په پانګه د څرمنو اوپوټو یوه فابریکه پرانستله شوه. دالتی بولك دبند پرانستل شو.
دیوی‌وصد خانې د جوړ لو کار بهژرشروع شي.

دحمل۲۱ـ دکارتوګرافی دموسسیودانۍد بشپړیدو پهحال کښی ده.
دو ینو بانك‌تراوسه پوری دوه زره تنه دمرګ لهخطره بچ کړیدی.
دکرهڼی‌دوزارت کفیل دبزګرد‌ورځی په مراسمو کښې دګډون دپاره‌قندوز ته لاړ.

دحمل۲۲ـ ښاغلی‌صدراعظم دکوډو نوجوړولو دفابریکی ودانۍ او دخواجه رواش دهوایی ډګر دترمینل‌دمحوطی دفیالکو اینبو دل وکتل.

دحمل ۲۳ ـ دبزګر درهمه ورځ دقطغن پهولایت کښی دکرهڼی دوزارت کفیل دکتورناصر کشاورز لهو ینا سره تجلیل شوه.

د حمل ۲۴ ـ ښاغلی محمد خالد روښان دمطبوعاتو د وزارت د معین د کـفیل په حیث مقرر شو.

ښاغلی لطیفی د پوهنی ننداری درئیس په حیث مقرر شویدی.

دحمل ۲۵ ـ دشوروی اتحاد دلومړی جوپه غنم افغانی بندرونوته راورسیدل.
کابل‌پوهنـتون اتیا زره علمي کتابونه لری.

دحمل ۲۶ ـ ددولتی مامورینو معاش پهسلو کښی‌شل‌زیات شو.
دتوبرکلوز دمؤسسی نمایندګی پهولایاتو کښی دائریږی.

دحمل۲۷ ـ دهرات او اسلام‌کلا ترمنځ دواټ دجوړولو او قیر اچولو د سروی کار شروع شو.

د حمل ۲۸ ـ د مزار شریف د بربښنا د مؤسسی لهخوا ډیزلی دستګاه پهکار واچول شوه.
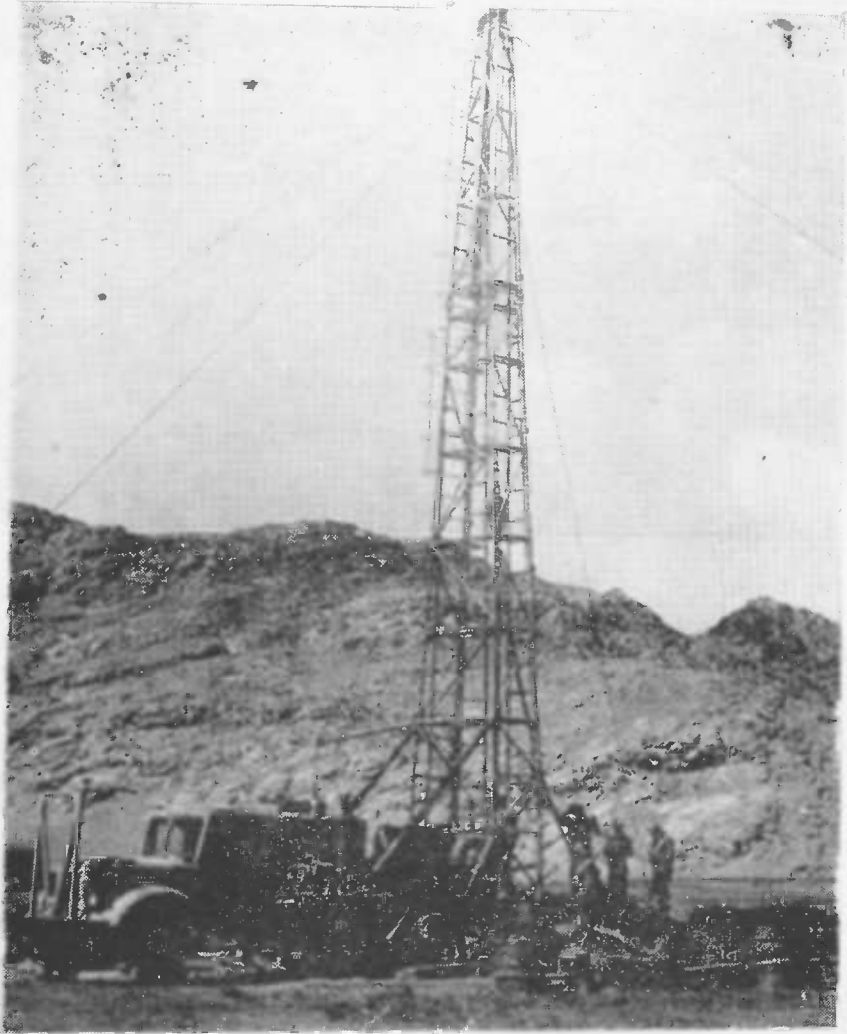
ددل آرام او گرشک ترمنځ دمارګي ددښتې ژوره ځاچه دلويديز ليري
دپروژې له مخې په او به نه لرونکو ځايو کښې کيندل کيږي

د هرات د س[illegible]ه ورکشاپ یوه څنډه

د هرات د کشك په خوش رباط کښې د لارو جوړولو د فني روزنې د ښوونځي
د یوه ټولګي زده کوونکي

د حمل ۳۰ ـ د کابل په پو هنتون کښې د تألیف او ترجمې یوه نوی شانګه پرانستله شوه .

حمل ۳۱ ـ داقتصادی او اجتماعی شوری په غونډه کښې د ملګرو ملتو په مؤسسه کښې د افغانستان د نماینده تعدیل نامه تایید شوه .

د ثور لومړی ـ سل عرادی تراکتورونه په د کرهڼې د وزارت له خوا په کار واچول شی

د ثور ۲ ـ په افغانستان او هند کښې د ایران کلتوری آتشی ښاغلی محمود تفضلی له ښاغلی پېنوا سره د پېژند ګلوی کتنه وکړه .

د ثور ٤ ـ ثور ـ د هو قلمداری ښوونځی د پوهنی د وزارت له خوا تأسیس او زده کوونکو یې په زده کړو پیل وکړ .

د ثور ۵ ـ ښاغلی ګل پاچا الفت د قبائلو د مستقل رئیس په حیث مقرر شو یدی .

د ثور ۵ ـ ښاغلی میرامین انصاری د بـا میانـو د اعـلی حکومت د کفیل په حیث مقرر شویدی .

د ثور ۵ ـ ښاغلی سید شمس الدین مجروح ، ښاغلی الفت د قبایلو د ریاست ماموریتو ته ورمعرفی کړ .

د ثور ۷ ـ د پغمان د نجونو کلیوالی ښوونځی ابتدایی ښوونځی ته جګ شو .

د ثور ۷ ـ د اساسی قانون د مطالعی د کمیټې په پنځمې غونډې کښې د فرعی جرګه کی کښې ربوټ واوریدل شو .

د ثور ۷ ـ د هالیند وزیر مختار ښاغلی لرتس وان ېلاك پرون له ښاغلی صدراعظم سره د پېژند ګلوی کتـنه وکړه .

د اساسي قانون د مطالـعي د کمیټې په پنځمه غونډه کښې د فرعی جرګه کی ربوټ واوریدل شو .

د ثور ۸ ـ د ابن سینا د موسسې د اکسریز نوی دستګاه پرانستله شوه .

په راتلونکی وخت کښې به د میرمنو د ټولنې نماینده ګی په ځینو نورو ولایاتو کښې هم جوړی شی .

د ثور ۸ ـ دغلې د تهیې د ریاست له لاربښوونې سره سم به د غنمو د نوی فصل تر رسیدلو پوری د کندهار ، هرات ، فراه او ګرشك له ګـدامونو څخه خلکو تـه د ضر ورت ورغنم ور کړل شی .

د ثور ۹ ـ د وزیرانو مجلس د ار تزاقی موادو د بیهو په باب یو لړ تد بیرونه ونیول .

د ثور ۹ ـ د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د فرهنګی روابطو د همکاری پروګرام موافقت لیك لاسلیك شو .

د ثور ۹ ـ له ښاغلی صدراعظم سره د اسو شیتید پرس د خبریرسولو د آژانس نماینده ښاغلی براتر اختصاصی مرکه وکړه .

د ثور ۱۰ـ دافغانستان او فرانسې د دواجوړ ولو او طب د پوهنځیو ترمنځ دنږ دی همکاری تړون لاسلیک شو .

د ثور ۱۱ـ پښتنی تجارتی بانک د لګ لګ خانی سیلا و ځپلو ته سل زره افغانۍ بسپنه ورکړه .

د ثور ۱۱ـ له ایرانی مربوطو مقاماتو سره یې دافغانی هیأت د ترانزیت د یولړ مربوطو موضوعاتو په باره کښې خبری اترې په زړه پوری و بللی .

د ثور ۱۲ـ ښاغلی بېنوا په قاهره کښې دافغانی لوی سفارت داطلاعاتو دادارې د آمر په حیث مقرر شویدی .

د ثور ۱۳ـ دمطبوعاتو په قانون باندې د بیاکتنی له پاره د دکتور پوپل تر ریاست لاندې یو کمیسیون تشکیل شویدی .

د ثور ۱٤ـ شهریاری ذات داختر امو نغ د شاهی ارګ په جومات کښې ادا کړ او په شاهی سلام خانه کښې یې د نمایندګانو او مامورینو دمبارکی عرض ومانه .

د ثور ۱۵ـ دسګرټ جوړولو دفابریکې پروژه دتجارت دوزارت تر کتنې لاندې ده .

د ثور ۱٦ـ په افغانستان کښې به دحقوق پوهانو یوه ټولنه جوړه شي .

د ثور ۱٦ـ دننګرهار دطب په پوهنځی کښې به دلومړی کال دپاره ترپنځوسو تنو زده کوونکی شامل شي .

د ثور ۱۷ـ ښاغلی ملکیار ددرو پښانو د سیمی دپښې دکرهنې فارمونه و کتل

د ثور ۱۸ ـ دصدراعظم او خارجه چارو دوزیر له خوا داحمد خمیستی دمړینې په مناسبت دالجزایر د صدراعظم ښاغلی بن بلا په عنوان دتعزیت تلګرام مخابره شویدی .

د ثور ۱۹ـ دکابل دهوایی میدان ترمینل د صدراعظم په واسطه پرانستل شو .

د ثور ۲۰ـ جلالتمآب دهند جمهور رئیس کابل ته راغی .

ښاغلی «حکیمی» دهرات دولایت دنائب الحکومه په حیث مقرر شوی دی .

ددواجوړولو د طب دپوهنځی دلابراتو ارو نودوداني کار به ژر بشپړ شي .

د ثور ۲۱ـ دهمایونی اعلیحضرت ګران میلمه جلالتمآب د هند جمهور رئیس کابل هوایی ډګر ته راورسید او د ګران ټولو اك له خوا یې تود هرکلی وشو .

د ګران ټولواك له خوا دوی د ګران میلمه په ویاړ میلمستیا شوی وه .

د ثور ۲۲ـ دهند دجلالتمآب جمهور رئیس په ویاړ دښاغلی دکتور محمد یوسف صدر اعظم له خوا په کابل هوټل کښې میلمستیا شوی وه .

د ثور ۲۳ـ دهند جلالتمآب جمهور رئیس پرون د ګلبهار د نساجی فابریکه وکتله .

دافغانستان او د المان دفدرالی جمهوری دولت ترمنځ دفرهنګی روابطو موافقت لاسلیك شو .

۲٤ـ تجارتی محکمې دعدلیې په وزارت پوری مربوطې شوی دی .

جلالتمآب د هند جمهور رئیس د پوهنتون د منسوبینو پاغو نډه کښی گډون وکړ.
جلالتمآب رادا کرشنان د هند دولتی سفارت د نوی ودانی د بنسټ ډبره کیښوده.
د ثور ۲۵- جلالتمآب د هند جمهور رئیس گران قولواک سره خدای پا منی وکړ.
د ثور ۲۶ - د هند جلالتمآب جمهور رئیس پرون له کندهار څخه تهران ته لاړ.
د ثور ۲۸- د اساسی قانون د کتنی د کمیټی په اوومه غونډه کښی د فرعی کمیټی راپوټ
واوریدل شو.
د ملی شوری د یو ولسمی دوری د در یم کال لومړنی عمومی غونډه پرانستله شوه.
افغانی پهلوانان په هند کښی له یو لړ مسابقو وروسته بریالی کابل ته راستانه شول.
په واشنگټن کښی د افغان ملی جامو پوستی ټکټونو د ارتیستانو د تقاشیو ننداړتون
د افغانی لوی سفیر ښاغلی میوندوال له خوا پرانستل شو.
سږ کال یونیم لك افغانۍ څخه زیاتی مطبوعاتی جایزی ورکول کیږی.
د ثور ۳۰- د افغانستان او پاکستان نمایندگان په تهران کښی سره وگوری.
د ثور ۳۱- د دریای پنج د پاسه د هید رومتریك د کارو د پای ته رسولو پروتوکول
د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ لاسلیك شو.
د ثور ۳۱- د مطبوعاتو په قانون باندی د بیاکتنی کمیسیون د دکتور پوپل په مشری
غونډه وکړه.
د ثور ۳۱- د افغانستان او پاکستان نما ینده گان به په تهران کښی سره وگوری
او په نظر کښی د چه د مطبوعاتو وزیر ښاغلی رښتیا، دخارجه چارو د وزارت معاون
ښاغلی نوراحمد اعتمادی او د خارجه وزارت د سیاسی روابطو مدیر ښاغلی عطا الله
ناصر ضیاء دهمدی مقصد لپاره تهران ته لاړ شی.
د جوزا ۱- د داخله وزیر ښاغلی سید عبدالله مستعفی او ښاغلی دکتور عبدالقیوم
د مخابراتو د وزارت پخوانی کفیل دهغه وزارت د کفیل په حیث مقرر شو.
د جوزا ۲- د مطبوعاتو وزیر ښاغلی رښتیا له خپلو ملگرو سره تهران ته لاړی.
د المانی بانك هیأت په افغانستان کښی د دوو یو سیلو گانو د جوړولو هیله
ښکاره کړه.
د جوزا ۳ - د افغانستان او پاکستان ترمنځ د روابطو د بیا ستقرار په باره کښی
د اعلیحضرت همایون د ایران د شاهنشاه د جمیله کوښښونو په اثر تاکل شو یده چه د افغانستان
او پاکستان وزیران په تهران کښی سره گوری.
د جوزا ٤- افغانی او پاکستانی هیأتونه د اعلیحضرت د ایران د شاهنشاه حضور ته ورغلل.
د جوزا ٤- د پوهنتون علمی مناظری به ژر شروع شی.
د جوزا ٥- د افغانستان او پاکستان د هیأتو په ویاند د ایران د خارجه وزیر له خوا
میلمستیا شوی وه.

دجوزا ۵ـ داساسی قانون دکتنی جرگه کی اتمه غونډه وکړه .

دجوزا ۵ـ یوفرانسوی‌قانون پوه کابل ته راو رسید

دجوزا٦ـ دهیواد دخپلوا کی د بیرته راوستلو پنځه څلو یښت کالیزه مراسمو په ټول هیواد کښی تجلیل شو .

د جوزا ۷ـ دافغانستان او پاکستان تر منځ بیر ته سیاسی، قونسلی او تجارتی روابط برقرار شول .

دجوزا۹ـ دمطبو عاتو وزیر دتهران غونډه بریالی وبلله .

دجوزا۹ـ دمرکزی لابرا توار ودانی پرون افتتاح‌شوه.

دجوزا۱۲ـ دکورونو جوړولو فابریکه دپر اختیا په حال کښی‌ده .

د جوزا ۱۳ـ ښاغلی صدراعظم دشوری وکیلانو ته دخپل حکومت دکړ نلاری په برخه کښې تو ضیحات ورکړ ل .

دجوزا۱۳ـدوزیرانو دمجلس له‌خوا د۴۲ کال بو دجه تصو یب شوه.

دجوزا۱٤ـملی‌شوری دښاغلی‌دکتورمحمد یوسف کابینې‌ته‌داعتمادرأیې ور کړي.

دښاغلی صد راعظم له خوا یو‌محل بیا دپښتونستان دو لس ملاتړ تا ییداو په‌دغه برخه کښی دافغانی ولس او خلکو دریغ ر و ښانه شوه .

۱٤ـ ښا غلی دکتو ر محمد یو سف صدر ا عظم د مما لجی د با ره و یلانا ته و خوځید .

ښاغلی انجنیر مساه دپترولوپلټنې ر ئیس د مخابراتو د وزات د کفیل په حیث مقرر شو .

دابن سینا دنوی کلینیك دپرانستلو لومړی کالیزه تجلیل شوه .

۱٦ـ د افغانی سری میاشتی نو ی تشکیلات او بودجه تصو یب شو.

دجوزا ۱۷ ـ دمطبو عاتو دقا نون دکتنی فر عی کمیته وټاکل شوه. دکندهار مخورو دری لکه افغانی سری میا شتی ته‌ورکړی ،

د جوزا ۱۸ ددوا جوړولو دپو هنځی دلابراتور دو دانی کار پای‌ته‌ورسید .

دمطبوعاتو وزیر ښاغلی رښتیاد کندهار مخوروته دکندهار دمطبوعاتو دپراختیا په‌باب کښی تو ضیحا ت و ر کړ ل . د ا سا سی قا نون دکتنې د کمیټی لسمه غونډه وشو .

دجوزا ۱۹ـ گران ټولواك پرون دسالنګ دعمومی واټ دکار جریان‌معاینه‌کړ دمطبو عا تو وزیر ښا غلی رښتیا دد ولتی مطبعی دنوی ودا نـی د کا ر جر یـا ن وکوت .

د جوزا ۲۰ ـ دکابل دامنیی قوماندان وویل چه دپو لیسو دستگاه د جنایاتو د کشفولو لپاره په هرډول‌مدرنو‌ساما نوځخه سنبا له شو یده .

دجوزا ۲۱- دکندهار دمیوی ساتلو او صادرولو فابریکه د تجارت د وزارت لهخوا پرانستله شوه

د جوزا ۲۲ - د پلان وزیر ښاغلی عبدا لحی عزیز دلشکرگاه نوی پل پرانست .

دجوزا ۲۲ - افغانستان له اقتصادی مرستو څخه په زړه پوری ګټه اخیستی.

دافغانستان او بلغار یا تر منځ د تجارتی موافقت لیك سندو نو سره تبا د له وشوه .

دجوزا ۲۳ - ښاغلی سلطان محمود غازی دملکی هوائی ریاست د کفیل په حیث مقررشویدی .

دجوزا ۲٤ - داوه څلویښت زرو ټنو په شاو خوا کښی غنم له امریکا څخه افغانستان ته راوړل کیږی.

دجوزا ۲۵- دګران ټولواك په بلنه جلا لتمآب برژنیف د میزان په نو لسم افغانستان ته راځی :

دننګر هار په ۵٦ زره جریبه مځکه کښی د کرهنی د وزارت له خوا زراعتی فارمونه جوړیږی .

دجوزا ۲۵ - دافغانستان اوولسی چین د سرحدی مسا یلو د موضوع په باب دخبرو اترو له امله دچین یو هیئت کابل تهرا ورسید .

دجوزا ۲۸ - دحقوقی مسئلو دتنظیم او قانون جوړولو نوی اداره تا سیس شو ه.

دجوز ۲۹ - ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم دسرطان په اومه نیټه دکابل لورته را خوځیږی .

دامریکاخلکو دګران ټولواك او معظمی ملکی دتاوده او پهزړه پوری هرکلی لیوال دی.

دجوزا ۲۹ - دمبر منو دټولنی تربیوی کنفرانسونه دعلیاحضرتی معظمی ملکی په پیغام پرانستل شو .

والا حضرت مار شال شاولیخان غازی دجوزا په ۳۱ نیټه دعلاج لپاره پار یس ته ولاړ . دمګرومتو داطلاعاتو اداری او په افغانستان کښی دملګرو ملتو نما ینده ښاغلی هیلنګ دافغانستان دعرفانی او نشراتی موسسواودمهم اطلاعاتو داداری ترمنځ نژدی مرستی یی ونمانځل .

په واشنګټن کښی دښاغلی میوندوال د ماموریت دوره پای تهورسیده .

لهواشنګټن څخه درارسیدلی خبر سره سم ښاغلی جان کـنیدی امریکاته دګران ټولواك اومعظمی ملکی مسافرت ددواړو هیوادو ددوستانه روابطو د پراختیا پهبرخه کښی اغیزه ناکه و باله .

دجوزا ۳۰- دکابل او پراګ ترمنځ د هوایی سرویس دښاغلی ګلبهار د ملکی هوایی ریاست مرستیال او دهوایی قوا او د ارکانو رئیس جنرال محمد آصف او دچکوسلواکیا سفیر ښاغلی جان چلک په واسطه پرانستل شو.

دجوزا ۳۱ - دنویو مدرنو طباعتی ماشینو د نصبولو و دانی چاری په یی راتلونکو د و کلو پوری بشپړی ی شی.

دفډی دروغتیا دموسسی نماینده دکتور تولی دمطبوعاتو له ښاغلی و زیر سره کتنه اودمطبوعاتو له خپر و نو څخه خوشی وکړه

د نساجی دعمومی ریاست د پلو رلو آمر ښاغلی محمد صالح حنیفی وو یل چه د دنساجی د فابریکو په تولید اتو کښی زیاتوالی راغلی دی.

د۱۳۴۲ کال دسرطان لومړی: والاحضرت د کابل قاتح دعلاج دپاره فرانسی ته وخوځید.

داساسی قانون دکتنی په دولسمه غونډه کی ځینی مهم موضوعات ترکتنې لاندی ونیول شول. دملی شوری دقوانینو دتدوین دداخله چارو دشکایاتو اودعریضواو ریدلو کمیسیون وټاکل شو.

دسرطان ۲-دامریکی دمتحد ایالتونو حکومت په بلنه دافغانستان یو پارلمانی هیئت په دامریکا متحد ایالتونه وګوری.

دعربی متحد جمهوریت لوی سفیر ښاغلی احمد فرید احمد ابو شادی دملی شوری له ښاغلی رئیس سره کتنه وکړه

دشوروی جماهیر واتحاد دښځودټولنی په بلنه دمیرمنو دټولنی له خوا دافغانستان دښځو په نمایندګی دنړی په کانګرس کښې دګډون دپاره مسکو ته یو هیئت وخوځید.

دملکی هوائی ریاست کفیل ښاغلی سلطان محمود غازی دځینو چار و له کتلو وروسته له میمنی څخه هرات ته وخوځید.

دسرطان ۳- دمیرمنو دټولنی دشیدوخښلو، پخلی او دکور دتدبیر کورس د والاحضرتی شاهدخت بلقیس په واسطه پرانستل شو.

دافغانی سری میاشتی ټولنی دختیز پاکستان مصیبت ځپلو ته لس ز ره پاکستانی رو پۍ ورکړی.

پهواشنګتن کښې دافغانستان دلوی سفیر په حیث دد کتور عبد المجید چه په توکیو کښې دهمایونی معظم اعلیحضرت پخوانی لوی سفیر ؤ اګریمان را رسیدلی دی.

دسرطان ٤: ګران ټولواك اوعلیا حضرت ته ملکه دهغی اعلامیی په اساس چه د ۱۹۶۲ کال داکتوبر په لومړی نیټه دهغی بلنی په باب چه دالمان دفدرالی دولت دجلالتمآب جمهور رئیس له خوا دافغانستان معظم ټولواك او علیا حضرتی ملکی

دفراه‌رود دسیند پل چه دلویدیز لین دپروژی په اساس ۳۷۵ متره اوږد جوړ شوی دی.
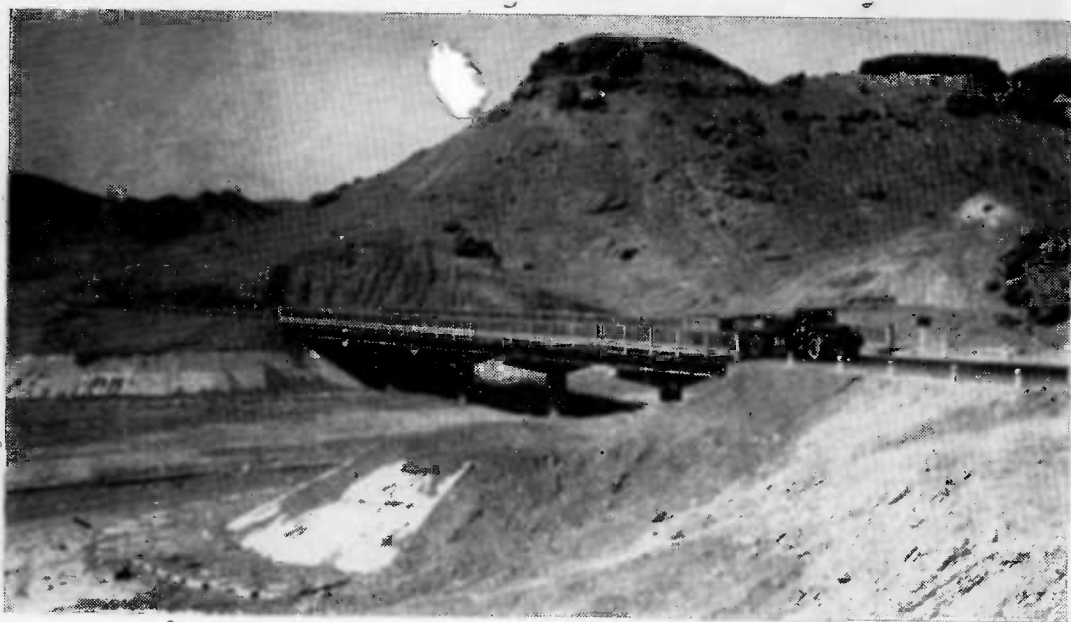
دکندهار ــ هرات اوتورغوندی دسرک یوه برخه هغه پلچه سنگی رباط ته څرمه نوی جوړ شویدی.

دادرسکن په برخه کښې دکندهار ، فراه او هرات نوی سړک چه دلویدیز لېن له خوا جوړ شوی دی
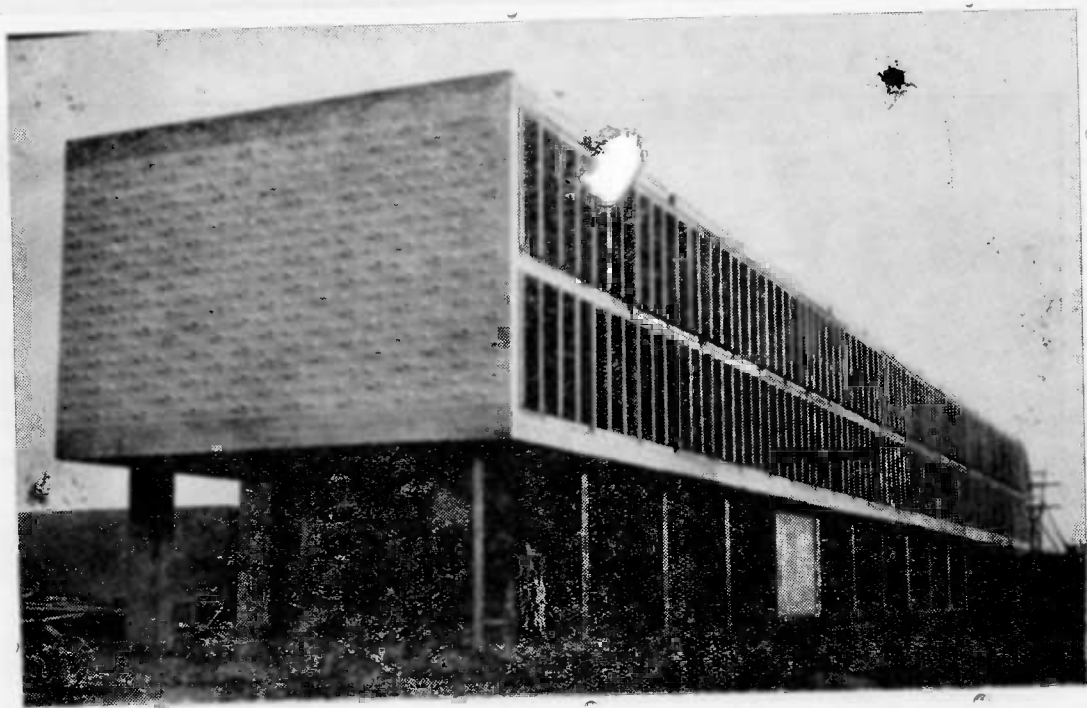
دهرات نوی هوټل چه دجوړولی کارنه ئی زر په زره بشپړ شي

نه رسمي بلنه ورکړې شوې وه د اسد په څوارلسمه نېټه اتحادي المان
جمهوريت ته ځي.

د برتانيې لوی سفير ښاغلی ارتر جميز د ګران ټولواك حضورته خپله اعتماد نامه
وړاندې کړه .

د سرطان ٥: د فغاني سرې مياشتې دټولنې عالي رئيس په غزني کښې د سرې
مياشتې دودانۍ د ځای له ټاکلو وروسته بېرته کابل ته راستون شو .

ميرمن رقيه ابوبكر دسرې مياشتې دټولنې دتبليغاتو دآمريت دكفيلې په حيث مقرره
شوې ده. داجرستان د شوونځي دودانۍ د بنسټ ډبره د هغه ځای د حاكم ښاغلي سليمان خيل
په واسطه کېښودله شوه .

د سرطان ٦ :

په واشنګټن کښې دافغانستان پخوانی لوی سفير ښاغلی ميوندوال کابل ته راورسيد .

والاحضرت شهزاده محمد نادر داستقلال دليسې د فارغ التحصيلانو ډيپلومونه
او انعامونه ورکړل.

ښاغلی پوهاند صديق الله رشتين د ادبياتو د پوهنځي استاد د پښتو ټولنې
د رئيس په حيث مقرر شو.

ښاغلی عبدالخالق واسعي د پښتو ټولنې د لغاتو د څانګې مدير د پښتو ټولنې
د مرستيال په حيث مقرر شوی دی .

دعيد العلم مدال چه دعربي متحد جمهوريت د رئيس ښاغلي جمال عبدالناصر له
خوا د پوليسو د ليسانسې دامنيه قوماندانۍ د ګوتې د نشان د څانګې آمر ښاغلي
عبدالستار سابې ليپاره پخوا منظور شوی ؤ هغه ته وروسپارل شو .

د سرطان ٧: په ملي شورى کښې دمطبوعاتو، روغتيا او معارف د چارو له پاره يو
کميسيون ټاکل شوی دی .

د کابل ښاروالۍ په اقدام بهژر د ښځو له خوا د واوي دښځو په ځينو جوماتو کښې
واخيستلی شي .

د ننګرهار دولايت دتجارت داتاقو دغړو په تصميم دانفرادي سوداګرو د پاره
د سوداګرۍ د پراختيار په باب لازم تجويزونه ونيول شو .

د سرطان ٨: ګران ټولواك دريشخور عسکرۍ قشله په مفصله توګه وکتله .

دافغانستان د پاچاهۍ دولت او د بلغاريا د ولسي جمهوريت ترمنځ دفرهنګي
همکارۍ يو موافقه ليك د پوهنې دوزارت دتدريسي معين ښاغلي دكتور محمد انس او
په کابل کښې د بلغاريې د دولت د لوی سفير ښاغلي لز ارتشکف له خوا لاس ليك شو.

د دولتي مطابعو رئيس ښاغلي کندهاري د طباعتي ماشينونو په بين المللي
نندارتون کښې د ګډون په غرض اروپا ته لاړ.

داساسی قانون دکتنی جرګې پهمقننه قوه پوری مربوطفصل ترڅیړنی لاندیونیو.
دسرطان ۹ :- ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم چهدجوزا په ۱٤ نیټه دمعالجې دپاره ویانا ته تللی ؤ له بشپړی روغتیا سره بیرته کابل ته راغی.
ښاغلی صدراعظم دګران ټولواك حضورته ورغی.
دیونان لوی سفیر خپله اعتماد نامه دګران ټولواك حضورته وړاندی کړه.
دافغانستان دشاهی حکومت او دامریکی ترمنځ دتخنیکی مرستو دتړون په اساس یو فرعی تړون لاسلیك شو.
دسرطان ۱۰ :- دپکتیا داقتصادی او اجتماعی اوضاع دښه والی په منظور به سودمن پلانونه دپلان وزارت له خوا تطبیق شی.
دجرم دنجونو دښوونځی دودانۍ دبنسټ ډبره دجرم دحاکم په واسطه کیښودله شوه.

دسرطان ۱۱ دکانو او صنایعو دوزارت له خوا ډول ډول سامانونه اوماشینونه کابل ته راسیدلی دی.

دآریانا دهوایی شرکت رئیس ښاغلی فیض محمد احمدزی دمرکی پهترڅ کښی وویل چه ژر دآریانا الوتکی بیا فرانکفورت ته خپلی الوتنې شروع کوی.
دسرطان۱۲:- دګران ټولواك له حضوره استاد خلیلی ته دوزارت القاب اومعاش منظور شویدی.
دافغانستان دتر لاس لاندی پروژو په باب دخبرو اترو لپاره دشوروی اتحاد یو هئیت کابل ته راغی.
دپکتیا دخلکو دژوندانه دسطحی دلوړولو په منظور سودمن پلانونه دکرهڼی پلان او دکانو او صنایعو دوزارتونو له خوا تر لاس لاندی دی.
دجغتو دترکان کلی دښوونځی دودانۍ دبنسټ ډبره دغزنی دا علی حکومت دپوهنی دوزارت پهواسطه کیښودل شوه.
دسرطان ۱۳ :- په کراچی کښی دلوی سفیر په حیث دجلالتمآب میوند وال اګریمان، په پیښور کښی د افغانی قونسل پهحیث دخارجه چارو دوزارت دآرشیف د لوی مدیر ښاغلی سید تاج الدین او په کویټه کښی د افغانی قونسل په حیث د خارجه چارو دوزارت دویزی دڅانګی دمدیر ښاغلی محمد ایوب عزیز اګواتور راسیدلی دی او ټاکل شویده چه ژر به په کابل او کراچی کښی د دواړو خواؤ سفارت خانی اوپه پیښور اوکویټهکښی افغانی قونسلګری او په چمن او پیښور کښیافغانی وکالت التجاریه تأسیس اوبهکار شروع وکړی.
دګران ټولواك لهارادی سره سم بهپه پکتیا کښی ګڅوری پروژی دکرهڼی، پلان اودکانو او صنایعو وزارتو لهخواتر تطبیق لاندې ونیول شی.

دسرطان ۱٤: له هغې پخوانۍ موافقې سره سم چه دافغانستان دمطبوعاتو دوزارت او په کابل کښې دعربي متحد جمهوریت دثقافتي مرکز ترمنځ لاسلیك شویده ژر به دافغانستان اوعربي متحد جمهوریت ددوستۍ ټولنې پر انیستل شي .

دسرطان ۱۵: ښاغلي ملکیار په ملي شورى کښې د٤۲ کال بودجه وړاندې کړه .

هغه هیئت چه پکتیا ته تللی و له ژور وکتنو وروسته بیرته کابل ته را ستون شو .

دسرطان ۱٦: ددولت د٤۲ کال پنځه ملیارده اوددرې دیرش ملیونه افغانۍ بودجه دملي شورى له خوا تصویب شوه .

دسرطان ۱۷: دګران ټولواك له حضوره دالمغرب دپاچا په عنوان د مبارکۍ تلګرام مخابره شو .

دقبایلو دمستقل رئیس ښاغلي ګل پاچا الفت د مخه بنې او دپښتو ټولنې دټولې رئیس ښاغلي رښتین دمقررۍ په مناسبت دهغه شپه په اتو بجو دپوهنې دوزارت دادارې معین ښاغلي الکوزي له خوا دهغه دوزارت په کلوپ کښې میلمستیا شوې وه چه په هغې کښې د پوهنې دوزارت اراکینو اودپښتو ټولنې منسوبینو ګډون کړی و .

دسرطان ۱۸: دملي شورا دقوانینو دتدوین دڅلور و دکمیسیون په پرونۍ غونډه کښې دملي دفاع دځوابونو په هغه برخه باندې غور او کتنه وکړه چه کمیسیون ته داحتیاط دضا بطانو داصولنامې دپروژې په باب رالیږل شوي دي، غونډه دښاغلي رحماني تر اثر لاندې شوې وه .

دپکتیا دولایت اوسنی انکشافي اواقتصادي پر مختګو نه دګران ټولواك دارشاداتو او دخلکو دزیار ایستلو په اثر دستایني وړدي .

په دوهم پنځه کلن پلان کښې دشوروي اتحاد دمرستې په باب خبرې اترې شروع شوې .

دمیدان مالد اروته دمصنوعي القاح فني لازمي چارې وروښودلې شوې .

دسرطان ۱۹: ګران ټولواك دقرغې عسکري قشله وکتله .

ـ ټاکل شویده چه دملي شوراد رئیس دوکتور عبدالظاهر په مشرۍ دافغانستان یو پارلماني هیئت نن د غرمې نه ورو سته په یوه بجه د امریکا دحکومت په بلنه هغه هیواد ته لاړ شي :

دسرطان ۲۰: دافغانستان پارلماني هیئت پرون امریکا ته و خوځید .

دالمان دااتحادي جمهوریت لوی سفیر ښاغلي ګیرهارد مولت من پرون خپله اعتماد نامه د معمو لو تشریفاتو سره سم دمعظم ټولواك همایوني اعلیحضرت حضور ته وړاندې کړه .

دسرطان ۲۱: د هرات او غزنی مخور دګران ټولواك د شرفیابۍ له امله کابل ته راغلل .

تراوسه پورې دشوروي اتحاد ۲۲ زره ټنه غنم افغانستان ته رارسیدلي دي .

دکتور محمود حبیبی دکابل راډیو د نشراتی ریاست د کفیل په حیث مقرر شو.

دسرطان ۲۲: دګران ځولواك لهحضوره دعراق اوفرانسی دملی ورځی پهمناسبت دمبارکی تلګرا مونه مخا بره شویدی.

دغزنی دښاراو شاوخوا سیمو مخورو دد لکشا پهماڼی کښی دګران ځولواك حضورته ورغلی ؤ.

ـښاغلی صدراعظم لهلوړی او بیسوادۍ سره دمجادلې په باره کښیدغزنی دخلکو مرستهوغوښتنه.

دهرات مخورو له ښاغلی ملکیارسره وکتل اوورو ستهلهغه یی مسلخ او سیلو وکتل.

دسرطان۲۳: دګران ځولواك حضورته دورتګ پهترخ کیدهرات مخورو له حکومت سره دهرډول مرستی وعده ورکړه.

ـدمطبوعاتو دقانون جرګی تهدفرعی جرګه ګی رپوت وړاندی شو.

ـدفرانسی دملی ورځی پهمناسبت دکابل پهدربار کښی دهغه هیواد دلوی سفیرله خوا پیرون دماز دیګر پهپنځو بجو دسفیر پهکور کښی یوهمیلمستیا شویوهچهغهته ښاغلی دوکتور محمد یوسف صدراعظم، دسلطنتی دربا وزیر ښاغلی علیمحمد، دکابینی غړی عالی رتبه عسکری او ملکیمامورین او پهکابل کښی دکورد یپلوماتیك ورغلیؤ.

دعراق دملیورځې پهمناسبت دهغههیواد په سفارت کښیمیلمستیا شوی وه.

دسرطان ۲٤: د افغانی پارلمانی هیئت به دامریکا بیلې بیلې سیمی او دم.م. مؤسسه وګوری.

افغانستان بانك سریمیاشتیته یوملیون اودری لکهپنځهځلو یښتزره نهه‌سوه‌او‌اتیا افغانی او۴۲ پوله بسپنه ورکړی ده.

ـدغزنیمخور اوعالمان بیرتهغزنی ته ستانهشول.

دسرطان۲۵: داسپانیی دملیاختربه مناسبت دګرانځولواك لهحضوره دمبارکی تلګرام مخابرهشویدی.

دافغانستان اومتحد عربیجمهوریت ددوستیځولنهپرانیستله شوه.

دهو اپیژند نی نوی دستګاه پهکار واچول شوه.

دشوروی اتحاد داقتصادی هیئت په ویاړو دپلان دوزیر ښاغلی عزیز لهخوا میلمستیا شوی وه.

دسرطان ۲٦: دافغانستان پارلمانی هیئت پهنن دامریکا له جمهور رئیس جان کنیډی سره وګوری.

دمطبوعاتو وزیر پرون ددو لتیمطبعی نوی په کاراچول‌شوی ماشینونه وکتل.

دکابل په‌دربار کښی دالمان داتحادی جمهوریت نوی لوی‌سفیر دکتور هار د مولتمین له‌صدراعظم ښاغلی دوکتور محمد یوسف سره دپیژندګلوی کتنه وکړه.

دسرطان ۲۷: ښاغلی صدراعظم دقرغی عسکری قشله وکتله.

دښاردا صلاحاتو پروژه دعاشقانو اوعارفانو په‌سیمه کښی شروع شوه.

دسرطان ۲۸، دملی شوری رئیس دوکتور عبد الظاهر له ښاغلی جان کنیډی سره وکتل.

دسرطان ۲۹: ښاغلی جان کنیډی په‌ډیره مینه دافغانستان دګران ټولواك او معظمی علیاحضرتی ملکی نژدی‌سفرته سترګی په‌لاری دی.

دفراه مخور داعلیحضرت‌شهید سعید په‌مقبره دګلو ګیډی کیښودل.

دښاغلی صدراعظم په‌مشری دهیرمند درياست عالی شوری غونډه وکړه.

دسرطان ۳۰: دپولیند دملی ورځی په‌مناسبت دګران ټولواك له‌حضوره دمبارکی مخابره شوی‌دی.

دښاغلی صدراعظم په‌مشری‌دهیرمند درياست عالی شوری غونډه وکړه.

دکابینی ددوه‌تنو غړو په‌ګډون هزارجات‌ته‌تللی هیأت په‌خپلو کتنو پیل وکړ.

دپوهنتون دکتابونو پلورنځی پرانستل‌شو.

دسرطان ۳۰: دولایاتو دپوهنی دمدیرانو اتمه‌کالنی غونډه پرون د ښاغلی دکتور پوپل په‌وینا پرانیستله شوه.

دسرطان ۳۱: دګران ټولواك له‌حضوره دجلالتمآب جمال عبدالناصر په‌عنوان مبارکی تلګرام مخابره شوی‌دی.

دوزیرانو دمجلس له‌خوا دجزایی محاکماتو دقانون پروژه تصویب شوه.

داسد لومړی - ښاغلی صدر اعظم دکتور محمد یوسف په‌داسی حال کښی چه دملی دفاع وزیر ډګر جنرال خان محمد ورسره ؤ دریشخور عسکری چونی وکتله.

دکابل‌دښار داصلاحاتو دپلان دپرمخ بیولو په برخه‌کښی‌دامریکا دبین المللی‌همکاری اداره او م،م مرسته کوی.

د پښتنی تجارتی بانك عالی شوری په‌داسی حال کښی چه دمالیی وزیر او دصدارت عظمی لومړی مرستیال ښاغلی عبدالله ملکیار او دعدلیی وزیر ښاغلی مجروح اودشوری نورغړی حاضرؤ غونډه وکړه.

داسد ۲ داد بیاتو دپوهنځی دژورنالیزم دڅانګی ددوهمو او دریمو ټولګیو شاګردانو دورځی په‌دوه نیمو بجو دپوهنځی درئیس ښاغلی مجروح په ملګر تیا دمطبوعاتو دوزارت په‌ماڼۍ کښی‌دمطبوعاتو له وزیر ښاغلی رښتیا سره وکتل. ښاغلی رښتیا دوینا په ترڅ کښی فارغ التحصیل شوو ژورنالستانوته دمملکت څرګندونه یاده کړه اوویی‌ویل چه ددغی څانګی منسوبین دی دمطبوعاتو له وزارت سره دهمدا اوس خپله مرسته شروع کړی.

داسد ٤ـ دگران قولواك له حضوره اود ښاغلی صدر اعظم له خوا د مسکو دخبرو دبر یالیتوب به نسبت مبارکی و یلی شویده ښاغلی صدر اعظم د دری گونو اویدیزو او ختیزو هیوادو موافقه چه دآزمو یښتی چاودنو د بندولو به باب ئی سره کـړیده دنړی دښخړو دکمیدو به لاره کښی یوگړندی گام گڼی .

د ملی شوری د بودجی او مالی چارو کمیسیون به خپله غونډه کښی د۳۸ـ۳۹ مالی کال دقطعیه حسابو موضوع ترغور لاندی و نیوله .

داسد٥ـ دگران قولـواك له حضوره دیوگـو سلاویی د وروستی زلزلی له امله د همدردی تیلـگرام مخابره شویدی .

ښاغلی دکـتور محمد یوسف صدر اعظم د فراه له مخورو سره د پیژند گـلوی به وخت کښی و ویل: حکومت هیله لری چه د ناوړو استفادو مخه و نیوله شی .

دمتحد عربی جمهوریت دلوی سفیر ښاغلی ابوشادی په ویاړ دافغانستان اومتحد عربی جمهوریت ددوستی دټولنی درئیس ښاغلی رښتیا له خوا دمطبوعاتو به کمپ کښی دعدای به امانی میلمستیا شوی وه .

داسد ٦ـ ښاغلی صدر اعظم دمعارف دشاگردانو د اوبدی هنری ننندار تـون د نجات به لیسه کی برانیست .

د افغانستـان دشمـالی سیمو دانجنیره دښپړی سروی اودکوکچی به نـاوی یاشبرغان کښی ددوولسزره هکتاره د مځکی دآبادولو اودپروژی جوړ ولو سروی تـړون د افغانستان او د شوروی جمهوریتو داتحاد د هیئتو له خوا د فواید عامی بهوزارت کښی لاسلیك شو .

داسد۷ ـ والاحضرتی شهزادی بلقیس درابعه بلخی د لیسی به چوکاټ کښی یو نوی ودکـتون پرانیسته

داسد۷ ـ دفراه داعلی حکومت مخورو په داسی حال کښی چه دفراه اعلی حاکم ښاغلی عبدالعزیز هم حاضر ؤ دافغانی سری میاشتی د ټولنی له عالی رئیس والاحضرت شهزاده احمد شاه سره دهغه ریاست به سالون کښی وکتل .

داسد ۸ ـ دمعظم قولواك همایونی اعلیحضرت له حضور څخه دسویس دملی جشن به منـاسبت دسویس د کـنفدراسیون د رئیس په عنوان برن ته د مبارکی تلـگرام مخابره شویدی .

دأسد ۸ـ له ښاغلی صدر اعظم سره دجریدو اوورځپاڼو دمدیرانو مرکه وشوه .

دملی شورا دقوانینود تدوین دچارو کمیسیون بخپله غونډه کښی چه دښاغلی رحمانی به مشریه ئی وکړه د بودجی او محاسبی اصولنامه یی ترغور او څیړنی لاندی و نیوله .

داسد۹ـ همایونی معظم اعلیحضرت دهغی خاصی مهربانی له مخی چه له خپلی رعیت سره یی لری

د مرکزولایتونو او اعلی حکومتونو د یو شمیر معاد ی بند یا نو د بند یا تی موده د میلادالنبی شریف په مناسبت بښلې ده .

داسد ۱۰ - د حضرت سرور کائنات محمد مصطفی صلعم د نیکمرغې زیږید نې کالیزه په نهو بجو د مطبوعاتو د وزارت د لارښودنې د لوی مدیریت له پروګرام سره سم د سلامخانې په ما ڼۍ کښې تجلیل شوه .

د شرعیاتو د پوهنځی علمی کنفرانسونه ورمه ورځ مازیګر په پنځو بجو د پوهنتون د رئیس پوهاند دکتور انوری په وینا پرانستل شول .

داسد ۱۱ - د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د ۱۹۶۱م کال په موافقه لیك باندې د بیا کتنې په خبرو کښې د شوروی اتحاد د هیئت رئیس ښاغلی او بر یانوف او غړو ئې ، د پلان د وزارت معین ښاغلي یفتلي او په نوموړو خبرو کښې افغانی هیئت د نورو غړیو په ملګرتیا له صدر اعظم ښاغلی دکتور محمد یوسف سره وکتل .

د ګلو پولو د تحدید په باب د افغانستان او ولسی چین د هیئتو د خبر و په باره کښې ګډه اعلامیه

د هغې مطبوعاتی ګډې اعلامیې متن چه د افغانستان او د ولسی چین جمهوریت ترمنځ د سرحدی خبرو په باره کښې خپره شوه .

اعلامیه وایی چه .

دافغانستان شاهی حکومت او د ولسی چین جمهوریت د حکومت د ۱۹۶۳ کال د مارچ په دوهمې نیټې د مطبوعاتو ګډې اعلامیې په تعقیب د سرحدی خبرو د باره د دواړو هیوادو هیئتونو د ۱۹۶۳ کال د جون د ۱۷ نیټې نه د اګست تر اوله پورې د دواړو هیوادو ترمنځ د اوسنی سرحد د رسمی تحدید په باب کښې خبرې وکړې .

هغه کسان چه په خبرو کښې یې ګډون وکړ دافغانستان له خوا د خارجه چارو د وزارت د ملګرو ملتو او بین المللی روابطو مدیر ښاغلی زلمی محمود غازی د هیئت د مشر په حیث ، د ملکی هوانوردی رئیس ښاغلی سلطان محمود غازی ، د کارتوګرافی رئیس ښاغلی امیر احمد ، ښاغلی غلام رسول ، ښاغلی محمد رفیق آصفی او ښاغلی غوث وزیری د هیئت د غړو په حیث و .

او د ولسی چین د جمهوریت له خوا په افغانستان کښې د ولسی چین د جمهوریت لوی سفیر ښاغلی هاوتینګ د هیئت د مشر په حیث ، د چین د خارجه چارو په وزارت کښې د آسیا یی چارو د لومړې څانګې د مدیر مرستیال ښاغلی چنګ چی ینګ د هیئت د غړې په حیث او ما هسو شنګ ، لیوهای سنګ او یاجنګ آن د مشاورینو په حیث و .

د خبرو په وخت کښې لومړی د دواړو هیئتو د کار د ترتیب په باره کښې موافقه سره وکړه او وروسته ترهغه یې هغه نقشې چه سرحدی کرښه څرګندوی او پخوا ود و اړو

ښاغلی زلمی محمود غازی د خارجه وزارت د بین المللی روابطو او د ملگرو ملتو لوی مدیر او په کابل کښې د ولسي چین د جمهوریت لوی سفیر ښاغلی ها او تنگ او د ولسي چین د هیئت مشر په داسې حال کښې چه د گډو پولو د تحدید مسوده په نښه کوی

خواوو ترمنځ مبادله شوې وی یو له بله سره مقابله کړې او د دواړو هیوادو ترمنځ د سرحد کرښې د ځای او لار په باب کښې یې مفاهمه او خبرې وکړې او وروسته ترهغه دا بو په اتفاق د سرحدي تړون او معاهدې د مسودې په باره کښې موافقې ته سره ورسیدل او تصمیم یې ونیو چه د دواړو خواوو نه هر یو جلا جلا دغه مسوده د هغې د کتلو او لاسلیک کولو په غرض د مختارو نمایندگانو د ټاکلو د پاره خپلو متبوعو حکومتونو ته وړاندې کړی. د خبرو په وخت کښې ډېره دوستانه او صمیمانه فضا موجوده وه د دواړو خواوو د کار د چټک پرمختگ او د دوستانه مشورې د لارې د سرحدي خبرو په زړه پورې نتیجو څخه خوښی او ممنونیت وکړ، په افغانستان کښې د ولسي چین د جمهوریت د هیئت د استوگنې په موده کښې د چین لوی سفیر او د خپل هیواد د هیئت مشر ښاغلی ها و تینگ و د هیئت غړی ښاغلی چنگ چی پنگ د معظم قولواک همایونی اعلیحضرت حضور ته هم ورغلی دی.

د افغانستان صدراعظم ښاغلی دکتور محمد یوسف هم د دوی سره وکتل د چین هیئت د هیواد ځینې په زړه پوری ځایونه هم ولیدل.

(پاتې په ۴۱۵ مخ کښې)

نهصدمین سالگره وفات پیرهرات

برگزاری نهصدمین سال وفات خواجه درواقع احیاًمفاخرادبی وعرفانی وتمجید ازاینگونه شخصیت های علمی وادبی است که عمری را درراه عرفانی مجاهدت نموده اند و مصدر خدمات قابل قدری گردیده اند.

بنابر همین منظورمطبوعات برآن شد تاسالگرهٔ این عارف بزرگ (خواجه عبد الله انصاری هروی)را (که اندیشه های عرفانی اودرواقع هادی اهل طریقت است) برگزارنماید روی این مفکوره از بعضی مستشرقان و دانشمندان خارجیکه باً ثاوافکار پیرهرات آشنایی داشتند دعوت بعمل آمدتا بتاریخ ٤میزان ٤١ باین مناسبت درکابل حضور بهم رسانند. مدعوین عبارت بودند از:

١ـ استاد نورالدین شریبه ازجمهوریت متحد عرب
٢ـ استاد احمدآتش ازترکیه
٣ـ دکتور رضازاده شفق ازایران
٤ـ استاد بدیع الزمان فروز نفرازایران
٣ـ استادمدرس رضوی ازایران
٦ـ بناغلی رهی معیری ازایران
٧ـ راهب دوبورکوی ازفرانسه
٨ـ پروفیسرپترایوری ازانگلستان
٩ـ دکتور تاراچند ازهندوستان
١٠ـ استادعبدالغنی میرزایف ازاتحادشوروی
١١ـ استادلویی دویری ازامریکا
١٢ـ استاد مسینیون از فرانسه
١٣ـ استادتوچی ازایتالیا

سه نفراخیر الذکر بنابرمعاذیری آمده نتوانستند واستاد مسینیون مکتوبی باین مناسبت ارسال نمود که روح مطلب آن این است (من بحیث عضو پښتو ټولنه بغایت سروردعوت حکومت افغانستانرا برای اشتراك درمحفل یادبود نهصدمین سال وفات خواجه عبدالله انصاری پذیرفتم وخودم درماه می ١٩٤٥ بمزاراو درگازرگاه واقع هرات آمده بودم ازنخستین ... بتربت روحانی شیخ بزرگ ... سال میگذرد وآن وقتی بود که درمذاهب فلسفی اسلامی کاوش میکردم ودرآن روزگار فصلی از تصوف درمقدمه عبدالرحمان ابن خلدون مطالعه میکردم و درآن سخنان صوفیانه یافتم و بعدازطبقات الصوفیه انصاری ابیاتی را خوانده ام که منسوب بحسین

بن‌منصور حلاج بوده‌ووی کسیست که‌درراه تصوف اسلامی بدارآویخته‌شده است. مقصد اینکه‌خواجه عبدالله انصاری‌هروی از پیروان مذهب‌حنبلی بود وحلاج درآستان‌قبرامام (حنبل رح) در بغداد تهجد میگذارد .

اعضای کنگره دانشمندان داخلی قرار ذیل اند

بناغلی استاد سلجوقی، بناغلی عبدالهادی داوی‌بناغلی فیض‌محمدذکریا، بناغلی استاد خلیل‌الله خلیلی، بناغلی سیدشمش‌الدین مجروح، بناغلی دوکتورمیرنجم‌الدین انصاری،
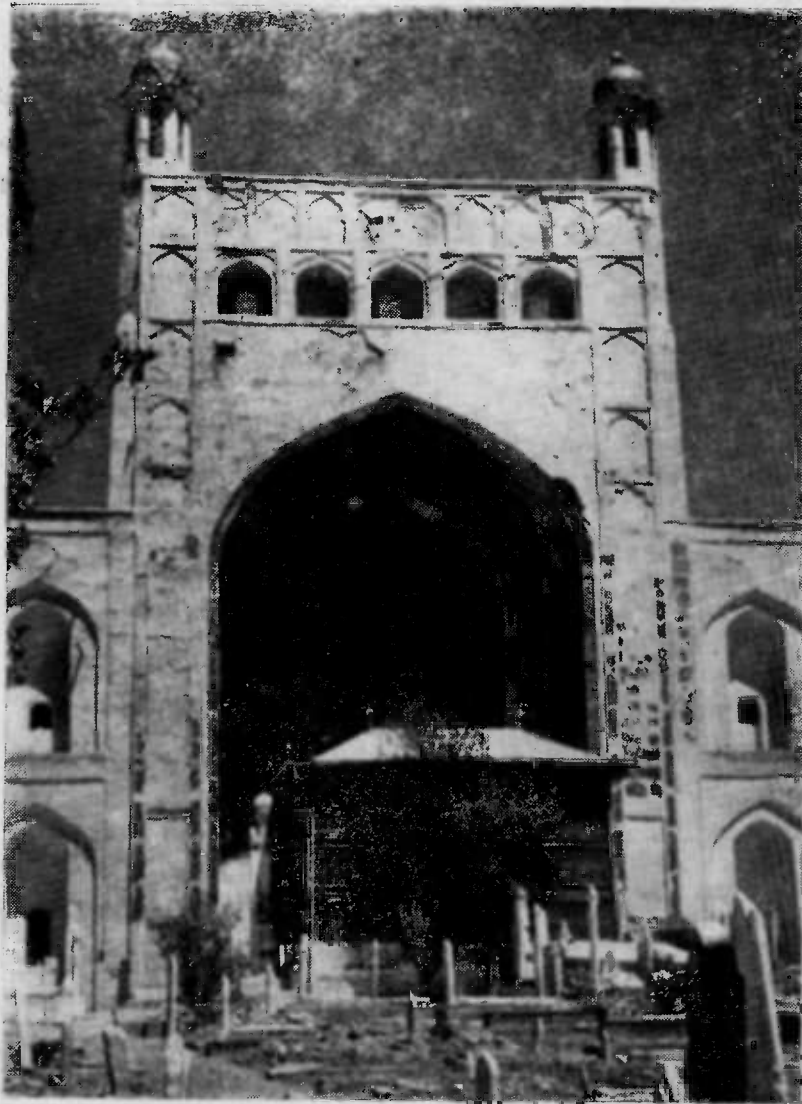
مزارحضرت خواجه عبدالله انصاری «رح» درگازرگاه هرات

ښاغلی دکتور انوری، ملک الشعرا استاد بیتاب، ښاغلی میرسید قاسم، ښاغلی دکتور محمد انس ښاغلی عبدالکریم حقانی، ښاغلی احمدعلی کهزاد، ښاغلی محمد ابراهیم صفا، ښاغلی دکتور عبدالحکیم ضیایی، ښاغلی میرغلام محمد غبار، ښاغلی گل پاچا الفت، ښاغلی محمد خالد روښان، ښاغلی عبدالغفور برښنا، ښاغلی گویا اعتمادی، ښاغلی عبدالحمید مخمور، ښاغلی عبدالوهاب طرزی، ښاغلی عبدالرؤف بینوا، ښاغلی عبدالرشید لطیفی، ښاغلی محمدعثمان صدقی، ښاغلی حافظ نورمحمد کهگدای، ښاغلی دکتور غلام فاروق اعتمادی، ښاغلی پروفیسر محمدعلی، ښاغلی عبدالحی حبیبی، ښاغلی محمد شاه ارشاد ښاغلی صدیق الله رښتین، ښاغلی غلام حسن مجددی، ښاغلی دکتور رحیم ضیایی، ښاغلی سید بها الدین مجروح، ښاغلی دکتور عبدالواحد سرابی، ښاغلی دکتور احمدجاوید ښاغلی دکتور محمد رسول تره کی، ښاغلی غلام جیلانی جلالی، ښاغلی محمد ابراهیم عباسی ښاغلی دکتور کرام الدین، ښاغلی دکتور حفیظ الله ناصری، ښاغلی دکتور محمود حبیبی میرمن دکتور محبوب سراج رفیق، ښاغلی غلام حضرت شایق جمال، ښاغلی میرامین الدین انصاری، ښاغلی محمد ابراهیم قندهاری، میرمن رقیه ابو بکر، میرمن صالحه اعتمادی، ښاغلی محمد ابراهیم خلیل، ښاغلی ضیاقاریزاده، ښاغلی محمدقاسم واجد، ښاغلی ښاغلی محمدعلی معتمدی، ښاغلی محمدصالح پروانتا.

مجلس احتفال خواجه بساعت ٤ بعد از ظهر مورخ ٤ میزان ۱۳٤۱ پس از قرائت چند آیه قرآن شریف با بیانیه ښاغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افتتاح شد. بیانیه ښاغلی صدراعظم محتوی این جملات است.

آثاروافکارعرفانی واخلاقی این عارف بزرگوارخودعامل بزرگی است که بیاد وبود وی میپردازیم وهموطنان اورا ازامثال این میراث بزرگ فرهنگی که نمودار مفاخرتاریخی وموید وحدت ملی آنهاست بااحترام و تقدیر یاد کنند.

من عقیده دارم جهان ما به اندازهٔ که به پیشرفت علوم مادی نیاز مندی دارد وارتقای بشریت مستلزم آنست بهمان اندازه به تزکیه نفس وپروردن روح عالی انسان محتاج است تاجهانی راکه برای سعادت حقیقی دنیای خودآرزو داریم میسر آید.

پیام اعلیحضرت معظم همایونی باین مناسبت توسط دکتورسهیل رئیس مستقل مطبوعات قراآت گردید.

(برخی ازنکات پیام اعلیحضرت معظم همایونی روی این موضوع درقسمت اول سالنامه طی بعض ارشادات ذات شاهانه توضیح داده شده است.) اعضای کنگره توسط ښاغلی عبدالهادی داوی رئیس مجلس معرفی وسپس پیام های که از طرف وزرات معارف، ریاست پوهنتون کابل وانجمن تاریخ باین مناسبت ترتیب گردیده بود، توسط ښاغلی محمد ابراهیم عباسی سکرتر مجلس قراآت شد متعاقبا

مقالات و بیاناتی ازطرف ښاغلو سید شمس الدین مجروح، راهب دوبور کوی فرانسوی، گویا اعتمادی، ښاغلی الفت، استاد فروزانفر ومنظومهٔ از استاد خلیلی در اطراف شخصیت و آثار پیر هرات که قبلا باین مناسبت ترتیب گردید بود قرائت گردید

درخلال مقالات وجیزه های از آثار خواجه بزبانهای فارسی و پښتو توسط میرمن نفیسه عباسی و پیغله فهیمه حمید و پیغله پروین مجروح قرائت گردید درختم محفل دکتور پوپل وزیر معارف دسته های گلرا بوکالت حلقه های عرفانی و کلتوری کشور دردحالیکه ښاغلی علی محمد معاون اول صدارت عظمی، دکتور عبدالظاهر رئیس شورای ملی، اعضای کابینه مامورین عالیرتبه لشکری و کشوری، مستشرقین واستادان بعض ازممالك دوست و سران کور دیپلوماتیك مقیم کابل وعدهٔ بزرگی از فضلا و ادبای کشور نیز حضور داشتند

ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم حینیکه درروز افتتاح مراسم نهصد مین سال وفات پیر هرات خطابه میدهند (۴میزان ۱۳۴۱)

دربای تصویرمزار خواجه انصار درکابل ننداری گذاشت در اخیر بعض از آثار شیخ الاسلام (الهی نامه، صدمیدان، طبقات الصوفیه) وکتاب گازرگاه وزندگی خواجه عبدالله انصاری که ازطرف مدیریت عمومی نشرات داخلی مطبوعات وانجمن تاریخ باین مناسبت نشر گردیده بود در تالار کابل ننداری به حاضران توزیع گردید

همین طور فوق العاده مجله ادب نیز که حاوی ترجمه منازل السایرین خواجه و بعض مطالب دیگر بود به حضار توزیع گردید.

جراید پایتخت و ولایات نیز باین مناسبت سر مقاله های راپیرامون شخصیت وافکار خواجه انتشار دادند.

۵ میزان: مقالات و بیانات ازطرف دانشمندان واستادان خارجی وداخلی ازقبیل دکتور رضازادهٔ شفق - دکتور محبوب سراج رفیق، ښاغلی عبدالحی حبیبی، دکتور تاراچند استاد احمد آتش ودکتورجاوید راجع به آثار وافکار خواجه ایراد گردید.

۷ میزان: مقالات و بیاناتی از طرف استادانی چون پوهاند رشتین، پروفیسور بترا یوری و ښاغلی محمد عثمان صدقی قرائت گردید و دکتور سهیل با بیانیه از دکتور انوری خواهش ختم جلسه‌را نمود که محفل با بیانیه پوهاند دکتور انوری رئیس پوهنتون خاتمه یافت. بعد از ظهر آنروز به مناسبت نهصدمین سال وفات خواجه عبدالله انصاری، کابل ښاروال یکی ازجاده های پایتخت را بنام آن عارف بزرگوار مسمی کرد این جاده که ازحصهٔ هوتل آریانا الی بی بی مهرو امتداد دارد بساعت ۵ عصر بامراسم خاصی توسط بیانیه ښاغلی محمد صادق کابل ښاروال افتتاح گردید بیانیهٔ کابل ښاروال قرار ذیل است.

ښاغلی عبدالهادی داوی رئیس کنگره خواجه عبدالله انصاری درحال بیانیه

عدهٔ از اعضای کنگره مراسم نهصد مین سال وفات پیر هرات خواجه عبدالله انصاری که بتاریخ ۴ میزان ۱۳۴۱ در کابل ننداری باپیام اعلیحضرت معظم همایونی افتتاح شد.

« در این ایام فرخنده که از مقام معرفت ودانش عارف بزرگوار شیخ الاسلام پیر هرات خواجه عبدالله انصاری (۹۰۰) سال پس از وفات وی در کشور خود او تجلیل بعمل آمده و هموطنان خواجه (رح) به تکریم این یاد وبود تاریخی پرداخته اند شاروالی کابل افتخار میکنند که درین مراسم خجسته که درحقیقت تجلیل ازمقام اندیشه ودانش بشریست سهم گرفته ودراین خاطرهٔ علمی وادبی اشتراك میورزد واین جاده رابنام آن عارف بزرگوارموسوم میگرداند اینست که به تأیید خدای بزرگ متعال در عصر اعلیحضرت معظم همایونی المتوکل علی الله محمد ظاهرشاه که روزگار فرخندهٔ سلطنت وی عصر اعتلا و نهضت مادی و معنوی کشور است و در عصر حکومت بناغلی سردار محمد داؤد که خدمات وی در جنبش های اجتماعی و علمی مملکت نقش روشن دارد پرده ازروی این لوح برمیداریم پس ازین نام این جاده (انصاری وات) خواهد بود. امید واریم این احتفال مزید بر اینکه تجلیل آن عارف بزرگوار در موطن و پرورش گاه اندیشهٔ اوست دراتصال حلقه های ذوقی وهنری دردنیای بشری نیز سودمند ومؤثر باشد و برکات آن افکار فرزندان این

سر زمین را بسوی آن مطالب عالی رهنمون گردد که سعادت شان در آن مضمر است .

«زنده باد علم ـ شاد باد روان خواجهٔ بزرگوار»

۸ میزان : عدهٔ ازاد باوفضلای کشور باعدهٔ ازمستشرقان جهت اشتراك در مراسم نهصدمین سال وفات خواجه انصارکه قرار بوددرهرات اجراء شود قبل ازظهر همانروز ذریعهٔ طیاره بدانصوب عزیمت نموده ودر محفلیکه باین مناسبت ترتیب گردیده بود اشتراك ورزیدند کتاب (تاریخ گازرگاه) تالیف استاد فکری سلجوقی که از طرف مدیریت عمومی نشرات داخلی مطبوعات باین مناسبت نشر گردیده بود به حاضران توزیع گردید، درین محفل جناب میر غلام حیدر میر گازرگاه، استاد فکری سلجوقی مدیر مجله ادبی هرات درکلوب انصاری دراطراف شخصیت پیرهرات بیانیه های ایراد کرده ودر اخیر بناغلی عبدالحسین توفیق شعری را که باین مناسبت سروده بود قرآت نمود. متعاقباً هیأت بامعیت آمران دوایر بناروالی وعدهٔ ازعلماء وفضلای هرات بزیارت خواجه رفته و بروح آن صوفی بزرگ درود فرستادند هیأت پس ازمشاهده آثار تاریخی و باستانی هرات روز ۹ میزان بکابل باز گشتند .

درخلال این چند روز دعوت های بافتخار مستشرقان ودانشمندانیکه درین محفل اشتراك نمودند ازطرف ریاست مستقل مطبوعات (وزارت مطبوعات فعلی) انجمن تاریخ ووزارت معارف در هوتل کابل ، قصر چهلستون ، وباغ تپهٔ بغمان دراوقات مختلف بعمل آمد که در آن علاوه بردانشمندان خارجی جم غفیری ازعلماء وفضلای کشور ، نمایندگان جراید وروزنامه ها وکور دیپلوماتیك مقیم کابل نیز اشتراك داشتند کنسرتی هم باین منظور توسط آرکسترای کابل رادیو درکابل ننداری اجراء گردید. سفارت های افغانی مقیم دهلی جدید، قاهره، لندن وبعضی ازکشورهای دوست نیز به مناسبت سالگره خواجه پروگرام های دلچسپی را انتشار دادند . «ختم»

دپښتونستان مهمې پېښې

د۱۳۴۱ دمیزان لومړی: دپېښور دهزاره ضلع په لویه او ستره جرگه کښې په کلکه دسیاسي بندیانو دخوشې کیدوغوښتنه:

دسنبلې په ۱۸ نیټه دښاغلي خان محمد ایوب خان په مشرۍ دهزارې په ضلع کښې یوه مهمه غونډه شوې وه، پدغه غونډه کښې دهزاره ضلع او دپېښور اومردان دسترو شخصیتونو نه علاوه دخان عبدالغفار خان زوی خان عبدالولي خان اودملي محاذ اعلی منتظم هم گډون کړی ؤ او جذابې وینا وې یې وکړې. غونډې د رایو په اتفاق دپاکستان له حکومت څخه وغوښتل چه دپښتونستان ټول سیاسي بندیان خوشې کړي او جایدادونه ئې بیرته ورکړي.

په چترال کښې ملي مجاهدینو پاکستاني تأسیساتو ته زیانونه ورسول.

دسنبلې په ۲۶ نیټه یوې ډلې مجاهدینو د تکر په پاخه پله باندې لاسي بمونه استعمال کړل اودهغه په اثر دغه پله ته تاوان ورواوښت اودغه راز دملي مجاهدینو بل ټولگي دکومې او کورې د پلونو په ساتونکو ډزې وکړې او د کومې د پله یوساتونکې سخت ټپي شو.

د میزان ۲: دچارسدې د تنگي ښاروالي وکیلانو په غونډه کښې غوښتنه وکړه چه ټول سیاسي بندیان دې خوشې کړل شي.

دپېښور دضلع دچارسدې دتحصیل مربوط دتنگي دښاروالي وکیلانو د سنبلې په شلمه نیټه غونډه کړې وه اود غونډې په آخر کښې ئې یوغوښتن لیك تصویب کړ چه باید ټول سیاسي بندیان بې له کوم قید اوشرط څخه خوشې شي اوجایداد ونه یې بیرته ورکړ شي.

دمیزان ۳ - ښاغلی میرگل خان نصیر دپاکستان دحکومت له خوا بندي او ښاغلی میرجعفر جمالي له وطنه په شړنې محکوم شو

د پاکستان حکومت د سنبلې په ۲۱ نیټه د بلوڅو مشهور ادیب او شاعر ښاغلي میرگل خان نصیر په قلات کښې بندي کړه اوهغه ئې تر سختې شکنجې لاندې ونیو همدارنگه دپاکستان حکومت د بلوڅو یونامتو شخصیت ښاغلي میر جعفر جمالي ترنامعلومې مودې پورې دوطن څخه په شړنې محکوم کړه.

دشمالي آزاد پښتونستان جرگو دپاکستان دحکومت تیری په مقابل کې د هر ډول سرښندنې چمتووالی څرگند کړ.

دسنبلې په ۲۹ نیټه دوه سترې قومي جرگې یوه دماموندو دقبیلې دتڼې اوعمری ترمنځ سیمه کښې او بله داتمانخیلو دقبیلې په چینگی کښې شوې وه دو الدو جرگو دقومي پخوانیو جرگو فیصلې تایید کړې اود پاکستان داستعماري حکومت دتیری په مقابل کښې یې دهرډول قرباني او سرښندنو دپاره خپل تیاری څرگند کړ.

دمیزان ۴-د باړې باندې په لویه اوستره جرگه کښې د پاکستا ن له حکومت څخه وغوښتل شول چه ژر ټول سیاسي بندیان خوشي کړي

په باړه باندې کې د داکتر وارث شاه په مشرۍ ستره جرگه شوې وه چه په هغې کښې په زرگونو خلکو گډون کړی ؤ. ښاغلي غازي خان او میارضوان الله کاکاخیل د خپلو مفصلو وینا او په ضمن کښې د پښتونستان په ملت باندې د پاکستان د حکومت په ظلمونو او تیر یو سخت احتجاج وکړ او د پښتونستان خلك ئې د پاکستان د حکومت سیاست سره د مقابلې په غرض زیات یوالي او هم آهنگۍ ته راوبلل. جرگې په پای کښې د پاکستان له حکومت څخه وغوښتل چه د پښتونستان سیاسي بندیان بې له کوم قید او شرط څخه ژر خوشي کړي او د پښتونستان د خلکو اساسي حقوق محترم و گڼي.

دمومندو ملي مجاهدینو په یوه خونړۍ حمله کښې د وه کسه پاکستاني عسکر بندیان ونیول

پدې وختو کښې د مومندو ملي مجاهدینو یوې سترې ډلې د خاورو کنډو په عسکري تهانه په حمله وکړه او سر بېره پدې چه تهانې ته ئې دېر زیان ورسود پاکستاني عسکرو له جملې نه ئې دوه کسه بندیان ونیول. خبر داهم وایي سره ددې چه د تانې سا تو نکو ته پاکستاني هوسا اونوي قواوې ورسیدې ملي مجاهدینو ته د نښتې په نتیجه کښې کوم زیان ندی رسیدلی او بریالي خپلو ځایونو ته بیرته لاړل.

دمیزان ۵- په لویه جرگه کښې د پاکستان د حکومت نه د ټولو سیاسي بندیانو خوشي کیدل وغوښتل شول

پدې وختو کښې په توره دیره کښې د ښاغلي امیرزاده خان په مشرۍ غونډه شوې وه چه په هغې کښې له شلو زرو تنو نه زیاتو خلکو گډون کړی ؤ. جرگه د قرآن مجید د څو آیتو په تلاوت پرانستله شوه او وروسته ښاغلي فاروق اطهر ښاغلي جلال خټك ښاغلي شاد محمد میړی، ښاغلي اصغر نسیم او ښاغلي اسلم خان خپل حماسي شعرونه ولوستل ښاغلي امیرزاده خان د خپل وینا په ضمن کښې وویل: چه موږ خپل حقوق غواړو او د دغه مقصد له پاره مجاهده کوو چه زمونږ سیاسي مشران دی له بنده خوشي شي او یو یو نیټ دی هم ټنگ شي. ده وویل ترهغه وخته پورې چه خان عبدالغفار خان او نور پښتونستاني مشران، ادیبان، اورضا کاران په بندیخانو کښې وي د پښتونستان هیڅ یو سړی ځان له بنده نه خارج نه بولي. میارضوان الله کاکاخیل په یوه وینا کښې دانگلیسي استعمار له دورې سره د پاکستان د حکومت اوسنی سیاست مقایسه وکړه او وې ویل چه د انگلیس د تسلط په وخت کښې مونږ ته درایو دورکولو حق راکړی شوی ؤ خو پاکستان حکومت مونږ له دغه حق څخه هم محروم کړی یو. جرگې د رایو په اتفاق وغوښتل چه د پښتونستان ټول سیاسي بندیان دې بې له قید او شرط څخه خوشي شي د سیاسي بندیانو جایدادونه دې دې بیرته ورکړه شي او یو یونټ دی لغوه شي.

دمیزان ٦ـ دپاکستان داستعماری حکومت له خوا ښاغلی جعفرخان اڅکزی او ښاغلی حاجی محمدصدیق خان مری بلوڅ بندیان شول

دپاکستان استعماری حکومت دهغې سیمې یو ستر شخصیت ښاغلی محمدجعفرخان اڅکزی دآزادی غوښتنې داحساساتو په گناه دجرایم سرحد دمادی له مخې دنیوا وزندان ته یې ولیږه .

دغه راز دپاکستان حکومت ښاغلی حاجی محمدصدیق خان مری بلوڅ چه دخپلې سیمې د تش په نامه بنیادی جمهوریت دجرگې رئیس هم د آزادی غوښتنې دفعالیت په الزام بندی کړ او په زندان کښې ئې ترسخت زجر اوشکنجې لاندې ونیو .

دمیزان ۷ـ دشبقدر دینی عالمانو دپاکستان دحکومت له اسلامیه مخالف اقداماتو غندل

دپیښور دضلع په شبقدر کښې دنظام العلما ددینی موسسې په اهتمام ستره جرگه شوې وه او په هغې کښې گڼ شمیر خلکو گډون کړی ؤ . ددین عالمانو داسلام په خلاف هغه اقدامات سخت وغندل چه دپاکستان دحکومت له خوا شوی دی او کیږی او خلکو ته یې بلنه ورکړه چه داسلام په خلاف دپاکستان دحکومت ددغه ډول اقداماتو په مقابل کښې له پخوا نه زیات پوښې او دهرډول قربانۍ ورکولو دپاره تیاروی جرگې په پای کی درایو په اتفاق دپاکستان له حکومت نه وغوښتل چه ټول سیاسی بندیان بې له کوم قید او شرط نه خوشې کړی . جرگې دخان عبدالغفارخان او دهغه دنورو همکارانو شخصیت او فداکارۍ وستایلې .

دمیزان ۸ـ دآزادی غوښتلو په گناه دپاکستان داستعماری حکومت له خوا داڅکزو څوتنه بند یان شول

دپاکستان حکومت دملی عوامی گوند ستر شخصیت ښاغلی محمد یوسف خان اڅکزی او دغه راز ښاغلی میر غوث بخش خان بلوڅ چه د ستر سیاسی شخصیتو نه دی دآزادی غوښتنې دفعالیت په گناه دجرایم سرحد تراستعماری مادی لاندې بندیان کړل او زندان ته ئې ولیږل . ښاغلی میر غوث بخش خان بنیر نجو په دی وختو کی ختیز بنگال ته تللی ؤ او دهغه دهای له مشرانو سره ئې خبری کړی وی . بل خبروائې چه دپاکستان حکومت د جنوبی محکوم پښتونستان دخلکو دملی مجاهدو په مقابل کی نوی د سیسه جوړه کړیده او خپل څو تنه ایجنټیان یې مؤظف کړیدی چه ددغې سیمې د بلوڅو او پښتنو په یووالی کی خنډواچوی او پخپلو کی دغه دوه طبقې دشخړې میدان ته راکاږی . خو دپاکستان داستعماری حکومت دغه دسیسه په لومړی مرحله کی کشفه شوې ده او د جنوبی محکوم پښتونستان خلك دهغه استعماری حکومت ددغو دسیسو په نسبت کرکه څرگنده وی .

خدای بښلی خوشحال خان په استعماري زندانونو کې له سختيو ځغملو وروسته وفات شو.

دکوهاټ د ضلع د بهادرخيلو اوسيدونکی ښاغلی خوشحال خان چه په خوشحال بابا مشهوردی او د ملي عوامي ګوند يو سترغړی او د وطن د آزادۍ په لياره کې يې اوږدې مبارزې کړې او په استعماري زندانونو کې يې ډير کلونه تير کړي وو په د غو ورځو کې وفات شوی دی .

مرحوم خوشحال خان د پاکستان د نظامي حکومت په دوره کې هم په سخت بند محکوم شوی او د پاکستاني حاکمانو له خوا يې ډير ظلمونه ځغملي ؤ . د دغه مجاهد ميړه وفات د پښتونستان په ملي ټولنو کې د ډيرې خواشينۍ او خپګان موجب شوی دی.

دميزان ۹- ملك مهر دل خان د آزادۍ غوښتنې په ګناه زندان ته ولېږل شو.

د ملکنډ د سيمې اوسيدونکی ښاغلی ملك مهردل خان د پاکستان د حکومت له خوا د آزادۍ غوښتنې د فعاليت په اثر بندي شو د مرکزي محکوم پښتونستان يو بل ستر شخصيت د ګل آباد اوسيدونکی ښاغلی يارمحمدخان د بنديخانې د سختۍ شکنجې په اثر په ډول ډول ناروغيو اخته شوی او ځرنګه چه د ده صحي حالت ډير خطرناك ؤ هغه يې له بنديخانې نه د پېښور عمومي شفاخانې ته وليږه .

دميزان ۱۰- په جيکب آباد کې د پښتونستان په طرفدارۍ او د پاکستان د حکومت په خلاف مظاهرې وشوې.

د سنبلې په ۲۸ نيټه د محکوم پښتونستان د دو ولايتو ترمنځ په فاصل حد جيکب آباد کې ستره مظاهره وشوه چه د هغې سيمې د ښوونځيو شاګردانو او خلکو ګډون په کې کړی ؤ . د مظاهره کوونکو په لاسونو کې سره اوتور بيرغونه ؤ او نارې يې وهلې چه ژوندی دی وی پښتونستان ، مړ دی وی يو يونټ او د پښتنو او د بلو څو د ښمنان. مظاهره کوونکو غوښتل چه بايد ژرخان عبدالغفار خان او خان عبدالصمد خان آغا عبدالکريم احمدزی او د پښتونستان نور سياسي بنديان خوشي شي . د جيکب آباد بازارونه په دغه ورځ تړلي ؤ او مظاهره کوونکو په جيکب آباد کې او رګاډی ودراوه او په ډيرو ګې وويشت.

دميزان ۱۱- دمير کنډې او مونډې په عسکري ځا يونو د سالارزيو ملي مجاهدينو حملې.

يو ټولګی ملي مجاهدينو د سنبلې په ۳۰ نيټه د مير کنډې په عسکري چوڼۍ ډزې وکړې . د باجوړ ربوټ وايي چه د ميزان په دريمه نيټه د سالارزيو يو ټولګي ملي مجاهدينو د ښاغلي پاچاخان او ښاغلي سيد افضل خان په مشرۍ د مونډې په عسکري ګيټ ډزې وکړې او د هغې نښتې په نتيجه کې چه د دواړو خواوو ترمنځ يې دوه ساعته دوام وکړ پاکستاني قواؤ ته دسر او مال تاوان ورواوښت.

دمیزان ۱۳ـ د کوهاټ په لویه جرگی کی تاریخی او سودمنی فیصلی وشوی.

دمیزان په لومړی نیټه دحاجی پردل خان شنواری په مشری په کوهاټ کی ستره جرگه وشوه چه په هغې کی د کوهاټ دضلع په گڼ شمیر خلکو علاوه دپیښور او مردان دضلعو بو شمیر قومی مشرانو هم گډون کړی و. جرگه دقرآن مجید د څو آیتو په تلاوت د قاضی شفیع الدین له خوا پرانیستله شوه وروسته له هغه قومی مشرانو جذابی وینا وی وکړی دجرگی په پای کی دغه مواد درایو په اتفاق تصویب شول.

جرگی د پاکستان له حکومت نه وغوښتل چه د پښتونستان قول سیاسی بندیان بی له کوم قید او شرط نه خوشی شی او جایدادونه ئی بیرته ورکړل شی او جرگه هغه پروگرام نه تاییدوی چه د مرکزی محکوم پښتونستان دلویی جرگی له خوا د ملی محاذ د تنظیم د پاره تصویب شوی دی. جرگه د هغو کسانو قربانی او خدمتونه ستایلی او دهغوی پاکو ارواحو ته درود استوی چه په دی وروستیو وختو کی د پاکستان په جیلونو کی مړه شوی دی.

دمیزان ۱۴ـ په محکوم پښتونستان کښی د پاکستان حکومت په خلاف احتجاجیه غونډی ورځ په ورځ پراخیږی

دمیزان په ۳ نیټه دښاغلی محمدالیاس پاچا په مشری په اتمانزو کی ستره جرگه وشوه چه په هغه کښی په زرگونو خلکو گډون کړی و او قومی مشرانو جذابی وینا وی وکړی. میا رضوان الله کاکاخیل دخپلی وینا په ضمن کی وویل چه د پښتونستان خلکو دخپلو سترو مشرانو لکه خان عبدالغفار خان په لارښوونه د انگلیس داستعمار په مقابل کښی ډیری سختی مبارزی وکړی خو د انگلیس داستعمار له ختمیدو څخه وروسته د پښتونستان خلك اوددوی سترمشران ترسخت فشار او شکنجی لاندی نیول شوی دی. ده وویل چه د پښتونستان خلکو د پاکستان دسلطی او د انگلیس داستعمار ترمنځ هیڅ تفاوت ندی احساس کړی. ده وویل د پاکستان د پنځلس کاله سلطی په دوره کی د پښتونستان خلك داقتصاد او دژوند دحالت په لحاظ له شلو پنځو کلو نه زیاته موده بیرته په شا تللی اوددوی حالت ورځ په ورځ خرابیږی.

دمیزان ۱۵ـ دسالارزیو یوی قوی لوی جرگی یو ځل بیا د پاکستانی حکومت د تیریو په مقابل کی خپل چمتوالی ښکاره کړ

دمیزان په اتمه نیټه دسالارزیو د قبیلی مربوط دلر آمدك په سیمه کی د دری صاحب په زیارت کی ستره جرگه وشوه. پدغه جرگه کی دقوم مشرانو مهمی وینا وی وکړی او د پاکستان دحکومت استعماری پروگرام ئی بیان کړ. جرگی د رایو په اتفاق فیصله وکړه چه د پاکستان داستعماری حکومت د هرډول تیری مقابلی وکړی او هرڅه دخپلی خاوری د دفاع په لیاره کی قربان کړی. دغه جرگه په دی نارو

پای ته ورسیده چه ژوندی دې وی پښتونستان او نابود دې وی دد وی دښمنان او استعمار .

دمیزان ۱۶- په پاکستانی نظامی تأسیساتو او کمپونو باندی دملی مجاهدینو ډزی

داتمانخیلو دشموزویو یوتولـګی ملی مجاهدینو دمیزان په۴ نیټه ، د مونډه په عسکری کمپ ډزی وکړی په مقابل ګی دکمپ دساتونـکو له خوا هم مقابله وشوه اوسخته جګړه ونښته. دغه شان د منځنی پښتونستان د کورمې دناوی رپوټ دی چه دهغه ځای یوی ډلی مجاهدینو دمیزان په ۵ نیټه د پاره چنار په سیمه کی د پاکستان په یوشمیر دولتی ملازمینو ډزی وکړی چه دهغوئ یو تن ټپی او یو دکرهنی ماشین ئی زیانمن او خراب کړ .

دمیزان ۱۷-دپاکستان دملیشایی عسکر وشخه خوتنه ووژل شول

دمسعودو دملی مجاهدینو دیوی لوی ډلی او دپاکستان د ملیشائی قواؤ تر منځ دشامیر تنګی په‌سیمه‌کی سخته جګړه وشوه چه پر له پسی ئی څو ساعته دوام وکړ. بهد غه نښته‌کی یوشمیر پاکستانی ملیشائی عسکر مړه او ټپیان شول دملی مجاهدینو دټولنی قیادت ښاغلی خیرمحمدخان په غاړه درلود. دغه راز بل ټولـګی ملی‌مجاهدینو دټانـک په بازار کی دحکومتی‌مامورینو په‌کمپ لاسی بمب واچاوه او هغه ئی ته زیان ورساوه. یوشمیر ملی مجاهدینو دشامیرتنګی په سیمه‌کی دتلفون مزی اوستنی له منځه یوړی، بل دمسعودو یوشمیرملی‌مجاهدینو دښاغلی اورنګ زیب خان رمضانی په لارښوونه دمیزان په ۳ نیټه دچغملی په عسکری چوڼۍ ډزی وکړی او دچوڼۍ دساتونـکو له‌خوا هم متقابله ډزی‌وشوی.

یوشمیر نورومجاهدیـنو دجندولی اوسروکی دچونیو ترمینځ په زیاتـه مسافه عسکری سرك خراب کړی‌دی ، بل‌ټولګی ملی مجاهدینو دجندولی او سروکی په عسکری چوڼیو ډزی وکړی .

دمیزان۱۹-ښاغلی‌میرسردارخان‌دوړدپاکستان‌له‌استعماری‌حکومت له‌خوا ونیول شو.

دپاکستان حکومت، په‌محکومه سیمه‌کی ښاغلی میرسردارخان‌دوړ‌ونیو، دی یوقومی آزادی غوښتونکی دی او دپاکستان په‌زندان کی ترسختی سکنجی او فشار لاندی ونیول شو .

دباجوړ په پالنګټ کی یوه لویه جرګه وشوه چه دپاکستان استعماری حکومت جټ الوتـکو دجرګی په‌وخت کی‌دهغه‌ځای په فضاکی الوتنی‌کولی .

دمیزان په ۱۱ نیټه په‌پالنګټ‌کی دماموندو او سالار زیودنمایندګانو، عالمانو مخورو ارد زرګو خلـکو په ګډون ستره‌قومی جرګه وشوی. جرګه دقرآن کریم

دخو آیتو په تلاوت پرانستله شوه ، وروسته قومی مشرانو دوطن دآزادی د سا تلو اوله پاکستانی استعمار سره دمقابل په باب مهمی وینناوی وکړی ور وسته بیا جرگی دراپو په اتفاق دوطن دآزادی اوقوم ددفاع په حقله مهم تجویز ونه تصو یب کړ ل او یو شمیر قومی مشران ئی دچارمنگ اواتمانخیلو دخلکو په گډون دد غه لوی جرگو دکیدو پهغرض انتخاب اوورټاکل شول. خبرداهم وائی چه دپاکستان استعماری حکومت الوتکو دجرگی ددوام پهموده کښی پرله پسی الوتنی کو لی او د پالنگټ دفضا دپاسه گرزیدلی .

دمیزان ۲۰- دمسعودوقبیلی دپاکستان استعماری پروگرا مو نه اواقدامات وغندل

دمیزان په ۳ نیټه دآزاد منځنی پښتونستان دمسعودو قبیلی یوی ستری جرگی دپاکستان حکومت متجاوزانه اقدامات اوپروگرامونه سخت و غندل او پههغه جرگه کی ئی چه په مسکین کی وشوی عالمانو، روحانیونو،قومی مشرانواو زیاتو خلکو گډون کړی ؤ پهدغهجرگه کیدمسعودو خلکو یوځل بیا دپاکستان د استعمار پهضد دخپلو مبارزو دوام اعلان کړ. دکورمی دناوی یوخبردیچهیوشمیر ملی مجاهدینو د میزان په ۱۲ نیټه دتمبهخیلو پل پهچاودونکو موادو وران کړ .

دمیزان ۲۱- ددریوسترو قبیلوپه تاریخی جرگی کی دپالنگټ دجرگی مهمی اوتاریخی فصیلی تایید شوی

دماموندو اوسالار زیو دستری جرگی په تعقیب دباجوړ نه را رسیدلی خبروایی چه دمیزان په ۱۵ نیټه دچارمنگ په کنړي کیددریوستروقبیلو ماموندو،سالارزو او چار منگوستره جرگه شوی وه چهپه هغی کیدچار منگ پهزرگونو خلکو اودباجوړ دنور سیمو مشرانو گډون کړی ؤ . پهدغه جرگی کی دهغو مهمو او جذا بو ویناؤ لهاوریدو څخه وروسته چه دقوی مشرانو له خوا وشوی دراپو په اتفاق دمیزان د۱۱ نیټی دپالنگټ دجرگی فیصلی تایید شوی او باجوړ دری وا ړو قبیلو د پاکستان دحکومت داستعماری تجاوزونو په مقابل کی دخپل پوره یو والی او ا تفا ق عهد نوی کړ. وروستنی خبر وایی چهدماموندو ، سالار زو له قبیلو سره د قومی جر گی دکولو دپاره هغیخواته لاړل.

دمیزان ۲۶- دمرکزی محکوم پښتونستان پهدرنوجرگو کی دپاکستان سیاست وغندل شو .

دجنوبی محکوم پښتونستان یودری کسیز هیئت دپاکستان د پارلمان دغړی نواب خیر بخش مری په مشری دمیزان په ۱۵ نیټه پیښورتهورسید او د قومی مشرانو اونورو ډیرو خلکو له خوایی فوق العاده تود هرکلی او استقبال وشو .

په هغو سترو جرگو کی چه دمرکزی محکوم پښتونستان په بیلو بیلو سیمو کی ددوی په گډون وشوی دوی دجنوبی محکوم پښتونستان په سیمو کی د پا کستان

داستعماري حکومت تيري او ظلمونه بيا ن کړي او سخت يې وغندل او وي غو ښتل چه ژر ترژره دی يو يونټ له منځه لاړ شي او د پښتونستان ټول سياسي بنديان دې خوشي شي او دهغوی جايدادونه دی بيرته ورکړی شي . په دغو جرگو کی د پاکستا ن د پارلمان دغړي سردار عطاءالله خان منگل بندی کيدل په ديمو کراسي اصو لو باندی ښکاره تيري او تجاوز بلل شوی دی او سربيره په دی غوښتل شوی دی چه دغه شخص دی ژر په ژره له بنده خلاص شي .

دپاکستان استعماري قواوو ته دسالارزو دملي مجاهدينو له خوا درانده تاوانونه وا وښتل .

دسالارزو دملي مجاهدينو يوی ستري ډلی دميزان په ۲۳ نيټه شينگس ته نژدی دپاکستان په عسکری قطعاتو حمله وکړه او ددواړو خوا و ترمنځ سخته جگړه شوی دی. دپاکستان قواوی چه توپونه او ځلور جټ الوتکی يې ملا تړي وی په دغه سخته سيمه کی ددواړو خواوو ترمنځ جگړه دهغی ورځی ترمازيگر پوری روانی‌و دمجاهدينو شمير سوونو تنوته رسيده .

دميزان ۲۷ـ لس تنه پاکستاني‌عسکر مړه او څو تنه ملي مجاهدين شهيدان شول.

دهغی ښتی چه دپاکستانی عسکرو او دسالارزوملی مجاهدينو ترمنځ شوی وه ښاغلی ملك محمد اکرم خان سالارزی ،ښاغلی فيض‌الله خان سالار زی او ښاغلی شيرمحمد خان سالارزی شهيدان شوی او ښاغلی عبدالامين خان ټپي‌شوی دی تراوسه پوری دپاکستان عسکرو دقو او څخه لس تنه مړی معلوم‌شوی دی بل خبر دی چه دماموندو، چارمنگو او اتمانخيلو قومونو په خپلو سيموکی لازمه احضارات نيولی او هره گړی دملي‌مجاهدينو لښکرو ته نوی قواوی رسيږی خبر زياتوی چه دتلفا تو صحيح شمير ته آينده کی معلو م شي .

دميزان ۲۷ ـ دپاکستان استعماري حکومت بيا يو شمير آزا دی غوښتونکی نيولی او بنديان کړی دی .

له آزاد شمالي پښتونستان خبروا ئی چه دپاکستان‌استعماری حکومت داتمانخيلو دقبيلی ښاغـلی محمد عمرخان ، ښاغلی سردار ،ښاغلی گل مير ، ښاغلی حبيب ا لحق ښاغلی خان دين ، ښاغلی بخت مير ، ښا غلی محمدسعيد اوښاغلی مددخان او دغه‌راز مومندو ښاغـلی لال مست په محکومه سيمه کی نيولی ا و زندان ته ئی ليږلی د ی ددغه اقدام علت چه په اساس کی دآزادی غوښتل دی دپاکستانی مربوط مامو رينو له خوا دبمب دچاودو او د دولتی و د انيو د ورانو لو دپيښو زياتوالی ښودل شوی دی اړ ددوی په ورسپتو پيښو کی دلاس در لودلو په الزام بنديان شوی دی.

دچوك يادگار په تاريخي لويه غونډه کې په کلکه د يويونټ د ړنګيدو او دسياسي بنديانو دخوشې کيدوغوښتنه وشوي .

د پيښور په چوك يادګار کې دجنوبي محکوم پښتونستان دهيئت په ګډون چه په دغو ورځو کې پيښور ته راغلي دي دميزان په ۲۲ نيټه ستور جرګه شوي وه چه دمرکزي محکوم پښتونستان دپيلو بيلو سيمو په زرګو نو خلکو ګډون کړی ؤ .
ارباب سيف الرحمن ، ښاغلي محمد افضل بنګښ او نو اب خير بخش مری د خپلو مفصلو وينا وو په ترڅ کې د پاکستان داستعماري حکومت تيری او تجاوزونه بيا ن کړل اووی ويل چه د پښتونستان خلك ددغه ډول ظلمو نو څخه د خلا صو ن د پا ره مبارزې کوي اودهرډول قرباني ور کولو لپاره تيار دي .
پس له هغه دجنوبي محکوم پښتونستان ددری کسيزهيئت غړي ښاغلي شيرمحمدخان دجنوبي پښتونستان بحراني حالات بيان کړل اووی ويل چه په دغو وروستيو وختو کې دهغه ځای په سوونو ملي او نفوذلرونکي سترسترو کسان په محبسو نو کې اچول شوي او دجنوبي محکوم پښتونستان يو زيات شمير سترکسان په تبعيد محکوم شوي دي.ده وويل چه دهرډول غونډو او ټولنو کيدل که څه هم په جو ماتو نو کې وي دپاکستان دحکومت له خوا بيخي منع شويدي.جرګې دراپو په اتفاق دپاکستان د استعماري حکومت ظلمونه او تيری وغندل اووی غوښتل چه يو يو نټ دی ړنګ او سياسي بنديان دی خوشي شي او دهغوی جايدادونه دی بيرته ورکړل شي . خبر داهم وائي چه پاکستاني پوليسو دجرګې په پای کې دجنوبي محکوم پښتو نستا ن ددری کسيز هيئت غړی ښاغلي شيرمحمد خان و نيو اوبندي ئې کړ .

دميزان ۲۹ـ دمتحدی جبهې دپاکستان ديويونټ دلغوکيدو اودسياسي بنديانو دخوشې کيدوغوښتنه وکړيده .

دپاکستان اوپښتونستان دګوندو متحدې جبهې چه په دغووروستيووختو کښې دپاکستان دحکومت داوسني نظام په ضددمجادلې دپاره جوړه شويده د يو يو نټ د لغو کيدو دموضوع اودپښتونستان دسياسي بنديانو دسمدستي خو شي کيد و د پاره يې مجاهده پخپل پروګرام کښې شامله کړی ده .
دپاکستان دپارلمان غړی ارباب سيف الرحمن خليل په دغو وختو کښې په پيښور کښې دخپر ليکو نکو سره دمرکې په ترڅ کښې دپاکستان د محبنو جر يد و د غه خپرونې چه ګو يا متحدې جبهې د يو يو نټ د لغو کيدو د پښتو نستان د سياسي بنديانو دبلا شرط خوشې کيدو دمادو دشاملولو دمنلو څخه انکار کړی دی ترديد کړی اووی ويل چه ددې جبهې مشرا نو په څر ګند ډول او بيله هيڅ ډول ترددنه دواړه مادې پخپل پروګرام کښې شا ملې کړې اودهغو دعملي کولو دپا ره په خپلو ټولو قوا وکوښښ وکړی سربيره پدې پههغه لويه جرګه کښې چه دميزان په ۱٤ نيټه دختيز

پاکستان په مرکز ډاکه کښې شوی وه دمتحدې جبهې مشر ښاغلی سهراوردی د یو یونټ سره مخالفت ښکاره کړې او وې ویل چه دمتحدې جبهې پیروان به دهغه د لغو کېدو په باب کښې په کلکه کوښښ وکړي.

د پاکستانی قواوو او دملی مجاهدینو په جګړه کښې ښاغلی ملك عبدالحلیم خان ټپی شوه.

دشنیګس په سیمه کښې دملی مجاهدینو او پاکستانی عسکرو په جګړه پسې دشمالی آزاد پښتونستان باجوړ خبروایی چه ښاغلی ملك عبدالحلیم خان هم په دغه جګړی کښې ټپی شوی دی او د پاکستاني قواو دتلفاتو په باب کښې تراوسه پورې دځلور تنو منصبدارانو او شل تنو افرادو وژول معلوم شوی دی.

دمیزان ۳۰ ـ د یو یونټ دلغو کېدو او دپښتونستان خلکو ته دبشری حقوقو دور کړی غوښتنه.

په شیدو کښې د ښاغلی محمد افضل بنګښ په مشری یه ستره جرګې شوی وه چه په هغې کښې دزرګونو خلکو نه علاوه دمحکوم پښتونستان یو شمیر زیاتو سترو شخصیتونو ګډون کړی ؤ دخان عبدالغفارخان زوی خان عبدالولی خان او ارباب سیف الرحمن دمهمو وینا و په ضمن کښې د پاکستان دحکومت استعماری پروګرامونه بیان کړل په دغه وخت کښې دخلکو له خوا دژوندی دی وی پښتونستان ناری وهل کیدی دغه ډول غونډی په بابړه ، مومندو دتنګی ، چارصدې ، شوقدر ، مردان ، تخت بهائی او نوښار کښې هم شوی دی.

په ټولو غونډو کښې د پښتونستان دملت په مقابل کښې د پاکستان حکومت استعماری سیاست وغندل شو او دغو غونډی په فیصله لیکونو کښې د یو یونټ د لغو کېدو ، د پښتونستان دخلکو د بشری حقوقو ورکول دسیاسی بندیانو ژرخوشی کیدل او ددوی دجایدادونو د بیرته ور کولو غوښتنه او مطالبه شوېده.

دعقرب اول ـ په پاکستانی تأسیساتو دمسعودو ملی مجاهدینو حملی.

دمسعودو ملی مجاهدینو ټولګیو دمیزان په ۱۹ تاریخ دښاغلی اورنګ زیب خان په مشری دسپلتوی جندولی اوسرو کښې په عسکری چونیو ډزی وکړې.

دجندولی دعسکری چونۍ دساتو نکو له خوا هم متقابلی ډزی وشوی خبرداهم وایی چه پاکستان حکومت جنګی الوتکی دملی مجاهدینو د فعالیتونو په اثر د خلکو ددیرولو د پاره دمنځنی پښتونستان په فضا کښې پرله پسې ګرځیدلی او به دغو ختو کښې استعماری حکومت دمسعودو ملك محمد امین خان دټانك په سیمه کښې د ملی مجاهدینو په فعالیت کښې دلاسی لرلو په الزام بندی کړی دی.

دعقرب ۲ ـ دمرکزی محکوم پښتونستان په سترو جرګو کښې دپاکستان داستعماری حکومت سیاست وغندل شو.

دمیزان په ۲۳ او ۲۴ نیټه دبنو، کوهاټ ، او ددیره اسماعیل خان په ضغلو کښې

ستري جرگې شوې وې چه په هغو کښې د مرکزي محکوم پښتونستان په قومي مشرانو علاوه د جنوبي محکوم پښتونستان په زرگونو اوسیدونکو گډون کړی و په د غو جرگو کښې د پښتونستان د ملت په مقابل کښې د پاکستان د حکومت سیاست سخت وغندل شو او په هغو غوښتن لیکو نو کښې چه منظور شوي دي د یو یو نیج د لغو کیدو ، د سیاسي بندیانو د خوشې کیدو او د پښتونستان خلکو ته د بشري حقوقو د ور کولو غوښته شوې ده . د کویټې رپوټ وایي چه پاکستان استعماري حکومت د پاکستان د پارلمان غړی سردار عطاءالله منگل چه د پښتونستان د آزادۍ غوښتني د فعالیت په اثر بخوا بندي شوی ؤ په دې وختو کښې د قومي مشرۍ له امتیازاتو او حقوقو څخه محروم کړی دی :

د پیښور کابلي دروازې کښې یوه ستري چاودني پاکستاني پولیس یې ډیر مضطرب کړي دي د مرکزي محکوم پښتونستان پیښور خبر وایي چه د میزان په ۲۰ نیټه د پیښور د ښار په کابلي دروازه کښې یوه سخته چاودنه شوې ده او د سخت تاوان باعث شوې ده . پاکستاني پولیسو په دغه زمینه کښې په اوږدو تحقیقاتو پیل وکړ او د هغه ځای یو شمیر خلك يې تر تحقیق او مراقبت لاندې نیولي دي

بل خبر وايي چه پاکستاني پولیسو ته د پیښور د ښار د میچني دروازې د پولیسو په تهانه کښې پخوا له چاودني نه یو بم لاس ته ورغلی دی او یو تن چه عبدالرحمن نومیږي په دغه تهانه کښې د بمب د ایښودلو په الزام نیولي دي .

د ملکنډ رپوټ وايي چه د پاکستان استعماري حکومت ښاغلی فدالله خان چه د هغه ځای یو تعلیم یافته دی د ډیرو پوسترانو د ویشلو په الزام نیولي دي او د پولیسو د وینا له مخې په دغو پوسترانو کښې د پښتونستان د خلکو په مقابل کښې د پاکستان د استعماري حکومت سیاست سخت غندل شوي دي او د پښتونستان ملت ته بلنه ورکړې شوې ده چه د پاکستان استعماري حکومت په ضد خپله مبارزه زیاته قوي او سخته کړي .

د عقرب ۷ - د پیښور د قصه خوانۍ په سیمې کې یوه ستري چاودنې پاکستاني مقامات ډیر وارخطا کړي دي

د میزان په ۲۸ نیټه د پیښور ښار په قصه خوانۍ کې سره چاودنه وشوه چه د سخت تاوان باعث او د حکومتي مقاماتو د تشویش موجب شویدی .

د پیښور د اخبار د خبر له مخې د پاکستان پولیس په دغه زمینه کښې په تحقیقاتو بوخت دي او د خلکو په گرزیدو باندې مراقبت سخت شویدی .

د پاکستاني استعمار د مظالمو په اثر یو مهم شخصیت مړ شو .

بل خبر وائي چه د خدائي خدمتگار د ملای گوند یو مهم شخصیت ښاغلی غلام جان د میزان په ۲۹ نیټه په اکبر پوره کښې مړ شويدي چه د ۱۳۴۰ کال له اول نه د سن کال

دمیزان تر ۲۶ نیټې پورې دملتان په بندیخانه کښې بندي وُ او له خلاصون نه دری ورځې وروسته مړ شو .

دعقرب ۹ - دژوب ۱۸ تنه آزادیغوښتونکی دپاکستانی استعماری حکومت له خوا بندیان شول

د پاکستان حکومت د کاکړو د قبیلې مربوط دژوب ۱۸ تنه اوسیدونکي د آزادۍ غوښتنې په گناه نیولي او جیل ته یې لیږلي دي . دغه کسان دادي .

ښاغلي خان محمد ، ښاغلي میرداد، ښاغلي رحیم، ښاغلي محراب ، ښاغلي اله یار، ښاغلي کتواز ، ښاغلي رحم الدین ، ښاغلي ولهم ، ښاغلي نظر ، ښاغلي میر قلم ښاغلي حیدر ، ښاغلي محمد خان ، ښاغلي میرزا ، ښاغلي داروخان ، ښاغلي لشکر خان ښاغلي شیر خان ، او ښاغلي عبدالله .

یو پاکستانی عسکر د ماموندو دملي مجاهدینو له خوا ووژل شو

په هغه نښته کښې چه دمیزان په ۲۹ نیټه د پاکستان د قواو او د ماموندو د ملي مجاهدینو ترمنځ وشوه د پاکستان له قواو څخه یو تن ووژل شو او د ملي مجاهدینو څخه یو تن ښاغلي غلام حضرت د پاکستان دقواو په لاس ورغی . دغه نښته هغه وخت وشوه چه ملي مجاهدینو د ښاغلي ملك اکبرسید خان په مشرۍ د ښاراوچار ترمنځ د پاکستان دعسکري قواو په یوه تانه حمله وکړه او دتانې الحاقیې ته ئې اور واچاوه . خبر زیاتوي چه په دغو نښتو کښې د پاکستان توپخانې هم د ښار له کمپ څخه په ملي مجاهدینو ډزې کولې .

دعقرب ۱۰ - دچاودونکو موادو په اثر داور گاډی پټلی له منځه یوړل شوی

یوشمیر ملي مجاهدینو دمیزان په ۲۹ نیټه د کوهات دضلع مربوط د تل د درسمند په کلي کښې په زیاته مسافه دچاودونکو موادو په اثر داورگاډي پټلي له منځه وړې دي او له بلې خوا د درسمند په عسکري چونۍ هم ډزې کړې دي . بل خبر وایي چه د پاکستان استعماري حکومت یو تن دیني نامتو شخصیت چه په سوریري صاحب حق صاحب مشهور دی د دغې حکومت دا سلام د ښمنۍ د سیاست په ضد دفعالیت په گناه بندي کړی دی .

دعقرب ۱۳ - د پاکستان استعماری حکومت حامدعباس د اجمل خټك سره د ارتباط ساتلو په الزام بندی کړ

د پاکستان حکومت د پېښور د حفظ الصحی د مدیریت معاون ښاغلي حامد عباس په دې الزام بندي کړی دی چه له یومشهور ښاعراو لیکوال ښاغلي اجمل خټك سره یې چه بندي دی ارتباط درلوداو خلك یې د پاکستان د استعماري حکومت سره د مخالفت په غرض تشویقول .

دعقرب ۱٦ ـ دپاکستان پهعسکري تاڼهد مسعودو دملي‌مجاهدينو له خوا حملې

دمسعودو ملي‌مجاهدينو يوې ډلې دښاغلي اورنگ زيب‌خان په مشرۍ دسروکي پهعسکري تاڼه حملهوکړه اودملي مجاهدينو اودتاڼې دساتونکو ترمنځ سخته نښته وشوه چهڅوساعته يې دوام وکړ .

دغهراز بل ټولگي مجاهدينو دښاغلي اورنگ زيب خان په مشرۍ دپاکستان دحکومتي لاريو پهيوه قافله چهلهڅنډ ولي څخه وانۍتهرو انهوه ډزې وکړې اودغو لاريو تهئې تاوان ورسوه يوشمير نورو ملي مجاهدينو دښاغلي اورنگ زيب خان پهمشرۍ دتنگي سرك چه دسپيلتوي اوڅغملي دوه عسکري چوڼۍ سره نښلوي پهزياته مسافه وران کړيدي دپاکستان پهعسکري تأسيساتو باندې دملي مجاهدينو دزياتو حملوپه اثردغه حکومت جټالوتکو دمنځنۍآزاد پښتونستان پهبيلو بيلوسيمو باندې خپلې حملې زياتې کړې دي .

دعقرب ۱۷ـدښاغلي علي‌محمد بيټني پهمشرۍملي‌مجاهدينو پهپاکستانۍ چوڼۍحملې وکړې

دبيټنيو يوټولگي ملي مجاهدينو دښاغلي علي‌محمدخان بيټني پهمشرۍ دجنډولي پهعسکري چوڼۍډزې وکړې چهدچوڼۍ دساتونکو لهخوا هم دملي مجاهدينو په ضد متقابله ډزې وشوې دغهراز دملي‌مجاهدينو بل ټولگي‌دسر وکي په عسکري تاڼه ډزې اوتانۍ تهيې تاوان تهور ورساوه بل ټولگي ملي‌مجاهدينو دسورداك په سيمه کښې يوبوخ پل په چاودونکو موادو وران کړ. بل ټولگي مجاهدينو دتاجوري په سيمه دتلفون لين اوسټنې پهزياته مسافه لهمنځه وړيدې .

دعقرب ۱۸ ـدپاکستان داستعماري حکومت په ضد مظاهرې رواني دي

هغه مظاهرې چه دگنداب پهسيمه کښې دپاکستان داستعماري‌حکومت په ضدشوې دي‌ددغه استعماري حکومت وارخطائي زياته کړيده . خرنگهچه دپاکستان استعماري حکومت ددغو مظاهرو دغړو دنيولو پهلړ کښې پهدې وختو کښې ښاغلي ملك‌پا ياب دين‌خان حليم‌زائي پهشبقدراوښاغلي‌اعلان خان‌دامير لعل‌خان‌حليم‌زائي زوي‌پهگنداب کښې‌بند يان کړي‌دي .خبرزياتوي چهدپاکستان داستعماري حکومت مامورين‌ددغسې کسانو بندې کولوته دوام ورکوي .

دعقرب ۲۱ دآزادۍغوښتنې دفعاليت پهگناه دپاکستان داستعماري حکومت لهخوادنيولواو بنديانولوسلسله روانهده.

دپاکستان حکومت دپېښور دښار پهسکندر پوركښې درنگ جوړولو دکارخانې خاوندښاغلي بې‌نظيرخان دآزادۍ غوښتنې‌دفعاليت اودهغه حکومت پهاستعماري سياست باندې دسختې‌غندنې پهالزام دعقرب په۱۳ نېټه نيولې‌دې اوجيل‌تهيې ليږلې‌دی.

دغه راز د باجوړ او سيمو نکي ښاغلی عبدالشکور او د مومندو ښاغلی دوست محمد خان په ملکندا او بټگرام کښې د بمونو د اچولو په الزام د پاکستان د استعماري حکومت له خوا بنديان شو يدي .

د عقرب ۲۲ـ د پاکستان استعماري حکومت له خوا د بهوه بيري په عسکري سيمه کښې د ټيلفون د مزي او ستنو د پرله پسې له منځه وړلو په اثر د احمدخيلو او بهادر کلي د کليوشمېر او سيدو نـکي بنديان او تر سختي شکنجې لاندې نيول شو يدي . پاکستاني حاکمان په هر ډول شکنجو دوی مجبوروی چه اقرار وکړي چه د ملي عوامي گوند د مشرانو په لمسون يې دغه اقدامات کړيدي .

د عقرب ۲۳ـ د آزادۍ غوښتونکو بنديانول د پاکستان د استعماري حکومت له خوا دوام لري .

د ملي عوامي گوند غړي ښاغلی ظاهرخان ښاغلی غني خان، ښاغلی محمد يوسف خان د پاکستان د حکومت له خوا د آزادۍ غوښتني د فعاليت په گـناه بنديان شو يدي .

د عقرب ۲٦ـ په محکوم پښتو نستان کښې د خلکو غونډې منع شو يدي .

د هغه عمومي هيجان له مخې چه په محکوم پښتو نستان کښې روان دی د پاکستان حکومت پرون له غرمې نه وروسته په پنځو بجو د نظامي قانون په اساس په ټول محکوم پښتو نستان کښې د خلـکو غونډې تولني او هر ډول ملي حرکت د امنيت ضد گڼلې دی او تر راتلونکو لسو ورځو پورې يې هغه منع کړ يدی .

د عقرب ۳۰ـ د پېښور او مردان په بيلو بيلو ضلعو کښې د پاکستان د استعماري پلانونو په ضد سختې مظاهرې وشوې.

د پېښور او مردان د ضلع په بيلو سيمو کښې د عقرب په ۲۳ نېټه سختې مظاهرې وشوې او په داسې حال کښې چه د زرگونو خلکو په لاس کښې تور بيرغونه وو د استعمار او د يو نټ د استعماري پلان په ضد ناری وهلې مظاهره کو و نـکو د ټولو سياسي بنديانو د ژر خوشې کيد و غوښتنه کو له او د پاکستان له حکومت څخه ئې غوښتنه کوله چه د پښتو نستان د خلکو په حقوقو اعتراف وکړي د دغو مظاهرو په اثر د پېښور او مردان د ضلع مربوط يو شمير زيات خلك بنديان شو يدي، د دغو گرفتاريو سلسله روانه ده.

د قوس ۴ ـ په کراچۍ او راولپنډۍ کښې سرله پرون نه تر دوو مياشتو پورې هر ډول ټولني او مظاهرې منع کړی شوې .

د کراچۍ راديو پرون مازديگر خبرورکړ چه په کراچۍ او راولپنډۍ کښې د خلکو ټولني د دوو مياشتو د پاره منع شو يدي . د دې اعلاميې په موجب هر ډو ټولنې مظاهرې او د پنځو تنو نه د زياتو کسانو ټولنه د دغو ښارونو په عمومي مرکزو کښې منع شو يدي .

ښاغلی میرعلم خان مومند دآزادۍ غوښتنې په گناه د پاکستان استعماري حکومت بندي کړی. له مرکزي محکوم پښتونستان پېښور خبروائي چه د پاکستان استعماري حکومت په ښوقدر کښې دمومندو ښاغلی میرعلم خان حلیمزی دآزادۍ غوښتنې دفعا لیتو په اثر بندي کړی .

د قوس ٥- د باجوړ نامتومجاهد ملك نوکرخان سالارزی مړشو .

ملك نوکر خان سالارزی چه دسالارزو دقوم یو آزادي غوښتونکي مشراو د باجوړ معروف مجاهد وو دهغې مزمن ناروغی په وجه ٥ دقوس په ٢ نیټه مړشوچه د پاکستان له استعماري قواوو سره په جگړه کښې دیوه ټپ اخستلو نه وروسته ورته پیداشوی و نوموړی د باجوړ یو باعزم آزادغوښتونکی وو اودده د بی وخته مرگ د پښتونستان په ملی محافلو کښې دسخت تالم اوتأثر باعث شویدی .

دقوس ٦ - په پېښور کښې د پاکستان استعماري حکومت په خلکو سخت بندیز و نه ایښې دی .

د پېښور په ښار اودهغه په شاوخوا کښې دملی مجاهدینو له خوا د بمونو داچو لو پېښې اونور حوادث برله پسې روان دي خو پاکستاني حاکمان په اخبارو نو کښې د هغو د خپریدو مخه نیسي لکه معلومه شویده چه ددغو پېښو په الزام یوشمیر زیات کسان د پاکستان دحکومت له خوا بندیان شوی او دخلکو په عادي ژوند باندې بندیزو نه زیات شویدی .

دقوس ٧ - ښاغلی خان میر خان یې په دوامداره حبس محکوم کړ .

د پاکستان استعماري حکومت دمنځنی پښتونستان د دوړو دقام ښاغلی خان میرخان چه د پښتونستان دآزادۍ دلاری مشهور مجاهداود استعمار کلك دښمن ؤ د منځنی پښتونستان په محکومه سیمه کښې یې په دوامداره حبس محکوم کړیدی .

دقوس٨- په کویټه کښې یوه ستره مظاهره وشوه او د پاکستان داستعماري حکومت دمطالعو په ضد ناری وهل کیدی .

په کویټه کښې ستره مظاهره وشوه او په هغې کښې د کویټې دښار په زر گونو خلکو گډون کړیؤ اومظاهره کوونکو دکویټې په کوڅو اوبازارو کښې د پاکستان دحکومت داستعماري دتیریو په ضد ناری وهلی اودتولو سیاسي بندیانو دسمد ستي خوشی کیدوغوښتنه ئې کوله خبرداهم وایي چه د پاکستان استعماري حکومت یوشمیرزیات مظاهره کوونکی بندیان کړیدي چه په هغې جمله کښې ښاغلی معصوم اڅکزی هم شامل دی .

دقوس١٢-دمومندو دحلیمزو دقبیلې مشرانو پاکستاني حکامو ته اخطار ورکړ

دقوس په ٢ نیټه په کمالی کښې مهمه قومي جرگه شوی وه چه په هغې کښې دمومندو دحلیمزو دقبیلې مشرانو اوډیروخلکو گډون کړیؤ جرگې د پاکستان د حکو مت
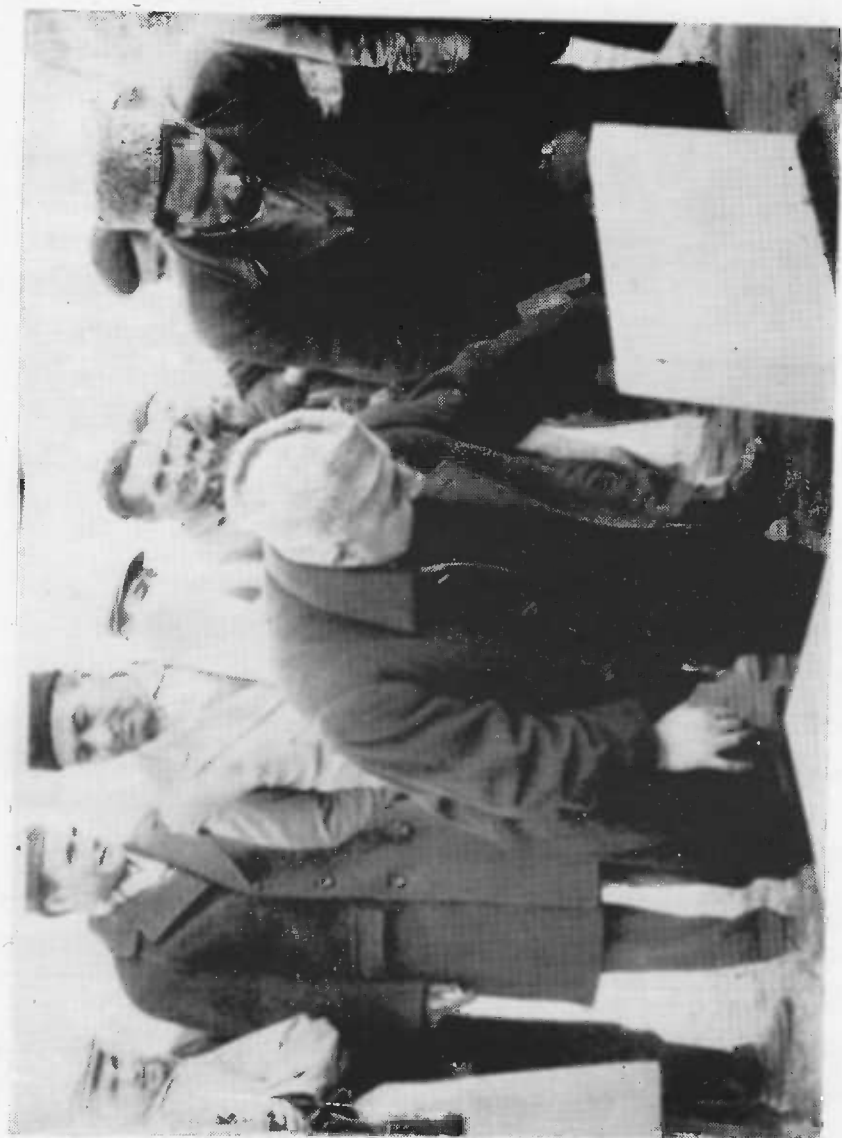
ښاغلی سردارمحمدداؤد صدراعظم چه‌دڅرخی په‌پله کښي دوسلو ترمیمولو دفابریکي دبنسټ تیږه‌ږدي

د پلاستيك جوړولو د نوي فابريکې يوه برخه
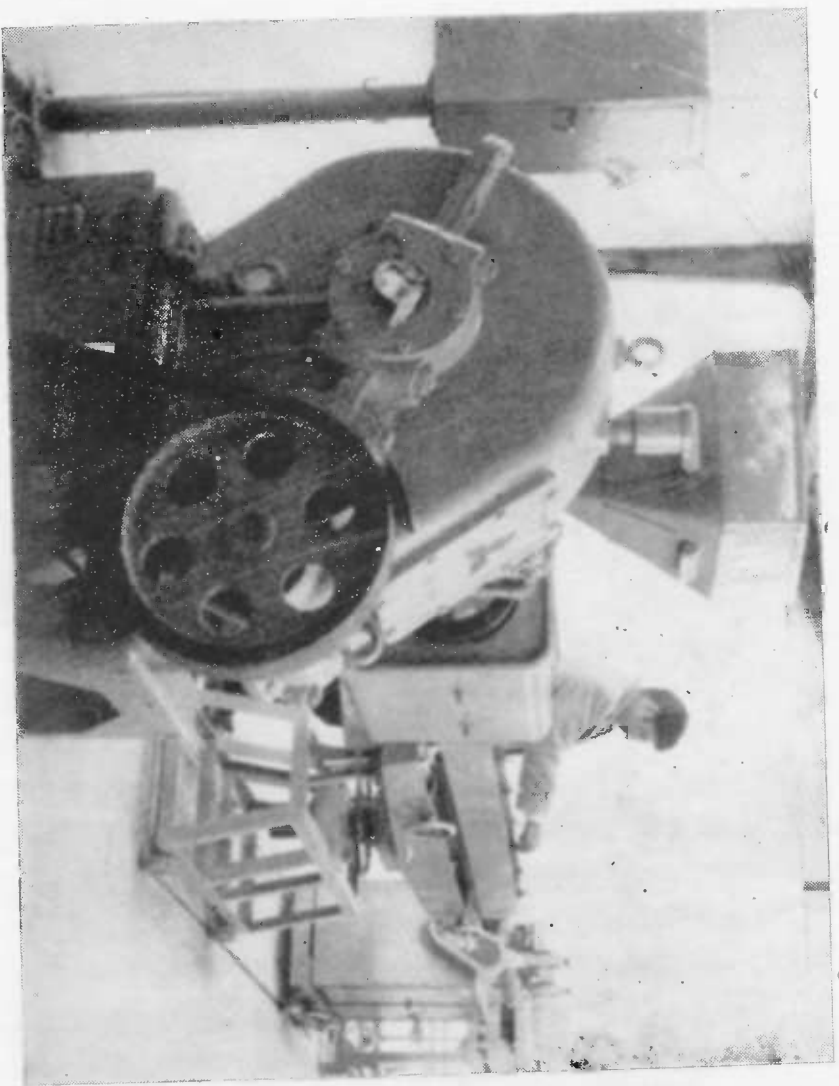
داستعماري پروګرامو سخت وغندل اووې غوښتل چه د پاکستان حکومت دې ډېر ژر هغه پوشمېر ملـکان سمد ستي خوشي کړي چه په شبقدر او نورو محکوموځايو کښې ئې بنديان کړي دي او په مومندو باندې له تيري اومداخلې نه دې لا س وا خلي جرګې دپاکستان حکومت ته اخطار ورکړ چه که ددوي په چارو کښې خپلې مداخلې ته دوام ور کړي، عواقب به يې ډېر وخيم وي ځکه چه د مو مند و خلك په هيڅ صورت دهغه استعماري نقشو ته غاړه نه ږدي اود آزادۍ دساتلو په لياره کښې ځان له هيڅ ډول قرباني څخه نه سپموي .

د قوس ۱۳ـ دپاکستان دمخصوصو اطلاعاتو داداري ماموراوځو تنه نور دمسعودو ديوې ډلې مجاهدينو له خوا نيول شول

راغلي خبر دي چه د مسعودو د يوې ډلې ملي مجاهدينو دپاکستان دمخصوصو اطلاعاتو داداري يو تن مامور او څلورتنه نور بنديان کړي دي. دمسعودو مجاهدينو د بسيته خان په مشرۍ د قوس په ۳ نيټه دمد يجوي او سروګي په سيمه کښې د نوموړي مامور په موټر حمله وکړه او موټر يې ودراوه د پښتونستان ملي مجاهدينو پنځه تنه بنديان کړي دي .

دقوس ۱۴ـ دڅلوروتنو پاکستاني عسکر ووژل

دښاغلي علي محمد په مشرۍ يوډولـګې ملي مجاهدينو دخيروخيلو په عسکري ډانه حمله وکړه اود هغې نښتې په نتيجه کښې چه دملي مجاهدينو اود تاني دساتونـکو ترمنځ وشوه څلور تنه پاکستاني عسکر مړه او دوه تنه ټپيان شول دملي مجاهدينو نورو ډلو دبخملو، لميس خيلو، تجارۍ اوکجو رۍ په عسکري تانو باندې ډزې کړي دي.

دپاکستان استعماري حکومت دملي مجاهدينو داقداماتو دسختيدو په اثرد بيټنو دقبيلې دوه تنه مشران ښاغلي رضاخان اوښاغلي سيدحسن خان ددغې قبيلې د افرادو ډارولو په غرض په محکومه سيمه کښې بنديان کړي دي او د بنو جيلخانې ته يې لېږلي دي او همـدارنـګه دغې سيمې ته يې دخوراکي مـوادو ولېږلو مخه بنده کړي دي .

دقوس ۱۵ ـ دپاکستان استعماري حکومت بياد خان عبدالغفارخان د بند موده اوږده کړه.

دپاکستان استعماري حکومت دروان کال دقوس په ۷ نيټه بياد پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان د بند موده اوږده کړې ده . داڅلورم ځل دی چه د دغه ستر مشر د بند موده اوږديږي. خان عبدالغفارخان د بنو دضلع او ډيره اسماعيل خان تر منځ په سرحد کښې هغه وخت چه دی دخپل هيواد دجنوبي سيمو په کتنه بوخت ؤ د پاکستاني حکامو له خوا ونيول شو اود پاکستان دحکومت دغه اقدام د پښتو نستان د خلکو دسختې پارسيدنې باعث شو اود پاکستان دملکي قوانينو : نه اطاعت حرکت دپښتو نستان

دخلکو لهخوا شروع‌شو اودسیاسی حربی، ادبی‌ورځپاڼه لیکونکو‌اود ینی شخصیتونو په‌ګډون دزرګونو تنه دپاکستان جیلخانوته لاړل اوددوی یوزیات شمیر دپاکستان په‌بند یخانو کښی مړه شوی‌دی. خبرځر ګندوی چه‌د خان‌عبدالغفارخان‌اود پښتونستان داکثرو سیاسی بندیانو صحی حالت دپاکستانی حکامو دخرابی اودښمنانه روش په اثر سخت خراب شویدی خوسره لهدی‌هم دپښتونستان دخلکو احتجاج ر و ان دی او تراوسه لاهم دپاکستانی حکامو پهواسطه د پښتو نستان له خلکو څخه نو ی ځهر ی چیلخانوته معرفی کیږی .

دقوس ۱٦ - څورتنه آزادی غوښتونکی دپاکستان داستعماری‌حکومت لهخوابندیان شول

دپښتونستان دکور می دناوی دتو ریو دقبیلی د وه تنه آ زادی غو ښتو نکی دپاکستان داستعماری حکومت لهخوا دآزادی غوښتنی په‌ګناه په عمر ی بند محکوم شوی اودویرهٔ اسمعیل‌خان عمومی زندان ته استو ل شو ی د ی . له آز ا د منځنی پښتونستان څخه راغلی خبروایی چه‌د کورمی د ناوی د تو ر یو د قبیلی آ ز ا د ی غوښتونکی ښاغلی عبدل جان اوښاغلی شونهی خان دآزا د ی غو ښتنی په ګناه په عمری بند محکوم شوی‌دی .

دقوس ۱۸ - دمومندو دملی‌مجاهدینو لهخوا د قوس په ۱۵ نیټه‌یو پاکستانی‌اجیر ووژل شو

یو پاکستانی اجیرد یکه‌غونهی پهټانه کښی دمومندو دملی مجاهدینو لهخوادقوس په ۱۵ نیټه ووژل‌شو دآزاد شمالی پښتونستان دمومندو خبروایی چه دپښتونستان دمومندو مجاهدینو پاکستانی اجیر محمدیعقوب چه پهخان مشهور ؤ اود علاقه دا ری د نماینده پهحیث ئی دیکه‌غونهی دژاندارم پهټانه کښی وظیفه درلوده وواژه‌دپاکستان استعماری حکومت ددغه قتل لهکبله دغی سیمی‌ته دلری او نژدی کلیو خلك ترسخت فشار اوشکنجی لاندی نیولی دی .

دقوس ۲۲ - دمونهی پهعسکری کمپ پرله پسی ډزی وشوی

دلرسدین دسالار زویوشمیر ملی مجاهدینو دمونهی‌په‌پاکستا نی عسکر ی کمپ ډزی وکړی . دغو پرله پسی ډزو څوساعته دوام درلود خبرداهم وایی چه‌دپاکستان استعماری حکومت د عسکرو اود ملی مجاهدینو دتلفا تو احصا ییه تر اوسه پو ری نده رارسیدلی .

دقوس ۲۷ - دپیښورپهصدرکی دپاکستانی ژاندارمو دقرارګاه په خواکی‌یوه ستره‌چاودنه‌وشوه

دپیښور پهصدرکی دپاکستانی ژاندارمو قرآرګاه تهنژدی سختی چاو دنه شوی ده اودپاکستانی پولیس ددغه کار کوونکو دپیدا کولو په لټه کی دی خبر داهم

وائي چه ښاغلی عزيز او ښاغلی اکبر علي د پاکستان دحکومت لهخوا په هغې چاو د نه کې د لاس لرلو په ګناه نيول شوي او نا معلومې بنديخانې ته ليږل شوي دي چه څو ورځو پخوا د پېښور دسرکې دروازې پهشاوخوا کې شوي وُ.

دقوس۲۸-ددوړ يو شمير ملي مجاهدينو دهرمز د کلي پهخواکې دبرېښنا ستنې له منځه وړيدې .

ددوړ و يو شمېر ملي مجاهدينو دهرمز د کلي په شاوخواکې دبريښنا ډېرې ستنې له منځهوړيدې دپاکستان استعماري حکومت دهرمز د کلي خلك داوو زرو کلدارو نقدي جريمې په ورکولو محکوم کړيدې .

دقوس ۲۹-په لندن کې دبين المللي مصئونيت ټولنې غوښتې دي چه ژردې خان عبدالغفارخان خوشي شي.

په لندن کې يوې ټولنې دخان عبدالغفار خا ن سمدلاسه خوشې کيدل غوښتي د ي د غې ټو لنې چه د بين المللي مصو نيت په نامه ياد يږي اعلا ن کړ يد ي چه خا ن عبدا لغفار خان دعدم تشدد نه قربان دی دغې تو لنې خان عبدا لغفارخان د کال بندی بللي او اعلان ئي کړيدی چه ددی بندتوب دهغو مصايبو يوه نښهده چهپه نړۍ کې يو مليون بنديانو ته پيښ ني تو لنې ويلي دي‌چه د۱۹٤۷کال نهوروسته خان عبدا لغفارخان دخدا يي‌خدمتګارانو دتحريك دمشرۍ‌په ګناه چهمقصد يې د پښتنو دحقو قولاس ته راوړل دي تقريباً په پرله پسې تو ګه په زندان کې پروت دی.
او دډيروغوښتنو سره سره ندی خوشې شوی .

ټولنې د دسمبرپه لسم چه دبشر دحقوقو بين المللي ورځ مراسم په ځای کړ ی او په هغې ورځ يې دهغو بنديانو په باره کښې چه دځپل وجدان دغږ پر اساس رفتا رکوی ددی دپاره چه له دوی سره انسانيت کارانه پيش آمدوشی يوه دستو ر نامهخپره کړ يده چه دهغې په اساس سياسی بنديانوته چه له دوی سره دعادی مجرمينو نه ډيربد سلوك کيږی تأمينات حاصل شي په دغې دستورنامه‌کښې خان عبدا لغفارخان دسږ کال بندی بلل شويدی .

دقوس ۳۰-ملي مجاهدينو په پاکستاني نظامي تأسيساتو پرله پسې ډزې وکړې

دسالارزو يو ټو لګی ملي مجاهدينو دملك جانخان اوملك حميدالله خان په مشرۍ دمو ندې په عسکری کمپ ډزې وکړی چه دملی مجاهدينو په ضدهم دکمپ دساتونکو له خوامتقابله ډزی وشوی .
دغه ر از داتمانخيلو يو بل ټوالګی ملي مجاهدينو دعليزو په عسکری کلا ډ زی وکړی اوداتمانخيلو يو شمېرنورو ملي مجاهدينو دښارد بيټنی په عسکر ی تا ڼه ډ زی وکړی .

د جدی اول - د مومندو بیلو بیلو قبیلو د پاکستان استعماری حکومت ته اخطار ورکړ

د قوس په شلمه نیټه د عیسی خیلو، برهان خیلو، او د گنداو د حلیمزو د قبیلو په گډون ستره قومی جرگه شوی ده او د غه راز د قوس په ۲۵ نیټه د ملك گلاداد او ملك حکم سید په مشری د ناقی په کلی کښی یوه بله ملی ستره جرگه شوی وه چه په دواړو جرگو کښی گڼ شمیر خلکو او قومی مشرانو گډون درلود په دغو جرگو کښی قومی مشرانو د پاکستان استعماری او تیری کوونکی پروگرامونه بیان کړل او قوم ته یی اخطار ورکړ چه که د پاکستان استعماری حکومت د تیری په مقابل کښی په پوره یووالی او صمیمیت ونه دریږی د دوی د قوم او وطن آزادی ته به سخت خطر وړاندی پیښ شی . د قومی مشرانو د غه وینا وی د جرگی د شاملینو د سخت شور او هیجان باعث شوی او له هری خوا آواز راپورته شو چه مونږ حاضر یو د خپلی خاوری او د قوم د آزادی د ساتنی په لیاره کښی خپل سرونه او مال قربان کړو .

خبره هم وایی چه په دغو دواړو جرگو کښی فیصله وشوه چه ټول خلك خپل ذات لبینی اختلافونه هیر کړی او په گډه او متحد صورت د خپل آزادی د ساتلو په لیار کښی د خپل ژوند تر وروستی سلگی پوری مبارزی وکړی . خبر زیاتوی چه د دغی فیصلی جریان د قوم د مشرانو له خوا پاکستانی حاکمانو ته ابلاغ شو .

د جدی ۲ - د پاکستان د استعماری حکومت له خوا د نیولو او بندیانو او سلسله روانه ده

د پاکستان استعماری حکومت په شوقدر کښی ښاغلی یعقوب خان، ښاغلی غلام محمد خان، ښاغلی سید احمد خان او د دوی دوه تنه ملگری نیولی دی . د دوی د نیولو علت د پاکستان د پولیسو له خوا په دی سیمه کښی د بمونو د چاودونکو په وروستیو پیښو کښی د دوی گډون ښودلی دی . د غه راز د پاکستان استعماری حکومت د مردان او سیدونکی ښاغلی غواص خان د آزادی غوښتنی د فعالیت په گناه بندی کړی دی .

د جدی ۳ - د پاکستان د استعماری حکومت د استعماری پلانو نو د غندنی په ترڅ کښی یی د خپلو مجاهدو دوام تصویب کړ

د قوس په ۲۸ نیټه د موسی خیلو د قبیلی د سیمی مربوط د غنم شاکی ستره جرگه شوی وه چه په هغی کښی د موسی خیلو د قبیلی مشرانو او گڼ شمیر خلکو گډون درلود ملك مدار خان، ملك تاج محمد خان او ښاغلی میران گل خان جدا جدا بی وینا وی وکړی او د پاکستان د استعماری حکومت هغه پروگرامونه یی بیان کړل چه د مومندو د آزادی او خاوری په ضد د تیری په باب کښی ؤ او تاکید یی وکړ چه باید د مومندو قبیله تل د خپلی خاوری په ساتلو کښی کوښښ وکړی او د هر ډول قربانی د پاره تیاروی . جرگی د رایو په اتفاق تصویب وکړ چه د مومندو قبیله به د استعمار په ضد خپلو مجاهدو ته دوام

ورکړې او د پاکستان د حکومت استعماري پروګرامونه په شند کړي .

د جدی ۵ - ملي مجاهدینو د پاکستان دری عسکری تاڼوته اوروا چاوه

د ملي مجاهدینو قولګي د خیسارې په سیمه کښې دریو عسکری تاڼو ته اوروا چاوه د پاکستان استعماري حکومت له دغه کبله د دغې سیمې په لس زره کلدارو نقدی جریمې محکوم کړیدی .

جدی ۶ - د مومندو مشرانو په درنو جرګو کښې د پاکستاني استعماري دغندنې په ترڅ کښې د هغه استعماري حکومت ته اخطارورکړ

د قوس په دیرشمه نیټه د عیسی خیلو په ناوه کښې ستره ملي جرګه او یوه بله ستره مهمه جرګه د جدی په ۲ نیټه د حاجي صاحب په مشرۍ د شیخ ذکریا بابا په زیارت کښې شوي وه چه دواړو جرګو کښې د مومندو د قبیلې قومي مشرانو او عالمانو او زیات شمیر خلکو ګډون کړي ؤ په دواړو جرګو کښې د پاکستان په استعماري سیاست سخت احتجاج شوی دی او د پاکستان حکومت ته اخطار ورکړی شو چه د مومندو د قبیلې د خاورې د نیولو هوس و نه کړی ځکه د مومندو خلك قطعي تصمیم لري چه د خپل قول موجودیت په قربانۍ سره د خپلې خاورې او قام د آزادۍ دفاع وکړي . جرګو دخوراکي موادو د صادریدلو بندولو اقدام چه په دې وختو کښې د مومندو په خاوره کښې د پاکستان د حکومت له خوا نیول شویدي یوه استعماري حربه ګڼلې ده او اعلام یې وکړ چه د خوراکي موادو د صادریدو بندیدل او اقتصادي محاصره نشي کولی چه مونږ له خپل تصمیم څخه واړوي دواړو جرګو خپلو حلیمزو او ترکزو وروڼو ته ډاډورکړ چه د دوی د خاورې په هره برخه کښې د دفاع په باب کښې د مومندو قول خلك له دې سره څنګ په څنګ قرباني ورکوي او د پاکستاني حکومت د تیری په ضد د مبارزې په میدان کښې د دوی یوازې نه پریږدي .

د جدی ۷ - که چیری د خان عبدالغفارخان ژوند له خطر سره مخامخ شي نو به سختي ویني توی شي

د پېښور په چوك یادګار کښې د ښاغلي محمد افضل بنګښ په مشرۍ یوه لویه غونډه شوې وه چه د مشرانو، عالمانو د ایالتي اسامبلي او پارلمان د نمایندګانو ادیبانو او شاعرانو په ګډون له پنځوس زرو څخه زیاتو کسانو په کښې ګډون کړی ؤ ښاغلي محمد افضل بنګښ پخپله وینا کښې وویل دا رسیدلي خبرونه وایي چه د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفارجان د بهوډې په ناروغۍ او د سږو په کمزوري اخته شوی او په دې اندازه ضعیف شویدی چه خو ځیده ی نشی ده داهم وویل سر لدې چه دی سخت ناروغ دی د پاکستان استعماري حکومت د ده علاج لپاره کوم اقدام نه دی کړی که چیری خدای دی نه کړی د دغه د ملي ستر مشر ژوند له خطر سره مخامخ شي سختي وینې به توی شي او د هغو مسولیت به د پاکستا ن

دحکومت په غاړه دي ددي غونډي شاملینو ناري وهلي چه زمونږ ستر مشر او نور سیاسي بند یان خوشي شي زمونږ په ملي حقوقو اقرار وکړي او په یوه یونټ کي زمونږ دخاوري دداخلولو پروګرام فسخ کړي .

غونډي تصویب وکړ چه باید خان عبدالغفار خان او نور سیاسي بند یان دي ژر خوشي شي اوددوي جایدادونه دي بیرته ورکړل شي همدغه راز هغې بلې غونډي چه دمسلم لیګ دګوند په اهتمام دقوس په ۲۸ نیټه په پیښور کي شوي وه د خان عبدالغفار خان دناروغۍ په نسبت ئي اندیښنه څرګنده کړه او دپاکستان له حکومت څخه ئي وغوښتل چه دی ژر خوشي کړي .

دجدی ۸- څوتنه آزادي غوښتونکي دآزادۍ غوښتنې په ګناه د پاکستاني استعماري حکومت له خوا بندیان شویدي

د پاکستان حکومت دکورمي دناوي اوسیدونکي ښاغلي ګل افضل خان او ښاغلي شیندي خان دآزادۍ غوښتني دفعالیت په ګناه په دوامدار بند محکوم کړیدي .

د جدی ۹- د بارام خیلو مومندو یو ستري جرګې د پاکستان استعماري حکومت ته اخطار ورکړ .

دقوس په ۲۰ نیټه په پنډ یالۍ کي د برام خیلو دمشرانو عالمانو اونورو خلکو یوه ستره قوي جرګه شوي وه په دغې جرګه کي ملك محمد اکبرخان ، ملك میاجانخان ملك باورخان ، ملك حمزه خان اونورو مشرانو جذابي وینا وي وکړي او دمومندو دخاوري دنیولو په باره کي ئي دپاکستان دحکومت استعماري پروګرامونه بیان کړل ، جرګې دپاکستان داستعماري حکومت سیاست وغانده او دهغه حکومت ته ئي اخطار ورکړ چه که دخپلو متجاوزانه پروګرامونو څخه لاس وانخلي ناوړي نتیجې به ورکړي .

دجدی ۱۰- دکوډاخیلواودګنداوپه ستروجرګوکي دپاکستان داستعماري سیاست دغندنې په ترځ کي دخپلي خاوري ددفاع دپاره هرډول چمتوالي څرګند کړ

دجدی په دوهمه نیټه د ملك حمدالله خان په مشرۍ په ګنداو کي ستره جرګه شوي وه چه په هغې کي یوزیات شمیر خلکو ګډون کړي ؤ دغه راز دجدی په ٤ نیټه یوه بله ملي او ستره جرګه دکوډاخیلو دملك امین خان په مشرۍ دکوډاخیلو دخار بندۍ په کلي کي شوي وه چه په هغې کي دګډا خیلو ،خوایزو، حلیمزو او بابازو دقبیلو مشرانو ،عالمانو ، نماینده ګانو اویو زیات شمیر خلکو ګډون کړي ؤ په دغو جرګو کي د پاکستان د استعماري حکومت تیري کوونکي سیاست سخت غندل شوي دي او دمومندو دبیلو بیلو قبیلو مشرانو په خپلو وینا وکي دخپلي خاوري ددفاع په لیاره کي دمومندو دقوم تیاري څرګند کړي اوتصویب یي وکړ چه دمومندو په هره برخه

د تیری په صورت کی مدافعه وکړی او تر آخری سری اود ژوند تر وروستی سلګی پوری د خپلی آزادۍ او وطن د فاع وکړی .

دجدی ۱۱ ـ د پاکستان استعماری حکومت ته د مومندو د باباړو قبیلی اخطار ورکړ.

له آزاد شمالی پښتونستان خبر وائی چه دجدی په ۳ نیټه د باباړو د قبیلو د مشرانو مخورو، نمایندګانو او زیاتو خلکو په ګډون د مومندو په شمشاکی ستره جرګه شوی وه پدغه جرګه کی ملك محمد اسلم خان ، ملك تجول خان ، ملك مجاهد خان ، ملك مصاحب خان او ملك محمد ایوب خان د پاکستان د حکومت د هغو استعماری پروګرامونه په شاو خوا کی مهمی وینااوی وکړی چه تل ئی د مومند و د خاوری د نیولو د پاره جوړ کړی او جوړوی ئی هغه حکومت ته اخطار ورکړ چه هیڅکله به په خپلو دغو هیلو بریالی نشی ځکه د مومندو خلك به د خپلو ښئو ناتو د وطن د آزادۍ او د قوم د ساتلو د پاره د هر ډول قربانی له ورکولو ځخه ځانونه و نه ژغوری جرګی تصویب وکړ چه د مومندو د خاوری په هره برخه باندی د تیری په صورت کی د مومندو خلك به سر او مال د خپلو حقوقو او خاوری دفاع کوی او هم ئی خپلو د ګـندااو ورونو ته ډاډ ورکړ چه له دوی سره به له هر ډول مرستی او همکاری ځخه و نه سپموی .

د جدی ۱۴ ـ د مومندو د کوډا خیلو د قبیلی په ستره جرګه کی د پاکستانی حکومت سیاست و غندل شو

د جدی په ٤ نیټه د کوډا خیلو د ملك محمد جعفر خان په مشرۍ د کوډا خیلو په زاړه کلی کی ملی ستره جرګه شوی وه چه په هغی کی د کوډاخیلو د قبیلی مشرانو مخورو او یو زیات شمیر خلـکو ګډون کړی و پدغه جرګه کی ملك جعفر خان ، ملك منور خان ، ملك حبیب او ځوتنو نور و مشرانو مهمی وینااوی وکړی او د پښتونستان د ملت په مقابل کی د پاکستان استعماری سیاست په تیره بیا د مومندو د قبیلی په ضد د هغه حکومت تیری ګوونکی رویه او اقتصا دی محاصره سخته و غندله او د پاکستان داستعماری حکومت د تیر یو په مقابل کی د هر ډول قربانی دورکولو په باب کی خپل تصمیم او ددغه رازد ګـند اود خپلو ورونو مرسته او ملاتړی یو ځل بیا تصویب کړ.

د جدی ۱۵ ـ د مومندو ا تمر خیلو قبیلی په یوی ستری جرګی کی د پاکستان حکو مت ته اخطار ور کړ

دجدی په ۱۰ نیټه د شیـخ ذکریا بابا په زیارت کی مهمه قومی جرګه شوی وه چه په هغی کی داتمر خیلو د قبیلی عالمانو ، نمایندګانو ، مخورو او ګڼ شمیر خلـکو ګډون کړی ؤ او یو ځل بیا د قومی مشرانو دوینا او د جرګی د تصویب په ضمن کی د پاکستان استعماری حکومت ته اخطار ورکړی شو چه د مومندو د قوم په خاوره او آزادۍ باندی له تیری ځخه واوړی جرګی اعلام وکړ چه د مومندو قوم قطعی تصمیم نیولی چه له خپلو ښئو ناتو ځخه په هره بیه چه وی دفاع وکړی دغه راز په همدی نیټه بله ستره جرګه په ګات و رسك کی شوی وه چه په هغو کی د خوایزو د قبیلی سترو

شخصیتو او یو زیات شمیر افرادو گډون درلود . په دغه جرگه کی ملك علیم خان
ملك رحمت خان، ملك حیدر خان او شو تنو نورو قوی مشرانو . تدابی وینااوی وکړی
جرگی تصویب وکړ چه دخپلی خاوری او آزادی ددفاع دپاره دهر ډول قربانی ور
کولو ته تیار یوی او هیڅ کله به د پاکستان استعماری حکومت ته موقع ورنکړی شی
چه دمهمندو په خاوره کښی خپل استعماری پلانونه عملی کړی جرگی دگند اخیلو ورونو
ډاډ ورکړ چه دمومندو ټول خلك به د استعمار په ضد مبارزه کی په خپل ټول طاقت
او موجودیت به ددوی ملاتړ وکړی.

دجدی ۱۸ ـ دپښتونستان دیو نامتو مجاهد له خوا ښینی ډ که مړینه

جناب صنوبر حسین مومند چه په کاکاجی مشهور ؤ او د انگلیسی او پاکستان
په استعماری دورو کی د پښتونستان دملت دآزادی غوښتنی د نهضت نامتو مجاهد او
او د پښتونستان یو مشهور ادیب ؤ دجدی په ۱۲ نیټه داوږدی ناروغی په اثر وفات
شو مرحوم صنوبر حسین دخپل عمر ډیر برخه په آزاد شما لی پښتونستان کی د خلکو
د ذهنونو د تنویر په لیاره کی تیر کړی او څو ځله د پاکستان د حکومت له خوا په شاقه
او اوږده بند محکوم شوی دی دده مرحوم په جنازه کی د مرکزی محکوم پښتونستان
دسیمو ادیبانو ، عالمانو ، سیاسی کسانو او په زرگونو خلکو گډون کړی ؤ او
عقیده یی څرگنده کړه چه د دغه نامتو مجاهد او لوی ادیب او لیکوال وفات د پښتونستان
ملی قوا لنی ډیری غمجنی کړی دی .

دجدی ۲۰ ـ د یو یونټ په خلاف دیو متحده محاذ د جوړولو کار بلکل پای ته رسیدلی دی

دسند یو ولسی جرگه د محکو پښتونستان د ولسی او مشرانو سره د یو یونټ په خلاف
د متحده محاذ د جوړولو او سلا مشوری کولو د پاره پیښور ته رارسید لی او په مفاهمه
بو ختده ده . دا جرگه به د محکوم پښتونستان دوره کوی په لو یو قومی جلسو کی به گډون
کوی او د لو یو ملی مشرانو سره به گوری . د غسی دوری او جرگی په محکوم جنوبی
پښتونستان محکوم مرکزی پښتونستان او سند کښی پخوا الدی هم شوی دی او لکه چه د سند
مشهور ولسی مشر ښاغلی محمد ایوب خان کورو ویلی دی د یو یونټ په خلاف د یو متحد
محاذ جوړولو کار بلکل آخر ته رسیدلی دی او ډیر ژر به اعلان شی . ښاغلی کورو وویل ټول
هغه حز بونه چه د دیموکراسی ژوندی کولو دمبارزی د پاره په جوړیدو نکی متحده محاذ
کښی شریکیږی د یو یونټ خلاف به د سند او محکوم پښتونستان د خلکو
دجذباتو احترام وساتی او د یو یونټ د ماتولو په کار کښی به ور سره مرسته
وکړی.

دجدی په ۱٤ نیټه دسالارزو یوی مضبوطی ډلی ملی مجاهدینو دملك مطول خان
په مشری د مونډی په عسکری کمپ حمله وکړه او ددوا ډو خواؤ ترمنځ یو اوږده جگړه
وشوه چه په نتیجه کښی د پاکستان دعسکرو نه دری تنه مړه شوی او هم یوڅه وسله د ملی

مجاهدینو لاس ته ورغلي دي. د ملي مجاهدینو له ډلې نه ښاغلی کثر خان شهید او ښاغلی عبدالغفار خان زخمي شوي دي. د آزادمنځي پښتونستان ربوټ وايي چه د کورمي د خلکو يوې ډلې ملي مجاهدینو د پاره چنار په توتکي د ملیشه ؤ په چوڼۍ د ډوډۍ پکو باڅونه چلولي دي.

د جدي ۲۲ ـ د پاکستان حکومت د خدایي خدمتگارو یو مشر ښاغلی عستم خان د مردان د ضلعې د خوانۍ د تحصیل او سیدونکی د آزادۍ غوښتنې په گناه بندي کړی دی. دغه شان د پاکستان حکومت د چارسدې یو زلمي شاعر ښاغلی غلام قادر وریت په یوه ملي جلسه کښې د یو قومي شعر د ویلو په گناه نیولی دی.

بل خبر وايي چه څو ورځې پخوا د بټگرام د پولیس تاڼې په تانه دارو په شپه قدر کښې ډزې شوې وې او یو تن پاکستاني سپاهي په گناه زخمي شوی ؤ. د پاکستان حکومت د دغې پېښې په اثر د دغې علاقې اته تنه بېگناه او ناخبره کسان گرفتار کړي دي.

د جدي ۲٤ ـ د جدي په ۹ نېټه د اتمانخېلو په اياتي کلي کښې يوه لويه ملي جرگه وشوه. همدغه شان د جدي په ١٤ ورځ د ملك غلام سرورخان په مشرۍ يوه لويه جرگه په متشه کښې وشوه په دغو دواړو لويو جرگو کښې قومي مشرانو د پاکستان د استعماري حکومت د تجاوزونو خلاف د خپل نفرت او کرکې اظهار وکړ. جرگو د خپل وطن د حفاظت د پاره د هر قسم قربانۍ ورکولو عهده بیا تازه کړ.

د جدي ۲٥ ـ د جدي په ۱۳ ورځ په ښېرنه سته کښې چه د اتمانخېلو په علاقه کښې د جرگې یو مشهور ځای دی یوه لویه قومي جرگه وشوه چه ورته د قام مشران او په ډېر لوی شار کښې ولسي خلك راغلي ؤ. جرگې د پاکستان د حکومت د تجاوزونو او استعماري سیاست خلاف ډېر نفرت ښکاره کړ او بو ځلې بیا يې د پاکستان استعماري حکومت ته خبر داری ورکړ چه د پلچوړ قومونه به د خپل وطن د آزادۍ د ساتلو په لیاره کښې د هیڅ قسم قربانۍ څخه ځنگ و نه کړي او د پاکستان استعماري حکومت ته به موقع ورنکړي چه خپل استعماري پروگرام د باجوړ په خاوره کښې سرته ورسوي. د آزاد منځي پښتونستان ربوټ دی چه د وزیرو د محمودخېلو د قبیلې ملي مجاهدینو ځوانانو د جدي په ۱۰ نېټه او ۱۲ نېټه د خجورۍ په تنگي صبرلي او میرامشاه کې د تیلفون ستنې اوهزی په اوږده مزله له منځه وړې دي.

د جدي ۲٦ ـ د خدای خدمتگارو د ملي گوند ستر شخصیت ښاغلی نامدار خان په دې وختو کښې د پاکستان په جېل کښې مړ شوی دی. دی له دوو کلونو راپه دې خوا د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په گناه د پاکستان په جېل خانه کښې تر سخت عذاب او شکنجې لاندې نیول شوی ؤ او د دغو شکنجو په اثر بالاخره مړ شو. د دغه نامتو مېړه شهادت د پښتونستان په ملي ډلې کښې د فوق العاده پاریدنې موجب شوی دی او د دغې پېښې په ضد د خلکو له خوا اجتماعي غونډې روانې دي.

دجدی ۲۷ - پدی ورځو کښې دملی عوامی ګوند مشرانو او لارښو ونکو دپېښور په تاکال کښې دپارلمان دغړی ارباب سیف الرحمن ترر یاست لاندی مهمه غونډه کړې وه په دی غونډه کښې هغه مشوش کوونکی خبرونه ترغور لاندی و نیول شول چه پدی ورځو کښې دخان عبدالغفار . ښاغلی اجمل خټك ، خان عبدالصمد خان اڅکزی او یو شمیر نورو ملی مشرانو دناروغۍ دسختیدو په باره کښې خپاره شو یده غونډه دمحکوم پښتونستان او سندیو حالاتو هم غور وکړاو په پای کښې د پاکستان حکومت څخه غوښتنه وشوه چه د پښتونستان ټول سیاسی بندیان پرته له کوم قید او شرط څخه ډیر ژرخوشی کړی. همدغه راز دمحکوم مرکزی پښتونستان یو شمیر نامتو کسانو یوه ګډه، وینا نشر کړ ی او په هغی کښې ئې دپښتونستان د خلکو په مقابل کښې دپاکستان دحکومت ددښمنۍ اودا نسانیت خلاف پیش آمد سخت غندلی دی په دو وینا کښې داهم و یل شو یدی چه دپاکستان په محبسونو کښې دښاغلی نامدارخان او د یو شمیر نورو مهمو قومی کسانو شهادت یو ځل بیاښکاره کړه چه دپاکستان په محبسونو کښې دپښتونستان د سیاسی بندیان له هر ډول انسانی حقوقو محروم ساتل کیږ ی.

دجدی ۲۸ - د جد ی په ۱٤ نیټه د پا کستا ن حکو مت ښا غلی امیر نوا ب او ښاغلی حبیب ګل دمردان دضلعې دصوابۍ دتحصیل او سیدونکی د آزادی غوښتلو په جرم بند یان کړ ی د ی پل خبر دی چه دمحکو م پښتو نستا ن د و لا یت په بیلو بیلو سیمو کښې په ښر ګند و او مشهو ر وځا یو نمو د یو نټ په خلا ف او د پښتو نستا ن په مر سته ا علا نو نه ا و ا شتـها ر و نه لیـګـږ ی او دپا کستا ن دحکومت پولیسو پدغه سلسله کښې ګڼ کسا ن د تحقیق او پو ښتنې لاندی نیو لی دی.

د جد ی ۳۰ - د شمن خیلو او مسعو د و یو ی ډلی ملی مجا هد ینو دښا غلی او ر نګ ز یب خان اوصو به دار شهزا ده په مشر ی د جد ی په د یا رلسمـه نیټـه دسرو کی په عسکری تا ڼه ډز ی و کړ ی او د دوا ړو خوا وتر منځ دجګړ ی په نتیجه کی دپاکستان دعسکرونه یوتن مړ او یو بل ز خمی شو د همد غی قبیلی یو ی بلی ډلی ملی مجاهدینو دسپیلتوی اولدی دسیمو په منځ کی دپاکستان په یوه ډله ملازمانو حمله وکړه او له هغوی نه یې دری تنه ووژل او څلور ئې تری زخمیان کړل. دوی یو څو سرکاری لاریو ته هم سخت نقصان ورساوه .

یوی بلی ډلی مجاهدینو دمشهورتنګی پل په لاسی بم والوزاوه . یوی بلی ډ لی ملی مجاهدینو دسپین اغزی په عسکری تاڼه ډزی وکړی او دوه تنه پاکستا نی عسکر ئی زخمیان کړل .

دډلوی لومړیه: دجدی په ۲۳ نیټه دملك موسم خان په مشری دمومندو دموسی خیلو دقوم په سوران دره کی مهمه جرګه شوی وه په جرګه کی قومی مشرانو جذا بی و ینا وی
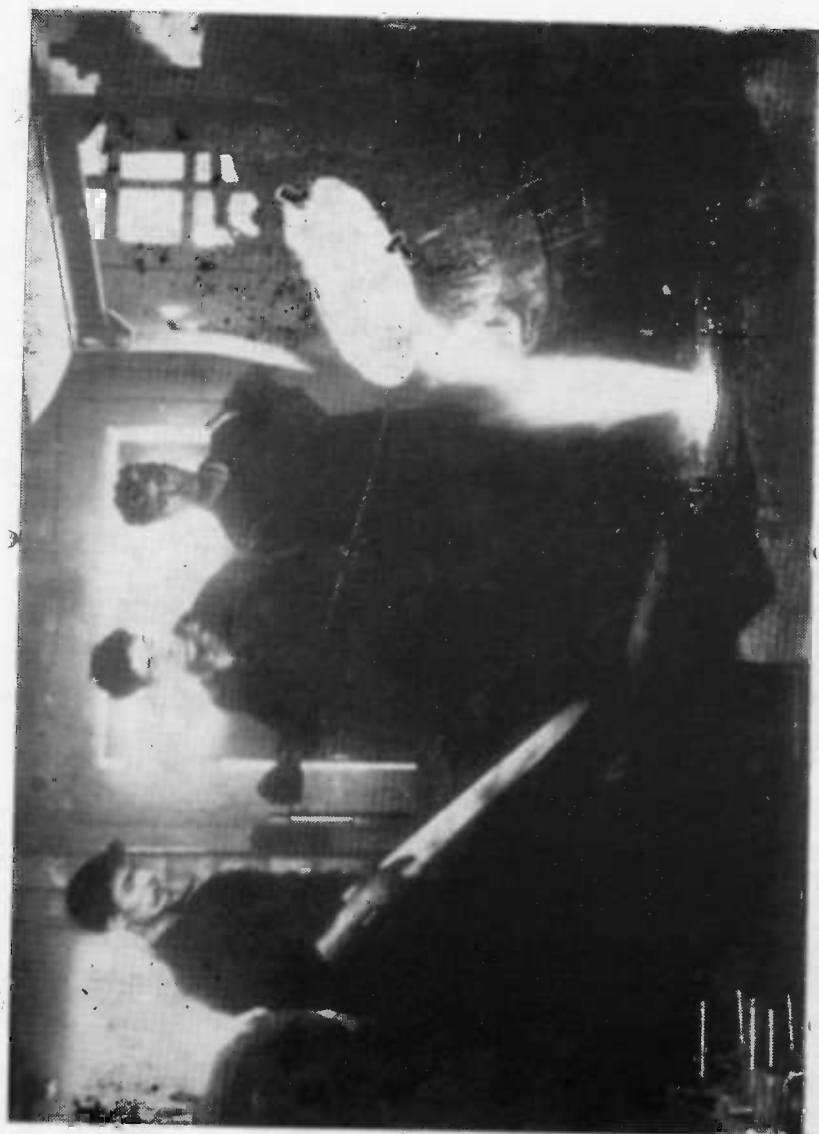
دجنګلمك په کار خانه کښې دوسپنې ویلې کولو څانګه

د جنګلک په فابریکه کښې د ترانسفارمر جوړولو څانګه

وکړی او یو محل بیائی دخپلی خاوری دساتلو په لیاره کی د هر ډول قربانۍ دور کولو په باب کی خپل تصمیم ښکاره کړ اودغه راز دګنداو او پنډ یالي ورونو ته ئی دمرستی ډاډ بیاور کړ.

دجدی په شلمه نیټه په پالنګتې کی دمامو ندو د ټولو قبیلو په ګډون ستره جرګه شوی وه اودغه راز دجدی په ۲٤ دسالار زودملکانو، نمایندګانو اودنورو قبیلو په ګډون په طوفانشاه کی مهمه جرګه شوی وه چه په هغی کی دقومی مشرانو له خوا سودمندی وینا وی وشوی او په نتیجه کی د پاکستان حکومت ته اخطار ورکړی شو چه که د پښتونستان په خاوره په تیره بیا د باجوړ په سیمه باندی له تیری نه وا نه وړی د هغه عواقب به و خیم وی دغه راز دغو جرګو دمومندو په خاوره کی د پاکستان داستعماری حکومت دلاس وهلو په موضوع باندی ددوی دفیصلو په ضمن کی سخت تشویش ښکاره کړ او دمومندو قوم ته ئی ډاډ ورکړ چه د باجوړ خلك به دخپلی آزادۍ د دفاع په باب کی له خپلی مرستی او مساعدت څخه ځان و نه سپموی.

ددلوی ۲: دجدی په ۲۷ نیټه زیارت غاښی کی دمومندو دټولو قبیلو نمایندګانو عالمانو، ملکانو او په زړګو نو خلکو یوه ستره جرګه کړی وه. دغه ستره او تاریخی جرګه د حلیمزو د اوسیدو نکی مولوی محمدافضل خان له خوا دقرآن کریم دځو آیتو په تلاوت پرانستل شوه او ورو سته د حلیمزو ملك حسن خان، د ګنداو ښاغلی میاعمر خان، حاجی ګل خان خویزی، د بابازو ملك محمداسلم، داتمرخیلو ملك لعل محمد خان د ترکزو ښاغلی باچاخان، داتمانزو ملك معشوق، ددویزو ملك سعدالدین خان، د خوګا خیلو ملك میر آقاجان، دخویزو ملك فیض طلب خان، ملك صادق خان او ملك صدالله او د جناب پاچا ګل صاحب زوی ښاغلی فضل الرحمن جدا بیوینا وی وکړی. دغی تاریخی جرګی د پخوا نیو محلی جرګو فیصلی چه په تیرو دوو میاشتو کی د پاکستان دحکومت داحتمالی تیریو په باب کی ئی کړی وی تائید کړی او ښکاره ئی کړه چه که د مومندو د خاوری په هره برخه تیری وشی سمدستی به دمومندو ټول قام دمبارزی میدان ته ووزی او دخپلو ژوند ترورو ستۍ سلګۍ پوری به قربانۍ ور کړی او مبارزه به و کړی، جرګی د ګنداو کمالی او پنډیالي خلکو ته ډاډو رکړ چه دمومندو ټول خلك پخپل ټول موجودیت ددوی او ددوی دخاوری دفاع وکړی.

ددلو ۳: دامریکا د کالیفورنیا په ساکرا منتو کی د آزاد پښتونستان دټولنی منشی ښاغلی امین خان وفات شویدی. د هغه مرحوم دجنازی په وړلو کی په امریکا کی د آزاد پښتونستان دټولنی رئیس ښاغلی ډاکتر اورنګ شاه او په کالیفورنیا ګی او سیدو نکو افغانانو ګډون کړی وو.

د کالیفورنیا پښتنو په دی غونډه کی د ښاغلی خان عبدالغفارخان د ناروغۍ د خبر په نسبت تأثر اوخواشینی ښکاره کړه او ددهٔ د پوره روغتیاله پاره ئی دعا وکړه. ښاغلی

امین جان له۱۹۱٦ کال نه د کالیفورنیا دپښتنو ټولنی فعال غړی او منشی ؤ او د آزاد پښتونستان د ټولنی په جوړولو کی ئی لویه برخه اخیستې وه . په واشنګټن کی افغانی لوی سفیر دهغه مرحوم دمړینی په نسبت د ښاغلی داکتر اورنګ شاه په نامه د تعزیت او همدردۍ پیغام مخابره کړیدی.

دجدی په۲۸نیټه: د نامتو ملی لارښوونکی او ادیب ماستر عبدالکریم په مزار بانډی دغه مرحوم د کالیزی په عنوان ستره جرګه شوی وه چه په هغی کی په ادبی او سیاسی سترو شخصیتو علاوه د پیښور د مردان د ضلع په زرګونو خلکو ګډون کړی ؤ، ملی مشرانو د پښتونستان دملت او سنی حالت په دغه غونډه کی بیان کړاو د پښتونستان په مقابل کی ئی د پاکستان داستعماری حکومت روپه سخته وغندله او د پاکستان د استعماری حکومت څخه ئی وغوښتل چه ژر د پښتونستان ټول سیاسی بندیان خوشی کړی او د پښتونستان د خلکو په حقوقو اعتراف وکړی .

ددلو ۴ : د پاکستان حکومت ښاغلی سعدالله خان او ښاغلی زېره ور خان د آزادۍ غوښتنی د فعالیت په ګناه بندیان کړیدی. دلوار ګی ر پوټ وائی چه پدی وختو کی داوم کښی په سیمه کی په زیات واټن د سړك یوه برخه دملی مجاهدینو له خوا ورانه شوی ده. د آزاد منځنی پښتونستان خبروائی چه دوزیرو د توریخیلو یو ټولګی ملی مجاهدینو دمیرلی د عسکری تاڼی په سیمه کی په زیات واټن د تلفون مزی او ستنی له منځه وړیدی .

ددلو۵: دجدی په ۲۵ ورځ دمسیدو د بلولزیو د قام یوه ټولګی علمیانو دملاشیرعلی جنګی په مشری د جندولی چوڼی دځینداك داو بو په پیره دارانو لاسی بم ور وغورځاوه چه د هغه په اثر دری تنه پیره داران سخت ژوبل شول .

ددلو۷: د بنو د ضلع او سیدونکی ښاغلی غلام قادر د دلوی په لومړی نیټی د پاکستان د حکومت له خوا د آزادی غوښتنی د فعالیت په ګناه بندی شوی دی د نیول کیدو نه څو ورځی پخوا ، د پاکستان په بندیخانه کی د یوه کال په تیرولو نه ور وسته خوشی شوی ؤ.

ددلو۱۰ . دملی عوامی ګوند ایالتی سرمنشی ښاغلی محمد افضل بنګښ په یوه مطبوعاتی مرکه کی وویل چه تقریبا په تیر یوه کال کی پنځه تنه نامتو او ملی شخصیتونه د پاکستان په جیلونو کی شهیدان شویدی . ده وویل څلورتنه سیاسی بندیان لیوانه شوی او دوه تنو نورو ته ئی دماغی خلل ور پیښ شویدی . ده وویل دغه غمناکی پیښی ددی خبری ښکاره دلیل دی چه د پاکستان حکومت د پښتونستان له سیاسی بندیانو سره له تشدد او سخت وحشت نه کار اخیستل او دوی له هر ډول انسانی حقوقو څخه محروم دی، ښاغلی محمد افضل بنګښ وویل چه دعسکری حکومت په دریم کال کی پښتونستان په زرګونو تنه مشران ، ادیبان ، عالمان او ملی

رضاکاران د پاکستان دحکومت له خوا بنديان شول او د بند په اوږ دو مودو چه دځينو ئې تر ۲٤ کلو پورې قاکل شوی و محکوم شو يدی

ښاغلی محمد افضل بنګښ د پاکستان له حکومت نه و غوښتل چه بايد د ښاغلی نامدار خان دمرګ دواقعې چه په دی وختو کی پېښه شوی وه هدلی تحقيقات و شي ښاغلی بنګښ د پښتو نستاق له ټولو سياسی مشرانو او کار کارنکو څخه که د پاکستان د حکو مت سره مخا لف او يا موا فق دی غو ښتنه کړ يوه چه هغه ورځ راتلو نکی د ه چه په دوی هم د غسی ظلمو نه و شی نو له د ی ا مله با يد ټو ل د پا کستان د حکومت د دغه سلوك په ضد چه د پښتو نستان له سياسی بند يانو سره کيږی خپل غږ پو ر ته کړ ی ا و پر ی ئی نږ د ی چه پا کستا ن د حکو مت د پښتو نستا ن لـه آزادی غوښتونکو سره دخپل دغه ډول ظلمو نو او غير انسانی و حشی کر يو ته دوام ورکړی :

د دلو ۱۱ : دجدی په ۲۸ نېټه لو يه ملی جرګه دکوهی په کلی ګی شوی وه چه په هغی کی عالمانو ، مشرانو ، نمايـندګسانو او دشيـنوارو ، سـاپو او د مو مـندو دخانزاد ګانو د قبيلو يو زيات شمير خلکو ګډون کړیو ۰ پدغه جرګه کی ملك محصل خان ، ملك رضا خان او ملك اصلت خان مهمی وينا وی وکړی او دپښتو نستان دخلکو په مقابل کی ئی د پا کستا ن د حکو مت ر و يه و غند له او خپل چمتوا لی ئی دهرراز قربانی ورکولو ته ښکاره کړ . جرګی فيصله وکړه چه که د مو مند و دخاو ری په هر ه بر خه تيری و شی ټو ل قو م به د پا کستا ن له سره د مقا بلی ميدان ته راوزی او دخپلی آزادی او قوم څخه به په سر ا و مال د فا ع و کړی . داتما نخيلو خبروائی چه په دی ورځو کی يوه لومه جرګه په ښوونه سته کی شوی وه چه په هغی کی مشرانو اوروحانيو نو نمايندګانو او داتمانخيلو ډيرو خلکو ګډو ن کړی ؤ . دجرګی شا ملينو وروسته له هغه چه دقومی مشرانو جذا بی و ينا و ی بی واو ر يد لی تصو يب ئې و کړ چه د پا کستا ن د حکو مت د تير يو په مقا بل کی دهيڅ ډول قربانی ورکـولـو نـه ځان و نه سپموی ا و د پا کستا ن حکو مت ته به موقع ورنکړی چه ددوی په خاوره کی خپل د پـرو ګـرامو نـه تطبيق کـړی

د دلو ۱۲- دآزادی منځنی پښتو نستان خبردی چه د پښتو نستان يو شمير ملی مجاهدينو دډيری په سيمه کی دپاکستان په يو شميرددولتی لاريو حمله وکړه او دهغی نښتی په اثر چه ددغو لاريو دساتو نـکو او دملی مجاهدينو ترمنځ و شو ه يو تن پاکستانی عسکر مړاو د وه تنه ټپيان شول .

را ر سيد لی خبر وائی چه دپا کستا ن حکو مت د دغو پېښو په ا ثر په د ی ځو ورځو کی ددوړو دقبيلې شپيته تنه نامتو کسان چه ښاغلی آدم خان ، ښاغلی شاه ميرخان ، ملك لعل خان ، ملك شهزاده خان، خليفه نعيم خان ، ملك شيرمحمدخان ملك سعدالله خان ، ملك عليخان ، ملك رويدار خان ، ملك آزاد خان ، ملك سدی خان

شاغلی ستارخان او شاغلی شیر نوازخان هم په دغه جمله کی شامل دی بندیان کړیدی او داسماعیل خان دد یری جیل ته ئی لیږلی دی .

د دلو ۱۳ـ دپاکستان دحکومت دپولیسو یوتن مامور چه فقیر محمد نومیږی دمتری په سیمه کی دیوشمیر مسلحو کسانو له خوا وربا ندی حمله شوی او وژل شویدی . دپاکستان پولیس تر اوسه پوری دقاتلینو داصلی هویت په کشفو لو بریالی شوی ندی . دپیښور داردو ژبو اخبارو دخبر اه مخی په دی و ختو کې د غه ځول پیښې زیاتې شوی او دهغی سیمې امنیت بیخې خراب شوی دی .

د دلو ۱۴ـ دسرحد دجمعیت العلما دگوند عمومي منتظم جناب صاحبزاده عبدالباری دپاکستان دحکومت څخه غوښتنی دیچه ژر د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان له بند نه خوشی کړی صاحبزاده عبدالباری په خپل غو ښتن لیك کی ویلی دی چه ددغه خان ناروغی دپښتونستان ټول خلك اندیښمن کړیدی او دپښتونستان خلك دخپل سپین ږیری مشر په بند ډیر پریشانه او مشوش دی . ده وویل د خان عبدالغفار خان مجاهدی اولار ښوونی انگلیس داستعماری طرد باعث شویدی او که دپاکستان حکومت له دوی سره هماغه انگلیس او ته تکراروی نه یوازی دخپل حکومت ددیمو کراسی واای په باب کی خپله دعوی باطلوی بلکه ثابتوی چه دخان عبدالغفار خان داستعماری مبارزی سلسله تر اوسه لاهم پای ته نده رسیدلی ده وویل دپاکستان حکومت ددی په ځای چه له خان عبدالغفار خان سره له تشدد څخه کار واخلی باید ده مطلبونه ترغور لاندی ونیسی او دمشکلاتو دحل دلیاری لټه وکړی .

دمنځنی پښتونستان دمسمودو دبلولزو دملی مجاهدینو دیوه ټولگی له خوا شپږ تنه پاکستانی عسکر او یوتن منصبدار وژل شویدی . له آزادمنځنی پښتو نښتان نه رارسیدلی خبردی چه دمسمودو دبلو لزو یو ټولگی ملی مجاهدینو دجدی ۲۸ نیټه دشاغلی خیرمحمدخان په مشری دصابربابا په سیمه کی دپاکستان په یوی عسکری تانړی حمله وکړه اودغه تانړه ئی په چاودونکو موادو زیانمنه کړه او دهغه لاسی بم داچولو په اثر چه په دغه تانړه کی دملی مجاهدینو له خواغورځول شوی وو شپږ تنه پاکستانی افراد او یوتن منصبدار وژل شویدی :

د دلو ۱۵ـ یو مهمه ملی جرگه په شاگی جوړکی دملك موسم خان په اهتمام د دلوی په لومړی نیټه شوی وه چه په هغی عالمانو ، مشرانو ، ملکانو او د شینوارو ، سا پو خانزادگانو اوافرادو گډون په کی کړی وو جرگی دپښتونستان په خاوره باندی دپاکستان داستعماری حکومت تیری سخت وغندل او نوموړی حکومت ته ئی اخطار ورکړچه که د پښتونستان په خاوری باندی له خپلو تیریو نه لاس وانه خلی عواقب به ئی دپاکستان دحکومت دپاره ډیر وخیم وی . جرگی دخپلی خاوری څخه دفاع په باره کی دمومندو دخلکو دپخوانیو جرگو تصویبو نه تائید کړل اواعلام ئی وکړه چه دپاکستان له استعمار سره دمبارزی په لیاره کی به دوی مجاهدی دپخوانه زیاتی دوام ولری .

د دلو ۱۶ - دمرکزي محکوم پښتونستان دولايت دقانون پوهانو ټولنې د پاکستان د جمهور رئيس شخه هغه وخت چه دې دمرکزي محکوم پښتونستان ولايت ته راغلی وُغوښتي وُ چه د پښتونستان سياسي بنديان په تيره دمرکزي محکوم پښتونستان د ولايت د سيمې د باره دملي عوامي گوند رئيس ارباب سکندرخان خليل چه يو مشهور قانون پوهاند هم دی خوشي کړي شي دغه غوښتن ليك په ماځکې شريف کې د ښاغلي فدامحمد خان له خوا دقانون پوهانو دټولني په نمايندگي د پاکستان جمهور رئيس ته وسپارل شو .

د دلوی ۱۷ - د پاکستان حکومت ښاغلي محمد خان د پښتو رضلع اوسيدونکی او دده يوملگري د آزادۍ غوښتلو د فعاليت په گناه د دلوي په ۱۰ نيټه بنديان کړيدي. همدغه راز ښاغلي سيف الملوك او ښاغلي تاج ملوك دخويشکو د کلي اوسيدونکي د دلوې په ۹ نيټه د پاکستان د حکومت له خوا د آزادۍ غوښتلو د فعاليت په گناه بنديان شويدي .

د دلو ۲۳ - دمارننگ نيوز ورځپاڼې چه په کراچۍ کې خپرېږي د جنوري دشلمې نيټې په خپله گڼه کې خبر ورکړ چه د لويديز پاکستان د يو يونټ د ضد ټولنې رئيس قاضي فيض محمد په مطبوعاتي کنفرانس کې څرگنده کړه چه د اپريل دمياشتې په لومړۍ هفته کې به په کويټه يا پېښور کې د يو يونټ يو لويه جرگه وشي چه په هغې کې به د سند بلوچستان او د پښتونستان نمايندگان دغه يونټ دمحوه کولو د پاره خپل غږ اوچت کړي پخوا د سند دمشرانو يو هيئت دمحکوم پښتونستان سيموته تللې وُ او ديو يونټ په خلاف دگړو اقداماتو په باره کې ئې د هغه ځای له ټولنو سره خبرې کړې وې .

❀ ● ●

د پېښور دمتني کلي د پېغه پېرې هو ائی ډگر ته نږدې د عسکري الوتکو اومو ټرو د پرزو تحويلخانه دوسله لرونکو افرادو په واسطه لوټ کړي شوه. دخلکو په منځ کې ددغې پېښې انعکاس د پاکستان حکومتي مقامات وارخطا کړيدي څرگنده شويده چه په پښتونستان اولويديز پاکستان کې د پاکستان د استعماري مقاماتو پوليسې او جاسوسي ټولنې ټولې ددغې پېښې داصلي فاعلانو دکشفولو لپاره په کار اچول شوې او بوختې دي خوتراوسه پورې کومه نتيجه لاس ته نده ورغلې .

د دلو ۲۵ - د دلوی په ۲۰ نيټه د پېښور په ښار کې د پښتونستان دملي جبهې دمشرانو اولارشوونکو په گډون مهمه غونډه شوې وه او په هغې کې دسياسي بنديانو د خوشې کولو په موضوع د يو يونټ په مسئله او دمحکوم پښتونستان په سياسي حالاتو غور وشو غونډې د پاکستان د استعماري حکومت نه وغوښتل چه ژر ټول سياسي بنديان خوشې کړي، جايدادونه يې بېرته ور کړي او د پښتونستان د خلکو ملي مطالبې ومني .

د دلو ۲۶ - د پاکستان استعماري حکومت په دې ورځو کې ميرگوهرخان زرك زې چه د بلوڅو يو با نفوذ او ملي شخصيت دی د آزادۍ غوښتلو د فعاليت په گناه بندي کړ.

ددلو۲۷- دپیښور داردوژبې مطبوعاتو پخپلو نوبوگڼوکې خبرورکړی دی چه پەدی وختوکې پەمرکزی محکوم پښتونستان کې خوراکی مواد ډیر کم شویدی او بیەئې ډیر پورته شویده.

ددلو۲۸- دپاکستان استعماری حکومت دنوښار پروفیسر عبدالروف د پیښور دپوهنتون استاذ دملی تمایلاتو ددرلودلو اودپښتونستان دآزادۍ غوښتلو له نهضت سره دعلاقی ښکاره کولو په گناه برطرف اود پولیسو تر سخت مراقبت لاندی ئې نیولی دی.

ددلو۳۰- دپاکستان استعماری حکومت دخدائی خدمتگارانو دگوند شپږ تنه غړی دسربند پەکلی کې نیولی دی. ددغه کار علت دپاکستان دپولیسو لەخوا دپیښور پەپیلو پیلو سیموکې دبمونو پەغورځولوکې د لا س لرلو الزام څرگند شویدی همدغەراز دآدم خیلو ددری دوی تنه اوسیدونکی دمتنی پەکلی کې دبهیږی دهوائی میدان مربوط دالیږ نکو اوموټرو دپرزو ددپیو پەچورکولوکې دلاس لرلو په الزام بندیان شوی دی.

دحوت۱۰- پەدی نژدی وختوکې دپاکستان استعماری حکومت جگړن حق نواز عسکری منصبدار دکیمبل پور اوسیدونکی چەدسیالکوټ په ۱۵ نمبرقطعه کې ئې وظیفه اجراکوله پەدی الزام چەدپښتونستان دآزادی غوښتنی پەلیارەکې ئې فعالیت کاوه لەکاره برطرف او بندی کړیدی.

همدغەراز ډگرمن تورگل ځان دمردان دضلع مربوط دشیرگرد دکلی اوسیدونکی چەدراولپنډی پەمرکزی قواوکې ئې دعسکری منصبدار وظیفه اجراکوله د پاکستان د استعماری حکومت لەخوا د آزادی غوښتنی دفعالیت پەجرم له کاره برطرف او بندی شویدی.

دحوت۱۳- پەکراچۍ کې یوشمیر زیاتو مظاهره کوونکو باندی د پاکستانی پولیسو دځزوپه اثر وړمەشپه دری تنه مړه او یوشمیر نور ټپیان شویدی په دغی پیښی پسی دپاکستان حکومت ټولی تولنی منع کړی دی اوهرڅوك چه اوامرته اطاعت ونکړی بندی بەشی پەدغو مظاهروکی له۸زروتنونه زیاتوکسانو گډون کړی ؤ پولیسو سربیره پەدی چه دمظاهره کوونکو دتیت او پرك کولو لپاره داوبښکی بیو نکی گاز څخه کاروا خیست پەدوی ئې ډزی هم وکړی. دخبرر سولو آژانسونه وایی چه لەځوهفتو راپدی خوا پەکراچۍ کې نښتی کیږی اودهغو پەاثر بوازی پەدی نژدی وختوکې ۲۰۰ تنه ټپیان شویدی.

د دلو ۱۳- د پنجاب په رجمنټ لسم ډولي مربوط شل پښتانه عسکري افراد او همدغه راز نوموړي رجمنټ د نهم ډولي مربوط ۴۰ تنه عسکري افراد د آزادۍ دوستۍ او قوم دوستۍ د احساساتو د لرلو په گناه د پاکستان د استعماري حکومت له خوا بنديان شوي او د نوموړو ډولیو په سل گونو کسه عسکري افراد د ملازمت نه ایستل شوي دي. بل خبر وايي چې د محکوم مرکزي پښتونستان د نوښار مربوط د اسمعيل کوټ د نساجۍ په فابريکه کې چې دلال پور د اوسيدونکي میا نصرالدين ملکيت د پښتنو او پاکستانو کارگرانو ترمنځ نښته وشوه چې د هغې په نتيجه کې شل تنه پاکستاني افراد او لس تنه پښتانه کارگران ژوبل شوي دي. ښرگنده شوي دي چې د پاکستاني حکامو پښتانه کارگران اړ د دوی مشران تر سخت فشار لاندې نیولي او یو شمېر ئې له دوی ښخه بنديان کړي دي.

د حوت ۱۴- د ډيلي د راډيو خبر دی چې پښتونستان ملي مشر خان عبدالغفار خان چې د لاهور په یوه بندیخانه کې بندي دی د حوت له نیمې ښخه د خوراك نه کولو په غیر محدود اعتصاب لاس پور کړی دی. د ده د غه تصمیم له هغې رو ئې ښخه پیدا شوي دي چې د زندان حاکمانو په تیره بیا د کو چنی اختر په ورځ له ده سره کړي او ده ته ئې اجازه نده ور کړې چې له نورو بندیانو سره په زندان کې د اختر په لمانځه او مراسمو کې گډون وکړي:

د پاکستاني حاکمانو بخوا هم خان عبدالغفان خان او د پښتونستان او یو سیاسي کسانو ته اجازه نه ده ور کړې چې په زندان کې له نورو بندیانو سره د جمعې په لمانځه کې گډون وکړي.

په خوا هم ځو تنو سیاسي بندیانو د بندي خانو د حاکمانو د روئې په ضد د خوراك نه کولو په اعتصاب لاس پورې کړي ؤ خو پاکستاني حاکمانو په زور او جبر دوی دي ته مجبور کړل چې خپل اعتصاب بس کړي.

ښرگنده شوي ده چې دا لومړی ځل دی چې خان عبدالغفان خان د پاکستان په استعماري دوره کې اعتصاب کړی دی او ور ښخه ښرگند یږي چې د پاکستان حکومت د پښتونستان له ملت او مشرانو سره له بل هر وخت زیات ته د دښمنۍ رویه چلوي.

د حوت ۱۵- په دې ورځو کې یو تو لگی ملي مجاهدینو د بنیاغلي علي محمد خان بیټني په مشرۍ د منځنی او ټانك تر منځ سیمه کې د دولتي لاریو په یوی قافلي باندې حمله کړې او په هغه نښته کې چې د لاریو د ساتونکو او ملي مجاهدینو ترمنځ وشوه د لاریو د ساتونکو ښلور تنه مړه او ۶ تنه ټپیان شول بل تو لگی مجاهدینو د جندولي او گريوم ترمنځ سیمه کې په زیاته مسافه د تلفون مزي او ستنی له منځه وړي دي. ورو ستی خبر وائي چې د پاکستان استعماري حکومت ملك، بنگی خان حسن خیل ملك دولت خان

احمد زائی ملك گلو خان ملك هیئت خان ملا خیل او ملك شریف خان عمر خیل ئی په وروستیو پیښوکی دلاس لرلو په الزام په محکومه سیمه کی نیو لی دی.

د حوت ۱٦ـ د دلوی په ۲۳ نیټه دورکزو دجنت گل خان په مشری په آیم څېړیه کی ستره جرگه شوی وه چه په هغی گی عالما نو مشرانو نمایند گانو او د ور کزو د مسوزو دقبیلی یوزیات شمیر خلکو گډون کړی ؤ پهدغهجرگه کی قومی مشرانو او عالمانو مهمی وینناوی وکړی او د پاکستان حکومت استعماری سیا ست ئی سخت وغانده جرگی د پا کستان داستعماری حکومت نه وغوښتل چه ژر د پښتو نستان ټو ل سیاسی بندیان خوشی کړی او د پښتو نستا ن دملت په حقوقو إعتراف وکړی جر گی د پښتو نستان دسیاسی بند یانو سره د پاکستان داستعماری حکو مت دد ښمنی او وحشت نه ډ که رویه چه د یو شمیر بند یانو دشهادت سبب شو یدی وغندله او د پا کستان د حکومت نه ئی وغوښتل چه ژر خپلی دغی رو یی ته چه د انسانیت له آدابو نه لری ده خاتمه ور کړ ی.

د حوت ۱۷ـ د پاکستان استعماری حکومت د یو نو دغو پر له پسی چاودنو په اثر چه د پېښور د پوهنتون پهخوا ؤ شاکی دفروری په ۲۳ نیټه او وروسته لههغهصورت نیو لی دریتنه د ا بدری دکلی او دوه تنه د نوی کلی اوسیدونکی نیو لی او بند یان کړی ئی دی.

یو بل خبردی چه دفروری د ۲۵ نیټی د درگی د بازار په نښتی کی چه د هغهځای داو سیدو نکو او د پاکستانی ژاندارمو ترمنځ وشوه ۱٤ تنهوژل شوی او ټپیان شو یدی د ټپیانو پهډله کی یو دوهم بر ید من هم شامل دی.

بل خبر زیاتو ی چه په دی ورځو کی دورسك په سیمه کی یو و سله والی ټولی یوه دولتی لاریه چهخوراکی شیان پکښې باروؤ لو ټه کړ یده.

د حوت ۱۸ـ د پاکستان داستعماری حکومت له خوا دخان عبدالغفار خان دزو ی خان عبدالو لی خان او د خدایی خدمتگارو دملی گوند فعال غړی مولانا اکرم خان ته امرور کړی شوی دی چه بی د پولیسو داجازی څخه له خپل کلی تهونه وزی دغه راز ښاغلی یار محمد خان ما یار ښاغلی سلطان محمد خان او ښاغلی محمد ایوب خان چه مهم اومخور کسان دی او نوی دملی عوامی گو ند سره یوځای شوی د پو لیسو تر نظارت لاندی نیول شو یدی.

د حوت ۲۰ : د پا کستان حکومت دسپینی ډیری او سیدو نکی ښاغلی گلباز او ښاغلی اکرم د یو نو د پر لهپسی چاودنو په وروستیو پیښوکی دلاس لرلو پهالزام نیو لی او بندی کړی دی بل خبر وایی چه د حوت په ۱۲ نیټه د کوهاټ پهدره کی د پو لیسو د افرادو پهلوی ټولنی دملی مجاهدینو لهخوا سختی ډزیشوی دی او د پاکستان حکو مت د دغی ښتی پهاثر پهدغه سیمه کی یو شمیرافراد نیو لی دی .

دحوت ۲۱ : دمرکزی محکوم پښتونستان څخه را غلی خبر ونو د پښتونستان دملی مشر خان عبدالغفار خان له خوا دغذا د نه خوړلو د اعتصاب د اضطراب نه ډك خبر تصدیق کړی او د پېښور اردو ژبو جریدو اعتراف کړیدی چه دغه خبر د برېښنا په شان په ټول محکوم پښتونستان کی خپور شوی او دسختو هیجاناتو باعث شویدی . دمحکوم پښتونستان ملی او اجتماعی ډلو دلاهور دمرکزی زندان دمدیر تر دیره په دروغ بللی او په دی ترڅ کی ئی دا هم ویلی چه دمحبس مدیر دخان عبدالغفار خان له خوا لی څخه داعتصاب نه ډکه د تردید وینا هم جوړه کړیده نور خبر ونه وایی چه دپېښور دمرکزی محبس دسیاسی محبوسینو یوشمیر سترو کسانو یوداحتجاج لیك پاکستانی حاکمانو ته سپارلی او په هغه کی ئی ویلی دی چه که د پاکستان حکومت د خان عبدالغفار خان او دپښتونستان دنورو سیاسی بندیانو په مقابل کی په خپله ظالمانه رویه پاندی نوی نظر ونکړی د پښتونستان په زرگونه سیاسی بندیان به دغه محدود دی لوږدی په اعتصاب لاس پوری کړی په احتجاج لیك کی دا هم ویل شویدی چه دپېښور دمرکزی زندان سیاسی محبوسینو هم داخطار په عنوان دیوی ورځی دغذا د نه خوړلو په اعتصاب لاس پوری کړیدی له بلی خوا دمحکوم پښتونستان په بېلو بېلو سیموکی احتجاجی غونډی شویدی او دپېښور دجریدو خبر وایی چه دغسی غونډی او مظاهری بهدجوړ شوی پروگرام سره سمی وشی .

دحوت ۲۲ :- ښاغلی محمد افضل بنگښ د هغی مطبوعاتی وینا په ضمن کی چه دحوت په (۱۲) نیټه ئی وکړی وویل چه دلاهور په مرکزی زندان کی دخان عبدالغفار خان اوده دلسیزنو پیروانو دغذاد نه خوړلو له اعتصاب نه سخته اندیښنه او تشویش پیدا شویدی .

ده وویل چه د پښتونستان دمشرانو او رضاکارو بندیانو په مقابل کی د پاکستان دحکومت او په تشدد او خشونت انتهاته رسیدلی او دا خبر د تو چه ورده دغه ډول اقدامات تر جوړ شوی پروگرام لاندی اجرا کیږی . ده وویل خان عبدالغفار خان ډیر سخت ناروغ دی او دغه ناروغی دده دغذ اد نه خوړلو په اثر دوه چنده شوه او زیاتره د بیهوشی او کوما په حالات کی وی . ده وویل د پښتونستان خلك سخت احساس کوی چه خان عبدالغفار خان او نور سیاسی بندیان دد وی دملی نوامسیو دساتلو دپاره قربانی ور کوی او په هیڅ صورت د پاکستان دحکومت دغه ظالمانه رویه د هغوی په مقابل کی زغملی نشی د پېښور خپرونه وائی چه خان عبدالولی خان دخان عبدالغفار خان زوی هم دخپل پلار دضعف او دغذ اد نه خوړلو خبر تصدیق کړیدی او په دغه مناسبت په دی وختو کی لاهور ته هم تللی ، له بلی خوا د پاکستان حکومت جرایدو او اخبارونو ته اخطار ورکړیدی چه دخان عبدالغفار خان او دد وی دملگرو داعتصاب د مربوطو خبرونو له خپرولو او دغه رازد احتجاجیه غونډو د پېښو له خپرولو څخه په کلکه ډډه وکړی .

دحوت ۲۵ـ پدی ورځو کی دبنود سیمی دعوا می گوند اعلی نا ظم ښاغلی همزادخان په مشرته دبنو په کلی کی یوه ستره جرگه شوی وه چه په هغی کی سیاسی علمی او دینی سترو شخصیتو گډون کړی ؤ. جرگی دخان عبدالغفارخان او دده دملگرو له خوا دخوراك نه کولو داعتصاب په موضوع باندی سخت تشویش او اضطراب ښکاره کړی او دپښتونستان دملت په تیره بیا د سیاسی بندیانو په مقابل کی د پاکستان د استعماری حکومت د ښمنانه سیاست ئی وحشیانه وباله او دغه حکومت ته ئی اخطار ورکړچه که دپښتونستان دخلکو په مقابل کی پخپل سیاست نوی کتنه ونکړی خو نږی ی پیښی به وشی او د هغه مسئولیت به د پاکستان د حکومت په غاړه وی .

دحوت ۲۹ ـ دپاکستان حکومت پدی وختو کښی د دیر د ریاست دوه تنه اوسید ونکی چه دمردان دضلع په تخت بهائی کی ئی دبوری دجوړولو په فابریکه کی کارکاوه دآزادی غوښتنی په گناه نیولی او جیل ته ئی لیږلی دی

بل خبردی چه دپاکستان استعماری حکومت دخدائی خد متگارو دملی گوند څو تنه سترشخصیتونه په بیلو بیلو ځایو دسیاسی انتقام اخیستلو په غرض ترسخت فشار لاندی نیولی اودغه سلسله پخپل شدت روانه ده .

د حوت ۳۰ ـ د پاکستان حکومت سردارعطاءالله خان منگل چه دپاکستان دپارلمان غړی دی په ډاکه کی په‌ړوانه اجلا سیه دوره کی گډون ته ندی پری ایښی . سردارعطاءالله خان منگل د خپلی قبیلی مشردی او له څومیاشتو را پدی خوا دپاکستان حکومت ترسختی شکنجی او زجرلاندی نیولی دی پخوا دپاکستان حکومت دی دآزادی غوښتنی دفعالیت په اثر بندی کړی او ددهٔ قول حقوق اوقومی امتیازات ئی لغوکړی ؤ .

د ۱۳۴۳ کال د حمل د وهم :- دپاکستان حکومت د پاکستان اود پښتونستان ورځپاڼو اوجریدوته امرورکړیدی چه دپاکستان دپارلمان دغړی اود پښتونستان دملی عوامی گوند دلارښوونکی ارباب سیف الرحمن اود هغه گوند دیوه فعال غړی میا رضوان الله کاکاخیل د وینا ؤ له خپرولو او اقتباس څخه ډډه وکړی .

دحمل ۳ـ دپښتونستان ملی اووطن پرست شاعرښاغلی همیش خلیل او دخدائی خدمتگارو دملی گوند مشهورمشرحافظ جسیم الدین اودخدائی خدمتگارو دملی گوند یوغړی د بنو په محبس کی په سخته ناروغی اخته شویدی د محکوم پښتونستان ملی ځوانی لدغه کبله سخت تشویش او پریشانی ښکاره کوی دنو موړو کسانو خپلوانو چه هرڅومره دپاکستان داستعماری حکومت څخه وغوښتل چه ددغو کسانو معالجی ته پاملرنه وکړی او یا اجازه ورکړی چه دوی پخپل لگښت خپل علاج

وکړی خو د پاکستان حاکمانو دغې غوښتنې ته دمنفي ځواب ویلو نو لدې کبله د دغو دریو تنو وطن پرستو او سیاسي بندیانو ژوند تر سختې خطرې لاندې دی .

د حمل ۵ - دمرکزي محکوم پښتونستان پېښور خبر وائي چه دحوت په ۲۷ نېټه دمرکزي محکوم پښتونستان دکرك دعلاقې مربوط دنصرتي په کلي کښې دمولوي محمد علي په مشرۍ ملي مهمه غونډه شوې وه چه په هغې کې ستر و شخصیتو او ګڼ شمیر خلکو ګډون درلود . دغونډې شاملینو دپښتونستان دملت په مقابل کې دپاکستان داستعماري حکومت له دښمنانه رویې نه سخته ګرکه ښکاره کړې او دپښتونستان نوروخلکو ته ئې بلنه ورکړه چه په پوره یووالي دخپلو ملي حقوقو داخیستلو دمبارزې په لیاره کې له هیڅ ډول قربانۍ نه ځان ونه سپموي او دپاکستان استعماري حکومت مجبور کړي چه دپښتونستان دخلکو په ملي حقوقو اعتراف وکړي . دغونډې حاضرینو دپاکستان له استعماري حکومت نه وغوښتل چه ژر دپښتونستان ټول سیاسي بندیان بې له کوم قید او شرط نه له استعماري بندیخانو نه خوشې کړي .

د حمل ۷ - دپاکستان حکومت بدې وختو کې دتنګي اوسید و نکې مولانا محمد اکبر چه دخدای خدمتګارو دملي ګوندیو مشهور شخصیت دی دآزادۍ غوښتنې داحساساتو په ګناه بندي کړیدی .

د حمل ۸ - بدې ورځو کې داتمان خیلو دشمو زو دقبیلي دنمایندګانو او ملکانو په ګډون په ارلنګ کې قومي ستره جرګه وشوه . جرګې دباجوډ په خاوره دپاکستان داستعماري حکومت تیرې سخت وغندل او دهغه حکومت دتیریو په مقابل کښې ئې تصمیمونه ونیول . بل خبر دی چه د شموزو دقبیلي یوې ډلې ملي مجاهدینو مونډې ته نژدې دپاکستاني حکومت عسکري سرك په زیات واټن وران کړی اوله استفادې نه وتلی دی .

د حمل ۹ - دحوت په ۳۰ نیټه غازي آباد ته نژدې په لکړو کې ستره جرګه شوې وه چه په هغې کې عالمانو ، مخورو او دصافو دقبیلي زیات شمیر افرادو ګډون کړی ؤ . جرګه دقرآن کریم دځو آیتو په تلاوت د قاضي سمیع الله له خوا پرانستله شوه وروسته ښاغلي ملك غلام جان ګربز ښاغلي ملك دلاورخان ملك غني خان میا لعل خان ، ملك میا علي ، ملك آدم خان او یو شمیر نورو قومي مشرانو په وارسره جلا بې وینا وې وکړې چه دجرګې د شاملینو له خوا ئې تود هرکلي وشو . جرګې تصویب وکړ چه دپاکستان داستعماري حکومت دهر ډول تېري په مقابل کښې به په سر و مال مقابله وکړي او ترهغه وخته پورې چه د پاکستان له استعماري حکومت د پښتونستان دملت په حقه حقوقو اعتراف ونکړي دپاکستان داستعماري حکومت په ضد به د دوی مبارزې په کلکه روانې وي .

د حمل ۱۰ - دشیخ بابا د درې ، علینګار او چمرګنډ د خلکو لویه جرګه د عالمانو

ملکانو او نمایندګانو په شمول دحمل په ۳ نیټه دچمرکنډ په سیمه کښې شوې وه شیخ عبدالمجید ښاغلی مسعود میا او نورو یوشمیر قومي مشرانو دخپلو ورڅخه ددفاع او یووالي په باره کې جذابې وینا وې وکړې او د پاکستان حکومت ته ئې اخطار ورکړچه که دآزاد پښتونستان په خاوره دخپلو استعماري تیرو څخه لاس وانخلي عواقب به ئې ډیروخیم وي ، دجرګې شاملینو د قومي مشرانو د وینا تود هرکلی وکړ او په پای کې ئې د ډایو په اتفاق د پاکستان له حکومت څخه وغوښتل چه د پښتونستان ټول سیاسي بندیان ډیر ژر بې قیداوشرط خوشې کړي او د پښتونستان دخلکو په حقوقو اعتراف وکړي .

دحمل ۱۲ د پېښور دضلع مربوط دقومي مشرانو غونډه دښاغلي محمد افضل بنګښ په ریاست دحمل په ۳۲ نیټه شوې وه چه په هغې کې دمرکزي محکوم پښتونستان اوسني بحراني حالات ترغور لاندې ونیول شول په دغه غونډه کښې د پښتونستان دستر مشر خان عبدالغفارخان په صحي حال او ددوی او دهغوی دملګرو سره د پاکستاني حاکمانو په رویه سخته ځواشیني او تشویش ښکاره کړی شو همدغه راز غونډې د پاکستان څخه وغوښتل چه دهغه قید ونړ ژر لرې کړي دمیا رضوان الله کاکا خیل په ګرڅید او اوو یناو اېښودل شوي دي. دغونډې شاملینو نه په ملي مشرانو ددغه ډول قیدونه ایښودل ددمو کراسي او بشري حقوقو په ضد یوعمل بللی او په هغه ئې اجتماع کړېدی غونډې دحافظ جسیم الدین دسختې ناروغۍ له کبله چه د ملي عوامي ګوند یو مشر دی او د پاکستان په محبس کښې نامناسبه رویه ورسره کیږي احتجاج وکړ او د پاکستان له حکومت څخه ئې وغوښتل چه ډیر ژر هغه له محبس څخه خوشې کړي غونډې د پاکستان له حکومت څخه غوښتي دي چه د پښتونستان ټولو سیاسي بندیان بې قید او شرط ډیر ژر خوشې کړي .

دحمل ۱۳- دشیخ بابا په زیارت کې د نمایندګانو مشرانو ایو شمیرزیاتو خان زادګانو او شینوارو په ګډون مهمه جرګه شوې وه دغه جرګه دقرآن کریم د څو آیتو په تلاوت دمولوي ګل منان خان له خوا پرانستله شوه بیاقومي مشرانو مهمې وینا وې وکړې او د پاکستان له استعماري حکومت څخه وغوښتل چه ډیر ژر د پښتونستان دملت په حقه حقوقو اعتراف وکړي او د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان او نور سیاسي بندیان راخوشې کړي د پاکستان حکومت په محبسونو کښې د بندیانو سره د ناوړه رویې نه وانه وړی او دهغوی د صحي حالت دخرابې مخه ونه نیسي نو بیا به ددغې سیمې دسخت بحران مسئول خپله د پاکستان حکومت وي او دهغه خطرناک عواقب په خپله ددوی په غاړه وي. جرګې په دغه ګوټ کې دخپلې آزادۍ دلاس ته راوړلو په لیاره دخپل قیام دوام بیا تائید او تصویب کړ .

دحمل ۱۴- دموسی خیلو په علاقې پورې مربوط په غنم شاه کې دحمل په ۳۲ نیټه

یوه مهمه جرګه شوې وه چه په هغې کې د موسی خیلو د قبیلې مشرانو، مخور او ډېرو وګړو ګډون کړی ؤ ښاغلي ملك تاج محمد خان او ملامیرام ګل د جذابو وینا و په ترڅ کې د پاکستان حکومت ته اخطار ورکړ چه د مومندو خلك به د خاورې د آزادۍ د ساتلو او د خپلو محکومو وروڼو د خلاصولو په لیاره کې هیڅ ډول قرباني ونه سپموي د جرګې شاملینو د پښتونستان له سیاسي بندیانو په تېره بیا د پښتونستان د لوی مشر خان عبدالغفار خان سره د پاکستان د حکومت د دښمنۍ له روی نه سخت تشویش ښکاره کړ او د نوموړي حکومت څخه ئې وغوښتل چه ډېر ژر د پښتونستان ټول سیاسي بندیان خوشې کړي جرګې یوځل بیا د اخبره تائید کړه چه د پاکستان د د اقداماتو په ضد به خپلې ملي مبارزې ته دوام ورکړي،

دحمل ۱٦- دحمل په اوومه نیټه د نوښار په سیمه کې د ټکستایل ملز د سرحد د کالوني د نساجۍ د کارخانې یوزیات شمېر کارګرو د هغې فابریکې د حکامو د ناوړې روئې په اثر په عمومي او غیرمحدود اعتصاب لاس پورې کړی دی او د دغه فابریکه د دغه اقدام په اثر بېخي له فعالیت نه پاتې شوې ده. خبر داهم وائې چه پاکستاني مامورینو د پښتونستان له اجیرانو سره ډېر د دښمنۍ رویه غوره کړې او هغوی ئې له ټولو حقوقو څخه محروم کړي دي. د غه راز له څو میاشتو را په دې خوا یوشمېر زیات پښتونستاني کارګرانو په بېلو بېلو پلمو له فابریکې نه ایستل شوي دي او د هغوی په ځای پاکستاني کارګران ګمارل شوي دي څو میاشتې پخوا د همدغه ډول اقداماتو په اثر د پاکستانیانو او پښتونستانو تر منځ په دغې فابریکه کې سخته نښته وشوه چه په نتیجه کې یو شمېر پښتونستانیان د پاکستاني حکامو له خوا بندیان شول خبر داهم وائي چه د پښتونستاني کارګرانو مشرانو له جملې څخه شپږو تنو د حمل له نیټې څخه د لوږې په اعتصاب لاس پورې کړیدی او د غه راز ئې په جیل کې هم د خپل اعتصاب ته دوام ورکړیدی. د اعتصاب کوونکو له جملې څخه د دوو تنو صحي حالت ډېر وخیم دی او د پاکستان حکومت د دغه حالت په اثر مخصوص او عسکري تحفظي ترتیبات نیولي دي.

دحمل ۱۷- د پاکستان حکومت په دې وختو کې د پښتونستان یو قومي مشر ښاغلي عجب خان د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په ګناه تر نامعلومې مودې پورې له وطن نه جلا کړی او د بنوله ضلع نه ئې ایستلی دی دغه راز د پاکستان حکومت ښاغلي عبدالله پاچا ته چه د محکوم پښتونستان یو سیاسي او روحاني شخصیت دی اخطار ورکړیدی چه په غونډو او مظاهرو کې له ګډون او په سیاسي او ملي مسئلو کې د رایو له ورکولو څخه ډډه وکړي. د مخالفت په صورت کې به سخته سزا ورکړه شي، بل خبر وائي چه د پاکستان حکومتي مقاماتو د مرکزي محکوم پښتونستان

د پولیسو اداری ته امر ورکړی شوی دی چه د ادیبانو او شاعرانو د نامونو یو فهرست د هغو د خطونو له نمونې سره ترتیب کړی او په راولپنډۍ کی ئې د غو مقاماتو ته وسپاری چه هغه اقدامات عملی شی چه د دوی په ضد د بندیز د حالت په باب په نظر کی دی .

دحمل ۱۸ ــ ارباب سیف الرحمن د پاکستان د پارلمان غړی پــدی و رځو کی د پارلمان په یوه غونډه کی ویلی دی چه د پښتونستان ډیرزیات مشران د پاکستان په محبسونو کی په اسفناك حال سره ژوند کوی او د هغه تشدد په اثر چه له دوی سره د پاکستان د حکامو له خوا کیږی د ډیر وژوند له خطری سره مخامخ شویدی.

ارباب سیف الرحمن ویلی دی چه څو میاشتی پخوا د پارلمان ۱۰۰٦ غړو سپارښت لیك لاس لیك کړ چه غوښتنه کوی د پښتونستان سیاسی بندیان دی ډیرژر د محبسونو څخه خلاص کــړی شی او ضبط کــړی شوی جایداد و نه دی بیرته ورکــړ ی شی خو د پاکستان حکومت لاتر او سه پوری دغی غوښتنی ته مثبت ځواب ندی ویلی د غی رویی ثابته کړیده چه د پاکستان حکومت د پارلمان د اکثریت غوښتنی ته اعتنا نه لری او د پاکــستان پارلمان د هغه حــکومت په نظــر کــی څه اهمیت نلــری ارباب سیف الرحمــن د پښتونستان د خلــکو په مقابل کــی د پاکستان د حکومت له روی نه شکــایت وکړ او دیو یونت په پروگرام باندی یی د تبصری په ترځ کی وویل چه د پښتونستان خلك د یو یونټ سره سخت مخالف دی خو د پاکــتان حکومت د وی د تشدد په وسیله د یو یونټ منلو ته اړ کوی.

دحمل ۲۰ ــ له مرکز محکوم پښتونستان پیښور خبر وائی چه د پاکستان حکومت د اوږند خوړ د کلی د خدایی خدمتگارانو د گوند ستر شخصیت ښاغلی محمداعظم خان بندی کړیدی بل خبر دی چه په دی و ختو کی د مومند و د باری په سیمه کی د ملی عوامی گوند رئیس ښاغلی محمد بشیر خان په داسی حال کی چه د واړه سترگی یی ړندی شویدی له بند نه خوشی شویدی.

دحمل ۲۵ ــ په دووضلعو پیښور او مــردان کــی د پاکستان د تعزیراتو د قانون یوسل او څلورڅلو یښتمه ماده پدی وختو کی دیوی اوبدی مــودی د پاره د پاکــستان د حکومت له خوا نافذه شویده د دغی مادی په نافذیدو هیڅوك او تو لنه حق لری چه د حکومت د سیاست پرضد احتجاج غو نډه یا وینا او مظاهره وکړی که څوك تخلف وکــړی پولیس اختیار لری چه د اشخاصو نیو لو وهلو او حتی ډزوته اقدام وکړی د پیښور نه راغــلی خبرونه وائی چــه د د غه تصمیم د نیولو علت د هغی سیمی د سیاسی حــالاتو په اوسنی بحــران سربیره د هغه دری ورځنی سیاسی او ثقافتی پروگــرام د تطبیق کــیدو مخه نیول دی چه د پښتونستان د ملی محاذله خوا طرح شوی دی او د هغه د اجراکولو د پاره د پاکستان د سیاست پرضد د غونډه مظالم او وینا وکولو د پاره پراخه ترتیبات نیول شوی ؤ د دغه پروگرام د اجراکولو ځای د پیښور شاهی باغ او که د پاکستان حکومتی مقامات ئې منع کړی د مردان د پبلك بلوك تاکل

شوي و او په د غو مراسموکې د ګډون کوونکو د پاره د لو یه بز او ختیز پاکستان
یو شمیر ستر کسان لکه مولانا بها شا نی شیخ مجیب الرحمن ښاغلی محمود الحق
عثما نی ښاغلی محمود علی قصوری هم بلل شوي وو په دغه دری ورځنی ثقافتي پرو ګرام
کې چه د اپریل له ۲۱ نیټې څخه ئې تر ۲۳ نیټې پورې دوام کاوه دمشاعرو کول درام
ښودل ، موسیقی ملی اتڼ او د پښتونستان نورې ثقافتي جنبې هم په نظر کې وی عملی شي .

د حمل ۲۷ ـ د حمل په ۲۳ نیټه د پاکستان اتو جتو الوتکو دمته شه او جان خان
ډېرې په کلیو باندې څو ساعته پرله پسې بمبا رۍ او ډزې و کړې د دغه خواشینې
تیرې د تلفاتو تفصیل لا تر اوسه پورې ندی راغلی .

بل خبر وائي چه ددغې اسفنا کې پیښې نه وروسته دسالارز و خلکو په ډلو
کې ئې مهمه قومي جرګه و کړه او تصویب ئې وکړ چه دخپلې آزادی او خاورې
د ساتنې د پاره ددغو تجاوز کارانه حرکاتو په مقابل کې مؤثر اقدامات
و کړي .

د پېښور او مردان په دوو ضلعو کې د پاکستان دتعزیراتو د ۱٤٤ مادې دتطبیق
په اثر دمحکوم پښتونستان دخلکو احتجاج روان دی .

د پاکستان پارلماني غړیو مولانا مفتي محمود او ارباب سیف الرحمن
د پارلمان غونډې ته چه په ډاکه کې روانه ده شکایت کړیدی او په ګډه سره ئې
پیشنهاد کړیدی چه باید ژر تر ژره د پاکستان حکومت مجبور کړی شي چه په دې
سیمه کې د نورې مادې له چلولو نه لاس واخلی په دغه پیشنهاد کې ویل شویدي
چه د پاکستان دحکومت دغه اقدام په ښکاره ډول سره ښئي چه د پاکستان حکومت
د دیموکراسۍ په ضد او د پښتونستان د خلکو دحقوقو دمنځه وړلو پروګرام په
دقت او کوښښ سره تراجرا او تطبیق لاندې نیولی دی .

د حمل ۲۸ ـ د مردان او پېښور پې په دوو ضلعو کې د ۱٤٤ تعزیري مادې د انفاذ
په ضد دمحکوم پښتونستان دخلکو احتجاج په شدت سره دوام لري او ددغې سیمې
د بیلو بیلو ګوندو یو شمیر شخصیتو هم دغه اقدام سخت غندلی دی .

د پېښور رپوټ وایي چه د پاکستان حکومت دمرکزي محکوم پښتونستان په سیمه
کې دملي عوامي ګوند سر منشي او د پېښور دضلع په سیمه کې د دغه ګوند اعلی
ناظم ښاغلی محمد افضل بنګښ او دغه راز د کلي او سیدو نکې ښاغلی محمد احمد
ښاغلی حمیدالله کرنیل منان ، ښاغلی دلاور او ښاغلی هستم ته چه دسیاسي او ثقافتي
دری ورځنی ستر پرو ګرام په تر تیب کې یې کوشش کاوه سخت اخطار ور کړی
دی چه که له خپل فعالیت نه لاس وانه خلی بند یان به شي .

همدوخت چه د پاکستان عسکری قواؤ د حمل په ۲۵ نیټه په ګنګ غونډې نو می
کلي باندې تیری وکړ د دوی او د سالارزو د ملي مجاهدینو ترمنځ سخته نښته وشوه

او پاکستانی قواوی دڅو ساعتو نښتې په نتیجه کې شاتللو ته مجبوری شوی دباجوړ رپوټ وایې چه پاکستانی قواوی په ښارکې دپاکستان دتو پخوانی له خواتقویه شوی او پاکستانی جټ الو تکو دګنګ او جرګو په کلیو بمباری پیل وکړی.

دپاکستان حکومت داطلاعاتو او پولیسو اداری دهغو کسانو دنومونو دلست په ترتیب سخته بوختې دی چه په پښتونستان کی دپاکستان دحکومت د سیاست په خلاف په تیره بیا دپاکستان دتعزیراتو د ۱٤٤ مادی انفاذ په ضد فعالیت کوی د پېښور رپوټ وائی احتمال لری چه ژر به په محکوم پښتونستان کې پولې اوږدې ګرفتاری وشی.

دحمل ۳۱- دهغې تبعیضی رویې له مخې چه دپاکستان د حکومت له خوا د پښتونستان له خلکو سره کیږی له پنځلسوزروتنو نه زیات دپښتانه کارګران له کارګاو او فابریکو نه ایستل شوی دی او وروځ په ورځ د بیکارانو شمیر زیاتیږی.

☆ ☆ ☆

د خان عبدالغفار خان زوی او د مرکزی محکوم پښتونستان دملی محاذ مشر خان عبدالولی خان دوینا په ضمن کی ویلی دی چه دپېښور او مردان په دوو ضلعو کی د ۱٤٤ مادی انفاذ ښیئی چه دپاکستان حکومت غواړی زموږ ملی او سیاسی تنظیم له منځه یوسی او موږ له ټو او بشری حقوقو څخه محروم کړی. ده ویلی دی چه دحکومت له خوا دپښتونستان له خلکو سره له هر وخت نه زیاته بی عدالتی او تشدد کیږی دپېښور رپوټ وائی چه قوی احتمال شته چه دمحکوم پښتونستان په ټولو سیمو کی دپښتونستان دخلکو دپاریدنی په اثر دپاکستان دحکومت له خوا دغه ډول تعزیراتی قوانین نافذ شی.

دثور لمړی :- دمحکوم پښتونستان یوه ملی مهم شخصیت ښاغلی محمدافضل بنګښ ویلی دی چه دپاکستان حکومت تل دپښتونستان دملت مطالبوته په بې اعتنایی سره کتلی دی او غوږیې کوڼ نیولی دی. ده وویل په داسی حال کی چه دپاکستان په بندیخانو کښی دپښتونستان دیو شمیر سترو کسانو ژوند له خطرسره مخامخ دی او دپښتونستان خلك په مسلسل ډول دپاکستان له حکومت څخه غوښتنه کوی چه دغی حیاتی موضوع ته پاملرنه وکړی. دپاکستان حکومت برعکس دبندیانو په مقابل کی خپل تشدد زیاتوی. محمد افضل بنګښ دا هم وویل چه دډیره اسمعیل خان دمحبس رپوټونه وائی چه ښاغلی حسین بخش کوثر هم سخت ناروغ دی او په داسی حال کی چه دده ژوند له خطر سره مخامخ دی دپاکستان دحکومت له خوا د ده علاج ته پاملرنه نه کیږی او دغه راز دهغه خپلوانوته اجازه نه ورکوله کیږی چه په شخصی مصرف سره دده علاج ته اقدام وکړی.

په د هنهٔ غوری کښې د سمنټ د نوی فابریکې یوه منظره

دجنګلک په‌فابریکه کښې د نقشې ایستلو خانګه
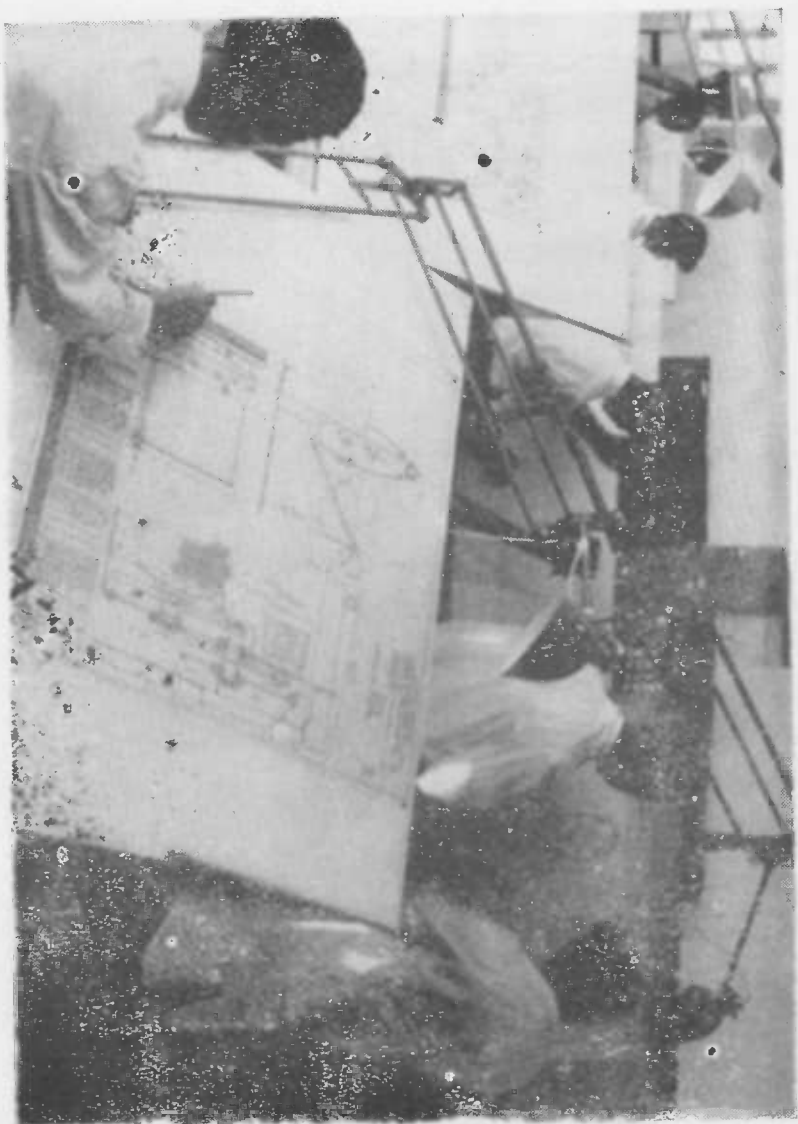
د ثور ۲ :- د پاکستان حکومت د حمل په ۳۱ نیټه د بنو په ضلع کې د پاکستان د تعزیراتو ۱۴۴ ماده نافذه کړېده . د دغې مادې د انفاذ په موجب له پنځو تنو نه زیات خلك نشي سره را غونډېدی او وسله هر ډول چه وي در اودل ئې در نده گناه گڼل کېږي . د مرکزی محکوم پښتو نستان دا دریمه ضلع ده چه دغه تعزیراتی ماده په هغه کې نافذه شویده .

د ثور ۳ :- د پاکستان حکومت د پښتو ژبې مشهور شاعر او د ملي عوامي گوند ستر مشر ښاغلی شاد محمد میږی بندی کړېدی . د ښاغلی میږی د بندی کیدو علت په غونډوکې د حماسي شعرونو لوستل او د غه راز د ده ملی فعالیت ښودل شو یدی . خبر دا هم وایې چه د پښتو ژبې بلی شاعر حافظ زیارت خان چه د عوامي گوند فعال غړی دی هم په همدې علت د پاکستان د حکومت له خوا نیول شویدی .

د ثور ۴ :- د پاکستان حکو مت د مرکزی محکوم پښتو نستان د کوهاټ په ضلع کې هم ۱۴۴ تعزیراتی ماده نافذه کړېده ، د دغې مادې په موجب له پنځو تنو زیات نشي کولای چه سره یو ځای شي او د حکو مت د سیاست په ضد مظاهره او یا اجتماع وکړي . د پېښور ، مردان او بنو په ضلعو کې د دغې مادې د انفاذ خبر پخوا خپور شو یدی او دهغې په ضد د پښتو نستان د خلکو احتجاج رو ان دی . د سرحد د جمعیت العلماء رئیس مو لینا سید گل باد شاه د یوې وینا په ضمن کې د پاکستان د حکومت دغه اقدام سخت غندلی دی او غو ښتنې ئې دی چه دغه حا لت ته خاتمه ور کړه شي .

د ثور ۵ :- د خان عبد الغفار خان زوی خان عبد الولی خان چه له خپل پلار سره ئې د پاکستان په محبس کې کتلی دی د ثور په لمړی ورځ ئې په لا هور کې په یوه مطبو عا تو مرکه کې وویل چه زما پلار صحی حا لت د طبي پر ستا رئ او تدا وی د نشتوالي له کبله ډیر خراب د ی .

ده وویل چه د خان عبدالغفار خا ن پښې پړسیدلی او له هغه سخت درد چه په خپلو زنگنو کې ئې لري ډیر په تکلیف دی .

خان عبدالولی خان وویل چه زما د پلار د بند مو ده د حمل له ۲۰ نیټې نـه د ۶ میاشتو لپاره نوره هم اوږده شویده . خان عبد الولی په یوه لیکل شوی ابلاغیه کې چه په نو موړی مطبوعاتی مرکه ئې و ویل شوه ویلی دی چه زما پلار خان عبدالغفار خان ته د تیر کوچنی اختر په ورځو کې اجازه نه وه ور کړ شوی چه د اختر لمانځه په جما عت کې گډون وکړی نو له دې کبله ئې دری ورځې د نه خوړلو په اعتصاب لاس پورې کړ . خان عبدالولی خان په خپله مطبو عا تو مرکه کې دا هم وو یل چه خان عبدالغفار خان د آزادۍ د لارې یو ډیر پخوانی د خوکلو مجاهد دی ده ۲۸ کاله په بندی خا نه کې تیر کړ یدی چه له هغه نه ئې د هند د نیمې قارې له ویشلو نه وروسته نهه کاله د پاکستان په بند یخا نو کې تیر کړیدی .

خان عبدالولی خان وویل زما پلار دروحی قوت او نه منلو بیدونکی روحی له کبله ډیر شهرت لری ده دا هم وویل امکان لری چه دخان عبدالغفار خان جسم ضعیف او کمزوری کړی خو ددهٔروحیه او مفکوره له منځه نشی وړای، خان عبدالولی خان داهم وویل نو زه له ټولو هغه کسانو چه غواړی . زما د پلار جسم کمزوری او دده روحیه له منځه یوسی غواړم چه له خپلو کوښښو نو څخه لاس وا خلی باید له خان عبدالغفار خان سره داسی معامله او رویه ونه شی لکه دیوه هغه چا سره چه کیږی چه مقصدئی ورك وی . خان عبدالغفار خان هغه څوك دی چه د نظامی قانون په تیارو ورځو کی دده په زرگونو ملگری په رضا کارانه ډول بند یخانی ته لاړل ځینو ملگرو ئی خپله منقول او غیر منقول دارائی له لاسه ورکړی او ځینی نورئی په زندان کی مړه شول خو دوی له خپل تصمیم څخه ندی پیښما نه شوی او د ښیښنی غوښتنی ته ئی هڅه نه وه کړی .

د ثور ۸:ـ ښاغلی شیر محمد خان مری بلوڅ چه د پښتونستان یو آزادی غوښتونکی مجاهد دی د حمل د ۳۱ نیټه د سند مربوط په نواب شاه کی د پاکستان د حکومت له خوا نیول شوی او د پیښور عمومی بندیخانه ته لیږل شوی دی. دی تیر کال داگست په میاشت کی له جنوبی محکوم پښتونستان نه په شړنی محکوم شوی او څو ورځی وروسته بندی شو پداسی حال کی چه څو هفتی دده له خوشی کید ونه وی تیری دادی یو ځل بیا په سند کی د آزادی غوښتنی دفعا لیت او د پاکستان د حکومت په سیاست باندی د انتقادی و بنا ء په الزام بندی شو یدی، خبر وائی چه شیر محمد خان مری به خصوصی محکمی ته محول شی چه د هغه جریان پوره پټ دی . لکه چه معلومه شو یده تر اوسه پوری په زرگونو تنه پښتونستانی په دغسی خصوصی او پټو محکمو کی داوږدی مودی په بند او سختو مجازاتو محکوم شویدی او د پاکستان په بندی خانو کی تر سخت فشار اوشکنجو لاندی تیر وی .

د ثور ۹ :ـ د پاکستان حکومت د باجوړ په خاوره باندی د حمل د ۲۳ او ۲۵ نیټی دزړه درد ونکی بمباری نه وروسته باجوړ خاوری ته د هر ډول خوراکی او د اغوستلو دشیانو اوډو ندانه د نورو اړتیا و دشیانو صادر ول سخت منعه کړیدی او په دی ترتیب سره ئی باجوړ ، اقتصادی محاصره کړیدی . د باجوړ ر پوټ وائی چه همدغه راز د پاکستان حکومت د محکوم پښتونستان خاوری ته د باجوړ د خلکو په تیره بیا د سالارزو رو تگ منعه کړیدی او هغه څوك چه په محکوم پښتونستان کی ولیدل شی بندی او محبس ته استول کیږی دغه شان د مرکزی محکـوم پښتونستان پیښور یو خبر دی چه وائی د ثور په ۲ یعنی د اپریل په ۲۳ نیټه چه د قصه خوانی د شهیدانو له کالیزی سره مصادفه ده د پاکستان د حکومت له خوا خلکو ته اجازه ورنه کړی شوه چه په دغه ډول د شهیدانو په مزاراو یادگاردگلو ګیډۍ کیدی او ددوی په احترام ملی غونډه وکړی خبرداهم وایی چه خلك په انفرادی ډول د پښتونستان د ملت د آزادی

د لیارې د هغو د فداکارو مېړنو مزار او یادګار ته لاړل او د هغوی په یادګارۍ د ګلو ګېډۍ کېښودې چه په هغې کښې په جلې ډول ژوندي دي وي پښتونستان جمله لیکل شوي وه د پاکستان د حکومت پولیس په دغه نسبت د پاکستان د حاکمه مقاماتو له خوا تر سخت عتاب او تو بیخ لاندې نیول شوي دي. د پېښو ر ریوټ وائي چه د اپریل په ۲۱-۲۲ او ۲۳ نیټه د آدم خېلو په دره بهادر کلې او باسنې تهکال کښې په دولتي ود انیو د شپې له خوا حمله شوي وه او د پاکستان حکومت د دغو سیمو یو شمېر سترشخصیتونه په دغو پېښو کښې د لاس لرلو په الزام تر استنطاق لاندې نیو لي دي.

د ثور ۱۰ ـ د حمل په ۲۵ نیټه د محمود خېلو د سیمې په نورې کلي کښې یوه لویه جرګه شوې وه چه په هغې کښې علما نو، مخو رو، ملکانو او په زرګو نو تنونو رو خلکو ګډون کړی وو.

جرګه د قرآن شریف د څو آیتونو په لوستلو پرانیستل شوه او وروسته له هغه ملك نعمت الله، ملك اسمعیل خان او مولوی حبیب الله د پښتونستان د خلکو د زیات یو والي د لزوم په باره کښې جذابې وینا وې وکړې مولانا دینداز د پاکستان په بندي خانو کښې د پښتونستان د لوی مشر خان عبدالغفار خان او په زرګو نو نورو سیاسي بندیانو اسفناك او د خواشینې وړ حالات بیان کړه د جرګې غړو دا یو په اتفاق تصویب وکړه چه د پښتونستان خاك خپلې ملي مقصد ته د رسیدو ترو خته پورې خپلې ملي مجاهدې تر پخوا زیاتې کړې او د پاکستان له حکومت څخه ئې وغوښتل چه د پښتونستان د ملت په مقابل کښې په خپل سیاست بیا کتنه وکړي او د پښتونستان ټول سیاسي بندیان بې کوم قید او شرط نه خوشې کړي.

د ثور ۱۱ ـ د چارسدې د سیمې مربوط د جونګړې د کلي او سید ونکي ښاغلي مردان او د غه راز د اشنغر او سیدونکي ښاغلي عبدالغفور خان چه د واړه د پښتونستان ځلمي او حساس شاعران دي د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په ګناه د پاکستان حکومت له خوا بندیان شویدي.

د ثور ۱۲ ـ د سردار عطاء الله مینګل او د ده د پلار میرر سول بخش په ګرفتارۍ پسې د بلوڅو څلور تنه نور ستر شخصیتونه ښاغلي عبد الکریم، ښاغلي محمد یعقوب ښاغلي حسن جان او ښاغلي حمزه خان هم د پاکستان د حکومت له خوا بندیان شویدي د کویټې ریوټ وائي چه د دغې سیمې حالات ډېر وخیم دي او د پاکستان حکومت د هغې د کنترول په غرض د کویټې امنیه قومانداني قلات ته لیږلې دي او نوې د بلوڅو یو زیات شمېر خلك تر استنطاق او تعقیب لاندې نیو لي دي.

د ثور ۱۳ ـ په دې وختو کښې د یو شمېر سیاسي بندیانو صحت زښت ډېر خراب شوی او د پاکستان د محبسونو حاکمانو هم په دغه حقیقت اعتراف کړی او یو شمېر لوی ملي او ګوندی کسان ئې د ډیره اسمعیل خان او کمیبل پور له محبسو نو څخه

د پېښور د مرکزا ولا هور محبسو نو ته لېږدولې دی . خبر داهم وائي چه د پښتو معروف ادیب او د رهبر دمجلې مدیر ښاغلی میر مهدی شاه مهدی دزړه په ناروغی او ښاغلی حسین بخش کوثر دامعا په سخته ناروغي اخته دی او د پاکستان دمحبسو نو حاکمان ددوی دخپلوانو داغوښتنه ردکړېده چه ددوی ته اجازه ورکړه شي چه په خپل لګښت ددوی معالجه وکاندی .

د ثور ۱۵ - د پاکستان حکومت د بلوڅو دمینګلو ښاغلی محمدعمرخان د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په اثر بندی کړیدی . خبرداهم وائي چه په جنوبی محکوم پښتونستان کی دا څکزو د بیلو بیلو قبیلو یوشمیر مخور د پاکستان دحکومت له خوا د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په ګناه بندیان شویدی .

د ثور ۱۷ - هغه وخت چه د ثور په ۱۰ نیټه د پېښور او سیدونکی د پاکستان یوه عسکری ټولګی چه د ټورسلوپ په دښته کی په تمرین بوخت ؤ یوشمیر ملی مجاهدینو دهغه تلفون منزری دڅلور نیم سوومتر په مسافه له منځه وړیدی چه دهغه له مرکز سره ئی دعسکری ټولګی ارتباط ټینګ کړی ؤ . خبرداهم وائي چه دغه پیښه دعسکری مقاماتو داضطراب باعث شوی او دماشو دکلی یوشمیر کسان د پاکستان دحکومت له خوا په دغه ګناه بندیان کړیدی او یوشمیر نورئی تر نظارت او استنطاق لاندی نیولی شویدی .

د ثور ۱۸ - په محکوم مرکزی پښتونستان کی د باجوړ په تیره بیا د سالارزو دخلکو دګرفتاری دپاره د پاکستانی پولیسو اقدامات په کلکه روان دی او تر اوسه پوری په پېښور کی د باجوړ او لس تنه افراد بندیان شویدی . خبرداهم وائي چه د پاکستان دحکومت له خوا د باجوړ د خلکو اقتصادی محاصره د پخوا په شان دوام لری او دهغې د تطبیق په غرض ئی دمومندو خاوری ته دحیاتی ضروریاتو صادر یدل هم منع کړیدی .

د ثور ۱۹ - دهندو باغ دمربوطو سیمو اوسیدونکی ښاغلی ملک باتل خان ښاغلی ملک منډک خان ، ښاغلی ملک کاروخان ښاغلی میری خان او څلور تنه نور د پاکستان دحکومت له خوا په هندو باغ کښی د آزادۍ غوښتنې د تمایل په ګناه تر نظارت لاندی نیول شویدی دغه راز دکان مهترزئی اوسیدونکی ښاغلی ملک شیرجان کاکړ د پاکستان دحکومت له خوا د آزادۍ غوښتنې داحساساتو په ګناه بندی شویدی بل خبر وائي چه دلورلائی دجمعیت العلمأ رئیس ښاغلی مولوی عبدالکریم دملی جذابو خطابو په اثر لورلائی کښی د پاکستان دحکومت له خوا بندی شویدی .

د ثور ۲۰ - د پېښور داخبارو د رپوټ سره سم د پښتونستان د پښتو ژبی ستر ادیب او سیاسی نامتو شخصیت ښاغلی محمداجمل خټک په دی وختو کښی د پاکستان په بندیخانه کښی دقلج په ناروغی اخته شوی . دی پخوا د پاکستان په جیل کښی د دماغ دخلل د ناروغی او دسږی په تکلیف اخته شوی ؤ

په دې سلسله بل خبر دې وائي چه په کوټه کې دعوامې گوند دوتنه پخوانې غړي د پاکستانې مقاماتو له خوا نیول شوي دي او دزیاتو تحقیقاتو دپاره لاهور ته لیږل شوي دي . دکوټه سیاسي ډولنو دسیاسي شخصیتو د بندي کېدو په باب کې دحکومت سیاست سخت غندلي دي .

دثور ۲۳ :- خان عبدالولي خان دپښتونستان دستر مشر اومللي لارښود ونسکي خان عبدالغفار خان زوی د ثور په ۱۷ نیټه په لوی مطبوعاتي ویناکې وویل د خان عبدالغفار خان علالت پهخبر پسې خبر راورسید چهدپښتونستان یوشمېر نور سیاسي شخصیتونه هم دپاکستان پهجېلونو کښې سخت ناروغ دي څرنگه چه خان عبدالولیخان ویلي دي دگل آباد ښاغلی یارمحمدخان اودهوتي ښاغلی مهردلخان دسختې ناروغۍ پهاثر دپېښور له بندنه دلاهور بندیخانې ته لیږل شوي دي . ښاغلی اجمل خټک چهدخطر ناکې ناروغۍ پهحالت د دیره اسمعیل خان له بنده نهد پېښور بندیخانې تهلیږل شوي دي پهگوزن اخته دي . دغه راز ښاغلی غلام رسول خان او څو تنه نور بندیان د ناروغۍ د سختۍ په وجه پېښور ته بیول شوي دي . ارباب عطاءالله خان، محمدزرین خان اوښاغلی محمد اسرار خانلهیوې اوږدې مودې راپدې خوا دناروغۍ پهبستر و کې پراتهدي . دهوویل ددیرة اسمعیل خان په جېل کې دسیاسي بندیانو صحي حالت دپښتونستان دډولوخلکو دتشویش باعث شوي دي او پهتیره بیا دپاکستان پهبیلو بیلو جېلونو کې دشپږو تنو سیاسي بندیانو له وفات نهوروسته دغه تشویش زیات شوي دي . خان عبدالولیخان ویلي دي چه د خان عبدالصمدخان اڅکزي پهباب کې هم دغه ډول اطلاعات رارسیدلي دي. دهد پښتونستان دمشرانو اوخلکو پهمقابل کې دپاکستان دحکومت رویه دخواشینۍ وړ بلله او وې ویل چهدپښتونستان دخلکو گناه دادهچه دپاکستان لهحکومتځخه غواړي دملي مسئلو پهباره کې دوی ته درایو ورکولو حق ورکړی شي . دهدپاکستان له حکومت څخه غوښتنې دي چهباید دپښتونستان ډول سیاسي بندیان بې له کوم قید اوشرط څخه لهبندنه خوشې شي اودوی جایدادونه بیرته ورکړی شي .

دثور ۲۴ :- پهدې وروستنیو وختو کې دپېښور دضلع او تحصیل مربوط و مومندو پهسیمه کې سخت بحران پیدا شوی اودپاکستان حکومت تراوسه پورې ددغهسیمې شپیته تنهستر کسان بندیان کړي دي . ښاغلی احمدجان، حاجي خان محمدخان، ښاغلی طلا محمدجان، ښاغلی عبدالرحیم ، ښاغلی اکرم الله . ښاغلی ملك عمران ، ښاغلی سلیمان ،ښاغلی محمد، ښاغلی سیدحیدرشاه اوارباب محمداسمعیل خان په دغه جمله کې شامل دي . خبردا هم وایي چهتراوسه لاهم پهدغه سیمه کې دگرفتاریو سلسله روانهده .

دثور ۲۵ :- دپاکستان حکومت پهدې وختو کښې دبچکی دکلي اودهغه دخوا وشا دکلیو څهدپاسه پنځوس تنهپهدې گناه نیولي چه ددولتي ودانیو دسپیڅلو او پر

پولیسو باندی دحملی په پیښو کی پېلاس درلود . بلخبر دیچه د پښتونستان د کملی دجومات امام او ښاغلی دوست محمدخان چه دخدایي خدمتګارو دملی ګوند یو فعال غړیو د پاکستان حکومت دخپلوا کی غوښتلو په ګناه بندیان کړيدی .

دثور ۲۶ : ـ پهدی ورځو کی دملا کیڼر د په زیارت کی د ښاغلی خونجا نعمان پهریاست او د ښاغلی خان صاحب پهاهتمام یوه لویه جرګه هوی وه چه پههغی کی د وزیرو دمحمود خیلو دقبیلی مشرانو اوو ګړو لوی ګډون کړیو ، جرګه د قرآن کریم دځو آیتو پهتلاوت دمولوی میرصاحب خان له خوا پرانستله شوه او ور وسته لههغه یو شمیر شاعرانو او لیکوالو خپل اشعار او مقالی و اورولی چه د حاضرینو د توجه او استقبال وړ وګرځیدی جرګی د پاکستان لهحکومت نه وغوښتل چه د پښتونستان دملت پهحقوقو باندی اعتراف وکړی او د نړیوالو ګوټ بحران پای ته ورسوی . همدغه راز جرګی د پاکستان لهحکومت څخه وغوښتل چه ډیر ژر د پښتونستان ټول سیاسی بندیان خوشی کړی . دجرګی شاملینو تایید کړه چه ترڅوچه د پاکستان حکومت د پښتونستان دخلکو پهحقوقو اعتراف و نهکړی خپلی ملی مبارزی ته به دوام ورکړی .

دثور ۲۷ : ـ پهدی وختو کی د پاکستان حکومت دمردان او سیدو نسکی مولانا غلام قادر او دچار سدی دبابړو او سیدو نسکی ښاغلی سیداحمد خان او دهغه حکومت لهسیاست سره دمخالفت په ګناه بندیان کړیدی . دکویټی خبروایی چهدغه راز ښاغلی محمدعثمان کانسی او ښاغلی عبدالله جمال الدین د آزادی غوښتنی دفعالیت په ګناه د پاکستان دحکومت لهخوا بندیان شوی دی .

دثور ۲۹ : ـ دمرکزی محکوم پښتونستان پېښور د بیلو بیلو سیمو څخه د پاکستان دحکومت وا کمنو ته احتجاجیه لیکونه لیږل شوی دی او په هغو کښی د پښتونستان دخلکو پهمقابل کی دحکومت رویه غندل شویده پهاجتماعی لیکونو کی د پاکستان لهحکومت څخه غوښتل شویدی چه د پښتونستان دملت پهمقابل کی خپل سیاست باندی نوی نظر وکړی او بی له کومقید او شرط څخهژر د پښتونستان ټول سیاسی بندیان خوشی کړی پهدغو لیکونو کی دخان عبدالغفار خان او د پښتونستان د نورو سیاسی بندیانو صحی حالت د خرابی په باره کی سخت تشویش ښکاره کړی شویدی د پېښور دشهبازداردو ورځپاڼی خبردی چه د ثور تر ۲۲ نیټی پوری د د غو احتجاجیه لیکونو شمیر لسزرو ته رسیدلی او دغه سلسله اوس هم روانه ده .

دثور ۳۰ : ـ د پښتونستان دملی محاذ مترمشر ارباب سیفالرحمن به خپله هغه مطبوعاتی وینا کی چه د ثور په ۱۸ نیټه ئی اخبارو ته لیږلی ده . د پاکستان لهحکومت څخه ئی غوښتی دی چهژر د پښتونستان ټول سیاسی بندیان خوشی کړی . ارباب سیفالرحمن پهخپله مطبوعاتی وینا کی د پښتونستان سیاسی بندیانو ناوړه حالت

بیان کړی او ویلی ئې دی چه د پښتونستان له یوزرو دوو سوو تنو نه زیات مخور شخصیتونه د پاکستان په جیلونو کښې په ناوړه حالت ژوند کوی چه د هغوی یو شمیر د جیلونو د حکامو د ناوړه رویې په اثر مړه شوی ده او یو زیات شمیر ئې د ناروغۍ په بستر کې پراته دی. ارباب سیف الرحمن ویلی: ی تازه راورسیدلی خبرونه وایی چه د خان عبدالغفار خان صحی حالت تر اوسه لا هم وخیم دی او د دغه ملی مشر د ژوند د وقایې د پاره د پاکستان د حکومت له خوا هیڅ پاملرنه نه ده شوی.

د ثور ۳۱ — د مرکزی محکوم پښتونستان ستراد یب او لیکوال ښاغلی فارغ بخاری چه د ملی عوامی گوند غړی هم دی په هغې و ینا کی چه د ثور په ۲۶ نیټه ئې وکړه د ښاغلی اجمل خټك د صحی حالت په سخت اختلال ئې تشویش ښکاره کړ ښاغلی فارغ بخاری په خپل وینا کی ویلی دی چه د ښاغلی اجمل خټك صحت بیخی خراب دی او د هغه ژوند په خطره کی دی څرنگه چه د هغه علاج ته هیڅ تو جه نه کیږی د د ه صحی حالت پر له پسې خرابیږ ی ښاغلی فارغ بخاری د غه راز ویلی چه اجمل خټك د دغې سیمې د خلکو یو نامتو او گران شخصیت دی او د هغه د صحت د خرابی خبر و نو په ټول خلکو کی ډیر سخت تاثیر کړی ده ، ور یل ز ه د پاکستان له حکومت څخه غو اړم چه ژر ښاغلی اجمل خټك له بندنه خوشی کړی او د خلکو زیات تشویش لر ی کړ ی. فارغ بخاری په پای کی ویلی دی چه که ښاغلی اجمل خټك د پاکستان د حکومت د بی پروایی په اثر تلف شی د هغه نتیجی به ډیری وخیمې وی ،

د سرطان ۴ :— په دی وختو کښې د پېښور د ښار د کو هدامن او سیدونکی ښاغلی حیات نور ښاغلی محمد چراغ او ښاغلی شیوه دین د آزادۍ غوښتنې د احساساتو په اثر بندیان شوی دی.

د سرطان ۵ :— له آزاد منځنی پښتونستان نه راغلی خبردی چه په دی وختو کی د پښتونستانیانو د آزادۍ غوښتونکو او د میرعلی د عسکری چوڼۍ د ساتونکو قواؤ ترمنځ نښته و شوه او د دواړو خواؤ ترمنځ څو ساعته ډزو پکوا و ماشینگڼو ډزی ردو بدل شوی دی. لکه چه معلومه شوی ده د آزادۍ غوښتونکو مشر ښاغلی شیرغلام په دغه پېښه کی سخت ټپی او د عسکری قشلی د ساتونکو لاس ته ورغلی دی، د دواړو خواو د سرتلفاتو اندازه معلومه نده خو ویل شوی دی چه د دغو قواؤ تاسیساتو او مواصلاتی وسایلو ته ډیر زیان رسیدلی دی.

د سرطان ۸ :— د مرکزی محکوم پښتونستان یو مخور ښاغلی مفتی محمود د پاکستان له حکومت نه غوښتی دی چه ژر خان عبدالغفار خان له بند نه خوشې شی د ه ویلی دی چه خان د و رستیو شپاړسو کلونو زیاته برخه په بند کې تیره کړیده د ه دا هم ویلی دی چه خان عبدالغفار خان چه خپل ټول عمر یې د آزادۍ د مجادلې په لیاره کښې تیر کړیدی او س په داسې حال کې چه صحت ئې خراب دی په بند کې دی.

دسرطان۹:- دسرطان په لومړۍ نیټه د محکوم مرکزي پښتونستان داد بې ټولنو او اتحادیې لهخوا یوه ستره ادبي ټولنه دساهو لیکوالو مرکز نومېږي جوړه شوه ددغې ټولنې مقصد دپښتونستان دملي ادب او ثقافت څخه دفاع او دپښتو ژبې او داد بیاتو دترقۍ په لیاره کښې مجاهده ده دمحکوم پښتونستان پهټولو سیمو کښې ددغې ټولنې دجوړېدلو تر دهر کلي شوېدی دغهځای یو نامتو ادیب ښاغلی عبدالخالق خلیق درئیس پهحیث او پروفیسر قلندرمومند دټولنې دعمومي منشي پهحیث انتخاب شوېدی خبر داهم وایې چهد ټولنې پهلومړۍغونډه کې چه په پېښور کې وشوه دلوزوسیمو داد بې ټولنو او داتحادیو نمایند ګانو او دمحکوم پښتونستان ادبي او اجتماعي سترو شخصیتو ګډون کړی ؤ.

دسرطان ۱۰- له آزاد شمالي پښتونستان غازي آباد نه راغلي خبر وایي چهد جوزا په ۳۱ نیټه په لکړو کې قومي مهمه جرګه شوېوه چه پهغې کې دګربزو، مسعودو او دقندهاري ساپو دقبیلو عالمانو محورو مشرانو او زیاتو کسانو ګډون کړیؤ جرګه دقرآن عظیم الشان دځو آیتو پهتلاوت دمولوي رحمن الدین لهخوا پرانستله شوه پهدغه جرګه کې قومي مشرانو مهمې وینااوې وکړې دجرګې ګډون کوونکو یو محل بیا تایید وکړ چهد پښتونستان ملي هدف تهدرسیدو تروخته پورې خپلې مبارزې ته دوام ورکوي جاګې وغوښتل چهټېرژر سیاسي بندیان خوشي شي.

دسرطان ۱۱:- دپېښور دضلع دسیمې مربوط دسرحد دجمیعت العلما اعلی ناظم جناب مولوي حمدالله دغې وینا په ضمن کې چه دسرطان په ۴ نیټهئې وکړه دپاکستان لهحکومت څخه ئې غوښتې دي چه دپښتونستان ټول سیاسي بندیان بې له کوم قید او شرط نه خوشي کړي.

مولینا حمد الله دسیاسي بندیانو حالت دخواشینۍ وړ وباله اووې ویل چه ددغې سیمې خلک ددغه کار په وجه سخت مضطرب او پریشان دي.

۞ ۞ ۞

سردار بهادرخان دحکومت دمخالفو مسلم لګیانو دټولګې مشر دپاکستان دملي شورۍ دمجلس په غونډه کې وویل چه باید خان عبدالغفارخان ډېرژر محاکمه شي. دهوویل چه کهدی او نور سیاسي بندیان محاکمه کیږدای اوس بههیڅ یو په محبس کښې نه ؤ دکراچۍ دراډیو خبروائي چهد پاکستان داخلهوزیر ښاغلي حبیب الله خان دهغهمیواد دملي شورۍ دمجلس په وروستنۍ غونډه کې هغو الزامونو ته ځواب ورکړ چهد حکومت دمخالفو مسلم لګیانو دمشر سردار بهادر خان لهخوا دبلو څو په مقابل کې دحکومتي مقاماتو دناوړه روېې پهباره کې لګول شويوو اووې ویل چهد ۱۹۵۸ کال په پای کې اود ۱۹۵۹ کال پهلومړیو وختو کې د بلوڅو یوه سردار دحکومت په ضد بغاوت تهقیام کړیؤ او دکویټې دحکومتي مقاماتو یوشمیر افراد او پولیس ئې وژلي ؤ، دغهسړی چه

پوښتېر وکړې ئې دخان راغونه کړي ؤ.دېرو کلونه یې اورو اچاؤ اومحلي حکومت ته یې دخپلو غوښتنو دسرته رسولو دپاره اخطار هم ورکړی ؤ.دغو حرکاتو حکومت دې ته اړ کړ چه ددوی بغاوت پای ته ورسوي.

دسرطان ۱۲ـسردار بهادرخان دپاکستان دملي شورى دمجلس په ورمهو دغونډه کې وویل چه بايد دانسانيت نه لري هغې ډويې په باره کې څېړنه وشي چه د ۱۹۵۸ کال په پای او د ۱۹۵۹ کال په سرکې دکويټې دحکومتي مقاماتو له خوا دبلوڅو پر سو دتنو بلوڅانو سره شوي دي.

دسرطان ۱۵ـدملي عوامي ګوند مشر او د پاکستان داسامبلۍ غړي ارباب سیف الرحمن داسامبلۍ په وروستۍ غونډه کې په کلکه سره د پاکستان له حکومت نه غوښتني دي چه ژرخان عبدالغفار خان او د پښتونستان نور قول سیاسي بنديان خوشې کړي. ده ویلي دي چه دسیاسي بنديانو شمېر زرګونو تنو ته رسېږي او هغه وضع چه په جیلونو کې له هغوی سره کېږي دتاسف وړده او که په دغه ترتیب دوام وکړي دهغوی دپوشمېر ژ یاتو ژوندیه له خطر سره مخامخ شي.

دسرطان ۱٦ـد پاکستان داسوشیتد پرس دخبر رسو لو آژانس خبر ورکوي چه دمیرخیر بخش خان مري د پاکستان دپارلمان غړی په کویټه کې ونیول شو. نوموړی د سره دجرایمو دقانون دبلوڅو پښتنو مادي په اساس نیول شوی او هم کویټې ته نژدې د سختو عملیاتو او هلي ګولي او دکويټې سوي او دهغه دشاوخوا داوږو رسولو د مرکز د نیولو دپاره دیوه کلي د اوسېدونکو دراپارولو په ګناه ملزم دی.

دسرطان ۲۰ـدسرطان په ٦ نیټه دجندول او میدان دخلکو او انتظامي قواؤ ترمنځ نښته وشوه چه دهغې په اثر دواړو خواؤته دسرتاوان رسیدلی دی او په دغې پېښې پسې دسرطان په اوومه نیټه د پاکستان څلورو جنګي الوتکو په دغو سیمو باندې بمبارۍ کړې دي او په مالي تاوان سربېره ددغو سیمو ۱۷ تنه اوسېدونکي مړه شويدي، بل خبر وایي چه د سرطان دشپږمې ورځې د نښتې په اثر او ه تنه پاکستاني ژر اندام وژل شويدي او دژر اندام قرارګاه چه لال کلاه نومېږي د آزادۍ غوښتونکو لاس ته ورغلې ده، ورو سته دپوځ وايي چه د هغو سیمو بحران زیات خراب شویدی او دخلکو له خوا پر یسي مظاهرې شويدي.

دسرطان ۲٤ـدارباب سیف الرحمن ښاغلي محمدافضل بنګښ او ښاغلي جلال الدين اکبر په ګډون د پښتونستان دملي محاذ یو شمېر مشران چه دخان عبدالولي خان په مشرۍ دتنظیمي او تبلیغاتي پروګرام داجرا په غرض د بنو ضلعې ته روان ؤ دلستمبر په سیمه کې دسرطان په ۱٦ نیټه دپولیسو په واسطه مجبور شول چه بیا پېښور ته بېرته ستانه شي او خپل پروګرام فسخ کړي د پاکستان دحکومت دغه رویه دمحکوم پښتونستان په ټوله سیمه کې دملي ډولنو دپاریدني او هیجان باعث شويدي او دهغه په مقابل کې سخت عکس العمل څرګند شويدي. دهیئت غړو او رئیس ددغه غیرقانوني اقدام په نسبت د پاکستان په حکومتي مقاماتو احتیاج کړیدی.

د سرطان ۳۰-د پاکستان د اسامبلۍ یوه غړي ښاغلي سیف الرحمن د نورو په مجلس کې غوښتل چه د ښاغلي خان عبدالغفار خان د صحي حالت په باره کې چه اوس د لاهور په یوه محبس کې پروت دي تحقیقات وکړي. ښاغلي سیف الرحمن وویل چه د خان عبدالغفار خان صحي حال ډیر وخیم دي.

د سرطان ۳۱-له جنوبي محکوم پښتونستان نه راز سیدلی خبر دي چه په هغې نښته کې چه د پښتونستان د خو تنو آزادي غوښتونکو او د پاکستان د عسکري تهاڼو د افرادو ترمنځ مستونګ ته نږدې وشوه د هغې تهاني دوه تنه ساتونکي مړه او څلور تنه نور ټپیان شول، بل خبر وائي چه د کاکړو د قبیلې مربوط ښاغلي جانقل، ښاغلي روزي خان او ښاغلي شنګي خان له خپلو خو تنو ملګرو سره د آزادي غوښتني د فعالیت په ګناه د پاکستاني مقاماتو له خوا بندیان شویدي.

د اسد۳- د اتمانخیلو د قبیلې لویه قومي جرګه د مړ خني په کلي کې د سرطان په ۲۶ جوړه شوې وه چه په هغې کې قومي مشرانو د پښتونستان د خاوري د دفاع او آزادي په باره کې جدا جدا بیانات وکړل او په نتیجه کې ئې تصویب وکړ چه باید د پاکستان حکومت باجوړ په خاوره کې د لاس وهلو نه ځان وژغوري او په دغو علاقو کې د سړک د جوړولو او د عسکري تهانو د تشکیل د نظریې څخه جداً لاس واخلي اطلاع داهم وائي چه د جرګې شاملینو د پاکستان له حکومت څخه وغوښتل چه د محکوم پښتونستان سیاسي بندیان ډیر ژر خوشي کړي او د دوي جایدادونه چه د پاکستاني حکامو له خوا مصادره شوي دي دوي ته بیرته ور کړي جرګې همدغه راز فیصله وکړه چه د دغه ټول جرګې د خپلو تصمیماتو او ملي یووالي په باره کې د باجوړ په بیلو بیلو قبیلو کې جوړې کړي او وروسته بیا لازم تیاري ونیسي.

د اسد۴- د محکوم پښتونستان مرکزي پښتونستان یوه مخور ښاغلي میاجعفر شاه په هغې وینا کې چه په دې وختو کې ئې وېلي دي چه د پښتونستاني سیاسي بندیانو حالات د اندیښنې وړ دي او باید ژر ترژره له بند څخه خوشي کړې شي. ده وېلي دي چه هغې سختې او ناوړي روئې چه د پاکستان حکومت له خپلو سیاسي مخالفانو سره نیولې ده مشکلات نه دي کم کړي بلکه خرابې تیاوې زیاتوي. ده وویل چه د هغو رو ستیو بحرانو له مخې چه د پاکستان حکومت ورسره مخامخ دي لازم ګڼل کیږي چه د پاکستان حکومت د پښتونستان له خلکو سره ښه رویه وکړي.

د اسد۸- د سرطان په ۱۹ ورځ د توري ویالي د ملك توتي خان په کلي کې یوه ستره جرګه شوې وه چه په هغې کې د اپریدو د قبیلې مشرانو، مخورو او زیات شمیر نورو خلکو ګډون کړی ؤ. جرګه د مولوي ایوب شاه له خوا د قرآن شریف د څو آیتونو په تلاوت سره پرانستل شوه او وروسته له هغه قومي مشرانو جدا جدا بیانات وکړل چه حاضرینو ئې په هر کلي وکړ. جرګې د خپلو تصویبونو په ضمن کې د پښتونستان په تیره بیا د محکوم

پښتونستان د بحراني حالت له کبله اندېښنه ښکاره کړه او د پاکستان له حکومت څخه ئې وغوښتل چه ژر تر ژره د پښتونستان سیاسي بندیان خوشې کړي. جرګې د پاکستان له حکومت څخه دا هم وغوښتل چه د آزاد پښتونستان په خاوره کې له لاس وهلو نه ډډه وکړي. جرګې په دې باره کې د پښتونستان د خلکو کلک تصمیم بیا تایید او تصویب کړ چه خپلو ملي مبارزو او فعالیتونو ته په هر قیمت چه تمامېږي دوام ورکوي.

د اسد ١٠: په دې وخت کې ښاغلی غلام محمد اشېنزائي له خپلو یو شمېر پېروانو سره د آزادۍ غوښتنې د فعالیت په ګناه بندي شویدی.

د اسد ١٢: د آزاد شمالي پښتونستان باجوړ نه را غلي خبر دي چه په مومندو کښې د پاکستان د وسله لرونکو قواؤ او د سالارزو د آزادۍ غوښتونکو مجاهدینو ترمنځ د اسد په دوهمه نېټه نښته وشوه چه څو ساعته ئې دوام درلود.

د اسد ١٤: د هغې اعلامیې سره سم چه د ملي عوامي ګوند له خوا خپره شویده د خان عبدالغفارخان صحي حالت وران دی او ده روغتیا له د پاره و رو سته معالجه نه کړي ملي عوامي ګوند د لاهور په محبس کې د خان عبدالغفارخان د صحي حالت د آینده په باب اندېښنه څرګنده کړه.

د اسد ١٦– د کراچۍ در ادیو د خبر سره سم د پښتونستان ستر مشر خان عبدالغفارخان د دوی د صحي حالت د ډېرې خرابۍ په لحاظ د لاهور د مرکزي محبس نه د ملتان یوې شفاخانې ته بېول شویدی لکه چه معلومه شوې ده له یو څه مودې را په دې خوا په دغه محبس کې د خان عبدالغفارخان صحي حالت مخ په خرابۍ روان ؤ او د پښتونستان په خلکو علاوه چه په بېلو بېلو جرګو او ټولنو کې ئې د خپل ګران مشر د روغتیا د خرابۍ په نسبت ئې اندېښنه او تشویش ښکاره کاؤ او له بندنه ئې د دوی د خلاصېدلو غوښتنه کوله د پاکستان ځینو زیاتو سیاسي او اجتماعي سترو کسانو هم په دغه باره کې د احتجاج غږ پورته کړی ؤ.

یو بل خبر وائي چه خان عبدالغفارخان د هغې نامناسبې رویې په مناسبت چه په محبس کې د دوی سره کېدله په تېره بیا چه د صحي او طبي آسانتیاوې ورته نه برابرېدلې ارا ده ئې کړې ده چه د دغه حالت د دوام په صورت کې د ډوډۍ د نه خوړلو په اعتصاب لاس پورې کړي.

د اسد ١٨– د ختیز پاکستان شپږ تنو سیاسي مشرانو د پاکستان له حکومت نه غوښتې دي چه خان عبدالغفارخان چه اوس د لوېدیز پاکستان په جېل کې په رقت وړ حال شپې ورځې تېروي له بندنه خوشې کړي، د غو مشرانو د خان عبدالغفارخان د صحي حالت په باره کې خپل تشویش او پار یدلي مراتب څرګند کړي دي، په هغې اعلامیه کې چه د دوی له خوا خپره شویده ویل شوي دي چه له ١٩٥٨ کال نه چه په پاکستان کې او سني رژیم مېنځ ته راغلی دی تر اوسه پورې خان عبدالغفارخان او د پښتونستان یو شمېر زیات آزادي غوښتونکي د آزادۍ غوښتنې او د خپلو حقوقو لاس ته راوستلو په لپاره کې د فعالیت

په گناه د پاکستان په جیلونو کی په خواشینی کوونکی حال پراته دی کله له یوی بندیخانی نه بلی بندیخانی ته او کله له یوه ځایه بل ځای ته لیږدول کیږی دغو مشرانو کلکه غوښتنه کړیده چه باید ژر خان عبدالغفار خان او دهغه ملگری او نور آزادی غوښتونکی له بندیخانو نه خوشی او دهغوی صحی حالت ترغور لاندی ونیول شی.

د اسد ۲۰ — د اسد په اوومه او نهمه ورځ د چندول په دوو سیمو کی لویی قومی جرگی شوی وی چه په هغو کی علماؤ، مشرانو او زیات شمیر قومی افرادو گډون کړی ؤ جرگی د پښتونستان په تیره بیا د دیر د ریاست چندول او باجوړ د خلکو په مقابل کی دپاکستان د حکومت رویه وغندله او له دغه حکومت څخه ئی وغوښتل چه د پښتونستان دملت په مقابل کی په خپل سیاست بیا کتنه وکړی.

جرگی څرگنده کړه چه دخپلو ملی مقصدونو دلاس ته راوړلو له پاره دپښتونستان دخلکو تصمیم قطعی دی او هیڅ ډول تهدید او فشار دوی له خپلی ملی مبارزی نه نشی اړولی.

جرگی وغوښتل چه باید دپاکستان حکومت ژر تر ژره دپښتونستان دملت په حقوقو اقرار وکړی او دپښتونستان ټول سیاسی بندیان خوشی کړی. دوالهٔ لوبی جرگی په دغو نارو سره پای ته ورسیدی چه ژوندی دی وی پښتونستان. وروستی خبر وائی چه دپاکستان حکومت له دغو جرگونه وروسته ښاغلی ملك عبدالحبیب او دشال کوندی جناب مولوی صاحب بندیان کړیدی.

د اسد ۲۴ — ښاغلی میارضوان الله کاکاخیل چه دملی عوامی گوند یوستر مشر دی دمجاهدی او آزادی غوښتنی د فعالیت په اثر به دی وختو کی دپاکستان د حکومت له خوا بندی شویدی.

د اسد ۲۵ — د لویدیز پاکستان حکومت د پاکستان دپخوانی ملی عوامی گوند مشر مولانا بهاشانی او خان عبدالولی خان ته اجازه ورکړیده چه د خان عبدالغفار خان سره وگوری. خان عبدالغفار خان چه څومودی پخوا دلاهور په یو زندان کی ؤ اوس په ملتان کی د نشتر په شفاخانه کی تر علاج لاندی دی. (پای)

(د ٣٥٤ مخ پاتې)

د اسد ١٢ـ گران قولواك همایونی اعلیحضرت او علیا حضرت ملکه په دوه بجو د المان د اتحادي جمهوریت د جمهور رئیس جلالتمآب هنریش لوبکه په بلنه په الوتکه کښې هغه هیواد ته روان شول .

د المان اتحادي جمهوریت ته د معظم قولواك همایونی اعلیحضرت د مسافرت په موده کښې د سلطنت چارې د معظم قولواك همایونی اعلیحضرت مشر زوی والاحضرت شهزاده احمد شاه وکالتاً اجرا کوې .

د اسد ١٢ـ د گران قولواك له حضوره د سویډن د لوی سفیر اگریمان صادر شویدی .

د اسد ١٢ـ په کراچۍ کښې د همایونی معظم قولواك منتخب لوی سفیر ښاغلی محمد هاشم میوندوال او د افغانی سفارت غړی له کابل نه پاکستان ته روان شول .

افغانی پارلمانی هیئت چه د امریکا د حکومت په بلنه هغه هیواد ته تللی و د خپلو لیدنو کتنو د پای ته رسولو نه وروسته بیرته کابل ته راغی .

د اسد ١٢ ـ د ملی شوری رئیس دکتور عبدالظاهر په ملی شوری کښې د خپل وروستی مسافرت لیدنی کتنې توضیح کړې .

د اسد ١٣ـ د وزیرانو په مجلس کښې له بیسوادی سره د مبارزی موضوع تر کتنې لاندې ونیول شوه .

د اسد ١٤ :ـ د معظم قولواك همایونی اعلیحضرت او علیا حضرت معظمه ملکه د افغانستان په وخت د ماسپښین په دوه نیمو بجو د بن هوایی ډگرته ورسیدل .

د اسد ١٤ :ـ ښاغلی صدراعظم او د ملی شوری ښاغلی رئیس د گران قولواك د وکیل والاحضرت شهزاده احمد شاه حضور ته ورغلی و .

ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم او د پوهنی وزیر د صدارت عظمی د دوهم معاون دکتور پوپل د پوهنتی له مدیرانو سره وکتل .

د اسد ١٥ :ـ معظم قولواك همایونی اعلیحضرت د پترز برك په ماڼۍ کښې د کونیکس وینټر د ښارطلایی کتاب لاسلیك کړ ، وروسته له هغه شهریاری ذات او علیاحضرتی معظمی ملکی د بن د ښار ، د ښاروالی شوراته تشریف یوړه ، د بن د ښار د شورا له ماڼۍ کښې د شوراغړو د شهریاری ذات استقبال وکړ .

د اسد ١٥ :ـ ښاغلی دکتور محمد یوسف صدراعظم میربچه کوټ ته تشریف یوړه او د کوهدامن د باغ والاؤ او خلکو سره یې وکتل .

د صدارت عظمی د دوهم مرستیال د پوهنی د وزیر او د خارونډوی د عالی شورا د رئیس ښاغلی دکتور علی احمد پوپل په مشرۍ د څینو وزراتو نوبتستر و سیاسیو د ښو

کابل ښاروال، د پوهنتون د رئیس او د بانکو او خیریه موسسو د رئیسانو په گډون د افغانستان د ځارندوی د ټولنۍ عالی شورا د صدارت عظمی په ماڼۍ کښې غونډه وکړه.

د اسد ۱۶: معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت د دکتور رهنر یش لوبکه په درناوی د شپې کښې ناستلو میلمستیا کړې وه.

دگران ټولواک او معظمې ملکې په درناوی د افغانستان د لوی سفیر له خوا د پترزبرگ په ماڼۍ کښې یو محفل جوړ شوی ؤ.

د اسد ۱۸ - معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت او معظمې ملکې د همهورځ له غرمې نه وروسته د هامبورگ ښار دسنا ودانۍ ته تشریف یووړ، دودانۍ په دروازه کښې سنا رئیس اوغړو او نورو زیاتو خلکو دشاهانه ذات او معظمې ملکې هرکلی وکړ.

د اسد ۱۸ - په هامبورگ کښې د معظم ټولواک او علیاحضرتې معظمې ملکې کتنه پای ته ورسیده او په مخصوص اورگاډی کښې د مونشن ښارته ورسید ل.

ښاغلی دوکتور محمد یوسف صدر اعظم د امریکا له لوی سفیر او د پاکستان او اتحادی آلمان له شارژدافیرانو سره وکتل.

د اسد ۱۹ - د ترتیب شوی پروگرام سره سم معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت میونشن ته نږدې په گارمیش کښې تشریف درلود.

والاحضرت شهزاده شاه محمود او شهزاده محمد داؤد پښتون یاره صدراعظم ښاغلی دکتورمحمد یوسف، دملی دفاع وزیر ډگرجنرال خان محمد دکابینې غړی لوی درستیز او عسکری لوی منصبداران دحربی پوهنځی دکمپ دسیمې دکتلو لپاره د دارالامان لویدیځ و غونډۍ یو ته لاړل او هغه اورلرونکی تطبیقات ئې وکتل.

د اسد ۲۰: معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دافغانستان په وخت دورځې په دوه نیمو بجو دمونشن په حکومتی ماڼۍ کښې دباویریا دایالات له جلالتمآب صدر اعظم سره وکتل.

دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له خوا دامریکا دجمهور رئیس جلالتمآب جان کنیدی دنوی زیږیدلی زوی دمړینې په نسبت ددغه جلالتمآب په عنوان دهمدردۍ تلگرام واشنگټن ته مخابره شویدی.

ښاغلی میوندوال دپاکستان جلالتمآب جمهور رئیس ته خپله اعتماد نامه وړاندې کړه

معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دالمان داتحادی جمهوریت رئیس جلالتمآب دکتور لوبکه ته بلنه ورکړېده چه افغانستان ته مسافرت وکړی.

معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دهمهورځ په مونشن کښې دالمان داتحادی جمهوریت داقتصاد له وزیر او منتخب صدراعظم جلالتمآب لودویک ایرهارد سره وکتل.

کشورهای جهان

عبدالله «محب حیرت»

البانیا

پایتخت تیرانا، مساحت ۱۰۶۲۹ میل مربع ، نفوس قرار احصاییه ۱۹۶۰ «۱۶۰۷۰۰۰»، بیرق دارای رنگ سرخ بوده و یك ستارهٔ کوچك زرد رنگ و یك علامهٔ مخصوص سیاه رنگ دروسط آن قرار دارد . واحد پولی «لك» معادل یکصد کو ینتار . طرز رژیم جمهوریت سوسیالستی .

حدود اربعه: ازطرف شرق بساحل ادریاتیك، ازشمال غرب بهخلیج سکوتاری از شمال غرب ، غرب وشرق یوگوسلاویا از جنوب شرق خلیج او چرید را بایوگوسلاویا وجهیل پرسپارا بایونان شریك است، ازجنوب بهایالت اپیروس یونان وکوههای پیندوس محاط است، این کشوردر براعظم اروپا موقع دارد . البانیا بتاریخ ۱۴ دسمبر ۱۹۵۵ بعضویت ملل متحد شامل شد .

اندورا

مرکز اندورا لاویلا، ساحه ۱۹۱ میل مربع ، نفوس ۶۴۳۹، بیرق آن دارای رنگ آبی، زرد وسرخ است. جمهوری کوچك است که در یکی از وادی های پیرنس واقع بوده وبین هسپانیه وفرانسه قرار دارد زبان رسمی مردم آن کتلان است. ومذهب اساسی مردمان آن رومن کاتولیك میباشد.

الجزایر

مرکز الجزیره، مساحت ۱۱۳۸۸۳ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۵۸) ۱۱۰۲۰۰۰۰ میباشد که ازآنجمله ۱۲۵۰۰۰۰ نفرباشندگان آن اروپایی اند الجزایر درشمال افریقا به امتداد سواحل بحیرهٔ مدیترانه بساحهٔ (۶۰۰) میل بین تونس ولیبیا ازطرف شرق و بامراکش (المغرب) ازجانب غرب وازجنوب با نایجر وازجنوب غرب بامالی موقع دارد . درمناطق شمالی ساحهٔ را در حدود (۳۵۰) میل داراست. منطقهٔ «صحرا» که یك سرزمین غنی وزرخیز است درناحیهٔ جنوبی کشور موقع دارد . دوشاخهٔ ازکوههای مرتفع اتلس بارتفاع (۷۰۰۰ فت) صحرا را از الجزایر بدور نگهداشته است. الجزایر بتاریخ ۳جولایی ۱۹۶۲ ازسلطهٔ فرانسه که مدت یکهزارو یکصدو نزده سال درقلمرو آن قرارداشت آزادشد . الجزایر یك کشور بیطرف است که بناغلی احمد بن بلا بحیث نخستین صدراعظم آزاد الجزایر

زمام اقتدار را بدست دارد. الجزایر بتاریخ ۸- اکتوبر ۱۹۶۲ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد.

اتحادشوروی

مرکز ماسکو، مساحت ۸۵۹۹۷۷۶ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۲۱۸۰۰۰۰۰۰ ولی نظر به تازه ترین احصاییه دوصد و بیست و پنج ملیون نفر میباشد، بیرق آن دارای رنگ سرخ است در قسمت بالایی (قریب زاویهٔ چپ) علامهٔ داس وچکش و یك ستارهٔ کوچکی برنگ زرد وجود دارد واحد پولی آن روبل جدید است (بنرخ رسمی معادل ۱۱ر۱ دالرامریکایی میشود).

حدود اربعه: جمهوریت سوسیالستی اتحادشوروی ازجمله کشور های بزرگ جهان است که قسمت شمالی آسیا و نصف ناحیهٔ شرقی اروپا را از قطب شمال تا بحیرهٔ سیاه احتوامیکند. درشمال آن بحرمنجمد شمالی واقع است از قسمت غربی بافنلیند بحیرهٔ بالتیك، پولند، چکوسلواکیا، هنگری وورومانیا همسرحد است، ازجنوب باورومانیا، بحیرهٔ سیاه، ترکیه، ایران، افغانستان، جمهوریت مردم چین، منگولیا وکوریا متصل میباشد که درشرق آن بحیرهٔ جاپان و بحیرهٔ اخوستك درقسمت شمال شرق آبنای بیرنگ آنرا ازالاسکامجزا میسازد درشمال غرب آن جزیره نمای کولرو بحیرهٔ سفید واقع است. اتحادشوروی دارای شانزده جمهوری خرد و بزرگ است که هرکدام تشکیلات حکومتی جداگانه داشته ومستقیماً تابع ادارهٔ مرکزی اند، بزرگترین جمهوریتهای آن اوکراین است که مرکز آن کیف میباشد.

اتحاد شوروی درماه سرطان ۱۳٤۲ برای نخستین بار توانست نخستین زن کیهان نورد (پیغله ترشکووا) رابفضای خارجی پرتاب کرده و بعداً موفقانه فرود آورد لسان رسمی اتحاد شوروی روسی است ولی لسانهای ایالتی ومحلی دیگر نیزرایج است دراکثر مناطق روسیهٔ آسیایی مسلمانان نیز نفوس آن مناطق راتشکیل میدهد بشاغلی لوینید برژنیف صدرهیأت رئیسهٔ شورا یعالی وبشاغلی خروسچف صدر اعظم اتحاد شوروی است. بین افغانستان واتحادشوروی ازسالها بدینطرف روابط سیاسی دوستانه وجود دارد، اتحادشوروی بتاریخ ۲٤-اکتوبر ۱۹٤۵ بعضویت ملل متحد شامل شد.

افریقای مرکزی

مرکز بانگوی، مساحت ۲۳۸۰۰۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۱۱۸۰۰۰۰ است که ازآنجمله ۶۰۰۰ نفر آن اروپایی اند بیرق آن طرف راست و چپ دارای دو بند زرد، دو بند سبز، دو بند سفید و دو بند آبی افقی است که درو سط یك بند سرخ افقی آنها را از هم مجزا ساخته و بطرف چپ بین بند آبی آن ستارهٔ سفید قرار دارد.

حدوداربعه: جمهوریت افریقای مرکزی یکی از کشورهای ماوراء بحار و مستعمرات سابق فرانسه در افریقای استوایی است که از شمال با چاد از شرق

با سودان از جنوب با کانگوی مرکزی (لیوپولدویل) و کانگوی (برازاویل) واز غرب باکامرون متصل است .

بتاریخ ۱۳ - اگست ۱۹۶۰ استقلال خود را بدست آورد و در ۲۰ سپتامبر همان‌سال عضو ملل‌متحد شد . رئیس جمهور آن داوید واکوست میباشد که‌در ۱۴ ماه اگست ۱۹۶۰ به این عهده انتخاب شد .

الماس و طلا از پیداوار مهم این منطقه است .

افریقای جنوبی :

مرکز پریتوریا و کپتاون ،مساحت ۴۷۲۳۵۹ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل‌متحد) ۱۶۱۲۲۰۰۰، بیرق آن دارای سه‌بند افقی نارنجی، سفیدوآبی است که‌میان بندسفید آن علایم بیرقهای مناطق مربوط به اتحادیهٔ افریقای جنوبی بنظر میخورد . واحد پولی آن رنداست (معادل ده‌شلنگ و ۱۰۰ سنت میباشد)

حدود اربعه : جمهوری اتحادیهٔ افریقای جنوبی یکی از کشورهای داخل حوزهٔ کامنویلت برتانیه است که‌قسمت‌جنوبی قارهٔ افریقارا احتوا میکند. مردم آنجارا سفیدپوستان‌وسیاه پوستان تشکیل میدهد، لسان انگلیسی و افریقای‌زبان‌رسمی آنکشور است ازچندیست که‌مسألهٔ تبعیض نژادی درآنجا اوضاع عمومی کشور را متشنج ساخته است که این‌روش باعکس‌العملهای شدید بعض دول افریقایی وآسیایی مواجه شده است. واکثراین‌دول‌روابط‌سیاسی وتجارتی خودرا باکشورمذکورقطع کرده‌اند رئیس دولت (گورنر جنرال) آن‌شاغلی چارلس روبتز سوارت میباشد که بتاریخ ۱۰ می ۱۹۶۱ به‌این عهده‌موظف شده است .

فروورد صدراعظم آنکشوراست که ازطرفداران جدی سیاست تبعیض نژادی آن سر زمین بشمار میرود . افریقای جنوبی بتاریخ ۷ نومبر ۱۹۴۵عضو ملل متحد شد .

اندونیزیا:

مرکز جاکارتا ، مساحت ۷۳۵۸۶۵ میل‌مربع ،نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۹۵۱۸۹۰۰۰ ، بیرق آن دارای‌دو بند افقی سرخ وسفید است .

واحد پولی روپیه اندونیزیایی میباشد(معادل دوسنت (امریکایی)

حدود اربعه: جمهوریت اندونیزیا (جزایر شرق الهندسابق)متشکل‌ازسه‌هزار جزایر خرد و بزرگ‌است که‌بطول ۶ درجهٔ شمالی و ده‌درجهٔ جنوبی در بحر هند بین‌سرزمین‌های نیوزیلند ،فلپاین وآسترلیا واقع است. بزرگترین‌جزایر این‌کشور جاوا ، سوماترا و بورنیوی است . اندونیزیا پس‌از تقریباً پنجصدسال اسارت هالیند در ۱۹۴۹ استقلال خودرا بدست‌آورد .

نود فیصد مردم آنجارامسلمانان تشکیل میدهد . متباقی اهالی آنجاکریستانها هندوها وبودایی‌ها اند . مردم اندونیزیا بالسنهٔ مختلف تکلم میکنند ولی لسان اندونیزیایی وبهاساز بان رسمی‌مردم راتشکیل‌میدهد.

دکتورسوکارنو یکی از انقلابیون و رهبران ملی آنکشور است که در ۱۶ دسامبر ۱۹۴۹ بحیث رئیس جمهور اندونیزیا انتخاب شد واخیراً در ۱۹۶۳ از طرف اسامبلهٔ ملی آنکشور بطور عمری بحیث رئیس جمهور اندونیزیا تثبیت شد. اندونیزیا در ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۰ بعضویت ملل متحد شامل گردید ، یکی از کشورهای بیطرف آسیایی است که افغانستان با اندونیزیا روابط دوستانه دارد. ادارهٔ ایریان غربی هم در سال ۱۹۶۳ به اندونیزیا تعلق گرفت .

ارجنتاین:

مرکز بوینس آیرس، مساحت ۱۰۷۲۷۰۰ میل مربع ، نفوس قرار (احصاییه ۱۹۶۰) ۲۰۰۰۹۰۰۰ ، بیرق دارای دو بند آبی کمرنگ و با یك منظرهٔ غروب آفتاب بین بند سفید آن مزین میباشد ، واحد پولی آن « پیسو » معادل هشت سنت امریکایی ، طرز حکومت آن جمهوری است.

حدود اربعه : ازطرف شمال با بولیویا ، ازشمال شرق با پاراگوای ، از شرق با برازیل ، یوروگوای و بحیرهٔ اتلانتیك وازغرب باچیلی محاط است نود فیصد مردم آن رومن کاتولیك وزبان رسمی آنجا هسپانوی میباشد . این کشور در بر اعظم امریکا واقع بوده واز جملهٔ کشور های امریکای لاتین است. بین افغانستان و این کشور روابط سیاسی قایم است . ارجنتاین بتاریخ ۲۴ - اکتوبر ۱۹۴۵ بحیث عضو موسسهٔ ملل متحد شامل شد.

استرالیا :

مرکز این براعظم کانبرا ومساحت آن ۲۹۷۴۵۸۱ میل مربع است . نفوس آن (قرار احصاییه ۱۹۶۲) ۱۰۶۰۳۹۳۶ ، بیرق آن دارای رنگ آبی است که شش ستاره سفید خرد و کلان در گوشه و کنار آن قرار دارد ، در گوشهٔ بالایی طرف چپ هشت خط متقاطع سرخ وسفید بشکل یك مستطیل آنرا مزین ساخته است . واحد پولی پوند آسترالیایی است .

آسترالیا متشکل از یك جزیرهٔ بزرگیست درقسمت جنوب شرق آسیا که با بحرهند واوقیانوس آرام محاط میباشد . نفوس این کشور را ازنظر پیروان مذاهب ، رومن کاتولیکها ، پرسبیتریان ، متودیستها وغیره تشکیل میدهد

آسترلیا یکی از کشورهای عضو کامنویلت برتانیه وعضو پیمان سیاتو میباشد . بناغلی وایسکونت د ، ال ، اسل گورنر جنرال آن کشور است که در ۱۹۶۲ رو یکار شده است روبرت ، جی منزیس صدراعظم آسترلیاست . آسترلیا بتاریخ اول نومبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد .

اسراییل :

مرکز یوروشلم ، مساحت ۷۹۹۳ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۲۲۰۳۳۰۰ میباشد واحد پولی پوند اسراییلی است .

حدود اربعه: جمهوری اسراییل در ۱۹۴۸ بمیان آمد درغرب آن بحیرهٔ مدیترانه در شمال لبنان وسوریه، درشرق اردنیه هاشمیه ودرجنوب آن جزیرهٔ نمای سینای مصری (جمهوریت عربی متحد) واقع بوده ودرجنوب غرب آن منطقهٔ (غازه جمهوریت عرب متحد) افتاده است.

اکثریت باشندهٔ آن جا را یهودیان تشکیل میدهد زبان مردم اسراییل عبری است.

این کشور سال ۱۹۴۸ باثر اقدامات دهشت افگنی تشکیل شد و یهودیان یك ملیون عرب فلسطین را بزور از وطن اصلی شان بدر راندند که اکنون اکثر شان بصورت مهاجر در منطقه غزه ازطرف ملل مختلف جهان حمایه میشوند.

افغانستان، کشورهای عربی ویکعده دیگر از دول جهان دولت پوشالی اسراییل را غیرقانونی میدانند واز همین لحاظ تاحال آنرا برسمیت نشناخته اند. اسراییل در ۱۱ ماه می ۱۹۴۹ عضو ملل متحد شد. در ۱۹۵۶ بکمك برتانیه وفرانسه به خاك مصر (جمهوریت عربی متحد) تجاوز کرد وفیصله های م،م را زیرپا نمود، ازهمین لحاظ بنام یکدولت متجاوز شهرت دارد.

اوکراین:

مرکز کیف، مساحت ۲۳۲۰۴۶ میل مربع، نفوس ۴۱۸۹۳۰۰۰ نفر است بیرق آن دارای یك بند افقی عریضتر و یك بند آسمانی رنگ است که در بین بند سرخ آن علامهٔ ستاره، داس وچکش قرار دارد.

حدود اربعه: درحصهٔ بحیره سیاه ازطرف غرب وجنوب غرب باپولیند، چکوسلواکیا هنگری ورومانیه همسرحد است.

هشتاد فیصد نفوس آنرا اوکراینی ها تشکیل میدهد قسمت شمالی بکو وینا در سال ۱۹۴۰ از رومانیه به اکراین تعلق گرفت، همچنان کریمی در ۲۷ فروری ۱۹۵۴ به اوکراین مربوط شد، اوکراین یکی از جمهوریت‌های آزاد و پر نفوس اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی است، دونیتز ذخایر سرشار زغال سنگ، آهن ودیگر فلزات را دار است که ۳۰ فیصد حوایج زغال سنگ، پنجاه فیصد آهن، ۴۸ فیصد فولاد و ۳۵ فیصد منگینز کشور را رفع میکند. صنایع کیمیاوی نیز دراین سرزمین ترقی کرده است.

اوکراین بتاریخ ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد.

اسپانیه:

مرکز مادرید، مساحت ۱۹۵۰۰۴ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۳۰۵۵۹۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند افقی سرخ، زرد و سرخ است که در وسط آن یکدسته از علایم اسلحهٔ آنکشور قرار دارد. واحد پولی آن کشور پسیتا میباشد.

حدود اربعه : اسپانیه اسماً یکدولت پادشاهی است که قسمت جزیره نمای غربی اروپا را احتوا میکند ، از غرب با پرتگال و بحر اتلانتیك از شمال بافرانسه و خلیج بیسکای واقع است که پیرنیس آنرا از فرانسه جدا میکند ، درشرق وجنوب اسپانیه بحر اتلانتیك و بحیرهٔ مدیترانه موقع دارد.

زبان مردم آنجا اسپانویست ، جنرال فرانسسکو فرانکو (متولد ۱۴ دسامبر ۱۷۹۳) بتاریخ ۹ آگست ۱۹۷۹ رویکار شد وفعلا ازحکومت ودولت ریاست میکند. اسپانیه در ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ عضوملل متحدشد.

اردنیه هاشمیه:

مرکز عمان ، مساحت ۳۷۵۰۰ میل مربع ونفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۶۹۰۰۰۰ نفر است. بیرق آن دارای سه بند افقی سیاه ، سفیدوسبز بود، ودر حصهٔ چپ آن مثلث سرخرنگ که باستارهٔ سفید مزین میباشد بنظر میخورد واحد پولی دینار اردنی است .

حدود اربعه : از شمال باسوریه از شرق باعراق از شرق وجنوب باعربستان سعودی و ازغرب بااسراییل محاطاست .

اکثریت باشندگان آنجا را عربها دربرمیگیرد و مردم این کشور بزبان عربی تکلم میکنند. درمکاتب آنجا انگلیسی هم تدریس میشود. طرز حکومت آن شاهی مشروط است که اعلیحضرت ملك حسین (متولد ۱۴ نومبر۱۹۳۵) در ۲ماه می ۱۹۵۲ پادشاه شد .

اردنیه هاشمیه در ۱۴ دسامبر۱۹۵۵ عضوملل‌متحد شد .

اکوادور:

مرکز کویتو، مساحت ۱۱۶۲۷۰ میل‌مربع ، نفوس (قرار احصاییه۱۹۶۱ ملل متحد) ۴۴۵۰۰۰۰ میل‌مربع ، بیرق دارای یك‌بند زردپهن دربالا و بایك بندسرخ وآبی باریك در مرکز وحصهٔ زیرین مزین بوده و دروسط بیرق علامهٔ مشخصهٔ بنظر میخورد .

واحدپولی آن سکر است .

حدود اربعه ، اکوادور درقسمت شمالی ساحل پاسفیك واقع امریکای جنوبی موقع دارد. از طرف شمال به‌کولمبیا واز شرق وجنوب باپیرو محاط است. طرز حکومت آن جمهوریست.

رومن کاتولیك دراین کشور سرآمدتمام‌مذاهب‌است مردم آنجا بزبان هسپانوی متکلم اند. باشندگان آنجا مرکب از هندیان رسفید پوستان‌میباشد .

شاغلی کارلوس جولیو اروزیمنامونروی بتاریخ ۸ نومبر۱۹۶۱ بایك کودتای نظامی قدرت را بدست آورد. اکوادور در ۲۱ماه دسامبر۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد پذیرفته شده‌است .

السلوادور ،

مرکز سانسلوادور ، مساحت ۸۲۵۹میل مربع ، نفوس ۲۵۰۱۰۰۰ ، بیرق آن دارای سه بند افقی آبی، سفید و آبی است که بین بند سفیدآن علامهٔ مخصوص قرار دارد .

واحد پولی آن کولون (معادل ۴۰ سنت امریکایی است) .

حدود اربعه، السلوادور خردترین جمهوری ازجمله شش کشور امریکای وسطی یاامریکا مرکزی میباشد که ازطرف غرب باگواتیمالا ازشمال و شرق باهاندوراس و گلف فونسکا و از جنوب باخط ساحلی پاسفیك (بفاصلهٔ ۱۶۰میل) محاط است .

مردم آن به لسان هسپانوی متکلم بوده و پیروی مذهب رومن کاتولیك میباشد.

بناغلی جولیو ادالبرتو ریورا باثر یك کودتای نظامی در۲۹ ماه اپریل۱۹۶۲ بحیث رئیس آنکشور رویکار شد .

السلوادور در ۲۴ ماه اکتوبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شده است .

امریکا :

مرکزواشنگتن، مساحت ۹۳۶۳۳۸۷ کیلومترمربع، نفوس آن(قراراحصائیه ماه اگست ۱۹۶۲) ۱۸۷۰۰۰۰۰۰ نفراست . بیرق آن دارای هفت بند سرخ و شش بند سفید افقی است که درگوشهٔ بالایی طرف چپ آن یك مربع آبیرنگ قرارداشته ودر بین آن پنجاه ستاره برنگ سفید جلب نظرمیکند ، واحد پولی دالر (یکصد سنت معادل یکدالرمیشود .)

حدوداربعه : اضلاع متحد امریکاحصهٔ بزرگ امریکای شمالی را تشکیل میدهد که ازشمال با دومینیون کانادا ازشرق با اوقیانوس پاسفیك از جنوب با خلیج مکسیکو ومکسیکو وازغرب بابحراتلانتیك محاط است .

اضلاع متحد امریکا دارای ۵۲ - ایالت است که هرکدام دارای تشکیلات ملکیه جداگانه بوده ودررأس هرایالت یکنفرگورنرقراردارد که همه تابع ادارهٔ مرکزی اند.

امریکابعد ازجنگ عمومی اول قدرت بیشتری رادرساحه های مختلف بدست آورده وفعلاً مقام یکی ازدو نیروی درجهٔ اول جهان راحایز بوده ودررأس بلاك غرب قراردارد . درامریکادوحزب قدرت بیشتری را داراست که این احزاب عبارتند ازجمهوری خواهان و دیموکراتها .

بناغلی جان کنیدی رئیس جمهورفعلی امریکا (متولد ۲۹ می۱۹۱۷) مربوط بحزب دیموکرات ویکی ازسناتورهای سابق امریکاست که درانتخابات سه سال قبل به تاریخ (۸ نومبر ۱۹۶۰) بحیث رئیس جمهورآنکشوربرگزیده شد .

نیویارك که یکی ازایالات بزرگ این کشوراست مرکزموسسهٔ ملل متحد بوده وآسمانخراشهای آن موجب تعجب تازه واردان میشود .

اضلاع متحد امریکا بتاریخ ٢٤ ـ اکتوبر ١٩٤٥ بعضویت ملل متحد شامل شد. لسان رسمی مردم این کشور انگلیسی است ولی بعضاً السنهٔ محلی دیگر نیز مورد استعمال قرار دارد. از دیر زمانیست که بین افغانستان و امریکا روابط سیاسی دوستانه برقرار میباشد.

ایران :

مرکز تهران، مساحت ٦٢٨٠٦٠ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١ ملل متحد) ٢٠٦٧٨٠٠٠ ـ بیرق آن دارای سه بند افقی سبز، سفید و سرخ است که در وسط آن شیر طلایی رنگی شمشیر بدست با اشعه خرشید بنظر میرسد. واحد پولی ریال (معادل یکصد دینار) میباشد.

حدود اربعه: شهنشاهی ایران از شمال به اتحاد شوروی و بحیرهٔ کسپین از شرق به افغانستان و پښتونستان از جنوب با خلیج فارس و عمان و از غرب با عراق و ترکیه همسایه است.

اهالی ایران مسلمان اند و زبان اکثریت مردم آنجا فارسی است که برسم الخط عربی نوشته میشود.

ایران یکی از کشورهای عضو پیمان مرکزی است که بتاریخ ٢٤ ـ اکتوبر ١٩٤٥ بعضویت ملل متحد پذیرفته شده است.

طرز حکومت آن شاهی مشروط است که اعلیحضرت محمد رضاشاه پهلوی در رأس دولت ایران قرار دارد، صدراعظم ایران بشاغلی اسد الله علم منسوب بحزب مردم میباشد.

ایران از چندی بست تحت قیادت شهنشاه آنکشور بیك سلسله اصلاحات اراضی دست زده است. افغانستان با ایران روابط حسنهٔ دوستانه دارد.

ایتالیا :

مرکز روم مساحت ١١٦٣٧٢ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١) ٥٠٤٦٣٧٦٢ ـ بیرق دارای سه بند عمودی سبز، سفید و سرخ است. واحد پولی لیره ایتالوی (معادل ١٦ سنت امریکایی).

حدود اربعه: از طرف شمال با سویس از شرق با یوگوسلاویا و بحیره ادریاتیك از جنوب و جنوب غرب با بحیرهٔ مدیترانه و از طرف غرب با فرانسه و بحیرهٔ لوکرومین محاط است. رومن کاتولیك مذهب اکثریت را تشکیل میدهد.

ایتالیا بسال ١٩٥٧ عضو بازار مشترك اروپا شد، یکی از اعضای پیمان ناتو ست. ایتالیا یك مملکت صناعتی است که بتاریخ ١٤ دسامبر ١٩٥٥ عضو ملل متحد شد.

بین افغانستان و ایتالیا روابط سیاسی قایم است، طرز حکومت آن جمهوریست لسان رسمی مردم آنجا ایتالوی است.

آستریا :

مرکز ویانا، مساحت ٣٢٣٧٦ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١) ٧٠٦٧٠٠٠

بیرق آن دارای سه بند افقی سرخ ، سفید وسرخ است که در وسط بند سفید آن علامهٔ مخصوص قراردارد .

واحد پولی آن شیلنگ اتریشی است ، (معادل یکصد گروشن) طرز حکومت جمهوری است ، مردم آن پیروی مذهب رومن کاتولیك بوده و لسان رسمی آن آلمانی است . یك کشور بیطرف میباشد .

حدود اربعه : آستریا در مرکز یوروپ واقع بوده ازغرب باسویس و لیشتنستین از زاویهٔ شمال غرب با خلیج کانستنس ، از جنوب با سویس وسلسله آلپ و ایالت ونیزیای ایتالیا (اکنون تیرول جنوبی سر زمین قدیمی آستریا را در بر میگیرد) کوههای کامنیك و حصهٔ از جبال دولومیت ، یوگوسلاویا وکوههای کاراوانکا از شمال با باوریا (جمهوریت فدرالی آلمان) از شمال غرب باچکوسلواکیا ، از از شرق و جنوب شرق با هنگری محاط است .

رئیس جمهور فعلی اتریش بنا غلی ادولف شریف است که بتاریخ ۲۰ اپریل ۱۸۹۰ متولد شده و بتاریخ ۵ می ۱۹۵۷ بحیث رئیس جمهور اتریش انتخاب شد ، وی بعد از ختم دورهٔ اول ریاست جمهوری در سال ۱۹۶۳ مجدداً بحیث رئیس جمهور آستریا (اتریش) انتخاب شد .

آستریا در ١٤ دسامبر ۱۹۵۵ بعضویت موسسهٔ ملل متحد داخل شد .

آلمان غربی :

مرکز بن ،مساحت ۹۵۹۳۱ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه حکومتی ۱۹۶۱) ٥٦١٧٢٠٠٠ نفر ، بیرق آن دارای بند های افقی طلایی ، سرخ و سیاه است واحد پولی مارك آلمانی .

حدود اربعه : بعد از جنگ عمومی دوم ، آلمان غربی در ۲۳ می ۱۹۵۹ مجدداً آزاد شد ، از طرف شمال به دنمارك و بحیرهٔ شمال از جنوب به آستریا و سویس از شرق به آلمان شرقی از غرب بهالیند ، بلجیم و فرانسه محاط است جمهوریت اتحادی آلمان عضو پیمان اتلانتیك شمالی بوده و یکی از اعضای عمدهٔ بلاك غرب و عضو اتحادیه زغال و فولاد اروپاست .

رئیس جمهور آنها نریش لوبکه است که در اول جولایی ۱۹۵۹ به این عمده انتخاب شد. اهالی آنرا کاتولیکها و پرتستانتها تشکیل میدهد وزبان مردم آنجا آلمانی است

آلمان شرقی :

مرکز برلین شرقی، مساحت ٤١٦٤٥ میل مربع و نفوس آن (قراراحصاییهٔ ۱۹۶۰ ملل متحد) ۱۷۲٤۱۰۰۰ نفر است ، بیرق آن دارای سه بندافقی طلایی،سرخ و سیاه و منقش بـا چکـش میبا شـد . واحد پولی مارك آلمان شرقی است .

حدود اربعه : جمهوریت دموکراتیك آلمان از طرف شمال به بحیرهٔ بالتیك از شرق

به پولیند و چکوسلواکیا از جنوب به آستریا و از غرب به آلمان غربی متصل است.

این جمهوریت بتاریخ ۷ ـ اکتوبر ۱۹۴۹ تشکیل گردید .

رئیس جمهور آن گروتوال و صدراعظم آن والتر اولبریخت است .

آیسلیند :

مرکز ریک جاویک ، مساحت ۳۹۷۵۸ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۷۹۰۰۰ ، بیرق دارای رنگ آبی مزین با صلیب سرخ و سفید ، واحد پولی «کرونا» .

جمهوریت آیسلند که دارای چشمهای سرشار وگرم است یکی از جزایر مشهور واقع اتلانتیک شمالی است ، سابقاً تحت تصرف ناروی بود ، موقعیکه در ۱۸۱۴ ناروی از دنمارك مجزا شد ، آیسلیند تحت ادارهٔ دنمارك باقیماند، ولی در ۱۷ جون ۱۹۴۴ بحیث یك جمهوری آزاد بمیان آمد .

رئیس جمهور این کشور اسجیر اسجیر سن است که در ۲۹ ماه جون ۱۹۵۲ به این عهده برگزیده شده است .

لسان آیسلندی بهمان شکل خالص خود تاحال ورد زبان هااست همچنان مردم آن بزبان انگلیسی متکلم اند . ایوا بخلیکان لوتران کلیسای رسمی آنجاست ولی مذاهب در این کشور آزاد است .

آیسلند بتاریخ ۱۹ نومبر ۱۹۴۶ بعضویت ملل متحد پذیرفته شده است .

آیرلند :

مرکز دبلن، مساحت ۲۷۱۳۶ میل مربع ، نفوس (قراراحصاییه۱۹۶۱) ۲۸۱۵۰۰۰ بیرق آن دارای سه بند عمودی سبز ، سفید و نارنجی است ، واحد پولی پوند آیرلندی (معادل ۲.۸۰ دالر امریکایی).

حدود اربعه : جریدهٔ آیرلند در بحر اتلانتیك واقع است که از شرق بحیرهٔ آیرلند وکانال شمال و از طرف جنوب شرق کانال جارج آنرا از سرزمین انگلستان مجزا ساخته است .

طرز حکومت آن جمهوریست ، نود فیصد مردمان آنجا را پیروان رومن کاتولیك تشکیل میدهد ، زبان آیرلندی در تمام مکاتب آنجا تدریس میشود .

آیرلیند بتاریخ ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ عضو ملل متحد شد .

برتانیه :

مرکز لندن ، مساحت ۹۴۵۱۱ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۵۲۶۷۵۰۹۴ ، بیرق آن یونین جك که رنگ آن آبی وخطوط متقاطع سفید وسرخ درچهار طرف مثلثات آبی را تشکیل داده واز تشکل آن یك بیرق مستطیل شکل بوجود آمده است .

واحد پولی پوند انگلیسی (معادل ۲ دالر و ۸۰ سنت امریکایی)
حدود اربعه : امپراتوری بریتانیای کبیرو آیرلند شمالی مناطق انگلستان، والس سکاتلند و آیرلند شمالی را دربر میگیرد . این مملکت درزاویه شمال غرب اروپا واقع است که در شمال وغرب آن بحر اتلانتیك شمالی (او قیانوس اتلس) درشرق بحیره شمال واقع بوده وکانال انگلیس آنرا ازسرزمینهای اصلی در ناحیهٔ جنوب مجزا میسازد وآبنای دوور بعرض ۲۱ میل آن را ازفرانسهٔ جدامیکند .رژیم انگلستان شاهی مشروطه بوده وحکومت باساس انتخابات پارلمانی بوجود میآید ، دررأس دولت ملکهٔ الیزابت دوم قراردارد درانگلستان فعلاً احزاب محافظه کاروکارگر نفوذ وقدرت بیشتر را بدست دارند شاغلی میکمیلن صدراعظم موجودهٔ برتانیه مربوط بحزب محافظه کار است . انگلستان تاقبل ازجنگ عمومی دوم قدرت درجهٔ اول جهان غرب بشمار میرفت واکنون نیز ازجملهٔ اعضای قوی بلاك غرب محسوب شده وسردستهٔ کشورهای حوزهٔ کامنویلت برتانیه است. شمول انگلستان دربازار مشترك اوروپا تاحال تحقق نپذیرفته است ولی انگلستان وطرفدارانش میکوشند با وجود مخالفتهای فرانسه ، دربازار مشترك اروپا شامل شود ، زبان رسمی کشور انگلیسی است .

لندن که یکی از شهرهای بزرگ جهانست دارای ٤٤٣٤٥٥ ـ اکر مساحهٔ و ۸۱۷۱۹۰۲ نفوس است ، بین افغانستان وانگلستان روابط سیاسی قایم است .
انگلستان بتاریخ ۲٤ـ اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل متحد شامل شد .

برازیل :

مرکز آن برازیلیا، مساحت ۳۲۸٦۲۷۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییهٔ ۱۹٦۰) ۷۰۷۹۹۰۰۰، بیرق آن دارای رنگ سبز با ۲۱ ستاره و منظره یك مهتاب برنگ آبی در داخل یك چوکات زرد مزین است . که در مرکز آن یك الماس طلایی رنگ قرار دارد . واحد پولی آن « کروزیرو » است که از قرار نرخ آزاد تقریباً معادل ۵ سنت امریکایی میشود .

برازیل ازلحاظ داشتن طوایف مختلف ، ساحه و نفوس از بزرگترین کشورهای امریکای جنوبی است .

حدود اربعه : ازشمال بهوینزویلا وگیانای آلمانی، برتانوی وفرانسوی، ازشرق بابحیرهٔ اتلانتیك، ازجنوب بایوروگوای،ارجنتاین وپاراگوای ، از غرب بابولویا پیرو وکولمبیا محاط است .

طرز حکومت آن جمهوری است وافغانستان بابرازیل روابط سیاسی دارد . یك کشور کاتولیکی بوده ولسان رسمی آن «پورچگیز» است . برازیل در ۲٤ـ اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت موسسهٔ ملل متحد پذیرفته شد .

بلغاریا :

مرکز صوفیه، مساحت ۴۲۷۹۶ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰ ملل متحد) ۷۸۶۷۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند افقی سفید ، سبز وسرخ میباشد، واحد پولی آن «لیو» است .

حدود اربعه : از شمال به رومانیه ازغرب به یوگوسلاویا ، ازجنوب به یونان ازشرق بابحیرهٔ سیاه وازجنوب شرق باترکیه متصل است .

طرز حکومت آن جمهوری سوسیالستی است، بین افغانستان و بلغاریه مناسبات سیاسی قایم است . مذهب ارتودوکس شرقی درآنجا معمول میباشد درجملهٔ نفوس مجموعی آن ۷۵۰۰۰۰ نفرمسلمان شامل است، لسان بلغاری یکزبان سلاونیک میباشد بلغاریه در۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ بحیث عضو ملل متحد شامل شد .

برما :

مرکز رنگون ، مساحت ۲۶۱۷۸۹ میل مربع، نفوس واحصاییهٔ ۱۹۶۱ ملل متحد) ۲۱۵۲۷۰۰۰ بیرق آن رنگ سرخ داشته ودرگوشهٔ بالایی طرف چپ آن یک مستطیل آبی سیاه رنگ باپنج نقطهٔ سفید ستاره‌ها قرار دارد واحد پولی آن «کیات» است (معادل یکصد پیاز، مساوی ۲۱ سنت امریکایی) اتحادیهٔ برماجمهوریست، افغانستان بااین کشور آسیایی مناسبات سیاسی راقایم کرده است .

حدود اربعه : اتحادیهٔ برما درقست غربی هند وچین سابق موقع دارد ازشمال باجمهوریت مردم چین ، ازشرق باچین، لاوس وتایلند ازجنوب به خلیج بنگال ازغرب به آسام هند، پاکستان وخلیج بنگال متصل است .

برما بتاریخ ٤ جون ۱۹٤۸ ازحوزهٔ کامنویلت برتانیه خارج و بحیث پنجا و هشتمین عضو سازمان ملل متحد پذیرفته‌شد .

برمایک کشور بیطرف بوده وجنرال نیوین رئیس شورای انقلابی ورئیس دولت برماست .

باشندگان آن بیشتر ازنسل ونژاد مغل‌اند که‌درآن طوایف تایز، بست، مالایز چینیها ودیگر اقوام آسیای شرقی داخل است .

مردم برما تقریباً باسه چهار زبان مختلف قومی کشورتکلم میکنند ولی یک‌ملت واحد را تشکیل داده‌اند، زبان درملیت شان تاثیری ندارد، دراین اواخر آموزش زبان انگلیسی نیز قوت گرفته است ، ۹۰ فیصدمردم آن پیروی مذهب بویزم اند . برما در۱۹ـ اپریل ۱۹٤۸ عضوملل‌متحدشد .

بلجیم :

مرکز بروسل ،مساحت ۱۱۷۷۵ میل‌مربع، نفوس (قراراحصاییه ۱۹۶۰) ۹۱۵۳۰۰۰ بیرق آن دارای سه بند عمودی سیاه زرد وسرخ است، واحد پولی آن فرانک است (معادل دوسنت امریکایی) .

حدود اربعه: از طرف شمال بههالیند و بحیرۀ شمال از شرق به آلمان و لکسمبرک از جنوب بفرانسه و از غرب به فرانسه و بحیرۀ شمال متصل است طرز حکومت آن شاهی است این کشور شامل بلاك غرب وعضو پیمان اتلا نتیك شمالی وعضو بازار مشترك اروپای غربی است مردم آن بیشتر رومن کاتولیك اند، فرانسوی و آلمانی زبان رسمی این کشور است. افغانستان با این کشور روابط سیاسی دارد اعلیحضرت بودوین پادشاه بلژیك است باجیم در ۲۷ دسامبر ۱۹٤٥ بحیث عضو موسسه ملل متحد شامل شد.

بوروندی.

مرکز یوسمبورا، مساحت ۱۰۷٤٤ میل مربع، نفوس قراراحصاییه (۱۹٦۰ ملل متحد) ۲۵۰۰۰۰۰، بیرق آن رنگ سرخ سفید وسبز داشته وبایك دهل مزین میباشد.

پادشاهی بوروندی حصۀ از خاك سابق تحت قیومت بلجیم است که قبلاً بنام روندا- یوروندی یاد میشد ولی بتاریخ ١٤ جولایی ١٩٦٢ ـ آزاد شد و بنام بوروندی موسوم گردید.

حدوداربعه: بوروندی در شرق افریقای مرکزی واقع بوده و بطرف شمال آن یوگندا جانب شرق آن تانگانیکا و بهسمت غرب آن جمهوریت کانگوی مرکزی (لیو پولدویل) واقع است.

کشور بوروندی در ماه سپتامبر ۱۹٦۲ بعضویت ملل متحد شامل شد.

بهوتان:

مرکز پونخا، مساحت ۱۸۰۰۰ میل مربع، نفوس ۷۰۰۰۰۰ـ پادشاهی بهوتان یك مملکت کوچك وآزاد است که در ناحیه شرقی همالیا بین تبت در شمال، بنگال درغرب، آسام درجنوب وسیکم درغرب آن موقع دارد، ازشرق بغرب ۹۰ میل طول داشته وفراخترین ساحۀ آن نود میل است، باشندگان آن مغل و بودیزم اند، اقتصادیات آن متکی بزراعت بوده وعمده ترین محصولات آن برنج، غله هندی، موم تکه، چوری و فیل میباشد، حکمران این پادشاهی مهاراجه جیگمی دورجی وان چوك است

بولویا:

مرکز سکر، نشیمنگاه حکومت مرکزی لاپاز است مساحت ٤١٦٠٤٠ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۰) ۳٤٦۲۰۰۰ـ بیرق آن دارای سه تیر افقی ومزین بارنگ های سرخ زرد وسبز است واحد پولی آن «بولیویانو» است، طرز حکومت آن جمهوریست.

حدود اربعه: بولویا ازغرب باچیلی وپیرو، ازشمال وشرق به برازیل، از شرق به پراگوای واز جنوب به ارجنتاین محاط است.

بولویا یکی ازکشورهای امریکای لاتین است. مردم آن رومن کاتولیك اند،

زبان رسمی کشور هسپانوی ست . بولویا بتاریخ ١٤ نومبر ١٩٤٥ عضو موسسهٔ ملل متحد شد .

پاراگوای:

مرکز اسونشن، مساحت ١٥٧٠٠٠ میل‌مربع ، نفوس (نظر به‌احصاییه١٩٦١) ١٨١٢٠٠٠، بیرق دارای سه‌بند افقی سرخ، سفید وآبی است که‌نشان رسمی کشور میان بند سفید آن قرار دارد. واحد پولی گوارانی (معادل ٨سنت امریکایی .)

حدود اربعه: پارگوای از جمله کشور های امریکای جنوبی است که‌از شمال با بالیویا وبرازیل ازشرق بابرازیل وارجنتاین ازجنوب‌هم با ارجنتاین وازغرب با ارجنتاین وبولویا متصل است .

مردم آن رومن‌کاتولیك بوده وبزبان هسپانوی متکلم‌اند ولی‌مردم پارگوای، باگوارانی هم که‌یکی اززبانهای هندی قدیم است تکلم میکنند.

رئیس جمهور آن‌جنرال الفردو ستر ویزنر است که در١١جولایی ١٩٥٤ انتخاب ودر١٩٥٨ مجدداً به‌عهده ریاست جمهوری برگزیده شد. پارگورای در٢٤ ـ اکتوبر ١٩٤٥ عضو ملل متحد شد .

پاکستان:

مرکز راولپندی، مساحت علاقه های تحت ادارهٔ پاکستان ٣٦٤٧٣٧ میل مربع نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١) ٩٣٨١٢٠٦٠ نفراست، بیرق آن دارای دورنگ سبز وسپید میباشد که‌قسمت زیاد آنرا یك‌مربع سبزرنگ ویك‌قسمت‌کم آنرا یك‌بند عمودی سفید تشکیل میدهد که بین مربع سبز آن یك هلال وستاره سفید قرا دارد .

حدود اربعه: پاکستان بعد از تقسیم نیم قارهٔ هند در ١٤ ـ آگست ١٩٤٧ بمیان آمد .

این کشور بدوناحیه‌پاکستان‌شرقی وغربی تقسیم شده است، نفوس وساحهٔ آن‌تا حال مورد اختلاف است .

٨٦ فیصد نفوس پاکستان‌را مسلمانان ومتباقی‌را هندوان، مسیحیان، پارسیان بودائیهاوغیره تشکیل‌میدهد،اردووبنگالی‌زبان‌ملی وانگلیسی‌زبان رسمی کشوراست پاکستان عضو پیمان سیتو وپیمان مرکزیست،طرز حکومت آن جمهوریست که جنرال محمدایوب دررأس آن قرار دارد .

بعد ازقطع روابط‌سیاسی بین‌افغانستان وپاکستان روی موضوع‌مورد اختلاف طرفین یعنی موضوع پښتونستان که درماه سنبله ١٣٤٠ صورت گرفت باثر مساعی جمیلهٔ شهنشاه ایران درماه جوزا ١٣٤٢ روابط سیاسی هردو کشور مجدداً استقرار یافت. پاکستان در٣٠ سپتامبر ١٩٤٧ عضو ملل متحد شده است .

پانامه:

مرکز پانامه، مساحت ۲۸۵ ۷۶ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۰۸۴۰۰۰، بیرق دارای چهار مربع است که دو ی آن سفید یکی آبی و دیگر ش سرخ رنگ میباشد.

بین مربع سفید ستارهٔ آبی و بین مربع سفید دیگر ستارهٔ سرخی قرار دارد.

واحد پول بالبوا (معادل یکدالر امریکایی)

حدود اربعه: در ناحیه مرکزی امریکای جنوبی واقع است از شرق و جنوب با کولمبیا از غرب و شمال باکوستاریکا محاط است.

مردم آن غالباً رومن کاتولیک اند، زبان رسمی هسپانوی ست. پانامه در ۳ نومبر ۱۹۰۳ از سلطه کولمبیا آزاد شد. رئیس جمهور آن دکتور روبرتو، اف، چیاری ست که در ۸ می ۱۹۶۰ به این عهده انتخاب شد. پانامه در ۱۳ نومبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد

پرتگال:

مرکز لزبن، مساحت ۳۵۴۶۶ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۹۱۴۶۰۰۰، بیرق آن دارای بندهای سبز وسرخ عمودی است که یکدسته علایم مخصوص دروسط آن قرار دارد واحد پولی آن اسکودو میباشد.

حدود اربعه: پرتگال قسمت غربی جزیره نمای ایبریان رادرارو یا احتوا میکند که طرف شمال وشرق آن هسپانیه وطرف جنوب وغرب آن بحیرهٔ اتلانتیک موقع دارد. رومن کاتولیک دراین کشور پیروان زیاد داشته ودیگر مذاهب هم آزاد است پرتگال یکی از اعضای پیمان ناتوست. انگولا منطقهٔ واقع غرب افریقا از مستعمرات قدیم پرتگالی است که اکنون مردم آن درراه آزادی خود مبارزه دارند.

همچنان موزمبیق پرتگالی درشرق افریقا، جزایر کپ ورد در شمال اتلانتیک گینی پرتگالی واقع ساحل غرب افریقا بین سینگال وگینی، جزایر سانتوم در ساحل غرب افریقا، ماکاو وتیمور پرتگالی درحصهٔ شرق جزیره ملایا از مستعمرات آنست که تاحال آزاد نشده است. زبان مردم پرتگالی است امیرادمیرال امریکو آرتوماس رئیس جمهور آنکشور در ۹ جون ۱۹۵۸ انتخاب شد انتوینود اولیویرا سالازار صدر اعظم پرتگال است. پرتگال در ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ عضو ملل متحد شد.

پولیند

مرکز وارسا، مساحت ۱۲۰۳۵۵ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۲۹۹۶۵۰۰۰، بیرق دارای دوبند افقی سفید وسرخ، واحد پولی زلوتی.

حدود اربعه: یکی از جمهوریتهای سوسیالستی اروپای مرکزیست که از

شمال بابحیرهٔ بالتیك ازشرق باپروسیا ولتوانیا (خاکهای مربوط بهاتحاد شوروی) ازجنوب باچکو سلوا کیا وازغرب باآلمان شرقی (جمهوریت دیموکراتیك آلمان) رومن کاتولیك پیروان زیاددارد .

پولیند در۲٤ ـ اکتوبر ۱۹٤٥ عضو ملل متحدشد . الکسندر زودسکی رئیس شورای دولت وجوزف سیرانکویچ صدراعظم پولیند میباشد .

پیرو

مرکز لیما ، مساحت ۵۱٤۰۵۹ میل‌مربع ، نفوس (قرار احصائیه ۱۹۶۱) ۱۰۳۶۵۰۰۰ ، بیرق دارای سه‌بند عمودی سرخ ، سفید، سرخ است که‌علایم‌حربی بین بند سفید آن قرار دارد ، واحدپولی آن سول است .

حدوداربعه: پیرو درساحل پاسفیك امریکای جنوبی واقع است که‌ازشمال بااکوادور از شمال شرق و غربی باکولمبیا و برازیل وازجنوب شرق بابولیویا متصل است .

هرچند مذاهب دراین کشور آزاد است ولی رومن کاتولیك پیروان زیاد دارد٤۷فیصد مردم آن هندیان ومتباقی‌ازازسلسله‌اقوام‌هسپانوی ویامستیسزوها میباشد که عدهٔ از نیگروها ، چینی‌ها وجاپانیها نیز بود وباش دایمی دارند . هسپانوی‌سان رسمی مردم است ولی هندیان آنجا بیشتر بزبان کویچاویا ایمارا تکلم‌میکنند .

پیرو بتاریخ ۲۱ ـ اکتوبر ۱۹٤٥ عضو ملل متحد شد

فعلا در پیرو قدرت اداری کشور بدست شورای نظامی است که بتاریخ ۱۸ جولائی ۱۹۶۲ اقتدار را بدست گرفته است وجنرال نیکولاس ، ال لوپیز بحیث صدراعظم پیرو اجرای وظیفه میدارد .

تانگانیکا

مرکز دار سلام ، مساحت ۳۶۲۶۸۸ میل‌مربع ، نفوس اقرار احصائیه ۱۹۶۱ ملل متحد ۹٤۰٤۰۰۰ ، بیرق‌آن دارای سه‌بندافقی‌سبز،سیاه وسبزمیباشد که‌بادوخط طلایی باریك ازهمدیگر مجزا شده‌است .

حدود اربعه : یکی ازسرزمینهای سابق تحت قیمومت برتانیه واقع در افریقای شرقی است که‌عضو جامعهٔ کامنویلت میباشد تانگانیکا ازشمال بایوگندا و کینیا ازشرق بابحرهند ازجنوب باموزمبیق، رودیشیای شمالی ونیاسالیند واز غرب باجمهوریت کانگو (لیوپولدویل) متصل است . از جمله نفوس آنها ۲۰۰۰۰۰ آسیایی وعرب و۲۳۰۰۰ـاروپایی دراین سرزمین زندگی میکنند .

تانگانیکا در۹ دسامبر ۱۹۶۱، آزادشد وبتاریخ ۱٤ دسامبر ۱۹۶۱ بعضویت موسسهٔ ملل‌متحد شامل گردید ،پنبه، قهوه ،الماس ،طلا، نمك، ازپیدا وارعمدهٔ این

کشور است بتاریخ ۳۱ می ۱۹۶۲ رژیم جمهوری درآن کشور اعلام شد وشاغلی نأیردی رهبر ملی آنکشور فعلا زمام اقتدار را بدست دارد .

ترکیه

مرکز انقره ، مساحت ۲۹۶۵۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۲۸۶۰۲۰۰۰، بیرق آن دارای رنگ سرخ است که دروسط آن یك هلال وستارهٔ سفید جادارد . واحد پولی لیرهٔ ترکی است (معادل یکصد پیاستر) .

حدود اربعه : قسمت ترکیه اروپایی ازشمال بابلغاریه از غرب بایونان و بحیرهٔ ایجین ازشرق با بحیره سیاه محاط بوده وازقسمت ترکیه آسیایی ذریعهٔ آبنای باسفورس جدا میشود ، قسمت ترکیهٔ آسیایی از غرب با بحیرهٔ ایجین از جنوب باایجین ،مدیترانه،سوریه ، جمهوریت عربی‌متحد وعراق ازشمال بابحیره سیاه و از شرق هم با بحیرهٔ سیاه واتحاد شوروی وایران متصل است جزیرهٔ قبرس بفاصله ۴۳ میل در قسمت جنوبی ترکیه دربحیرهٔ مدیترانه واقع است . نود هشت فیصد نفوس ترکیه رامسلمانان تشکیل میدهد ، ترکیه عضو پیمان ناتو وپیمان سنتو است علاوتاً درترکیه بشمول یونان و یوگوسلاویا ازجمله اعضای گروپ دفاعی بالقان است ، همچنان در مارچ ۱۹۵۹ یك معاهدهٔ دفاعی راباامریکا امضا کرده است ، افغانستان باترکیه روابط سیاسی دارد . شاغلی جمال گورسل رئیس جمهور وشاغلی عصمت انینو صدر اعظم آنکشور است ، ترکیه در۲۴ - اکتوبر ۹۴۵، عضو ملل متحد شد، زبان مردم آنجاترکی است .

ترینیداد

مرکز پورت‌آف سپین ، مساحت ۱۸۶۴ میل مربع ،نفوس (قرار احصاییه۱۹۶۱) ۸۵۹۰۰۰ نفراست .

حدود اربعه : ترینیداد یکی ازمناطق جنوبی‌غرب الهنداست که‌در ساحل‌شمالی امریکای جنوبی واقعست . جزیره توباگو که ۱۱۶ میل‌مربع ساحه دارد نیزازمرکز ترینیداد اداره میشود .

ترینیداد وتوباگو بتاریخ ۳۱ - اگست ۱۹۶۲ استقلال کامل خودرا در داخل جامعهٔ کامنو یلت برتانیه‌بدست‌آورد .

تجارت عمده و بیشتر آن باکانادا و برتانیه است ، محصولات مهم‌آن پترول واسفلت ، شکروکاکاواست شاغلی‌سرسولومون هوچوی گورنرجنرال‌این‌کشورمیباشد که بتاریخ ۳۱- اگست‌رویکار شد،شاغلی اریك، ای‌ویلیمز صدراعظم ترینیداداست.

ترینیداد وتوبو گو بتاریخ ۱۸ سپتامبر۱۹۶۳ بعضویت ملل متحد شامل شد .

تونس

مرکز تونس ، مساحت ۵۸۰۰۰ میل‌مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۴۱۶۸۰۰۰ ، بیرق‌آن‌دارای‌رنگ‌سرخ است که‌دروسط آن دایرهٔ سفیدی‌منقش

بایك هلال وستا ره سرخ است . واحد پولی دینار تو نسی است .

حدود اربعه : یکی‌از تحت الحمایگیهای سابق فرانسه درساحل شمالی افریقاست که‌در ۱۹۵۷ بحیث یك جمهوری آزاد بمیان آمد ، تونس از شمال وشرق بابحیرهٔ مدیترانه ، ازجنوب‌شرق بالیبیا ازجنوب‌باصحرا وازغرب باالجزایرمتصل‌است . باشند گـان اصلی آنجارا عربها و بربرها تشکیل میدهد ، برعلاوه مسلمانان یکتعداد اروپایی‌ها ویهودیان نیز درآنجا بصورت اقلیت زندگی دارند ،عربی زبان رسمی وملی تونس است ، رئیس جمهور کشور حبیب بورقیبه‌میباشدکه بتاریخ ۸ نومبر ۱۹۵۹ به‌این عهده انتخاب شده‌است. تونس در ۱۲ نوامبر ۱۹۵۶ بعضویت ملل متحد شامل شد . یك‌کشور بیطرف است .

توگو

مرکز لوم، مساحت ۲۰۴۰۰ میل مربع، نفوس(قرار احصائیه ۱۹۶۱ ملل‌متحد) ۱۴۸۰۰۰۰ نفراست‌بیرق دارای پنج بندافقی سبز ، زرد ، سبز ، زردوسبزاست که یك‌مربع سرخ رنگ درگوشهٔ بالای آن قرار داشته ومیان آن‌یك‌ستارهٔ برنگ‌سفید جلب نظر میکند .

حدود اربعه: جمهوریت (توگو لیند) یکی‌ازسرزمینهای تحت قیمومت‌ملل‌متحد بدست فرانسه‌بوده که‌در ۱۹۶۰ آزادشد ، توگو،درساحل غرب‌افریقا واقع بوده واز شمال باولتای علیا ازشرق باداهومی‌از جنوب بابحیرهٔ اتلانتیك وازغرب با گانا مخاط است توگو ازمستعمرات اسبق آلمان درافریقا بود که بعداً در۱۴ دسامبر ۱۹۴۶ تحت قیمومت ملل‌متحد درآمد ولی در۲۷ ـ اپریل ۱۹۶۰ بحیث یك‌جمهوریت‌مستقل رویکار شد . اولین رئیس جمهور توگو سیلوانس اولمپیو است که‌بتاریخ۹ اپریل ۱۹۶۱ به‌این عهده انتخاب شد . محصولات عمدهٔ آن کافی ، کاکاو ، پنبه‌و جو میباشد . توگو بتاریخ ۲۰سپتامبر ۱۹۶۰ عضو ملل متحد شده است .

جاپان

مرکز توکیو ، مساحت ۱۴۲۶۸۸ میل مربع ، نفوس (قرار احصائیه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۹۴۰۵۳۰۰۰ بیرق آن دارای رنگ سفید ومنقش باعلامهٔ سرخ آفتاب است .واحد پولی ین‌جاپانی است .

حدوداربعهٔ درشمال جاپان بحیرهٔ اخوستك وجزایرکوریل ،درشرق بحرالکاهل غرب بحیرهٔ جاپان وبحیرهٔ زرد واقع است . جاپان متشکل ازجزایر خورد و بزرگیست که‌در پاسفیك شمالی موقع دارد و ازاتحاد شوروی وکوریا بواسطهٔ بحیرهٔ جاپان وازچین توسط بحیرهٔ چین شرقی جدا میشود .

مذهب اساسی مردم بودیزم و شینتو یزم است ، همچنان کریستانیا و رومن کاتولیکها نیز در این کشور زندگی‌دارند . جاپانی لسان مردم آنجا بوده وآموزش

انگلیسی هم انکشاف کرده است. طرز حکومت جاپان شاهی مشروطه و امپراتور آن هیروهیتو است (متولد ۲۹ اپریل ۱۹۰۱) که در ۲۵ دسامبر ۱۹۲۶ جلوس کرده است ایکیدا در ١٤ جولایی ۱۹۶۰ صدراعظم آنکشور شد. بین افغانستان و جاپان روابط سیاسی قایم است ، جاپان در ۱۸ دسامبر ۱۹۵۶ عضو ملل متحد شد .

جمیکا

مرکز کنگز تون ، مساحت ٤٤١١ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۶۳۸۰۰۰ بیرق آن دارای رنگ سبز وسیاه و یک خط معراب طلایی رنگ میباشد .

حدود اربعه : جمیکا در بحیرهٔ کریبین واقع بوده ۹۰۹ میل از جنوب کیوبا فاصله دارد . جزایر ترکز و کایکوز که ۶۶۰۰ نفر نفوس و دارای ۱۶۶ میل مربع ساحه ، جزایر کاین که ۹۳۷٤ تن نفوس و یکصد میل مربع ساحه دارد از جمله مناطق مربوطهٔ این کشور است .

جمیکا یکی از متصرفات غرب الهند برتانوی بود که سالها تحت ادارهٔ اتحادیهٔ غرب الهند قرار داشت که بتاریخ ٦ـ اگست ۱۹۶۲ در داخل جامعه کامنو یلت برتانیه آزاد شد . آب و هوای این کشور بحری بوده و درمناطق ساحلی درجهٔ حرارت آن به ۸۰ـ الی ۸٦ درجه فار نهایت میرسد امادر حصص کوهستانی ومرکزی درجهٔ حرارت آن به چهل درجه میرسد . این سرزمین در سال ١٤٩٤ عیسوی توسط کلمبوس کشف شد و آنگاه اسپانیا ادارهٔ آنرا بدست گرفت تااینکه انگلیسها در سال ۱۶۶۵ آنرا اشغال کردند .

حاصلات و پیداوار عمدهٔ جمیکا نیشکر، قهوه، کیله ،نا لیار، زنجبیل ، کاکا و لیمو، سنتره ،مالته ، بوکسایت وسیگار میباشد .

سر الکزندر بستامانت رهبر حزب آزادیخواهان این کشور درای گیری عامه نیز موفقیتهای رابدست آورده و وی بحیث صدراعظم این کشور اجرای وظیفه میکند بناغلی سر کنت بکلبورن گورنر جنرال جمیکا ست .

جمیکا بتاریخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۲ بعضویت ملل متحد شامل شد .

جمهوریت عربی متحد

مرکز قاهره مساحت، ۳۸۶۱۹۸ میل مربع، نفوس (قرار احصاییهٔ ۱۹۶۱ ملل متحد) ۲۶۵۷۸۰۰۰ ، بیرق آن دارای سه بند سرخ ،سفید وسیاه هست که در وسط بند سفید آن دو ستارهٔ سبز قرار دارد، واحد پولی پوند مصری ست.

حدود اربعه : جمهوریت عربی متحد گوشهٔ شمال شرقی براعظم افریقارا در کنار بحیرهٔ مدیترانه در بر میگیرد ، درشرق آن اسراییل افتاده و بفاصلهٔ ۱۲۰ میل بحیرهٔ احمر آنرا ازخاک عربستان سعودی مجزا میکند . درغرب آن لیبیا و درجنوب آن سودان موقع دارد جزیره نمای سینا درداخل بحیرهٔ احمر وسمت پیدامیکند .

بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور آنکشور در ۲۶ جولایی ۱۹۵۶ کانال سویز را ملی ساخت و کنترول عواید و مصارف آنرا بدست گرفت .

مصر در۲٤ـ اکتوبر ۱۹٤٥ عضو اصلی ملل متحد بود در اثر یك را یگیری عمومی بتاریخ ۲۱ فروری ۱۹۵۸ مصر با سوریه متحد شده وجمهوریت عربی متحد را تشکیل داد وآنگاه بحیث یك عضو درملل متحد با قیماند، ولی بتاریخ ۱۳ـ اکتوبر ۱۹۶۱ سوریه بار دگر بحیث دولت مستقل درآمد وعضویت جداگانهٔ خودرا اعلام کرد. ازچندیست کهسوریه، عراق، جمهوریت عربی متحد میخواهند یك اتحادیهٔ فدرالی عرب را بوجود آورند چنانچه مجاهدات این کشورها درراه تحقیق بخشیدن این مامول بشدت ادامه دارد. بین افغانستان وجمهوریت عربی متحد روابط سیاسی دوستانه وبرادرانه قایم است انجمن دوستی افغانستان وجمهوریت عربی متحد در ماه سرطان ۱۳٤۲ درکابل بریاست بناغلی سید قاسم رشتیا وزیر مطبوعات افغانستان ودرقاهره بریاست بناغلی کمال الدین حسین معاون رئیس جمهور ویکی ازرجال برجستهٔ علمی آنکشور تاسیس شد اکثریت نفوس کشور را عربهای مسلمان تشکیل میدهد، عربی لسان رسمی این کشور است، جمهوریت عربی متحد از سیاست بیطرفی وعدم الحاق بهپیمانهای خارجی پیروی میکنند ودرعین حال عضو جامعهٔ عرب میباشد.

حبشستان:

مرکز ادیس ابابا. مساحت ۳۹۸۳۵۰ میل مربع نفوس (قرار احصائیه حکومتی ۱۹۶۰) ۲۲۰۰۰۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند افقی سبز، زرد وسرخ است که دروسط آن تصویر شیری برنگ زرد و سیاه جلب نظر میکنند واحد پولی دالر حبشی است.

حدود اربعه: حبشستان (ابی سینیا) یك کشور کهستانی واقع شمال شرق افریقاست که ازشمال شرق باارېتریا وحصهٔ از بحیرهٔ سرخ، ازشرق باسومالیای فرانسوی از جنوب شرق و جنوب با جمهوریت سومالی، از جنوب با کینیا و از غرب باسودان محاط است.

کلتور آن آمیخته باکلتور یونانی ومصریست، مردم آنرا کریستیانها ومسلمانان احتوا میکند. لسان رسمی مردم آن «امهریك» است آموزش زنان انکلیسی هم انکشاف قابل ملاحظهٔ کرده است.

اعلیحضرت هلاسلاسی امپراتور حبشه است، این کشور بتاریخ ۱۲ نومبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد، یك کشور بیطرف است که کنفرانس سران دول آزاد افریقایی درماه جوزای ۱۳٤۲ درادیس ابابا نیز دایر شد.

چاد:

مرکز فورت لامی، مساحت ٤۹۵۰۰۰ میل مربع، نفوس (قرار احصائیه ۱۹۶۰) ۲۵۸۰۰۰۰ میباشد که مسلمانان آن درناحیهٔ شمالی ونیگروها در قسمت جنوبی کشور بود وباش دارند بیرق آن دارای سه بند عمودی آبی، زرد و سرخ است

حدود اربعه: ازشمال به لیبیا ازشرق باسودان ازجنوب باجمهوریت افریقای مرکزی از غرب با نایجیر و فدرا سیون نایجریا و کامرون محاط است.

جمهوریت چاد از کشورهای مستعمره سابق ماورای بحار فرانسه است که بتاریخ ۱۱_آگست ۱۹۶۰ ادعای استقلال خود را کرد و آزاد شد این کشور در ۲۰ سپتامبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد داخل گردید.

بشاغلی فرانسیز تومبالبای بتاریخ ۱۲ آگست ۱۹۶۰ بحیث صدراعظم ورئیس جمهور آن کشور برگزیده شد.

این کشور درداخل جامعهٔ فرانسه به آزادی خود رسیده وزراعت ازمشغولیتهای مهم مردمان آن میباشد.

چکوسلواکیا

مرکز پراگ ، مساحت ۴۹۳۸۱ میل مربع نفوس (نظر به احصاییهٔ ۱۹۶۱) ۱۳۷۴۲۰۰۰ نفراست بیرق آن دارای بند های افقی سفید وسرخ است که در حصه طرف چپ یک مثلث آبی بنظرمیخورد واحد پولی آن «کورونا» میباشد که معادل یکصدم دالر است.

حدود اربعه: چکوسلواکیا یکی از جمهوریت های سوسیالستی اروپای مرکزی است که بطرف غرب وجنوب غرب آن باواریا (آلمان مغربی) بشمال وشمال غرب آن ساکسونی (آلمان شرقی) بشمال وشمال شرق آن پولیند، به شرق آن اوکراین (اتحاد شوروی) بجنوب آن آستریا وهنگری موقع دارد.

هفتاد وپنج فیصد مردم آن رومن کاتولیک ومتباقی پروتستانتها اند چک وسلواک السنه رسمی این کشور است.

بشاغلی انتونین نووتنی رئیس جمهور آنکشوراست که بتاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۰۴ متولد وازه ۱۹ نوامبر ۱۹۵۷ باینطرف به این عهده انتخاب شده است. بین افغانستان وچکوسلواکیا مناسبات سیاسی قایم است. چکوسلواکیا بتاریخ ۲۴_اکتوبر ۱۹۴۵ بعضویت موسسه ملل متحد پذیرفته شده است.

چلی :

مرکز سانتیاگو، مساحت ۲۸۶۳۹۷ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۷۸۰۲۰۰۰ ، بیرق آن دارای دو بند سفید وسرخ افقی بوده و بطرف چپ در حصهٔ بالایی یک ستارهٔ سفید بداخل یک چوکات آبی به نظر می خورد . واحد پولی آن اسکودو میباشد (معادل ۷۵ سنت امریکایی)

حدود اربعه: چلی درساحل غرب امریکای جنوبی واقع بوده طرف شرق آن ارجنتاین، بولویا ،طرف شمال آن پیرو وطرف غرب آن بحیرهٔ پاسفیک واقع است. برعلاوه مذهب رومن کاتولیک وسایرمذاهب دیگر نیز تاکنون حفظ شده است لسان مردم آن هسپانوی است،

رژیم چلی جمهوری است. جورج الکساندری رود ریگویز رئیس جمهور چلی است
که از تاریخ ٤ سپتامبر ١٩٥٨ تاحال بحیث رئیس جمهور آنکشور اجرای وظیفه می کند ،
چلی از کشورهای بیطرف امریکای لاتین است که بتاریخ ٢٤ اکتوبر ١٩٤٥
بعضویت ملل متحد شامل شده است .

چین (جمهوریت مردم چین)

مرکز پیکنگ ، مساحت .... نفوس (نظر به احصاییه ١٩٥٨ ملل
متحد) ٦٦٩٠٠٠٠٠٠ بیرق آن دارای رنگ سرخ و منقش با پنج ستاره میباشد.

رژیم جمهوری اشتراکی توده یی بسال ١٩٤٩ در آنکشور تاسیس شد و رژیم سابق
بریاست چیانگکا یشیك بفارموسا رفته و درآنجا مستقر گردید .

جمهوریت مردم چین ازطرف شمال به اتحاد شوروی شرق بحیرهٔ زرد بحیرهٔ
چین شرقی ، غرب اتحاد شوروی ، افغانستان ، جنوب هند و چین و خلیج نانکن
واقع است .

بناغلی ماوتسو تنگ بحیث رئیس حزب کمونست وبناغلی لیو شا و چی بحیث
رئیس جمهور مردم چین انتخاب شدند (٢٧ اپریل ١٩٥٩) و بناغلی چو انلای بسال
١٩٤٩ بصفت صدر اعظم آنکشور موظف شد که هر سه شخصیت مذکور تا کنون
بعهده های خود برحال اند . افغانستان بحیث یك کشور بیطرف با جمهوریت مردم
چین مناسبات سیاسی دارد و.........ازموقف چین و تثبیت حقوق
آن در سازمان جهانی مذکور عوض چین فارموسا همیشه طرفداری کرده است .

داهومی

مرکز پورتونوو ، مساحت ٤٤٢٩٠ میل مربع ، نفوس (قرار احصائیه ١٩٦١)
٢٠٥٠٠٠٠ وواحد پولی آن فرانك فرانسوی است بیرق آن بطرف چپ دارای یك
بند عمودی سبز و بطرف راست دارای یك بند افقی زرد و یك بند افقی سرخ
میباشد.

حدود اربعه: جمهوریت داهومی ازمستعمرات سابق ماورای بحار فرانسه است که
در غرب افریقا واقع میباشد که ٤١٥ میل طول و ٧٧ میل عرض دارد . از شمال به
بهجمهوریت های نایجیریا وولتای علیا ، از شرق با نایجیریا ازجنوب باگلف گینی
واز غرب باجمهوریت توگو محاط است .

داهومی بتاریخ اول ماه اگست ١٩٦٠ ازتحت سلطهٔ فرانسه آزاد شد وبتاریخ
٢٠ سپتمبر همان سال بعضویت سازمان ملل متحد پذیرفته شد .

بناغلی هبرت ماگا (متولد ١٩١٦) در ١١ دسامبر ١٩٦٠ بحیث رئیس جمهور آن
کشور انتخاب گردید .

حاصلات عمدهٔ آن روغن زیتون ، جو سیاه ، پنبه ، قهوه وتنباکو ست .

دنمارك:

مرکز کوپن‌هاگن، مساحت ۱٦٦۱۹ میل مربع، نفوس بشمول جزایر فاروی وگرین لیند (نظر به‌احصاییه ۱۹٦۱ ملل متحد) ٤٦۱۷۰۰۰، بیرق آن دارای رنگ سرخ بوده و٤خط سفید متقاطع بطرف چپ دومربع و بطرف راست دو مستطیل را تشکیل داده است واحد پولی آن کرونا ست.

حدود اربعه: این مملکت ازطرف شمال باجرمنی از شرق بابحیرهٔ بالتیك، از جنوب باالمان واز غرب بابحیرهٔ شمال محاط است.

دنمارك یك کشور پادشاهی است که‌اعلیحضرت فردریك نهم (متولد ۱۱مارچ ۱۸۹۹) درراس آن قراردارد. دنمارك بتاریخ ۲٤ اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل‌متحد پذیرفته شده‌است. فردریك نهم بعد ازوفات پدرخود بتاریخ ۲۰اپریل۱۹٤۷ برتخت سلطنت نشست. وی باشاهدخت انگرید سویدن ازدواج کرده که فعلا دارای سه‌دختر است.

دومینیکا:

مرکز سانتودومینیگو، مساحت ۱۹۳۳۳ میل مربع نفوس (احصاییه ۱۹۱٦ ملل متحد) ۱۹۰۹۸۰۰۰، بیرق آن‌دارای مستطیل‌های سرخ و آبی می‌باشدکه ذریعهٔ چهار خط عریض سفید متقاطع ازهمدیگر جدا شده است. واحدپولی آن پسیواست(معادل یك دالرامریکایی)

حدود اربعه: جمهوریت دومینیکا دو پاسه جزیرهٔ شرقی هسپانیولا را (که در ۱٤۹۲ توسط کولمبس کشف شد) احتوا می‌کند. این‌کشور از طرف غرب وشرق بین کیوبا و پویرتوریکو واقع شده است. طرف‌شمال آن بحراتلانتیك وطرف جنوب‌آن بحیرهٔ کریبین موقع دارد.

باشندگان آن‌را نزده فیصد نیگروها ومتباقی‌را سفیدپوستان وملاتوها تشکیل میدهد که‌غالب‌آنان‌رومن کاتولیك اند، زبان رسمی هسپانویست‌ولی زبان انگلیسی هم معمول ومروج‌است. رافاییل بونلی بتاریخ۱۸ جنوری۱۹٦۲ خودرا رئیس جمهور آن‌کشور اعلام کرد.

دومینیکا بتاریخ ۲٤ -اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت موسسهٔملل‌متحد شامل‌شده‌است

رومانیا:

مرکز بخارست، مساحت ۹۱٥۸٤ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱ ملل متحد) ۱۸٥٦۷۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند عمودی آبی، زرد و سرخ که یك علامه در مرکز آن‌قرار دارد. واحد پول لیو میباشد.

حدود اربعه: رومانیا یکی ازکشور های بالقانات واقع درشرق اروپای مرکزی بوده ازشمال با اتحاد شوروی از شرق با یوکراین (اتحاد شوروی) ومالدویا

(خاك شوروی) و بحیرهٔ سیاه ازجنوب با بلغاریا واز غرب با یو گوسلاو یا و هنگری محاط است .

زبان رومانی یکی ازشعبات لسان لاتینی است که مخلوط فرانسوی ، یونانی سلاوو ترکی میباشد پیروان کلیسا ورومن کاتولیك در این کشور زیاد بوده و هم کلیساهای یونان کاتولیك در آنجا وجود دارد. ښاغلی گیورغ گیورغیو دج رئیس شورای دولتی کشور می باشد که بتاریخ ۲۰ مارچ ۱۹۶۱ به این عهدهٔ برگزیده شده است ، رومانیه یك جمهوریت سوسیالستی است که در ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ بعضویت ملل متحد شامل شده است .

روندا :

مرکز کیگالی ، مساحت ۱۰۱۶۶ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۲۵۰۰۰۰۰ ، بیرق آن دارای رنگ سرخ ، زرد وسبز میباشد .

حدود اربعه : جمهوریت روندا در ۱۴ جولائی ۱۹۶۲ آزاد شد وقبل ازاستقلال یکی از سر زمینهای تحت قیمومت بلجیم بود، ابتدا روندا و بوروندی متحداً یك کشور تحت قیمومت بلجیم را تشکیل میدادند که در ۱۹۶۲ هر دوی آن به آزادی رسید،روندا درحصهٔ شرق افریقای مرکزی واقع است که ازشمال بایوگندا ازشرق باتانگانیکا ازغرب باجمهوریت کانگوی مرکزی (لیو پولد ویل) محاط است . قبایل واتوزی، باهوتو وباتوا نفوس این کشور را تشکیل میدهد . در اکتوبر ۱۹۶۰ شورای قانونگذاری تشکیل شد ودر ۲۸ جنوری ۱۹۶۱ روندا بحیث یك کشور جمهوری بمیان آمده وښاغلی گریگو یر کاییندا که رهبر حزب پار مهتوی آنکشور است بحیث صدر اعظم تقرر یافت. روندا در ۱۸ دسامبر ۱۹۶۲ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد ـ یك کشور بیطرف است .

رودیشیاو نیاسالیند (فدراسیون)

مرکز فدراسیون سلزبری واقع در رودیشیای جنوبی است ، مساحت فدراسیون ۴۸۶۹۷۳ میل مربع ، نفوس(قراراحصاییه ۱۹۶۱) ۸۵۱۰۰۰۰ نفراست که ۶۶۳۰۰۰۰ را افریقایی ۲۲.۲۰۰ نفر را اروپایی و متباقی را دیگر اقوام و نژادها تشکیل میدهد .

فدراسیون رودیشیا و نیاسالند درافریقای مرکزی واقع بوده و بااساس تصویب پارلمانی بتاریخ ۲۴ مارچ ۱۹۵۳ تاسیس شد که مناطق رودیشیای شمالی وجنوبی و نیاسالیند را احتوا میکند .

رودیشیای جنوبی وشمالی هرکدام دارای یك حکومتی میباشد که متشکل ازقوهٔ اجراییه و مقننه بوده ونیا سالند نیز تحت ادارهٔ آن قرار دارد . پارلمان فدرالی دارای ۳۲ عضو است .

رودیشیای جنوبی :

رودیشیای جنوبی درحصهٔ مرکزی افریقای جنوبی واقع بوده واز ناحیهٔ ترانسوال تا دریای زامبزی امتداد دارد که قسمت افریقای شرق پرتگالی درغرب وافریقای غرب پرتگالی وبچوان لند در غرب آن واقع است ، ١٥٠٣٣٣ میل مربع ساحه و (قرار احصاییه ١٩٦١) ٣١٤٠٠٠٠ نفوس دارد که آنجمله ١٧٥٠٠٠ نفر آن اروپاییان اند این سرزمین ازرهگذر معادن طلا ودیگر فلزات مستغنی است ،آبشار وکتوریا بردریای زامبزی ازمناظر طبیعی ودیدنی رودیشیای جنوبی است که یك بند برق بزرگ بردریای زامبزی اعمار شده است .

اداره رودیشیای جنوبی از ١٨٨٩ تا ١٩٢٣ بکمپنی برتانوی افریقای جنوبی مربوط بود دراول اکتوبر ١٩٢٣ یك سیستم ادارهٔ داخلی بقیادت یکنفرگورنر درآنجا تاسیس یافت . باثر انتخابات عمومی ایکه بتاریخ ٢٧ - اپریل ١٩٦٢ در آنجا بعمل آمد سررای ویلنسکی بحیث صدراعظم آنجا رویکار آمد .

رودیشیای شمالی :

این منطقه هم از ١٨٨٩ تا ١٩٢٤ تحت ادارهٔ کمپنی افریقای جنوبی بود تاآنکه درآنجا یك قوهٔ اجراییه ویك قوهٔ مقننه رویکار آمد وادارهٔ آن منطقه را بدت گرفت . این سرزمین ٢٨٧٦٤ میل مربع مساحت داشته ودرقسمت شمالی ازدریای زامبزی تا کانگوی بلجیم وقلمروتانگانیکا وسعت دارد ؛ نفوس آن (قرار احصاییه١٩٦١) به ٢٤٨٠٠٠٠ نفر بالغ میشود که ازآن جمله ٥٦٠٠٠ نفر آن اروپاییان می باشند .

نیاسالیند:

٤٩٠٠٠ میل مربع ساحه وقرار احصاییه ١٩٦١ دارای ٢٨٩٠٠٠٠ تن نفوس میباشد ، چای ، گندم ، پنبه ؛ رابر وتمباکو از پیداوار عمدهٔ آنست .

زیلاند جدید :

مرکز ویلنگتن ، مساحت١٠٣٧٣٦ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه١٩٦١) ٢٤١٤٩٨٤ ، بیرق آن دارای رنگ آبی است وچهار ستارهٔ سفید رنگ که بین هرکدام یك ستارهٔ کوچك سرخ قرار دارد درگوشهٔ بالایی طرف چپ چند خطوط سرخ و سفید متقاطع شکل یك مستطیل بنظرمیخورد واحد پولی پوند زیلاند جدید است (معادل ٢ر٨٠ دالر امریکایی) .

حدود اربعه: نیوزیلاند یکی ازکشورهای عضو جامعهٔ کامنو یلت برتانیه است که به٣٤ و ٤٨ درجه عرض البلد جنوبی و ١٦٦ و١٧٩ درجه طول البلد شرقی در جنوب بحر پاسفیك واقع بوده ودر حدود ١٢٠٠ میل از شرق آسترلیا فاصله دارد.

زیلانه جدید از جزیرهٔ شمالی که دارای ٤٤٢٨١ میل مربع و جزیرهٔ جنوب که

۵۸۰۹۳ میل مربع وجزایرهٔستوارت که ٦٧٠ میل مربع وجزیرهٔ چاتد ام که ۳۷۲ میل مربع ساحه دارد متشکل میباشد کلیساهای انگلیسی و پرسبیتریان در این کشور پیروان زیاد دارد

حکومت آن متشکل از گورنرجنرال و یك اسامبلهٔ ملی است لسان مردم آنجا انگلیسی میباشد ښاغلی لارد کوبهام گورنر جنرال این کشور است که درسپتامبر۱۹۵۷ رویکار شد ښاغلی کیت، جی، هولیوك صدر اعظم زیلاند جدید است. زیلاندجدید در ٢٤ اکتوبر ۱۹٤۵ عضو ملل متحد شد.

ساحل عاج

مرکز ابیدجان، مساحت ۱۲۷۵۲۰ میل مربع نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱) ۳۳۰۰۰۰۰ نفر است.

حدود اربعه: یکی از جمهوریتهای افریقای غربی است که سابقاً ازجملهٔ مستعمرات ماورای بحار فرانسه بشمار میرفت، ساحل عاج ازجنوب بطول ۳٤۰ میل باخلیج گینی ازشرق باگانا ازغرب باگینی ولایبریا ازشمال با مالی وولتای علیا متصل است ابیدجان یکی از بنادر مشهور آنجاست این کشور در۷ـ اگست ۱۹٦۰ آزاد ودر ۲۰ ستپامبر ۱۹٦۰ عضو ملل متحد شد.

رئیس جمهورآن فلکس هوفویت بو یگنی است که در۲۷ نومبر ۱۹٦۰ بهاین عهده انتخاب شد.

زراعت وجنگلداری ۹۰ فیصد مصروفیت اهالی آنجارا تشکیل میدهد محصولات عمدهٔ آن کافی کاکاو، پنبه وبرنج است.

ساموای غربی:

مرکز اپیا ، مساحت ۱۱۳۳ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۲) ۱۱۳۵۰۰ نفر است.

ساموای غربی که در اول جنوری ۱۹٦۲ آزاد شد متشکل ازچهار جزیرهٔ است که درجنوب بحرالکاهل در حدود ۲٦۰۰ میل بجنوب غرب هاوایی موقع دارد ساموای غربی از۱۸۹۹ تا۱۹۱٤ ازمتصرفات آلمان بشمارمیرفت وبعداًدرتحت قیمومت موسسهٔ ملل متحد قرار گرفت و اداره مذکور ادارهٔ امور مربوطهٔ آنرا به زیلاند جدید محول کرد. ساموای غربی از جزایر ساوایی که دارای ۷۰۳ میل مربع مساحت واپولو که بشمول جزایر همجوار آن ٤٢٠ میل مربع ساحه دارد متشکل بوده. وتمام جزایر کهسار است ، نفوس آن از نژاد پولینیزیها میباشد، محصولات عمدهٔ آن ماهی ، کاکاو وکچالوی شیرین میباشد ،

ښاغلی میول تانوما فیلی رئیس دولت ساموای غربی است که بتاریخ اول جنوری ۱۹٦۳ رویکار شد. ښاغلی فیام ، ام ، فاوموینا صدراعظم این کشور است .

ساموای غربی در ۱۹٦۲ بعضویت ملل متحد شامل گردید .

سان مارینو:

مساحت ۳۸ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۵۷) ۱۵۰۰۰ ، بیرق دارای بندهای افقی سفید و آبی. جمهوریت کوچک سانمارینو یکی ازسرزمینهای کهن یوروپ است که در قرن چهارم بمیان آمده است . ذریعه یك شورای مرکب از شصت عضو انتخابی اداره میشود این کشور در نشیب کوه تیتانو نزدیك ریمینی و در قلب ایتالیا واقع است .

محصولات عمدهٔ آن شراب ، پارچه های پشمی ، پنیر، مواشی و سنگهای تعمیراتی است.

سوریه :

مرکزدمشق ، مساحت ۷۲۲۳٤ میل مربع ، نفوس (قرار سرشماری ۱۹٦۰) ٤٥٦۱۰۰۰ نفر، بیرق دارای سه بندافقی سبز ، سفید و سیاه که سه ستاره سرخ میان بند سفید آن جلب نظر میکنند واحد پولی پوند سوریایی است .

حدود اربعه : یکی از جمهوریت های عربی شرق میانه است که از شمال باترکیه از شرق باعراق از جنوب با اردنیهٔ هاشمی و اسراییل واز غرب با لبنان و بحیرهٔ مدیترانه متصل است .

قسمت بیشتر نفوس کشور راعربهای مسلمان تشکیل میدهد ، مسیحیان در اقلیت واقعست، عربی زبان رسمی کشور است مصر (جمهوریت عربی متحد) در ٢٤ اکتوبر ۱۹٤٥ عضو اصلی ملل متحد بود، باتریك رایگیری عمومی بتاریخ ۲۱ فروری ۱۹٥۸ مصر باسوریه متحد شده و درملل متحد بحیث یك عضو باقیماند، بتاریخ ۱۳ اکتوبر ۱۹٦۱ سوریه باکودتائی بحیث دولت مستقلی در آمد و عضویت جداگانه خودرا اعلام کرد . و اکنون سوریه نیز میخواهد باعراق ، یمن و جمهوریت عربی متحد یك اتحادیهٔفدرالی عرب را درصورت توافقهای حاصله تشکیل دهد، صلاح بیطار صدر اعظم آنکشور است .

سویس :

مرکز برن ، مساحت ۱٥۹٤٤ میل مربع . نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۲ ملل متحد) ٥٤۷۰۰۰۰ نفر بیرق، آن دارای رنگ سرخ است که بایك خط متقاطع سفید مزین شده است . واحد پولی فرانـك سویسی است .

حدود اربعه ! جمهوری فدرال سویس درمرکز اروپاواقع بوده ازغرب بافرانسه از شمال باجرمنی از شرق با آستریا و ایتالیا و از جنوب هم باایتالیا محاطاست.

سویس یکی از کشورهای کهسار اروپاست که قسمت بیشتر آنرا سلسله های رنگین خیال آلپ احتوا کرده است .

مردم آن به السنه جرمنی ، فرانسوی ، ایتالوی ورومی متکلم اند پنجاه و پنج فیصد نفوس کشور را پروتستانتها و ٤۳ فیصد آنرا رومن کاتولیکـها تشکـیل میدهد. سویس یکی از کشورهای بیطرف اروپاست و در اکثر موسسات بین المللی

عضویت دارد ، رئیس کنفدراسیون سویس پاول شودت است که در ۱۹۶۲روی‌کار آمده است .

سویس با افغانستان روابط سیاسی دارد .

سودان :

مرکز خرطوم ، مساحت ۹۶۷۵۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۱۲۱۰۹۰۰۰ بیرق دارای سه بند افقی آبی، زرد و سبز , واحد پولی پوند سودانی است .

حدود اربعه : در اول جنوری ۱۹۵۶ بحیث یك جمهوری مستقل بمیان آمد سودان از شمال بالیبیا وجمهوریت عربی متحد (مصر) از شرق با بحیرهٔ احمر وحبشستان از جنوب با اوگندا ، کینیا وجمهوریت کانگو ازغرب باجمهوریت‌های داخل جامعه فرانسه چاد و افریقای مرکزی و لیبیا متصل است .

باشندگان سودان را مسلمانان عرب سیاه پوستان و نبیان هاکه مخلوط نژاد و خون عرب و نیگرو اند تشکیل میدهد، عربی لسان ملی مردم سودان است .

در رأس دولت سودان جنرال ابراهیم عبود قراردارد (متولد ۲۶-اکتوبر ۱۹۰۰) که بتاریخ ۱۸ نومبر ۱۹۵۸ رویکار آمد. افغانستان با سودان روابط سیاسی دارد.

سودان در ۱۲ نومبر ۱۹۵۶ بعضویت ملل متحد شامل شده است .

سویدن :

مرکز ستکهولم ، مساحت ۱۷۳۳۷۸ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۲) ۷۵۴۲۴۵۹ ، بیرق آن‌را دومربع کوچك و دومستطیل آبی رنگ تشکیل داده که هرچهار آنرا چهار خط عریض زرد از هم مجزا ساخته است. واحد پولی کروناست .

حدود اربعه: سویدن قسمت شرقی واعظم جزیره نمای سکندوینا وی را در شمال غرب اروپا احتوا گردہ است. سویدن را درغرب سلسله‌های کولن از ناروی و در شرق بحیرهٔ بالتیك آنرا ازفنلند جدامیکند همچنان بحیرهٔ بالتیك سویدن را از مناطق حوزهٔ بالتیك پولیند وجرمنی در جنوب شرق وگاتگت درناحیهٔ جنوب غرب آنرا از دنمارك مجزا میسازد. پیروان لوتران پروتستانت اکثریت را در این کشور تشکیل میدهد ، سویدن بشمول دنمارك وناروی وآیسلند اعضای مجمع نورویك را تشکیل میدهد که درماه فروری ۱۹۵۳ تاسیس شده‌است طرز حکومت شاهی مشروط است اعلیحضرت گستاف ادولف (متولد ۱۱ نومبر ۱۸۸۲) در ۲۹ اکتوبر ۱۹۵۰ بعد از مرگ پدرش پادشاه شد. سویدن در ۱۹ نومبر ۱۹۴۶ بعضویت ملل متحد شامل گردید.

سومالیا:

مرکز موگادیشو. مساحت ۲۶۲۰۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۲۰۳۰۰۰۰ نفر، بیرق آن دارای رنگ آسمانی است که دروسط آن ستارهٔ برنگ سفید قرار دارد .

حدود اربعه : یکی ازجمهوریتهای واقع شرق افریقاست که از شمال باخلیج عدن از شرق وجنوب بابحرهند ازغرب باکینیا وحبشستان ازشمال غرب باسومالی لیند فرانسوی متصل است. جمهوری سومالی لیند دراول جولایی ١٩٦٠ بمیان آمد وشاغای عدن عبدالله عثمان ازطرف اسامبلهٔ ملی آنکشور بحیث رئیس دولت برگزیده شد سومالیا در ٢٠ سپتامبر ١٩٦٠ بحیث عضو ملل متحد شامل گردید .

سنیگال

مرکز داکار، مساحت ٧٦٠٠٠ میل مربع، نفوس(قراراحصاییه ١٩٦٠) ٢٢٦٠٠٠٠ نفر میباشد. برق آن دارای سه بند عمودی سبز ، زردوسرخ است که بین بند زرد آن علامهٔ سبز یك ستاره قرار دارد

حدود اربعهٔ: ازغرب بابحیرهٔ اتلانتیك ازشمال باموریتانیاودریای سینگال ازشرق باجمهوریت سودان ازجنوب باگینی ،گینی پرتگالی وگامبیای انگلیسی محاط است. این کشور از مستعمرات سابق ماورای بحارفرانسه بود ابتدا داخل اتحادیهٔ مالی بود امادرماه آگست ١٩٦٠ انفکاك خودرا اعلام نمود، این کشور که درداخل جامعهٔ فرانسه باقیمانده است بتاریخ ٢٥ سپتمبر ١٩٦٠ بعضویت موسسهٔ ملل متحد پذیرفته شد .

رئیس جمهور آن لیو پولد سدارسینغور میباشد که بتاریخ ٥ سپتامبر ١٩٦٠ به اینعهده انتخاب شد. مینیگور صدراعظم این کشور است .

سیرالیون:

مرکز فریتون ، مساحت ٢٧٩٢٥ میل مربع ، نفوس (قراراحصاییهٔ ١٩٦٢) ٢٥٠٠٠٠٠ نفر است

حدود اربعه : جمهوریت سیرالیون یکی از متصرفات سابق برتانیه است که بتاریخ ٢٧ اپریل ١٩٦١ در داخل جامعهٔ کامنویلت برتانیه آزاد شد این کشور بامتداد ساحل غرب افریقا بطول ٢١٠ میل بین گینی ولایبریا واقع میباشد

معنی سیرالیون «گوه لیون» است که یك نفرمکتشف وسیاح پرتگالی این نام را بر آن نهاده است، فریتون درسال ١٧٨٧ بواسطه زمامداران برتانیه تاسیس و بنا یافت که اکنون یکی ازبهترین بنادربحری افریقای غربی را داراست.

محصولات عمدهٔ آن سنگهای قیمتی ، الماس، آهن ، برنج چرم کروم و برنج وطلاست کالج و یونیورستی سیرالیون در ١٨٧٦ تاسیس شد .

شاغلی هانری ،جی، ال بوستون گورنر جنرال آنجاست که بسال ١٩٦٢ رویکارشد، شاغلی سرمیلتون مارگی صدراعظم کشور است . سیرالیون بتاریخ ٢٧ سپتمبر ١٩٦١ بحیث عضو ملل متحد شامل شد .

سیلون:

مرکز کولمبو ، مساحت ٢٥٣٣٢ میل مربع ، نفوس (قراراحصاییهٔ ١٩٦١) ١٠١٦٧٠٠٠ بیرق آن دارای یك چوکات زردرنگ است که نیمهٔ کم قسمت چپ آنرا دو بند عمودی سبز و سرخ کمرنگ و حصهٔ زیادطرف راست رامربع سرخ تیزرنگ مزین ساخته که درو سطه آن تصویرشیر شمشیر بدست جلب نظر میکند . واحدپولی روپیهٔ سیلونی

(معادل ۲۱ سنت امریکایی است)

حدود اربعهٔ سیلون: یکی از کشور های آزاد و درعین حال عضو کامنولیت برتانیه واقع در بحیرهٔ هند است سیلون جزیرهٔ است که در ناحیهٔ جنوب هند واقع بوده وطول آن از شمال تا جنوب ۲۷۰ میل بوده وعرض بزرگترین قسمت آن ۱٤۰ میل است.

قسمت بیشتر نفوس سیلون را سینهال تشکیل میدهد که پیروی مذهب بودایی اند همچنان هندوان وتامیلها دراین سرزمین سکونت دارند. در ۱۹٦۱ سینهال زبان رسمی کشور شناخته شد، سیلون یك کشور بیطرف آسیایی است.

ویلیم گوپالاوا (متولد ۱۸۹۸) بتاریخ ۲ مارچ ۱۹٦۲ بحیث گورنرجنرال سیلون رو بکار شد، میرمن بندرانایکه صدراعظم آنکشور است سیلون بتاریخ ۱٤ دسامبر ۱۹۵۵ بحیث عضو ملل متحد شامل شد.

سیام (تایلند)

مرکز بنکاك، مساحت ۲۰۰۱٤۸ میل مربع، نفوس (قرار احصاییهٔ ۱۹٦۱ ملل متحد) ۲۷۱۸۱۰۰۰، بیرق آن دارای پنج بند افقی است که ازآنجمله دوی آن سفید، دوی دیگر سرخ و بند وسطی آبی میباشد که بند آبی نسبت بچهار بند دیگر عریضتر است، واحد پولی باهت (معادل یکصد ستانگ سیامی.)

حدود اربعه: پادشاهی تایلند (سیام) یکی ازکشور های جنوب شرق آسیا ست که از شمال غرب وغرب با برما ازشمال وشرق بالاوس ازجنوب شرق با کمبودیا وخلیج تایلند که حصهٔ از بحیرهٔ جمهوریت مردم چین است درجنوب وشرق واقعست.

در ۱۹٤۸ حکومت وقت نام آنرا ازسیام به تایلند مبدل کرد که تایلند معنی «مردم آزاد» را افاده میکند. زبان مردم آنجا تایلندی است که یکی از شعبات السنه هند و چینی است لسان انگلیسی نیز مورد استعمال قرار دارد، بودیزم مذهب اصلی مردم تایلند را تشکیل میدهد، تایلند عضو پیمان سیتو است که بنکاك مرکز جلسات این پیمان میباشد فومی فون ادولدت (متولد ۵ دسامبر ۱۹۲۷) در ۹ جون ۱۹٤٦ پادشاه شد فیلد مارشال ساریت تانارات صدر اعظم تایلند است، تایلند بتاریخ ۱٦ دسامبر ۱۹٤٦ عضو ملل متحد.

عراق:

مرکز بغداد، مساحت ۱۷۲۰۰۰ میل مربع، نفوس (نظر باحصاییهٔ ۱۹٦۰ ملل متحد) ۷۰۸۵۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند عمودی سیاه، سفید وسبز میباشد که یك ستارهٔ سرخ درمرکز آن بادایرهٔ زردی جلب نظر میکند. واحد پولی دینار عراقی است.

حدود اربعه: عراق ازشمال باترکیه ازشرق باایران ازجنوب باخلیج فارس، کویت وعربستان سعودی وازغرب بااردنیهٔ هاشمیه وسوریه محاط است.

درشمال عراق کردها زندگی دارند که ملا مصطفی برزانی رهبر آنان است زبان مـردم عـراق عربی است طرز حکومت عراق جمهوری بوده وعبدالسلام محمدعارف بایك کودتائی درسال ۱۹٦۳ رژیم جنرال عبدالکریم قاسم را ازپادرآورده و خود

بحیث رئیس جمهور آنکشور اعلام شد، بریگید یر حسن البکر صدراعظم فعلی عراق است.
عراق از کشورهای پرنفت شرق میانه است که بتاریخ ۲۱ دسامبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد.

افغانستان باعراق روابط دوستانه دارد قبل از رویکار شدن رژیم جمهوری درعراق که بواسطهٔ جنرال عبدالکریم قاسم صورت گرفت، کشور مذکور عضو پیمان بغداد (مرکزی) بود، ولی بعد از آن تا امروز بحیث یك کشور بیطرف شناخته شده است.

عربستان سعودی:

مرکز ریاض، مساحت ۸۷۰۰۰۰ میل مربع، نفوس ۶۵۰۰۰۰۰ نفر بیرق آن دارای رنگ سبز بوده و کلمهٔ «لااله الاالله محمد رسول الله» و یك شمشیر در وسط آن برنگ سفید منقش است. واحد پولی ریال سعودی است.

حدود اربعه: پادشاهی عربستان سعودی مرکب از چهار یا پنج جزیرهٔ عربی است که بحیرهٔ احمر قسمت ساحل غربی و خلیج فارس ناحیهٔ شرقی کشور را احتوا میکند. درغرب وشمال آن اردنیه هاشمی درشمال وشمال شرق آن عراق واقعست. کویت یك قسمت کوچك مناطق رادرشمال شرق این کشور تشکیل میدهد. درناحیه جنوب شرق مسقط عربستان سعودی را از خلیج عمان مجزا میسازد. یمن یك ساحهٔ کوچکی را بطرف شمال عربستان در بحیره احمر در برمیگیرد، بمقابل خلیج عقبه جزیره نمای سینا افتاده است. نفوس آنرا کاملا عربهای مسلمان تشکیل داده و زبان مردم آنجا عربی است اعلیحضرت سعود ابن عبدالعزیز (متولد ۱۹۰۲) بتاریخ ۹ نومبر ۱۹۵۳ پادشاه شد عربستان سعودی یك کشور بیطرف است که بتاریخ ۲٤ـ اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل متحد شامل شده است، بین افغانستان وعربستان سعودی روابط سیاسی دوستانه قایم است.

فرانسه:

مرکز پاریس، مساحت ۲۱۲۶۵۹ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه حکومتی ۱۹۶۲) ٤۶۲۰۰۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند عمودی آبی، سفید وسرخ است، واحد پولی آن فرانك جدید است (معادل ۲۰ سنت امریکایی)

حدود اربعه: جمهوریت فرانسه یکی ازکشورهای غربی اروپای مرکزیست که از شرق وشمال شرق با بلجیم ولکسمبرگ، سار وجرمنی، کوههای جورا وخلیج جینوا آنرا از سویس و آلپس گرانیا و ماریتیم در جنوب شرق آنرا از ایتالیا مجزا میسازد در جنوب بابحیرهٔ مدیترانه وهسپانیه از غرب با خلیج بیسکای و بحیرهٔ اتلانتیك، ازشمال باکانال انگلیسی محاط است. باشندگان آنجا را اغلباً رومن کاتولیکها وپروتستانتها تشکیل میدهد، فرانسه یکی ازاعضای پیمان ناتو واتحادیهٔ ذغال وفولاد وعضو بازار مشترك واتحادیهٔ اتومی اروپاست.

فرانسه در ٢٤ـ اکتوبر ١٩٤٥ عضوملل متحد شد، جنرال شارل دوگول متولد (٢٢ نومبر ١٨٩٠) در ٢١ د سامبر ١٩٥٨ بحیث رئیس جمهوریت پنجم انتخاب شد افغانستان بااین کشور روابط سیاسی دارد .

فلپاین:

مرکز شهر کیوزون (لزون) مساحت ١١٥٧٥٨ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١ ملل متحد) ٢٨٧٢٧٠٠٠ بیرق، آن ازدو بند افقی سرخ و آبی و یك مثلث سفید که با تصویر آفتاب طلایی وسه ستارۀ طلایی رنگ منقش میباشد متشکل است . واحد پولی آن پیسو است.

حدوداربعه: طرف شرق آن بحیرۀ فلپاین ،غرب بحیرۀ چین ، جنوبی، جنوب بحیرۀ سلیبز وا قعست .

طرز حکومت جزایر فلپاین جمهوریست وبشاغلی مکه پگال بحیث رئیس جمهور آنکشور در ١٤ نومبر ١٩٦١ انتخاب گردید. فلپاین در ٤ جولای ١٩٤٦ آزاد شد.

درجزایر فلپاین رومن کاتولیکها ،پروتستانتها، مسلمانان ودیگر اقوام نیز زندگی دارند، زبان رسمی وملی کشور فلپاینی است همچنان از لسان انگلیسی وهسپانوی نیز دربعض موارد استفاده میشود ،فلپاین در ٢٤ـ اکتوبر ١٩٤٥ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد .

فنلیند :

مرکز هلسنکی، مساحت ١٣٠١٦٥ میل مربع، نفوس(قرار احصاییه ١٩٦١ ملل متحد) ٤٤٩٧٠٠٠، بیرق آن بطرف چپ دارای دومربع سفید،وطرف راست دارای دو مستطیل سفید است که هر کدام از همدیگر ذریعۀ بند های متقاطع آبی جدا شده است . واحد پولی آن مارکا است (معادل ٣١ سنت امریکایی).

حدود اربعه: جمهوریت فنلیند درشمال اروپا واقع است که ازشمال با ناروی از شرق با اتحاد شوروی ازجنوب باگلف فنلیند ، اتحاد شوروی وبحیرۀ بالتیك واز غرب باگلف بوتنیا، سویدن وناروی محاط است. کلیسای ایوانجلیکال لوتران پیروان مذهبی زیادی دارد، لسان فنلندی بگروپ «فینواگریك» ارتباط پیدا میکند لسان سویدی دومین زبان ملی مردم آنجاست.

رئیس جمهور آن ارهو کیکونین است که در ١٥ فروری ١٩٥٦ انتخاب ومجدداً در ١٥ فروری ١٩٦٢ به این عهده برگزیده شد ، یك کشور بیطرف است که در ١٤ دسامبر ١٩٥٥ بعضویت ملل متحد شامل شده است. افغانستان بااین کشور روابط سیاسی دارد .

قبرس :

مرکز نیکوسیا ،مساحت ٣٥٧٢ میل مربع، نفوس قرار احصاییه ١٩٦١ ملل متحد

۵۸۱۰۰۰ نفراست بیرق آن دارای رنگ سفید بوده و در وسط آن نقشهٔ قبرس قرار دارد. درحصهٔ زیرین این نقشه دو شاخهٔ پربرگ متقاطع سبز رنگ بنظرمیخورد .
در ۱۶ ـ اگست ۱۹۶۰ بحیث کشور آزاد بمیان آمد . قبرس از کشور های عضو کامنویلت برتانیه است .

حدود اربعه: قبرس سومین جزیرهٔ بزرگ در بحیرهٔ مدیترانه است ، بفاصله ۴۰ میل درجنوب ترکیه ، شصت میل بغرب سوریه، ۲۴۰ میل بشمال جمهوریت عربی متحد (مصر) موقع دارد . از چهار تا پنج حصهٔ باشندگان آنجارا کرستانهای یونانی تشکیل میدهد ومتباقی آنرا مسلمانان ترکی زبان احتوا میکند.
بشاغلی سر اسقف مکاریوس بتاریخ ۱۴ دسامبر ۱۹۵۹ جهت یك دوره پنجساله بحیث رئیس جمهور قبرس انتخاب شد . قبرس از کشور های بیطرف است که بتاریخ ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰ بعضویت موسسهٔ ملل متحد پذیرفته شده است.

کانادا:

مرکز اتاوا، مساحت ۳۸۵۱۸۰۹ میل مربع نفوس (قرار احصائیه ۱۹۶۱) ۱۸۲۳۸۲۴۷ نفراست ولی احصائیه ۱۹۶۲ نفوس کانادارا ۱۸۶۰۰۰۰۰ تن نشان میدهد بیرق آن دارای رنگ سرخ است که در گوشه بالایی آن (طرف چپ) بشکل یك مستطیل خطوط متقاطع سرخ وسفید که زمین آن آبی میباشد قراردارد، بطرف راست بیرق علامهٔ از نشان نظامی کانادا بنظر میخورد .
حدود اربعه: ازطرف شمال بابحرمنجمد شمالی ازطرف شرق با بحراتلانتیك ازغرب باالاسکا و پاسفیك وازجنوب بااضلاع متحدامریکا متصل است. مردم کانادا آمیخته باتربیهٔ انگلیسی وفرانسوی میباشد مردمان مختلف از نژاد های مختلف و مذاهب مختلف نفوذ کانادارا تشکیل میدهد . مردم آن بازبان انگلیسی بیشتر متکلم اند حکومت کانادا بهاساس انتخابات پارلمانی رویکار میشود .
درراس کشور گورنر جنرال قراردارد وصدراعظم امورقوهٔ اجرائیه را اجرا میکند. پارلمان آن دارای دو اتاق سنا و شوری است که اعضای سنا طورعمری از طرف گورنرجنرال مقرر و اعضای شوری مستقیماً توسط مردم بر گزیده میشود. کانادا یك کشور فدرالی آزاد بوده وعضو جامعهٔ کامنویلت برتانیه است، کانادا در پیمان ناتو نیز عضویت دارد . میجر جنرال جورج فیلیاس وانیر (متولد ۱۸۸۸) در ۱۵ سپتامبر ۱۹۵۹ بحیث گورنرجنرال رویکارشد . کانادا بتاریخ ۹ نومبر ۱۹۴۵ عضو ملل متحد شد .

کانگو (برازاویل)

مرکز برازاویل، مساحت ۱۳۹۰۰۰ میل مربع، نفوس (قرار احصائیه ۱۹۶۰) ۷۹۰۰۰۰ نفرمیباشد بیرق آن دارای دومثلث سبزوسرخ است که ذریعهٔ یك بند بار یکتر مایل ازهم جدا شده است .

حدود اربعه: جمهوریت کانگوی برازاویل یکی از کشورهای ماورای بحار و از مستعمرات سابق فرانسه در افریقای استوایی میباشد. از شمال به کامرون و جمهوریت افریقای مرکزی، از شمال غرب باگابون از شرق وجنوب شرق باکانگوی سابق بلجیم (لیوپولدویل) وازجنوب غرب بابحر اتلانتیک محاط است .

این کشور در ۱۵- اگست ۱۹۶۰ به آزادی خود نایل شد ودر سپتامبر همان سال بعضویت ملل متحد شامل گردید رئیس جمهور آن فلبرت یولو است که در ۲۱ نومبر ۱۹۵۹ به این عهده برگزیده شده است .

یك کشور مستغنی از جنگلات بوده، برازاویل و پایتخت نویر میدان های هوایی عصری را دارا است .

کانگو:

مرکز لیوپولدویل، مساحت ۹۰۴۷۵۷ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۱۴۱۵۰۰۰۰ ،واحد پولی فرانك کانگویی (معادل دو سنت امریکایی) است بیرق آن دارای رنگ آسمانی بوده طرف چپ باستقامت يك خط شش ستاره ودروسط بیرق يك ستاره زرد رنگ کلانتر قرار دارد .

کانگو تا ۳۰ جون ۱۹۶۰ یکی ازمستعمرات افریقای استوایی بلجیم بوده وبعد از آن بحیث يك کشور مستقل بمیان آمد .

حدود اربعه: کانگو ۲۵ میل از بحر اتلانتیك فاصله دارد ازطرف شمال باجمهوریت افریقای مرکزی وسودان ازجانب شرق باسودان ، یوگندا و تانگانیکا، از جنوب وشرق بارودیشیای شمالی ازجنوب وغرب باانگولا محاط است. همچنان دریك حصهٔ شرق آن روندا و یوروندی موقع دارد .

پیروان رومن کاتولیك وکرستیانهای افریقایی درآنجا زیاد است، در کانگو دوصد قبیله وقوم زندگی دارد که مردم آن بلسانهای مختلف محلی خود صحبت میکنند .

بشاغلی کاساوبو رئیس جمهور کانگوست، بعدازقتل او مبای فقید صدراعظم قانونی کانگو(۱۲ فروری ۱۹۶۱) ایلیو بحیث صدراعظم مقررشد، بالاخره پارلمان کانگو بتاریخ ۲-آگست ۱۹۶۲ سیریل ادولادا بصفت صدراعظم کانگو موظف ساخت. کانگو در ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد.

کوستاریکا:

مرکز سانجوس ، مساحت ۲۳۴۲۱ میل مربع ، نفوس نظر به (احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۱۲۲۵۰۰۰ نفر است بیرق آن دارای پنج بند افقی به رنگهای آبی، سفید وسرخ است که دروسط بند سرخ آن يك علامهٔ مخصوص قرار دارد واحد پولی آن «کولون» میباشد (معادل ۱۵ سنت امریکایی) کوستاریکا در ۲ نومبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد .

حدود اربعه: کوستاریکا يك جمهوریت آزاد امریکای مرکزی است که از شمال

با نیکارا گوا وازجنوب باپانامه همسایه‌است طرف غرب پاسفیك و طرف شرق آن بحیرهٔ کریبین واقع است.

زبان مردم آن هسپانوی‌است، انگلیسی درمکاتب تدریس میشود، مردم آنجا رومن کاتولیك اند، سایرمذاهب نیز آزاد بوده وطرز حکومت آن جمهوریست.

کیوبا :

مرکزهاوانا، مساحت٤٤٢٠٦میل‌مربع نفوس (قرار احصاییه ١٩٦١) ٦٩٣٣٠٠٠ بیرق‌دارای سه‌بندآبی ودو بندسفید افقی‌میباشد که‌بطرف چپ یك مثلث سرخ قرار داشته‌و بایك ستاره سفید منقش‌است. واحد پولی‌آن «پیسو» است .

حدود اربعه: کیوبا که‌بنام مروارید آنتیل یادمیشود درشمال آن گلف مکسیکو وفلوریدا، بشمال‌شرق آن‌اتلانتیك و بجنوب‌آن بحیرهٔ کریبین‌واقعست.و بند وارد پاسج بفاصلهٔ ٥٠میل ازطرف شرق‌آنرا ازهایتی مجزامیسازد ، جمیکا بطول ٨٥ میل درجنوب واقعست‌و یوکاتان‌بطول ١٣٠میل بغرب موقع دارد.

مذهب‌رومن کاتولیك رواج‌دارد زبان‌مردم‌آنجاهسپانوی است‌که دراین سالهای اخیرانگلیسی‌هم روبه‌انکشاف‌است کیوبا‌یك‌کشور بیطرف وجمهوریت سو سیالست است‌بناغلی‌فیدل‌کاسترو صدراعظم آنکشور آنرا بحیث‌یك‌کشور سو سیالست اعلام کرده‌است .

بناغلی اوسوالدو ورتیکوس رئیس‌جمهور کیوباست که‌بتاریخ ١٧جولایی١٩٥٩ به‌این‌عهده انتخاب‌شد .

دکتورفیدل‌کاسترو صدراعظم آنکشوراست . کیوبادر٢٤ اکتوبر ١٩٤٥ بحیث عضوملل‌متحد پذیرفته شده است .

کمبودیا:

مرکز پنوم پن، مساحت ٨٨٧٨٠ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦٠ ملل‌متحد) ٤٩٥٢٠٠٠، واحد پولی «ریل» بیرق آن دارای سه‌بند افقی آبی ، سرخ وآبی بوده وبین بند سرخ آن‌که عریضتر است تصویر یکی ازمعابد آنکشور قرار دارد، کمبودیا درقسمت جنوبی‌آسیا واقع بوده و سابقاً بشمول ویتنام ولاوس منطقهٔ هند و چین فرانسوی را تشکیل میداد .

حدود اربعه: کمبودیا ازشمال به‌لاوس وتایلند ازغرب هم به تایلند، ازجنوب به گلف سیام از شرق باویتنام محاط است ، ازسه تاچهار حصهٔ کشور مملوازجنگلات بوده وناحیه وسطی کشور هموار است .

لسان ملی کمبودیا یی یاخمر، است؛ فرانسوی بین‌مردم انکشاف کرده وباانگلیسی هم متکلم اند. بودیزم مذهب مردم‌آنجاست .

شهزاده نورو دوم سهانوك رئیس دولت کمبودیاست ، کمبودیا یك‌کشور بیطرف میباشد . که بتاریخ ١٤ دسامبر ١٩٥٥ بعضویت ملل متحد پذیرفته شده است

کامرون

مرکز یاوند، مساحت ۱٦٦٨٨۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱) ٤٥۰۰۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند سبز، سرخ وزرد عمودی میباشد.

حدود اربعه: کامرون سابقاً تحت قیمومت فرانسه قرارداشت. این منطقه که زمانی هم مستعمرهٔ آلمان بود، بسال ۱۹٦۰ بحیث یك کشور جمهوری درآمد، کامرون درناحیه ساحل غربی افریقا واقع بوده به شمال وشمال غرب آن نایجیریا، به شمال شرق آن چاد، به شرق آن جمهوریت افریقای مرکزی و بجنوب آن کانگوی برازاویل، گابون وریو مونی واقع است.

ازجمله نفوس مجموعی کامرون ٦۰۰۰۰۰ کریستانها و ٦۰۰۰۰۰ نفر مسلمان میباشد تجارت این کشور بیشتر بافرانسه واضلاع متحد امریکاست. رئیس دولت کامرون که بناغلی احمد واهیجو نام دارد بتاریخ ٥ ماه می ۱۹٦۰ به این عهده بر گزیده شد کامرون در ۲۰ سپتمبر ۱۹٦۰ عضویت موسسهٔ ملل متحد شامل شد.

کویت

مرکز شهر کویت، مساحت ٥٨۰۰ میل مربع ونفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱) ۳۲۲۰۰۰ نفر است، واحد پولی آن دینار کویتی است.

حدود اربعه: سرزمین کوچك کویت یکی ازمناطق تحت الحمایهٔ سابق برتانیه است که در ۱۹ جون ۱۹٦۱ به آزادی کامل خود رسید. کویت بامتداد قسمت نهایی شمال خلیج فارس و سمت پیدا میکند و با عراق و عربستان سعودی محاط است، عراق سابقاً ادعای مالکیت آنرا داشت (درزمان رژیم برسر اقتدار جنرال عبدالکریم قاسم) پترول شیرازهٔ عواید واقتصادیات کویت را تشکیل میدهد. اهالی آن جا پیرو دین اسلام اند کویت بتاریخ ١٤ می ١٩٦٣ عضو ملل متحد شد.

کوریای جنوبی

مرکز سیول، مساحت ۳٧٤۲٧ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱) ۲٥٥۲٤۰۰۰ نفر و واحد پولی، وون میباشد. طرز حکومت آن جمهوریست.

حدود اربعه: ازشمال باکوریای شمالی ازشرق بابحیرهٔ جاپان وازجنوب وغرب بابحیرهٔ زرد محاط است کوریای جنوبی یکی ازسر زمینهایی است که درناحیهٔ شرق دور وشرق آسیا موقع دارد. بودیزم وچوندوگیو سرآمد مذاهب این کشور است.

کوریای شمالی

مرکز فنگیانك است که درشمال این کوریا چین درشرق آن بحیرهٔ جاپان، درغرب چین ودرجنوب آن کوریای جنوبی واقع است.

فاصله بین هردو کوریا (شمالی وجنوبی) خط ۳٨ درجه عرض البلد ست.

کولمبیا

مرکز بوگوتا، مساحت ۴۳۹۵۲۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد ۱۴۴۴۷۰۰۰، بیرق دارای سه بند افقی زرد عریض و دو بند افقی سرخ و آبی باریك میباشد، واحد پولی «پیسو» است (بنرخ آزاد معادل به ۱۲ سنت امریکائی)

کولمبیا درشمال شرق امریکای جنوبی واقعست. این کشور از طرف شرق باونیزویلا و برازیل، ازجنوب با پیرو و اکوادور همسایه میباشد، طرف شمال آن بحیرهٔ کریبین، طرف غرب پانامه و بحر پاسفیك موقع دارد. پیروان مذهب رومن کاتولیك درآنجا زیاد بوده علاوه موسسات پروتستانتی نیز درکولمبیاموجود است، لسان مردم آن هسپانوی است، دکتور گویلرمو لیون والنسیا بتاریخ ۶ می ۱۹۶۲ بحیث رئیس جمهور کشور مذکور برگزیده شد.

کولمبیا بتاریخ ۵ نومبر ۱۹۴۵ بحیث عضو سازمان جهانی ملل متحد شامل شد.

کینیا

مرکز نایروبی، مساحت ۲۲۴۹۶۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ۷۲۸۷۰۰۰ نفر است که اکثریت را بومیان آن کشور تشکیل میدهد.

حدود اربعه: یکی ازمستعمرات سابق برتانویست که از بحر هند جانب شمال شرق تا سومالیا و ازشمال تاحبشه از غرب تایوگندا و ازجنوب الی تانگانیکا امتداد دارد.

در انتخاباتیکه بتاریخ ۲۸ فروری ۱۹۶۱ صورت گرفت حزب اتحادیهٔ ملی افریقایی کینیا اکثریت را بدست آورد.

کینیا در ۱۹۵۳ صحنه جار وجنجال دهشت افگنان ماوماو قرار گرفت که با ثر آن ۶۰۰۰۰ دهشت افگن گرفتار وزندانی شدند و بدینوسیله شورشهای آنجا فرو نشست.

در ۱۹۶۲ جمو کینیا تا رهبر ملی آنکشور با برتانیه درتماس شد تا قانون اساسی این مملکت تدوین شود وانتخابات عمومی درآنکشور صورت بگیرد، برتانیه به این مملکت وعدهٔ آزادی داده است وممکن موضوع استقلال آن تا اخیر سال ۱۹۶۳ تثبیت شود.

گابون :

مرکز لیبرویل، مساحت ۱۰۲۲۹۰ میل مربع، نفوس ۴۱۰۰۰۰ نفر است. این کشور دارای جنگلهای علوی استوایی است بیرق آن دارای سه بند افقی سبز، زرد و آبی است.

حدود اربعه: جمهوریت گابون هم یکی ازکشورهای مستعمره سابق ماورای ابحار فرانسه است که ازشمال باکامرون ازشرق وجنوب را باکانگو (برازاویل) ازغرب بطول ۵۰۰ میل بابحیرهٔ اتلانتیك محاط است.

گابون در ۱۷ـ آگست ۱۹۶۰ به آزادی رسید و در سپتامبر ۱۹۶۰ عضو ملل متحد شد .

رئیس جمهور آن لیون امبا در۱۲ فروری ۱۹۶۱ انتخاب شد .

گانا :

مرکز اکرا، مساحت ۹۱۸۴۳ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه)۱۹۶۱ ملل متحد ۶۹۴۳۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند افقی سرخ ، طلایی وسبز بوده ودر وسط بند طلایی آن ستاره سیاه قرار دارد. واحد پولی پوند گانایی است .

حدود اربعه : درکنار گلف گینی واقع افریقای غربی موقع دارد ازطرف شمال بامالی وجمهوریت ولتای علیا ازشرق باجمهوریت توگولیند ازجنوب بابحیرهٔ اتلانتیك ازغرب باجمهوریت ساحل عاج متصل است. درگانا ۱۰۰۰۰ نفراروپایی سکونت دارند

در۶ مارچ ۱۹۵۷ خارج ازحوزهٔ کامنویلت برتانیه آزادشد ودراول جولایی۱۹۶۰ بحیث یك کشور جمهوری بمیان آمد ودر۸ مارچ ۱۹۵۷ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد .

رئیس جمهور آن دکتور کوام نکروما(متولد ۲۱ سپتامبر ۱۹۰۹) بتاریخ۶مارچ ۱۹۵۷ اقتدار را بدست گرفت . کنفرانس « جهان بدون بمب » بسال ۱۹۶۲ نیز دراکراد ایرشد .

گواتیمالا :

مرکز گواتیمالا، مساحت۴۲۰۴۲ میل مربع، نفوس (قرار احصاییهٔ۱۹۶۱ملل متحد) ۳۸۶۸۰۰۰، بیرق دارای سه بند عمودی آبی، سفید وآبی است که بایك نشان دروسط بند سفید منقش میباشد . واحد پولی کویتزل (معادل یك دالر امریکایی) :

حدود اربعه : یکی از کشورهای شمالی امریکای و سطی است که در شمال وغرب آن مکسیکو ، درشرق هاندوراس برتانوی درجنوب وشرق آن هاندوراس والسلوادور ودرجنوب غرب پاسفیك باآن همسر حداست .

متجاوز از پنجاه فیصد مردمان این کشور راهندیهای خالص ومتباقی راهسپانویها وهندی نژادان احتوا میکنند .

رومن کاتولیك مذهب اکثریت است، لسان رسمی مردم هسپانوی می باشد .

بتاریخ ۱۲ فروری۱۹۵۸ کانگرس گواتیمالا جنرال میگویل دیگوراس فو ینتزورا برای یکدوره شش ساله بحیث رئیس جمهور آن کشور انتخاب کرد .

درگواتیمالا بقایای خرابهای تاریخی و کهن زیاد وجود دارد که فعالاً تماشایی وقابل توجه است .

گواتیمالا بتاریخ ۲۱ نومبر ۱۹۴۵ بحیث عضو ملل متحد پذیرفته شد .

گینی :

مرکز کوناکری، مساحت ۹٦٨٦٥ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۰ ملل متحد) ۳۰۰۰۰۰۰، بیرق دارای خطوط عمودی ومزین برنگهای سرخ، زرد وسبز است . واحد پولی فرانك گینی است .

حدود اربعهٔ : گینی یکی ازکشور های مستعمرهٔ سابق ماورای بحار فرانسه درافریقاست که درساحل غرب بین گینی پرتگالی وسیرالیون واقع بوده از شمال باسینیگال ومالی ازشرق باجمهوریت ساحل عاج وازجنوب بالیبریا همسایه است.

فوله، مالینکی وسوسو ازقبایل مشهور این کشور است .

گینی بتاریخ ۲ـ اکتوبر ۱۹٥٨ بحیث یك کشور جمهوری آزاد بمیان آمد وسیکیتوری صدر اعظم آنجا بحیث نخستین رئیس جمهور امور مربوط را بدست گرفت ، دورهٔ ریاست جمهوری دراین کشور هفت سال است .

گینی بتاریخ ۱۲ دسامبر ۱۹٥٨ بحیث هشتادو دومین عضو ملل متحد شامل آن سازمان جهانی شد. فرانسوی لسان رسمی مردم آنجا بوده واین کشوریکی ازکشورهای بیطرف افریقاست .

لایبریا :

مرکز مونرویا ، مساحت ٤۳۰۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه حکومتی) ۲٥۰۰۰۰۰ ، بیرق آن دارای یازده خط افقی سرخ و سفید میباشد که درکنج بالایی آن یك مربع آبی رنگ با پنج نقطه ستارهٔ سفید به نظرمیرسد ، واحدپولی دالرامریکایی، همچنان مسکوکات مسي و نقره یی لایبریا نیز در حال چلند است.

حدود اربعه : این جمهوریت آزاد سیاهپوستان در ساحل جنوب غربی افریقا واقع است که بین سیرالیون در غرب و جمهوریت ساحل عاج در شرق موقع دارد . بطول ۳٥۰ میل یك خط ساحلی اتلانتیك جنوبی نیز آنرا احتوا کرده است

اکثر حصص کشور را جنگلات استوایی پوشیده است . مسیحیان هم دراین کشور زیاد است ، زبان رسمی مردم انگلیسی میباشد ، باشندگان آنرا نژاد افریقایی تشکیل میدهد .

رئیس جمهور آن ویلیم وی ، اس توبمان است که در ٤ ماه می ۱۹٤۳ برای یکدوره هشت ساله بر گزیده شده ، لایبریا بتاریخ ۲ نومبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل متحد شامل گردیده است .

لاؤس :

مرکز وینتیان ، مساحت ۹۱۰۰۰ میل مربع نفوس (قرار احصاییه ۱۹٦۱ ملل متحد) ۱۸٥۰۰۰۰ ، واحد پولی آن کیپ است .

بیرق آن دارای رنگ سرخ بوده ودر وسط آن علامهٔ معبد بودایی برنگ سفید قرار دارد .

حدود اربعه : لاؤس یکی از مناطق سابق هند و چین فرانسوی در جنوب شرق آسیاست لاؤس از شمال با جمهوریت مردم چین از شرق با و یتنام از جنوب با کمبود یا و از غرب با تایلند و برما همسر حد است . این کشور در ۱۸۹۳ بتصرف فرانسه در آمد و در ۱۸۹۹ عضو اتحادیهٔ هند و چین شد تا اینکه در ۱۹ جولای ۱۹۴۹ آزاد و در ماه دسامبر ۱۹۵۵ بعضویت ملل متحد شامل گردید . پادشاه آن سری ساوانگ واتانااست که در ۳۰ ـ اکتوبر ۱۹۵۹ بعداز مرگ پدرش پادشاه شد لاؤس بعد از مناقشات زیاد احزاب مخالف آنکشور بالاخره بحیث یك کشور بیطرف معرفی شد احزاب جناح راست ، پتتلاو و بیطرف در این کشور یك حکومت ائتلافی را تشکیل داده اند ولی هنوز هم اختلافات و زد خورد ها بین طرفداران ومخالفان احزاب مذکور در گرد و نواع این کشور جریان دارد .

لبنان :

مرکز بیروت ، مساحت ۴۰۰۰ میل مربع و نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۸۲۲۰۰۰ بیرق آن دارای سه بند افقی سرخ ، سفید و سرخ بوده و بین بند سفید آن علامهٔ یك درخت سبز قرار دارد . واحد پولی آن پوند لبنانی است .

حدود اربعه : یك جمهوریت آزاد عربی است که در حاشیهٔ شرقی بحیرهٔ مدیترانه بطول ۱۲۰ میل وعرض ۳۰ تا ۳۵ میل افتاده است ، در جنوب آن اسراییل و درشمال و شرق آن سوریه افتاده است ، بیروت یك بندر مشهور لبنان بوده و دارای یك قرودگاه هوایی مجهز بین المللی است .

قرار قانون اساسی لبنان باید رئیس جمهور از طرف کریستانیها (مسیحیان) و صدراعظم از طرف مسلمانان آنجا انتخاب شود ، جنرال فوادشها رئیس جمهور و بشاغلی رشید کرامی صدراعظم لبنان است ، لبنان در ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد ، علاوتاً این کشور یکی از اعضای جامعهٔ عرب است . افغانستان بااین کشور روابط دوستانه دارد باید گفت که در ساحه سیاست بین المللی لبنان یك کشور بیطرف است . عربی زبان رسمی مردم آنجا ست .

لکسمبرگ :

مرکز لکسمبرگ ، مساحت ۹۹۹ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۳۱۴۰۰۰ بیرق دارای سه بند افقی سرخ ، سفید و آبی است .

واحد پولی فرانك لکسمبرگی میباشد .

حدود اربعه : لکسمبرگ یکی از کشورهای اروپایی است که از شرق باجرمنی از غرب و شمال با بلجیم و از جنوب با فرانسه محاط بوده و به طول ۵۵ میل وعرض ۳۴ میل واقع است لکسمبرگ عضو پیمان ناتو و یکی از اعضای اتحادیه زغال سنگ و فولاد اروپا و اتحادیه اروپای غرب بوده و در ۱۹۵۷ موافقتنامهٔ تأسیس او را توم

و بازار مشترك اروپارا امضاکرد. مردم لکسمبرگ‌را غالباً رومن کاتولیك‌ها تشکیل میدهد ، لسان رسمی آن فرانسوی و لکسمبرگی است ، لکسمبرگ در ۲۴ـ اکتوبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شد ، یك کشور زراعتی و صناعتی است .

لیبیا :

مرکز تریپولی و بنغازی ، مساحت ۶۷۹۳۵۸ میل مربع ، نفوس (نظر با حصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۱۲۱۶۰۰۰ ، بیرق سرخ ، سیاه و سبز افقی بوده یك صلیب و یك ستاره سفید در بین بند سیاه آن قرار دارد واحد پولی بوند لیبیایی (معادل یکصد پاستر) میباشد .

حدود اربعه : لیبیا در ساحل شمالی افریقا واقع بوده ازشمال با بحیرهٔ مدیترانه از شرق با جمهوریت عربی متحد و سودان از غرب با تونس والجزایر و از جنوب با سودان و جمهوریتهای چادو نایجر محاط است .

قسمت زیاد نفوس لیبیا را عربهای مسلمان تشکیل میدهد ولی بعضاً ایتالویان و یهودیان نیز در این کشور امرار حیوة دارند .

لیبیا هشتمین عضو جامعهٔ عرب بوده و بتاریخ ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ بعضویت ملل متحد شامل شده است .

اعلیحضرت امیر محمد ادریس السنیوسی (متولد ۱۸۹۰) پادشاه این کشور است .

لیشتنشیتن

مرکز وادوز ، مساحت ۶۲ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۱۶۴۹۵ نفر ، بیرق آن دارای بندهای آبی و سرخ افقی است ، واحد پولی فرانك سویسی میباشد .

حدود اربعه : یکی ازقلمرو های است واقع درقسمت بالایی راین بین آستریا وسویس ، تا ۱۸۶۶ یکی اعضای کنفدراسیون آلمان بوده بعداً در جمله خودمختاری های اتریش درآمد تااینکه در ۷ نومبر ۱۹۱۸ دیت آزادی کامل آنرا ادعا کرد .

دراین کشور قوهٔ عسکری موجود نیست تنها یکتعداد محدود پولیس برای حفظ امنیت موظف است .

مردم آنجا غالباً زراعت پیشه‌اند ، مهمترین صنایع آن ماشین آلات وریستن ودوختن پنبه‌است مردم آنجا بصورت عموم کاتولیك بوده و لسان جرمنی زبان اکثریت مردم آنجاست . فرانزجوزف دوم درراس قلمرو قراردارد ، وی در ۳۰ مارچ ۱۹۳۸ پرنس جوزف اول را از بین برد وخود قدرت را بدست گرفت .

داکتر الکسندر فریك صدر اعظم این کشور کوچك است .

مالی

مرکز بماکو ، مساحت ۴۵۰۰۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰ ملل متحد) ۴۱۰۰۰۰۰ نفر است . بیرق آن دارای سه بند سبز زرد رنگ وسرخ عمودی است که در وسط بند زرد آن علامهٔ سیاهی قرار دارد .

یکی از کشور های ماورا بحار واز مستعمرات سابق فرانسه درافریقای غربی است .

حدود اربعه : ازشمال باالجزایر ازشرق وجنوب شرق با نایجر ازجنوب باولتای علیاوساحل عاج ،ازغرب باگینی وسینگال محاط است .

مالی در۲۰ جون ۱۹۶۰ آزاد شد ، نام سابق این کشور سودان فرانسوی بود ولی در۲۲ سپتامبر ۱۹۶۰ اسم مالی برآن نهاده شد ودر۲۸ سپتامبر ۱۹۶۰ بحیث عضو ملل متحد شامل گردید بافرانسه موافقتنامهٔ کلتوری دارد :در۲۹ اپریل ۱۹۶۱ دراتحادیهٔ ممالك افریقایی باگانا وگینی متحد شد .

رئیس جمهور مالی مودیبو کیتا ست.

مراکش (المغرب)

مرکز رباط ، مساحت ۱۷۲۱۰۴ میل مربع ، نفوس (نظر با حصاییهٔ ۱۹۶۱ ملل متحد) ۱۱۹۲۵۰۰۰ ، بیرق سرخ رنگ ودارای ستارهٔ سبز است ، واحد پولی درهم (معادل ۲۰ سنت امریکایی)

حدود اربعه : پادشاهی المغرب (مراکش) در قسمت شمال غربی افریقا واقع بوده و تا ۱۹۵۶ از جمله تحت الحمایه های فرانسه و هسپانیه بشمار میرفت . مراکش ازشرق باالجزایر ازشمال بامدیترانه ازجنوب باریو داورو والجزایر و از غرب بابحیرهٔ اتلانتیك محاط است .

درمراکش مکاتب اسلامی وفرانسوی زبان موجود است ، زبان رسمی مردم عربی بوده ومسلمانان آن بصورت اکثریت اهل تسنن اند. مراکش یکی از کشورهای بیطرف افریقایی است که اعلیحضرت ملك حسن دوم بعد از فوت پدرش محمد خامس پنجم بتاریخ ۲۶ فروری ۱۹۶۱ برتخت نشست وقانون اساسی جدیدی رابمنصهٔ اجرا گذارد .

المغرب در۱۲ نومبر ۱۹۵۶ عضو ملل متحد شد ، رژیم آن شاهی مشروطاست.

مکسیکو

مرکز شهرمکسیکو : مساحت ۷۵۸۲۵۹ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۳۶۰۹۱۰۰۰ ، بیرق دارای سه خط عمودی سبز ، سفید وسرخ است که در وسط بند سفید آن علامهٔ قرار دارد ، واحد پولی پیسو (معادل ۸ سنت امریکایی است)

حدود اربعه : یك جمهوریت فدرالی واقع دربر اعظم امریکا ست مکسیکو از شمال وشمال شرق بااضلاع متحده امریکا ازشرق باخلیج مکسیکو وخلیج کامپچ وبحیرهٔ کارابین ازجنوب باگواتیمالا وهاندوراس برتانوی وازغرب بابحیرهٔ پاسفیك متصل است. درمکسیکو آزادی مذاهب وجود دارد ،قسمتی ازمردم آنجا رومن کاتولیك است . زبان ملت مکسیکو هسپانوی است . مکسیکو یك جمهوریت فدرالی دیموکراتیك است که از ۲۹ـ ایالت متشکل میباشد. رئیس جمهور این کشور بناغلی ادولفو لوپیز ماتیوس است که بحزب انقلابی مکسیکو مربوط بوده ودر ۶ جولای ۱۹۵۸ جهة یك دورهٔ شش ساله برگزیده شده است . مکسیکو در۷ نومبر ۱۹۴۵ بحیث عضو ملل متحد شامل گردید .

ملغاسی

مرکز تانانا ناریف ، مساحت ۲۲۸۰۰۰ میل‌مربع ، نفوس آن (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۵۲۰۰۰۰۰ میباشد . ملغاسی جزیرهٔ بزرگیست که نزدیك سواحل شرقی افریقا واقع بوده و بوسیله آبنای موزمبیق ازافریقا جداشده است ، اینسرزمین ۹۳۰ میل طول و ۳۶۰ میل عرض را دارا است . بیرق آن بطرف چپه دارای یك بند عمودی سفید وطرف راست دو بند افقی سرخ وسبزرا دارا است .

ملغاسی به سال ۱۸۷۵ تحت الحمایهٔ فرانسه شدوحکومت فرانسه درسال ۱۸۹۶ آنرا بحیث مستعمرهٔ خود درآورد ، تااینکه کشور ملغاسی (مدغاسکرسابق) در ۱۴ اکتوبر سال ۱۹۵۷ به آزادی داخلی رسیدولی بتاریخ ۲۶ ماه مارچ ۱۹۶۰ آزادی کامل خویش را درداخل جامعهٔ فرانسه حاصل کرد .

رئیس جمهور آن فلبرت زیرانانا است که در ۲۵ جون ۱۹۶۰ به این عهده انتخاب شد .

کشور مدغاسکر بتاریخ ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد .

منگولیا

مرکز اولن باتور (اورگا) ، مساحت ۶۲۶۰۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۱۰۰۰۰۰۰ بیرق دارای سه بند عمودی سرخ ، آبی وسرخ و پنج نقطهٔ ستاره طلایی و یك نشان میباشد واحد پولی آن توغریك (معادل یکصد مونگو) است .

حدود اربعه : جمهوریت مردم منگولیا درشمال شرق آسیا واقع بوده ویکی از کشورهای کهن جهان است که مدتی تحت ادارهٔ چین قرار داشت منگولیا ازشمال باایالت سایبریای اتحادشوروی ازشرق با منچوریا وکوه‌های تار باگاتای وازجنوب باایالت سنکیانگ ودیوار بزرگ چین وازغرب باایالت ترکستان روسی محاط است مردم آن پیروی مذهب بودیست لاما یزم میباشد ، در اولن باتور یك پونیورستی وجود دارد اکادی ماینس در ۱۹۵۳ تاسیس شد منگولیا در ۱۳ مارچ ۱۹۲۱ به آزادی خود رسید این کشور در ۲۷ اکتوبر ۱۹۶۱ بعضویت ملل متحد پذیرفته شد

موناکو

مرکز لا کو ندامین مونت کارلو . مساحت ۰.۵ میل مربع نفوس (قرار احصاییه حکومتی ۱۹۶۰) ۲۲۵۰۰ ، بیرق دارای بند‌های افقی سرخ وسفید است واحد پول فرانك فرانسوی (معادل ۲. سنت امریکائی) است .

یك کشور کوچك اروپایی است که در چهار طرف بامد یترانه ویك حصهٔ از سلسله آلپ فرانس محاط است شهزاده راینیر سوم بعد فوت پدر کلانش پرنس لویس دوم بتاریخ ۱۹ نومبر ۱۹۴۹ بر تخت نشست ، وی با گرس کیلی هنر پیشهٔ امریکایی ازدواج کرد (۱۸ اپریل ۱۹۵۶) کشور زیبائی موناکو همیشه مورد توجه سیاحان خارجی قرار دارد .

موریتانیا:

مرکز نواکشوت، مساحت ۴۱۸۸۱۰ میل مربع نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ حکومتی) ۱۰۰۰۰۰۰ نفر است.

حدود اربعه: جمهوریت اسلامی موریتانیا یکی از سرزمینهای ماورای بحار واز مستعمرات سابق فرانسه در غرب افریقاست که از غرب با بحیره اتلانتیك وریو داورو (هسپانوی) از شمال وشمال شرق باساورا (حصهٔ سادان فرانسوی) از شرق بامالی واز جنوب باسنیگال محاط است.

قسمت زیاد نفوس این کشور در امور پشیها تشکیل میدهد. در ۲۸ نومبر ۱۹۶۰ به آزادی کامل خود رسید.

صدراعظم این کشور مختار اولدداده است که در ۲۶ جون ۱۹۵۹ به این عهد برگزیده شده. غله، تنباکو، ماهی ونمك را اصادر میکنند، آهن ومس هم اخیراً کشف شده است موریتانیا ۲۷ اکتوبر ۱۹۶۱ بعضویت ملل متحد شامل گردید.

نایجریا:

مرکز لاگوس، مساحت ۳۷۳۲۵۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۳۵۷۵۲۰۰۰ نفر است، بیرق آن دارای سه بند عمودی سبز، سفید وسبز است که بکلی ساده میباشد.

حدود اربعه: فدراسیون نایجریا که در ۱۹۶۰ استقلال خودرا بدست آورد در کنار گلف گینی واقع در افریقای غربی بین داهومی وکامرون موقع دارد که جمهوریت نایجر بطرف شمال وجمهوریت چاد جانب شمال شرق آن واقعست.

باشندگان این کشور را تقریباً ۲۵۰ قبیله و عشیرهٔ مختلف تشکیل میدهد. نایجریا متشکیل از سه منطقهٔ شمالی، شرقی وغربی است که هر کدام در اداره داخلی خود آزاد است.

سرابوبکر تفاوه بلیوا رهبر کانگرس مردم شمالی، ومحرك وبانی جنبشهای ملی آنکشور از ۱۹۵۷ تاحال بحیث صدراعظم آنکشور ایفای وظیفه میکند، نایجریا یکی از کشور های بیطرف است.

نایجریا بتاریخ ۷ـ اکتوبر ۱۹۶۰ بعضویت ملل متحد شامل شد.

نایجر:

مرکز نیامی، مساحت ۴۹۰۰۰۰ میل مربع، نفوس (نظر به احصاییه ۱۹۲۲) ۳۰۰۰۰۰۰ نفر است.

بیرق آن دارای سه بند افقی نارنجی، سفید وسبز است که بین بند سفید آن یك دایرهٔ کوچك نارنجی قرار دارد.

حدود اربعه: جمهوریت نایجر یکی از کشور های ماورای بحار واز مستعمرات سابق فرانسه درقلب افریقای غربی است.

که از شمال با لیبیا از شرق با چاد از جنوب با ولتای علیا، داهومی و نایجریا و از غرب با مالی متصل است.

نایجر بتاریخ ۳ـ آگست ۱۹۶۰ آزادی کامل خود بدست آورده و بتاریخ ۲۰ سپتامبر همان سال بعضویت ملل متحد پذیرفته شد، نایجر عضو اتحادیه اقتصادی انتنت است که در ۲۹ می ۱۹۵۹ تشکیل شد اعضای دیگر این اتحادیه داهومی، ساحل عاج و ولتای علیاست.

درسال ۱۹۶۰ همانی دیوری درراس حکومت آن قرار گرفت.

ناروی:

مرکز اسلو، مساحت، ۱۲۵۰۶٤ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۳۶۱٤۰۰۰ نفر است.

بیرق آن دو مربع سرخ رنگ بطرف چپ و دو مستطیل سرخ بطرف راست دارد که هر کدام آن ذریعهٔ خطوط متقاطع سفید و آبی از همدیگر جدا شده است.

واحد پولی کرون است (معادل ۱٤ سنت امریکائی.)

حدود اربعه: ناروی قسمت غرب جزیره نمای سکندینا وی را در شمال غرب اروپا احتوا میکند. از غرب با اوقیانوس اتلس و بحرهٔ شمال از شمال به بحیر منجمد شمالی و از شمال شرق با اتحاد شوروی و فنلیند محاط است طرف شرق کوهای کجو لن ناحیه جنوب ناروی را از سویدن مجزا میسازد. اولاف پنجم پادشاه ناروی است (متولد ۲ جولای ۱۹۰۳) که بعد از مرگ پدرش هاکن در ۲۱ سپتامبر ۱۹۵۷ پادشاه شد، طرز حکومت ناروی شاهی مشروطه است.

ناروی در ۲۷ نومبر ۱۹٤۵ بعضویت ملل متحد شامل شد.

ناروی عضو پیمان ناتو و یکی از اعضای اتحادیه نوروپك است.

نیکاراگوا:

مرکز ماناگوا، مساحت ۵۷۱٤۵ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۱٤۷۷۰۰۰، بیرق دارای سه بند افقی آبی، سفید و آبی است که یکدسته علایم اسلحه میان بند سفید آن قرار دارد. واحد پولی کوردو باست.

حدود اربعه: یکی از جمهوریتهای امریکای مرکزیست که بین بحیرهٔ کارابین و پاسفیك افتاده است.

از شمال با هاندوراس و از جنوب با کوستاریکا محاط است.

اگرچه آزادی مذهب دراین کشور وجود دارد ولی اکثریت را رومن کاتولیك ها احتوا میکنند، زبان مردم آنجا هسپانویست. رئیس جمهور آن لویس سوموزا دیبایل است که در ۳ فروری ۱۹۵۷ باین عهده برگزیده شده است.

نیکاراگوا در ۲٤ـ اکتوبر ۱۹٤۵ عضو ملل متحد شد.

نید رلند (هالیند)

مرکز امستردام (هاگ) مساحت ۱۵۸۰۰ میل مربع، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱) ۱۱۷۰۲۲۲۹، بیرق دارای سه بند افقی سرخ سفید و آبی بوده و واحد پولی گلدن میباشد.

حدود اربعهٔ: پادشاهی هالیند یکی از کشورهای شمال غربی اروپاست که از شرق با جرمنی از جنوب با بلجیم و از غرب و شمال با بحیرهٔ شمال متصل است.

در این کشور ۸ ر ۴۰ فیصد پروتستانتها ۸ ر ۳۸ فیصد کاتولیکها و ۷ ر ۲۰ فیصد مردمان غیر کلیسایی نفوس هالیند را تشکیل میدهند.

هالیند عضو پیمان ناتوست. ملکه ژولیانا در راس دولت قرار دارد زبان مردم آن هالیندیست

افغانستان با هالیند روابط سیاسی و تجارتی دارد.

هالیند بتاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۴۵ بعضویت ملل متحد شامل شد.

نیپال

مرکز کتمندو، مساحت ۵۴۳۶۲ میل مربع نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۹۴۰۷۰۰۰ نفر بوده و واحد پولی روپیه نیپالی است.

حدود اربعه: پادشاهی نیپال در نشیبهای جنوبی کوه همالیا واقع بوده از شمال با جمهوریت مردم چین (تبت) از شرق و جنوب غرب با سر زمین پهناور هند محاط است.

بعد از آنکه تریبهو بانادر ۱۳ مارچ ۱۹۵۵ در گذشت پسرش مهندرا بیر بیکرام شادیو در ۲ می ۱۹۵۶ تاجپوشی کرد و در ۱۲ فروری ۱۹۵۹ اساس یك حکومت دیموکراتیك را در نیپال گذاشت.

هندویزم و بودیزم از مذاهب کهن است که در نیپال پیروان زیاد دارد نیپال یك کشور بیطرف است.

افغانستان با نیپال روابط سیاسی دارد نیپال د ر ۱۴ دسامبر ۱۹۵۵ بعضویت ملل متحد شامل شد.

واتیکان

مرکز شهر واتیکان مساحت ۱۰۸۷، اکثر نفوس آن متجاوز از یکهزار نفر است بیرق آن دارای دو بند عمودی متساوی زرد وسفید میباشد که در میان بند سفید آن دو کلید یکه یکی آن طلایی و دیگرش نقره یی رنگ میباشد میان بند سفید آن قرار دارد واتیکان، در وسط ایطالیا قرار داشته و بنام سرزمین پاپها شهرت دارد تمام پاپهای (پیشوایان مذهبی مسیحیان) جهان از این شهر بوجود آمده اند و اتیکان یك شهر مذهبی است که روزانه بتعداد زیاد مسیحیان جهان در کلیساهای این شهر رخ میکنند موزیم و باغهای آن نیز جالب و تماشایی است، از این شهر همیشه ندای صلح خواهی و تنفر از جنگ وستیز بلند شده است ورهبر مذهبی مسیحیان جهان همیشه جهانیان را بسوی صلح وصمیمیت وصفایی دعوت میکنند.

ولتای علیا

مرکز اواگا دوگو، مساحت ۱۰۵۹۰۰ میل مربع، نفوس (قراراحصائیه ۱۹۶۱ ملل‌متحد) ۴۴۶۷۰۰۰ نفراست بیرق، آن‌دارای سه بند افقی سرخ‌سفید وسیاه‌است.

حدوداربعه: جمهوریت نوین‌ولتای علیا یکی ازسرزمین‌های متصرفهٔ سابق ماوُرای بحار فرانسه در غرب افریقاست که‌بفاصله ۵۰۰ میل ازخلیج گینی واقع شده ازشمال وغرب باجمهوریت‌مالی‌ازشرق با نایجر وازجنوب باساحل عاج، توگو وداهومی‌متصل است و لتای علیا بتاریخ ۵ ـ اگست ۱۹۶۰ آزاد شد و بتاریخ ۲۰ سپتامبر همان سال بحیث عضو ملل متحد شامل گردید ولتای علیا یکی از اعضای شورای اقتصادی انتنت‌است که در۲۹مادمی۱۹۵۹ بمیان آمداعضای دیگرآن‌داهومی، ساحل عاج‌ونایجراست، رئیس‌جمهورولتای علیاموریس یامیوگو میباشد که بتاریخ۹ دسامبر ۱۹۵۹ به این‌عهده برگزیده‌شده‌است.

۹۰فیصد مردم این کشور زارع اند، پنبه، برنج ازمحصولات عمدهٔ کشور است.

وینزویلا

مرکز کاراکاس، مساحت ۳۵۲۱۵۰ میل مربع، نفوس ۷۵۲۳۹۹۹ بیرق‌آن‌دارای سه بند افقی زردآبی وسرخ میباشد کـه هفت ستارهٔ سفید میان بند آبی آن‌جلب نظرمیکند، واحد پولی بولیوار است(معادل۲۲سنت امریکایی).

حدود اربعه: یکی از کشور های جمهوری واقع درامریکای جنوبی است که‌از شمال با بحیرهٔ کریبین از شرق باگیانای برتانوی ازجنوب شرق با برازیل ازغرب وجنوب غرب باکولمبیا محاط است دراین کشور پیروان رومن کاتولیك اکثریت را تشکیل میدهدزبان مردم آنجا هسپانویست.

بتاغلی‌رومولو بیتانکورت‌رئیس جمهورکشور است که بتاریخ ۷دسامبر ۱۹۵۸ به این عهده انتخـاب شده است ونیزویلا در ۱۵ نومبر ۱۹۴۵ بعضویت مـلل متحد شامل شد.

ویتنام

مساحت مجموعی‌قرار سنجش۱۹۵۸(۱۲۷۰۰۰)میل مربع نفوس (نظربه‌احصائیهٔ ۱۹۶۱) ۳۰۶۱۶۰۰۰ نفر میباشد.

ویتنام متشکل ازدو منطقهٔ شمالی وجنوبی است که اکنون هرکدام دارای استقلال ودولتهای جداگانه‌میباشد.

حدود اربعه: ویتنام یکی از جملهٔ سه منطقهٔ سابق هندوچین فرانسوی‌واقع در جنوب شرق آسیاست که از شـمال با جمهوریت مردم چین از جنوب‌وشرق با بحیرهٔ چین جنوبی وازغرب باکمبودیا ولاوس‌محاط‌است البته این حـدوداربعه مراد از ویتنام واحد سابق قبل از انقسام‌آن بدوناحیهٔ‌شمالی‌وجنوبی‌است ...

اینکه ویتنام شمالی وجنوبی بصورت جداگانه مختصر معرفی میشود .

ویتنام شمالی

مرکز هانوی ، مساحت ۶۲۰۰۰ میل مربع نفوس(قرار احصاییه ۱۹۶۰) ۱۶۰۰۰۰۰۰ نفراست .

جمهوریت دیموکراتیك ویتنام شمالی در ۳۱ دسامبر ۱۹۵۹ خودرا بحیث یك کشور جداگانه ومستقل اعلام کرد .

رئیس جمهور آن ازطرف پارلمان ورئیس حکومت ازطرف رئیس جمهورکشور انتخاب وموظف میشود شاغلی هوچی من رئیس جمهور ویتنام شمالی است که بتاریخ ۱۵ جولایی ۱۹۶۰ مجدداً انتخاب شد .

تاکنون این کشور به عضویت ملل متحد پذیرفته نشده است .

ویتنام جنوبی

مرکز سایگون ، مساحت ۶۵۰۰۰ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۰)

۱۴۶۱۶۶۴۶ نفر است

بتاریخ ۲۶ـ۱۰ کتوبر ۱۹۵۵ شاغلی نگو دن دیم صدر اعظم آنکشور یک جمهوریت مستقل را درناحیهٔ جنوبخاك ویتنام تشکیل کرد و خود ش بحیث نخستین رئیس دولت اقتدار را بدست گرفت وی در شش اپریل ۱۹۶۱ مجداً برای یك دورهٔ پنجساله رویکار آمد .

پیروان مذهب تاویزم در این کشور اکثریت دارد همچنان بودائیان ورومن کاتولیکها نیز دراین کشور زندگی دارند ، این کشور یکی ازسر زمینهای واقع جنوب شرق آسیاست که تا حال درجمله اعضای ملل متحد پذیرفته نشده است

هایتی

مرکز پورتاوپرنس ، مساحت ۱۰۷۱۴ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ۱۹۶۱ ملل متحد) ۴۲۳۳۰۰۰ ، بیرق آن دارای دو بند افقی حاوی رنگ آبی وسرخ که در مرکز آن یک مستطیل سفید ، سبزو نسواری محتوی علایم مخصوص جلب نظرمیکند واحد پولی گورد است (معادل ۲۰ سنت امریکایی)

حدود اربعه : هایتی یگانه کشور فرانسوی زبان براعظم امریکاست که از غرب بین کیوبا وازشرق با پورتوریکومحاطاست ، یک فاصلهٔ سرحدی بطول ۲۴۱ میل هایتی را از جمهوریت دومینیکان مجزا ساخته است .

رومن کاتولیک مذهب اصلی مردم این کشور را تشکیل میدهد ، فرانسوی زبان رسمی مردم این کشور است .

لسان انگلیسی هم در مکاتب ومؤسسات علمی آنجا تدریس میشود . هایتی بتاریخ ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵ عضو ملل متحد شد .

هاندوراس

مرکز تیگو سیگالپا ، مساحت ٤٤٤٨٢ میل مربع ، نفوس ۱۸۸۳۰۰۰، بیرق آن دارای سه بند افقی آبی ، سفید و آبی که پنج ستاره آبی بطور منظم بین بند سفید آن آن جلب نظر میکند . واحد پولی لیمپیر ا (معادل پنجاه سنت امریکایی)

حدود دار بعه : هاندوراس یکی از کشور های جمهوری امریکای وسطی است که از شمال با بحیرهٔ کریبین از شرق وجنوب با نیکاراگوا از جنوب وغرب با السلوادور واز غرب با گواتیمالا همسایه است

مردم آن پیرو مذهب رومن کاتولیک وزبان رسمی هسپانوی است ، اساسبله ملی آنکشور بتاریخ ١٥ نومبر ١٩٥٧ دکتور رامون ویلیدا موارز راکه مربوط به حزب آزادیخواهان است بحیث رئیس جمهور آنکشور انتخاب کرد .

هاندوراس در ١٧ دسامبر ١٩٤٥ بحیث عضو ملل متحد شامل شده

هندوستان

مرکز دهلی جدید ، مساحت ١٢٢١٨٨٠ میل مربع ، نفوس (قرار احصائیه ١٩٦١ ملل متحد) ٤٤٠٣١٦٠٠٠ نفر است، بیرق آن دارای سه بند افقی، نارنجی، سفید وسبز است که دوسط بند سفید آن علامهٔ دایروی آبی قرار دارد، واحد پولی آن کلدار یا روپیهٔ هندیست که یکصد پایی عبارت از یك کلدار میباشد (معادل ٢ سنت) .

تا ١٩٤٧ هند در قلمرو انگلیسها قرار داشت و ذریعهٔ گورنر جنرال برتانوی اداره میشد ولی در ١٩٥٠ هندوستان بحیث یک جمهوریت آزاد بمیان آمد. بهشمال هندوستان گوههای همالیا ، جمهوریت مردم چین ، نیپال و کشمیر وقسمتی از پاکستان واقع است. در شرق آن پاکستان شرقی وخلیج بنگال ، جنوب اوقیانوس هند غرب اوقیانوس هند وبحیرهٔ عرب موقع دارد .

در هند ١٤ زبان اصلی تکلم میشود که ١٢ ـ آن از سانسکریت مرکب است علاوتاً مردم آن به چندین زبان دیگر هم متکلم اند ولی لسان عمومی هندیست که پنجاه فیصد بدان تکلم میکنند قرار است هندی تا ١٩٦٥ لسان کاملاً رسمی شود که البته آنوقت انگلیسی بدرجهٔ دوم درکالجها تدریس خواهد شد ٨٥ فیصد مردم هند پیروی مذهب « ویدا » اند ، متباقی مسلمانان وپیروان دیگر ادیان ومذاهب اند، هند یکی ازکشورهای بیطرف آسیایی است که بتاریخ ٣٠ ـ اکتوبر ١٩٤٥ بعضویت میل متحد پذیرفته شده است .

رئیس جمهور آن دکتور راداکرشنان، معاون رئیس جمهور دکتور ذاکر حسین وصدراعظم هند جواهر لال نهرو است

هنگری

مرکز بوداپست ، مساحت ٣٥٩١٨ میل مربع، نفوس (قرار احصائیه ١٩٦١) ١٠٠٤٥٠٠٠، بیرق آن دارای سه خط افقی سرخ ، سفید وسبز است واحد پولی فورینت است

حدود اربعه: یکی از جمهوریتهای سوسیالستی اروپای مرکزیست که از شمال باچکو سلواکیا و اتحاد شوروی از جنوب با یوگو سلاویا ، از شرق با رومانیا وازغرب بااستریا متصل است .

قسمتی ازمر دم آنجا رومن کا تولیك، عدهٔ کالو نستها ومتباقی به کلسیاهای آنجا پیر و ا ند . لسا ن مردم آنجا هنگر یایی (مجا ری) است که بگر وپ فینو اوگریان مربوط است.

رئیس شورای حکومتی استوان دو بی است که در ١٤ اگست ١٩٥٢ به این وظیفه گماریده شده وجانوس کا دار صدرا عظم آنکشور است که بتاریخ ٢٩ جون ١٩٥٧ بحیث منشی حزب کمونست هنگری نیز برگزیده شده است.

هنگری بتاریخ ١٤ دسامبر ١٩٥٥ بعضو یت سازمان ملل متحد شامل شده است.

یمن

مرکز صنعا ، مساحت ٧٥٠٠٠ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییهٔ ١٩٥٨) ٥٠٠٠٠٠٠ نفر است ، بیرق آن دارای رنگ سرخ است که درچهار زاویهٔ آن چها ر ستار هٔ سیا بایك ستاره وشمشیر برنگ سفید دروسط آن قراردارد . وا حد پو لی ریال نقره یی (تقریبا معا دل ٨٠ سنت امریکایی)

حدود اربعه : جمهوریت یمن (یکسال قبل رژیم سلطنتی در آنجا قایم بود) یك سرزمین کهستانی است که قسمت جنوب غربی جزیرهٔ نمای عرب بین تحت الحمایهٔ انگلیسی عدن وکشور مستقل عربستان سعودی را احتوا میکند ، درشمال آن نیز عربستان سعودی واقعست .

یمن از ١٩٤٨ تا ١٩٦١ یك دو لت اسلامی د یمو کرا تیك بو د که رژیم پادشاهی در آنجا حکمفر ما بو د ولی بعد از آن تو سط جنر ال عبدالله السلا ل کود تائی درآنکشور بعمل آمد که باساس آن رژیم جمهوری مستقر شد ، یمن د ر صدد آ نست تادر اتحادیه فدر الی عرب که بشمول عراق سو ر یه وجمهو ر یت عربی متحد تشکیل خواهد شد شامل شو د چنانچه جنرال عبدا لسلال رئیس جمهور فعلی انکشور دراوایل سال ١٣٤٢ مراحل مقدماتی شمول یمن رادراین اتحادیه ضمن مذاکرات قاهره طی کرد .

یمن در ٣٠ سپتامبر ١٩٤٧ بعضو یت ملل متحد شا مل شده است مرد م یمن را عربها تشکیل میدهد ، زبان ملی ورسمی شان عربی است.

یوروگوای

مر کزمو نتو ید یو ، مساحت ٧٢١٧٢ میل مربع ، نفوس (قرار احصاییه ١٩٦٠ ملل متحد) ٢٨٢٧٠٠٠ ، بیرق آن دارای چها ر بند آ بی و پنج بند سفید افقی میباشد

که درزاویهٔ بالایی طرف چپ منظره طلوع آفتاب میان یك مربع سفید جلب نظر میکند . واحد پولی پیسو (تقریباًمعادل‌دو سنت امریکایی) است.

حدود اربعه: یکی از جمهوریت های کوچك واقع امریکای جنوبی است که از شمال وشرق با برازیل از جنوب بابحیرهٔ اتلانتیك جنوبی ودریای پلاتا واز غرب باارجنتاین‌متصل است. پیرو ان‌رومن‌کاتولیك دراین کشور اکثریت دارد، زبان مردم آنجا هسپانویست.

رئیس‌جمهور آنکشور فاوستینو هریسن میباشد. یوروگوای بتاریخ ۱۸ دسامبر ۱۹٤٥ عضوملل‌متحد شد.

یونان

مرکز آتن،مساحت ٥۱۸٤۳ میل مربع و نفوس آن ۸۳۸۸٥٥۳ تن‌میباشد. بیرق آن دارای پنج خط‌آبی وچهار خط افقی سفید میباشد که درحصه بالایی صلیبی‌در متن آبی آن بنظر میخورد، واحد پولی آن دراچما میباشد.

حدود اربعه: یونان حصه جنوبی از جزیرهٔ بالقان استکه‌در غرب آن بحیرهٔ ایونیان ودرشرق آن بحیرهٔ ایجین‌واقع استدرشمال‌غرب آن‌البانیا، درشمال آن‌یوگوسلاویا وبلغاریا و درشمال شرق‌آن ترکیه موقع دارد.

اعلیحضرت پاول‌پادشاه یونان‌است که‌بعدازمرگ برادرش‌جارج (۱_اپریل۱۹٤۷) زمام‌قدرت‌را بدست گرفته است.

یونان در۲٥_اکتوبر ۱۹٤٥ بعضویت ملل‌متحد داخل شد.

یوگوسلاویا

مرکز بلگراد،مساحت۹۸۷٦٦میل‌مربع، نفوس(قراراحصاییه۱۹٦۱) ۱۸٥۳۸۱٥۰ بیرق آن دارای سه‌بندافقی سرخ‌سفید،وآبی میباشدکه یك ستاره سرخ دروسط‌آن قرار دارد

واحد پولی دینار یوگوسلاوی (معادل ۱۳سنت امریکایی)میباشد

حدود اربعه: جمهوریت فدرالی یوگوسلاویا متشکل ازشش جمهوریت میباشد که‌ازشمال باآستریا،هنگری وروما نیا ازشرق باهنگری،رومانیا وبلغاریا ازجنوب بایونان والبانیاوازغرب باالبانیا، بحیره‌ادریاتیك وایتالیامحاط‌است. دراین کشور به تمام مذاهب حقوق مساوی داده شده‌است٤۲ فیصدسربیا اورتودوکس، ۳۲ فیصد رومن کاتولیك و۱۲ فیصد مسلمانان نفوس‌این کشوررا تشکیل‌میدهند. یوگوسلاویا درسیاست خارجي‌خود بیطرف‌میباشد. شاغلي‌مارشال‌جوزف بروز تیتو (متولد ۲٥می۱۸۹۲) بتاریخ ۳۱

جنوری ۱۹٤٦ بحیث رئیس جمهور انتخاب شد، گذشته از آن در پایان دورهٔ ریاست جمهوری وی، شاغلی تیتو درماه سرطان ۱۳٤۲ مجدداً بحیث‌رییس جمهور یوگوسلاویا برگزیده شد، بین افغانستان و یوگوسلاویا روابط سیاسی قایم است
یوگوسلاویا بتاریخ ۲٤اکتوبر ۱۹٤٥ عضوملل متحد شدمردم آنجا به‌چندزبان‌ایالتی ومحلی خود متکلم اند.

یوگندا

مرکز انتبی، مساحت ۹۳۹۸۱میل مربع ، نفوس آن(قرار احصاییه۱۹٦۱) ٦۸٤٥۰۰۰میباشد که اکثریت را بومیان تشکیل میدهد.

حدود اربعه: یکی ازسرزمین‌های سابق تحت الحمایهٔ برتانیه درافریقاست که‌در غرب آن کینیا و در شمال آن سودان‌واقع میباشد، درغرب آن کانگو(لیوپولدویل) ودرجنوب آن‌خلیج کیوگا، حصهٔ‌از تانگانیکا و خلیج جورج موقع دارد چهار ایالات مربوطا ین سرزمین راپادشاهی بوگنداتشکیل میدهد که ۸٥۰۰۰۰ نفوس‌دارد.
پنبه، چای، جوزمینی از محصولات عمده این‌کشور است، یوگندا بتاریخ ۹- اکتوبر ۱۹٦۲-آزاد شد و در۲٥ - اکتوبر ۱۹٦۲ بعضویت ملل متحد شامل گردید شاغلی سروالترکوتس‌گورنرجنرال (متولد.۳نومبر ۱۹۱۲) یوگنداست که‌بتاریخ ۹-اکتوبر ۱۹٦۲ رویکار شده شاغای اپولو،ام اوبوت صدواعظم‌این‌کشور است.

تاریخ مراسم‌سالگره‌ها وجشن های ملی ورسمی بعضی ممالک

تاریخ	مراسم	مملکت
٤ جنوری	جشن استقلال	برما
۲٦«	جشن‌ملی	هند
۲۱ مارچ	جشن نوروزی (سال نو)	ایران
۲۳«	جشن‌ملی	پاکستان
۲٥«	اعلان استقلال (۱۸۲۱)	یونان
٤- اپریل	جشن آزادی (۱۸۲۱)	هنگری
۲۹«	سالگرهٔ تولدی‌اعلیحضرت امپراتور هیروهیتو (۱۹۰۱)	جاپان
۳۰«	«ملکه ژولیانا(۱۹۰۹)	هالیند
۹می	جشن ملی(۱۹٤٥)	چکوسلواکیا
۲٥«	جشن ملی	ارجنتاین
۲٥«	اعلان استقلال(۱۹٤٦)	اردنیه هاشمی
۲٥«	سالگره تولدی مارشال تیتو رئیس جهمور	یوگوسلاویا
اول جون	جشن‌ملی	تونس
۲«	اعلان جمهوریت (۱۹٤٦)	ایتالیا

۶جون	سالگره تولدی رئیس جمهور(۱۹۰۱)	اندونیزیا
روزشنبه‌هفته‌اول‌جون	جشن‌سالگره‌ملکه الیزابت‌دوم(۱۹۲۰) (تاریخ آن هرسال فرق‌میکند)	انگلستان
۱۸»	اعلان جمهوریت وجشن‌استقلال (۱۹۵۳)	جمهوریت عربی‌متحد
۲۴»	جشن ملی	تایلند
اول جولایی	اعلان جمهوریت	گانا
٤ »	اعلان استقلال(۱۷۷۶)	امریکا
۹ »	سالگرهٔ تولدی‌اعلیحضرت الحسن‌دوم	المغرب
۱٤ »	جشن ملی فرانسه (۱۷۸۹)	فرانسه
۱٤ »	جشن‌جمهوریت	عراق
۱۸ جولایی	جشن ملی (۱۹۳۶)	هسپانیه
۲۱ »	جشن ملی (۱۸۳۱)	بلژیك
۲۲ »	جشن‌ملی‌آزادی	پولیند
۲۳ »	جشن ملی	جمهوریت عربی متحد
اول اگست	سالگرهٔ تشکیل کانفدراسیون(۱۲۹۱)	سویس
۱٤ »	روزاستقلال(۱۹٤۷)	پاکستان
۱۷ »	جشن استقلال (۱۹٤۵)	اندونیزیا
۲٤ »	جشن ملی (۱۹٤٤)	رومانیا
۷ سپتامبر	سالگرهٔ تولداعلیحضرت بودوین	بلژیك
۷ »	روز استقلال (۱۹۲۲)	برازیل
۹ »	روزآزادی	بلغاریا
۱٦ »	اعلان استقلال	مکزیك
اول‌اکتوبر	جشن ملی (۱٦٤۹) وسالگرهٔ جمهوریت	چین‌تودیی
» »	جشن کودیلو	هسپانیه
۲٤ »	سالگره یونو	ملل‌متحد
۲٦ »	سالگره‌تولدی‌اعلیحضرت‌شهنشاه	ایران
۲۹ »	اعلان جمهوریت (۱۹۲۳)	ترکیه
۷ نومبر	سالگرهٔ‌انقلاب‌کبیرسوسیالیستی‌اکتوبر(۱۹۱۷)	اتحادشوروی
۱۱ »	تولدی اعلیحضرت گوستاوادولف	سویدن
۱۲ »	تخت‌نشینی اعلیحضرت‌پادشاه (۱۹۵۳)	عربستان سعودی
۱٤ »	تولدی اعلیحضرت ملك حسین پادشاه	اردنیه‌هاشمی
۲۲ »	جشن‌استقلال	لبنان
۲۹ »	اعلان جمهوریت و جشن ملی (۱۹٤۵)	یوگوسلاویا
۶ دسامبر	جشن ملی و اعلان و استقلال (۱۹۱۷)	فنلیند

«ختم»

(د ۲۷ مخ پاتې)

د کابل په دربار کښې د باندنیو هیوادو د سیاسی هیئتو نو رئیسان

د ولسی چین لوی سفیر	ښاغلی هاو تنګ
د یوګو سلاویا »	» پترایو کویك
د ترکیې »	» طلعت بنلر
د هند »	» جګن نات د هامیجا
د اتحاد شوروی »	» سرګی، اف، انتو نوف
د چکو سلواکی »	» جان چك
د هالیند »	» جانکهیر ګرار د خان بلو کلند
د پولیند »	» اد وارد کو لك
د اندو نیزیا »	» آر سو یکیا رتو
د ایتالیې »	» کارلو چیمینو
د ایران »	» محمد ذو الفقاری
د بلغاریې »	» لازار تشکوف
د جاپان »	» ساد او هیر وسه
د امریکې »	» جان ، ام ، ستیفز
د مغولستان »	» داشین آدل بیش
د فرانسې »	» جورج کتا ند
د مکسیکو »	» اوکتا ویو پاز لازانو
د ګانا »	» سد کوابلا انتو نی
د برتانیې »	» آرتر جیمز د.لا مار
د یونان »	» جورج وار سامی
د فدرالی آلمان »	» دکتور ګرهارد مولتمن
د نیپال منتخب لوی سفیر »	یاد و نات خا نال
د متحد عربی جمهوریت منتخب لوی سفیر	» صلاح الدین قنصوة الشافعی
د سویدن منتخب لوی سفیر	» بجورن اکسل ایو یند برات
د ارجنټاین مختار وزیر »	» کارلوس ګستا فو لرنا
د رومانیې »	» یانکو هورا تیو
د بلویك »	» اندری ویند لن
د هنګری »	» کارو لی رات
د برازیل منتخب مختار وزیر	» مار یوګو یماراېس
د فنلنید » » »	» وانا مو جو رما
د سویس » » »	» ماکس کو نیك
د سعودی عربستان داوی سفارت شار ژدا فیر	» احمد السراج
د عراق » » »	» رافد العسکری
د اتریش » » » »	دکتور ریچارد ، اف، کر ویستل

(د ۲۰۸ مخ پاتی)

دروغتیا دوزارت فعالیتونه

۱ ـ دمرکزی لابراتوارو دبرښنا لین تمدید .
۲ ـ دابن سینادالحاقیی » » »
۳ ـ دپروان دپولیکلینك « » »
٤ـ دلوگر دشفاخانی دبرښنادلین تمدید اودجنراتورو نصبول
۵ ـ دخوست » » » » » »
٦ـ دبغلان داکسریز پولیکلینك او دموسسی دبرښنادلین تمدید اوجنراتور نصبول .

دتجهیزاتو تکمیلول :

برسیره دپورته ذکرشوو پروژو پهعملی کولو په۱٤۱ کال کښی دځینو موجوده صحی موسسو اودیو سل بستریزی شفاخانی یوه برخهفنی تجهیزات معالجوی مواد لابراتواری اوداکسریز سامانونه ، د نارو غانو جامې اونور په ممکنه چټکیا تهیه اوپه بیلو بیلو صحیمو سسو کښی په کاراچول شوېدی اوپهرا تلو نکی وخت کښی هم په نظر کښی نیول شوی چهدطبیموسسو په ځینو تجهیزاتو کښیاقدامات وشی .

عمرانی ترمیمات اواصلاحات :

په۱۳٤۱ کال کښی دکابل دتوبر کلوز دمجادلی مرکز ، دابنسینا داکسریز موسسه ، دسڅوسناتوریم او دواکسین دتهیه کولو دموسسی دتعمیراتو د ترمیم دبرښنا اوداوبو رسولو له نقطهٔ نظره عمرانیاصلاحات شویدی .

دکندهاردملکی شفاخانی پهدوانی کښی لازمهاصلاحات شویدی :

څرنګه چه دشبرغان پهشفاخانه کښی دجراحی کومه څا نګه نهوهاو لوی لاری خلکو تهزیات مشکلات ورپیښ ؤ نو پهدی وختوکښی دنو موړی شفا نی د جراحی دشعبی دپاره لازمه وسایل او تجهیزات برابر اوپه۱۳۴۱ کال کښی په کار اچول شویدی .

دصحیمرکزی لویمدیریت :

الف : ـ دکوی واکسیناسیو ن :
۱ ـ دکابل په ښار کښی ۲۲۷۲۲٤ تنه.
۲ ـ پهلوگر کښی ۶۱۰۸۲ تنه.

ب ـ هغه واکسینو نهچهو یشل شو یدیپه لاندیډول دی .
۱ ـ دکوی واکسین ۱۹۱۹۲۰ تنه .
۲ ـ دکوی وچ واکسین ۳۸۰۰۰ تنه .
۳ ـ دکولرا واکسین ۲۱۳۰۰ سیسی .

۴ - دمحرقې واکسین ۲۰۷۰۰ سی‌سی

ج: د هغو مسافرو د پاره‌چه خارج ته‌تللي دي وروسته ددری کو نو واکسینو نو له‌تطبیق نه (۱۹۴۰) قطعي بین‌ا لمللي سرتیفکو نه ورکړشویدی او برسیره په‌پور تنیو اجرا آتو هغذائي تسممات او نو رهم ترکتني‌اوغور لاندی نیول شو یدی . او مربوطو مراجعوته داسي صحي‌هدا یات ورکړشوي چه‌د هغوسره سم‌لازمه اجراآت وکړي او همدا رنګه ئې د کابل‌د مرکزاو کابل‌ولا یات‌شفا خانې وخت‌په‌وخت کتلي دی .

د - د ۴۲ کال دجورا له‌آخرنه دسنبلې ترآخره پوری دصحي مرکزی لوی مدیریت دکوی‌دامحاد پروګرام دتطبیق په‌برخه‌کښې فعالیتونه ورځ‌په‌ورځ زیات شوی او برسیره پردی دروغتیا وزارت دکوی دیوتن دمشاور دتقرر دیوی اندازی یخچالو او ترموزونو ترا نسپو رتي وسا یلو اودکوی دو چو وا کسینو په باره کښې د د نیا دصحي‌موسسې‌مرستي‌لاسته‌راوستي‌دی‌اودا پروګرام په‌کابل ، ولایاتو اودګران مملکت په‌نورولو سیمو کښې په‌بریا لیتوب ادامه‌لری .

دساري ناروغیو دکنترول مدیریت :

له‌ساري ناروغیو سره مجادله : دروغتیاوزارت په۱۳۴۱ او په‌دی‌کال (۱۳۴۲) کال کښې د ملا ریا - کوی - محرقې - کو لرا - حمای لکه‌دار - توبرکلوز، لیونی سپی، سفلیس اونورو ناروغیو په‌مقابل کښې په‌پوره اندازه مجا دله کړي او په کافي اندازه ئې پرسو نل دمجادلې تجهیزات اولوازم او نقلیه وسا یل تدارك اوهغه قول ئې دساري ناروغیو دمجا دلې په‌لار کښې په‌کار اچولي دی‌اوپه راتلونکي‌وخت‌کښې به‌هم ددغو ناروغیو په‌ضد مجادله روانه‌وی .

الف : د ننګرهار په‌ولایت کښې دکوی‌مجادله هغه‌هیئت چه۲۴ تنه‌ستنې وهونکي او یوتن ډاکټرو له‌مجهز سامان اولوازمو سره وراستول شوی و چه په (۲۰۰۰۰) تنو باندی دواکسین له‌تطبیقولو نه له‌څلور میا شتي مجا دلې نه و روسته بیر ته مر کز ته‌را غی .

دپکتیاپه‌ولایت کښې دکوی دناروغۍ په‌ضدمجادله :

یو هیئت چه۲۴ تنوستنې وهونکو (ابله‌کوبانو) نه‌مرکب‌ؤ د یو تن ډاکتر په‌مشریه له‌مجهیزو سامانو اولوازمو سره دپکتیا ولایت ته‌لیږل‌شوی ؤ او (۲۲۸۰۰۰)تنو ئې چه‌واکسین تطبیق کړل دوی‌میاشتې‌وروسته بیرته‌مرکز ته‌راغی .

دقطغن په‌ولایت کښې دکوی دناروغۍ په‌ضدمجادله :

د ۴۱ کال دعقرب په۱۹ نیټه یوڅلورویشت کسیز هیئت دقطغن دروغتیا دمدیریت تر‌ا ثر لاندې په‌هغه‌ځای‌کښې په‌مجادلې‌شروع وکړه اوپه (۱۵۶۶۳۷) تنوئې چه دکوی واکسین‌تطبیق کړل له‌څلورومیاشتو فعالیت کړلو نه‌وروسته بیرته‌مرکزته‌راغی .

د سفلیس د ناروغۍ مجادله:

سفلیس چه د ساري ناروغیو له جملې نه ګڼل کیږي او د دغې ناروغۍ پېښې ډېرې
په بدخشان کښې لیدل شویدي نو د روغتیا وزارت هر وخت د هغه ځای د خلکو د احوال
مراقب دی او د خپل فني پرسونل په واسطه ئې پر له پسې مجادلې کړي دي.
په ۱۳٤۱ کال کښې یو مجهز مېشت چه یو تن زهروي متخصص، د سفلیس ضد دوا ګانې
او سیار لابراتوار ور سره وو هغې خوانه ولیږل شو او په هغو سیمو کې ئې چه یولې
سروې او کتنې وکړې (٦٠٦٠) تنه ئې له لابراتواري کتنو څخه وروسته تداوي کړي دي.

د تراخم د ناروغۍ په ضد مجادله:

د روغتیا وزارت له متخصصانو او لایقو ډاکترانو سره له فیصلې نه وروسته د افغانستان
په دوه ؤ سیمو یعني د هرات او کندهار په ولایتو کې د تراخم مجادله په نظر کې نیو لې
چه له عمومي سروې نه هغه په تداوي کړلو اقدام وشي. څرنګه چه همدا اوس هم د هرات
په ولایت کې سروې ادامه لري. او د سترګو د یو تن متخصص او د لایقو روغتیا پالو او
لایقو پرستارانو تر نظر لاندې له ټولو مجهزو سامانونو او لوازمو سره خپلو کتنو ته
ادامه ورکوي.

د جذام د ناروغۍ په ضد مجادله:

د کنترول مدیریت د جذام په مجادله کې هم برخه لري او له زیاتو نه زیات د بامیانو
په اعلی حکومت او د هغه په مربوطاتو او د غزني په شاو خوا ځایونو کې د جذامیانو احوال ته
متوجه دی.

او په دغو دوه ؤ سیمو کې د جلدي لایقو ډاکترانو په واسطه خلکو ته هر وخت
لازمي دوا ګانې ورکول کیږي او لازمي توصیې ورته کوي او اوس د جذامي ناروغانو
تداوي د (۱۹۰٦) تابلیتو په واسطه کیږي او هر وخت د دغو دوه ؤ سیمو ته په مکفي ډول
لیږل کیږي.

د لیوني سپي د ناروغۍ ضد مجادله:

کله چه د لیوني سپي پېښې، پېښې شوي او د روغتیا مدیریتو تلګرافي راپور
ورکړی نو د ساري ناروغیو د کنترول مدیریت د دې خطرناک مرض د مبتلایانو د پاره
(چه پرته دوا کښې د تطبیق نه بله چاره او تداوي نه لري) هر وخت یې په الوتکه کښې
ډېر ژر د لیوني سپي واکسینونه ورلیږلي او د دغې ناروغۍ مبتلایان ئې د مرګ له پنجې
نه خلاص کړیدي او په ٤١ کال کښې د لیوني سپي په ناروغۍ داخته ؤ شمېر (٦٨) تنو ته
رسیدلی ؤ او د راپور له لاسته راتلو نه وروسته ټول روغ او جوړ شوي ؤ.

د کولرا او محرقې د ناروغۍ ضد واکسیناسیون:

د ساري ناروغیو د کنترول مدیریت پر سیره په هدایت نامو هر وخت د پیش بیني
په توګه او د پورته ذکر شوي ناروغۍ د مخ نیوي له امله په اطرافو کښې د روغتیا مدیریتو ته
د محرقې او کولرا واکسین ورکړي او هم هغه څوک چه خارج ته سفر کوي د هغوی د صحي

وثایقو داجرا دپاره تطبیق شی او هم دپر وفیکلتیف پهصورت پهخلکو کښې ترزیق شی . لهاطرافو نه د۱۳۴۱ کال درارسیدلی راپورله مخې دکولرا و اکسین شوی کسان دپیش بینی په ډول (۲۶۲۴۰) تنو او دمحرقی دواکسین شوو کسانو شمیرد پیشبینی پهډول (۴۳۶۹۵) تنو ته رسیدلی او باید وویل شی چه په۱۳۴۱ کال کښې دهغهځای دپاره چه خارج ته ځی (۱۱۰۰) قطعی بین‌المللی وثیقې ورلیږلی شوی دی .

په۱۳۴۲ کال کښې :

د شبرغان اعلی حکومت تهدکوی د ناروغی په ضد مجادلی د پاره د ۲۴ کسیز هیئت لیږل .

د ۱۳۴۲ کال دحمل پهمیاشت کښې هغی خواته یو هیئت ولیږل شواو په دریو میاشتو میاشتو کښې‌چی چه په (۱۵۶۷۷۶) تنو باندی واکسین تطبیق کړل بیرته مرکزتهراغی .

د بامیان پهاعلی حکومت کښې دکوی د ناروغی پهضد مجادله :

د ۴۲ کال دجوزا دمیاشتی په۲۶ یو۳۷ کسیز هیئت دبامیانو اعلی حکومت ته ولیږل شوچه هماوس هم هلته خپلو فعالیتو ته دوام ورکوی .

دسفلیس ضد مجادله: دتیر کال پهشان دسرطان په۵ دیوتن جلدی اوزهروی متخصص تر ریاست لاندی یو مجهز هیئت چه ټول سامان ـ لابراتواری لوازم اومکمله دواهم ورسره وه دبدخشان اعلی حکومت ته ولیږل شو اواوس هم په فعالیت بوخت دی .

دلیونی سپی ضد مجادله :

په۴۲ کال کښې دهغوراپور ولهمخې چهله اطرافو نه رارسیدلی دیددغی ناروغی پیښې پنځوسو تنوته رسیدلی او ورو سته دواکسین لهتطبیق نهټول روغ شوی اوهم پهجلاضرورت دروغتیاؤ مدیریتو ته دایله گرد وسپیو دمنځه وړلو دپاره هدایت نامی لیږل شویدی .

دحمای لکهدار دناروغی په ضد مجادله :

د ۴۲ کال دحمل پهمیاشت کښې دپروان داعلی حکومت دراپور له مخی ددغه حکومت مربوط دبولغین علاقه دارۍ ته دحمای لکه د مجادلی دپاره یو هیئت و لیږل شواو هلتهئی ددغی ناروغی د(۳۲) تنو اخته ؤکسانـو دتداوی او دشاو خـوا سیمو د یوډیر شنیدلو اوصحی تبلیغاتو کولونه وروسته مرکز تهراغی دکولرااو محرقی او کوی واکسینونه چهدساری‌ناروغیو دکنترول دمدیریت لهخوا ولایتوته پهالوتکه او یاموټرو کښې لیږل شویدی پهلاندی ډول دی .

دکوی‌لامده واکسین (۸۷۷۵۰۰) نفرو او تر کـومی اندازی چه په هغو باندی دتطبیقولو راپور رارسیدلی (۶۱۳۴۰۶) تنه دی اوهمدغه راز د حفظ ماتقدم دپاره دمحرقی واکسین د (۱۵۰۰۰) تنو په اندازه لیږل شوی اوهم ولایاتو ته د (۸۵۰۰) تنو په اندازه دکولرا واکسین لیږل شویدی .

د تراخم مجادله: د تراخم د مجادلې پروګرام چه اوس د هرات په ولایت کښې شروع شوی تر پدی باره کښې د جهان د صحی موسسی او یونسیف نه غوښتنه وشوه چه د هغه په اثر د تراخم یو تن مشاور کابل ته راغی او کله‌ئی چه د کندهار او هرات سیمی سروی کړی نو صحی سازمان ته‌لاړ او هلته‌ئی په دغی باره کښې خپل راپور وړاندی کړیدئ او همداوس د جهان صحی موسسه د دغی پروژې د پرسونل د تربیې د پاره د فیلوشپ په لیږلو کښې مرسته کوي .

فیلوشپونه: د روغتیا وزارت د ۱۳۴۱ کال له میزان نه د ۱۳۴۲ کال تر سرطان پورې د فیلوشپ تر پروګرام لاندې د روغتیا د وزارت له مامورینو او د طب د پوهنځیو نه (۲۴) تنه په بیلو بیلو برخو کښې د بین المللی موسسو او دوستو مملکتو په لګښتو د عالی تحصیلاتو او د لنډو مودو علمی کتنو په غرض خارج ته لیږل دي .

د صحی قوانینو مدیریت :

بر سیره په همو چارو، د صحی هغه موجوده تعامل اود لوایحو تصحیح چه د پوهو د آراؤ او په تیره بیا د صحت د متخصصینو په مرسته تامین کیږی د صحی اساسی قانون د تدوین په باره کښې ئی هم په لازمه اقداماتو لاس پورې کړیدئ چه دا اهم او ضروری مسئله د ۱۳۴۲ کال تر آخره پورې تطبیق شي .

د واکسین د تهیې موسسه د واکسینو د تهیې موسسه د پخوا په شان د کلو لرا کوی، تیفوئد، او لیونی سپی د واکسینو د برابرولو په باره کښې خپلو فعالیتو ته ادامه ورکوی او د جهان صحی موسسی لدغی موسسی سره د یو تن باکتریالوجست په راليږلو مرسته کړی او بر سیره پدی د دنیا صحی موسسی د واکسینو د تهیې د موسسی د پرسونل د تربیې لپاره د روغتیا وزارت ته څه فیلوشپانونه ورکړی چه له هغو نه پوره استفاده شویده .

د توبرکلوز مجادله :

دا پروژه د دنیا د صحی موسسی او یونیسف په مرسته ادامه لری او د توبرکلوز هغه یو تن مشاور چه دوه کاله په پدی پروژه کښې مرسته ورکړی د دنیا د صحی موسسی له خوا لاسته را استی دی .

یونیسف د پخوا په شان د توبرکلوز په ضد د لازمه دواؤ مرسته کوی د (بی سی جی) او د توبرکولین تست واکسیناسیون د معارف د شاګردانو ـ عسکری طلابو ـ د ګلبهار د نساجی فابریکی، د ننګلو او سروبی د برښنا د پروژې کارکوونکی، د کابل د ښار د شاوخوا خلکو او نورو په منظور شپیته زره د (بی سی جی) دوز او پنځلس زره سی سی توبرکولین اخستي او د توبرکلوز موسسی ته ئی ورکړیدی .

او بر سیره پردی د دغی موسسی څه پرسونل د عالی تحصیلاتو په غرض خارج ته لیږل شوی دی .

دعامې روغتیا موسسه :

د روغتیا وزارت د هیواد د صحي احتیاجاتو په نظر کښې نیولو سره په نظر کښې نیولې ؤ چه د عامې روغتیا د یوې موسسې د تعمیر اساسات او تدبیرونه د صحي پلان د طرح د پاره داسې طبي علمي تجربوی او نورو پروگرامونه مطالعه او تاسیس ته چمتو کړي چه د یوې خوا د افغانستان آینده صحي احتیاجات مطالعه کړي او له بلې خوا داسې فیصلې او مفکورې طرح کړي چه د بین المللي او خارجي او داخلي متخصصینو د تائیدونه وروسته ئې په تعمیر لاس پورې کړي . د لمړي ساختمانی پلان په لړ کښې د دغې موسسې تعمیر د فوائد عامې د وزارت له خوا د هوختیف له کمپنۍ سره قرار داد او نوموړی تعمیر په ۱۳۴۱ کال کښې تکمیل او د تجهیزاتو په تهیه کولو ئې هم لاس پورې او د فعالیت د پاره چمتو شوه نو امید کیږي چه په سږني کال کښې دغه موسسه په زړه پورې فعالیت وکړي او د هیواد د طبي پروگرامونو په تطبیق لاس پورې کړي او د هغه ځینې اجراآت په لاندې ډول دي :

هم دا اوس د وقایوي طب له نقطې نظره په دغه راز اقداماتو لاس پورې شویدي : ـ

د مړو د صحي کارتو د راپورو ترتیبول دي چه د شفاخانو له خوا خانه پرې کېږي او بیا د دغو راپورو په وسیله کېدای شي د شخص د وظیفې او شغل عمر او جنسیت له مخې د وفیاتو او جروحاتو علل پیداشي او د وفیاتو د عللو پیدا کول د طبابت په علم کښې په خپل ذات کښې یو مثبت قدم دی .

د یوې قولنې په وقایه کښې د وقایوي طب علمي فکرونو په وسیله سره چه ونیول شي

۲ـ د پولیکلینیك کارتونه چه د هغې په وسیله سره بیا هم د یو ناروغ عمر، جنسیت کار او وظیفه د کال د موسمونو سره سره او د هغو علتونه او سببونه او د ناروغتیا د خپریدلو خط سیر په قولنه او ولسونو کښې پیدا کیدلی شي چه د دی څیزونو پیدول هم په خپل ذات کښې د مرضونو وقایې او پرمخ تګ د پاره یو مثبت قدم دی . د مختلفو ناروغیو پرمخ تګ د ناروغانو د مراجعت له مخې چه پولیکلینك ته راځي معلومیږي چه په فیصدی ډول په کوم جنسیت، عمر او کوم ځای کښې مرض شته دی چه د مرض د همدې فیصدی په اساس کولی شي چه د ناروغتیا د مخ نیولو او ورك کولو کښې اقدام وشي .

۳ـ د بستري ناروغانو کارتونه دي چه عینا پورتنی موضوع تعقیب کیږي .

۴ـ د صحي اجراآتو هغه میاشتني راپور دی چه د هغه په واسطه کیدی شي چه د طبي وسایلو په لرلو د صحي ذیعلاقه څانګو د ټول اجراآت قیاس او تخمین کړي .

۵ : د ځینو نورو متفرقه پروژو ترتیبول د تطبیق وړ اجراآتونه دو قایي او پیشبیني د فیصدی مثبتو نتیجو لاس ته راوړل دي . د مثال په طور د کوي واکسین د قولنې د ټولو خلکو د پاره اجباري ده او باید د روغتیا وزارت د خپلو کارکوونکو د اجراآتو له محصول او د دوخت په خوشې تیرولو پوه شي چه په کومه اندازه خلك واکسین شوي او په کومه اندازه ئې مثبته نتیجه لاس ته راوستې ده .

۶ـ د مخنیوونکو ناروغیو د سروې په باره کښې چه د مخو ورک کول هم وزارت په داتللو نکي پروګرام کښې شامل دی. لکه د سفیلس، جا غور او جذام د پاره مقدماتي ترتیبات قبول شوي او همدغه راز مخینې نورې سروې ګانې چه د مخینو سیمو د کنترول د پاره په نظر کښې دي نو هغه د کابل په ښار کښې د کابل ښاروالۍ او د داخله وزارت د احصاییې د روساو په مرسته د مچانو ورک کول ـ د محیطي حفظ الصحې امتحاني پروژه ـ د صحي او حیاتي احصاییې امتحاني پروژه وې او د معارف د وزارت د شاګردانو د سروې او تدقیق پروژه د معارف د وزارت د حفظ الصحې د ریاست په مرسته او د غذائي موادو د کارګرانو د سروې او تدقیق پروژه د ښاروالۍ په مرسته وې.

۷ـ د پنځلس ورځو له ساری مرض قرنطینې راپورونو اطلاع په چینوا کښې د نړۍ د صحي سازمان او په با ندېنو هیوادو کښې د افغاني سفارتونو او د مخینو دوستو هیوادو د ډیپلوماتیکو ځایونو او په هغه ډول تصمیم نیول شوي چه د اپیډیمولوژۍ د نقطه نظره مشاهدات د مختلفو راپورونو په ملتیاسره چه د مسئول آمر له خوا کنترول کیږي د دغو پنځلسو ساری ناروغیو د راپورونو نمونې د هیواد ډیپلوماتیکو ځایونو او په ولایاتو او اعلی حکومتو کښې د سیمو د مسئولو آمرینو د خبرتیا د پاره ورته وسپارل شي.

۸ـ د څلورو ټوکو او د ایسکرامونو او د صحي احصاییې د جدولو ترسیم او په لغاصه هغه ساری مرضونه چه په افغانستان کښې خپاره شوي او د روغتیا د وزارت د مجا دلوي قسم په واسطه محو او نژدې محو کیدونکي دي: لکه د حمای لکدار، کوي ـ سفلیس ـ توبرکلوز ـ کولرا او په تیره بیا د ملاریا خطر ناکه ناروغي.

۹ـ د استیلائي ساري ناروغیو د احصاییې ـ د عمومي ساري ناروغیو ـ د صحي او حیاتي احصاییې ـ د تولیداتو او وفیاتو د احصاییې او د پیښو د احصاییې له مخې د پارامیډیکل او پوست ګریجوئیټ د شاګردانو تدریس:

۱۰ـ د ریفریشر او رینتیشن د کورس او په تیره بیا د طب د دوکتورانو او معلمینو د پاره د کورس تدریس.

۱۱ـ د خارجي ارتباط او د روغتیا وزارت د ساري ناروغیو د کنترول مدیریت او نشراتو ته په مستقیم صورت سره د ساري ناروغیو د هفته ایز راپور د نقل لیږل د دې موسسې عملیاتي پلان چه د روغتیا د وزارت او د دنیا د صحي موسسې، یونیسف له خوا په لاسلیک شي په هغه کښې به د هرې یوې موسسې لاسلیک توضیح شي او باید ی پلان کښې د سامانو او لوازمو او لابراتواري دواګانو او نورو په باره کښې دیو نیسف مرسته او د عامې روغتیا د بیلو بیلو څانګو د پرسونل او د لازمه ترانسپورټ د تربیې په باب کښې د عامې روغتیا د موسسې د مختلفو څانګو د پاره د متخصصینو د اعزام د پاره د دنیا د صحي موسسې مرسته جلب شوي. او همدا اوس د عامې روغتیا د پاره د جهان د صحي موسسې د متخصصینو له جملې نه څه متخصصین کابل ته راغلي او د عامې روغتیا په موسسه کښې کار کوي.

د تعلیم او تربیې مدیریت : د تعلیم او تربیې مدیریت په دې کوښښ کښې دی چه مکاتبو هغه پروګرامونه جوړ کړي چه پخوا په متفرق صورت له مختلفو موسسو نه اجرا کېدل یو ځای کړي، چه د ضرورت په وخت کښې په لههغه نه صرفه جوړې وشي او په لازمو لارو کښې په ولګېږي او اوس د روغتیا د وزارت په بېلو بېلو صحي مرکزو کښې د تعلیم او تربیې د مدیریت له خوا په لاندې ډول ښوونځي اداره کېږي .

د طبي تکنالوجست عالي ښوونځی : تر اوسه چه په دغه ښوونځي کښې د ۱۲ ټولګیو او د هغو په معادل فارغ التحصیلان منل شوي دي دوه کاله او شپږ میاشتې د تحصیل دوره لري او د اکمال نه وروسته په د طبي تکنالوجست د ډیپلوم مستحق وګڼل شي او د مافوق بکلوریا له قرار امتیازاتو او حقوقو نه ګټه واخلي او دا ښوونځی په خپله د عامې روغتیا په موسسه کښې د خارجي او دغې موسسې د متخصصینو له خوا تدریس کېږي .

د غاښونو د طب او پروتیز ښوونځی : ــ د دې ښوونځي دوره کېږي دوه نیم کاله ده او د غاښونو جوړه ولو په موسسه کښې د داخلي او خارجي متخصصینو له خوا تدریس کېږي او په دغه ښوونځي کښې د نهم ټولګي او یا له هغه نه پورته لوړې درجې شاګردان منل کېږي او د تحصیل له تکمیلولو نه وروسته د غاښونو د دوکتور د معاون په حیث د بکلوریا برابر لیک په معادل ورکاوه کېږي او د هغو له حقوقو نه ګټه اخلي او په ۱۳۴۱ کال کښې له هغو نه ۲۱ تنه فارغ التحصیل شوي دي .

د روغتیاپال ښوونځی : دا ښوونځی د عامې روغتیا په موسسه کښې د داخلي او خارجي متخصصینو له خوا تدریس کېږي او د دې ښوونځي دوره دوه کاله او شپږ میاشتې ده او په دې ښوونځي کښې ئې د لسم ټولګي او له هغه نه د لوړې درجې شاګردان منل کېږي او د ټاکلي وخت له تکمیل نه د روغتیاپال او صحي مفتش په حیث او د بکلوریا په معادل شهادتنامه ورکول کېږي او په ۴۱ کال کښې له هغو نه شل تنه فارغ التحصیل شوي دي .

د اکسریز لیرانت ښوونځی : دا ښوونځی د ابن سینا د اکسریز په موسسه کښې دایر او د داخلي او خارجي متخصصینو له خوا تدریس کېږي او په دې ښوونځي کښې د تحصیل دوره دوه کاله او شپږ میاشتې ده او د نهم ټولګي او یا له هغه نه د لوړې درجې شاګردان پکښې منل کېږي او کله ئې چه د تحصیل دوره سرته ورسوله د بکلوریا په معادل شهادتنامه ورکول کېږي او د لیرانت اکسریز په حیث کار ورکاوه کېږي او په ۴۱ کال کښې ۱۳ تنه تری، فارغ التحصیل شوي دي .

د کمپوډرۍ ښوونځی : ــ د دې ښوونځي دوره هم دوه کاله نظري او یو کال عملي ده، او د نهم ټولګي او یا له هغه نه د لوړې درجې شاګردان پکښې منل کېږي

او کله چې په ټاکلې دوره سرته ورسوله د کمپوډر په حیث د بکلوریا معادل دیپلوم ورکاوه کیږي او له دغو فارغ التحصیلانو نه په مربوطو څانګو کښې کار اخستل کیږي . او په دې ښوونځی کښې درسمي دایرو داحتیاج له پرسونل نه سربیره د شخصي دواخانو د پرسونل د پاره هم یو شمیر ترروزنې لاندې نیول شویدي چه پخپل وخت کښې دد واخانو احتیاوی هم سرته ورسیږي او په ٤١ کال کښې ٢٢ تنه تری فارغ التحصیل شویدي .

دقابلګۍ ښوونځی : دا ښوونځي دروغتیا دوزارت په زیږنتون کښې دایر او په دغه ښوونځي کښې دداخلیدو له شرایطو سره سم د نهم ټولګي او هغه د لوړې دورې شاګردان منل کیږي او د دوو کالو او شپږو میاشتو د تحصیل د دورې د تکمیل نه وروسته دقابلې په حیث په کار مقرریږي او هم د بکلوریا معادل دیپلوم ورکاوه کیږي او پدې وختو کښې دروغتیا دوزارت د احتیاو له مخې د جهان د صحي سازمان له متخصصینو سره له خبرو اترو نه وروسته دا فیصله وشوه چه په نوموړي ښوونځي کښې لازم تعدیلات وشي لکه څنګه چه فارغ التحصیلاتو برسیره په قابلګۍ د نرسنګ په چارو کښې هم وروزل شي . دد نیا صحي سازمان موافقه کړېده چه په دغه ښوونځي کښې د تدریس د پاره د نرسنګ یوه معلمه راولیږي چه البته دغه ښوونځی به وروسته دقابله نرسنګ په نامه تعدیل شي او په ٤١ کال کښې ١٣ تنه فارغ التحصیلې شویدي .

دلابراتواری مستحضری ښوونځی : دا ښوونځی د ١٣٤١ کال د سرطان په ٢٨ دعامې روغتیا د موسسې د واکسین د تهیه کولو په مرکز کښې دایر او په هغه کښې د شپږم او یا له هغه نه د لوړې درجې شاګردان منل کیږي او دا راز تجویز نیول شوی چه شاګردان دې د دری کاله ټاکلې پروګرام تعقیب او وروسته د تحصیل د دورې له تکمیل نه دې په مربوطو څانګو کښې د لابراتوار او د مستحضري په حیث په کار کښې داخل شي او مستحقینو ته د نهم ټولګي معادل برۍ لیک ورکول کیږي او د هغو له امتیازاتو نه ګټه اخستې شي .

نرسنګ د مرستیالانو ښوونځی :- دا ښوونځي د ولایاتو د شفاخانو له احتیاو سره د ضرورت په وخت کښې د ولایاتو په مرکزو کښې دایر کیږي . او څرنګه چه په جلال آباد د هیلمند د ناوې ـ میمنې ـ هرات او د ابن سینا په شفاخانه کښې شاګردان د ټاکلو شرطو تر انر لاندې په زده کړه کښې داخل شویدي او د دوو کالو او شپږو میاشتو د زده کړې له تکمیل نه وروسته د نهم ټولګي معادل شهادتنامې ورکولې کیږي . او د نرس او قابلو د مرستیالو په حیث په کار کښې شاملیږي او د لښکرګاه د شفاخانې د قابلګۍ د معاونو له ښوونځي نه پنځه تنه فارغ التحصیلې شویدي .

د آبله کوبی کورس : دروغتیا دوزارت د مجادلوی پروګرام له مخې د غه ډول کورس په متمادی صورت د واکسینو د تهیې په مرکز او د ضرورت په وخت کې په ځینو ولایتو کښې دایر او د دغه کورس تعلیمي دوره دوی میاشتې ده او په دغه کورس کښې د اتم ټولګي فارغ التحصیلان منل کیږي او د زده کړې د دورې له تکمیل نه

وروسته د واکسیناتور مسلکی شهادتنامه ور کوله کېږي او په ۱٤ کال کې له هغه کورس نه ۷۰ تنه فارغ التحصیل شویدي .

کتابخانه :- د تدریس د تسهیلاتو او د متخصصینو او معلمینو د مطالعې په منظور د عامې روغتیا کتابخانې تقویت وموند او د کتابو د ضرورت وړ لست مختلفو منابعو ته سپارل شوی چه ځو ر په دغه کتابونه د لوستونکو د پاره برابر شي چه هغه وخت به دغه کتابخانه د وطن په ور ځپاڼو او صحي مجلو سره یوه عصري او مجهزه کتابخانه شي او به عین حال کښې د دغه راز کتابخانې د انتظام د پاره د د نیا له صحي سازمان سره موافقه شوېده چه یوتن افغان د کتابدارۍ په برخه کښې ور وزي او یدی منظور لازمه فیلوشپ هم په نظر کې نیول شوی دی هغه شاګردان چه په پورتنۍ ذکر شوي څو و نځی کښې زده کړه کوی اعاشه هم کیږي او له اکثرو هغو سره د معاش ور کول هم کیږي او تر ممکن حده پوري سامان او لوازم هم ورته برابر شویدي .

په ۱٤ کال کښې په پورتنیو ښوونځیو کښې ۲۲٦ تنه نوی شاګردان و منل شول او ۱۸۸ تنه تري فارغ التحصیل شول .

د تبلیغاتو مدیریت : د تبلیغاتو مدیریت په هفته کښې یو ځل په مرتب ډول په کابل راډیو کښې صحي تبلیغات کوی او هم ئې په روغتیا وزارت پوري مربوطو ښوونځیو کښې په صحي تبلیغاتو او تدریس کښې هم برخه اخستې ده .

د ملاریا د ورك کو لو په کالیزه کښې ئې خاص پروګرام ترتیب او بدی لاره کښې ئې مخصوصې خپرو نې کړې ، د معلم د ورځې په مناسبت ئې مخصوص تر تیبات نیولی چه په هغه کښې ئې صحي فلمونه او ډرامونه هم ښودلی دي او هم ئې په جامعه کښې د معلم د اهمیت په شاو خوا کښې مضمونونه لوستي دي او هم دارنګه د تعلیم او تربیې د مدیریت په مرسته د معارف د اوریینټیشن کورس دایر کړ چه د معارف معلمینو صحي معلومات درس واخلې او له ذی علاقه صحي ځانګو سره د صحي پلانو په تطبیقولو کښې مرسته و کړای شي او د عامې روغتیا په موسسو کښې څه صحي کنفرانسونه شویدي .

د تبلیغاتو مدیریت د محیطي حفظ الصحې د مدیریت په مرسته د صحي موزیم او د سمعي او بصري لابراتوار د داتاق په تهیه کولو کښې هم فعالیت کړ یدی او د هغه ابتدايي مرحلې ئې تکمیل کړ ی دي .

او هیله د چه په همدې نږدې راتلونکې وخت کښې د غه دوه ځانګې تکمیل شي :
د تبلیغاتو مدیریت په روغتیا وزارت پوري مربوطو ښوونځیو د دارالمعلمینو په لیسه او د معارف د وزارت د تعلیم او تربیې په موسسو کښې د صحي ځانګو په علمي او فني برخو نو پیل کړی او اوس هم لا جاري دی .

د د نیا د صحت ورځ ئې په څپله د عامې روغتیا په موسسه او نورو مرکزو کښې شروع او په دې لار کښې ئې تر ممکن حده فعالیت کړی او هم ئې د صحي تعلیماتو او د صحي د ساتیرو په برخه کښې د کوی د واکسیناسیون د مجادلې ، د ملاریا د مجادلې له موسسې

او د تو بر کلو ز د مجا د لی د مو سسی له پر و ژ و سره لا زمه مرسته کړی دی .

د کلیو د پراختیا له پروژی او د محیطی حفظ الصحی د مدیریت له پروژو سره یی د صحی پلانو او د صحی اصلاحی د پروګرامو د تدوین په طرح کولو کښی یی مرسته کړی او ضمناً د سمعی او بصری په کوته کښی د سینما فلمنل پور د پیوی ستلایدو پوسترا و د دوام د تمثیل وسایل او نور تو لید او تهیه کړی ی .

همدا رنګه د عامی روغتیا د کنفرانس په تالار و کښی د عامی روغتیا د پرسونل د تعلیم او تربیی او د صحی تعلیم او تربیی د علاقمندانو په مظور د فن د متخصصینو په واسطه خبری اتری تنظیم او شروع کړی او په مو زیم کی تد کار کیږی چه عجالتاً د ملا دیا د مجادلی غرفه تکمیل شوی ده او نور و صحی او وقایوی غرفو د اکمال د پاره په کار کښی مشغول یو . د معارف د ښو و نځیو د تعلیمی موادو د پاره د صحی تعلیم او تربیی په برخه کښی همدا او س د صحی فلمو نو د ښود لو او تقریر و نو څخه د محیطی حفظ الصحی د شرایطو د برابرو لو څخه کار اخستل کیږی ترڅو چه شخصی حفظ الصحه تامین او د ساری مرضو نو مخه و نیو له شی خبری کیږی .

له ښار و الی سره یی د مچانو د ورک کو لو د پروژی په باره کښی مرسته کړی او د دی پاره یی لازم پوسترونه چاپ کړی چه د ۱۳۴۲ کال د سنبلی په شروع کیدو سره ئیر فعالیتونه ادامه و لری او کوشش کیږی چه له ذیملا قه څا نګو سره زیاته مرسته او ګډ کو ښش و کړی .

د محیطی حفظ الصحی مدیریت:

د ۱۳۴۱ کال داسد د میاشتی نه وروسته د دی څانګی وظیفه دا روده کابل د ښار ۵۲ ښوونځی سروی کړی او له څیلو نظر یو سره یی د معارف و زارت ته مفصل را پوروړ کړی او د روغتیا پال د شا ګردا نو د نظر ی او عملی تد ریس په برخه کښی یی مستقیماً برخه اخیستی د ی .

او د عملی تدریس وسایل یی برابر کړی او د شاګردانو د عملی چا رو ورکشاپ دایر او د مربوطو نجاری د معلم او متخصصینو تر نظر لا ندی یی فعالیت کړی او د دغه په تکامل کښی ئی هم اقدامات کړی دی .

د تعلیم او تربیی د مدیریت سره د بری لیکو نو د چاپو لو په برخه کښی مرسته شوی او د تبلیغاتو ا مدیریت سره یی د صحی موزیم د تنظیم او د سمعی او بصری لا براتوار او د پنځه سوو پوسترو په چاپو لو کښی یی مرسته کړی ده .

همدا رنګه یې دا ورینتیشن د کورس په تدریس او د کابل راډیو د صحی پروګرامو په خپرو نو کښې ئی برخه ا خستی ده .

همدا رنګه یی د تعلیم او تربیی او صحی تبلیغاتو له مدیریتو سره مرسته کړی ده .

همدغه راز د دغې شعبې متخصصینو د مچانو د محوه کیدو پرو ګرام تر تیب او ....

پیاژوالی د تطبیق د باره ور سپارل شوی او څرنګه چه پدی وختو کښې دغه پر و ژه عملاً تر اجرالاندی ونیول شوه او مربوط متخصصین د ضرورت په وخت کښې دد غې پروژې عملی اجراآت ګوری:

د پیاژ والی سره یې د لیو نیو سپو په ورك کولو کښې هم عملی مرسته وکړه دد غې ځانګړی متخصصینو د قندهار او ګرشك ولایتونه کتلی او د هغو سیمو د حفظ الصحوی پیښو د اصلاح په نسبت یې خپل نظریات مربوطو مقاماتو ته وسپارل .

د محیطی حفظ الصحی مدیریت کوشش کوی چه د صحی تبلیغاتو په مرسته د عکاسی یو ځانګه بشپړه کړی ، پدې وختو کښې د ده سره د حکومت د میر عباس په کلي کې د محیطی حفظ الصحی د پرسونل د عملی تربیې او د روغتیا پال د شاګردانو د ښو ونځې او خلکو د حفظ الصحوی وضع د اصلاح کولو په منظور د کلو یوه تطبیقاتی پروژه دایره او دد غې شعبې د پروګرامو جزء ده .

د مایکرو بیولوژۍ آمریت:

دا آمریت د باکتر لوژۍ لابراتوار و ، سیرو لوژۍ ، پرازیتو ، لوژۍ هماتو لوژۍ ، زرعیه او ساطو ، او د لابراتواری حیوانانو له مراقبت کولو نه متشکل دی .

د دې آمریت پرسونل د ۱۳۴۱ کال د سنبلې په میاشت کښې د ی موسسو ته احضار شوی چه بدوا ئې د لست او لازمه د واؤ په برابرولو شروع و شو د او هغه ئې ذ یملاقه ځانګو ته واستول که څه هم د ۴۲ کال د حمل تر میاشتې پورې د عامې ر و غتیا له نقطې نظره د امدادی وسایلو او لابراتواری سامانو د نشتوالی له درکه کوم بارز فعالیت اجرا نـکړای شو خو سره د هغه هم د عامې روغتیا د موسسې د ښوونځیو د شاګردانو په نظری او عملی تدریس کښې ئې برخه اخستې او د تعلیم او تربیې له مدیریت سره ئې مرسته کړې او خاصتاً ئې د طبی تـکنا لوجست د شاګردانو او د لابراتوار د مستحضرانو د عملی او نظری درسو په ورښاندی تـکړه کښې ئې مستقیمه برخه اخستې او د حمل د میاشتې نه را پدې خوا ئې د فنـکسو او مایکرو لوجی د تدقیقاتو په برخه کښې اقدام او همدا اوس د معائی پرازیتو او د مایکرو تیك دوقایعو او د هماتو لوژیك د معاینا تو له نقطې نظره د معارف د حفظ الصحی د ریاست په مرسته د معارف د شاګردانو په ضروری کیلو اقدام شوی . او هم د پیاژوالی او د عامې روغتیا د محیطی حفظ الصحی د مدیریت په مرسته د غذائی موادو د ډولو کاز کولو نکو د سیرا لوژیك د مثو لوژ یك او د امعا ئی لیرازیتو معاینې شروع شوی چه بنائی چه د ۴۲ کال تر سنبلې پورې به څه ناڅه یوزرتنه په عمومی صورت سروی شي او د پوښتـکو د تهیې په برخه کښې کوښښ کړی چه د پو پنـك بانو جنـکو اقسام لاس ته راشي .

د کیمیا او تغذئی آمریت :ـ دا آمریت د حیاتی کیمیائی له لابراتوار و د غـذائی موادو د تجزیې او دوا ؤ او د او بو له تجزیې او د فاضله موادو نه متشکل دی .

د مربوطو لابراتوارو فنی پرسونل د ۴۱ کال د میزان او عقرب په میاشتو کښې احضار او په پلاندی ډول فعالیتونه کوی .

۱ـ د روغتیا د وزارت له صحي مرکزونه د لابراتواري سامانو او لوازمو تهیه کول لکه د مرکزي لابراتوارو د واکسین د تهیې موسسه ـ د دوا ګانو د یپو او د روغتیا د وزارت تحو یلخانې شوې چه یوه اندازه د ضرورت وړ سامانونه او لوازم له نوموړو ځایونه راغونډ شوي او ځینې ابتدائي کتنې شوېدي .

۲ـ همدا ډول اولابراتواري لوازم او سامانونه چه د مرستې په ډول له یونیسف نه غوښتل شوي ؤ د دنیا صحي سامان د مشاور په مرسته ترتیب او مربوطه مراجعو ته سپارل شوي چه ښائي ژر به را ورسیږي .

۳ـ د عامې روغتیا په موسسې پورې مربوط د ښوونځیو د شاګردانو تدریس د کیمیاوي لابراتوارو د متخصص له خوا نیول شوې او د طبي تکنا لوجست د شاګردانو او د لابراتوارو د مستحضري د تدریس په برخه کښې مستقیمه برخه لري .

۴ـ یوه اندازه معیارات او د لابراتوارو لازمه رنګونه داو بو د تجزیې په لابراتوار او د لابراتوارو د معیاراتو په تهیه کښې جوړ شوي او د مایکرو بایلوجي لابراتوارو ته سپارل شوي دي .

۵ـ د غذائي موادو د کنترول په باره کښې له ښاروالۍ سره خبرې اترې شوې او مقدماتي ترتیبات ئې نیول شوي دي چه البته د سامان او لوازمو د تکمیل نه وروسته به د غذائي موادو ـ مشروبو او غیر مشروبو او بو په تجزیه کولو کښې اقدام وشي او ددې د پاره چه د غذائي موادو کار ګران له صحي نقطې نظره د غذائي موادو کنترول نه پخوا معاینه شي د هغوي د معاینا تو لاس پورې شوې او س یوه کمیټه د غذائي موادو د کنترول د کمیټې په نامه چه د ښاروالۍ د عامې روغتیا د موسسې او د جهان د صحي سازمان د نما ینده ګانو په ګډون جوړه شوې . او هم د غذائي موادو د کنترول د امکاناتو په باره کښې د رستورانو چای خانو او نورو ځایونو نه طرح شوې او هم نورو رستورانو او نورو ذخیرو د کنترول او تفتیش فورمې ترتیب او په خپل وخت کښې به تر عمل مې سروې لاندې ونیول شي .

(۱۶۵) تنه معاینه شوي او ښائي چه د ۴۲ کال د سنبلې په اولو ورځو کښې د دریسو تنو نورو معاینې به هم سر ته ورسیږي .

داپیډیمالوژی آمریت : د ۱۳۴۱ کال د حمل په اول کښې دی شعبې د پرازیتي ناروغیو ـ د مچانو د کنترول او د فیوس د ناروغیو په باره کې خپل پلانونه په مکمل صورت په کار اچولي او لګښت ئې تخمین کړیدی او هم ئې د هغو په تطبیقولو کښې د مربوطو ځانګو په واسطه تر یوې اندازې اقدام کړیدی . او هم ئې د مایکرو بیولوژي د ځانګو کارتونه ترتیب او ورسپارلي دي او بر سیره پر دې ئې د احصائیې د ځانګې د خپلو ریکاردو له مخې داپیډیمیالوژي له نقطې نظره ځینې ساري ناروغۍ مطالعه کړي او د جهان د صحي سازمان له مشاورینو او د موسسې له فني پرسونل سره د هغې د مخ

ایوی اوو قایی د پاره په اقداماتو لاس پوری شوی او هم د جذام ـ سفیلس او چاغور ودری گړنو ناروغیو په باره کښی یو پلان چه د روغتیا د وزارت له خوا فوق‌العاده شوی او طرح شوی او ژر به د هغه په سر وی کولو کښی اقدام وشی .

او د لپر د سروی په باره کښی د وه قیمو نه یکاولنگ او بلخ ته چاهیانو ته استول شوی دی .

دماشوم او میندو حمایی آمریت :

دماشوم او مور د حمایی آمریت چه له ښځو لونه لمړی د ډاکترانو ـ نرسو ـ قابلو میندو او ماشومانو روزنی ته متوجه دی تصمیم نیولی چه د زیږنتون متعلمینو او قابلی د طفل او میندو د حمایی په د ساتیرو سره آشنا کړی او په همدی منظور د اموضوع دماشومانو او میندو د موظف ډاکتر له خوا تدریس کیږی او له بلی خوا موظف ډاکتران د بی بی مهرو دماشومانو په کلینیک کښی په فعالیت بوخت دی او کوشش کوی چه میندی دماشومانو او میندو د حمایی له مقرراتو نه خبری کړی او هم ئی ماشومان معاینه او لازمه تداوی کړی او هم تجویز نیول شوی چه په راتلونکی وخت کښی د عامی روغتیا په موسسه کښی د ډاکترانو ـ قابلو او نرسو د پاره د ماشومانو او میندو د روغتیا په برخه کښی مخصوص کورس دایر کړی .

دوینو بانک :

۱ـ د دفتر د مربوطو لوازمو تهیه او ترتیب :

۲ـ د فنی ضروری د سامانو او لوازمو برابرول :

۳ـ د عامی روغتیا د موسسی د ټولو مامورینو او مستخدمینو صحی کتنی چه د وظیفی له مخی ۲۱۹ تنه د صحی معاینو د تکمیل د پاره د کیمیا آمریت او مایکرو بیولوژی ته معرفی شوی دی او همدغه رنگه ۲۸ تنه کله یوان هم د صحی کتنو د تکمیل د پاره د غه آمریت ته معرفی او نومونه ئی د ریسپشن په دفتر کښی ثبت شوی دی . د فنی څانګو د کار د حجم له مخی د ریسپشن د څانګی د راتلونکو فعالیتو هغه پیش بینی چه په ورځ کښی څومره نفر د کتنو د پاره مثل کیږی په دغه پوری مربوط دی :

د وینو د بانک فعالیتونه د غربی المان د حکومت د امدادی سامانو او لوازمو د رسیدو او نشتوالی له امله اساسی صورت نه دی شروع شوی . خو بیا هم د لابراتوار ی څانګو مرسته کړی او په پورته ډول د ریسپشن د څانګی فعالیتونه چه د وینو بانک تر نظارت لاندی فعالیت کوی یاد شول .

د روزنتون د ریاست اجراآت :

هیو څانګو چه د روزنتون د ریاست تر انرلاند د ۱۳۴۱ کال په شپږو آخرو میاشتو کښی دماشومانو او میندو د حمایی په موضوعاتو فعالیت کړی په لاندی ډول دی :

الف : د زیږنتون شفاخانه :

دا موسسه یوه اختصاصی موسسه ده او د تاسیس له وخت نه تر اوسه پوری دماشومانو

اومیندو دصحي ښښو د بهبود د پاره خدمت کوی اومراجعینو ته دهغی انتظام اووارسی دد ی موسسي دممیزاتو لهجملی نه ګڼل کیږی اومراجعین پهخاص اسلوب منل کیږ ی اودموظفو کارکوونکو لهخوامعاینه اوتداوی کیږی کومخدمتونه چه د زیږ نتو ن موسسی د ٤١ کال پهشپږواخیرو میاشتو یعنی لهمیزان نه دحوت ترآخرهد ماشو مانو اومیندو پهباره کښی کړی دی به لاندی ډول دی :

لمړیولادی برخه : پهبسترو کښی : ـ ٦٤٤ تنه		نورمال ولادت	٤١٧ تنه
غیرطبیعي اعتلان	٢٣ «	غبر ګو نی	١١ «
هلکان	٢٧٧ «	نجو نی	٣٠٦ «
بې موری	١٨ «	مړه پیدا شوی ماشومان	٥٨ «
مړه ماشومان	٨ «	کاذب درد	٢٩ «
د ګیډې عملیات	٧٣ «	مړه	٥ «

دوهم نسائی برخه : پهبسترو کښی ١٤١ تنهلهبسترو نهبهر ٩٥ اوکبیرعملیات ٢٩ تنه
صغیر عملیات ٥١ تنه ـ سقط ٣٢ اوخون ریزی ٣٥ تنه
تداوی ٤٦ تنه

دزیږنتون دشفاخانی مربوط پولی کلینیکونه :

١ـ دشهرآراد ښخوانی ناروغی ـ فوی ـ کورنی ولادت ـ هلکان ـ نجونی ـ نوی ژیږکولو

	ناروغان					ناروغان ـ ښځوانی	
	٧٩٥ تنه	٣٥٧ تنه	٩٢ تنه	٢٥	٤١	١٥٤	٣٥
٢ـ میوندوات	٦٤٩ تنه	٢٩٦ تنه	.	.	.	.	.
٣ـ مرکزی	٤٨٩ تنه	١٦٠ تنه	.	.	.	.	.
٤ـ چمن	٣٢٦ تنه	٢٢٧ تنه	.	.	.	.	.
٥ـ میرویس میدان	٥٨٦ تنه	٢٥٥ تنه	.	.	.	.	.
٦ـ علاوالدین	٩٤ تنه	١٤٣ تنه	.	.	.	.	.
٧ـ بی بی مهرو	٢٢٩ تنه	١٢٨ تنه	١	١	.	.	.

قابلګی ښوونځی :

د ٤١ کال په خروشپږو میاشتو کښی ١٣ تنو قابلو دقابلګی قاکلی دوره سر ته رسولی اودپوره معلو ماتو ، تجربو او لیاقتو په لرلو کښې دمیندو په خدمت کښې قاکل شویدی .

دزیږنتون دشفاخانی اکسریز ددی دپاره چهد میندو صحی اړ تیا و ی هم چه به دغه ترڅ کښی رفع شو ی وی دزیږنتون بهشفاخانه کښې دا کسریز مکمله دستګاه تاسیس اودمراجعینو داستفادی وړشوې او برلهپسی دا کسریز پهشفاخانه کښې په شپږو میاشتو کښی پهدغو لاندی موضوعاتو کښی معاینی شوی دی .

۱ روغ : زړونه او سږی	۶۰۰تنه	ناروغ	۷۱۸	تنه
۲ روغ‌عظام	۲۰۸	ناروغ	۲۹۸	»
۳ روغې کلیې او مثانې	٤۰	»	۱۲	»
٤ « دصفرا کیسې	۱۷	»	۳	»
۵ » کېډې	۲۸	»	۳	»

دماشومانو پولی کلینیکونه:

دماشومانو پولی کیلینکونه: دکابل دښار په اره پېلو پېلو ناحیوکښې دایرشوېدي چه دهری سیمې مراجعین ورته‌پهاسانۍ سره‌ورسیدای شي‌اودخپلو خونوله‌نږدې مرکزونه ګټه واخلي.

اوپدې مرکزو کښې ناروغ ماشومان ترعلاج لاندې نیول کیږی اودتد اوی په اثر روغیږی، همدغه راز هغه ماشومان چه‌روغ‌وی دهغوی دوجود دسلامتۍ دتغذئی او صحي پروګرام ترمراقبت لاندې نیول کیږی اودناروغو مراجعینواودشیدو، صابون ویتامینواونوروداستفادې کوونکو احصائیه چه‌پهاوو پولی کیلنیوکښې ئې استفاده کړې په‌لاندې ډول لیکل کیږی .

۱ـ په‌چمن کښې	هغه ماشومان‌چه‌دصابون	له‌روغنې	دناروغیو
دماشومانوپولیکلینک:	اوشیدېې اخستی	شیدونه‌استفاده	ماشومان شمیر
	۱۱۵۰۰ تنه	۱۵۰ تنه	۹۵۶ تنه
۲ـ دمیرویس‌میدان پولیکلینک	۱۱۳۹۷ »	۱۷۹ »	۳۳۶۸ »
۳ دنوی ښار »	۱۷۲۸۳ »	۲۶۰ »	۳۳۷۰ »

مرکزی لابراتوار:- دی موسسې له‌خپلو بېلوڅانګوسره دخپلو مراجعینو مهمې صحی‌احتیاوی رفع کړې‌دی او په طبي‌مسایلو کښې ډیرخدمتونه‌کوی‌او برسیره دخپلو ورسپارل شویو ظیفو نه دفنې پرسونل په رسولو او روزنه کښې‌ئې هم‌اقدام کړی دلابراتوارو دټاکلې دوره تیرولو نه‌وروسته شمیر تکنیشنان نه‌فارغ‌التحصیل شوی اودهیواد په ولایاتو اومرکزی لابراتوارو کښې په کار ګمارل شویدي.

دهغومراجعینو احصائیه چه‌د ٤۱ کال له‌سنبلې نه‌دحوت تر آخره پورې ئې د دې موسسې بیلو بیلو څانګو مراجعه کړی او متعددي کتنې شوی په لاندې ډول لیکل کیږی :-

١ سیرالوژۍ څانګی: ٤٨٧٧ تنه
٢ دهماتولوژی شعبه: ٤٨٤٤ تنه
٣ باکترلوژۍ شعبه: ١٤٨٠ تنه
٤ دحیاتی کیمیائی شعبه: ٢٦.٢ تنه

وړکتونونه: کوم پروګرامونه چه په وړکتونونو کښې تطبیق کیږی د ماشومانو د راتلونکی روزنی اساس تشکیلوی او هغه ماشومان چه پدی موسسه کښې شاملیږی عمومائی سن او عمر دابتدائی ښوونځیو د داخلیدو د پاره مساعد نه وی او هم له بلی خوا هغوی دلیکلو او لوستلو د پاره تیارنه وی نو له همدی کبله د نورو تربیوی فعالیتو په ځای لکه موسیقی ترانه ویلو دسپورت، او لاسی کارو، دحیواناتو او نباتاتو او نورو په پیژندلو کښی چه دغه ټول په خپل ذات کښې د ماشومانو مخصوصه تربیه ده داخل کیږی د ښوونکو په واسطه تر روزنی لاندی نیول کیږی هغه ماشومان چه په ٤١ کال کښی ئی دوړکتون ټاکلی دوره سرته رسولی ده او د ښوونځی سن ته رسیدلی دی په لاندی ډول دمعارف دجلیله وزارت ښوونځیو ته معرفی او لیږل شویدی:

١ د نازو وړکتون.
٢ دحمید وړکتون.

پر سیره په تربیوی مسایلو د وړکتونو د کالیو او تغذئی د برابرولو په برخه کښې هم کوشش شویدی او په کال کښی یوه یوه جوړه بها ری لباسونه ماشومانو ته ورکړی شویدی او هم هغوی ته هره ورځ یوه لنډه ناشتا او یو ګیلاس شیدی ورکړ شوی او هم دوړکتونو د تفریحو او ساعت تیری د سامانو او لوازمو په برابر ولو کښی زیات تحولات راغلی دی.

د ٤٢ کال په دریو لمړیو میاشتو کښی په بقیینی ډول اجرا آت

د ٤٣ کال دحمل له اول ته د جوزا تر آخره پوری:

الف د زیزنتون شفاخانه:

١ـ ولادی ـ په بستر و کښی ٣٩٣ تنه نورمال ولادتونه، ٢٥٨ تنه غیر طبعی اعتلان ١٠ ـ تنه غیر ګونی، ١٢ تنه ـ هلکان ١٧٠ تنه نجونی ٢٧٢ تنه په خواله و خت نه زیږ دنه (٥) تنه او مړه پیدا شوی ماشومان ٢٣ تنه مړه ماشومان ٣ تنه کاذب درد ٢٢ تنه، بطنی عملیات ٣٠ تنه مړه شوی ٢ تنه.

٢ نسایی: ـ په بسترو کښی ٦٨ تنه ـ له بستر نه بهر ٥٥ تنه ـ کبیر عملیات ٣ تنه، صغیر عملیات ٣٤ تنه سقط ٣٤ تنه ـ خونریزی ١٦ تنه او تداوی ١٩ تنه.

ب مربوط پولی کلینیکونه:

شهرارا: ـ پخوانی ناروغان ٤٢١ تنه، نوی نار وغان ٨٧ تنه، کورنی ولادت ٥٧ تنه ـ هلکان ٣٠ تنه ـ نجونی ٢٧ تنه ـ نوی ژینوکولوژی ناروغان ٦٤ تنه او پخوای ٤٢ تنه.

	پخوانی ناروغان	نوی ناروغان
دمیوند واټ «	۱۵۵ تنه	۲۳۸ تنه
چمن «	۱۴۸ »	۲۲۵ »
میرویس میدان: «	۱۳۱ »	۱۲۶ »
مرکزی: «	۱۲۲ »	۲۰۸ »
علاوالدین :- «	۷۷ »	۱۳۳ »
بی بی مهرو :- «	۸۲ »	۱۲۱ »

ج :- دقابلگی ښوونځی :- نوی شامل شوی شاگردانې ۱۵ تنه.

دزیزنتون شفاخانه:

روغ :زهو نه اوسېږی	۴۰۰ تنه	ناروغ ۸۸۸ تنه
روغ عظام	۲۱۳ تنه	» ۳۰۵ »
روغی کلیی اومثانی	۳۷ »	» ۱۴ »
روغی کیسی او صفراوی	۱۳ »	» ۶ »
روغې کېډې	۱۹ »	» ۶ »

د ۴۲ کال دلمړیو شپږو میاشتو په تخمینی صورت راپور:

دماشومانو پولی کلینیکونه:

د پولی کلینیك نوم:-	د شید و نه استفاده کوونکی-	روغنی شیدی-	ناروغان
دشیر پور پولی کلینیك:	۱۹۸۰۰ تنه	۱۱۰۰ تنه	۱۱۸۸ تنه
دمیرول یس میدان پولی کیلمنیك:	۱۰۱۵۵ »	۱۲۰۰ »	۴۷۱۶ »
د چمن »	۱۲۰۰۰ »	۴۵۰ »	۱۱۵۰ »
مرکزی »	۱۲۸۵۰ »	۱۸۴۹ »	۱۸۳۰ »
علاوالدین »	۱۲۵۲۰ »	۱۰۵۰ »	۱۲۰۰ »
د میوند واټ »	۱۵۰۰۰ »	۶۰۰ »	۴۵۰۰ »
د بی بی مهرو »	۱۱۵۰۰ »	۳۲۰ »	۱۱۰۰ »

مرکزلای براتوار:

سرالوژی څانگه	۴۵۰۰ تنه
هماتولوژی »	۴۵۱۰ »
باکترلوژی »	۱۰۰۰ »
حیاتی کیمیا »	۴۸۰۰ »

دماشومانو او میندو دساتنې پروگرام:

د پروگرام دیونیسف په مرسته ادامه لری او پدی وختو کښی دهغو گډو کوششو او ښو مرستو په اثرچه دروغتیاوزارت او دیوهنتون دریاست په منځ کښې موجود دی د ۱۳۴۲ کال له اول نه د(نسایی او ولادی اوماشو مانو تدریسی اود تربیوی سرویس

پروگرام) په نامه یوه پروژه شروع شوې ده چه ددې پروگرام له مخې شاگردان او د طب د پوهنځي ستاژیر دکتوران د روغتیا وزارت پورې مربوط د بېلتون د شفاخانې د مناشو مانو په کلینیکو کښې د مربوطو استاذانو ترنظر لاندې ستاژ کوي .

او سربېره پردې د روغتیا د وزارت دوه تنه ډاکتران د نسایي او ولادي په برخه کښې او دوه تنه د ماشو مانو په برخه کښې د طب د فاکولتې په مربوطو سرویسو کښې د تخصص د لاس ته راوستلو د پاره تر دوزنې لاندې نیول شوي دي او له دغې پروژې سره د یونیسف د جوړه کړې پلان په اساس د پوره اندازې شید و صابون او و یټنامو مرسته کوي .

د روغتیا دوزارت د طب فاکولتې ، د دنیاله صحي موسسې نه د مرستې په ډول د طب د فاکولتې د شاگردانو د تدریس د پاره د یوتن د پتالوژۍ د پروفیسر او یو تن د فیزیالوژۍ د پروفیسر منظوري اخستې ده . او بر سیره پدې ئې د دنیاله صحي موسسې نه د طب د فاکولتې د ډاکترانو او پرسونل د روزنې د پاره یو شمیر فیلوشپان هم لاس ته راوړي دي . او هم د یونیسف د موسسې له خوانه د شاگردانو د بیلو بیلو محایو د وړه لو او راوړلو د پاره ځلوردانې موټرونه ورکړ شو یدي .

د ملاریا د مجادلې ریاست :

دا پروگرام د دنیا د صحي موسسې یونیسف په مرسته جاري دي او د روغتیا وزارت پدې بریالی شوی چه د ٦٣ کال د پاره ئې د یونیسف له اجرائیه شورا نه د (٢١٠٠) ډالرو تخصیص اخستې دی او چه په دغو ذکر شو یو پیسو به د مجادلې ریاست ته نقلیه وسایل ـ د ملاریا د محو کولو لازمه دواوې ـ سامان او آلات ورکړ شي . همدغه راز د روغتیا وزارت د دنیاله صحي موسسې نه د دغې پروژې د مرستې د پاره د دوه تنو ملاریالوجستو ـ انتمولوجست لابراتوار او سنتري ین د تکنیشنو مقرري حاصله کړې . او بر سیره پدې ئې د دنیاله صحي موسسې نه د دې پروژې د پاره د یو شمیر فیلوشپو او مطالعاتي سفرو تخصیصیه اخستې ده او د زیاتې کتنې او روزنې د پاره ئې مربوطه پرسونلان خارج ته لیږلي او پدې وخت کښې د روغتیا د وزارت له خوا د دنیا په صحي موسسې او یونیسف کښې د ٦٣ـ٦٤ کالو د پاره د ملاریا د امحا عملیاتي پلان لاسلیك شو او پدې پروگرام کښې د بین المللي موسسو زیاتې مرستې پیشبیني شو یدي . او د ملاریا د مجادلې موسسې په لاندې ډول لازم اقدامونه کړیدي .

د دي ، دي ، تي د شیندلو عملیات :

په ملاریائي سیمو کښې د ملاریا په مقابل کښې د مخنیوي په منظور ٦٧٤٥ کلي چه (٣٤٧٨٦٠١) تنه کیږي . او په هر متر مربع سطح کښې دوه گرامه په سلو کښې ٧٥ دي دي تي تطبیق شوي او پدې ترتیب (٢٩٨٨٧٦٧) د کیناستو په خونو ـ طویلو او په نورو محایو دواشیندل شو یده . دي دواشیندلو د (١٣٢٤) مخصوصو پمپو د (١٦٥٣)

تنو کارکوونکو په‌واسطه د ثور له‌لسم نه ترسرطان پوری یعنی څه‌ناڅه دوی میاشتی په عمومی صورت دوام کړ یدی .

او ددی عملیاتو دکنترول او مراقبت درهنمائی دپاره پنځه سوه او شل تنه فنی پرسونل لکه‌مستحضر ـ صحی‌مفتش ـ آنتمالوگ ـ ډاکتر ـ دملار یا متخصصین په نقلیه وسایطو سره‌لکه بایسکل، موټرسایکل او جیپ او لاریو هره‌ورځ په کار بوخت ؤ .

پدی‌ځای کښی (۴۲۹۲۷۰) تنه‌هغه‌نفرچه په ننګرهار کښی ددواشیندلو تر پروګرام لاندی‌ندی‌راغلی ذکرشوی‌ندی ځکه‌پدی برخه‌کښی زمونږ پروګرام دومره و پړاندی تګ کړیدی چه یوازی د سرویلانس پروګرام تطبیق‌کیږی .

دسرویلانس یادتبی لرونکو ناروغانو دمراقبت عملیات :

داچه دملاریا دمحوکولو دپالیسی له‌نقطی نظره یوازی هغه دواشیندل چه‌په‌ناقل مرض یعنی په (انافل) ماشی باندی موثردی کفایت نه‌کوی . او باید هغه ملاریائی ناروغان چه‌دملاریا دپرازیت مخزن‌دی اوهم له‌هغو نه‌ناروغی روغو خلکو ته سرایت کولی‌شی ولټول او تداوی‌شی . اودهمدی منظور دپاره په هر (لس‌زره) نفوس یو مستحضر موظف‌شوی چه‌په‌هره‌یوه میاشت‌کښی په‌کلیو او کورو کښی له‌خپل مربوط نفوس نه خبر واخلی او هغه چانه چه‌تبی‌کوی د ملاریا د پرازیت دکتنی‌دپاره وینه وا خلی اود ملاریا په‌ضد دواورکړه شی اووروسته له‌هغه‌چه دهغو ناروغانو وینی د مکرسکوپ په واسطه وکتلی‌شی اویاداچه د ناروغ په‌وینه کښی دملاریا پرازیت نه تثبیت کیږی او یاداچه پرازیت موجود وی په‌لمړی صورت کښی نورله ناروغ سره سروکار نه‌لرو خو په دوهم صورت کښی څرنګه چه ناروغ ملاریائی ثابت شو نو د د لچسپی وړ ګرزی .

پدی ترتیب مو دمملکت په‌بیلو بیلو سیمو کښی (۴۲۷۹۰۱۹) تنه‌نفوس تردی پروګرام لاندی نیو لی چه منجمله په (لسومیاشتو کښی) له (۱۴۸۲۵۳) تنو تبی لرونکو ناروغانو وینی‌اخستل شویدی او یو احتیاطی دوا دملاریاضد دوا ورکړ شویده او په‌وینو کښی دتبو لرونکو دوینو له جملی نه په(۵۷۳) تنو کښی د ملا ر یا پرازیت ولیدل‌شول چه‌په جرزی‌صورت تداوی شوی .

۳ـ محینی خلك لیدل‌شویدی چه‌په‌ظاهرکښی ئی تبه نه‌وه خو په و ینو کښی ئی ملاریائی پرازیتونه موجودو نولدی لحاظه دمملکت په‌مختلفو سیمو کښی په کتلوی صورت د (۴۵۰۰۰) تنو وینی‌کتلی شوی اوله‌هغی جملی‌نه د(۴۰) تنو وینو ملاریائی پرازیتونه لرل . چه‌هغه‌هم جرزی تداوی شویدی .

دملاریادمجادلی دموسسی تشکیل :

دملاریائی مملکتو دسیمو دښو رسېدګیو او تسهیلاتو دپاره په‌دریوسیمو تجدید نظر شویدی .
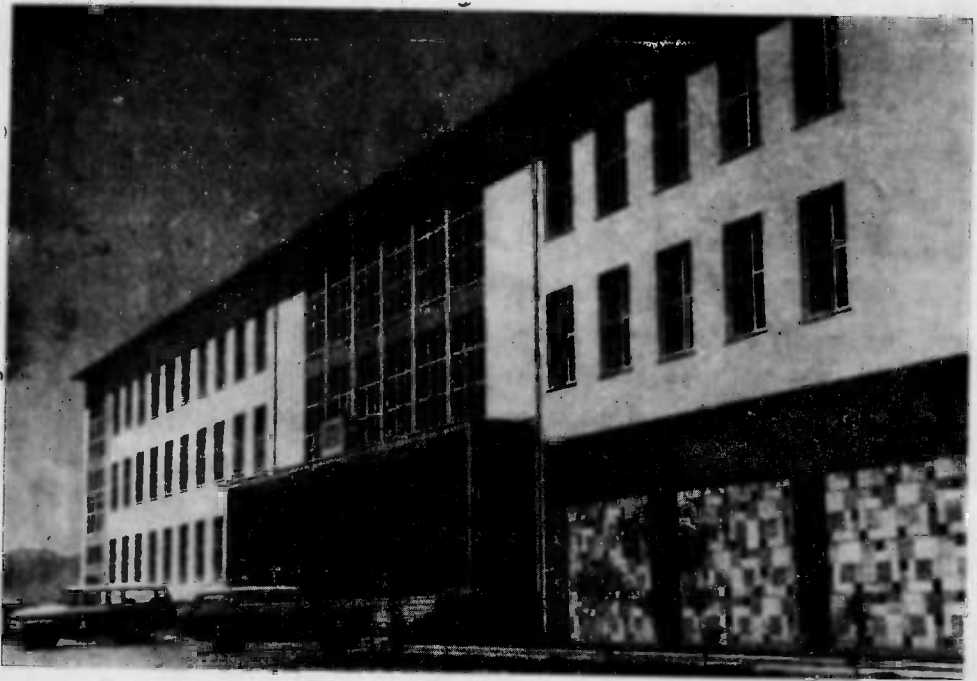
د کابل په انصاری واټ کښې دعامې روغتیا د موسسې نوې ودانۍ

د شمال د ولایتو سیمې چه اوه یو نتو نه لری .

د مرکزی او جنوب شرقی سیمې چه اوه نیم یونټو نه لری .

د جنوب غربی سیمې چه څلور یونټونه دی :

د دغو سیمو په راس یو یوتن لوی مدیر چه د طب دوکتور او د ملاریا متخصصان دی موظف شویدی چه هغوی به خپلو تر اثر لاندی یونټو له رسیدگی کوی د ملاریا هر یو یونټ (۲۰۰۰۰۰) تنه نفوس په یوه معینه منطقه کښې گوری او دا کټرو یونټو په راس کښې د طب ډاکټران او د ملاریا متخصصین کارکوی او په ټول مملکت کښې اوه لس نیمه یونټونه په فعالیت بوخت دی .

د پورتنی ویناله خلال نه معلومیږی چه د مملکت په مختلفو سیمو کښې (۴۲۷۹۰۱۹) تنه بیدو د ملاریا د مرض له خطرسره مخامخ دی چه وقایه او کنترول کیږی ، د هغې ملاریا اندازه چه پخوا د (۴۰) نه تر (۷۰) اندازی پهشا و خوا کښې ؤ اوس صفرته رسیدلی او د مرض د شیوع خطر بیخی ورک شویدی :

دتوبر کلوز دموسسی فعالیتو نه :

دتوبر کلوز موسسی ددنیا دصحی موسسی په مرسته ۸۲۷ تنه کورنی نارو غان دیو علمی پرنسیب له مخی له نزدی نه تر خپلی څیړنی او کتنی لاندی نیولی او کومه دوا چه ور سره موجو ده ده هغوی ته ئی ور کوی .

شك نشته چه پدی گروپ کښی اصل مسلول نا رو غان شته او هم دهیواد ، دهغو افرادو دمراجعی له مخی چه علالت او کسالت حس کوی له یوی خوا هرم ورځ زمونږ دنارو غانو شمیر زیا تیږی او له بلی خوا کوم نارو غان چه دمدا ومی څیړ نی او تدا وی په اثر یو په بل پسی رو غیږی دتداوی له گر وپ نه ایستل کیږی .

نو همدا وجه ده چه که له یوی خوا زمو نږ دمسلو لو مرا جعینو په شمیر کښی زیا توا لی راځی نو له بلی خوا زمونږ دمساعدو شرایطو په اثر یو شمیر مسلو لین هم مخ په ښه کیدو شی او رخصتوؤ ئی ، اودغه دی اوس دخپلو محترمو هیوادوالو دخبر تیا دپاره ددغی موسسی دورو ستی کال اجرا آت څکې په څکې لیکـو :

د ۱۳۴۰ کال دسنبلی له اول نه د ۱۳۴۱ کال تر آخره پوری دننه په دغی موسسی کښی په لا ندی ډول فعا لیتو نه شو یدی .

۱ دنار ینه ؤ برخه	۱۲۲	تنه
۲ دښځو　»	۳۷۳	»
۳ دما شو مانو　»	۳۹۵	»

څرنگه چه دغه نارو غان دتو بر کلوز دموسسی تر مراقبت لاندی په خپلو کورو کښی تداوی کیږی نو په لس گو نو نا حیو باندی ئی په لاندی ډول ویشـو :

لمړ ی	ناحیه	۵۰	تنه
دو همه	»	۵۵	»
دریمه	»	۵۳	»
څلو رمه	»	۷۲	»
پنځمه	»	۹۵	»
شپږمه	»	٦٦	»
اوومه	»	٦٤	»
اتـمـه	»	۱۱٦	»
نـهمـه	»	۱۱۲	»
لـسـمـه	»	۱۲٦	»

له لس گو نو نا حیو نه دبا ندی زمونږ فعا لیتونو دکابل تر شش کروهی پوری پر اختیا موند لی ده او دکابل دشش کرو هی بیلو بیلو سیمو کښی په لا ندی ډول نارو غان تعبیه شو یدی .

گذرگاه ـ او وایصل آباد	۹	تنه	مهتاب قلعه	٦	تنه
چهلستون	۱۲	تنه	وزیر آباد	۷	تنه
ریشخور	۱	تنه	یکه توت	٦	تنه
چهاردهی	۲۱	تنه	دښوونځیو شاگردان	۱۲	تنه
قلعه فتوح	٦	تنه	آبشار نانك چی	۳	تنه
ده دانا	۱۵	تنه	دار الامان	۳	تنه
علاوالدین	۹	تنه	خواجه ملا	۳	تنه

او بر سیره پدی د٤١ کال دسنبلی له‌اول نه د٤٢ کال دجوزا تر آخره پوری دکابل دښار او دشش کروهی دشاوخوادښوو نځیوسروی داندکس تو بر کولینك له مخی دموسسی تر دوهو سیارو گروپو لاندی تر کتنی نیول شوی او له ٦٥ زرو تنو نه ئی زیات ترمطا لعی او تدقیق لاندی نیو لی دی څرنگه چه په تیرکال کښی دښاراو شش کروهی دښوونځیو ٥٠ زره تنه‌شاگردان ترمطالعی او تدقیق لاندی نیو لی شوی او نظرپه‌مختلفو سنو ته ئی داتتان څپر یدل په‌لاندی ډول قید کړ یـدی :

(له ۷ نه تر ١٤ کلنو پو ری په سلو کښی شل او له ۲۰ نه زیات چه ښوو نکی هم په دغه گروپ کښی شامل دی په سلو کښی ۳۰) د تو بر کو لین تست لر ل .

دسږکال له اول نه تر اوسه پوری ١٥ زره تنه‌هغه شاگردان‌چه نوی داخل‌شوی او یو شمیر دلوړو ټولگیو شاگردان چه تیر کال بی شی جی ؤ دوهم ځل دتو بر کولین تست تطبیق شوی دی .

بله دویلو وړ نکته داده چه په ١٣٤١ کال کښی چه دمزار شریف او جـلال آباد او پلخمری‌دښارو ښوونځی او همدغه راز د نسا جی ـ پلخمری ـ گلبهار ـ جبل السراج فابریکی داندوکس تو بر کو لینك له نقطی نظره‌سر کتنی لا ندی نیول شوی‌ؤ چه په هغوی کښی داتتان څپر یدل او فعا لی پیښی تثبیت شو یـدی نو تعلقه مراجعو ته ئی راپور لیږل‌شوی .

د٤١ کال دسنبلی له اول نه د ٤٢ کال دجوزا تر آخره پوری دتو بر کلوز دموسسی دننه عمومی مراجعین په لاندی ډول دی .

دټولو مراجعینو شمیر	١١١٨٠	تنه
ناروغان	١٠٦٤	تنه
روغ	١٠١٦٠	تنه
هغه کسان چه‌بی سی‌جی شوی	۷۳۱	»

دتوبرکلوز دمؤسسی مراجعین‌دسنبلی ترمیاشتی پوری تخمیناً (٥٥٠٠) تنو ته رسیدلی دی.

(د ۲۳۲ مخ پاتې)

دمطبوعاتو دوزارت فعالیتونه

اداری تشریفاتی چاری رسمی مکاتبی - بلنی - میلمه‌پالنی- دمحیطی سالگرو دتجلیل اود افغانستان اوشوروی اتحاد - افغانستان اوجمهوری هند ددوستی په تولنو پوری مربوطی چاری هم په‌غاړه دی او دافغانستان اوملگرو ملتو اوافغانستان متحد عربی جمهوریت ددوستی دټولنو لومړنی پروژی په‌یوه کال کښی بشپړی شوی دي .

دخارجه‌ارتباط دمدیریت فعالیتونه :

دخارجه ارتباط مدیریت د۱۳٤۱ له‌نیمائی څخه د۱۳٤۲ کال ترنیمائی پوری دهغو ټولو خارجی نامه لیکونکو اوژورنالستانو چه‌دافغانستان ته‌راغلی دی هرکلی

دپوهنی ننداری رئیس ښاغلی لطیفی، دامریکایی هنر مندانو دهیأت رئیس ښاغلی رابرت جفری ته‌دگلو گیډۍ ورکوی

کړی دی، د مملکت لهواکمنو شخصیتونو سره ئی د هغوی مرکو او ملاقاتونو ته زمینه برابره کړی‌ده او هغه بلنې چه د مطبوعاتو دوزارت د ثقافی روابطو د اداری لهخوا پهیوه کال کښې د خارجی ورځپاڼو، لیکوالو او د جریدو د نمایندګانو په ویاړ ورکړ شوی دی د دغه مدیریت په واسطه ترتیب او د غو بلنو کارتونه توزیع شوی دی.

د هغو ذواتو چه د مطبوعاتو له وزیر یاددغه وزارت له معین سره ګوری‌د دغه مدیریت کار کوونکی هرکلی کوی.

په افغانستان کښې د ننه د خارجی جریدو د نمایندګانو چه د مطبوعاتو میلمانه‌وو د استوګنې او سیر وسفر ویزه، د خارجه ارتباط مدیریت لهلیاری سرته رسیدلی ده.

په کابل کښې او سیدونکو خارجیانو، سفارتخانو، د دوستو دولتو د ثقافی مرکزو او د اطلاعاتو دایروته د مطبوعاتو دوزارت د نشراتی موسسو او مربوطو څانګو لازم او فوری معلومات لههمدغې لیاری څخه د لیك، شفاهی او د تلیفون پهذریعه د هغوی په اطلاع رسول شویدی.

دغه‌راز هغه د بلنې کارتونه چه د دوستو دولتو د سفارتخانو لهخوا د مطبوعاتو وزارت تهلیږل کیږی همدغه مدیریت ئی د مطبوعاتو وزارت، هغه نشراتی موسسو او نورو وزارتخانو تهرسوی.

هغه دعوتونه چه د مطبوعاتو دوزارت له خوا ورکول کیږی، د مطبوعاتی هیأتو پذیرائی او مشایعتونه د دغه مدیریت لهامو وظیفو څخه دی.

د مطبوعاتو دوزارت نشراتی موسسو ته د هغوسترو کسانو د پذیرائی پروګرام چه د شپه نیت په رسمی بلنو سره په یوه کال کښې افغانستان تهراغلی دی همدغه‌مدیریت توزیع کړی یدی.

د مطبوعاتو د کلتوری هیأتو او هغو مامورینو چه د کلتوری همکاریو د تړون له مخې د فیلو شپ سکالرشپ په توګه او یا په کنفرانسو کښې د ګډون لهامله دوستو دولتو تهتللی دی سفر خرځ ـ د الو تکې ټکټ او صحی تصدیقونه له همدې لیاری تهیه شوی او پاسپورتونه همدغه مدیریت ورته تهیه کړی او ورکړی ئی دی.

د کابل راډیو د خپروونکی موسسی فعالیتونه:

د اخبارا او راپورتاژ د مدیر اجراأت:

د پروګرام عنوان	په یوه میاشت کښې	په لسو میاشتو کښې
پښتو او فارسی خبرونه	۳۵،۳۰ ساعته	۳۵۳ ساعته
د ورځې په پیښو د باختر تبصره	۲٤ تبصري	۲٤۰ تبصري
ورو لیك	۲۵،۰۰ ساعته	۱۵۰ ساعته
د نړۍ د سیاسی پیښو اجمال	٤ پروګرامه	٤۰ پروګرامه

دراپورتاژځانګه:

راپور تاژ اومرکه	٤ پروګرامه	٤٠ پروګرامه
دهیواد ورځپاڼوته یوه کتنه	١٦ «	١٦٠ «

ددغې ځانګې پروګرام بهددې کال دوړې دمیاشتې تر پا یه پورې همد غهشیان دوام وکړی .

دباندنیوخپرونودمدیریت اجراءآتورپوټ:

دباندنیو خپرونو مدیریت په شپږو (انګلیسي- روسي -فرانسوي- جرمني- عربي اردو) اوپهاته‌نیم ساعته ګروسیو کښې خپرني لري‌چه‌دری ګروسیو ته ئې په انګلیسي اویو سرویس ئې په نوروژبوخپر و نی کوی .

دانګلیسي لوی‌سرویس‌دلری ختیزاودجاپان دهیو ادود پاره‌دی‌چه وروسته له‌غرمی پهدریو بجو په‌لنډه‌ څپه په‌١٥ یا١٩ متره خپر یږی .

دانګلیسی دوهم سرویس دآسیا دختیز جنوبی هیوادو اوا ندو نیز یا دپا ره دی چهغهم دلنډی څپی به٣١ یا١٩متره وروسته‌له‌غرمی په‌دری‌نیمو بجو خپریږی .

دانګلیسی‌دریم سرویس داروپائی هیوادواوانګلو ساکسون‌دهیوادو دپاره‌وی چه‌هغه هم دلنډې څپې ٨٤، ٦٢ متره دماښام پهشپږ نیمو بجو بروډ کاست کیږی .

داردو سرویس داردو ژبو هیوادو په‌تیره دهند وپا کستان دپاره دلنډی څپی په٨٤،٦٢ متر و کښې دماښام په‌شپږو بجو اوروسی سرو یس په همد غه څپه کښې دشپې په اسو بجو، عربی سر و یس دعربی هیوا دو د پاره هم دلنډ ی څپه په٣١ یا ٢٥ مترو کښې دشپې په ١٠ نیموبجو اوجرمنی‌او فرانسوی سرویسونه‌داروپائی هیوادو دپاره د٣١ یا ١٩ مترو‌په څپوکښې دشپې په یوولسو اویوولس‌نیمو بجو خپریږی،

ددغو پروګرامو څخه مقصد دادی چه‌دافغانستان دهیواد تاریخ کلتور ترقیات انکشاف-توریستي حالت او با ندنی‌سیاست معرفی‌شی، له‌دغه امله دباختر دخبرو په‌قولو ټاکلیو سرویسو کښې دورځوبه پیښو یوه‌تبصره اویوه مضمون خپریږی.

مضمونونه‌قول په پورتني ډول تهیه‌کیږی اودهیواد دزیاتې‌معرفی دپاره‌خپریږی.

تصری هم‌که په کو رینو مو ضوعاتو کښې وی یا باند نیو کښې قولی دورځی د پیښو له مخی وی په‌تیره‌دبا ندنیومسألو په باب دآزاد قضاوت اودبیطرفی دسیا ست مؤیدې‌اومعرفې‌وی .

د٣١ کال په‌آخرو وختو کښې دبا ند نیو پروګرام دیوه داسې جدول‌چاپولو ته‌څخه وشوه چه پخوا ئې وجود نه درلود .

دغه‌جدول چه‌قټیز پروګـرامو نه ځرګندوی سمدستی پنځه سوه نسخې په‌انـګلیسي ژبه چاپ شوی باندنیواوریدو نکوته‌چه ډیره غوښتنه ئې کوی لیږل کیږی.

په‌دغه‌جدول کښې‌دهری‌یوازې دمضمو نو خپر ولو وخت‌اود پروګرام قول جریان

لوستونکو ته څرګندیږی او ددغی څانګی دهرډول خپرونو په باره کښی لنډه مقدمه لری اودهیواد ته توریستیکی منظرو سره شکلی شوی دی.

دموني او اوریدونکی پروګرام له دریومیاشتو راهیسی یعنی دوری له میاشتی څخه دوه روسی اوجرمنی پروګرامونه دازموینی په ډول اوداوریدونکو دلیکنی په ځواب کښی شروع شوی او په زړه پوری نتیجه ورځخه اخیستل شوی ده دعلاقه مندانو شمیرګی زیات کړیدی.

له هغی څانګی څخه چه بهدی وختو کښی نی د باندنیو خپرونو په مدیریت پوری ارتباط مونډلی دی هره ورځ داسی لیکنی چه دهیواد منظرو دهیود په باب دهیواد دپستی د ټکټو په باب اودغه شان نورو په باب معلومات ولری داسی باندنیو اوریدونکو نه لیږل کیږی چه دکابل راډیو باندنی پروګرامونه اروی په نظر کښی دی چه څانګه به زیات انکشاف وکړی لکه چه همدا اوس دافغانستان بیرغ، فوتوګان اوکتابونه چه دکابل راډیو دباندنیو پروګرامو باندنی اریدونکی مینه ور سره لری اوغواړی ئی دغی څانګی ته ورکړشوی دی چه په ودیا ډول ئی اریدونکوته واستوی.

د آرت اوموسیقی لوی مدیریت:

دموسیقی مدیریت:

۱: دنوی موسیقی دیوسل او پنځوس پارچی تهیه کول.

۲: روسیی ـ چکوسلواکیی او ایران ته دافغانستان دموسیقی دپیژندلو له امله دهنری هیأ تو لیږل.

۳: په نوی سبك سره دتیپو لو په شاوخوا کی چه زر به په کابل راډیو کښی شروع شی دمطالعی له امله بیروت ته دیوه تن لیږل.

٤: په نوی سبك دتیپ اخیستلو له امله دبناغلی فریمن په واسطه دا کوستیك دکورس تدریس.

٥: دوطن دآهنګو دیرش پارچی چه دکابل راډیو د ۲ راکستر په واسطه ارمونیزه شوی دی.

داټکل په ډول په دریوراتلونکو میاشتو کښی:

۱: دیوه ارمونی کلیوالی ارکستر تشکیل.

۲: ددغه ارکستر دفنی پرسونل دتدریس دپاره دکورس پرانستیل.

۳: په هرو دوو میاشتو کښی دنویو کنسرتو انعقاد اوسربیره پر اوسنیو خپرونو دجمعو په ورځو کښی ددریو ساعتو خپرونی زیاتول.

د ۴۱ دوړی له میاشتی څخه دکب دمیاشتی ترپا یه پوری دآرت د مدیریت اجراآت:

۱: دکرهڼی دیالوك په هره میاشت کښی ٤ ټول ۲٤

۲: دروغتیا « « ٤ « ۲٤

۳: کلیوالی په‌هره‌میاشت کښی ٤ ټول ۲٤
رنګارنګ‌پروګرام « ٤ ۲٤

د ترتیب او بروډ کاسټی په‌هنری او فنی ډول.

۵: دجمعی دورځو دیالوك په‌شپږو میاشتو کښی شپږو یالو که.

٦: راډیو ډرام په‌شپږو میاشتو کښی‌اته ډرامونه.

۷: کورنی ژوند په « « « شپیته دیالوکه.

د۱۳۴۳ دوری له میاشتی څخه د۴۳ دوری ترمیاشتی پوری :

۱: دکورنی ژوند دیالوك په یوه میاشت کښي ۱۲ دیالوکه ټول ۷۲ دیالوکه.

۲: دجمعی دور ځو « « « ٤ « « ۲٤ «

۳: فارسی رنګارنګ « « ٤ پروګرامونه « ۲٤ پروګرامونه.

٤: دکرهنی راډیو ډرام په ورږو میاشتو کښی یو ځل .

په ورو ستیو دریو میاشتو کښی به هم دآرات دمدیریت پروګرام همدغه شان دوام ومومی .

دمضمونو تهیه‌کولو مدیریت :

دمضمون عنوان به لسو میاشتو کښی دساعت له مخی خپرونی		په‌لسو میاشتو کښی دپروګرامونو شمیر
په فارسی اوپښتو دکورنی ژوند پروګرم	۱۲۰ ساعته	۲٤۰ ساعته
په فارسی او پښتو رنګا رنګ پرو ګرام	٤۰ «	۸۰ «
« « دراډیو دد استان «	۲۰ «	٤۰ «
د پښتوداد بیاتواوهنر په‌باب‌د تبصری «	۱۰ «	٤۰ «
د پوهنی،اوروغتیااو دکرهنی‌دوزارتخانو «	۲۰ «	۱۲۰ «
دعلو مودپو هنځی «	۱۰ «	٤۰ «
دملګروملتو «	۱۰ «	٤۰ «
دانګلیسی‌دلومړیو اومنځینودرسو «	۲۰ «	۸۰ «
درو سی درسو «	۲۰ «	۸۰ «
د پښتو درسو «	٤۰ «	۲٤۰ «
	ټول ۳۱۰ ساعته	(۱۰۰۰) پروګرامونه

دپروګرامو دمدیریت اجراأت !

دپروګرام عنوان	دساعت په‌حساب دلسو میاشتو خپرونی	دپروګرام شمیر په ۱۰ میاشتو کښی
مونږاو اوریدونکی (په‌پښتواوفارسی) «	۱۳٫۲۰ ساعته	٤۰ پروګرامونه
دکوچنیانو پروګرام (« «) «	٤۰٫۰۰ «	۸۰ «
اعلانونه (« «) «	۱۵۰٫۰۰ «	٦۰۰ «

دزمونږ او اوریدونکو پروگرام :

دغه پروگرام چه په هره هفته کښې یو محل شل دقیقې خپرېږی داوریدونکو علمی او ادبی پوښتوته ځوابونه او دژوندانه په مشکلاتو کښې هغوی ته مشوره ورکوی .

دا کلک فعالیتونه چه ددغې ځانګړې غږې ئې دپروګرامو دموادو په تهیه کولو کښې دعلمی او ادبی ښه مستند مآخذ ته دمراجعې کولو سره کوی او تر څو ئې چه امکان وی داوریدونکو هره پوښتنه که څههم علمی زیات اغماض او اشکال ولری بی ځوابه نه پرېږدی ددې باعث شویدی چه ددغه پروګرام علاقه مندان ورځ په ورځ زیات شی چه نه یوازې د هیواد له ښاؤ خوا څخه بلکه د هیواد دبانډی څخه هم ځینی افغانی زلمیان لیکلین نه را سره لری اودخپلو علمیاو حیاتیمشکلاتو په باره کښې استشاره را سره کوی .

پدی وختو کښې داسې اقدام شویدی چه دزمونږ او اوریدونکی پروګرام چه یو علمی پروګرام دی دمیزانه چار پېر دمرکې په څیر اوریدونکو ته ور کړ شی او هغه لیکونه چه له اوریدونکو څخه را رسید لی دی ددغه مطلب تا یید کوی چه دغه شان پروګرام ئې ډیر خوښ دی .

دکوچنیانو پروګرام:

پدی وختو کښې کلکه پاملرنه شوې ده چه ددغه پروګرام مواد او مطالب پداسې توګه ترتیب او تهیه شی چه له ډیرو لویو منابعو څخهچه دکوچنیانو دپاره خپرونی کوی واخیستل شی او یادی دداسی آثارو څخه استفاده پکی وشی چه هغه لکه (هانس ك ـ اندرسن) او نورو په شان چه اثرونه ئې دکوچنیانو دپاره زیات شهرت ولری له دی امله چه ددغه پروګرام اوریدونکی له سندرو او موسیقی سره زیاته مینه لری نو دساز غږ وونکو او سندر غاړو یو مختصر ګروپ پخپله له وړو کوچنیانو څخه جوړ شویدی چه دموسیقی دیوه استاد تر کتنه لاندی نوی سندری او دکوچنیانو په ذوق برابری نغمی تهیه کوی او په همدغه لړ کښې له دوستو هیوادو څخه دکوچنیانو دپاره دمخصوصو سندرو یو شمیر ټیپونه او ریکار درونه راغوښتل شویدی چه کله کله دهغو هیوادو دژوند او کلتور دمعرفی کولو په ترڅ کښې اوریدونکو ته اورول کیږی .

هغه پر له پسی لیکونه چه له اوریدونکو څخه را رسیږی ښیی چه علاوه په کوچنیانو زلمیان او لویان هم دغه پروګرام خوښوی .

دمربوطی څانګی په رپوټ علاوه :

۱ : درادیو دجمعی دورځو دخپرونوخت دریساعتهزیاتشویدی چهله ۱۲ بجونه تر ۳ بجو پوری دوام لری .

۲: د ژنګهای تفریح (د تفریح ژنګونه) په نامه په هرو پنځلسو ورځو کښې یو ځل نیم ساعت پرو ګرام خپر یږی .

۳: په نظر کښې دی چه درا ډیو په خپرونو کښې د(وا قعات وانکشا فات) او (پرو ګرام جوا نان) په نامه ځینی پرو ګرا مونه زیات کړی شی .

د پښتو نستان د پرو ګرام خپرونی :

په کا بل راډیو کښې چه هره ورځ دما زیګرنه وروسته دماښام د ۷ بجو نه تر ۸ بجو پوری د پښتو نستان پرو ګرام په پښتو او بلوچی ژبو خپر یږی په دغه پروګرام کښې یو ازی د پښتو نستان د خلکو دحقوقی مطالبی په تائید د پښتو نستا نو دجاری مبارزی دشوراو ولولو انعکاس چه د هغوی د ضمیر غږ دی او د هغوی د غوښتنې حقوقی او آزادی د یو ازنی سیاسی مسئلی په حیث دحالاتو د بیان او خبرو نو په حیث خپاره شوی دی چه سر بیره د پښتو نستان نه درا غلو خبرو او د افغانستان دغټو خبرو نو د نشر نه د اجتماعی عدالت بین المللی، قضاوت او آزاد ملی قناعت چه د اختلافی مسایلو اود حقوقو د اعتراف منلی طریقه ده د پښتو نستان د موضوع د ورځی مطابق ګټور مضمو نونه ، د پښتو نستان تاریخی روایات او جغرافیائی حالات د نشر د پاره چمتو او برا بر شوی او په خپل وخت نشر شوی دی چه دادی د ۱۳٤۳ کال دسنبلی د میاشتی نه د ۱۳٤۲ کال د سرطان د اول پوری دالاندی موضوعات د مختلفو عناو ینو لاندی د کا بل راډیو څخه د پښتو نستان په پر وګرام کښې خپاره شویدی چه پدی حساب او شمیر دی.

۱ـ شعرونه	۲۰٦ ـ دانی
۲ـ د پښتو نستان آواز	٥۲ ـ »
۳ـ د آزادی چیغی	۲۲ ـ »
٤ـ د دوستا نو مرکې	۲۳ ـ د
٥ـ مضمو نونه	٤۳۲ ـ د
٦ـ په بلوڅی ژبه کښې	۳۰٥ مضمو نونه

۷ـ د پښتو کوم مضمو نونه، شعرونه، آوازونه او چیغی چه د پښتونستان په پروګرام کښې د شپی له خوا نشر شوی په سبا ئی په دوه نقلو کښې ټایپ شوی چه یو نقل ئی اخبا روته د نشر د پاره لیږل شوی دی .

۸ـ د پښتو نستان د پروګرام د پاره هر وخت د نشرا تو د وخت او زمان سره سم شعرونه جوړ شوی چه هغه د جلاجلا سندر غاړو او هم د کورس او ګډو آوازو په واسطه ویل شوی او ځینی شعرونه د شعبی له خوا دخو ږو سندر غاړو په آوازو کښې ټیپ شوی چه څه ناڅه ٤۰ ټیپونه مخصوص د پښتو نستان د پروګرام د پاره موجود دی .

۹ـ په همدومره موده کښی کله کله د هجری خبری او دیالو ګونه هم نشر شوی دی.

د کابل راډیو د تخنیکي ریاست فعالیتونه:

الف: د استوونکو په برخه کښې

د راډیو د تخنیکي ریاست عمده فعالیتونه په دې موده کښې د دوهم پنځه کلن انکشافي پلان د پروژو بشپړ ولو ته متوجه دي. د پلان په دغه اساس سره دوه استوونکي دستګاوې بشپړې شوې دي چه یوه ئې سل کیلوواټه د لنډو څپو او بله ئې هم په سل کیلوواټه طاقت د میډیم څپو د پاره دی.

د لنډې څپې سل کیلوواټه دستګاه به له دې وسمنتي انتنو سره یوه ئې داور وپا پرلور او بله ئې د منځنی ختیز د مملکتو پرخوا د کابل راډیو د لنډو څپو د ستګاو په اوسني مرکز یکه توت کښې نصب شي چه په دغه اساس ئې نوې ودانۍ باید لږ څه پراخه او وړه تغییرات پکښې وشي.

د میډیم څپو د سل کیلوواټه دستګاه نصبول د جبار د کلا ترشا د غر خې په پله کښې په نظر کښې نیول شوي دي، ادغه امله ۶۰۰ په ۶۰۰ متره کښې ځمکه پیشبیني شوې ده دغه ساحه اوس لږ څه پراخه ده خو داسې په نظر کښې دي چه کله چه استوونکي دستګاوې زیاتې شي هغه به نوره هم پراخه شي.

د پورتنیو دستګاوو پروژه په دوه برخو ویشل شوې ده چه یوه ئې تخنیکي ده چه په دغه زمینه کښې د زیمنس د کمپنۍ د سروې هیأت کابل ته راغلی او دغه پروژه ئې له فني نظره کتلې او تثبیت کړې ئې ده.

د وهمه ئې تعمیري ده چه په دغه باره کښې د راډیو تخنیکي ریاست د جوړونې له کمپنیو سره په تماس کښې شوی او د هغې نقشې ئې بشپړې کړې او سمدستي تر دوران لاندې دي، لکه چه معلومه شوې ده د استوونکو دستګاو د دپروژې مصارف دالمان د اتحادي جمهوریت د حکومت له پور څخه کیږي. په دغه باره کښې د المان وکریډت د مؤسسې هیأت کابل ته راغلی او له غو رامطالعې نه ور وسته ئې پروژه تثبیت کړه اوس د دغې پروژې د پور موضوع په المان کښې تر کتنې لاندې ده او بنائي زر تر زره ئې تړون لاسلیک شي، په نظر کښې دي چه د ۴۲ د سنبلې ترمیاشتې پورې له دستګاه استوونکي کمپنۍ سره تړون وشي او د ودانۍ کارئې هم تر هغه وخته شروع شي.

ستډیو ګانې:

د کابل راډیو د ستډیو ګانو د نوې ودانۍ کار سم له پروګرام سره سم پر مخ تللی او اوس ئې نږدې په سلو کښې ۹۵ کار سر ته رسیدلی دی. سربیره پر هغه فني چارې ئې هم شروع شوې او کار ئې په بیړه پرمخ درومي. د دوداني ټولې چارې ئې باید د ۴۲ د سنبلې تر میاشتې پورې بشپړې شي او د فني چارو بسته کارې به ئې هم تر هغه وخته په سلو کښې پنځوس سرته ورسیږي ځکه چه زیاتره وسایل ئې تراوسه پورې افغانستان ته نه دي رارسیدلي.

ج: اخیستو نکی مرکزونه:

دراد یو د تخنیکی ریاست په نظر کښې لری چه په دوهم پنځکلن پلان کښې خپل اخیستونکی مرکزونه دافغانستان په بیلو بیلوځایو کښې زیات کړی په هم دغه اساس دهغی دوسایلو یو ټرون دفلفس له کمپنی سره شوی اودغه سامانونه به د ۴۲ د سنبلی تر میاشتی پوری کابل ته راورسیږي .

سربیره پر هغو د کابل راډ یو تخنیکي ریاست یو اخیستونکی مرکز د کابل په ښارخي پله او یو بل اخیستو نکی مرکز په سپین بو لدك کی پر نیستیلي او پسه کار ئې اچولي دی.

دچغه سرای دمرکز د برښنا تور بین به چه لو مړنی چارې ئې سرته رسیدلی دي د ۴۲ دسنبلی ترمیاشتی پوری نصب شی پدغه اساس به ئی د آخذی مرکزچه تراوسه پوری یې دخاورو دتیلو له څراغ څخه کار اخیست وروسته له دی به د برښنا له توربین څخه استفاده کوی سربیره پر هغه داسې په نظر کښې دی چه په ارزګان کښې دی هم د برښنا دتوربین یونوی مرکز جوړ شی چه دهغه په واسطه هلته یواخیستونکي مرکز په کار واچول شی. د راډیو د تخنیکی ریاست فنی هیأت به ژر دسروی له امله هغی خواته وخوځیږی.

دغه راز د بامیانو داعلی حکومت په مرکز کښې به هم دآخذی یو نوی مرکز په کار واچول شي.

د گرځندوی دریاست فعالیت :

د ګرځندوی موسسې د ۱۳۳۷ کال په سرکښې دحکومت په تصویب سره د یوه سهامی شرکت په صورت دځلورو ملیو نو افغانیو په پنګه چه سهمونه ئې د پوهنې، مطبوعاتو دوزارتو، دآریانا هوائی شرکت او د پښتنی تجارتی بانك او دهوټلو اوترانسپورت دشرکتو له خوا ورکړ شوی ده، تأسیس شو او په کار یې پیل وکړ وروسته له هغه دسږ کال په اولو وختو کښې دمطبوعاتو دوزارت په تشکیل کښې دننه د دولت دتصدی په ډول شو.

دغې موسسې دخپل تأسیس له اول څخه له زیاتو بین المللی توریستی موسسو او دنړۍ د بیلو بیلو هیوادو له ګرځیدو نکو نماینده ګانو سره روابط ټینګک کړی. د توریزم جریان ته ئې په تدریج سره شکل او انتظام ورکړی دی او دهیواد په زړه پوري ځایو ته چه مهم ئې بامیان او دامیر بند دی د ګرځیدو نو تر تیبو لو ته هڅه کړی ده.

دگرځندوی دموسسې اجراآت :

د ګرځندوی موسسه د نړۍ په توریزم له دوو سوو نماینده ګیو نه زیاتو سره دمراودې او همکارۍ ټینګو لو له لیاری پدی بریالی شوه چه دو ذره پنځه سوه پنځه اتیا تنه ګرځیدونکی دنړۍ له بیلو بیلو هیوادو څخه جلب او دافغانستان په بیلو بیلو ځایو کښې ئې د ګرځیدو وسایل برابر کړی .

دغې موسسې دخپل تأسيس له اول څخه په کلکه زيار ايستلی دی چه د گرځيدو او سياحت دوسايلو په برابرو لو سره افغانستان ته د نړۍ په ټوليستي نقشه کښې ځای ورکړی او زيات گرځيدونکي را جلب اود هيواد د پاره اقتصادي او فرهنگي گټه تأمين کړي لکه چه د همدغه فعاليت له مخې د تبليغاتو له لياري د هيوا د د معرفي د پاره د گرځيدونکو شمېر ورځ په ورځ زيات شوی دی، لکه چه د تېرو کلو احصاييه ښيي چه له ۱۳۳۷ کال نه راپدی خواد گرځيد ونکو په شمېر کښې پوره زياتوالی راغلی دی او د تېر کال د گرځيدو نکوشمېر د گرځيدو نکو له هغه شمېر څخه يو پر پنځه زيات دی چه په ۷ ۳ کال کښې افغانستان ته راغلي وو.

دد غې موسسې تبليغات:

د موټل او نورو وسايلو د کموالي په اثر گرځندوی په زياته اندازه خپرو نوته هڅه نه ده کړې . او د هيواد څخه د بانديو اودننه يو گرځيدو نکوته ورکړې دی په احتياط سره ئې خپرو ني کړې دی سره له هغه هم په تېر کال کښې پدې بر پالي شوه چه د باميانو د ښو دنې کتاب په(۷۹)مخو کښې په انگليسي ژبه چاپ او د باند نيو هيواد و گرځيدو نکو او توريستي موسسو ته ئې د استفادې له امله ورکړی دی.

دغه راز ئې په لاندې ډول نقشې او پوسترونه د هيوا د د پېژندلو د پاره چاپ کړي دي .

۱ دافغانستان نقشه: چه د هيوا د د سړکونه د مهمو ځايو له مسافو سره هوايي د گرونه، ملکي هوټلو نه اود پټرو لو ټانکونه ښيي .

۲: پوسترو : چه دافغانستان له نقشې او په انگليسي ژبه د گرځيدو و له لنډو معلوماتو څخه عبارت دی اود هيواد د تاريخي آثارو په فو تو کانو ښکلي شويدي .

۳:د کابل دښار نقشه: چه واټو نه مهمې دايرې بانکونه داخلي او خارجي شرکتونه او نور ښيي او په هيواد کښې د ننه گرځيدو نکو ته په لار ښو دنه کښې زياته مرسته کوی.

۴: دافغانستان نقشه: چه په نيويارک کښې په ډېره مفصله توگه دملکرو ملتو د مرکز دادارې له خوا چاپ شوې او د گرځندوی له خوائې په پوره اندازه فرمايښت ورکړ شوی دی او هر و رځ گرځيد و نکوته د استفادې د پاره ورکوله کيږي .

۵: پوستر (رنگه اعلا ن)

د باميانو د بند امير ، د هرات دجامع جومات اود هند وکش ددور نماد يوی برخې د ښلو رو ډولو رنگه پوسترو په چاپان کښې فرمايښت ورکړ شوی او د گرځېدو نکو

د جلبو او د پارو زیاته برخه کوی په خارج کښې افغانی سفارتخانو او نمایندګیو ته، په کابل کښې خارجي سفارتخانو، په هیواد کښې دننه هوټلو ملکی هوائی ډګرو او په دننه او د باندې کښې د آریانا دهوائی شرکت نمایندګیو ته او دنړۍ په زیاتو هیوادو کښې خارجی تور یستی مؤسسو ته توزیع او لیږل شوی دی دغه راز د افغانستان یوه پوره اندازه نقشې د تورخم او اسلام کلا سرحد داریو ته لیږل شوی دی چه هغو راتلو نکو ګرځیدو نکو ته یی ورکړی چه د مځکی له لیارې افغانستان ته راځی.

دغه شان د افغانستان نیوز اریانا افغانستان مجلی او د کابل ټایمز ورځپاڼه وخت په وخت سرحدو ته لیږل کیږی چه باندنی ګرځیدونکی زمونږ هیواد ته د راتګ په وخت کښې دهیواد له خپرو و نکو اخبارو څخه استفاده وکړې.

ګرځندوی د پورتنیو معلوماتی او تبلیغاتی مواد و په چاپولو او خپرولو سربیره د ۱٤ دوبې په میاشت کښې شاغلی ایرکمن امریکایی چه د ګرځیدو له فامتو لیکوالو څخه دی او هر کال په بیلو بیلو هیوادو کښې د خپلو ګرځیدو په باب د ګرځید و د یاد داشتو کتاب لیکی او د تور یزم موسسی خاصه علاقه ورسره لری راو بالله چه افغانستان ته راشی او دوه هفتی دی د ګرځندوی میلمه وی، نوموړی د غه بلنه په خوشالی سره ومنله او د خپلوا کۍ د تیر کال په جشن کښې کابل ته راغی او د کابل او د هغه د شاوخوا د جشن ټول مراسم، بامیان او غزنی ئی و لیدل او دیوې فوق العاده مثبتی نظریی سره بیرته ستون شو او په پای کښې ئی د ۱۹۶۲ کال د خپلو ګرځیدو په کتاب کښې یو مهمه برخه په افغانستان کښې د خپلو ګرځیدو په باب لیکلو ته و ټاکله او په ډیره ښه وجه سرئی زمونږ دهیواد محاسن، ښکلاوې او هغه پرمختګونه چه په برخه شوې ئې دی بیان کړیدې. ګرځندوی د دغه کتاب یوزرټو که په خپله په ډیرلږ لګښت د افغانستان د ګرځندوی په نامه په امریکه، کاناډا او اروپا کښې توزیع کړی دی، سربیره پر هغه نوموړې د نیویارک په یوه راډیو کښې هم د افغانستان په باب یو کنفرانس ورکړی او برسیره پر هغه ئی په سوبسی (نوی زور شرساتینګک) اخبار کښې په افغانستان کښې د ګرځیدو په باب په ۹۹ لو یو مخو کښې یوه په زړه پورې مقاله لیکلې ده.

د بامیانو هوټل له دی کبله چه بامیان سمدستی لومړې درجه تور ستیکی ځای دی نو ځکه د حکومت په صوابدید سره د هغه ځای هو ټل په ۱۳٤۰ کښې په ګرځندوی پو ری مربوط شو د هغه هوټل حالت هغه وخت زیات وران و پجاډو نو تیر کال و د اصلاحات پکښې و شول چه له هغی جملی څخه یو دادی چه د برښنا یوه پنځه و پشت کیلو واټه دستګاه هلته ودرول شوه چه هغه هوټل او شاوخوا ئې د برښنا له رڼا ئی څخه کار اخلی. دغه راز له دی کبله چه هغه هوټل اساسی او به نه درلودی یو وازې ددوبی

په دوه دریو میاشتو کښې به دلاسي بمبې په واسطه یوی و یالې ډیری کثیفې اوغیرصحي او به هوټل ته ور کولې .

ګرځندوی پدی بریالی شو چه یوه داسې چینه چه د هوټل څخه دیرش متره ښکته ده ومونده او داوبو کانکریټي مرکزي ورڅخه جوړ کړ او له هغه ځایه د نل او د برښنا د بمبې په ذریعه پاکې او پریمانه او به هوټل ته ورسوي او هم ئې په هغه هوټل کښې او ه خصوصي او دوه عمومي تشنابونه جوړ کړ یدی او هم یې به هوټل کښې د ننه یو عصري پخلنځی جوړ کړی او د هغې و د انۍ یه الحاقیه کښې ئې د جلا مو پری مینځلو د پاره یوه دوبي خانه هم ترجوړونۍ لاندې نیولی ده چه زر په زره په ګی کار بشپړ شي .

د بامیانو په هوټل کښې د ګرځیدونکو د مطالعې او د خپرونو او پوستکارډونو پلورلو د پاره یوه کړ کې جوړه شوی و ، چه په پوره اندازه ناول ، خپرونې او د افغانستان معرفي کوونکې نقشې د هیواد د طبیعي منظرو او د تاریخي آثارو له پوستکارډ و سره هلته لیږل شوی دی چه هره ورځ ګرځند و نکې استفاده ور څخه کوي .

د ګرځندوی بین المللی روابط: د غه موسسه د خپل تأسیس له ابتداء څخه د توریزم د رسمي مؤسسو د بین المللی اتحادیې چه د نړۍ ۸۸ هیوادونه ئې غړي دي غړیتوب لري او هم د آسیا د جنوبي سیمې د توریزم د منطقوي کمیسیون غړیتوب لري او د ګرځندوی رئیس د دغې اتحادیې په کالنیو غونډو او د هغه منطقوي کمیسیون په غونډو کښې ګډون کړی دی چه دغه غونډې په ۱۹۵۹ کښې د فلپین په مرکز مانیلا کښې په عمومي اسامبله کښې

په ۱۹۶۰ کښې د ارژنتاین په مرکز بوینس آیرس کښې .

په ۱۹۶۱ کښې د لویدیز المان په مونشن کښې .

په ۱۹۶۲ کښې د تایلند په مرکز بنکاك کښې شوی وی سر سره پر هغه په ۱۹۶۰ کښې د ګرځندوی په بلنه د آسیا د جنوب . د توریزم منطقوي کمیسیون په ۶ ابل کښې غونډه وکړه چه افغانستان ، هندوستان ، پاکستان ، نیپال او اندونیزیا ګډون پکښې کړیؤ او دالومړی ځل ؤ چه یوه د اسې جرګه چه بین المللی ماهیت ئې درلود په کابل کښې وشوه .

ګرځندوی د دغو بین المللی تماسونو په اثر سربیره پر دې چه د نړۍ د پرمخ تللي توریزم له موسسو څخه ئې مرستې او تجربې او په هیواد کښې ئې د توریزم د انکشاف په باب نوی مفکورې حاصلې کړی او په عین زمان کښې ئې په باندنۍ نړۍ کښې د افغانستان د معرفي په باره کښې د ګټورو او مثبتو تبلیغاتو د پاره ښه فرصت ومونده د افغانستان د ګرځندوی رئیس په ۱۹۶۱ کښې د توریزم د بین المللی اتحادئې د اجراییه کمیټې د غړي په حیث وټاکل شو او په ۱۹۶۲ کښې ئې د بنکاك په کنفرانس

کبنی دانکشاف دتخنیکی کمیسیون ریاست او دآسیا د جنوب د منطقوی کمیسیون ریاست په غاړه درلود . دګرځندوی دتاسیس له اول څخه د راغلوګرځیدونکو شمیر .

کال	شمیر
په ۱۳۳۷ کبنی	٤۳٦
« ۱۳۳۸ »	٦۲۱
« ۱۳۳۹ »	۷۸۰
« ۱۳٤۰ »	۳۳۲۹
« ۱۳٤۱ »	۲٦۹۸

لەپورتنی احصاییی څخه څرګند یږی چه افغانستان ته دګرځیدونکو راتګ ورځ په ورځ زیاتیږی او زمونږ په هیواد کبنی د توریزم اندستری (صنعت) مـخ په انکشاف دی .

دتوریزم عایدات :

دتوریزم اندستری په ننني نړی کبنی دومره اهمیت پیدا کړیدی چه په زیاترو هیوادو کبنی ئی لومړیه یا دوهمه درجه عایدات تشکیلوي که چیرې د ترتیب شوی احصائیی له مخې دتورزم عایدات د بین‌المللی تعاملی سره سم د اڅکل لەمخې په ۱۹٤۰-۱۹٤۱ کلو کبنی په افغانستان کبنی وسنجوی نو معلومیږی چه دګرځیدونکو دراتګ لەدرکه په ۱۹٤۰ کال کبنی عایدات (۱۹۰ ۱۲۰۰۰) او په ۱۹٤۱ کبنی (۱۷۵۸۷۵۰۰) افغانیو ته رسیدلی ؤ .

ددولتی مطابعو فعالیتونه :

ددولتی مطابعو ریاست دشهریار ی ذات په قیمت لرونکو ارشاداتو، د ترقی غوښتونکی حکومت په پاملرنه او دمطبوعاتو وزارت په مستقیمو همکارۍ یو سره دانکشاف پر خوا پراخه ګامونه اخیستی دخپل زیات انکشاف داسبابو او وسایلو برابر ولو په هڅه کبنی دی او تران ورځی پوری ئی وکولای شول چه سره ددی چه سا مانونه اووسایل ئی کم ؤ دخپل قدرت او توانی په اندازه ورځپاڼی ـجریدی متعددی‌مجلی ـ کتابونه ـ رسالی ـ دفترونه ـ جدولونه چاپ کړیدی‌او درسمی دایرو ملی موسسو او انفرادی مراجعینو لەنورو فرمایښتو څخه ووزی او مراجعین‌خوښ کړی .

لازمه ئی ګڼو چه لومړی هغه سامانونه اووسایل څرګند کړی شی چه دولتی مطبعی دمرکز دمطبعی او ولایتو دمطابعو زیات انکشاف دپاره وارد کړیدی .

۱: یوکا کسو ټایپ ماشین چه‌پخوا په زیاته بیه‌د امریکی دګاز له کمپنی څخه پیرودل شوی او پدې وختو کبنی‌وارد شوی‌ؤ نصب کړی شو. دغه ماشین ډیر ګړندی کار کوی اوپه‌یوه پلا اتەمخه اخبار چاپوی او په اتومات ډول ئی قاتوی .

۲: له دې املې چه د حروف چیني او سني سیستم له یوې خوا نژدې له منځه تللی او زیات وخت نیسي او له بلې خوا حروف چین د حروفو سره د تماس او د پښو درېدلو په اثر په رازراز ناروغتیاو اخته کیږي نو د دولتي مطابعو ریاست تصمیم نیولی دی چه حرفونه په لینوټایپ سره ترتیب کړي او له دغه امله ئې د لینوټایپ هغه څلور ماشینونه چه پخوا په بېلو شرطو پېرودل شوي دي نصب او په کار اچول شویدي او د دولتي مطبعې له کارګرو څخه اته تنه او پر تیران د لینوټایپ د کمپنۍ په لګښت تهران ته واستول شول او له دوومیاشتو زده کړې نه وروسته بېرته مطبعې ته راغلل او په کارئې پیل وکړ لکه چه سمدستي ځینې خپرونې د لینوټایپ په ماشین سره ترتیب او چاپ یږي او په نظر دی چه په نژدې وختو کښې د لینوټایپ شپاړسو نور ماشینو نه پد اسې شرطو چه په هرشان دولتي مطبعې ته سودمن وي و پېرودل شي پدغه ډول به په درېو کـلو کښې د حروف چیني سیستم بیخي له منځه لاړشي او د حروف چینۍ ټولې چارې به په لینوټایپ سره سرته ر سیږي •

۳ ـ له دې امله چه د مرکز او ولایتو مطبعې تقویه شي او زیات انکشاف وکړ ي د عروفي چاپ دڅو یورنګه ، دوه رنګه ، هاید لبرګ او د البرت فرانکتـا ل ما شینو فرمایښت ورکړ شوی دی چه له هغې جملې څخه پنځه و یشت ماشینونه مرکزته رارسېدلي او څلور نور به ئې هم ژر په ژره راورسیږي .

٤ : د زنکو ګرافۍ څانګې د پاره سربېره پر نورو وسامانواوادوا تو د عکاسۍ ۱۰۰ په ۱۰۰ کښې یوه لویه کمره مکمل الاسبابه پیرودل شوې ده چه په نصبولو سره به ئې د زنکو ګرافۍ څانګه زیات پرمختګ او انکشاف وکړي .

۵ : د کندهار ـ لښکرګاه ، هرات ، میمنې ، شبرغان ، مزارشریف او پروان د ولایتو د مطابعو دپاره علاوه پر پخوا نیو ماشینو یو یو نوی ماشین استول شوی او نصب شوی دی چه د هغو مطابعو اړتیاوې پوره کیږي او د ا د هغه پلان له مخې صورت مومي چه پخوا ترتیب شوی دی .

٦ : د دولتي مطابعو ریاست د ۱٤ د ویړې له میاشتې څخه تراوسه پورې د مرکز د مطبعې او د ولایتو مطابعو د پاره د چاپولو ۲۰۱ ـ ۲۷٦۵ کیلو راز راز رنګونه ـ ۳۹۷۸ تختې جست د چاپ ۱۲۸٤۰ اول کاغذ او د لیکنې ۹٦۳٦ ګډۍ او مړ یه درجه کاغذ وارد کړیدي سربېره پر هغو د طباعتي ځینې نور شیان او لوازم لکه یوه مکفی اندازه دوا ګانې ـ حرفونه ـ د حروفو جوړولو قالبونه ـ د ماشینو پرزې او نور وارد کړیدي .

۷: په دې کال کښې پرته د ولایتو له مطابعو څخه یوازې د مرکز د مطبعې واردات د اټکل له مخې (۱۳۱۰٦٦۸۱) افغانیو ته رسیږي ، د یادو لو وړ بلل شي دادی چه د دولتي مطابعو رئیس ښاغلی کندهاري د طباعتي ماشینو په بین المللي نندارتون کښې د ګډون له امله د لینو ټایپ د کمپنۍ په بلنه د ایران په لار لندن ته تللی ؤ .

ښاغلي کندهاري په لندن اودارو پاا و آسیا په ټولو ښارونو کښې داستوګنې په موده کښې د دولتي مطبعې د زیات انکشاف د پاره د ماشینو وارد ولو د فني پرسونلو د روزلو او داو پریترا نو د استخدا مولو او نوروپه بـاب د هغوځایو له ټولو مؤسسو سره خبرې اترې کړې دي چه له زیاترو څخه یې په زړه پورې نتیجې لاس ته راغلي . هیله شته چه د دې کال تر ختمیدلو پورې به د چاپ مدرن ماشینونه چه ټولو ته رارسیدلي او ټولو نوربه ئې زودې راورسیږي د نوې مطبعې په ودانۍ کښې چه د دې کال نه تر پښتو پورې د هیلمند د ناوې د دستګا له خوا جوړیږي وددرول شي او په کاربه پیل وکړي هغه وخت به دولتي مطبعه وکولای شي چه د ورځپاڼو جریدو اومجلو په وزګیو فرمایښتو سربیره د پوهنې د وزارت به پوره اندازه درسي کتابونه هم چاپ او د خلکو د نورو فرمایښتو په باب خپل خدمت ته دوام ورکړي .

د باختر آژانس د نشراتي مؤسسې فعالیتونه:

د باختر آژانس مؤسسې د خبرو رسولو د ښیګڼې او انتظام له پاره کوښښونه کړي له یوې خوا ئې زیار ایستلی دی چه د خبرو کمیت او کیفیت زیات کړي او له بلې خوا ئې د مؤسسې د فني او تخنیکي وسایلو په مجهزولو او تقویه کولو کښې کوښښ کړی دی لکه چه سربیره پر دې چه په مرکز کښې د خبرو اخستو نکې دستګاوې تهیه شوي دي د خبر رسولو معتبرومؤسسو سره لکه د انګلستان ریوتر د امریکې اسوشي ټیتید پرس د لویدیز المان د ـ دپ ـ آ ـ د چین د سین هوا او د شوروي اتحاد د تاس سره تړونونه لري او د هغو آژانسونو له نویو خبرو څخه یې پرله پسې استفاده کړې ده .

د راډیو تیلي ټایپ ـ د تیپ ریکارډر ـ دستګاوې او اخیستو نـکي راډیو ګانې چه یوځوا ئې د باختر آژانس د پاره له المان سره تړون شوی و . واردې شوې او استفاده ورڅخه کیږي . او هم ولایتو ته د با ختر آژانس د خبر رسولو د شبکې وارد لو له امله د لویدیز المان له جمهوریت سره تړون لاسلیك شو .

باختر آژانس پدغې شبکه سره کولای شيچه په یو ـ آن کښې دهیواد (٦) ولایتو ته خبرونه ورسوي . دغه خبرونه په پیسم سره مخابره کیږي . هغه دستګاه به د منعقد شوي تړون له مخې دسې کال تر منې پورې کابل ته دا ور سیږي او په کاو به وا چول شي :

د داخلي خبرو په حقله باختر آژانس زیار ایستلی دی چه د خبرو په سیستم تجدید نظر وکړي او په ولایتو کښې ئې هم خو دائیمی نا مه لیکو نکي ګمارلي دي او دلایقو او تجربه و الا راپوترا نو په استخدامو لو کښې هم سعیه شوې ده . سربیره پر هغو د هیواد په شپږو مهمو ولایتو کښې د شپږو اساسي نماینده ګیو ته تاسیسو لو له امله اقدامات شوی دي .

انګلیسي ورځپاڼه کابل تایمز د ۱۳۳۹ په آخرو وختو کښې د دغې مؤسسې له خوا خپره شوه او تراوسه پورې پرله پسې چاپیږي .

په دې خانګه کښې د داخلي اسانتیاو او هم لانورو مؤسسو سره د ښه اسانه ارتباط له امله په مؤسسو کښې د تیلفون یوه ۲۵ لینه دستګاه نصب شوې ده.

د دغې موسسې ځو تنه فنی کارکوونکو د زیاتو معلوماتو حاصلولو دپاره خارج ته لیږل شوي دي چه ځو تنه ئې بیرته وطن ته راغلي او ځو تنه نور ئې لا تراوسه پوره د زده کړې په بوخت دي.

د تیاتر د هنري موسسې اجراآت:

دغې موسسې د ۱۳٤۱ د سنبلې په میاشت کښې په (۰۰ر۰۰۰ر۱۱۰۹) افغانۍ لومړۍ پانګه په کار پیل وکړ د دغې موسسې اصلي هدف او غایه داده چه په افغانستان کښې یو ملي تیاتر او سینما رو پسکار او د هنر او تمثیل له لیاری اجتماعي سو به لوړه کړي.

د پوهنۍ ننداری رئیس ښاغلی عبدالرشید لطیفی د شوروی اتحاد هنرمندانو ته د ګلو ګیډۍ ورکوی.

دغی موسسی دفنی او اداری پرسونل له تشکیل نه وروسته په فعالیت لاس پوری کړی د تیاتر دفن دتدریس دپاره ئی یو کورس پرانیست او اوس شل تنه زلمیان په دغه کورس کښی په نظری او عملی توګه دتیاتر او سینما دبیلو بیلو شقو په زده کړه بوخت دی.

ددغی موسسی ممثلین اوممثلاتی داسی ذوق او استعداد لری چه پهدایمی ډول په موسسه کښی شامل شوی ددغو ممثلانو دتعلیم او کار پروګرام دتیاتر په هنر کښی د پرمخ تللو هیواد په سویهدی اوهیله شته چه زر به زره دغه زلمیان پدغه هنر کښی د پرمخ تللیو هیوادو پهشان ډکرته راووزی په نظر کښی دی چهددغی موسسیممثلان او ممثلاتی نورهم زیات شی او بااستعداده کسان دهنری تعلیم اوښودنی دپاره باندنیو هیوادوته واستول شی.

دتیاتر هنری موسسه غواړی چه ګران وطنوالوته دنړیه ډیری ښی ډرامی معرفی کړیاو پدغه ډول دوطن زلمیان دښو درامو لیکلوته تشویق او په هیواد کښی دتیاتر سویه لوړه کړی ، همدا وجه ده چه ددغی مو سسی لو مړ ی درام ښیښی لو بی «بازیچهای شیشه یی» دتنسی ولمیزاثرو.

دوهم ډرام دغو یی په میاشت کښی په کابل ننداری کښی وښودل شو د «هوس در پای نارون» ډرام چه دامریکا ئی نامتو دراماتیست یوجین یو نیل اثر ؤ چه دننداره کوونکو دمینی او ذوق په اثر بیشلشپی دوام وکړ او داخلی او خارجی جریدو او لیکوالو ئی تبصره اوښههره کلی وکړ او پدغه باره کښی دموسسی له پلوه یوه وړه نشریه هم خپره شوه ددغسی نامتو درامو تمثیلول یوډېر ګران کار دی خو لهدی امله چه دتیاتر دهنری موسسی ممثلان دګرانو ډرامو تمثیلو ل زده کړی هغه درام ښاکل شوی دی.

دتیاتر هنری موسسی دغه ډرامی دڅګګابښ لهمیاشتی څخه دوهدی ترمیاشتی پوری اودجشن په ورځو کښی ښودلی دی.

۱: د(همه فرز ندام) ډرام چه دامریکا ئی نامتو لیکوالی آرترملر اثر دی.
۲: د(خانهٔ ګدی)ډرام دډنمارکی نامتو لیکوال هانرك ایبسن اثر.
: دوه موزیکال پروګرامونه په بیلو بیلو نیټو.

دتیاترهنری موسسی خپل کوښښونه یوازی داکترو او اکتر سو یه روزلو کښی نهدی محدود کړی بلکه هدف ئی دادی چه پهآینده کښی دهیوادو دډولو هنری جریانو مرکز شی اوس ئی یوه موسیقی خانګه پرانیستلی ده چه یوشمیر زلمیان په آرت او موسیقی بلد کړی اوهیله شته چه پهآینده کښی نورداسی شقوق هم پرانیزی چه په آرت پوری مستقیم ارتباط لری چه پدغه وسیله دزیاتو زلمیانو دذوق او استعداد دروزلو او انکشاف وسایل تهیه شی.

«پای»

(د۱۲۰مخ پاتې)

سږ کال داساسي تعلیماتو دتعقیب دپاره کندهارته ولیږل شو، ددغه کورس شاګردان دمرکز اوولایاتو دښوونځیو دنهم ټولګي فارغان دي چه تعلیمي دوره یې دری کاله ده دمخصیصنو له خوا په عصري ډول داسولي تدریس لاندې نیولې شوی دمالیې وزارت اودمعارف دوزارت دموافقې په نظر د غوفارغانو ته د۱۲ ټولګي معادل مسلکی شهادت نامې ورکول کیږي دمحکو داحصاییې او دفورمو تثبیت ترتیب او توزیع چه پروسږ کال پیل شوی و تر اوسه پورې ادامه لري، دغه ټاکلي فورمې دمالکانو له خوا دخانه پری نه وروسته دملکیت دتصفیې دوا یروته سپارل کیږي دملکیت دتصفیې ریاستونه هم چه دهیواد دمحکو داحصاییې او ثبت د پرمخ تګ مهم کارکنان دي سږ کال په هر ولایت کښې تشکیل شوي دي.

داجناسو دتهیې او توزیع سیستم په عصري شکل دعمومي تحویلخانو څخه په مرتب او منظم ډول ددولت دجنسي حساب دانسجام لوی او مهم رکن دی. دهمدې کبله دمالیې وزارت ددې امر دانجام دپاره په فوري اقداماتو لاس پورې کړی. د تحویلخانو سره ګډ یوه عمومي تهیه خانه په عصري ډول چه ددو ایرو دضرورت وړ اجناس پکښې هر جنس ځای په ځای ترتیب او تصنیف شوی وی منځ ته راولی چه په هغې کښې هرجنس دخپل قیمت د توضیح او تشریح اندازې او دجنس دوضع او محل سره معلوم وی او دمراجعې په وخت سمدستي نیازمندو دوایروته ورکول کیږي ددغه ترتیب. رعایت په نورو ټولو فرعي تحویلخانو کښې هم کیږي چه دټاکلو فورمو له مخې بې له ځنډه، اجناس ورکړی شي د پخوانیو حسابونو تصفیه او دموجوده اجناسو تهیه او توزیع دتهیې دګدامونو په مرتب ډول داجرا لاندې نیول کیږي او دځینو نورو ضروري اجناسو چه دخارج نه تهیه شي اقدام شوی دی. لکه چه په دې باره کښې د۱۳٤۱ کال دسنبلې داول نه د۱۳٤۲ کال دسرطان تر پای پورې ۲۷۲ قلمه سامان تعمیراتي مواد البسه او دقرطاسیې تجهیزات، خوراکي مواد، دری نیم باس هنګراو ددوایرو دضرورت وړ نور مختلف اجناس چه مجموعي قیمت ئې (٦٠٧٢٦٠٦) افغانۍ کیږي توزیع شوی دی او ۵۷ قلمه نور تعمیراتي مواد افغاني ساختماني دستګاه ته ورکړی شوی دی په همدې شان دذیعلاقه دوایرو او موسسو سره (۱۳٤٦٨٨٠٣) افغانۍ (۲۰۳۸٤٤) کلداری (٤٧) پونډه د پخوانیو حسابو له مخې رابرسیره او داسنادو په موجب ئې معاملات تصفیه او مجرا شوی دی او (۲٤۲٤۳۱) افغانۍ چه په خلکو باندې باقي وی تحصیل او ددولت خزانې ته تحویل شوی دی د پخوانیو کلونو څخه راوسه پورې ددولت پوشیر ډېری پیسې دصناعتي تولیداتو دستګاو او موسسو دتدوير دپاره چه عمومي منافع لري سرمایه ګذاری شوی ددغو موسسو ځینې کلې قسمتونه او بله برخه ئې ددولت په پیسو دایرشوی نو ددې کبله دولت ددغسې موسساتو نه منافع او مالیات اخلي نو بنا په دغه دبیلانسونو دتنظیم مراقبت او د دولت دټولو پخوانیو او سنیو منافعو ددولت دداینو تصدیو دمدرك څخه تحصیل او دټاکلو فورمو او دهغو دتوحید او دبودجې دټولو تصدیو مراقبت. دنفع او ضرر پاملرنه او په بیلانسو بررسی

اونورو دغسی مطالبو اخستل شوی ړپوټونه چه دهغوی د حسابونو و بررسی دپاره ګی
چدی اقدامات شوی دی اودتصدیو دچارو دنظم او نسق دپاره وارسی اودجنسی او
نقدی شتمنۍ دحساب دوضع څرګندولو او په همدی شان ئی د تو لید ټا کلی فور می
دمتخصصینو په مرسته وضع شوی چه دمالیي دوزارت دتصد یو دعمومی مدیریت له خوا
په دغه باره کښی جدی پاملرنه شوی ده. په۱۳٤۲ کال کښی(۲۵۰) ملیونه افغانۍ ددولت
ددا ینوله درکه تحصیل او دبودجی په تصد یو کښی پیش بینی کړی چه امید دی
د پاملرنی اوجدی مراقبت په اثر پیش بینی دحقیقت اوواقیعت عملی جامی واغو ندی
ترکوم ځای پوری چه ممکن و داکثرو تصدیو څو کلن بیلانسونه ترتیب او دغور او
تدقیق د پاره دمالیی وزارت ته استولی شوی دی په۱۳٤۱ کا ل کښی تقاعد دبودجی
لګښت چه (۱۵۸٤۷۷۷۲ر۹٤) افغانۍ په پخوانیو کلونو پوری څوچنده زیاتی دی دغه
ډیروالی پخپله کله نا کله دتقاعدمالی تکلیف ښیی. سرۀ ددغه بیاهم دمالیی وزارت
کوشش کړی دی چه په ممکنه طریقو دتقاعدخزانو د پاره دعوایدو درك پیدا کړی چنانچه
د۱۳٤۱ کال دسنبلی داول نه د۱۳٤۲ کال داسد تر پای پوری د تقاعد دخزانو عوایډ
(۳٦٤۵۲۷۲۸) افغانۍ دی او دبلی خوا د ۱۳٤۱ کال دسنبلی داول نه د۱۳٤۲ کال
دسنبلی پوری د(٤٤۷) کسو متقاعدو مامورینو اودهغوی دوارثانو چه دقطع علاقی
په ډول دایمی معاش خواره دی ،

استحقاق ئی تراجرا لاندی نیول شوی، دی او په دی ډول حسابونو دمتقاعدینو شمیر
چه تراوسه پوری د تقاعد حق دخزانو څخه اخیستی دی٤٤۷ کسه نورمتقاعدین پری زیات
شوی دی، سږ کال دمالیی دوزارت زیاته توجه دغلی اوګـدامونو دتهیی او ډوډۍ
دچارو تنظیم ته معطوف کړی چه داحتکاراوقحطۍ دمخ نیوی د پاره دشوروی اتحاد
نه ۲۵ زره ټنه غنمو او داتازونی نه د ٤۸ زره ټنو غنمو دتهیی او برابرولو اقدام
شوی دی اوکوم بل اساسی قدم چه دغلی دساتنی د پاره شوی هغه دمرکزی سیلو تشبث
او توسعۍ نه عبارت دی چه د ۳۰ زره ټنو په ظرفیت دبسکوټ اومکرونی جوړولو دوه
دستګاهو تاسیس چه په ۱۳٤۱ کال ئی مقدماتی کتنی اوسروی پای ته رسید لی وی او
په همدغه ډول په ولایاتو کښی دقحطۍاوداحتکار دمخ نیوی په غرض دیو شمیرعصری
ګدامونو په ساختمان په لاندنیو سیمو کښی دغنمو دذخیری د پا ره پری لاس پوری
شوی دی.

په خان آباد کښی یو ګدام
په مزار شریف کـښی ۲ «
په بغلان کښی یو «
په شبرغان کښی یو، «

په ننګرهار کښې یوګدام
په میمنه کښې یو »

د مرکزي سیلو د ذخیرو نه داوړو و یشل او هرډول کلچو او ډوډیو توزیع ئې په بازارونو کښې دمواز نې دساتنې او دعامو دوفا سره په زړه پوری مرسته کړې ده

دمالیې وزارت دتیرو کلو په شان کوشش کوی چه دمتخصصینو دتجربو او نظریو له مخې داسې مناسب تشکیلات جوړ کړی چه له یوی خوا د ر وانو ور ځنیوانکشافاتو دزیاتید ومقتضیاتو ترلازمې اندازې پورې دوظایفو له ایجاباتو سره اقتصادی اومتناسب وی او له بلې خوا دفنې او اختصاصی کارونو زیاتوالی په یو شمیر تعلیم یافته ؤ افرادو پورې مستلزم وی نو له همدی امله دمالیې وزارت د ۱۳۴۱ کال له سنبلې نه د ۱۳۴۲ کال داسد تر آخره پورې څومره ئې چه امکان درلود په اداری انتظام او اصلاح کولو کښې ئې کوشش کړیدی او د دولت دمالی، مامورینو په رسولو او د تنویر او تعلیم په لار کښې ئې دوڅې دمیاشتنې مجلې په خپرولو کښې له هغوی سره لازم کوششونه کړیدی، په اداری، ګمرکی، املاکی او حسابی عوایدو او نورو فقرو کښې غور شو یدی او د ۱۳۴۱ کال د ۱۶۲۱ د سنبلې داول نه ۱۳۴۲ کال د سرطان تر پای پورې دیوی خوا اداری، ګمرکی، املاکی، حسابی عوایداو نور مختلف فقرات چه دغور او نظر لاندې ؤ دمالیې دوزارت په مجلس کښې حسابی، ګمرکی، املاکی، قاچاقی مالی او اداری دهرډول قضایاؤ څخه (۷۰۱) فقری دغور او څیړنې لاندې راغلې چه دفیصلې نه وروسته ئې خپلو مراجعو ته خبر ورکړی شوی دی.   (پای)

(د ٥٦٢ مخ باقی)

د پوهنتون فعالیتونه

۱۳ :- په ۱۳۴۲ کال کښی داوتنو نه زیات محصلین او اسیستانتونو نه او دری کسه سکالر شپ او فیلوشپ استادان بهرا بر شویدی .

۱۴ :- د کیمیا، زولوجی او جیالوجی په برخو کښی درابطة تو اهمیت د هیئتو په مرسته یو لړ علمی تتبعات جریان لری .

د حقوقو پوهنځی فعالیتونه :

په وروستیو کلو کښی مخصوصاً د مملکت د پنځه کلن پلان د منځ ته را تللو څخه وروسته د دغه پوهنځی شاملان او فارغ التحصیلان مخ په زیاتیدو دی . لکه د دغه پوهنځی د لومړی ټولګی د نوی شاملینو شمیر چه په تیرو کلو کښی به له ٦۰ تنو څخه زیات نه و په ۱۳۴۱ کال کښی ۹۹ تنو ته ورسید چه په همدی قیاس او ترکیب د پوهنځی د ټولو شاګردانو مجموعی شمیر چه پخواله ۲۰۰ تنو څخه زیات نه و په دغه کال کښی ۲۵۷ تنو ته رسیدلی دی او هغه فارغ التحصیلان چه د ۱۳۴۱ کال په پای کښی مربوطو ځوا یو ته معرفی شویدی شمیر ئی ۷۱ تنو ته رسیږی .

دغه شان د ۱۳۴۲ کال د نوی شاملو شوو ز ده کوو نکو شمیر چه د حمل د ۱۵ نیټی څخه دغه پوهنځی ته ور معرفی شویدی په پنځه کلن پلان کښی د تثبیت شوو شمیر څخه زیات او شمیر ئی (۱٦٥) تنو ته رسیږی او د ټولو ټولګیو سرجمع ۴۰۲ زده کړو ته رسیږی . دو یمه موضوع د کیفی شرایطو ده چه

د کابل د پوهنتون د جمنازیوم د نوی ودانی یوه برخه

پوهنځی همیش هغه ته توجه کړی او د عمل سره د علم دار تباط لپاره ، زمونږ په مملکت کښی د هغو نو یو شرایطو دا یجاباتو په نظر کښی نیولو سره چه تازه د انکشاف او رشد د مراحل طی کوی ځینی نوی مضامین لکه د افغانستاد تجارت حقوق په افغانستان کښی دعامی اداری ، په افغانستان کی داقتصادی انکشاف دافغانستان بین المللی مناسبات او او سنی افغانستان ئی په خپلو پروگرامو نو کښی شامل کړیدی.

له تولو څخه مهمه دفرانسی دسوربون دحقوقو د پوهنځی سره دکابل دحقوقو د پوهنځی د توامیت او یوځای کیدو موضوع ده چه له ٤٤ کالو څخه را په دیخوا خپل انکشافی مراحل طی کوي او ددغه رابطی په اساس د پاریس دحقوقو پوهنځی تعهد کړیدی چه دامکاناتو په چوکاټ کی علمی هرقسم وسایل دحقوقو د پوهنځی په اختیار کی کیږدی لکه چه په ١٩ مادوکی د توامیت او یوځای کیدو د موافقت نامی لایحه تسو ید شوی او خپل وروستی مراحل ئی داسی طی کړیدی چه د هغه په هره ماده کی د دواړو پوهنځیو دعلمی همکاری مطالب په کی پرا ته دی .

بله موضوع چه د پاریس دحقوقو د پوهنځی سره دکابل دحقوقو د پوهنځی د یوځای کیدو په نوی موافقت نامه کی ځای شوید ه ، هغه د حقوقی مطالعو د یو مرکز تاسیس دی چه د پوهنځی په خواکی داسی پیش بینی شوید ه چه د افغانستان په ټولو حقوقی رشتواو تقنین کی دحقوقو پوهنځی خاص اهمیت پیدا کړی او استادان د داسی موضوعگانو په تحقیق کی علم دعمل سره یوځای کړیاو خپل تدریس ته یو ژوندی شکل ورکړی دحقوقو د پوهنځی دعمده نیازمندیو څخه یوه داده چه افغانی استادان په پوهنځی کی نه وو چه دغه نقیصه له څو کلو را په دیخوا په جدی طور سره د نظرلاندی نیول شوی او دعلمی کادر په تأسیس سره دافغانی استادانو ١٥ تنه په علمی خاصو درجو خپل انکشافی مراحل طی کوی لکه چه د تدریسی غړو زیاته برخه خارج ته لیږل شوی او دزیاتو زده کړو څخه ور وسته بیر ته وطن ته راستانه شویدی. دغه شان څلورتنه تر او سه پوری دحقوق جزا ، د بین المللی مناسباتو تاریخ او عامی اداری په برخو کی په خپلو عالی او لوړو تحصیلاتو بوخت دیچه دراتلو څخه ورو سته به خپل علمی اوملی وظیفی لاس ته راوړی .

دافغانی استادانو نه علاوه چه د پوهنځی په علمی کادرکی شامل دی . پنځه تنه خارجی پروفیسران او دغه شان داحضاری او ورځنی حق الزحمی لس تنه استادان د بیلو بیلو مضامینو په تدریس بوخت دی .

یقین دی چه دحقوقو پوهنځی به د څو کلو د انکشاف نه وروسته د خارجی پروفیسرانو د استخدام او دغه شان داحضاری استادانو څخه بیخی بی نیازه شی .

بله موضوع چه په علمی محیط کی زیا ته توجه ځانته گرځوی هغه د نشراتو او کتابخانی موضوع ده چه دحقوقو پوهنځی د پوهنځی دشاگردانو د معلوماتو د زیاتولو د پاره په هره میاشت کی دحقوقو مجله خپروی . دحقوقو مجلی له هغو ټولو تغیراتو سره چه په دی

وروستیو وختو کی ئی کړیدی منجمله په ۱۳۴۱ کال کی ئی پهشمیرکی زیاتوالی راغلی او کیفی تغییر ئی هم کړیدی .

د پوهنځی کتابخانه د تاسیس لهوخت څخه د نورو کارو سره یوځای مخ په وړاندی تللی خو د ۱۳۴۱ کال نه راپهدی خوا په هغه کی زیات تحولات راغلی دی ،لکه دهغه دعلمی کتابو نوشمیر څهاوس (۸۰۰۰) ټوکو ته رسیږی او دغهشان د کتابخانی تر څنګ یوه منظمه قرائت ځا نه هم جوړه شوی ده چهزده کوونکی خپل د فراغت وخت هلته تیر کړی .

د طب د پو هنځی فعالیتونه :

دطب پو هنځی دخپل تدریس سټاف دنیمګړتیا بشپړ و لو له امله د ۱۳۴۱ کال لس تنه فارغ التحصیل ډاکټران د کنکور له تیرو لو او لهبریالیتوب نهور وسته د کموت په کورسیو کښی مقرر او شامل کړی او د لیون د پو هنتون د طب له پو هنځی سره ئی فرهنګی تړون وکړ چه دهغه پراساس به پهنږدی وختو کښی دهغه پو شمیر پروفیسران کا بل ته راشی او د لیون د پوهنتون دطب د پوهنځی تر لاربښودنه لاندی بهافغانی زده کړونکی ور وزل شی او علمی سویه به ئی جګه شی اودطب علمی تحقیقا ت او مطا لعی به ئی پراخهشی .

سربیره پرهغو ئی دډاکترانو د پوهی زیاتولو اودطب دعلم پهرشتو کښی دهغوی دزیاتومطالعو لهپاره بهاتلس تنه ډاکتران دطب په بیلو بیلو رشتو کښی د باندینو هیوادو ته استنولی دی چهخپلی زده کړی پهمربو طو رشتو کښی بشپړی کړی او له علمی ښو بشپړومعلو ماتوسره هیوادته راشی او به خد مت کښی شامل شی .

دطب پو هنځی دخپل فنی پرسو نل بشپړو لو له امله دوه ناریینه او د ښځو نرسنګ ښوو نځی لری چه هرکال یو شمیر ز لمیان ور څخه فارغ او د نرس پهصفت د پیلو مه لری او د پوهنتون د روغتونو پهچو کاټ کښی پهخدمت کښی شا ملیږی سږ کال لههغه ښوونځی څخه ۱۴ تنه نرس فارغ شویدی دمربوطو لابراتورو دمجهزولو دپا ره یو ه اندا زه لابراتواری ضروری سامان او لوازم ئی له یونسیف څخه لاسته راوړی چه دلابراتوار استفاده ورڅخه کوی .

دطب پو هنځی پهدی بریالی شو چهدنړی د روغتیادموسسي لـه لیاری څخه د پتالوژی پروفیسر د یوڅه مودی د پاره د پتالوژی په سرویس کښی استخدام کړی هغه پر و فیسر له یوڅه مودی راهیسی کابل تهراغلی او د پتالوژی پهلابراتو رکښی په کارلګیا دی .

دلا براتوارو پهبرخه کښی :

د یوه کـا ل په مو د ه کښی دغه لابـرا تـوار ونه نـوی تـأ سـیس او په کا ر لو یدلی دی .

د تشریح لابراتوار :

لهدی امله چه سل تنه زده کوونکی پهآسانی سره وکولا ی شی د بد ن دعضو یت
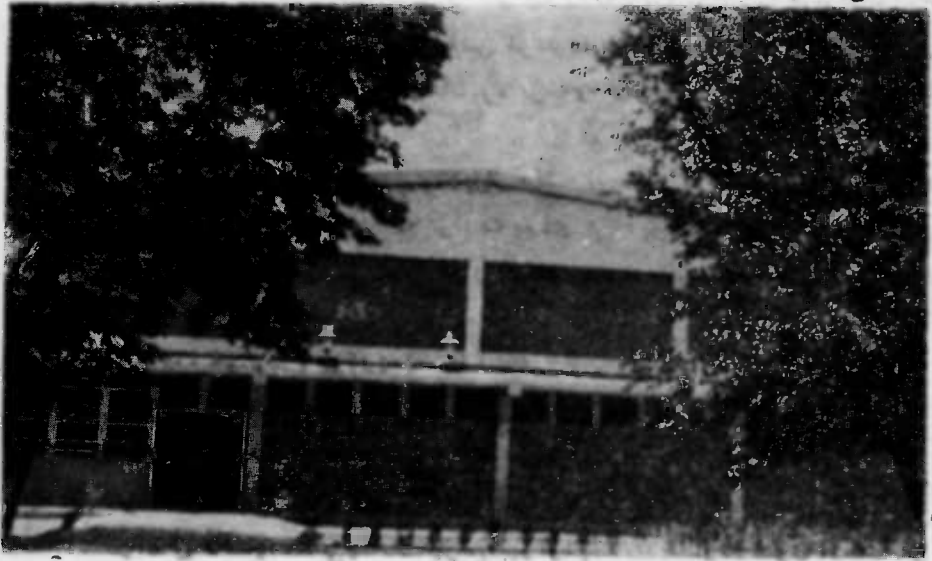
د کابل پوهنتون د جمنازیوم د نوی ودانی یوه برخه

جوړونه له نژدی څخه تر مطالعه او تدقیق لاندی ونیسی او علمی درسونه په لابراتوار کښی زده کړی. نو د دغه لابراتوار د دواړو او تجهیزاتو په برخه کښی لیکه د خونړیو لابراتواری مجهزو خونو جوړولو او د زده کوونکو د زیاتی استفادی دپاره د یوه موزیم تهیه کولو ته هڅه شویده چه له هغی جملی څخه د یوه داسی امفی عصری تیاتر په کار اچول دی چه د تطبیقاتی درسونو زده کولو دپاره سل تنه زده کوونکی پکښی ځای شی.

دغه راز د عملی جراحی د تشریح په ساحه کی د استفادی دپاره په دغه امفی تیاتر په منځ کی د کاشی یو لوی میز هم ایښودل شویدی دغه رنګه په بله لویه درسی خونه کی د کاشی اته تطبیقاتی میزونه له عادی څراغونو سره د دوه هم قولګی دپاره چه لس ستولونه هم لری ایښودل شویدی.

د تشریح د لابراتوار نه علاوه په نظر کی لری چه یوه د عکاسی څانګه چه د تشریح په برخه کی له مهمو اساساتو څخه ده تهیه او په کار واچوی چه لومړنی چاری ئې شروع او په نژدی وختو کی به دغه څانګه هم دائره کړی.

د حیاتی او طبی کیمیا لابراتوار:

د دغه لابراتوار په وسیله سربیره د وینو، ادرار او نورو هر راز معاینو علاوه چه پخوا هم اجرا شوی وله یوه کاله راپدی خوا د وینو د ههیو ګلوبین او پروتین په تیره د بیتوګلوبین او ترانسفرین چه د وراثت د علم حیاتی کیمیا او بشری علم له مخی ډیر اهمیت لری کتنی او تدقیقات او هم د ځګر د آفتو د تشخیص دپاره د الکتروفوریزمعاینی کیږی

دطب پوهنځی تیرکال پدی بریا لی شو چه ددغه لابرا توار دسا مانو اولوازمو دبشپړولو دپاره دامریکی دنیشنل سیانس فونډیشن له موسسی څخه شل زره دا لره مرسته لاس ته را ولی لکه چه ددغه سامان یوه برخه را رسید لی ، نصب شوی او په کار اچول شوید .

پدغه لابراتوارکی سمد سنې دوه دیرش راز رازمعاینی او دتجزئی عملونه شویدی اود ۱۳٤۱ کال دوړی له میا شتی نه تراوسه پوری ئی دپوهنتون دروغتونو څخه لورزره بیلی بیلی تجزئی اومعاینی اجرا شوی او یوشمیرمهم سامانونه او آلات تهیه شویدی .

دبا کټرلوژی لابرا توار:

لدی کبله چه هرکال هغه پوهنځی دزده کړونکو دزیاتیدو په اثرمخ په انکشاف او پراختیا کی دی نود طب د پوهنځی په لابرا توا ری عصری وسایلو ئې دمجهزکید لو دپا ره ستر گامو نه اخیستی د ی .

۱- دزده کړ ونکو دعملی چا رو دپرمخ بیولو دپا ره دځلورو قوی او حسا سو مکروسکو پو تهیه کول .

۲- داوبو دتقیطردا سی آله ئې تهیه کړی او په کار ئی اچو لی ده چه دلابرا توار له تیا په ښه وجه لری کولای شي .

۳- یوه اندازه دا سی کیمیا وی موا د اورنګ جوړولو اوزرعی وسا یطو دپاره راز رازدرملونه ئې پیرودلی دی چه دمکروبو او انتانی پرازیتو په تشخیص کی کا ر ورځنی اخیستل کیږی .

٤- داسی زیات شمیرلابراتوا ری حیوا نات چه دناروغتیا و په تشخیص کی کا ر ورځنی اخیستل کیږی رو زلی د ی .

۵- دلابراتوار په زیاتومجهزکولو او نوی وداني ته ئې په لمړیدولو کی چه د پوهنځی داوسنۍ ودانۍ ترمخ جوړه شویده وهاقدامات کړیدی .

سربیره پردې دغو لابرا توا رو په لسومیا شتو کښی دعلی آباد دښځو دروغتو نو دبیلو بیلو سرو یسو دنا روغانو او نورونا روغانو یو نیم زر بیلی بیلی لابرا ری معا ینې کړیدی او (۸۹) لابرا توا ری حیوا نات د نا ر و غیو دتشخیص له امله تجزیه او په مرضی موا دو تطبیق کړ شویدی .

پتا لوژی لابرا تو ار :

پدغه لابراتوارکی د ۱۳٤۱ کال دو ړی دمیا شتی تر اوسه پوری شپږسوه بیلی بیلی پتا لوژی معاینی شویدی چه ددغو بیو سپی ګانو څخه یوه برخه دابن سینا ، زیږنتون مرکزی قوا له روغتونو اودعد لی طب له لابرا توا راودکابل دپوهنتون له رغتو نو څخه را رسید لی د ی .

چه د دغو بیوسپی گانو نتیجې او رپوټ له پتا لوژی تشخیص نه وروسته مربوطو څانگو ته لیږل شویدی .

سربیره پرهغو دغه څانگه‌یدی یریا لی‌شوه چه دهستو لوژی درسود پاره د درسی سلایدو پنځوس بکسونه او دبتا لوژی تد ریس د پا ره د درسی سلا ید و پنځوس بکسونه چه ټول لس‌زره، درسی‌سلایدونه‌کیږی تهیه‌اودتطبیقاتو له‌امله‌ئې طلا بوته ورکړی‌دی.

دغه رازد پوهنځی دطلابو دکارد پره‌ختگ او په تطبیقاتو کی دزیاتو آسانتیاؤ برا برولو دپاره له امریکې‌څخه دغه لا برا توارته یو شمیر نوی مدرن ماشینونه اوسامانونه پیرودل شویدی .

فارمکولوژی لابراتوار :

دغه لا برا توار د پوهنځی د طـلابـو دنظری تـد ریس پـروظیـفه عـلاوه پـوا ـړ توکسیکو لوژی معاینې هم دنا روغانو اوهغوئې یو په څکر اوممده کی چه هغه ئې ی دهد لی طب دڅا نگی له خوا د پولیسو په وا سطه دوی ته سپا رل شوی‌وو د سمی موا دو موند لو له امله وکړی اوسربیره په هغوئی د ملی دفاع دوزارت اودپوهنتون د روغتیا دموسسو د درملتونو ورلیږ لیودرملو تجزیه ئی هم اجراکړی‌یده .

دغه رازیودتوکسیـو لـوژی اوځـو نـور لا بـرا تـوا رو نـه ددی څا نـگـی دستاف علمی تجربو دپا ره مجهزاوپه‌کاروا چول‌شول. دڅانگی‌دستاف په شمیرکښی زیا توالی راغلی اود ۱۳۴۱ کال له‌فارغ التحصیلا نوڅخه یو دطب ډاکتر هم پدغه څانگه کښی و نیول شو او په‌نظر کښی دی چه د ۱۳۴۱ د تعلیمی کال دستاژ له ختمو لو نه وروسته به دری تنه‌نورهم په‌دغه څانگه کښی په کار بوخت شی لکه‌چه دستاژ دری تنه ډاکتران له‌هم‌دغه امله له‌او س‌څخه پدی څا نگه کښی کاندی یدشوی اوپه ستاژ لگیا دی .

عدلیه طب:

دغی څانگی هم دنظری درسو په اړخ کښی چه‌له‌پرو گرام سره سم ئی‌په‌ټو لگی کښی سر ته رسوی داتو پسی گا نو یولی معاینې‌چه‌دا منبی له‌قوماند انی، ترا فیك اوعدلی محاکمو څخه ورته رسید لی دی کړی دی. د زیات ضر ورت له مخی چه دطب پو هنځی ئی‌دغی څا نگی ته لری په نظر کښی د ی چه د غه لا بر اتوا ر ته تو سعه و ر کـړی .

لکه‌چه له‌همدغه امله‌ئی ددغی څانگی‌یو تن‌تد ریسی ستاف د لوړو تحصیلاتو د پاره خارج ته‌استولی اوداسی په‌نظر کښی‌دی چه د پو هنځی څو تنه نور فارغا لتحصیلان‌هم د د غی څا نگی په بست کښی و نیو ل شی .

فیزیو لوژی لابر اتوار :

دغه لا براتواردفیز یو لوژی له‌نظری تدر یس‌نه علاوه‌چه‌لومړی اودوهم ټولگی ته‌ئی

ورکوي يو لړ علمی تطبیقات هم دزده کړونکو پهواسطهدمربوطولابراتوار ودد رس په ساحه کښې کړی دی .

دغی څانګې پهدی کال کښېدکابل دپوهنتون دروغتون دناروغانو اولهروغتون څخه دباندی ناروغانو لهپنځو سو ونه زیاتی الکترو کار دیو ګرام اومیتا بو لیزم معاینې اجراکړی دی. سربیره پهدغه ددغی څانګې دستاف لهخوا اته علمي رسالی تهیـه اوخپري شـوی دی اوهم ئی یـولړ علـمی مضمـونـونه دافغان طـبـی مجـلی ته تهیه کړی یدی .

وقایوی طب :

دغی څانګی سربیره پهدغه چهد پوهنځی پهبیلو بیلو ټولګیو کښې ئی د وقایوی طب تدریس سرتهرسولی دی دپروګرام اوتقسیم اوقات لهمخی لکهدکلیو د انکشاف اودکو چنیانو اومیندو اونورو صحی مرکزود پروژو لهقبیله دښار په صحي پر و ژو کښې دستاژ دلارښودنی پهبرخه کښې خدمت کړیدی،سربیره پهدغه مربوطو لابراتوارو دتو سعی اوانکشاف پهبرخه کښې هم کلك اقدامات کړیدی ، دآسیا جنو بی ختیزی سیمې دمنطقوی سیمینار دپاره اودپوهنی دزده کړونکو د روغتیا کنترول دد غې څانګی لهخوا لیتو څخه ګټهل کیږی .

کتابخانه :

دطب دپو هنځي کتا بخا نه چهاوس پهبیلو بیلو انګلیسی، فرا نسوی، الما نی ، ترکی، عربی، پښتو اوفارسی ژبو لهاتوزرو ټوکو نه زیات کتابو نه لری د هیو اد یوه ډیره علمیمجهزهاوعصری کتا بخانه ده او دکتا بداریهعصریسیستم سرهمجهزه ده دطب پوهنځی دغه کتابخانه دکابل دپو هنتون دمرکزی کتابخانی پههمکاریه دیوه متخصص کتابدار ترنظر لاندی پهښوونی اصولو سره کتلاك کړی چه استافان اوزده کړ و نکی استفا ده ورځخه کو ی .

دخپر ونو مدیر یت :

ددغه مدیریت وظیفی د افغان دطبی مجلی پهنامه دیوی علمی طبی مجلی لهچاپ اوخپرو لو نه علاوهچهدهرودریو میاشتو پهآخر کښې خپریږیددرسی کتابو چاپ اوخپرول اودکنفرانسو لهقبیله دیو شمیر خپرونو بولی کا بی هم پهغاړه لری او ددفتر داری یوهزیاتهاندازه راز راز پاڼی اودطب دپو هنځی دبیلو بیلو سرو یسو دضرورت پهاندازه پاڼی لکهدتو دوخیددرجی کورپونه، دلابراتواراومعاینو پاڼی، دپوهنتون دروغتونو دناروغانودمشاهدی پاڼی، رسمی لیکونه،استعلا میی ، بودجوی پاڼی ، محاسبوی پاڼی تدریسی جدولونه لکهدزده کړونکو دحاضریجدولونه، ددرسو دمعیارپاڼی اودزده کړونکو دهویت دکارتو دستاژ اونوری پاڼی ددغی څانګی پهواسطه چاپ اودکار اخیستلودپاره ورکړشویدی. دغهراز د۱۳۴۱کال دوهمی دمیاشتی لهاول څخهتراوسه پوری پنځه د یرش ټوکه درسی کتا بونه چهد هرټوك منځنی حدئی (۲۰۰) مخه دی

او د پوهنې کابې پهٔ توګهٔ څو بیل بیل کنفرانسونه د دغې ځانګې پهٔ واسطهٔ چاپ شویدي.
او د طباعتي ورځ پهٔ ورځ ابتیا لهٔ مخې پهٔ تیر کال کښې د ګستتنر یو نوی ماشین لهٔ یوه بل ماشین سره چهٔ لهٔ ورتهٔ وه د دغې ځانګې د پاره پیرود ل شوې دی سربیره پهٔ هغو دوه دقایپ ماشینو نهٔ هم دغې ځانګې تهٔ ور کړ شوي دي.

دطب پوهنځي ګړلای شوي چهٔ د افغان طبي مجلې چهٔ د هیواد یوه طبي علمي مجلهٔ ده پهٔ خپرولو سره د افغاني مجلې پتالوژي پهٔ ممر فی کولو کښې خدمت وکړي او پهٔ دغه اساس ئې د نړیهٔ د هیواد و لهٔ یو شمیر پوهنتونو او طبي موسسو سره علمي تړبا دلی او ارتباط ټینګ کړ.

اداري لوی مدیریت:

اداري لوی مدیریت او د هغه مربوطې ځانګې هم د لابراتوار د درسي ضروري وسایلو پهٔ تهیه کولو او د هغه پهٔ انتظام او ترتیب کښې ښهٔ فعالیت کړیدی دغه راز د همدغه اداري مدیریت پهٔ فعالیت سره د پوهنځي لابراتوارو ته دري سوه دړ سي چوکۍ دزده کړو نکو د تطبیقاتي خونو د پاره دري سوه ستو لونه، شل دړ سي تختې دد فتر او لابراتوار د پاره اتهٔ و یشت میزونه او پنځهٔ دیرش الماري او یوه اندازه موبل او مفروشات پهٔ دغه کال کښې تهیه شو یدي.

سربیره پهٔ هغو دغهٔ مدیریت پدې یوه کال کښې بریالی شو چهٔ د قارسي پوهنځي چهٔ تر څو پخوا مودې پورې دطب د پوهنځي تر اتر لاندې اداره کیده د کابل د پوهنتون پهٔ کمك بر ښنا تهیه او نلو نهٔ تیر کړ ي.

د ننګرهار دطب د پوهنځي دابتیا لري کولو لهٔ امله څو سوه لابراتواري سامانونه، لابراتواري دړملونه او یوه اندازه زیات اثاثیهٔ سامانونه او د لیلیي د ضرورت وړ توقي او لابراتوار پخپله دطب لهٔ پوهنځي څخه تهیه او د استفادې د پاره ورکړ شو.

دطب پوهنځي تهٔ چهٔ د تلیفون د نشتوالي لهٔ کبله ئې مشکلات درلودل د تلیفون یو لس لینه دستګاه ئې و پیرود لهٔ چهٔ زر پهٔ زره بهٔ پهٔ کار ولویږي لهٔ دې املهٔ چهٔ پخوانۍ بر ښنا د لابراتوار ضروریات نهٔ شو پوره کولی د طب پوهنځي تهٔ د علي آباد لهٔ تر انسفار مر څخه د کافي قوي یو نوی لین تیر کړی شو.

هغهٔ مدیریت پدې کال کښې دخپر و نو مدیریت تهٔ د ضرورت پهٔ اندازه یو څه زیات د ګستتنر کاغذی، د استنسل رنګ او نور طبا عتي سامان او پرچون لو ازم د بیلو بیلو لابراتوارو د پاره دلابراتوار لهٔ یو نیم زر قلمو څخه زیات راز راز دړ مل او د لابراتوارو ضروري سامانونه چهٔ د قولو بیه دوه لکهٔ افغانۍ شوېدهٔ د درملو لهٔ عمومي د پیو څخه تهیه کړیدې.

دغه شان یو سل او یو و لس صندوقه سامانونه او درملونه ئې لهٔ امریکې، فرانسې، انګلستان، اتریش او لویدیزا لمان څخه پیرود لي او د پوهنځي لابراتوارو ته ئې

ور کېږي دغه رنګه پنځه ترا نسفار مرونه له‌در یو ریفریجتورو سره دلا بر ا تو ار دضرورت دپاره تهیه کېږي

دروغتیا دمؤسسو دریاست فعالیتونه :

د پوهنتون دروغتیا دمؤسسو ریاست د ګران هیواد دزده کوونکو ا و طبیبا نو یوازنی کانون دی او په عین زمان کښې دخلکو دروغتیا او سلامتیاد تأمین او معالجې په لاره کښې دهیواد دروغتیا دیوې ډیرې ستری اومجهزې دستګاه په‌حیث زیار باسی د پوهنتون دروغتیا دمؤسسو دریاست کلینیکونه او پولی کلینیکو نه ټولو د ا خلی او خارجی ناروغانو ته پرانیستلی دی او په زرګونو نا رو غا ن ئې منلی او په معالجه او تداوی کښې ئې زیارونه ایستلی دی .

د پوهنتون دروغتیا دمؤسسو دریاست روغتونو نه (۷۰۰) فعا لی بسترې لری چه داسی لازمه کنټرل شوې د . چه (۵۰۰) بسترې ئې دعلی آباد روغتو نو او (۲۰۰) بسترې ئې دښځو روغتونو ته تخصیص کړی دی .

۱ : د پوهنتون دروغتیا دمؤسسو ریاست دطب دعملی تدریس له نقطې نظره دروغتیا دوزارت او دطب د پوهنځی یوځمیمی همکار دی او څوبی چه وسه وی زیار با سی چه پخپلو روغتونو کښې دطب دمحصلینو داکترانو او استادانو دپاره ډیره ښه‌زمینه برابره کړی .

۲ : د پوهنتون دروغتیا دمؤسسو روغتونونه پخپلوټولو فنی اواداری تشکیلاتو سره شپه او ورځ هره ګړیه فعالیت کوی او دهغو دروغتیا په تأمینولو اومعالجه کښې زیار باسی .

داداری‌دایرو فعالیتونه :

په ۱۳۴۱ کال کښې ئې د مربوطو روغتونو ټول ضروری او داړتیا یو ره کو لو شیان لکه درملونه غذا وی ، جا می ، رسولو مواد ، دطب سامانونه او دروغتونو او نورو متعلقودایرو تهیه اوداستفادې دپاره ورکېږی خو دروغتیا دموسسو دریاست او دمربوطو دایرو دودانیو ، ترمیماتو او رنګولو چارې دکابل ولایت دفوایدعامې مدیریت ته سپارلی شوی دی دمصارفو پیسی ئې وخت په‌وخت دروغتیا دمؤسسو دریاست له بودجی څخه دکابل ولایت په حساب تخصیص شوی دی .

دغه رار داسی پوره اند ازه طبی سامانونه اووډ درملو نه لکه راز ر از آ نتی بیوتیکونه . سلفامیدونه ، ویتامینو نه ، هورمو نو نه او سیرومو نه له ارو پا یی او امریکائی هیوادو څخه چه په ۱۳۴۱ کال کښې پیر و د ل شوی دی ارسیدلی اوڅه نوربه‌ئې هم زر په‌زره راورسیږی ، سر بیره پر دغودوه سوه صندوقه راز راز درملونه هم له خارج څخه رارسیدلی او دپوهنتون دروغتیا دمؤسسو د ریاست ر و غتو نو نه استفاده ورڅخه کوی .

دفنی څانګو فعالیتونه :

۱ : دعلی آباد دروغتونو سر طبابت :

دعلی آباد دروغتونو دسرطبابت کلینیکونه دطب پهټولو عصری وسایلو سره مجهز دی هر راز تداوی او دجراحی مهم عملیات دافغانی ډاکترانو او استادانو په واسطه کیږی چه دبسترو شمیر ئی (۵۰۰) ته رسیږی چه دلازم ګڼلو لهمخی داخله جراحی ، سترګو ، غوږ واوستونی ، جلدی ، سناتوریم او عقلی او عصبی سرویسونه ټاکل شوی دی، دغه روغتونونه داکسریز او لابراتوار سرویسونه هم لری چه دمربوطو سرویسو د۱۳٤۱ کال فعالیتونهئی په لاندې ډول دی :

دعلی آباد دروغتون د۱۳٤۱ کال دعملیات شویو احصائیه :

سرویس	د بستر داخل عملیات	د بستر خارج عملیات	پلاستر شوی	بستر شوی کسان	پانسمان	مړه
داخله :	...	...	...	۱۷۹۹	...	۱۱
جراحی :	۱۲۱۹	۳۸۰	۳۸۱	۱۹۲۹	۳۶۰۳	۸۶
دسترګو :	٤۰۰	۲۲٤	...	۵۱۰	...	۲
دغوږواوستونی	٤۹۱	۲۷٤	...	۶۲۲	...	۱۱
عقلی او عصبی:	...	...	...	۵۰۶	...	۱۲
جلدی :	...	...	...	۳۸۵	...	۲
سناتوریم :	...	...	...	٤۰۳ ر	٤۶۵	۲۶

اکسریز : رادیوګرافی (۲۸۵۵) تنهرادیوسکوپی (۳۸۵) تنهلابراتواراومعاینی (۲۲۲۶۶) تنه .

په ۱۳٤۱ کال کښی دعلی آباد روغتونو ته دمراجعینو او په هغوکښی دعملیات شویو احصاییه دعلی آباد پهسرویسو کښی ټول (۶۱۶٤) تنه بستری شوی او (۲۹۸۸) تنه عملیات شویدی او (۱۷۵۵۶۰) سیسی وینه به عملیات شو و نا روغانو کښی تزریق شوی ده .

دوهم دمېنځو دروغتون سر طبابت :

دمېنځو روغتون لکه دعلی آباد دروغتون په شان داخله ،جراحی،دسترګو ،غوږو ستونی ، جلدی او عقلی او عصبی سرویسونه لری سربیره پرهغو نسائی ، و لادی او دکوچنیانو سرویسونه هم لری او د بستر و شمیرئی (۲۰۰) دی . دغه داکسریز او دلابراتوار په سرویس او دوینو د بانګ پهدستګاه هم مجهز دی چهدهغو سرویسونو په ۱۳٤۳ کال فعالیتونه په لاندی ډول دی :

سرویس	عملیات شوی	د بستری څخه خارج عملیات شوی	پلاستر شوی	بستر شوی	پانسمان	مړه	
داخله :	...	...	...	۵۵۶	۹	۱	۲۹
جراحی :	۲۲۶	۳٤٤		۱۲۸	۷۱۳	۶٤۹	۲۳

سرویس	عملیات شوی	د بستری څخه خارج	عملیات شوی	پلاستر شوی	بستر شوی	پانسمان مهره
دسترگو:	٢٢٠	٢٩٠	...	٢٢٠	٢٢٠	.
دغوږو او ستونی	٣٣٧	١٥٠	...	٤٢٢	٤٢٢	٤
عقلي او عصبي:	...		...	...	٢١٦	.
جلدی :	...	...	...	٢٥٠	٤٥٠	.
عمومي کوچنیان	...	...	...	٧٧٧	١٢٠	١٠٧

اکسریز،

را دیو سکوپی (١٠٨) تنه، راد یوگرافی (٢٣٧٨) تنه، لابرا تـوا را و معا ینې (٧٠١٠٣) تنه .

په ١٣٤١ کال کی د ښځو د روغتون سرطبابت ته د مرا جعینو د احصاییی لنډیز :

ټول بستره ئی شوی کسا ن (٤٢٠٨) تنه ټو ل عملیا ت شوی کسان (٢١١٨) تنه و ینې چه ناروغانو ته ورکړی شو یدی (٣١٦٥٠) تنه .

دوینو بانك :

د١٣٣٦ کال تر آخرو وختو پوری د وینو بیل بیل گروپونه له خا رج څخه تهیه او پیرودل کېدل خود ١٣٣٧ کال له اول څخه دواکمنو مقاماتو لهخوا دوینو د بانك د سرو یس د پیرود نی او نورو لگښتو د پاره یو ه پوره بودجه منظوره شو ه . سر بېر ه پرهغو دځینې کسانو د نوع دوستی، اوفدا کاری په نسبت چه دوینو د بانك په اهمیت او د قدر ور خدمتو باندې پوهیدلی دی هر یوه یو څه پیسې او یا د خپل بدن یو څه وینه د وینو با نك ته اعانه ورکړی ده .

دغه راز ځینو مؤسسو او شرکتو هم یوڅه پیسې د وینو بانك تهاعانه ورکړی یدی. چه د هغوی د دغې مادی او معنوی مرستې پهاثر به سلگو نو نارو غان عملیا ت شو ی او هغه چهوینې ئې کمې وې د مرگ لهخطر څخه بچ شوی دی او دغه مرسته تراوسه لادوام لری او هیله ده چه دو ینو دغه اعانه ورکوونکی نورهم زیات شی. دهغو و یتو اندازه چه دو ینو د بانك څخه د ناروغا نو په مصرف رسېدلې ده (٢٠٧٢١٠) سی سی ده

د مرکزی سرطبابت کتنځی :

د روغتیا د مؤسسو د ریاست پو لیکلینیکو نه د ښار په مرکز کښې واقع او څو څو سرو یسو نه لری . مرکزی کتنځی د ناوړغانو لومړی مرجع دی لومړی د ناریینه او ښځو ناروغان لومړی مرکزی کتنځی ته ورځی او د ناروغې لهمخې مربو طه پو لیکلینیك ته لیږل کیږی . د مرکزی کتنځی پو لیکلینیکو نه پهدوو برخو ویشل شوی چه د١٣٤١ کال فعالیت ئې پهلاندې ډول دی .

په١٣٤١ کال کښې د مرکزی کتنځی پو لیکلینیکو د مراجعینو احصا ئیه .

د سرویس نوم	نا رینه	ښځې	نارینهاو ښځې بستري شوی
داخله :	١٨٤٩١	١٩٥٠٩	١٦٤٦
جراحي :	٦٠٧٥	٤١٣٥	٥٧٧

د سرویس نوم	نارینه	ښځې	نارینه او ښځې بستري شوي
دستر گو ،	۹۸۷۴	۵۹۵۶	۷۶۰
دغوږو او ستونی :	۸۴۴۳	۷۸۴۸	۶۹۴
عقلی او عصبی :	۶۷۴۰	۱۸۷۷	۲۱۸
جلدی :	۶۶۶۸	۶۸۴۱	۳۰۷
نسائی او ولادی :	۰۰۰	۶۱۱۴	۳۰۷
کوچنیان :	۳۶۴۵	۹۸۹۹	۴۶۶
پیچکاری :	۳۶۴۵	۲۱۰۳	. . .
دغابښو :	۶۵۹۰	۷۰۱۰	. . .
پلاستر شوی :	۱۳۴	۸۷	. . .
په برېښنا تداوی شوی:	۴۲۸	. . .	. . .
اکسریز رادیوسکوپی :	۳۲۲ رادیو گرافی	. . .	۲۰۳
یورو لوژی :	۱۶۱۴	. . .	۱۱۰
ستنی وهل :	. . .	۱۵۲۱۷	. . .
سنتول :(ختنه)	۳۷۴ کوچنیان	ـ	. . .
لابراتوار :	. . .	. . .	(۹۴۰)

هغه چه د درملتو نه ئې وړی دی . . . (۸۵۸۹۴) تنه

په ۱۳۴۱ کال کښې دمرکزی کتنځی سرطبابت ته دمراجعینو لنډه احصا ئیه :

۱ــ نارینه . ښځی او کوچنیان (۲۶۹۰۱۵) تنه

۲ــ « « دمرکزی کتنځی په سلسله بستري شوی (۷۵۷۰) تنه

۳ــ هغه چه « « شخه ئې درملو نه وړی دی (۸۵۸۹۴) تنه

دغه پورته یاد شوی بستري شوی کسان له هغو عاجلو ناروغانو څخه مستثنی دی چه هره ورځ د نادرشاه په روغتونو او د ښځو په روغتون کښې بستری شوی دی .

په ۱۳۴۱ کال کښې د پوهنتون د روغتیا د مؤسسو کلینیکو او پولیکینیکو ته دمراجعینو او په هغو کښې د بستري شو او عملیات شو و احصا ئیه :

۱ــ د نادرشاه او د ښځو په روغتونو کښې بستري شوی کسان (۱۰۳۷۲) تنه

۲ ــ « « عملیات شوی « (۵۹۰۶) «

۳ ــ « « پانسمان او پلاستر شوي « (۱۲۳۲۲) «

۴ــ مرکزی کتنځی ته د نارینه وو او ښځو مراجعینو شمېر (۸۶۰۱۵۰۰) «

۵ ــ هغه ناروغان چه دمرکزی کتنځی په سلسله د بستر لیک ورکړ شوی دی (۷۵۸۱) تنه

۶ ــ هغه اندازه وینی چه دوینو له بانک څخه د ناروغانو په مصرف رسید لی دی :
(۲۰۷۲۱۰) تنو ته

۷ ــ هغه ناروغان چه د مرکزی کتنځی له درملتون څخه یې درمل وړی دي (۸۵۸۹۴) تنه

دپوهنتون دروغتیا دموسسو دریاست درملتونونو آمریت :

درملو نه اوطبی سامانونه دسروپس دشقو په پیشنهاد سره له خارج څخه تهیه او پیرودل کیږی .

د درملتو نو آمریت (څلور ځانګی) لری چه د درملو دیپو ، دطبی سامانو د یپو دزرقی محلولاتو لابراتوار اود تابلیت جوړولو ځانګی‌دی .

په پخوا کلو کښی به‌دهیواد زیاتې پیسې دروغتونو د ضرورت وړ ا میو لی او تابلیتی درملو دپیرودلو له‌امله خارج ته لیږل کیږي خواوس د در ملو آ مر یت دمربوطو روغتونو دضرورت په‌اندازه پوره درملونه دزرقی محلولاتو په لابر ا تو ار اود تابلیت جوړولو په‌خپله ځانګه کښی تهیه اودروغتون دناروغانو استفادې ته یې ورکوي چه‌د بودجوی اودناروغانو دتداوی له‌بابته یې ګټوره نتیجه ور کړه .

د درملتونو دآمریت له‌خوا په‌جوړو شوو درملو علاوه چه‌ناروغان استفاده‌ور څخه کوی یوه اندا زه پو ر ه او قیمتی دوا ګانی اود شمیکل او کلینیك په تلسګویې دواګاني له‌خارج اود روغتیا دوزارت د درملو له‌عمومی دیپو څخه پیر و د ل شو ې اود ناروغانو داستفادی دپاره ورکړ شوی دی .

د میرمنو د ر وغتو ن فعالیت :

هغه طبی اومعالجوی فعالیتونه چه د ١٤٣١ کال د سنبلې دمیاشتی دشروع څخه د ١٣٤٢ کال دجوزا دمیاشتی تر پایه پوری په ثابت ډول‌سرته رسیدلی‌دی :

دسنبلې دلومړۍ‌نیټې‌څخه‌د١٣٤١حوت تر پایه پوری

١ـ د جراحی په سرو یس کی ٣٦٣ تنه شامل شوی ، ١١٥ تنه عملیات ، ٣٢٥ تنه پانسمان ، ٧٧ کسه پلستراو منجمله ١١ تنه مړه شو یدی . ضمناً ١٧٤ تنه د بستر څخه بهر پانسمان‌اوخپلو کورو ته‌بیول‌شو یدی .

٢ ـ دښځو په سرویس کی :

٧٨٢ تنه په بستر کی‌شاملې‌شوی ٢٧٦ تنه عملیات ، ٧٨٢ تنه پا نسمان‌شوي اوله‌هغو څخه ځو لې‌دوه‌تنه‌مړې‌شوی او نورې‌ښې شوی اوخپلو کوروته‌تللی دی .

٣ـ دسترګو په سرو یس‌کی :

١١٠ تنه په بستر کی د اخل شوی او بیرون څخه ٤٥ تنو درا تلو سره ټول ٢٥٥ تنه عملیات شو یدی اوصحت ئی مو ندلی دی .

٤ـ دغوږ و اوستو نی سرو یس :

٢١١ تنه بستره یی شوی اود بیرون د ٥٢ کسو دمراجعی سره ټول ٢٦٣ تنه عملیات شوی او له‌دغه جملې څخه ٢ نفره مړه شوی او نور ښه‌شوی اوکوروته تللی د ی .

٥ ـ په‌داخله‌سرو یس کی:

٢٨٨ تنه په بستر کی دا خل شوی اومعالجی او تداوی څخه وروسته ښه شوی او رخصت شو یدی .

۶- دعقلی او عصبی په سرو یس کی :
په دغه سرو یس کی ۶۱ تنه تداوی او ښه شو یدی .
۷- د کوچنیانو پهسرو یس کی :
۳۷۱ تنه تداوی اومعالجه شو یدی .
۸- پهجلدی سرو یس کی :
۲۲۵ تنه معا لجه اوتداوی او پانسمان شو یدی او ښه شویدی .
۹- دراد یو لوژی سرو یس کی :
۱۱۹۳راد یو گرافی شویاو ۵۴۱ تنه راد یوسکو پی شوی دی .
۱۰- ددغه روغتون د تجزئی په لابراتوآکی ۴۴۲۸ عمومی معاینی شو یدی .

نوټ :

۱۱- دهغی و ینی اندازه چه د عملیات شوو او نورومریضانو په مصرف رسیدلی ده یوسلواو یو لیتر او ۳۷۵ سی‌سی وینه ده .

دحمل دلومړی څخه د۱۳۴۴کال دجوزا ترپایه‌پوری

۱- دجراحی په سرو یس کی : ۲۰۸ تنه په بستره کی داخل شوی ۶۱تنه عملیات ۱۷۴تنه پانسمان ۵۱ تنه پلستر شوی اوله هغې‌جملی څخه ۶ تنه مړه شو یدی علاوه پردی ۱۱۰ تنه دبستر له خارج څخه عملیات شوی‌اوخپلو کوروته بیول شوی دی .

۲- دولادی په سرو یس کی: ۳۷۶ تنه بستر شوی او ۴۸۰ تنه پا نسما ن اودهغه جملی څخه ۳تنه باقی تداوی اودښه کیدو څخه وروسته رخصت شو یدی .

۳- دسترگو په سرو یس کی: ۲۶تنه بستری شو یدی عموماً عملیات شوی او علاوه پرهغه ۱۲۱ تنه‌دبستر نه‌خارج عملیات او تداوی شو یدی .

۴- په داخله سرو یس کی ۱۲۰ تنه بستر ی شوی ۲۵ تنه مړه شوی او نور له ښه کیدو څخه وروسته رخصت شو یدی .

۵- دغو ږو اوستو نی په سرو یس کی : ۹۹ تنه په‌بستر کی داخل شوی ۷۳ تنه علمیات او ۸۸ تنه پانسمان شو یدی، علاوه په دې ۱۵ تنه نور له بستر څخه عملیات او خپلو کوروته ولېل شو یدی .

۶ - دعقلی اوعصبی په سرو یس کی : ۴۲ تنه په‌بستر کی داخل شو یدی اوله‌ښه کیدوڅخه وروسته رخصت شو یدی .

۷- دکوچنیانو په سرو یس کی: ۲۵۳ تنه په بستر کی داخل‌شوی او دمعا ینی او ښه کیدو څخه وروسته خپلو کوروته رخصت شو یدی .

۸- دجلدی په سرو یس کی : ۲۸ په‌بستر کی داخل اوله پانسمان اد معا لجی څخه وروسته رخصت شوی دی .

۹- دساری مرضونو په سرویس کی : ۷۵ تنه په‌بیلو بیلو تنظیمی سار ی ناروغیو اخته‌او بستر شوی ۹ تنه مړ ه اونور ښه شوی دی .

۱۰- د رادیولوژی سرویس : ۵۲۶ رادتوگرافی او ۲۰۴ رادیوسکوپی شویدی
۱۱ تنهد تجزئی په لابراتوار کی ۱۶۵۴ عمومی معاینی شویدی .

د دواجوړولو د پوهنځی دفعالیتو لړیز

د دواجوړولو پوهنځی :

د دواجوړولو پوهنځی د یوی خوا د تدریسی اولابراتواری فعالیت په نګاه او د بلی خوا د پیش بینی شوو پروژو په ډول داداری تشکیلاتو په نظر ئی د خپل انکشاف او تحول په خط سیر کی پراخ ګامو نه اخستی چه په دغه صورت کښی و یلی شو چه د اوړی ډلی د یپلوم لیسانسه دواسازان وړاندی کول د فرانسوی پوهنتونو او کابل د پوهنتونو او کابل د پوهنتون د فرمسی د پوهنځی ترمنځ د همکاری د قرارداد لاسلیک کرسیو د تقویی او د یو شمیر لابراتوار ونو تکمیل د ځینو ځانګو پراختیا او فعالیتونه چه په دغه موده کښی ئی کړی د نوموړی پوهنځی د یادونی وړ استقبال دی .

ټولنی ته د لومړی ډلی فارغ التحصیلانو وړاندی کول:

د کابل پوهنتون د دواجوړولو د پوهنځی په تقویه کولو سره وکوای شو چه د لیسانسه د یپلم دواساز انو لومړی ډله د ۱۳۴۱ کال په دلوی کښی ټولنی ته وړاندی کړل او د دواسازی د پوهنځی اسیستانو ته د شدید احتیاج په نظر د دواسازی د پوهنځی د لومړی دوری لیسانسه دواسازان بی له عسکری دواسازانو څخه ټول د لاندنیو کرسو د تدریسی هیئت د غړو په حیث د پوهیالو په نوم مقرر شول .

د دارو د کنترول په برخه کښی د دواسازی د کلینیك په کرسی پوتن، د دواجوړولو د صنعت په برخه کښی د دواسازی کرسی پوتن، د طبی نباتاتو په کرسی پوتن د شمیك دواسازی په کرسی پوتن، د دواسازی د کیمیاوی تحلیل د برومتولوژی د اغذیې د کنترول په کرسی پوتن د توکسیو لوژی په کرسی پوتن، د میکرو بیولوژی په کرسی پوتن، د کابل د پوهنتون پوتن .

د کابل د پوهنتون د دواسازی د پوهنځی او د فرانسی د پوهنتونو ترمنځ د همکاری د قرارداد و امضاء .

د کابل د پوهنتون د دواسازی د پوهنځی او د فرانسوی پوهنتونو ترمنځ د ۱۳۴۲ کال د ثور ۹ نیټه د ۱۹۶۳ عیسوی کال د اپریل په ۳۰ نیټه د علمی همکاری قرارداد په یو و نښتو ماد و کښی چه په افغانستان کښی امضا شو هدف او مقصد ئی د مترقیو ممالکو د دواسازی د پوهنځیو په سویه د دواسازی د پوهنځی د سویی معیار او ارتقا په علمی بنیه تقویه کول دی .

تدریسی فعالیتونه

د دواسازی پوهنځی په دغه موده کښی کوشش کړی دی چه خپل مستحضران، تکنیشنونه اسیستانتونه او نور د کرسو په چوکاټ کښی شامل کړی او په دی څخه شول چه د خپلو تدریس شوو مضامینو په اندازه د کرسیو شمیر په وروورو شلو کرسو ته ورسوی .

دوهم پلان په پیله بودجه کښی دهری موجوده کرسۍ د تقویې د پاره په نظر کښی نیول شوی چه د هغه د مخی نوموړی کرسی تدریجاً د یوی خوا د پرسونل لرلو په نظر او د بلی خوا د خپلو مجهزو لابراتوار و د تکمیل په نګاه پخپل خط سیر کښی تحول او انکشاف وکړی نو د ۱۳۴۱ کال په اول کښی دلابراتورو د تاسیس مقدماتی کارونه شروع او په دغه موده کښی د نوموړی پوهنځی ساختمانی کارونه، نل، غزول کاشی کاری او لابراتوارونه تکمیل او په ۱۳۴۲ کال استادانو او محصلا نو ته د درسی کال د لومړی سمستر د استفادی په غرض وسپارل شو چه بې له مبالغی نه ویلی شو چه د دواسازی د پوهنځی لابراتوارونه د نل دوانی د ساختمانی طرز په نظر د کابل د پوهنتون د خوارانو و لابراتوارو څخه ګڼل کیږی .

پدی موده کښی لاندی لابراتوار و نه تکمیل او د محصلانو استفادی ته پریښودل شوی چه د هرلابراتوار په باره کښی لنډ تذکر دادی .

دادوی د کنترول او دواسازی د کلینک لابراتوار:

دغه لابراتوار چه ۹ کاشی کاری میز و نه لری سر بیره د شاګردانو د علمی درسونو څخه د علمی تجار بو او تشبثاتو څخه هم پکښی کار اخستلی شوی د دغه ټولو میزونو سره نلونه هم مل دی په نوموړی لابراتوارو کښی د آب مقطر یوه دستګاه هم احتیا جات رفع کوی او د بلی خوا د پوهنتون د صحی موسسو دلابراتوارو سره د ضرورت په وخت کښی مرسته کولی شی.

سره ددی بیا هم د دغه لابراتوار و د زیاتی توسعی او انکشاف د پاره په دوهم پلان کښی دلابراتوار پروژه چه ادامه به ومومی د کار لاندی نیولی شوی ده.

دطبی نباتاتو اوهغو د موزیم لابراتوار

دوطن دطبی نباتاتو مطالعه او تصنیف داقتصادی طبی او دواسازی د صنعتی نګاه له مخی فوق العاده مهم دی نو ددی منظور په اساس د دوا سازی د پو هنځی کرسی چه د نباتاتو دطبی کرسی په نوم یی دلابراتوارو د پروژی ایجاد دمخه شروع شوی و د ساختمان نل غځول او نورو په نګاه تکمیل او د شاګردانو استفادی ته سپارلی شوی وی دغه لابراتوار په ټولو لابراتواری شرایطو د دارو د کنترول او دواسازی کلینک لابراتوار هم لری، د شاګردانو د تطبیقاتو او مشاهدو د پاره ګڼ میکروسکوپی میزونه برابر شوی دی او یو شمیر نوی میکرو سکوپونه د دی منظور د پاره خریدا ری ا شاګردانو ته د استفادی د پاره ورکړی شوی دی ، دطبی نباتاتو موزیم د دغه لابراتوار مل ځانګه ده چه په آینده کښی به په یوه خونه کښی ځای ورکړی شی، په دغه موزیم کښی د افغانستان وچ شوی طبی نباتات چه د علمی سیر او ګرځیدلو په وخت را ټول شوی تصنیف او ساتلی شوی او یو شمیر سلاید او نور طبی نباتات د بانډ نیو هیوادو څخه د مقایسی د پاره پکښی راټول شوی دی.

دنباتی پوهرو اوو چ شوو بوټو اینبودلو دپاره یوه اندازه بوتلو نه هم دارو ددیپوښخه اخستی شوی دی اوپه همدی شان دځینو بوټو دنهالو او ومطالعی دپاره یو شمیرگلدانی اخستی شوی او ددغو کرسی استادانو محصلانو ته ورکړی شو یدی او د دواسازی دپوهنځی په مقابل ځمکـه دخیابان په ډول جوړه شوی. چه وروسته به د محصلانو دمعلوماتو دپاره دطبی بوټو دیو باغ په شکل جوړه شی دغه باغ دخیابانو نه دطبی بوټو موزیم هم ددغه لابراتوار مربوطه ضمایم دی نوموړی لابراتوار چه په ۱۳٤۱ کال دلوموی سمستر شاگردانو ته ورکړی شو ی دلابراتوار په چوکات کښې دطبی نباتاتو پوډر دمیکرو سکوپ په واسطه دمحصلانو په ذریعه تشخیص شو ی دی دغه نباتات چه مقطر تری واخیستل شی دمحصلانو په ذریعه ترسیم او تشخیص کیږی په دغه لابراتوار کښې دشپیته کسو نه تر او یا کسو ر پوری محصلان ځا ییدلی شی.

ددواجوړولو دشمیك او کیمیا دتحلیل لابراتوار

دغه لابراتوار هم تکمیل او په ۱۳٤۲ درسی کال د لومړی سمستر شاگردانو ته سپارلی شوی چه د (۳۰) تنو محصلانو څخه تر څلو یښتو تنو پوری ځای لری دلابراتوار په چوکـاټ کښې سر بیره دغذایی موادو دحتی الا مـکـان کـنتر ول نه دوطـن دمعدنی اوبو مطالعه دځینو اوبو نمونی لکه د استالف دشفا چینی اونو رو څخه د علمی سیر په وخت راوړل شوی مطالعه او کومه نتیجه چه تیری اخیستی شوی داده چه شفا دچینی اوبه هغه تیلو او کنتر کسو یل او بوته ورته دی. چه په فرانسه کښې شهرت لری البته داوبو او مخصوصاً دطبی معدنی او بو مطالعه د هیدرولوژی په څانگه کښې چه مضمونی دلابراتوار او دهغی دکرسی او تدریس ایجاد تر نظر لاندی دی و به کتل شی.

دتوکسیکولوژی لابراتوار:

دیو خارجی استادموجودیت ددوایی دتقلباتو او تسمماتو په تشخیص کښې ددریم او څورم ټولگی دعلمی درسونو داجرا او دهغو چارو دپرمخ بیولو دپاره دلابراتوار ساختمانی کار تکمیل او د لومړی د رسی سمستر محصلانو ته حواله شوی دغه لابراتوار تقریباً ددیرشو کسو محصلانو ځای لری، دپوهنځی دنورو لابراتوارو څخه ئی حتی الامکان دپرمخ تگ او پراختیا وسایل او سامان تهیه او یوه اندازه نور ئی خریداری او دقواو نه لومړی دغه لابراتوار ته ورکړی شوی دی.

چه دادی ددغه لابراتوار په چوکاټ کښې تسممی دواوو او د تر یا کو د تقلباتو تشخیص شوی دی.

په دغه لـړ کښې دعدلـی طب دطب دپو هنځی دادویې ددیپو او پولیسو او نورو څانگو سره په زړه پوری مرسته کولی شی.

دعضوی کیمیا لابراتوار:

ددی لابـراتوار کـار په سلو کښې ۹۰ تـکمیل شوی دعلمی درسونو او ځینو

عضوی کیمیاوی تجارب او مشاهده د پاره تری کار اخستل کیږی، د ۱۳٤۲ کال د دوهم سمستر شاګردانو ته سبا رل کیږی.

دمیکرو بیولوژی لابراتوار :

دمیکرو بیولوژی لابراتوار چه یوه سلسله ډیر کوچنی لابراتوارونه ورسره دمیکروسکوب او سرولوژی له نظره دمیکروبو د تشخیص او کښت د وسایلو او تعقیم د پاره دی د پرزیټولوژی د یو لابراتوار سره تر ساختمان لاندی نیول شوی کار یی په سلو اتیا سلنې ته رسیدلی دی

البته دحیاتی کیمیا دلابراتوار او نور ایجاد د پاره یی د فرمکو د نیامی هیدرولوژی او نوری پروژی دمطالعی لاندی دی چه د کافی اطاقونو لرلو په اثر به په مساعدو شرایطو درلودلو سره ورو سته عملی اقدامات وشی.

د دواسازۍ داد ویی توریوم پوهنځی:

د دواسازۍ د پوهنځی دغوښتنی په ډول د درسی اطاقونو او کنفرانسو دخونو وقلت په وجه د دواسازۍ د پوهنځی داحتیاجاتو درفع کولو د پاره د کابل د پوهنتون او هوختیف دساختمانی کمپنۍ ترمنځ قرار داد امضا شوی چه په سلو کښی ئی تر شپیتو پوری کار تکمیل شوی دی.

دغه دادویی توریم به د سلو ، شپږ شلو کسانو ګنجایش ولری.

د درسی پروګرام کتلو له مخی

لکه څنګه چه د مخه وویل شو د تدریسی هیئت داعضاو په حیث د دواسازۍ د لسانسه دیپلوم د لوموړی ډلې په مقرریدو سره د پوهنځی درسی پروګرام منظم شکل اختیار کړی دی یوازی د تدریس دزیات ښه طرز دانجام د پاره د سمسترونو دمضامینو دتقسیم او دساعتو تعداد او تغییر دمطالعی لاندی نیول شوی دی لکه چه په ۱۳٤۱ تدریسی کال کښې چه د تخنیك میکرو بیولوژی او عمومی میکرو بیولوژی تخنیك په دریم او څلورم ټولګیو کښې په ګډه لوستل کیدل مګر په ۱۳٤۲ درسی کال کښی په دوه برخو ووېشل شو یعنی عمومی میکرو بیولوژی او د تخنیکی میکرو بیولوژی په دریم ټولګی کښی او میکرو بیولوژی سیستماتیك د هرمکروب او پرولوژی دخصوصی مطالعی سره دڅلورم ټولګی په درسی پروګرام کښی دمطالعی ځای ور کړی شوی دی نو په دی وسیله لیسانسه دوا سازان په دغه ساحه کښی په وسیعو معلوماتو لرلو سره کولی شی چه میکرو بونه تشخیص کړی. په همدی ډول ئې د نظری درسونو سره جوخت دمرکز او اطرافو د دولتی او انفرادی موسسو د کتنو څخه ئی سر بیره تعلیمی تطبیقاتو او علمی سیر ته هم ادامه ور کړی چه په تعلیمی چوکاټ کښی تری شاګردان استفاده وکولی شی.

په ولایاتو کښی علمی سیر او گرځیدنه:

دطبی بوټو دراټولو او دنبا تاتو دطبیعی ودی دطرز مشاهدی او د خلکو سره دتماس او دارو در ملو ته دهغوی داحتیـاجا تـو ددرك معلو مو لو دپاره دا ډول علمی سیر چه په نظر کښی نیول شوی شاگر دان ور وسته دخپل علمی سیر دخاتمی نه دخپلو مشاهدو رپوټ دپوهنځی ځینو استادانو او شاگردانو ددغه پرو گرام په اساس د۱۳۴۲ درسی کال تر منځ دلومړی سمتسر دامتحان دخاتمی نه وروسته د پنجشیر دره او دهغې دری بوټی لیدلی او یو تعداد طبی بو ټی ئی دځان سره د طبی بو ټو په لابرا تورا وموزیم کښی دساتنی او مطالعې دپاره او په دغه باره کښې ئی رپوټ لیکلی دی.

کتابخانه اوخپرونی:

دد وا سازی دپو هنځی کتابخانی دخپل جوړ شوی پرو گرام په ډول خپل انکشاف ته ادامه ور کړی دپو هنتون دکتابخانی دمد یریت له خوا په مختلفو برخو کښی یو شمیر کتا بونه پیرو دل او دپو هنځی کتابخانی ته لیږلی شوی او یو شمیر نور کتابونه دپوهنځی له خوا ور کړی شو ی دی .

ددوا سازی دپوهنځی دخپرو نوځانگه:

دپوهنځی دخپرو نوځانگی دپرانستلو دمو دی څخه تر او سه پو ری په گستتنر ماشینو او دهغو کاملوشیا نو انگلیسی او پښتو تا یپ او نو روما شینو مجهزه شوی دتدریسی هیئت د اعضاؤ څخه یو تن سر بیره پخپل تدریسی مسئو لیت دکتابخانی دچارو په وړاندی بیو لو مقرر شوی دی ددغی ځانگی دپاره ټایپست او مامور هم استخدام شوی دی .

سره ددی چه دغه ځانگی دخپل انکشاف دشر وع څخه یو شمیر ډیری داد اری او بودجی پاڼی دخپل پوهنځی دچارو داجراء دپاره او څه ئی دپوهنتون دمرکزاو ځینو نورو پوهنځیو دپاره په گستتنر چاپ او هم ئی یوه خپرونه دپوهنځی د معرفی په نوم نشر او په جدید الشمو لانو ویشلی دی، همدغه رنگه دپوهنځی ټول اداری او تدر یسی مکتوبو نو ټیپ کول دنشراتو مدیریت په غاړه اخیستی دی نو باید داهم ووایو چه ددغی ځانگی دانکشاف دپاره په دوهم پلان کښی ټاکلی بودجه پیش بینی شوی چه پروژی ئی تدریجاً داجرا لاندی دی .

او په همدی ډول ئی په تدریسی پروگرام کښی لکه څنگه چه په نظرکی نیو لی شوی دغه رنگه کله نا کله دایجا باتو مطا بق پری ژوره کتنه او غورکیږی چه نوی نظر به هم پر ی وشی.

ددوا سازی د پوهنځی کتلاك دپوهنځی دریاست دریس دپاملرنی لاندی داستادانو ټاکلی جرگه گی په واسطه تهیه او که امکان ولری گستتنر او یا به چاپ کړی شی دپوهنځی ددری میاشتنی مجلی دتهیی جرگه گی په (در مل) دمجلی دخپرو نو په باره کښی کو ښښ وکړی او دتالیف او ترجمی جرگه گی به د درسی کتابو نو دتهیی دپاره

مطالعه وکړی او ددوا سازۍ دقانون او دوا سازۍ دمسئولیت لایحه به دطبیبانو سره دمساوی همکار غړی په حیث تشریح کړی .

د نشراتو دځانګی پر اختیا په هر نظر مخصوصاً دعکس اخستلو ځانګه به دعکس اخیستلو دپاره کوشش وکړی او هم به علمی ګرځیدنی او لابراتواری تحولات لکه څنګه چه په انکشافی بودجه کښی پیش بینی شوی په نظر کښی نیولی شویدی .

او هم دکتابخانی دپاره په متعددو طریقو دکتابونو اومجلو برابرول ترنظر او څیړنی لاندی دی .

دروغتیا دجلیله وزارت دکمپوډرۍ دښوونځی سره به دتدریسی چارو دپرمختګ او معلم لیږلو په نظر مرسته وکړی او یا به دښوونځی په پروګرام کښی ددوی دموافقی په ډول تجدید نظر وکړی شی .

دغه کمپوډران چه د ډیپلوم لیسانسه دواسازانو آینده معاونان دی پدی باره کښی به دکار دخصوصیاتو سره اشنا او پوه کړی . ددوا سازۍ دپوهنځی لابراتوار ونه چه دادویی دکنترول دپاره تهیه شوی او د دارودتسمماتو او تقلباتو د تور ید په څه چمتو او حاضر دی د لـز و م پـه وخت کښی بـه د ر و غتیا وزارت او نورو ذیعلاقه ځانګو سره مرستا وکړی که څه چه دغه ډول فعالیت په تیرو نهو میاشتو کښی تر یوی اندازی پوری شروع شوی ؤ . د دوا سازۍ د پوهنځی لیسانسه دیپلوم دواسازانو څو تنه د دوا سازۍ دعالی او اختصاصی تحصیلاتو دپاره دمساعدت او شرایطو په صورت یوه خارجی هیواد ته استول ئی ترنظرلاندی دی . دبودجی تزئید په نظر چه د ۱۳۴۲ کال په بودجه کښی دلابرتوار د تـدریس او اداری پرسونل انکشاف په نظر کښی نیولی شوی تدریجاً به تطبیق شی .

دانجنیرۍ دپوهنځی فعالیتونه:

د ۱۳۴۲ تعلیمی کال په شروع کښي دانجنیرۍ پوهنځی دکرهڼي د پوهنځی څخه بیل او په مستقل ډول ئي په فعالیت شروع وکړه .

ددغه پوهنځی تړون دوا پوهنـګـ دقیم سره فسخ او دبل قیم سره ئي چه (ای، اف، آی) یعنی دامریکاد تعلیمی مرستی اداره نومیږی رابطه پیداکړه ، پنځه تنه استادان او یو تن دهیئات مشر دنوی قیم لهخوا دتعلیمی کـال پاشروع کښي کابل ته راغلل او په کارئي پیل وکـړ .

دانجنیرۍ پوهنځی وکړای شول چه ددغو خارجی استادانو په مرسته یو نوی پروګرام چـه دداخلی او خـارجی استادانو لـه خوا دتیر کـال پـه آ خـر کـي جوړ شوی ؤ تطبیق کړی .

د یو ۆاکلی پروګرام دلاندی ، د انجنیرۍ دپوهنځی شاګردان دکار په نیمایی کښي په انجنیرۍ دبرښنا دانجنیرۍ او دمیخانیك په بیلو برخو وېشل کیږی او د پاتي

یونیم کال په موده کښې په نوموړو شقونو کښې دممکن حداو اندازې پورې تخصص پیدا کړی .

په نظر کښې لروچه په نږدې راتلونکی وخت کښې دخپلو خارجي مشاورانو په مرسته او همکارۍ ددغو هریو شق په داخل کښې د تخصص نوری برخې بېلې کړو زمونږ په عقیده داسې پروګرام به دګران وطن دتخنیکی اوعمرانی پروژو په وړاندې بیولو کښې زیات او پوره تأثیرو لري .

د لومړی محل لپاره موږ کړای شول چه خپل د برښنا لابراتوار تشکیل او د ٣ او ٤ ټولګی دشاګردانو داستفادې د پاره دهغوی په اختیار کښې کېږدو .

په تیر کال کښې د برښنا او فزیك دلابراتوار یوه اندازه سامان سږ کال فرمایش ورکړی شویدی هیله لرو چه دغه سامان د سږ کال ددویم سمستر دشروع نه مخکښې کابل ته راورسیږی او په کارو اچول شي .

ددې لپاره چه خپل د برښنا او میخانیك لابراتوارو نه دانجنیرۍ د پوهنځی په نوی عمارت کښې په اساسی توګه مجهز او سمبال کړو نوموړو غوښتل چه د تخنیك دوه تنه مشاوران ونیول شي. دغه مشاوران کابل ته رارسیدلی او په خپله دوه هفته یې هستوګنه کښې یې دخپل ضرورت وړ دسامان لست جوړ او بیا به امریکا ته لاړشي او د دغه سامان د پیرودلو په حقله به امریکا د تعلیمی امداد اداري ته خپلې نظریې وړاندې کړی .
هیله ده چه دغه سامان د ١٣٤٣ تعلیمی کال د شروع کیدو څخه پخوا کابل ته را ورسیږی او نصب شي ، دانجنیرۍ د پوهنځی د تعمیر دضرورت وړ د برښنا سامان به په نږدې را تلونکی وخت کښې فرمایش ورکړل شي .

یوه اندازه قرطاسیه، څومیزونه او دمعلم توری تختی چه د وایومنګ د ټیم لهخوا فرمایش ورکړل شوی ؤ څو موده وړاندې کابل ته راورسیدل او د نوی ټیم داستفادې د پاره هغوی ته ورکړ شو .

څو درسی کتابونه چه په لومړی سمستر کښې په کار ؤ د نوی ټیم لهخوا فرمایش او په لږه موده کښې به کابل ته راورسیږی .

په دویم سمستر کښې ددغه پوهنځی د تدریسی چارو د پرمختګ لپاره ددوه تنو موجوده استادانو نه علاوه چه پاتې کیږی ، نور پنځه تنه استادان او یو تن میخانیك غوښتل شویدی.

د تور په میاشت کښې میاشتنی کنفرانسونه په دغه پوهنځی کښې شروع شول ، ددغو کنفرانسونو مقصد ددغه پوهنځی او نورو دانجنیرۍ دمسلك د علاقمندانو د معلمینو او شاګردانو دعلمی سویې لوړول دي، علاوه پردې د نوموړی سویې د لوړولو د پاره ځینې کورسونه هم تشکیل شوی او نور به هم تشکیل شي .

ددغې سلسلې لومړی کورس دموډو دټینګوالی او استحکام په نامه په دغه سمستر کښې شروع او دوام لری. ددغه پوهنځی ځینی پخوانی معلمان او فارغ التحصیلان او د

استحکام د پوهنځی دوه تنه استادان په هغه کښې برخه اخلي. دغه کورس او دغه شان د دغې سلسلې نور کورسونه ترهغه پورې چه زمونږ داخلي استادان په اساسي توګه تقویه کیږي دخارجي استادانو له خوا به تدریس شي.

دخپل افغاني تدریسي هیأت دتقویې دپاره په نظر کښې لروچه دسږکال د لومړي سمستر د پای ته رسیدو نه پس څو تنه استادان او شاګردان دعالي او لوړو تحصیلاتو په غرض امریکاته واستوو.

په تیرکال کښې دانجنیرۍ او کرهڼې پوهنځي دعلم اوفن په نامه یوه مجله خپره کړه، خوددواړو پوهنځیو دیپلوالي او جدا کیدو نه وروسته، دانجنرۍ پوهنځي د پوهنتون د ریاست ته پیشنهاد وکړ چه د صالحه مقاماتو څخه دي د افغان انجنیر په نوم دیوې ملي مجلې دخپرولو امتیاز واخیستل شي.

تماکل شوي ده چه د نوموړې نشریې دکار دطرز او د اساسنامې دترتیب نه وروسته هغه مجله په خپل وخت خپره شي.

دنوي عرفاني مؤسسې مهم جز متعلمین دي، او مونږ له دغه اړخ څخه خپل ځان بې نیازه بولو، د پوهنځي دسږ کال د شاګردانو احصاییه په لاندې ډول ده،

ټولګی	لومړی	دوهم	دریم	څلورم
دشاګردانو شمیر	۱۰۰	٤٤	٤٧	۲۰

مونږ خپله دغه بې نیازي دثانوي تخنیك مرهون ګڼو ځکه چه په سلو کښې دپنځوس نه زیات متعلمین په دغه پوهنځي کښې دثانوي تخنیك فارغ التحصیلان دي.

په تیر یوه کال کښې داقتصاد پوهنځی:

داقتصاد پوهنځي دخپلو شاګردانو دپاره په تعلیمي ساحه کښې په زړه پورې مساعد تدریسي شرایط برابر کړي، دکابل دپوهنتون د اقتصاد دپوهنځي په بین المللي معیار ددرسي سویې د پاللو او لوړولو دپاره ئې په زیاته اندازه کوشش کړی دی. داقتصاد پوهنځي د۱۳٤۱ کال په اوایلو کښې دالمان داتحادي جمهوریت دکلن داجتماعي او اقتصادي علومو د پوهنځي سره د یو روابطو قرارداد امضا کړی دی.

ددغه قرارداد په موجب دالمان د ستایلي شوي پوهنځي یوشمیر استادان د اقتصاد د پوهنځي د تدریس د پاره کابل ته راغلل، په۱۳٤۱ کال کښې داقتصاد پوهنځي الماني استادان څلور تنه وو. او په ۱۳٤۲ کال کښې یو بل الماني استاد هم کابل ته راغی چه اوس داقتصاد په پوهنځي کښې پنځه کسه خارجي استادان چه دوه تنه ئې پروفیسوران او دری تنه ئې ددکتورۍ خاوندان دي. داقتصاد د په پوهنځي کښې د اقتصادي علومو په مختلفو برخو کښې درس ورکوي او سربیره په دغه د الماني

محصلینو دجملې څخه دوه تنه اسیستانت دلیسانس په درجه د اقتصاد د پوهنځي د کتابخانې دچارو داسانۍ اوپرمخ تګ په غرض دپورتنې قرار داد له مخې دمربوطو چارو په اجرا مشغول دي، داخلي استادان چه په حاضر وخت کښې داقتصاددپوهنځي په تدریسي چارو مقرر دي ، ۲۳ تنه د پوهیالي د علمي رتبې نه د پوهنوال ترزتبې پورې دي .

دمحصلاتو او محصلینو ډیر ښت :

په ۱۳۴۱ تدریسي کال کښې ۷۶ تنه دښوونځیو محصلانې او محصلین د اقتصاد د پوهنځي په لومړي ټولګي کښې شامل شول مګر په ۱۳۴۲ کال کښې د اقتصاد د پوهنځي دلومړي ټولګي دشاملینو شمیر ۱۳۴ تنو ته ورسید چه ۳۸ تنه ئې محصلانې او نور ئې محصلین دي په دې حساب نو داقتصاد دپوهنځي په یوه تمایمي کال کښې په سلو کښې ٦٦ تنه شاملین ډیرشوي دي، دشاملینو دشمیردغه ډیریدل چه دافغانستان اقتصادي انکشاف پخپله دسم علمي بنسټ فني پرسونل ته نیاز منډي لري د یوې خوا او دبلې خوا داقتصاد علم چه بشرته دیواجتماعي علم په حیث و سایل سپا رې او په دغه واسطه انسان کولی شي چه دخپل ژوندون جریان په ښه او جه په زړه پورې مستقیما په یوغږ تنظیم کړي نو بناءً په دغه افغاني ځوانان د پورتنیو دوه اصلو په نظر داقتصادي علم دزده کولو اهمیت ته متوجه شوي دي . د پوهنځي د ورځنی علمي انکشاف دډیریدو څخه سربیره دصلاحیت لرونکو مقاماتو دصوابدیدو په اثر ئې په دې لار کښې هم زړه پورې موثره مرسته کړې ده .

کتابخانه :

دشاګردانو او نورو یوه کسانو داستفادې دپاره داقتصاد په پوهنځي کښې د کتابخانې د تاسیس بناء ونیول شوه .

د ۱۳۴۱ کال یعنې دالمان دکلن د پوهنتون سره دقرار داد دلاس لیك کولو تر وخت پورې د اقتصاد پو هنځي پخپله کتابخانه کښې ټول ۲۹۹۱ ټوکه کتابونه درلودل مګر وروسته له هغه دنوموړي قرارداد له مخې یو ه ماده داقتصاد د پوهنځي د کتابخانې سره په مرسته پورې مربوطه وه نو بناء په دغه دکلن د پوهنتون داجتماعي او اقتصادي علومو د پوهنځي له خوا په مختلفو ژبو یو شمیر ډیرکتابونه د کابل د پوهنتون اقتصادي پوهنځي ته اهدا شول چه ددغې جملې څخه تراوسه پورې (۲۰۰۰) ټوکه کتابونه کابل ته رارسیدلي دي او د نورو کتابونو رالیږل ادامه لري چه په دغه لړ کښې داقتصاد د پوهنځي کتابخانې ته یو ډول مسلکي روزنامې اومجلې هم را رسیږي داستفادې وړ ګرځیدلي، دکتابو دشمیراحصائیه چه تراوسه پورې دالمان او انکشافي بانك او نورو موسسو نه داقتصاد پوهنځي ته رارسیدلي په لاندې ډول دي .

۱ـ دبین المللي بانك درالیږلو کتابونو شمیردري سوه ټوکه.

۲ـ د پروگرام په اساس د المان نه‌را لیږلی شوی کتابونه تقریباً د دوه‌زره ځوکونه زیات دی .

۳ـ د اقتصاد د پوهنځی کتابخانې ته چه کومې مجلې اوروز نامې په‌مسلسل ډول رسیږی د سل ځوکو مجلو اوروزنامو نه ئی شمیرزیات دی .

سیمینارونه :

د اقتصاد د پوهنځی دسیمینار د پروگرام ترجمه دمخه هم تطبیق کیدله‌مگر په۱۳٤۲ تدریسی کال کښې ددغه پروگرام د تطبیق طرز دکابل د اقتصاد د پوهنځی دشرایطو او مقتضیاتو په نظر کښې بدلون پیښ شو او دمحصلانو اومحصلینو دپاره دسیمینار د تطبیق برخه داسې په‌نظر کښې ونیول شوه داصلی اواساسی مضامینو په‌خوا کښې زیمینارونه هم‌چالان شی او په دغو زیمینارونو کښې شاگردانو ته موقع ورکړی‌شی چه ددرس په‌وخت‌کښې که‌کوم سوالونه‌ئی په‌ذهن‌کښې پیدا کیږی د مربوط سیمنار په خالی شیبو کښې پخپل منځ‌کښې او یا دخپلو استادانو سره بحث اومفاهمه وکړی‌او علمی ځیږنو خپل ځان‌قانع کړی .

سربیره پردغه دشاگردانو دسیمنارونو سره جوخت د پوهنځی داستادانو د پاره دوه نور سیمیناوونه په عالی سویه دایر شوی دی چه ددغو سیمینارونو دجملې څخه یو سیمینار په۱۳٤۱ کال دالمانی استادانو دټیم رئیس پروفیسور دوکتورویلی کراوص په واسطه‌اودملی اقتصادد پروفیسوردوکتوراسوالدهای‌و داوسنی‌اقتصادد پروفیسور په واسطه عملی کیږی .

ددغو وروستنیو دوه زیمینارونو هدف او مرام دادی چه د اقتصاد پوهنځی استادانو ته موقع ورکړی شی چه داقتصادی علمی مسایلو په خواوشاه کښې ورسره‌مخامخ‌وی او یا دخارجی‌استادانو سره په دایمی‌ډول په‌تماس کښې وی او په‌دی ترتیب دمضامین په تدریس کښې پخپل منځ‌کښې هم آهنگی واری .

علمی سیر :

د اقتصاد پوهنځی دڅیرو کلو نو راهیسې داهیواد زراعتی اوصنعتی مرکز وته د سیاحت پروگرام د اجرالاندی نیولی ، ددغه پروگرام مقصد دادی چه د یوی خوا د اقتصادی پوهنځی‌شاگردان اوشاگردانی‌دخپل هیواد داقتصادی اوانکشافی پروژو سره‌عملاً آشنا شی اود بلی‌خوا دهیواد په زراعتی اواقتصادی سیموگرځیدل اولیدنه کتنه په حقیقت گښې دشاگردانو نظری درسونه عملی شی .

په ۱۳٤۲ کال د اقتصاد د پوهنځی دلومړی ټولگی‌شاگردانی اوشاگردان‌چه‌تراوسه پوری دعلمی سیر دپاره پغمان ته تللی دی او داقتصا دی عمومی جغرافیې په مضمون کښې کوم موضوعات په نظری ډول لوستلی د کابل دښار اوخوا وشا سیمو تر منځ کښې دنباتاتو اختلاف په سیمه‌ایزو برخو کښې‌دعملی مطالعې اوځیړنی لاندی نیولی د

اقتصاد دپوهنځی دغه پر و گرامو دمخې په ۱۳٤۲ کال د خپلو لوړو ټولګیو دعلمی سیر دپاره دهیواد شمالی برخو دهیلمند او ارغنداو سیمو اود کندهارصنعتی برخو ته وسیع پروګرامونه طرح او تطبیق کړی او په همدغه ډول په دخلورم ټولګی شاگردان په ۱۳٤۲ دهیواد شمالی سیمو سیل و کړی .

میلمانه پروفیسوران :

دکابل دپوهنتون داقتصاد دپوهنځی او دالمان داتحاد دی جمهوریت دکلن دپوهنتون داقتصادی اواجتماعی علومو دپوهنځی ترمنځ دقرار داد درابطی له مخې پیش بینی کیږی چه ددواړو پوهنځیو استادان دقرارداد دغبرګی رابطی به ترڅ کښې دا موضوع هم د خپل هدف په حیث چه د دغه قرارداد یو اصلی مرام دی په نظر کښی و لری اودکابل دا قتصاد د پوهنځی د استادانو او عضلاتو

او عصلینو سویه به بیړه بین المللی سوبې ته ورسوی نو د دغه اساس له مخې دکلن پوهنتون پهٔ نظر کښې نیولی چه هرکال ددې پوهنځی داستادانو دپاره دعالی تحصیلاتو یوشمیر فیلوشپانو ته تخصیص ورکړی، لکه د۱۳٤۱ کال په دنیمائی کښې داقتصاد دپوهنځی څلورتنه استادان دعالی تحصیلاتو په غرض داتحادی المان جمهوری هیوادته لاړل اود۱۳٤۲ کال په آخره نیمائی د۱۹٦٤ نوی عیسوی کال کښې داقتصاد دپوهنځی داستادانو دپاره څلور تعلیمی بورسونه ورکړې ګوی چه ډیر زر خپل نفر وټاکی اوبه ټاکلی مود. کښې ئې و لیږی دپوهنځی دتدریسی پروګرامونو داصلاح په لړ کښی داقتصاد دپوهنځی داقتصادی څیړنی مجله چه پخپل حجم او ظرفیت کښې دمحصلاتو اومحصلینو په نظری درسونوکښې دیوی متممې وسیلې په حیث عمده نقش دی په زړه پوری افزایش پکښی راغلی ځکه دغی مجلی دلوړو علمی او عمده مضامینو په نشر داقتصادی پوهنځی محصلاتو اومحصلینو ته ډیر لازمه اقتصادی معلومات وړاندی کړی اوهغوی ته ئی سپاری.

دمحاسبی او داحصایی لابراتوار :

هرکله چه عمیق اقتصادی موضوعات دحسابی اعدادو په ارقام او درباضی او هندسی گرافونو په فارمولونو تحلیل کیږی نو بناء په دغه نظر په ۱۳٤۱ کال داقتصاد دپوهنځی دمحاسبی او احصاییې لابراتوار چه په مدرنو حسابی ماشینونو مجهز دی پرانستل شو.

دمحصلاتو اوعصلینو داستفادی وړ واقع شو. یوعصری کانتین پرانستل شو .

چه شاګردانې اوشاګردان تری دتفریح په وخت استفاده وکړی . نو امید دی دد غه عمارت په جوړیدو سره دکابل دپوهنتون په ساحه کښی دپوهنځی لوی مشکل ژر رفع شی.

په بین المللی اقتصادی کنفرانسو کښی داقتصاد دپوهنځی برخه :

داقتصاد پوهنځی دیوی عالی موسسی په حیث دهیواد داقتصادی علومو مطالعه خپله وظیفه بولی چه دقولو بین المللی اوملی اقتصادی مسایلو او پرابلمونه په مستقیم

او یا غیرمستقیم ډول دهیواد داقتصاد سره رابطې پیدا کوي ورسره آشنا اودماهیت اوجریان څرنګوالي ئې وخت ناوخت دپوهنځی استادانو محصلانو او محصلینو ته وسپاري .

نو په همدغه اساس داقتصاد د پوهنځی د غو ښتنې او صلاحیت لرونکو مقاماتو دمنظور پهاثر داسې تجویز وشو چهوروسته لهدې په هر بین المللی اقتصادی کنفرانس کښې چه دافغانستان نمایندګان پکښې ګډون لري داقتصاد دپوهنځی نمایند ه هم پکښې دمشاهد پهحیث شامل وي. لکه چه د۱۳۴۲ کال په اول کښې د د غه پو هنځی دوه کسه استادان ښاغلي پوهنمل محمدعارف غوثي په ژنیو کښې کارا وکارګرو په بین المللی کنفرانس کښې ګډون کړی واوهم ښاغلي پوهنمل نجیب الله امرخیل د بنکاك دایکافي دسیمې داحصائیه پوهانو په پنځم کنفر انس کښې شمولیت درلود چهپه نتیجه کښې یې نوموړې کنفرانس دجریاناتو اوګـزارشاتو رپوټ پو هنځی ته و سپا ره چه دعلاقه مندانو داستفادی وړ و ګرځید .

دزراعت اودوترنري د پوهنځی فعا لیتونه :

په ۱۳۴۱ کال چه دمنظور شوی بودجې دترتیب شوی پلان په ډول ددوهم پنځه کلن پـلان لومړی کال و . ترکوم ځایه پوري ئې چه امکان در لود ، د کرهڼې دبیطارۍ نوی تاسیس شوی پوهنځی دخپل تاسیس په لو مړیو ورځو کښې په ډیر زیار اواهتمام سره داداری دمختلفوچارو په پرمـخ تـګ کښې فعالیت ښودلی دی مګر د بودجوی اواداری تشکیلاتو دتوسعې په نظر بیاهم د ۱۳۴۰ کال د فعالیت سره دمقا یسې وړ نه ؤ . په دغو دواړو موضوګانو کښې د یادونې وړ کـتنه شوی لکه چه پو هنځی په لو مړی مرحله کښې د وه تنو په کار لا س پوری کړ چه د هغه راهیسې اوس چه ګوری زیاتو کم شل تنه ما مو رین اوپنځه ویشت تنه مستخدمین دچارو په اجرا لـګیادی اوددوهم پنځه کلن پلان د پوهنځی داړتیا ؤ اودنیاز مندی له مخې ترتیب اومنظورشوی دی چه ددغه منظورۍ په ډاډ ئې یوه برخه مشکلات رفع شوی دی. دترانسپورت داستادانواومامورینو وسایل برابر اوتهیه شوی ترکوم ځایه پوری ئې چه امکان درلود دلابراتوار تجهیزات تامین اوپه ذمه پوری دی .فرنیچر اودنوری نیاز مندیهضروری شیان ددغه پو هنځی مربوطه پروژې او لابرا توارونه چه دپوهنځی دمحصلانو دتعلیمو نو په پر مـخ تـګ کښې مهم نقش لری په لاندې ډول فراهم شوی دی .

لـکه د نباتي مرضونو دمدافعې لا براتوار ، د احصـاییې اوفزیـك لا براتوار دجوی آلا تو د توسعې او ګرا نو مي لابراتوار، کار ګاه و شاب ، د حیوناتو دروزنې او دهغو څخه د وړیو اخستلو لا براتوار ، د کر هنې تجربوی بوزغلی مونیم اوعر بیـریم ، ګلخانه ، اوسرد خانه ، د حیوا ناتو او نباتاتو بیا لوژی لابراتوار ، دخور اکي شیانو اوسبو د سا تنې اومیوی لا براتوار برابر شوی چه

ددغې جملې څخه د فزیك لا براتوار دمخه هم ؤ ، چه یوازې دنقص پهلرې کو لو او جوړولو کښې ئې لازمه اجرا آت شوی دی د دغو لا برا توار و په جمله کښې چه دمنظورشوې بودجې درا رسیدلې تخصیصې به تناسب د ۱۵ لابراتوارو بهشاوخواؤ کښې موفقانه پرمخ تـګ شوی په همدی ډول څینې نورلا براتوار ونه لـکه د نباتې امراضو دمدافعې لابراتوارـ دحیوانانو دروزنې اووهیواخستلولابراتـوار او د کرهنې په بوزغلې برابرولو کښې په زړه پورې پیشرفت شوی دی .

د تجربوی فارم فعالیتونه :

دنادر شاه روغتـو ن دصحې موسسو د ملـکـیت ځمـکه دزراعت د پو هنـځې داستفادې په غرض پریښودل شوی دغه ځمـکې دنادر شاه روغتون دد یوال د ننه په با غ کښې دی دوسایلو اوکافی پر سونل نهلرلو په علت اوهم د پوهنـځې څخه دلرېوالی پهنسبت ترې پهاسانیسره استفاده نشوهکېدی مګر د کرهڼې او انجنیرۍ دپو هنځې د اوسنی تعمیر په مقـا بل ددغې ځمـکې یوه شاملهٔ برخه چه د وه کا له د مخه دغه پوهنځې استاذانوته وسپارله شو هچه دتجربوی بو زغلو په امتحان ترې استفاده وکړی ددغې ځمکې فز یکی وضعیت په ټوله معنې خراب ؤ . مګر او س ئې بل ډول وضعیت اختیار کړی، دیوعلمی فارم په ډول ګرځیدلی. ددی تیرو دوه کلونو په وروستنی کال کښې د پوهنځې دریاست دلارښو دنې لاندې په زراعتی فارم کښې لا ندې تجربې عملی شوی دی .

د کچالو دذخیرې طریقه :

په دغه تجربه دوه کاله کار وشو . ددغه کار نه چه کومه نتیجه لاس ته راغلې کاملاً اطمینان بخش ده .

دژمنې غنمو تجربه :

ددی تجر بې په فاصله کښې د یوه جریب تخم ځمکه د نوستلو دطریقې مقایسه دکـتنې لاندې ونیوله شوه .

سبزیجات :

دشل ډوله داخلی اوخارجی سبز یجاتو په خوا وشاه کښې سبزیجات د محصلینو دتطبیقاتو په سلسله کښې کرلی شوی دی .

دمختلفو سرو دتطبیق پروژه .

په دې پروژه کښې درې ډوله مختلفه سره لـکه شنه سره،مصنوعی سره اودڅاروپو سره دکتنې لاندې نیولی شوې ده .

دچغندرو تجربه:

په دې تجربه کښې دوه ډوله داخلی اوخارجی چغندرو دکتنې لاندې نیولی شویدی

د پنبې تجربه:

په دی تجربه کښې هم دوه ډوله داخلی اوخارجی پنبه دکـتنې لاندی ده .

د جوارو تجربه:

دلته په یوه جریب کښې د مختلفو تخمونو په لاس نوستلو طریقه د کیل د مخې د مطالعې لاندې نیولې شویده .

د باتینګړو تجربه :

دلته شلو ر ډوله باتینګې د زیاتو مقایسوی حاصلاتو له مخې د تجربې لاندې دی.

د پالکو تجربه :

په دغه تجربه کښې د یوه جریب د تخم د مقدار د هرډول پالکو د حاصلاتو مقایسه تر مطالعې لاندې ده.

د وړې تجربه :

دلته هم یو جریب د تخم ځمکه د تجربې لاندې نیول شوی ده .

د کاهو تجربه :

د کاهو یوجریب ځمکه د وړې او پالکو د ځمکې په شان تجربې لاندې ده.

د همیشه شنو ونو بوزغلی :

په دغه بوزغلی کښې معمر ریان ناجواو چنار ترکښتنې لاندې دی .

په فنی ډول یوه باغچه :

په دې باغچه کښې میوه دارو ونو نهالونه ایښودل شوی دی چه دهغو څخه د تطبیقاتو په غرض محصلین استفاده کوی .

د کچالو کرهڼه :

د علی آباد د باغ په ننه برخه کښې یو جریب ځمکه د حاصلاتو د مقایسې د پاره د یوه پوهنځی د فارم د اساسی حاصلاتو فصل دی .

دعلم او فن دمجلی دخپرولو دمدیریت تاسیس :

د و ترنزې او کرهڼې د پوهنځې ریاست دګرانو وطن والا وډدیرو علمی معلوماتو دمطالعې او استفادې د پاره اوهم د دې کبله چه د پوهنځیو د علمی فعالیتو او نورو چارو څخه دعلم اوعرفان علاقمندان بهخبر شی نو د مجلې دخپرولو کارته یې اقدام وکې په همدغه ملحوظ د پخوانی پیش بینی په نظرد صلاحیت لرونکو مقاماتو په منظورۍ دلازمه وسائلو اوبودجوی تدارکو له مخې د پوهنځی دنشراتو مدیریت روی کار شو او په فعالیت ئې لاس پوری کې ،دعلم اوعرفان دخپلې ۳ میاشتنۍ مجلې لومړۍ ګڼه ئې چاپ اودعلم اوعرفان دمینانو لوستلو ته وسپارله .

امریکې ته دمحصلینو لیږل :

د افغانستان متبوعه حکومت ددې د پاره چه دهیواد په کرهنه کښې په زړه پورې بنایسته علمی تحولات اواصلاحات منځ ته راشی نوزراعتی پوهنځی دامریکې دوایومنګ د پوهنتون ،سره تخنیکی قرار دادوکې ، دوایومنګ دقیم علما دشوکالو راهیسی دزراعت اوانجنیرۍ د پوهنځی دتدریسی چارو سره تخنیکی مساعدت کوی اودهمدغه

قرار داد په اساس هر کال یوشمیر افغانی استادان او محصلین دامریکی د متحده اضلاعو وایومنگ اونورو پوهنتونو نوته دعالی تحصیلاتو د پاره لیږل کیږی دای ـ اس ـ آی دقیم سرهانجینری دپوهنځی قرارداددی د پاره دی چه په تدریسی چارو کښی دمحصلینو سویه لوړه اونوی تحول پکښی پیداشی نود ۱۹۶۳ عیسوی کال د فروری په ۱۴ نیټه متبوعه حکومت د امریکی دای ـ اس ـ آی د قیم سره قرار داد امضا کړی، ددغه قرارداد له مخی دنوموړی قیم اعضا کابل ته راورسیدل اوبه کارئی شروع وکړه نودهمدغه ملحوظ له مخی د انجنیری او زراعت پوهنځی پیل شو .

دمحصلینو علمی سیر :

پهمختلفو زراعتی اوفلاحتی رشتو کښی دزیاتومعلوماتو پاره د پوهنځی دریاست داستادانو دپاملرنی لاندی دپوهنځی محصلین دهیواد پهمختلفو برخو کښی د زراعتی پروژو دکتنی اوعلمی سیرد پاره ولیږل لکه چه په ۱۳۴۱ کال دکرهنی څلورم ټولګی په همدغه منظور دحشراتو دراټولو دپاره ددی مضمون دداخلی اوخارجی استادانو دنظر لاندی دننګرهار ولایت تهلاړل چهد ننګرهار دولایت دمحلی حشراتو دراټولو نه وروسته بیرته کابل ته راستانه شول اوپههمدی ډول پهدغه کال کښی دزراعت څلورم ټولګی دقطغن دولایت دعمرانی اوزراعتی پروژو دکتنی دپاره لاړ او وروسته دهرډول نباتاتو دراټولولو نهبیرته کابل ته راغلل ، په ۱۳۴۱ کال کښی د کرهنی ددوهم ټولګی محصلین دداخلی او خارجی استادانو ترنظارت لاندی د ننګرهار دولایت دزراعتی پروژو دکتنی د پاره لاړل اودمشاهدو اوڅیړنو وروسته کابل ته راستانه شول ،همدغه رنګه په ۱۳۴۱ کال دزراعت څلورم ټولګی دمربوطو استادانو دپاملرنی لاندی د پغمان دزیاتو معلوماتو د پاره د ګل بهار د نساجی د فابریکی دکتنی دپاره لاړل او دمعلوماتو د اخیستلو نه وا پس کابل ته راستانه شول .

نوټ ـ په ۱۳۴۱ ـ او ۱۳۴۲ کال کښی د زراعت او بیطاری دپوهنځی دمختلفو ټولګیو محصلین دکابل دښار خوا اوشا سیموته دزراعتی اوفلاحتی چارو دکتنی د پاره لیږلی شوی دی .

د تعلیم اوتربیی دپوهنځی اجراآت:

په ۱۳۴۱ کال کښی دمملکت ددوهم انکشافی پلان دتجویزاو دتعلیم او تربیی دپوهنځی پهنوم یوبل پوهنځی تهدضرورت داحساس لهمخی دپوهنتون دریاست پهجوکاټ کښی دتعلیم او تربیی پوهنځی تأسیس شو :

دغهپوهنځی د۳۵ تنوزده کوونکو ذ لرلو سره د ۱۳۴۱ کال دحمل په ۱۵ نیټه پهدرس شروع وکړه اوزده کوونکو دځپلو پوهو استادانو په لارښوونه او مهری

سمستر د ۱٤ کال د سنبلې ترمیاشتې او بیائې دوم سمستر د ۱۳٤۱ کال تر آخره پورې د کامیابۍ مخ په وړاندې بوتلو .

څرنګه چه د لاس ته راغلو نتیجو څخه څرګندیږي، داسې تجویز و نیول شو چه د تعلیم او تربیې پوهنځی د تعلیم او تربیې د مؤسسې له چوکاټ څخه بیل او خپل کارونه په مستقل ډول مخ په وړاندې بوزي او لدې کبله وُچه د غه پوهنځی په ۱۳٤۲ کال کښې د تعلیم او تربیې له مؤسسې څخه بیل او د پوهنتون د ریاست د یو فعال او خپلواک رکن په حیث ئې خپل کارونه منظم او تراوسه پورې ئې وکړای شو په ډیره لږه موده کښې په پوره چټکیا د علمي او درسي مختلفو اړخونو څخه وړاندې تګ وکړي .

د تعلیم او تربیې پوهنځی د ۲٤ کال له حمل څخه را پدې خوا له پخوانی تعمیر څخه نوي ځای ته چه درسي زیاتې کوټې لري او اداري او تدریسي د لري کوچ وکړي و البته کله چه د علی آباد چه په لمن کښې د کابل پوهنتون سرته ورسیده د پوهنتون د نورو پوهنځیو سره به یو ځای هلته کوچ وکړي .

د غه پوهنځی د پروګرام په جوړولو کښې د تعلیم او تربیې اصلي مفاهیم په نظر کښې نیول شویدي او درسي کورسونه داسې ترتیب او تنظیم شویدي چه د اوسنی اوراتلونکی ژوند سره برابر او موافق وي .

کوم پروګرام چه د دغه پوهنځی د تعلیمي کال په شروع کښې جوړ شوی وُ په تجربوي ډول تیر ترتیب شوی او یو مقایسوي شکل ئې درلود لیکن پدې وروستیو وختو کښې (۳ میاشتې) د دغه رشتې د مختلفو حیاتي اړخونو او دوستی ته په نظر کښې نیو او سره د خارجي او داخلي ماهرانو سره مخبری وشوی او په پروګرام نوی نظر وشو او حیاتي نکتې او تربیتي او تعلیمي بارزښته کورسونه به په هغه کښې ئې ځای کړل شي

څرنګه چه د تعلیم او تربیې د پوهنځی تعلیمي هسته او د پوهو او تعلیم یافته ز لمیانو تربیه چه په مسلکي او تعلیمي رشتو کښې ده نو کوښښ کیږي چه ډیر ژر او په لږ وخت کښې د دغه پوهنځی د انکشاف په لیاره کی جدي او مفید کامونه وا خیستل شي او پوه او د روښانه فکر استادان خدمت ته تیار شي .

په دغه اساس په ۲٤ کال کی یو مسلکي تولګی چه د مرکز او ولایاتو له ښوونکو څخه جوړ شوی د تعلیم او تربیې د پوهنځی په حوضه کښې تاسیس او د هغه مسلکي مضامینو تدریس د خارجي او داخلي ماهرانو په وسیله شروع شو .

علاوه پردې تصمیم نیول شویدي چه د ادبیاتو او ساینس د پوهنځی د زده کوونکو د مسلکي مضامینو تدریس د تعلیم او تربیې د پوهنځی په غاړه وي چه البته د غه کار به د تعلیمي انکشافي مرامونو په وړاندې بیولو او د خاص او ګډې هم آهنګی په ر وی کار

کولو اود معنوی انسجام په پیدا کولو بهٔ د پوهنتون در یاست ارکان کښې تقویه اوو ړاندې کوی.

څرنگه چه د دغه پوهنځی مضامین ټول مسلکی دی او آینده استادان د مسلکی او او تربیتی په بیلو بیلو رشتو کې په پوره معلومات مجهز کوی نو له دې کبله په کار دی چه د هغو تدریسی هم د مسلك د ماهرانو او تکړه خلکو چه په درسی بیلو او مختلفو برخو کې اوږده سابقه ولری وشی او بلی خو د درسی پروگرامو نو دوړاندې بیولو لپاره د یو قوی استاف لرل ضروری دی په دغه اساس ټاکل شو یده دری پروفیسران دای آی .دی د مرستو له لیاری د کابل د پوهنتون د پاره دغه پوهنځی ته راورسیږی. باید وویل شی دروحیاتو یو پروفیسر د ۱۳٤۲ کال د سرطان د میاشتی په پای کښی کابل ته رارسیدلی او روحیاتو په تدریس ئی د تعلیم او تربیی په پوهنځی کښی په کار پیل کړیدی.

د دن لپاره چه د تعلیم او تربئی د پوهنځی زده کوونکی د خپل رشتی په آفاقی او عمومی معلوماتو مجهزوی د روغتیا یو کورس چه د خلکو د ژوندانه د لومړنیو شرایطو سره زیات اونږدی سروکار لری د دغه پوهنځی د دوهم کال په دوهم سمستر کښی هم ځای شویدی

د کورد تدبیر د پوهنځی فعالیت :

د تدبیر منزل پوهنځی ، د ۱۳٤۱ د حمل په میاشت کښې د کابل د پوهنتون په چوکات کښی د یو نوی جوړشوی پوهنځی په حیث شامل شو.

دغه پوهنځی د مسلکی شقوقو او د ژوندانه په ساحه کښی د افغانی پیغلو د روزنی او په اجتماعی او اقتصادی ساحو کښی د ننني ژوندد اصولو د رمزونو سره د هغو د آشنا کولو په منظور منځ ته راغلی دي.

د ۱۳٤۱ په لومړی تعلیمی کال کښی یې یو صنف او ۱۸ تنه محصلانی درلودی او کوم مضامین چه تدریس شول هغه عمومی موضوع گانې لکه، تاریخ، د افغانستان جغرافیه، روحیات، د تعلیم او تربیې مبادي، پښتو، انگلیسی فارسی، حفظ الصحه، بیولوژي، کیمیاؤ او د دغه پروگرام د فعالیتو مفردات داسی ترتیب شویدی چه ټول د اجتماعی او فامیلی ژوندون د مربوطو گټو متضمن دی.

د ۱۳٤۲ په دوهم تعلیمی کال کښی یو بل ټولگی هم په دغه پوهنځي کښی زیات شو او د هغو دد رسو نو

پرو گرام هم د لومړی کال د لومړی ټولګی په شان دی .

په دوهم ټولګی کی د اجتماعی او سیانس د مضامینو څخه علاوه ، د ری اختصاصی کورسونه د تدبیر منزل مبادی ، د آرت مبادی او د برش ، ګنډلو او د کالو د ترتیب صول هم په پرو ګرام کښی شامل کړی شول .

د آرت د مبادی او د برش ګنډلو او د کالو د ترتیب د اصولو کورسونه په پېدی نودی وختو کښی د مربوط متخصصینو له خوا شروع شی .

هیله ده د ٤٢ کال د سنبلی ترمیاشتی پوری د تدبیر منزل په پوهنځی کی یوه کتابخانه هم جوړه شی چه په هغی کښی محصلانی و کړای شی د تدبیر منزل د اختصاصی کتابونو او د کتلاکونو د مجلو څخه ګټه واخلی . د غه شان یوه داسی نشریه و لری چه په هغی کښی په دغه لیاره کی د مختلفو او متنوعو جنبو څخه د محصلانو او د وطن د نورو خو یندو په رهنمایی کښی خدمت و کړی شی .

په نظر کښی دی چه عجالتاً یو د پخلنځی او ګنډلو لا براتوار په پوهنځی کښی ترتیب شی چه محصلانی و کړای شی هلته خپل تطبیقاتی کارونه اجرا کړی ، د هغو د سامان او لوازمو د تدارک او اتباع په باره کښی اقدام شوی دی ، علاوه په دی د تدبیر منزل په رشتو کښی دوه افغانی پیغلی د متخصص لپاره خارج ته استول شوی دی او په نظر کښی دی چه د رغه پوهنځی د مربوط محصلانو څخه یو دوه پیغلی نوری هم عجالتاً د دغه مقصد د پاره خارج ته واستول شی . «پای»

⁂

(د ٢٦٤ مخ پاتې)

اودوایرو داحتیاج لرلو په نظر دهغوی دغوښتنې په نتیجه کښې په ۱۳۳۷ کال کښې دغې څانګې په چالانولو موفق شو ددغې څانګې وظیفه لکه څنګه یې چه د نوم څخه معلومیږي دهیواد دهوایي حالاتو او اقلیمي وضع دمشاهدو تحقیق او کتنه چه دهیواد په مرکزاو ولایاتو کښې کیږي اقلیمي نتیجې لاس ته راوړی او ذیعلاقه دوایروته یې سپاري. همدارازدغه څانګه په دې هم موفق شوله دټولو رارسیدلو مشاهدو عمومي اجمال په منځنۍ ارزښت وسنجوي اودهوا پیژاندلو دیوی نشریې یا بولتن په ډول چاپ اوخپور کړي. دغه خپرونه چه دهیواد پاسنیو حالاتواو واقعاتو اودټولو مشاهده شوو هوایي عناصرو دافغاني قیمتونو منځنۍ ارزښت داکثرو خارجي اوداخلي دوایرواو موسسو ددلچسپۍ وړ واقع شوې دې چه په داخلي کښې ددغې نشر یې نسخې دملکي هوایي ریاست له خوا دفوائد عامې وزارت، دکرهنې وزارت، دروغتیاوزارت – دپلان وزارت – دهلمند دناوې دپروژې ریاست، دګرځندوی ریاست، دترانسپورت ریاست – آریانا هوایي شرکت اوداد بیاتو پوهنځي ته لیږل کیږي اوهم په باندنیو ملکو کښې ۲٦ مختلفو هیوادو ته دهوایي حالاتو بولتنونه مبادله کیږي.

په دغه څانګه کښې سر بیره د پورتنۍ خپرونې څخه دباد، حرارت واورښت اوفشار اودتحول درجه اونور ګرافونه ترتیبیږي او په دې وخت کښې د ځینو پسنو څخه دپنځه کلن اولس کلن نورمال حال په برابرولو او تهیې باندې موفق شویدی.

دهریرود اومرغاب سیمې ته دهوائي حالاتواو داوبو دپست هیدرو متریك دپیمانې پیژاندلودقیمتونو دلګولو دتاسیس دمحل ټاکلو دپاره "دافغان اوشوروی اتحاد دلیږل شوو هیئتو دسروې نتیجې.

د ۱۹٦۲ عیسوي کال دجنوري د۳ نیټې دافغانستان دشاهي دولت اوشوروی اتحاد دحکومت ترمنځ دهیدرولوژی په سیمې کښې دفنې مرستې دپروتوکول په اساس چه شوروي حکومت ددوهم درجه هواپیژاندلو ۳–۱٤ قیمتونو تاسیس دهغه داوبو پیمانې هیدرو متریك لومړی درجه دوه دستګاه دهغه دتیلفونې دستګاه سره چه دمشاهدو څخه یې دجانبینو داستفادې دپاره دهریرود اومرغاب په سیمو کښې وکړي تعهد له مخې دذکر شوي پرتوکول د۳۳ مادې په نظر دملکي هوایي "ریاست اودشوروي دهیدرومترو لوژي دریاست له خوا دهوا او اوبو پیژاندلو دافغاني اوشوروي دساختماني متخصصینو په ګډون دهریرود اومرغاب دسیمې دنظریې اومطالعې دپاره وټاکل شو اودهوا پیژاندلو دیوه دوه تیسنود تاسیس دځای دټاکلو په مناسبت چه په عین وخت کښې دبحر دسطح نه په ۲۰۰ – ۳۵۰۰ متره ارتفاع کښې دحرکت لار په ٥ – ۱۰ کیلو متره اوزدو کښې دسرچشمو په خوا دواورې داندازې معلومول په ټاکلي محل کښې دسیندونو دسیمو په منځنۍ او پورتنۍ برخه کښې دواورې داورښت په مقصد ۳ – ٤ داندازې دمعلوماتو دهریرود او مرغاب دسیندونو په خوا وشاسیمو کښې داوبو د

پیمانی د هیدرو متریك پست دستگاه په ټاکلو ځایو کښې نصب کړی او د استوګنې دتعمیرونو دساختمان او دهوا او اوبو پېژاند لودمر بوطه ټیسنو دکار آمد دپاره محکه انتخاب کړی چه دواوری دحرکت په وخت دلزوم په صورت کښې پناه ګاوې دکابل نه بې د ۱۹٦۲ ع کال داکتو برپه لومړی نیټه د ۱۳٤۱ کال د میزان په ۹ تلار یخی

دباميانو بندامیر، پنجاو، لعل سرجنګل دلاری څخه ،هریرو داومرغاب سیمو ته وخو ځیدل لومړی یې دهزاره جات او لعل سر جنګل دسیمو مرتفع سطح چه د هریرود اودمرغاب ځینو مماو نورو دخانو سرچشمی دی دهوا پېژاندلو او په جغرافیائی ساختمان کښې ددغی سیمی دارتفاع پر اخوالی دواورو دذخیری په نظر په مفصل ډول وکتل دهوا پېژاندلو د ټیسن دځای ټاکلو او دلعل دکلی شاوخواته داو رښت اوواورې داندازی دمعلوماتو نه وروسته دچقچران دسیمی په طرف وړاندی ولاړه دهریرود او مرغاب دسیندو په سیمو کښې دفیروز کوه اوسیاه کو دسیمو اوکلو او جغرافیایی ساختمان پراخوالی دسیلی دجریان اولمدبل او باران دهواپېژاندلو له مخی ددغو سیمو سنجش وکړاودسیندو نوداوبو او واوری دذخیری راغونډ کړی معلومات ملاحظه اومطالعه وکړ چه په نتیجه کښې یې دهوا پېژاند لو اواوبو پیمایی دټیسنو دتاسیس دپاره لاندی ځایونه تعین او پیشنهاد کړل.

(۱) دهوا پېژاندلو دټیسنو دتاسیس ځای.

الف-دلال کلی ته نږدې ددریاب دسطح څخه دلال دسیند په ۱۰-۱۲ کیلو متری کښې داورښت دمقدار داندازی درې نقطی او په لسو مختلفو برخو کښې د پروفیل دوه خطونه په (۳۰۰۰) متره لوړوالی کښې.

ب-دسپین غره-هریرود اومرغاب دسیند په سیمو کښې داوبو دویشلو ورخ ته نږدې دغلمین دسیند په دوه لارې کښې ددریاب دسطح څخه دواورې داندازې دمعلومولو دوه خطونه (۲٦۰۰-۲۷۰۰) په متره.

ج-دهریرود دسیند دکینی خوامعاو نورود څخه یوه رودته نږدې په لویدیځ خوا دشهرك په ولسی سیمه کښې دهیدرومتریك ددستګاه دودرولو پیشنهاد هم شویدی

(د) دسفید کوه په شمالې خوا د مرغاب دسیند په سیمه کښې دګیلاك دکوتل او دتاوت دسیمې ترمنځ ددریاب دسطح نه (۱٦۰۰-٦۰۰۰) متره.

دهوا پېژاندلو دپورتنیو تاسیساتو څخه علاوه چه دشوروی اتحاد په مرسته به تاسیس اوچالان شی دلاندینیو تاسیساتو د هیدرومیترولوژۍ دشبکی د بشپړولو دپاره دهریرود اومرغاب دسیمو نه دزیاتی استفادې له کبله داوبو دبند تاسیس دکتنی دپاره لیږ لی شوې هیئتونه پیشنهاد وکړ چه دملکی هوایی ریاست تاسیسات بخپلو آینده پلانو کښې ونیسی.

الف-دملکرو ملتو دیوه زراعتی فارم دهیدرومتریك ددستګاه خواته په چقچران کښې دهریرود دسیند په سیمه کښې دهوا پېژ ندلو یوه ټیسن دتاسیس به ددغی سیمې دهیدرومیترولوژۍ د پست د بشپړولو سره مرسته وکړی:

ب-داوبو په زرغونه او ودانه سیمه کښې چه دهرات دخلکو دسیل او دمې ځای دی په دغه ځای دهوا پېژندلو دیوه ؤیسن تاسیس به دهغه ځای دزراعتي چارو او نورو کارونو سره ښه مرسته وکړي.

ج- دمرغاب دسیند دکوربې په سیمه کښې چه دمرغاب دسیند په اوبو راټولو کښې یو فعاله سیمه ده او دمرغاب دسیندمعاون رودونه دهمدغې سیمې نه تیریږي لیږلی شوي هیئت کتلی ده

دهریرود په سیمه دهیدرو متریك ددستګاه دتاسیس په باره کښې چه داوبو پیمایې دځلورو دستګاوو محل دجهاني زراعت دخوراکي موادو دسازمان دهیئت له خوا دشیږنی او کتنې په ترڅ کښې د هریرود په غاړه دیوه ؤیسن دتاسیس دباره دغه ځای دآلاتو دنصب اوددغو دباره خورامناسب ګڼلی د هریرود سیمه یې دهیدرو لوژی وضعیت په لیدلو او مشاهدو کښې خورا ګټوره ښودلی سربیره پردغو څلورو نقطویې داوبو پیمایې دآلاتو نصب په لاندنیو ځایو کښې پیشنهاد کړیدي.

الف-دهریرود دسیندرودخانو دیو ځای کیدلو ځای دشینډي دکلي خواته شینه او سرجنګل سیند ددریاب دسطح نه(٢٤٠٠)متر لوړدی .

ب- دآهنګرانو کلاته نژدې دایشیلان په نوم دهریرود دکیڼی خوا ښاخ(٢١٠٠) متره لوړدی داورښت اندازه او دواوري تقسیم او دحرارت ددرجې شرایطو مشاهداتو دابشکاره کړیده چه د تاسیساتو تکمیل به ددغې سیمې دودانۍ اوزراعت سره په زړه پوري خدمت اوزیاته مرسته وکړي.

دمرغاب دسیند اودهغه معاونینو رودونو په سیمو کښې دهیدرومتریك دمختلفو پستونو تاسیس په لاندنیو ځایو کښې پیشنهادشویدی.

الف-دمرغاب دسیندسیمې د نیاز خان په کلي کښې دهیدرو متریك لومړی درجه پست دهوا او بو پېژاندلو د هیدرو میتر لوژی یو پشپې ؤیسن به په دغه سیمه کښې جوړ او تاسیس شي .

ب - کوربې کلي دمرغاب دسیند دپاسه داوبو دراپولو فعال و رځ دی .

ج - دګلدری کلي ته نژدې دمرغاب دسیند ښاخ غلمین سیند چه په منځ کښې ددغې چری او بـه لـږی وی دسنجش لـه مخې تقریباً دمرغاب د سیند پنځمه برخـه ګـڼل کیږی .

(١) دکرهڼې اواوبو لګولو چارې .

دمشاهداتو له مخې داورښت، واوري د اندازې او د وارو ویلې کیدلو او نورو هیدرو لوژی پیشګویې څخه حاصل شوی معلومات به دهریرود او مرغاب دسیند ونو داوبو ډیریدلو اولږیدلو څیړنه ممکن کړي خصوصاً دهریرو دسیند به داستفا دې دپاره داوبو لګولو به چارو کښې چه دغه سیند په افغانستان کښې سیندونه بهیږی .

دهیواد په اقتصاد کښې لوی اهمیت لري، ددغې سیمې مساحت (٧٠٦٠٠) کیلو متره مربع څمکه ٥٧٠ کیلو متره اوږدوالی لري .

٢ ـ دفورکاست لهمخې دهوانوردۍ او هوایی اوضاع چارې .

څنګه چه دهیواد په مرکزي او کوهستاني برخو کښې دهوا پیژندلو دمجهزو قیستونو تاسیس ول دملکی هوایی ریاست په آینده پلانو کښې ترنظر لاندې دی او تراوسه پورې په مرکزي سیمو او لوړو کوهستاني برخو کښې دهوا پیژندلو کوم قیستونه دی تا سیس شوی دهیواد دمرکزی غرونو او لوړو برخو دکتلو او ملاحظې په نظر دهوایی حالاتو او جوی اختلال دحرکت په خط سیر کښې تغییر چه حتی ددغه اختلال په کمزوری او زور کښې بی تاثیره نه وی و دلمل او غلمین ـ شهرك وقادس دقیستونو چالانول چه د هیوا د په لوړو مرکزي او کوهستاني برخو کښې دیو بل نه لیری واقع دی دهیواد دهوا پیژندلو دقیستونو دشبکې دتکمیل سره لویه مرسته کوی د هریوه قیسن مشاهدې د دغو سیمو دمختلفو جغرافیایی سیمو په ساختمان باندې دلویدیز او شمال لویدیز سا کلو نو تاثیرات ثابت کړی دی او همدغه رنګه په ددغوسیمو دمحلی هوا او هوایی حالا تو په شرایطو رڼا واچوی او بالنوبه به دپیشګویی دنقشو په برابرولو کښې په زړه پوری مرسته وکړی او دجوی حالاتو دپیشګویی صحت او سمون ته ثابت تاثیر و بښی .

دشوونې اوروزنې چارې:

دفنی کسانو د برابرولو په باره کښې په سمدستی ډول متعلمین د روزنې لاندې و نیول شو په لږه موده کښې یی فنی کورسونه ولوستل چه دهوانوردۍ او هوا پیژ ندلو په قاکلو رشتو کښې په فعالیت لاس پورې کړی نو تعلیمی پروګرام هم په داسی ډول ترتیب شو چه یو متعلم په عین حال دهوانوردۍ او هواپیژاندلو ددوه دری شقو قو سره آشناشی او په سمدستی مرحله کښې ددغی دستګاه اړتیاوې څه کمه کړی ملکی هوایی ریاست دکابل او قندهار په دوه اساسی ځایو کښې داساسی کورسونو په تاسیس لاس پورې کړ چه تعلیمی جریان اود احتیاج وړ فنی شقوق چه متعلمینو طی کړی دی په لاندې ډول ښیول کیږی .

کابل:

کابل چه دهیواد داساسی تعلیم اوروزنې مرکزدی په دری ځایو د ارالامان یکه توت او دملکی هوایی ریاست د خواجه رواش په تربیوی مرکز کښې کورسونه پرانستل شو .

سربیره د پورتنیو کورسو څخه دکابل دملکی هوایی ریاست په تربیوی مرکز کښې په عالی سویه نوراختصاصی اوفنی کورسونه لکه د رادیو میخانیکی کورس دمخابری کورس دډیزل او پترولو دډیزل کورس دایرشول .

دکندهارد هوانوردی کورس:

سره له دی دهواپیژاندلو دموسسی په ابتدای تشکیل کښی دمرکز او کندهار او

ځینو نورو ځایو دقیسنو چارې د یو شمیر هندي کارکنانو په واسطه اجرا کیدلې مګر څنګه چه لازم او ضروري ؤ چه آینده د هوا پیژندلو فعالیتونه د پوهو افغاني ځوانانو په ذهني او فکري نیرومتکي وي نو لومړي ځل چه کوم مؤثر او جدي اقدام باید د هوا پیژندلو د انکشاف په لار کښې وشي هغه په مختلفو سوي د افغاني کسانو روزل ؤ چه له نیکه مرغه د پوهنې د جلیله وزارت او د جهاني سازمان د هواپیژندلو د متخصصینو په مرسته او همکارۍ د ملکي هوایي ریاست کارکنانو وکولی شو چه د تخنیکي او فني کورسونو په ذریعه یو شمیر فني کسان په یوازنیو سویو په مختلفو شقوقو کښې لسانسي او بکلوریا د لسم ټولګي د فارغ التحصیلانو په شان وروزي او د جوي اوضاعو په حالاتو او پورتنۍ هوا په مشاهدو تخنیګر مخابره او فورد کاسترو په مربوط چارو کښې تري کار واخلي، نو دادی په مختلفو شقوقو کښې د روزل شوو فني افرادو چارې په لاندې ډول ورانديکوو.

الف: د مشاهدانو کورس:

ترهغه ځایه پورې چه د هواپیژاندلو د ټولو کارونو او فعالیتو مؤثق او منظم اساس تشکیل جوی مشاهدې دي. نو بنا په دې د قیسنو او حتی د سروې د دستګاو د تاسیس د مخه د هوا پیژندلو کورسونه دایر او پرانستل شو. د کورروسونو د دائمو دوروشاګردانو د ستاژ د دورې مشاهدې هم طی کړې چه په رسمي ډول د فني مامورینو په چوکاټ کښې منظرر او په قیسنو مقرر شول:

ب: د پایلوټ بالون او رادیوساند کورس:

د پورتنۍ هوا د مشاهدو په رشته کښې د فني افرادو د روزلو د پاره د مشاهدې د کورس د(۷) تنو فارغ التحصیلانو په ګډون چه د هوا پیژندلو په دستګاه کښې یې څو کاله د جوي اوضاعو وظیفه عملاً اجرا کړې د رادیو ساند او پایلوټ بالون کورس شروع شو.

د ستاژ د دورې په شمول د دغه کورس د متعلمینو د خارجي متخصصینو تر نظر لاندې په درسونو لاس پورې کړ. د ټاکلې دورې د تکمیل نه وروسته څلور تنه متعلمین د رادیو ساند په رشته کښې او (۳) تنو نورو د کابل د هوایي میدان د پایلوټ بالون په رشتو کښې په کار لاس پورې کړ چه هوا بازان او فورکاستران د هغوی د نتایجو نه استفاده کوي.

ج- د تخنیک کورس:

په هواپیژندلو د تخنیک په رشتو کښې د آلاتو او د آلاتو د ترمیم لوځولو مقایسې او په قیسنو کښې د آلاتو د نصب، زده کولو او فني استفادې د پاره د لایقو او فني تخنیکران درلودل هم یو ضروري امر ګڼل کیده نو ځکه د مشاهدانو د کورسونو د تدبیر او د قیسنو او د سناو د تاسیس سره د هوا پیژندلو د یو تخنیک د کورس دا یې ولې هم چه د تخنیک د ښوونځي (۷) تنه فارغ التحصیلان د متخصصینو تر تربیې لاندې

ونیول شی اودملکی هوایی وکولی شی چه‌د ټاکلی‌دوری‌دتکمیل نه‌وروسته‌دقیسنو اودستګاو په‌درولو اونورو تخنیکی مسایلو کښې تری کارو اخلی .

هـ ـ دجوی اوضاعو دفورکاست دپیشګویی کورس :

څنګه چه‌دفور کاست وظیفه دهواپیژندلوـ فزیك ـ اوریاضی په‌رشتو کښې یوه اوچته علمی‌سویه په‌کارده نوبنا په دی دعلوموډپو هنځې دفارغ التحصیلانو څخه پـه فور کاسترونو کښې استفاده وشوه مګر اوس چه‌دافغانی فورکاسترانو تعداد ډیـر لږدی نوبناپه‌دی دملکی هوایی ریاست دعلومو په پوهنځی کښې دهواپیژندلو دیوی څانګی پرانستل ، دپوهنې دجلیله وزارت دهمکاری وغوښتله چه له‌نیکه مرغه‌دکابل دپوهنتون درياست په موافقه دعلومو په‌پوهنځی کښی دهوا پیژاندلو یوه اختصاصی څانګه پرانستل شوه په لومړی‌کال کښې(۷) تنه اوور وسته له‌هغه په۱۳٤۱ کال (٦) تنه‌محصلان پکښې شامل‌شول‌چه دعلومو په‌پو هنځی‌کښې دخارجی‌اوداخلی‌متخصصینو ترنظر لاندی یی په موفقیت سره درسونه دوام لری . او سربیره په‌دغه دهواپیژندلو پـه مختلفو شقوقو کښی (۷) تنه چه دمترقیو هیوادو ته لیږلی شوی ؤ بـر یـالـی بیرته راغلی او هم شپږ کسه‌نورپه دغه رشته کښې په خارجی هیوادو کښی په‌درسو لوستل لګیا دی .

خارج ته دفنی مامورینو لیږل :

په‌بین‌المللی مرستو اویادریاست دمصارفو نه په‌استفادی‌کولو سره یوشمیراشخاص چه دعالی‌تحصیلاتو دزده کړی دپاره خارج ته لیږلی شوی‌و بریالی وطن ته راغلی اوس درياست په څانګو کښې داخل اوپه خدمت لګیادی اوځینی لاتراوسه پوری په خپلو زده کړو مصروف دی .

(پای)

دآریانا افغان هوایی

شرکت تشکیل

رئیس	ښاغلی فیض محمد احمدزی
اداری مرستیال (۱)	« رابرټ بلیك
دلیکنو مدیر	« محمداسلم
دمامورینو مدیر	« علی محمد لوینا‌ب
دمحاسباتو کنترولر	« فریزل
دښوونی اوروزنـی مدیر	« ......
دهوایی عملیاتو مدیر	« والس
دد ګرونو دعملیاتو مدیر	« عبدالرحیم سدوزی
دخرڅولو اوترافیك مدیر	« ګرنی

په باند نیو هیوادو او په هیواد کښی دآریانا افغان‌هوایی شرکت دمامورینو اومستخدمینوشمیر (۷۰۰) تنه‌دی .

(۱) له‌دی کبله چه دپان امریکن دحمل اونقل فضایی شرکت د آریانا په افغان هوایی شـرکت کښی په ۱۰۰ کښی ۴۹ سهم لری نود آریانـا افغان هوائی شرکـت مرستیال قـول وخت دهغه‌امریکایی‌شرکت له‌غړو څخه‌یوتن په‌دی کار کښې موظف کیږی.

دغه شرکت داساسنامی د«۲۲» مادبی له‌مخی‌دآریا افغان هوائی شرکت‌مدیره هیأت د مالیې دوزارت‌دنماینده اودملکی هوایی ریاست دهوانورد ده دلوی مدیر په‌ګـډون دشرکت دموسساتو دعمومی ټولی له پنځه تنه انتخابی نماینده‌ګـانو څخه مرکب دی-چه لږترلږه په میاشت کښی یوځل دشرکت په ودانۍ کښې راغوند یـږی اودعامل هیأت اوباد نظارد هیأت درئیس پیشنهادونه ګوری او دهغوی پـه بـاره کښې تصویبونه کوی .

....

دآریانا افغان هوایی شرکت لنډګزارشات

سمدستی دآریانا افغان هوایی شرکت دوه الوتکی لری چه یوه یی د ی سی۶ او بله‌یی دی سی۴ ډوله دی او څلور دانی‌دی سی۳ ډوله الوتکی هم لری او سربېره پسر دی څودانی تمرینی الوتـکی نوری هـم لری چه‌بیلوتان پکښې روزی او ددوی دروزنی لپاره‌دی .

آریانا افغان هوایی شرکت په‌نظر کښې لری چه دوه دانی کانویر ۴۴۰ ډوله الوتکی وپیری او په‌دی ترتیب به‌آریانا ددی قدرت مونده‌کړی چه‌خپله فرانکفورت شبکه چه دالوتکو دکمبو د له امله یی‌ځنډولی‌ده دددوهم‌ځل لپاره په کار اچولی او بېرته کابل د اروپا دمرکزونو سره وصل کړی ،

دنوی دی سی ٦ بی دالوتکو په رارسیدو سره به آریانا منظم سرویسونه د کابل ډیلی ـ کابل چه سمدستی د دی سی ۳ الوتکو په واسطه صورت نیسی او عملی کیږی د دی سی ٦ بی په الوتکو به بدل شی. او د دی لیاری څخه به هم د تیزوالی او هم د مسافرو د ارامی په لحاظ زیاتی آسانتیاوی برابری کړی. او د کانویر ٤٤٠ ډوله الوتکو په کار اچولو سره سره به د افغانستان داخلی سفرونه هم په ښه او آسانه طریقه صورت نیسی او د یلی خو به د افغانستان په داخلی تجارت کښی هم آسانتیاوی برابری شی.

د آریانا افغان هوایی شرکت و کولای شو چه د ډیر لنډ وخت په موده کښی په داسی حال کښی چه د شرکت ټول کالنی عواید په ۱۳۳٤ کال (۳۰) ملیونو افغانیو ته رسیدل په ۱۳۳٥ کال کښی یی (۳٥) ملیونورو په ۳٦ کال کښی یی (۷۰) ملیونورو په ۳۷ کال کی یی ۷۷ ملیونو ته په ۳۸ کال کښی (۸۱) ملیونو ته په ۳۹ کال کښی یی ۸٥ ملیونو ته په ٤۰ کال کښی یی ۱٤۸ ملیونو او په ٤۱ کال د اعواید (۱٥٤) ملیونو افغانیو ته ورسوی .

د دی لپاره چه د دغی موسسی د ۱۳٤۱ کال د مختلفو احصاییو چه کیدلی شی د دی له مخی د الوتنو ساعتونه او د حمل او نقل اندازه او د دی موسسی د الوتکو په وسیله د مسافرو شمیر معلوم په لاندی ډول وضاحت مومی او هم د دی لپاره چه و کولی شی چه د ۱۳٤۰ کال په نسبت په ۱۳٤۱ زیاتوالی هم یقینی شی د ۱۳٤۰ کال احصائیه هم تویموو او علاوه پردی باید یادونه وکړو چه د آریانا افغان هوایی شرکت د تاسیس د شروع د نیټی څخه د ۱۳۳۳ کال د حوت په میاشتی کښی شوی دی د ۱۳٤۱ کال د میزان د میاشتی پوری یی د (٤۱) ملیونو افغانیو په اندازه خالصه ګټه کړی ده چه دا کار په خپل ذات کښی د شرکت مالی او انکشافی بنیاد ورځ په ورځ محکموی .

اول : د ۱۳٤۰ کال مختلفی احصایی:

الف : د الوتنو ساعتونه ـ ٤٦۹۸ ساعته .

ب: په یوی کیلومتری کښی د مسافرو اندازه ـ ۳٥٥۹٦۲۳۹ کیلومتره .

ج : د تجارتی مالونو اندازه ـ ٦۰۲٤۸۹۹ ټنه کیلومتره .

نوټ:ـ ټن کیلو متر یعنی د الوتکی د یادوړلو ظرفیت ـ دیوه ساعت ظرفیت او د هر ډول الوتکی تیزوالی او د الوتنو د ساعتونو مجموعی ظرفیت.

دوهم : د ۱۳٤۱ کال مختلفی احصایی :ـ

الف: الوتنو ساعتونه ـ ۷۱۲۰ ساعته.

ب: په یوی کیلو متری کښی د مسافرو اندازه ـ ۳٥٦٦۹۲۲٥ کیلو متره .

ج :ـ د مالونو د تجارت اندازه ـ ٦۸٤۲۱۱٤ کیلو متره ټنه.

د قندهار لوی ورکشاپ

هغه الوتکی چه په هرو پنځوسو ساعتونو الوتنې کوی باید معاینه شی او وروسته

دمتخصصینو د تصدیق څخه خپلو پلو تنوته تر ۲۹۹ ساعتونو پوری دوام ورکړی او دهرو ۲۵۰ ساعتو په پای کښې دهغه مفصله کتنه وشی چه دهغو مختلفی برزی دمتخصصینو له نظره تیرې شی او هم بې ځنډه نوی نصب شی وروسته له هغو معاینو څخه ۲۵۰ ساعتونه یعنی په هرو ۲۵۰۰ ساعتونو او تنو کښې د الوتکې کښې ټول سامان باید برقی آلات د برق د جریان وسایل او نور ډیر تر بله جدا او په ورکشاپ کښې د عمومی ترمیم (اورهال) لاندې ونیول شی.

دا راز معاینې او ترمیمونه چه الوتکې د احتمالی پیښو څخه بچ کوی او هم د الوتکو د وېډې موده په عملیاتو کښې کومک کوی د دې څخه د مخه به خارج کښې د الوتکو جوړولو په فابریکو کښې په زیات لګښت سره جوړېدې ولی کوم وخت چه په کندهار کښې د آریانا ورکشاپ جوړ شو. د لومړی ځل د پاره ئې د دې موسسې دی سی ۳ ډوله الوتکې خارجی فابریکو ته د جوړولو د پاره د لیږلو نه مستغنی کړی او الوتکی د افغانی تعلیم یافته پرسونل په مرسته د اسی ترمیمېږی چه د هغو الوتکو سره چه په خارجی فابریکو کښې ترمیمېدې هیڅ فرق او توپیر نه لری. د لومړی ځل لپاره د ۱۳٤۱ کال د میزان د میاشتې په ۱۹ نیټه په یوه دې سی ۳ ډوله الوتکه چه د هسا فرو وړلو او وړلو لپاره مستعمله وه د آریانا ورکشاپ کښې وړلو او وړلو لپاره بدله شوه اود ترمیم څخه ور وسته په کار واچول شوه چه د هغې څخه په پوره ډاډ کار اخستل کیږی.

هغه مهم عامل چه د دې موسسې د انکشاف او پرمختګ سره زیاته مرسته او کومک کوی د فنی اشخاصو روزنه او برابرول دی لکه چه د تاسیس د وخت څخه د نقیصې ته پاملرنه شوی ده او کوشش یې کړی دی چه د ننه په موسسه کښې د انجنیرۍ، پیلوټۍ، حساب اداری، او مهماندارۍ، او داسی نورو کورسونو نه یې د مامورینو او افغانی ځوانانو لپاره برابر استفاده شمیر د زیاتو تحصیلاتو لپاره خارج ته و لیږی چه نن و رځ د دی موسسې ټول داخلی دوا یر د افغانی مامورینو په وسیله اداره کیږی او پنځه تنه پیلوټان ۱۲ تنه د پیلو ټانو مرستیالان او د الوتکو د اپریشن په شق کښې ۱٤ تنه افغانی با استعداده ځوانان انجینران کار کوی کله چه تر اوسه د دغو تحصیلاتو لمن نه ده لنډه شوی نو دا دی چه د هغو اشخاصو فهرست کښې چه د زده کړی او د زیاتو معلوماتو د حاصلولو لپاره په بیلو بیلو اداری او نورو څانګو کښې په ۱۳٤۱ کال کښې خارج ته لیږل شوی دی په لاندې ډول بیانوو.

اول ـ د هغه زده کوونکو شمیر چه په ۱۳٤۱ کال کښې خارج ته لیږل شوی دی.

۱ـ د پیلوټۍ په څانګه کښې د زده کړی لپاره	۵ تنه
۲ـ د سټیج په څانګه کښې د زده کړی لپاره	یو تن
۳ـ د محاسبې په څانګه کښې د زده کړی لپاره	۷ تنه
٤ـ د الوتکو د سرویس په څانګه کښې د زده کړی لپاره	یو تن

دوهم: دهغه‌زده کوونکو شمیرچه په تیرو کلونو کښی خارج ته لیږل شوی وا و په ۱۳٤۱ کال بیرته‌وطن ته راغلی دی.

۱ــ دمحاسبی پەڅانگه کښی	٤ تنه
۲ــ دانجنیری پەڅانگه کښی	یو تن
۳ــ دپیلوټی پەڅانگه کښی	٦ تنه
٤ــ دواړیو دتخنیک پەڅانگه کښی	۳ »
٥ــ دسپیچ پەڅانگه کښی	۲ »
٦ــ دتهیی پەڅانگه کښی	یو تن
۷ــ دهوایی ترافیکو اوخرڅلاو پەڅانگه کښی	یو »
۸ــ دالوتکو دسرویس پەڅانگه کښی	یو »
۹ــ دمحاسبی دتابلیشن پەڅانگه کښی	٥ تنه
۱۰ــ پەطباعتی څانگه کښی	یو تن

سربیره پردی په‌کندهار کښی دالوتکو د انجنیری او پیلوټی په څانگه کښی زده کړی لپاره هم کورسونه شته‌دی چه‌دهغی شاگردان دزده کړی‌دد وری دپای‌ته رسولو نه وروسته دبری لیك‌په اخیستلو بریالی کیږی او دزده کړی دد وام لپاره خارج ته‌چمتو کیږی.

«پای»

(بقیه از صفحهٔ ۲۸۰)

فعالیتهای والی هیرمند

و در صورت مثبت بودن تداوی مجانی صورت گرفته است همچنان دیگر امراض مقاربتی هم بعد تثبیت معاینات لابراتواری مجاناً معالجه گردیده است .

لابراتوار:

در لابراتوار لشکرگاه معاینات هماتولوژی سرالوژی باکترلوژی دیگر معاینات تحلیلی و تجزیه کیمیاوی اجرا گردیده است که تعداد معاینه شدگان در سال گذشته بر ۲۳۶۸ نفر بالغ گردیده است.

دستگاه اکسریز :

در دستگاه اکسریز لشکرگاه رادیوگرافی های جهاز تنفسی و دیگر وقایع مختلف کسرها بصورت عاجل عندالضرورت رادیوسکوپی گردیده و درسال گذشته به تعداد ۱۲۳۷ـ نفر رادیوگرافی شده است .

کلینیک دندان :

تعداد مراجعین و تداوی شدگان این شعبه درظرف سال ۵۲۰ـ نفر بوده است .

شفاخانهٔ گرشک :

درشفاخانهٔ مذکور شعبهٔ لابراتوار و دندان نیز موجود است تعداد مراجعین و تداوی شدگان آن طی یکسال ۱۷۹۹٤ نفر بوده است ، همچنان معاینات لابراتواری سالانه شفاخانهٔ گرشک به ۲۰۹۰ نفر رسیده است .

شفاخانهٔ نادعلی ومارجه:

۵۰۹۵ نفر مبتلایان امراض مختلف توسط این شفاخانه و ۵٤۰٤ مریض ذریعهٔ شفاخانهٔ مارجه و ۲۳۶۹ مریض درشفاخانهٔ درویشان تداوی و معالجه شده اند .

مراکز صحی شمالان :

درساحهٔ مذکور یکنفر مفتش صحی اجرای وظیفه میدارد که در حصهٔ تبلیغات وحفظ الصحهٔ محیطی وحفر کامپوست و ترویج بیت الخلا وارسی ومراقبت می دارد مجموعاً تعداد مراجعه کنندگان جهة اجرای کمك های اولیه به ۳۳۱۳ نفر بالغ میشود که بصورت عمومی تعداد مراجعینیکه درطول سال بتمام مراکز صحی هیلمند مراجعه کرده اند بر ۳۲۰۰۱۱ نفر میرسد .

کورس نرسنگ :

ازجملهٔ دیگر پیشرفتهای صحی همانا دایر گردیدن کورس نرسنگ وقابلگی است که فعلا در حدود سی و پنج متعلم ومتعلمه شامل این کورس می باشد .

دایر گردیدن کورس اکابر :

پروگرام تربیوی نرس ایدز (معاون پرستار) نیزآغاز وچند نفر مسعود و بقسم

کورس اکابر تحت تربیه گرفته شده و باوقات معینه تدریس میشوند .

همکاری تیم مدیکو :

هیأت مدیکو نیز ازمدتیست درشفاخانهٔ لشکرگاه مطابق مفاهمه وموافقهٔ وزارت صحیهٔ بصورت مشترك با دکتوران افغانی پروگرام تعلیمی وتربیتی پیش میبرند .

فعالیتهای تعلیمی :

مدیریت عمومی تعلیم وتربیه که در رأس مدیریت تدریس لیسه لشکرگاه مدیریت لیلیه لیسهٔ مذکور قرار داد فعالیت های تدریسی مکاتب ومدارس .

ابتدائی نسوان لشکرگاه ، مکتب ابتدائی تربیت باهمی کمپ مارجه، مکتب ابتدایی بلاك ون بی مارجه، مکتب ابتدایی بلاك ۳- بی مارجه، مکتب ابتدایی چاه انجیر ومکتب ابتدایی قلعهٔ بست، وسیزده باب مکاتب دهاتی لیشکری بازار کاریز، بشران بلاك ۹- بی و ۵ - سی مارجه ، دهنهٔ ٦٦ ، مارجه غربی، اناثیهٔ چاه انجیر، چاه میرزا، گروپ شش ، ناقل آباد، خسرو ابا دو منگل زی رانیز اداره کرده است که امور مربوط تعلیمی این مکاتب در جریان سال بصورت اطمینان بخش پیشرفته است .

توسعهٔ فعالیتهای تربیوی درساحت مربوط هیرمند و تعدیل پروگرامهای تربیوی لیسهٔ لشکرگاه به اساس ضرورت وادی هیرمند و تاسیس کورسهای اکابر برای کارکنان ساکنان و ناقلین وادی که در حصهٔ توسعهٔ فعالیتهای اجتماعی و تربیوی دایر کردن جرگه های تربیوی معلمین وورکشاپ های آن در ینجا قابل ذکر است، درسال تعلیمی گذشته دو ورکشاپ تربیوی باساس پلانهای تربیوی مدیریت عمومی تعلیمی و تربیه و بکمك وزارت معارف درلیسهٔ لشکر گاه دایر شد. ورکشاپ اول درباره تجارب ومشاهدات هیأت تربیوی وادی هیرمند در مکاتب بمعیت فلپاین وورکشاپ دومی دربارهٔ ساختن سامان ولوازم درسی بود. منظور ورکشاپ اولی تطبیق بعضی ازاصول مفید تربیوی مکاتب جمعیت فلپائن در وادی هیرمند بوده وهدف ورکشاپ دومی که توسط مدیریت عمومی سمعی و بصری وزارت معارف دایر شده است برای کمك نمودن معلمین مربوط مدیریت عمومی تعلیم و تربیه معارف گرشك بود درساختن لوحه های اعلانات، تخته های سیاه ، تباشیر ، تخته پاك، فلینل بورد و گرافها، لوحه های نمایش و نمایش کار های متعلمین در مکتب. هم چنان دایر شدن کورسها اکابر بپشتو فارسی وانگلیسی جهت بلند بردن سواد کارکنان شمپ به تعداد داخله ۱۵۰ نفر در ینجا قابل تذکر دیده میشود . یکی ازاقدامات مفید دیگر تاسیس وتکمیل صنوف لیسهٔ لشکر گاه است که در سال ۱۳۳۹ شروع گردیده ودر سال تعلیمی ۴۱-۴۲ باتاسیس یك شعبهٔ دار المعلمین ازصنف هفتم الی دوازدهم تمام صنوف آن مکمل گردید .

فعالیت های شعبهٔ تعمیرات:

۱ـ ازجملهٔ پنج عمارت عصری جاده لیسه لشکرگاه که درسا ۱۳۴۱ شروع شده بود سه‌تعمیر آن تاابتداءسال۱۳۴۲ تکمیل ودوعمارت دیگر آن ۶۰ فیصد تکمیل گردیده است .

۲ـ از جمله شش عمارت عصری‌شرقی شفاخانه جدید لشکرگاه که‌در سال۱۳۴۱ شروع شده بود تا کنون دو عمارت آ تکمیل و چهار عمارت دیگر آن تحت کار است .

۳ـ امور عمرانی یك عمارت عصری شمالی مسجد جامع لشکرگاه که در سال ۱۳۴۲ شروع شده بود هنوز هم تحت تعمیر است .

۴ـ تعمیر فابریکه رخام که‌دراخیر سال ۱۳۴۰ شروع شده بود در سال ۱۳۴۱ قابل استفاده گردیده وماشین های آن نصب و بفعالیت آغاز نموده است .

۵ـ تعمیر شاپ میخانیکی لشکرگاه درسال ۱۳۴۱ شروع وتاکنون هشتادفیصد کار شده است .

۶ـ تحویل خانهٔ آی سی ای که‌پوشش آن ازسوله است در سال ۱۳۴۱ شروع و تکمیل شده است .

۷ـ تعمیر عصری مکتب ابتدایی لشکرگاه که‌در اخیرسال ۱۳۴۱ شروع شده‌بود تا کنون ۵۰ فیصد کار آن تمام شده است .

۸ـ تعمیر دفتر میتورولوژی که درسال ۱۳۴۱ شروع شده بود اکنون قابل استفاده شده است .

۹ـ دو بلاك ساختمان‌فامیل که‌هربلاك شامل ده حویلی‌ـارد درسال۱۳۴۱ شروع واکنون مورد استفاده ورهایش ماموران‌حکومتی‌اعلی قراردارد .

۱۰ـ کار تعمیر شفاخانه جدید لشکرگاه در سالهای گذشته شروع شده بود در ابتداء سال ۱۳۴۲ تکمیل وقابل استفاده شده است .

۱۱ـ منزل‌فوقانی عمارت عصری جنوب کلپ لشکرگاه درسال ۱۳۴۱ شروع و قابل رهایش است .

۱۲ ـ کار عمرانی سه عمارت عصری شمالی عمارت دفتر بانك درسال۱۳۴۱ تکمیل شده است .

۱۳ـ کار کانکریت ریزی و پوشش قسمت شمالی لیسه عصری لشکرگاه درسال ۱۳۴۲ تکمیل وکنون تحت پلاستر کار یست .

۱۴ـ کار پوشش قسمت مرکزی منزل سوم تعمیر دفاتر ریاست عمومی در سال ۱۳۴۲ تکمیل واکنون تا اندازهٔ مورد استفاده است .

۱۵ـ تعمیر عصری طویله های حیوانات واقع بولان که‌پوشش آن از سوله است توسط دستگاه افغانی ساخته شده است .

متباقی کارهای خشت کاری وکانکریت ریزی آن توسط تعمیرات فعلاً تحت کار است .

۱۶- تعمیر عصری مکتب ابتدایی مارجه در اخیر سال ۱۳۴۱ شروع وهنوز هم زیر کار است .

۱۷- مکتب دهاتی قلعه بست که در اخیرسال ۱۳۴۱ شروع شده بود تااندازهٔ تکمیل ومورد استفاده است .

۱۸ تعمیر عصری شفاخانهٔ نادعلی :درسال ۱۳۴۱ پلاستر کاری آن تکمیل گردید ودرسال ۱۳۴۲ لین برق و آب آن تمدید یافته وفعلاً دروازه و کلکین های آن تحت کار میباشد .

۱۹- ساختمانهای رهایش کمپ عملهٔ تعمیرات و بعضی تحویلخانهها در اخیر سال ۱۳۴۱ شروع وتااندازهٔ تکمیل شده است.

۲۰-کار تعمیر فابریکه حلاجی تاحصهٔ زیادی پیش رفته وبرای نصب ماشین آلات جن و پرس آماده میباشد.

۲۱- شق حجاری تعمیرات لشکرگاه

درحاشیه های بعیدهٔ جنوب درویشان گرمسیر معادن رخام اربو وگله چاه و رباط وغیره واقع است که ازحیث نوع وحجم سنگ رخام خود تااکنون درمملکت بی نظیر تلقی شده است

قبلاً ریاست عمومی وادی هیرمند بمنظور استفاده ازین منابع طبیعی یك تعداد ماشین آلات حمل ونقل را برای آوردن سنگ این معادن تعیین نموده واساس فابریکهٔ حجاری را درلشکرگاه بنانهاد، با تورید یکتعداد ماشین های برش و پالش ازایتالیا ونصب آن دراین فابریکه وهم تقویهٔ صنایع دستی آن تا اندازهٔ توانسته است توجه هموطنان عزیز را دراین مورد معطوف سازد. (ختم)

(د ۲۷۲ مخ پاتی)

د کابل ښاروالۍ فعالیتونه

په هرو پنځلسو ورځو کښې (۱٦٥٨) قطعي توزیع کیږی، ددې د پاره چه د نرخو په ټاکلو کښې د لغزش او سهوې مخه و نیو له شي ځینې ولایتو ته مو لیکو نه لیږلی دی چه د همکارۍ له مخې د هغو موادو نرخنامې څخه مونږ ته معلومات را کړی چه کابل ته رالیږل کیږی د نرخ ټاکلو په برخه کښې یو بل اقدام هم د نرخو د کمیسیون له خوا وشو چه د ارتزاقي شیانو پخپله په مارکیټو کښې د عمده پلور ونکی د پلور او نرخ جلا او د دکاندارانو نرخ جلا ټاکل شو یدی او عمده پلورونکی چه پخپل سر به یې نرخ جګولو ته د څخه کولهاو د کاندارانې دی ته اړ کول چه د دوی په خوښه پیرودلو ته مخه و کړی منعه کړی شول.

د خلکو د شکایتو لرې کولو او د مشکلاتو له منځه وړلو د پاره یې د په کرایه ناستو کسانو او د خونو، سرایو، اپارتمانو او مسافرت خانو د مکلفیتو د کرائی، کورو لایحه دغه وازد پنډیانو (حمالان) چه پخپله په ښار کښې د ننه پنډې وړ ی داجرت تثبیتولو لا یحه او د ارتزاقي شیانو د عمومې د یپوګانو او د ښار د پیلو پیلو ځایو د نرخو لایحه ترتیب او د زیات غور او تحقیق له امله د ښاروالۍ انجمن ته وړاندې شوه چه له تصویب نه وروسته به نشر او تطبیق کړی شي.

د کرائې ځایدادو د حقیقي کرائې د تثبیت د موضوع په باب چه له یوه مرغه ځینو مالکانو او په کرایه ناستو کسانو حقیقت پټ کړ یدی د مالیې له وزارت سره په مفاهمه کښې داخل شوی یو چه که وکولای شو چه د ښاروالۍ محصولات او د دولت مالیات په صحي او حقیقي توګه تحصیل کړای شو د صنفي وکیلانو معزولول او نصبول او د وزارت خانو د پوښتنو او استعلامو په مقابل کښې د قیمتو (بیو) څرګندول له عامو خدمتو څخه شو یدی او هم د صنفي وکیلانو د پاره مخصوصې فورمې چاپ شو یدی چه له خانه پرې نه وروسته په دفتر کښې قید شی د رسمي او ملي دایرو او موسسو ټولو مستخدمینو او هغو مستخدمینو د پاره چه په سفارت خانو او د کابل او سیدونکو خارجیانو سره کار کوی د پولیسي موافقې د اصولي مرا تبو له طی کولو او د ډاکتر له معاینې څخه وروسته د جواز پاڼې د خدمات عامه (د عامو خدمتو) له لیاری څخه ورکولی کیږی، دغه راز هغه د عواوی او مخالفتو نه چه د ځایدادو د خاوندانو او په کښې په کرایه ناستو کسانو ترمنځ پیدا کیږی له همدغه مدیریت څخه ئې تحقیقات اجراآت او حل او فصل کیږی.

د نرخنامې رپوټ او احصاییې د لاس ته راوستلو له امله د ښار له صنفي وکیلانو سره مو تماس کړی او پدی هڅه کښې یو چه د ښار اضافي په تیره د خوراکي شیانو لست برابر کړو.

د نرخو د کنترول آمریت: ۱ـ د ټولو ناحیو مدیریتو ته لارښوونه شوې ده چه د نرخو په کنترول او څارنه باندې بوخت شي او یو میاشتنی رپوټ ورکړی ۲: له هغې نیټې څخه تر او سه پورې لس دکانونه تر ټاکلې مودې پورې مسدود شوی او دوه لکه افغانۍ نقدي جریمه اخیستل شوی ده.

۳ : له دې امله چه د غوښو او تازه میوو د نرخ جګولو اصلي عاملین جلابان او استفاده کوونکي وو چه بې له کومې اجازه نامې یا جواز ئې فعالیت کاوه لومړی نخاس وکنټرول شو او څرګنده شوه چه جلابانو په دوو درېو ګروپو فعالیت کړی دی، یو له دې ډله والا بریو دی چه خپلې رمې نخاس ته بوزي د لارې په منځ کښې به ئې په ارزانه بیه او په تهدید سره پېرودنه ورڅخه کول او بیا به ئې په دوهم ګروپ پسونه پلورل او دریم ګروپ به هم یوه برخه نیمګړی رمې د پلورلو له امله نخاس ته بیوې او نور به ئې د ننګلو، د جلال آباد د کاڼال او نورو فابریکو د ضرورت په نامه د کابل له ښار څخه ایستي او تردې چه د قاچاق په توګه به ئې د هیواد څخه د باندې بیولې نو ځکه په دغه باره کښې واکمنو مقاماتو ته عرض وشو او د مربوطو مقاماتو په نامه کلک فرمانونه صادر شول چه د دغسې جلابانو دې په کلکه مخنیوی وشي او د څو جلابانو لست د کابل ولایت ته هم ولیږل شو او تر دې چه په دې وختو کښې یوه ډله جلابان د پولیسو په مرسته ونیول شول او د کابل ولایت ته وسپارل شول چه شرعي التزام ورکړي چه بیا جلابي ونه کړي او نه به ناجایزه استفاده کوي چه له ښه مرغه پدغو ټولو اقداماتو سره د غوښې نرخ یو پاو له ۱۲ ـ ۱۳ افغانیو څخه اوس شپږ نیمو افغانیو ته راولویدلی دی، دغه راز د غوایې غوښه هم ښه ارزانه شوې ده.

ترکاري او تازه میوې چه له ولایتو څخه مارکیټ ته راوړل کیږي مونږ ورته متوجه شوو چه دلته هم ځینې جلابان کار کوي میوه او ترکاري په عمده توګه له وارد وونکو څخه اخلي او بیا ئې پخپل سر په زیاته ګټه پر دکاندارانو باندې پلوري نو ځکه دغه جلابان مجبور شول چه د خپلې ذمې څو کلنۍ جواز پاڼه واخلي او له بلې خوا دې د نرخو د کمیسیون په ټاکلي نرخ چه د عمده پلورونکو د پاره ئې ټاکلی دی برابر وچلیږي چه د دغو اجراآتو په اثر د میوې او ترکارۍ د نرخو په کنټرول او موازنه کښې هم بریالیتوب حاصل شو او هم د میوې او ترکارۍ په مارکیټ کښې چه پخوا نرخنامه نه وه د مراجعینو د استفادې د پاره نرخنامې وځړول شوې.

٤ : ځینې صنفي وکیلانو چه د نرخو په موازنه کښې ئې همکاري نه کوله د نرخو د کمیسیون په نظریه برطرف شول .

ځینې قصابان چه د پسو د زیاتوالي په وخت کښې به ئې د ښار په بیلو بیلو ځایو کښې د قصابۍ دکانونه پرانستل او په یخنۍ او د پسو د کموالي په وخت کښې به ئې قصابي نه کوله د ناحیو مدیریتو ته لارښوونه وشوه چه داسې تعهد ورځنې واخلي چه کال د دوولس میاشتې په تېره د یخنۍ په وخت کښې به قصابي کوي او که ئې د یخنۍ په وخت کښې قصابي ونه کړه نو جرم به شي .

(د ۲۸۸ مخ پاتې)

د کلیو پراختیا فعالیتونه

د زراعتي نارغيو پهضد دېو ډرو شيندل — ۱۳۴۷۰ اصلې — ۱۳۳۲۵۱۴۵ — اصلې

د کيمياوي سرې تجربه — ۱۵۶ — قطعې.

د کرهڼې د ښو آلاتو ښودنه — ۳۰۶ — ښودنې.

د ښو ونځيو په باغچو کښې فعاليت — ۴۰ قطعې

قوريې — ۱۴۱ قطعې

د څاروېو دارو — ۲۰۱۷۶ — راسونه

څاروېو ته ستنې وهل — ۸۱۲۰ — راسونه

د مرغانو پيچکاري — ۴۹۳۰ — قطعې

د څاروېو خنثي کول — ۴۸۷۶ راسونه

د هغه قلمونو شمير چه شودل شوي دي — ۸۳ کړی ی قلمونه

کمپوست پت — ۲۳۷ — کمپوست پته

زراعتي کنفرانسونه — ۱۹۳ کنفرانسونه.

او همداراز په شپږو قوقو محکو کښې په نوي سيستم کرهڼه شوي ده.

کليو الي وا ړه صنايع : په دو ستايي سيمو کښې چه د کال د شپږو مياشتو په موده کښې کارونه کم لري په داسې حال کښې چه د ښځو طبقه د ټول کال په موده کښې تقريباً بې کاره وي نو له دې وجه نه صنايع دخلکو د بيکاره ساعتونو د بدلولو په واسطه د کليوالي صنايعو د پراختيا د سرمايي له لياري اولاسي چارې د ټولنې د پراختيا د پروگرامونو په چوکاټ کښې لوړ اهميت لري . کوم کوشش او زيار چه په دې لياره کښې شوي په مختصر ډول لاندې ذکر کيږي .

الف :- تربيوي تمثيلي ، اودنچارې توليدي ورکشاپ : دالو مړنۍ پروژه ده چه د وړو صنايعو د پراختيا له پاره د ۱۳۳۷ کال په لومړي وخت کښې دشيوکيو د پروژې قلمه وزير کښې دروزنې په غرض د توليد له لياري په کار وا چول شوه چه تراوسه يي د وه دورې فارغ التحصيلان ټولنې ته تقديم کړي دي . دا ورکشاپ اوس هم د ر ونې په مرکز کښې موجود او د وام لري .

ب :- د مېوو کو دحل کولو دستگاه : په افغانستان کښې ميوه لرونکي بې په زيات شمير موجودي دي .

د فاسفيت لرونکي سرې تطبيق جنسيت بنه کوي او توليدات زيا توي مخصوصاً د فاسفيت لرونکي سرې تطبيق مثبت نتايج ورکړي دي اود هغو څخه په کمه اندازه پر له پسې وارد يږي اوغو ښتنه يي هم ورځ په ورځ زياتيد ونکي وه په داسې حال کښې چه د دې سرې د لاس ته راوستلو مهمه ماده خام هم و کې دي چه خپله په کليو کښې تهيه

کیږی. په دی اساس د دی سری څخه استفاده ډیره اقتصادی او ګټوره ده. کله چه هغو کی سختوی د هغی میده کول او جذبول زیات وخت نیسی نو له دی و چه څخه د هغو ماشینو څخه کار اخیستل کیږی چه په هغو کښی هغو کی د فشار او حرارت لاندی نیول کیږی او د هغو یوه برخه په فوسفور بدلیږی د فاسفیت لرونکی سری د لاس ته راوستو له پاره و رڅخه کار اخیستل کیږی.

د هډوکو د تحلیل یوه پایه ماشین د شیو کیو په پروژه کښی دریدلی دی ترڅو چه د دی ډول سری د جوړولو لاروښیی. وروسته له هغی چه دا د هډوکو د تحلیل ماشین د څو مودی لپاره په کار میا بانه ډول کار وکړی نو به نورو بر خو کښی به هم د هغو د رواجولو لپاره اقدام و شی.

د هډوکو د سری د صنعت انکشاف او پراختیا د کلی په سویه په اعتبار وی د دی څخه چه اول به د خام بنیز موادو څخه استفاده کیږی دوهم به د هغی فاسفیت لرونکی سری بدلوی چه د خارج څخه راوړل شوی دی د محلی تولید په وسیله په ارزان نرخ او دریم د کارو کوونکو پیدا کول دی.

چه یو تن د کلیو د پراختیا د ریاست او د کار گرو د بین المللی ساز مان په لګښت هندته استول شوی او هلته یی د دی ماشین کارزده کړی او وروسته له دری میاشتو دوری د پوره کولو څخه راغلی او دا دستګاه یی په کار اچولی ده.

ج :ــ په چهار یکارو کښی د څرمنو جوړولو تولیدی، تربیتی او تمثیلی دستګاه :ــ

د څرمن جوړو نکو دروزنی اود وی ته د عصری ډول اولارو د ښو دلو په غرض د څرمنو جوړولو یوه دستګاه په چاریکارو کښی ضروری ګڼل شوی ده چه په هغه ځای کښی د لومړی ځل لپاره د اصلاح شوی میتود سره سم سل تنه څرمن جوړو نکی د خام پوستکو د تمامولو او د کر م د څر منو لپا ره وروزو ل شی نو هلته د څر منو د صنعت پرا ختیا تعقیب کړی شی.

د څر منو جو ړ و لو فا بر یکه د خلکو ا و ا یشیا فو ند شین د مو سسی په ګډ و کمکو نو تکمیل شو ی ا و د ضر و ر ت وړ و ا ړ ه ما شینو نه وا ړه ماشینو نه او یو تن متخصص د کار ګرو د بین المللی سازمان له خوا د مرستی په ډول قبول او رالیږل شوی دی. او همدا راز یو تن د څرمنو جوړولو په ځانګه کښی د نوموړی سا ز مان په لګښت د کلیو د پراختیا د ریاست له خوا هندته استول شوی وو او په دی وروستیو وختو کښی راغلی او د څرمنو جوړولو په دستګاه کښی په کار بوخت دی.

لکه چه د مخه موو ویل د نوموړی پروژی هدف دا دی چه سمدستی د سلو تنو په شمیر څرمنی جوړونکی چه له نیکه مرغه د چاریکار د ښار په یوه برخه کښی مشیت دی او په ډیر ساده او پخوانی ډول باندی کار کوی د څرمنو د لومړنی ترتیب او عمل لپاره تر روزنی لاندی دی او د څرمنو د جوړونی د نوروښو طریقو طرز ورته زده کیږی. چه په دی ترتیب په زیاته اندازه اعلی څرمن جوړه کړی او د هیواد د اخلی بازارو نو ته یی د خرڅلاو لپاره وړاندی کړی.

همداراز تجویزنیول شوی چه دځرمنو جوړولو دمربوطو چارو داصلاح اوپراختیا لپاره په راتلو نکی وخت کښې دهیواد دبیلو بیلو برخو څخه یوزیات شمیر ځرمنې جوړونکی را غونډشی اوپه نوموړی مرکز کښې ترروزنې لاندی ونیول شی نوپه دی ترتیب پهسربیره پردی چهچاریکارو دځرمنوجوړولو پروژه په د چا ریکارو دخلکو داقتصادی اوتخنیکی سویې دلوړولو لپاره ډیراهمیت پیداکړی دهغې مفاد چه دیوه تطبیقاتی، تولید اوتربیوی پروژې په حیث وظیفه اجرا کوی. یوعمومی شکل پیدا کړی او دهیواد ډېرلوکاریگرو او دباغوانانوته گټوری نوی طریقی هم ورزده کول کیږی.

مواصلات :

د سرکونو جوړول	۸٦ کلومتره
د سرکسو ترمیم	۵۹ » »
دپلونو ترمیمول	۳ پلونه
دپلونوودانول	۳۳
دوړو پلونوودانول	۸ ـ پلچکونه
دوړو پلونو ترمیم	ـ ۵ »

اجتماعی بهبود :

دکلیو دپراختیا ریاست تردی وخته پوری دنارینه ؤ حال ته زیات پام کړیدی بایدچه داساسی تحول سره سره دنارینه ؤ په څنګ کښې ښځې هم پهدی پروگرامونو کښې برخه واخلی نوددی ضـرورت پهاساس لازمهدهچهدښـځو دطبقی ژوندا نـه او اجتماعی تحول تههم فکروکړی شی.

دیوی میرمنی او یایوی پیغلی روزنه په حقیقت کښې دیوی کورنۍ او یاټولنی روزل دی. د ټولنی پهچارو کښېدروزل شوو ښځو گډون کول دخپلی کورنۍدژوندانه پـه شمول او بهبود کښې فعاله برخه اخلی. دپورتنیو ټکو په نظر کښې نیولو سرهدښځو دنضمیدښه،کیدو پومرکز دهنود دوفرعی مرکزونو سرهدشپوکیو په تجربوی او تربیوی پروژهکښې د(۱۳۳۸) کال پهسیرکښې پرانستلشو داموسسه دمیرمنو داجتماعیژوند پهگټورتحول کښېیومهم عامل گڼل شوی. اصلی هدف یېدادی چهټولنیته داسی میندی اومیرمنی تقدیم کړی چه دخپل کور، اولاد اوښاریانو لپاره گټوری ثابتیشی اوپهدیځای کښې میرمنو دلیك لوست، ابتدایی اولو مړنی حساب، خیاطی، گلدوزی دکور داقتصاد بوجه دماشوم روزل اومراقبت. صحیځلی اوعمومی نظافتزده کاؤ پهدغو کورسونوکښې (۷۵) تنو برخه اخیستی ده.

اواوسددغو پروگرامونو پهتطبیق کښې نوی نظر شویدی اوپه ښو و نځیو کـښې د ښځو د بهبود دپروگرامونو دتطبیق لهپاره اودښې لنډی لیاری دپیدا کولو لپاره پلټنه کولی شویدیاساس کښیدهرخهتهلوموړی دښځو ښوونکو لپاره کورس دا یر

شویدي چه وروسته هغوی وکړی شي چه دا ډول پروګرامونه د ښځو په ښوونځیو کښي او هم د کلیو د میرمنو ګروپونو ته تدریس کړی شي .

وړوکتونونه :

د وړوکتونونو فعالیتونه دوه طرفه ګټه لري. یو دا چه ماشومان د ژوندانه د نوی طرز سره آشنا کوی او د بله پلوه یې میندې بیکاره او فارغه وی او دوی ته دا موقع پیدا کیږی چه د دی وخت څخه استفاده وکړی او کارونه ورو زی. او یا په نورو ګټورو فعالیتونو کارونه مصروف کړی. د دی مفکورې په اساس په دې موده کښي یو وړوکتون جوړ شوی او په کار اچول شوی دی چه د ټولو شمیر پنځوته رسیدلی دی او د شاملیتو شمیر (٥١٤) تنو ته رسیږی :

ساختمانی فعالیتونه :

په دی دوره کښي ساختمانی فعالیتونه دی ته متوجه دی چه د دغه ریاست د ضرورت وړ د ګلزار د روزنې مرکز او د پروژو د مرکزونو یو شمیر ساختمانی و دانی جوړه کړی. د ګلزار د ملی روزنې د مرکز د ځینو فنی برخونه په غیر نور تکمیل شوی دی او د پیچ درې او د ځاځی میدان د پروژو ودانی هم په تکمیلیدو دی. او همدارازد صحی ودانیو د جوړولو په باب هدایات او مشورې ورکړ شوې دی. او همدارازد پلونو او پلچکو د جوړولو او ترمیم او د فرعی سړکو نو د جوړولو لپاره اقدام شوی دی . او په دی برخه کښي خلکو په خپل اصلی نقش کښي د برخې اخیستلو په لاره کښي ډیر ښه رول لو بولی دې .

د کلیو د پراختیا د سازمانونو رشد او تاسیس !

واضحه خبره ده چه د خلکو ټیټو برک او انفرادی هلې ځلې او اقدامات کومه زړه غوښتونکی او مطلو به نتیجه نه ورکوی او په دی ترتیب خلک نه شی کولی چه په آسانی سره خپل بی شمیره حیاتی ، اجتماعی ، اقتصادی او کلتوری مشکلات حل کړ ی شی او خپلی آرزو ګانی ترسره کړی. نو په دی وجه د کیلیوالو د سویې په اندازه د اجتماعی سازمانونو او د محلی منظمو تشکیلاتو رویکارول د دی مقصد لپاره چه د خلکو له حقیقی نمایندګانو سره مشوره او فداکاری وشی او د دې پروګرام د مختلفو برخو نو د تطبیق په برخه کښی فعالیتونه ورکړې شی ځکه چه دا پروګرامونه د ټولنې د پراختیا په لیاره کښي د زړه او روح حیثیت لري. او باید خلک خپله د پروګرامونو په طرحه کولو او تطبیقولو کښي مهم رول ولو بوی .

او په تدریجی ډول ترعملی ابتکار په لاس کښي و نیسی . او په پای کښي د خپلې منطقی او سیمی د پراختیا مسئولیت په خپله غاړه واخلی .

باید وواېو چه د کلیو د شوراګانو منځ ته راوړل چه د آزادو رایو اخستلو په ډول کیږی او صورت نیسی د دیموکراسی یو ژوندی مثال دی . کلیوال د دغو شوراګانو

دغریتوب لپاره په‌آزاد ډول کاندیدیږی او په داسی آزاده فضا کښې د خپلی را ی څخه استفاده کوی چه‌هیڅ یوفشار پکښې نه‌لیدل کیږی .

پدې صورت کښې چه‌کلیو اوسیدونکی چه‌اکثریت مطلق سره دملت یوه لویه برخه تشکیلوی دیموکراسی روزنه مومی چه‌ښیږه دیوی‌خوانه در ایو په‌اخستلو کښې ښه اوډیر اوی چانس واخلی اود بلې خوانه په‌په کلیو کښې د افغانستا ن محوا نه دیموکراسی دخلکو او حکومت ترمنځ دخلکو په و سیله یوه کړی او و حدت فکر او نظر به حاصل شی . ددې غرض لپاره د کلیو دپراختیا ر یاست د پنځه کلنو پلانونو دپیش‌بینی په‌اساس په‌خپلو ټولو انکشافی پروژو کښې د کلیو د جرګې یانې کلیو دپراختیا مجلس په‌نامه یو ه ټو لنه جوړه کړی چه‌په‌هغې کښې داولنی د پیلو بیلو طبقو څخه خلك اوحقیقی نمایندګان موجودوی اود دې دوری په مو ده کښې دمربوطو پروژو په‌بیلو بیلو برخو کښې د(٤٤) په‌شمیر د کلیو جرګې جوړ ی او په کار اچول شوی‌دی .

دځوانانو کلوب : په هر مملکت کښې ځوا نه طبقه دانسانی ذ خایر و لو یه منبع اومرکز تشکیلوی نودې وجه نه‌دپروګرام دشر وع په لپا ره کښې او د کلیو ځوانانوفعالیتونه چه‌ممکن ده دکلیو دپراختیا په لپاره کښې مادی اومعنوی برابره برخه‌واخلی لومړی قدمونه ا خستل شوی دی .

داراز کلبونو نه د(٤-د) چه‌مخفف ئې (دل- د ماغ - لاس اودوستی په طلب سره یاده شو ی اودانوم وربانده اینبو دل شوی‌دی. اوتر اوسه‌دځوانانو(٧) کلبونه‌جوړه شوی‌دی داکلبونه په‌حقیقت‌کښې د کلیو دپراختیا دشوراګانو پوری مربوطه دی اوددوی داجرائیه قوې‌په‌نوم یا دیږی .

په پروګرام کښې دخلکو بر خې اخیستل !

په پرو ګرامو نو کښې دخلکو عملی برخه اخیستل اوفعالیتونه مهم‌عامل‌دی‌په‌دې اساس هرراز فعالیتونه دخلکو په‌ګډون انجام شوی‌دی. اودا فعا لیتونه د متقا بله مرستو دپروګرام دلاندې دڅاکلو اساساتو په‌اساس‌صورت نیسی اوعام‌المنفعه پروژې د خلکو اوحکومت په‌ګډو همکاریو اومرستو جوړې شویدی. اوځینو د نقدو پیسو همکاری کړیدی.اوځینو خلکو په‌خپله خوښه درياست سره دکورنو مرستی کړیدې چه کرایه هم نه‌اخلی .

په آخر کښې باید زیاته کړی شی چه د دې‌پر وګرامو نو پر مختګ او موفقیت دخلکودفکرې سویې په‌پراختیا اودعلمی معلوماتو دسطحې په‌لوړولو اوهمدارازخپله د خلکو په‌عملی مهارتونو اودهغوې دذهنیت په‌لوړولو پوری اړه‌لری. دمثال په ډو ل داچه خلك ترکومه حده پورې راته حاضر دی چه‌داصلاحی برنامو او پرو ګر ا مو نو د تطبیقولو اوهرراز تغیراتو لپاره آماده دې اوخپل‌چمتووالی وښیی اوترکومه‌حده

دمختلفو طبقو ترمنځ داعتماد اودوستی روحیه قوی اوهمداراز دخلکو او د د ولت د کار کوونکو ترمنځ د یوې خوا اوبلې خوانه یووالی اووحدت قوی شوی د ی دا او ددې نور مثالونه هغه مهم ټکی دی چه دیوه پروګرام پهځرنګوالی رڼایی اچوې اود هغه موفقیت تعیینوي .

ښکاره خبره ده چهذهنی اواجتماعی تحول یو پیچلی اوسخت کاردی او په تدریجی ډول پای ته رسیږي

خارجی متخصصان:

١ دملګرو ملتو له خوا دډولنی د پراختیا یوتن عالی مشاور چه داچوکی اوس خالی ده .

٢ دملګرو ملتو لهخوا دپراختیا دټولنی یوتن متخصص چه داچوکی خالی ده .

٣ دملګرو ملتو دموسسې لهخوا دمتخصص مرستیال یوتن .

٤ » » » » دروزنی دمرکز تربیوی مشاور یوتن .

٥ » » » » دتعمیراتو متخصص یو تن .

٦ » » » » دښځو دوضعی دښه کیدو لپاره متخصص یوتن .

٧ » » » » دتعمیراتو دمتخصص مرستیال یـو تن چـه ژر بـه راورسیږی .

٨ » » » » دنړیوالی صحی موسسو صحی عالی مشاور یو تن .

٩ » » » » روغتیا پال (سنتیرین) یو تن .

١٠ » » » » » » » » چه اوس داچوکی خالی ده

١١ » » » » نرس (ښځه) یوه ننه چهددی چوکی نفر بدل شوی دی اوعوض یی تراوسه نهدی راغلی .

١٢ دملګرو ملتو دموسسی لهخوا دکرهنی اوخوراکې دموسسې دکرهنی دپراختیا متخصص یوتن .

١٣ » » » » دکار اوکارګرو دموسسی دصنایعو اوکوپراتیف متخصص یو تن

١٤ » » » » دځرمنو جوړولو متخصص یوتن . (پای)

(بقیه از صفحهٔ ۳۲۰)
لین مطلوب انتخاب و بعداً قرار داد ساختمان و قیرریزی سوك موصوف با تخنو اکسپورت عقد نشود.

درقرار داد سردی متذکره بیك تعداد متخصصان شوروی ضرورت محسوس است که درآیندهٔ خیلی قریب وارد افغانستان میگردند .

بند وانهار

در وزارت فواید عامه دوپروژهٔ آبیاری موجود است که بطور مختصر در بارهٔ هردوی آن توضیحات داده میشود .

سیستم آبیاری وادی ننگرهار (کانال ننگرهار) :

کار سروی پروژهٔ وادی ننگرهار در قوس ۱۳۳٦ ختم گردید - بروی نتایج سروی مفصل پروژهٔ مقدماتی آن طرح و بعداز ترتیب پروژهٔ ساختمانی ، امور ساختمانی آن دراسد ۱۳۳۹ آغاز گردید باعملی شدن این پروژه از یکطرف از آب دریا برای برای آبیاری زمین و از جانب دیگر جهت تولید برق استفاده میشود و مشتمل برتاسیسات ذیل میباشد .

۱- ساختمان بندسنگی روی دریای کابل دارارتفاع ۲۲متر .

۲- ساختمان تونل آبرو درکنار چپ دریای کابل بقطر ۱۳ضرب ۱۳ متر و بطول ۲۰۸ متر.

۳- ساختمان اصل کانال بطول ۷۰ کیلومتر و قابلیت جریان آب درسر کانال (۵۰) مترمکعب درثانیه .

٤- ساختمان دوعدد تونل بالای اصل کانال تونل اول بطول ۱٤۰۰متر و تونل دوم بطول ۷٤٤٤ متر .

۵ -ساختمان ۱۸ دانه بروق بالای اصل کانال که شیله ها و در پاچه هارا دراراضی کوهسار قطع می نماید .

٦ -ساختمان فابریکهٔ برق آبی درمحل درونته بطاقت ۱۱هزار کلیووات .

۷- ساختمان لین عمومی برق به طاقت بلند بطول ۵۰ کیلومتر .

۸ ساختمان چاربمبهٔ قوی آب برای آبیاری (۵۰۰۰)هکتار زمین .

۹ ساختمان شبکهٔ تقسیمات آب .

۱۰ تسطیح اراضی ومساعد ساختن برای زراعت .

ازابتدای ساختمان تاکنون علاوه بر کار های مقدماتی تاسیسات ذیل تکمیل شده است .

فابریکه های برق دیزلی بطاقت مجموعی بیش از ٤۰۰۰ کلیووات که منجملهٔ آن فابریکهٔ برق دیزلی ثمرخیل بقوهٔ ۲٤۰۰ کلیووات ، چار کمپریسور خانه ، ۳فابریکهٔ کانکریت گل کنه های (کاریرها) میخانیکی شده ریگ و جمله ٤ عدد ورکشاپ میخانیکی ، نجار خانه وغیره تاسیسات لازمه وضروریه .

د کابل په غازی محمدجان واټ کښې د پښتنی تجارتی بانك نوی ودانی
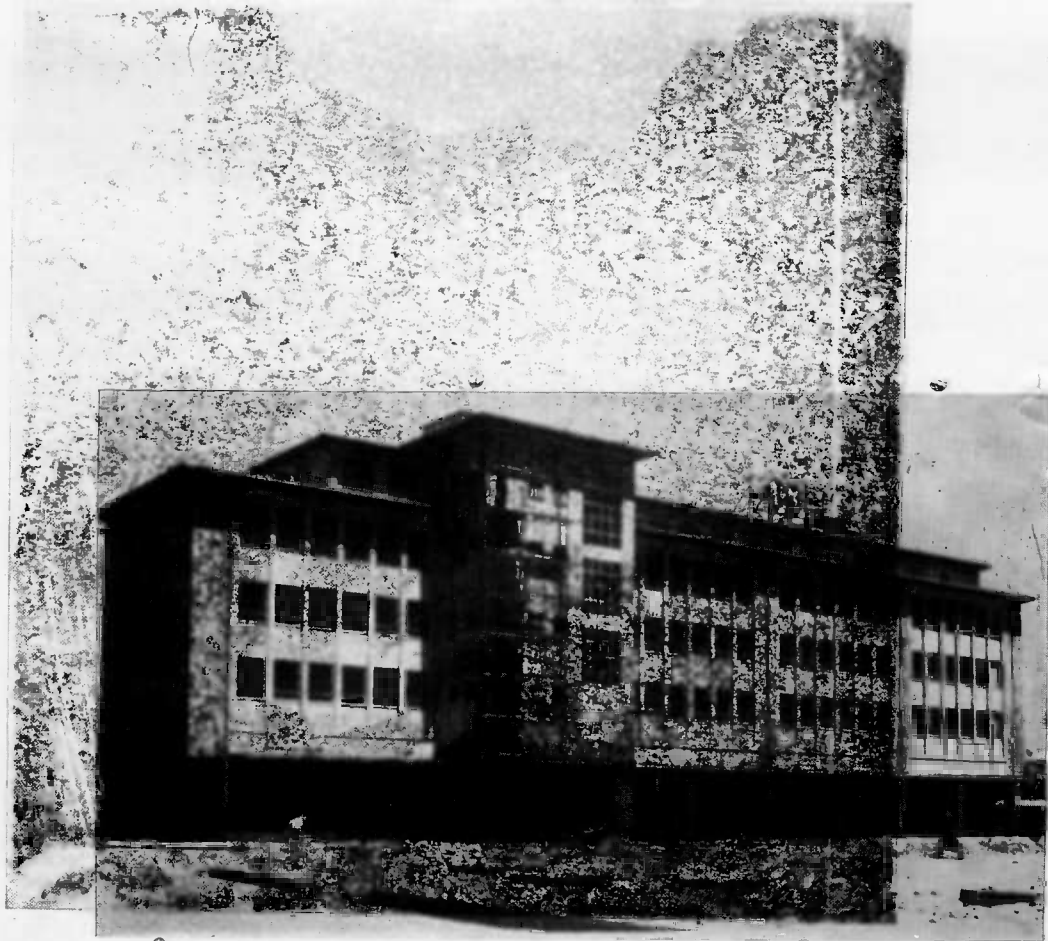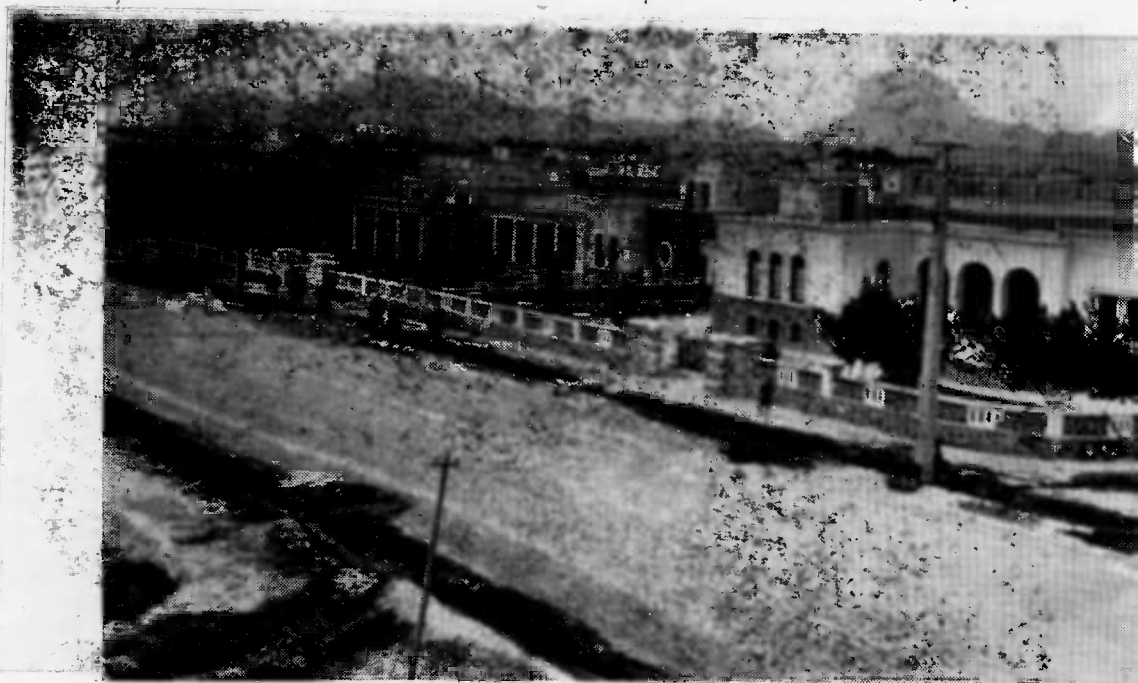
دقندهار په ښار کښې دځینو نو یو ودانیو یوه منظره

د کابل او ننگرهار ترمنځ د تنګي غارو . رك دلاړی یوه برخه

د کابل او ننگرهار ترمنځ د تنګی غارو دلاري یوه منظره

کارهای اساسی ساختمانی اصل کانال و شبکهٔ آبیاری این منطقه در ۱۰ جدی ۱۳۴۳ تکمیل خواهدشد ، کارهای منطقهٔ آبیاری ماشینی کارهای آباد کردن زمینها برای آبیاری در جریان پلان پنجسالهٔ دوم تحت اجرا گرفته می شود . که کارهای مقدماتی آن فعلا شروع گردید ودرسال ۱۳۴۶ بپایهٔ تکمیل خواهدرسید .

آبیاری سرده (غزنی) :

این بندر دروادی جلگه ماصلهٔ ۳۷ کیلومترجنوب شرقی غزنی واقع است ارتفاع بند ۳۰ متر وظرفیت آن ۱۶۰ ملیون متر مکعب آب است که برای تقریباً ۸۰ هزارجریب زمین کفایت خواهد کرد درنظرگرفته شده است طول فوقانی بند ۴۰۰ متر عرض تحتانی بند ۲۰۰ متر ونل خروجی بطول ۲۴۰ مترومقطع ۲ر۳ پیش بینی شده است .

کارهای عمدهٔ پروژه عبارت ازساختمان بند پرچاوه سرك جدید ،ساختمان سه پل ۳ کمانه وتعمیرات رهایش متخصصان وماموران میباشد که یك حصهٔ امور مربوطهٔ آن روی پروژه مرتبه تکمیل ویك قسمت دیگرآن نیز جهت اکمال جریان دارد.

میدان هوایی بین المللی کابل:

میدان هوایی بین المللی کابل در ٤ر٥ کیلو متری شمال شرق کابل در خواجه رواش واقع و امور ساختمانی آن درسال ۱۳۳۸ شرق شروع شده بود که ترمینل بلدنگ میدان درسال ۴۳ افتتاح گردید.

ظرفیت مجموعی این تعمیر ۱۷۰۰۰ متر مکعب بوده وساحهٔ عمومی آن ۳۱۲۵ متر مربع میباشد ، این تعمیر شامل برج ترصد ادارهٔ رادیو و مخابره بصورت هفت طبقه یی در ٤ر۲۵ متر یك حویلی کوچك در قسمت بدنهٔ مرکز تعمیر بافواره آب و باغچه کوچك سالونها ، گمرك ،اطاقهای انتظار ، گدامها، جای بگاژ، رستوران واطاقهای متعدد دیگر برای مسافران دفاتر معلومات ، پوسته خانه ، شفاخانه قرائت خانه اطاقهای مخصوص برای خانمها، کافی بهاری، سلمانی وغیره میباشد .

تعمیرات :

تعمیر شیرخان بندر :

مرحلهٔ اول کار این پروژه درماه جوزا ۱۳۳۹ ختم گردید ومرحلهٔ دوم درسنبله ۱۳۴۰ بپایان رسیده واکنون امور ساختمانی شیرخان بندر در مرحله سوم است.

تاسیسات اساسی بندر عبارت از تعمیر بلخانها ، میدان کانکریتی ، خطوط کانالیزاسیون،(ازنل آهنی و نل چودنی) برق رسانی، برج ترانسفارمتور، آبرسانی برای مقاصد بودوباش واطفاییه ، مخابرات رادیو تلفونی رادیوگراف ، هوتل مجهز تعمیر گمرك ، شفاخانهٔ ۲۵ بستره یی . معاینه خانه ، حمام، اطاقهای محافظان، تعمیر کارتهٔ ماموران و غیره است اکثرامور ساختمان این بندر ۱۰۰ فیصد تمام گردیده است وقسمتهای باقیمانده نیز که در مرحلهٔ سوم است بسال ۱۳۴۳ تمام خواهدشد.

فابریکهٔ خانه سازی:

فابریکهٔ خانه سازی در جوار شمال میدان هوایی بین‌المللی کابل واقع خواجه رواش موقع دارد این فابریکه بطول ۱۳۲ مترعرض ۵۴ متر ارتفاع ۱۲ متر روی ۹۶ پایهٔ کانکریتی تعمیر گردیده است کارهای فرعی وابتدائی آن در۳میزان ۱۳۴۱ آغاز شده و تهدابگذاری پایه های فابریکه در ۳ جدی سال مذکور صورت گرفته است ممکن است فابریکهٔ موصوف دراواسط ۱۳۴۳ تکمیل و بهره بر داری آن شروع شود .

دستگاه فابریکه خشت سازی این فابریکه سالانه۶ملیون قالب خشت را بزرگتر از سایر خشت های مروجه تهیه خواهد کرد .

موادیکه در دستگاه خانه سازی ساخته و پخته میشود بصورت عمومی تعمیراتی بوده ،

تولیدات سالانه این فابریکه در حدود ۶۰ هزار متر مکعب مواد پخته خواهد بود .

سرکهای ولایت پکتیا : از سنبلهٔ ۱۳۴۱ الی ۲۰ جوزا سال ۱۳۴۲ درولایت پکتیا سرك ارگون دومانده که ارگون را از طریق دوهانده بخوست وصل میسازد اعمار شده است.

سرك کوتل سته کندو :

از ۲۶ جوزا ۱۳۴۲ الی ۲۰اسد ۱۳۴۲ کار احداث و اعمار این سرك بشدت جریان داشته و امور ساختمانی آن برق آسا پیش‌میرود .

تعمیراتیکه در کابل ساخته شده است:

تعمیر وزارت معادن وصنایع :

امور کانکریت ریزی کلوپ وزارت معادن وصنایع، دروازه های آهنی کلوپ کار های اضافی از قبیل باغ وراه‌های کانکریتی ،گراجها و مقبرهٔ شهید داخل وزارت بصورت مرمر کاری و احاطهٔ وزارت معادن و صنایع،گچما لی بال غربی تعمیر آنوزارت تکمیل شده است .

تعمیر کار توگرافی :

امور مرکزگرمی آن۹۰ فیصدو کارهای آبرسانی وبدررفت ۹۵ فیصد پیشرفته آیینه‌های موزائیك زینه‌ها باچاه عمیق آب بمپدار آن تکمیل گردیده است همچنان امور ساختمانی یك عمارت جدید خهته مطبقه واتاق نان ریاست مذکور ۹۰ فیصد تکمیل گردیده و پلستر تمام تعمیر ازداخل و خارج کارهای اضافی باغ وغیره انجام شده وگراجهای مذکور ۵۰ فیصد تکمیل گردیده است .
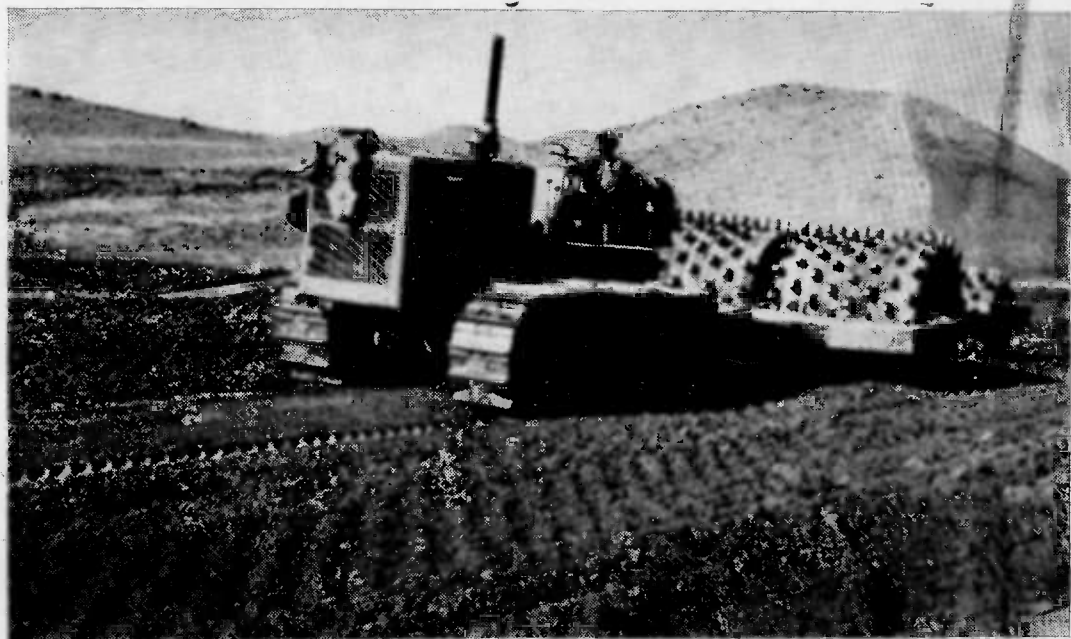
دکلات دسرک یوه برخه‌خامه‌کاری چه‌دکابل ــ کندهارپه پروژه پورې‌اړه‌لری اودقیر اچولوته‌چمتوکیږی :

ددل آرام او گرشك ترمنځ دمارگي ددښتي سرك چه دقير اچولودپاره هموار ریږی .

دغزنی داعلی حکومت نوی ودانی چه اوس استفاده ورځخه کیږی

دکابل کندهار په سرك کښې دیوه پله دجوړولو منظره

تعمیرخیاطخانه:

امور سنگهای مرمر وخشت کاشی تمام تشناب‌ها و اتاقهای نلد و انی آن اکمال یافته و کارساختمان دیپوی عمارت مذکور شروع وتقریبا ٥٠ فیصدتکمیل و تقریبا ٢٠ فیصد کار های باغ مذکور تکمیل وانجام گردیداست .همچنان کارهای سیم‌انی بااستیشن ترانسفارمر تعمیر مذکور شروع و ٢٠ فیصد بپایهٔ اکمال رسیده و امور ونگمالی خارج وداخل عمارت مذکور نیز پایان یافته است .

تعمیر مکتب کارتهٔ پروان :

پلستر کاری تمام خارج وداخل تعمیر ٩٠فیصد وکار ساختمان او دیتوریم ٢٥ فیصد تکمیل گردیده‌است .

پلانهای آبرسانی مذکور نیز ترتیب ومنتظر افراست .همچنان دروازه ، کلکین تعمیرمذکور بصورت عموم دیزاین و (افرهای) آن گرفته شده است.

متباقی امور اضافی آن نیز بزودترین فرصت شروع میشود .

تعمیر ریاست عمومی ترانسپورت :

کار تعمیر مذکور بصورت عموم٩٠فیصد اکمال رده فیصدمابقی که عبارت از کارهای اضافی باغ وغیره آن است درماه بعدتکمیل خواهدشد .

تعمیر مکتب حبیبیه :

کار تعمیر اساسی ٩٩ فیصدتوسط هوختیف اکمال وکارهای اضافی آنهم بزودی انجام میشود .

تعمیرشفاخانهٔصد بستره یی :

بصورت‌عمومی ٩٠فیصد کارمذکور توسط هو ختیف اکمال وفعلاکارنصب سامان وو سایل طبی آن شروع‌است ،ساختمان باغ وغیره‌آن نیز بزودی شروع‌خواهدشد.

موسسهٔ صحت عامه :

٩٩ فیصد کار مذکور توسط هوختیف تکمیل گردیده که کارهای‌اضافی را نیز دربر میگیرد .

تعمیر پوهنتون کابل :

٨٠فیصد کارمذکور تکمیل گردیده و نظر بقرار داد جدید درماهٔ جدی ١٣٤٢ بپایهٔ اکمال میرسد.

تعمیر ستدیوی رادیو کابل وستیشن برودکاست.

کاستیشن برود کاست ١٠٠ فیصد تکمیل و تعمیرات ستدیوی رادیو کابل نیز تکمیل گردیده‌است ۰کارها بیکه ازتعمیرات ستدیو باقیست عبارت‌از١٠ فیصد کار های‌دستگاهٔ تهویه وتقریباً ٥٠فیصد کارهای باغ و کتاره وغیره.

تعمیرات اطراف وولایات:

بصورت عموم پلانهای تعمیرات حکومتی بتمام ولایات فرستاده شده که زیر کار قرار دارد.

همچنان از طرف شعبهٔ شهر سازی آمریت عمومی تعمیرات هیأتهای جداگانه از کابل به میدان، لعل و سرجنگل چقچران، تیوره، تولك، پسابند، میمنه، بلچراغ، شبرغان سرپل، سنگ چارك، مزارشریف، غزنی، قره باغ، جاغوری، اندهٔ، جلال کوت جهة ترتیب پروگرام وسروی شهر سازی به نقاط متذکره اعزام شده اند که پلانهای ترتیب شده وراپورهای مفصل را ترتیب و بوزارت تقدیم داشته‌اند.

علاوه به ترتیب پلانهای فوق توسط هیأتهای فنی رنگ اندازی ازشهرچا ریکار قریهٔ قلعهٔ قاضی، قره باغ بعمل آمده است بایست متذکر شد که وزارت فوائد عامه امسال باښاروالی کابل درقسمت پروگرام شهرسازی و پیشبرد امورسرکسازی وغیره نیز کمك وهمکاری نموده است.

وزارت فوائد عامه علاوه بر کارهاییکه فوقاً تذکار یافت درداخل وخارج پلان انکشافی یك سلسله کارهای خرد و بزرگی دیگررا که مهمترین آنسا ختمان پل فیض آباد، ترمیم سرك لته بند، ترمیم سرك کلفت و سرك بامیان و غیره میباشد نیز انجام داده است.

«پایان»
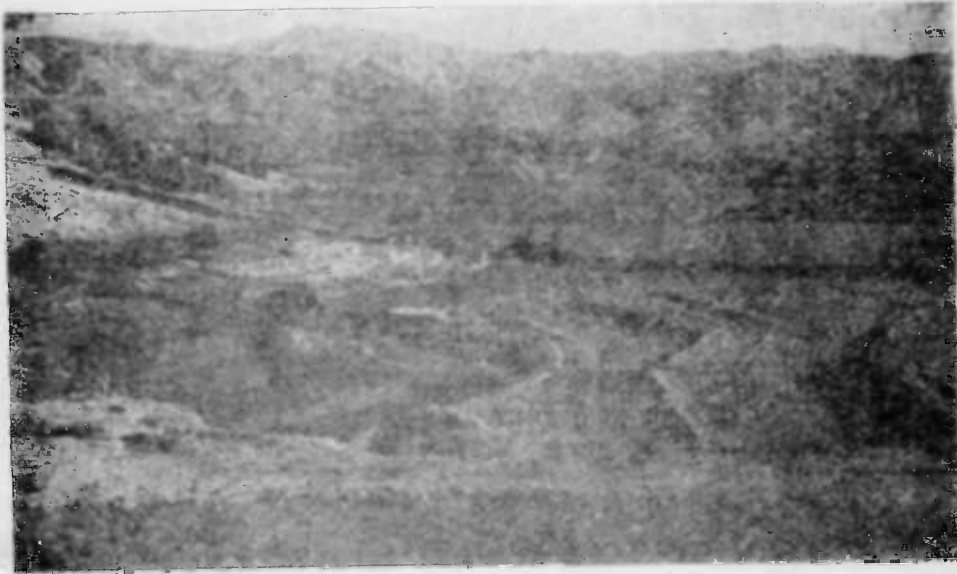
غورات دهیواد یو لرغونی اودننداری وپسیمه‌ده، دلته‌دغوراتو یوه خیال انگیزه دره ښیی

رویدادهای سیاسی

باساس کرونولوژی

ماه آگست (۱۰ـاسد ۱۳۴۱)

اول آگست (۱۰ـاسد) بناغلی بوضیاف بتاریخ ۳۰ جولایی توسط قوای ولایت ل توقیف و بعداً رهاشد.

بناغلی بوضیاف بابناغلی کیدرملاقات و بتاریخ دوم ماه آگست طرفداری دفترسیاسی راقبول کرد. موافقت لندن به‌تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی. درگانا سوقصد علیه بناغلی نکروما رئیس جمهور کشورمذکور ناکام‌شد، استعفای بناغلی جیمزگاون سفیر کبیر ایالات متحد امریکا مقیم پاریس اعلام شد وبناغلی بوسن بحیث سفیر کبیر یالات متحد امریکا درپاریس مقرر شد.

۵ـ (۱٤ـاسد) انفجار ذره‌یی اتحاد شوروی به‌قوهٔ «۳۰» میگا تن.

٦ـ (۱۵ـاسد) کشور جمیکا مستقل‌شد.

۷ـ (۱٦ـاسد) بناغلی لئون ولانسیا بعوض بناغلی کما رگـو بحیث رئیس‌جمهور کولومبی اشغال وظیفه کرد.

۹ـ (۱۸ـاسد) امرتوقیف بناغلی بیدوکه رئیس شورای ملی مقاومت فرانسه‌اعلام شده بود صادر شد.

۱۱ـ (۲۰ـاسد) اتحادشوروی سفینهٔ فضایی بنام وستوك سوم را باقو ماندان نیکولایف ووستوك چهارم راباقوماندان پابوویچ بفضا پرتاب کردکه هردوکیهان نورد بتاریخ ۱۵ بزمین فرود آمدند. درارجنتاین قـوای مسلح با قیادت جنـرال تورانزومونتر ووزیر دفاع رابه استعفا مجبور ساخت.

۱٤ـ (۲۳ـاسد) کارتونلی که‌درمونت بلان به‌سال ۱۹۵۹، آغازشده‌بود موفق گردید تاتونل‌را احداث‌کند. شروع‌مجادلات پارلمانی برای مجلس شورای الجزایر که‌قرار بوده بتاریخ ۲ماه ستمبر آغازیابد بتاریخ نزدهم ماه اگست اداره‌سیاسی فهرست کاندیدهارا پس‌ازیك سلسله مشوره باولایات انتشار داد.

ژاك سوستیل بمیلان وارد شده وازطرف پولیس ایتالیا مورد باز پرس قـرار گرفت، وی بتاریخ ۱۸ ماه اگست از سرحدات اتریش عبور کرده بود.

۱٦ـ (۲۵ـاسد) استقرار مجدد روابط‌دیپلوماسی بین فرانسه وتونس که به اساس آن‌بناغلی ژان سوداینارگث بحیث نماینده فرانسه‌درتونس و بناغلی صادق

مقدم بحیث نمایندهٔ تونس در پاریس مقرر شدند .

۱۷ـ (۲۶ـ اسد) درلندن راجع به الحاق عدن به اتحادیهٔ «جنوبی عربستان» موافقه بعمل آمده وعدن قبل از اول ماه مارچ ۱۹۶۲ یکی از اعضای این اتحادیه اعلان خواهد شد .

۲۰ـ (۲۹ـ اسد) راپور شاغلی تانت سرمنشی ملل متحد در بارهٔ جمهوریت کانگوی بلژیکی انتشار یافت . وی ترتیب ووضع یك قانون اساسی فدرالی را برای آن کشور طی سی روز پیشنهاد کرده بود ، همچنان وی این را هم پیشنهاد کرده بود که باید عایدات معادن در بین لیوپولدویل والیزابتویل بصورت پنجاه فیصد برای هریك تقسیم شود . بتاریخ ۳ ماه سپتامبر شاغلی چومبی قبولی خود را در بارهٔ این پلان اعلان خواهد کرد کردامامذاکرات در آن باره ادامه خواهد یافت .

۲۲ـ۳۰ (۳۱ـ اسد ۸ سنبله ۱۳۴۱) جامعهٔ عرب در «شتوراء» تشکیل جلسه داده و برشکایت سوریه نسبت به جمهوریت عربی متحد غور نمود بتاریخ ۲۸ جمهوریت عربی متحد تصمیم گرفت که جامعه را ترك بگوید بتاریخ ۹ ماه ستمبر شاغلی جمال عبدالناصر موافقه کرد که این تصمیم را فسخ کند .

۲۲ـ (۳۱ـ اسد) جنرال دوگول در ناحیه «پتی کلامارت» درسرراه «ویلاکوبلی» مورد دسیسهٔ یکدسته از کوماندوهای اردوی مخفی فرانسه قرار گرفت که دسیسهٔ مذکور بجایی نرسید .

۲۴ـ (۲ سنبله ۱۳۴۱) شاغلی بوضیاف از عضویت اداره سیاسی استعفای داد وانتخابات هم بتعویق افتاد .

۲۷ـ (۵ سنبله) پرتاب مرینر دوم ازطرف امریکا جانب کرهٔ زهره .

۲۹ـ (۷ سنبله) جنرال دوگول درمجلس وزرای فرانسه اعلان کرد که وی اراده دارد قانونی گزارش یابد که مطابق آن رئیس جمهور فرانسه مستقیماً ازطرف مردم انتخاب گردند .

۳۰ـ (۸ سنبله) زدوخورد شدید بین عناصر ولایت چهارم وپارتیزانهای یوسف سلای درشهر الجزیره .

۳۱ـ (۹ سنبله) کشورتوباگو ، استقلال خودرسید .

ماه سپتمبر (۱۰ سنبله ۱۳۴۱)

اول سپتمبر (۱۰ سنبله ۱۳۴۱) ریفراندم درسنگاپور راجع به شرایط دخول دراتحادیهٔ آیندهٔ مالیزی بزرگ واین ریفراندم ۳۹۷۶۲۶ رأی موافق ۱۴۴۰۷۷ سفید بعمل آمد ، زلزله درایران که به اثر آن بیست هزار نفر تلف شدند .

۲ـ (۱۱ سنبله) نشریك اعلامیه مبنی بر کمکهای شوروی جهته تقویهٔ نظامی کیوبا علیه مخاطرات .

۳ـ (۱۲ سنبله) شاغلی بن بلا بدستهای نظامی تحت اوامر خود در «اوران» امر داد که جانب شهرالجزایر حرکت کنند به نزدیکی بغاری و «اورلیا نسویل» تصادماتي

روداد. بتاریخ ماه نوامبر یك موافقه بین ادارهٔ سیاسی، وولایت سوم وچهارم در بارهٔ قطع جنگها، خلع سلاح ساختن منطقهٔ شهرالجزایره، ورو یکار آوردن انتخابات پارلمانی بزودترین فرصت صورت گرفت .

٤_۹ (۱۳ سنبله_۱۸ سنبله) مسافرت جنرال دوگول در آلمان. پس ازمذاکره در بن راجع به انکشاف روابط فرانسه وآلمان غربی، اوضاع بین المللی، مسألهٔ برلین و تقویه اروپا. جنرال دوگول مسافرتهائی به کولون، دوسلدورف، هامبورك، ومیونیخ نمود. وی در مکتب صاحبمنصبان نظامی هامبورگ طی بیانیهٔ اظهار داشت که موافقهٔ فرانسه وآلمان میتواند اساس یك اروپائی باشد که در آن رفاهیت، قدرت، حیثیت، بصورت مساوی برای همه ممالك میباشد .

٦_ (۱۵ سنبله) بناغلی کالونجی پادشاه کسایی جنوبی ازلیوپولدویل که در آن جا ابتدای ماه جنوری تحت نظارت بوده قرار و به کسایی جنوبی مواصلت کرد. بتاریخ دوم ماه اکتوبر مجدداً توسط اردوی ملی کانگو دستگیر و توقیف گردید .

۷_ (۱٦ سنبله) بناغلی بیدو که در ایتالیا توقیف بود بیکی ازسرحدات آن کشور که مورد نظر خودش بود تحویل داده شد واز آنجا خاك ایتالیا را ترك گفت . رئیس جمهور ارجنتاین انحلال کانگرس ارجنتاین راکه توسط اردوی آن کشور اعلان شده بود اعلام داشت .

۹_ (۱۸ سنبله) اردوی الجزایر کــه درراس آن بناغلی «بومدین» قرار داشت وارد شهر الجزایر شدو تاریخ انتخابات آن کشور بروز ۲۰ ماه سپتمبر تعیین گردید. بناغلی نکروما رئیس جمهور گانا ازیك توطئهٔ جدید نجات یافت. درپیکنگ اعلان شدکه یك طیارهٔ نوع « یو_۲ » امریکایی ازفراز چین شمالی برزمین فرود آورده شدوضمناً تذکرداده شدکه امریکا به این عملیات خود میخواهد یك جنگ دیگر را رویکار بیاورد .

۱۰_۱۹ (۱۹_۲۸ سنبله) کنفرانس کشورهای مشترك المنافع انگلستان در بارهٔ شمول انگلستان در بازار مشترك، اروپا بناغلی میك میلن دست آزاد را برای تجدید مذاکرات دربن باره برای خود حفظ کرده است .

۱۰_ (۱۹ سنبله) فرانسه روابط سیاسی خود را باسوریه واردن وعربستان سعودی مجدداً بر قرار کرد .

۱۱_ (۲۰ سنبله) اتحاد شوروی بواشنگتن اطلاع داد که تمام حملات برکیوبا مقدمهٔ یك جنگ جهانی خواهد بود .

۱۲_ (۲۱ سنبله) جنرال دوگول درمجلس وزرای فرانسه تاکید کرد که تجدید نظر بر قانون اساسی فرانسه مطابق مادهٔ یازدهم قانون مذکور بوسیلهٔ یك ریفراندم عمومی صورت خواهد گرفت .

۱۳_ (۲۲ سنبله) بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا طی مصاحبهٔ مطبوعاتی

اظهار داشت که اگر کیوبا یك پایگاه نظامی شود اضلاع متحده امریکا مداخله خواهد کرد .

۱٤ـ (۲۳ سنبله) اکثریت اعضای اردوی مخفی فرانسه در بلژیك توقیف شدند

۱۷ـ (۲٦ سنبله) اعلامیهٔ نشر و در آن خاطر نشان شد که مفاهمات نظامی بین یمن و پاریس نشان میدهد که باید بدون تأخیر معاهدهٔ صلح با آلمان فیصله گردد .

هفدهمین مجمع عمومی ملل متحده در نیویارك پس از تعین رئیس مجمع عمومی بموضوع شمول روندا و برو ندی وجمیکا وتر ینیداد ، تو باکو بحیث اعضای ملل متحد بررسی کرد . فرانسه ایجاد یك اتحادیهٔ سیاسی ، کلتو ری و نظا می را بـین آن دو کشور پیشنهاد کرد .

۱۹ـ ۲۰ (۲۸ سنبله ـ ۲۹ سنبله) درارجنتاین طرفداران حکومت پرنظامیان اردو غالب گردید وجنرال «لوریو» وجنرال «لا بیرو» ازوظایف خود عزل گردیده وکابینه مجدداً تشکیل گردید .

۱۹ـ (۲۸ سنبله) شهزاده سیف البدرو لیعهد یمن پس ازمرگ پدرش امام احمد بحیث امام یمن اعلام شد .

۲۰ـ (۲۹ سنبله) جنرال دو گول طی یك نطق رادیو تلویزیونی خود ازمردمان فرانسه تقاضا کرد که باید رؤسای جمهور آیندهٔ فرانسه از طرق رأیگیری عمو می انتخاب شوند . الجزایر یهای به پارلمان خود صلاحیت ترتیب قانون اساسی آن کشور رادادند .

۲٤ـ (۲ میزان ۱۳٤۱) مسافرت رسمی بشاغلی «بر ژنیف» رئیس جمهور اتحاد شوروی در یوگوسلاویا رسماً اعلان گردید .

۲ـ (۳ میزان) بشاغلی فرحت عباس بحیث رئیس پارلمانی الجزایر انتخاب گردیده وجمهوریت دیموکراتیك الجزایررا اعلام داشت وادارهٔ موقتی اجرائیه لغو گردید.

۲۷ـ (۵ میزان) اردوی یمن اقتداررا تحت ریاست بشاغلی عبدالله السلال بدست گرفته وجمهوریت آزاد یمن را اعلان کرد وخاطرنشان نمود که رژیم یمن ازطرفداری جمهوریت عربی برخور دار است ، امام نظر بروایتی مقتول و نظر بروایت دیگر فراری گردیده و یك قوهٔ مقاومت را علیه رژیم جدید ترتیب داد .

۲۹ـ (۷ میزان) پارلمان الجزایر بااکثریت تمام اولین حکومت الجزایر راتحت صدارت بشاغلی بن بلا اعلان کرد .

ماه اکتوبر (۹ میزان ۱۳٤۱)

۲ـ اکتوبر (۱۰ میزان) مجلس وزرای فرانسه مضمون متن پروژهٔ قانونی را که بتاریخ ۲ ماه اکتوبر در معرض رای عمومی قرار داده خواهد شد تصویب کرد.

۳ـ اکتوبر (۱۱ میزان) بشاغلی «والتر شیرا» امریکا یی بفضا پرتاب گردیده وشش مرتبه بدور زمین گردید .

جنرال دو گول طی یك بیانیهٔ راد یو تلویزیونی بمردم فرانسه گفت رای و نظریهٔ شما که بتاریخ ۲۸ ماه اکتوبر ابراز خواهید داشت ، بمن جواب خواهد گفت که آیا من خواهم توانست بوظیفهٔ خود ادامه بدهم یا نه ؟؟

۶ـ (۱۴ میزان) حکومت پومپیدو ، استعفا داد بتاریخ ده ماه اکتوبر بر فرمان انحلال پارلمان فرانسه صادر شد .

۸ـ (۱۶ میزان) کشور الجزایر در حالیکه بشاغلی بن بلا صدراعظم آن کشور درهفد همین جلسات مجمع عمومی حضور داشت بعضویت ملل متحد قبول شد .

۹ـ (۱۷ میزان) کشور او گاندا به آزادی خود رسید .

۱۱ـ (۱۹ میزان) بشاغلی نهرو صدراعظم هند ، هنگام یك مسافرت به سیلون اظهار داشت که امرداده است تا خاکهای سرحدات شمال شرقی هندرا آزاد کنند .

۱۵ـ (۲۳ میزان) بشاغلی بن بلا صدراعظم الجزایر ذریعهٔ بشاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا در واشنگتن پذیرفته شد وپس از آن بشاغلی بن بلا بتاریخ ۱۶ اکتوبر به کیوبا خواهد رفت . حکومت کیوبا بتاریخ هجده ماه اکتوبر اعلان کرده بود که باید پایگاه بحری گوانتناما از طرف امریکا تخلیه شود .

۱۸ـ (۲۶ میزان) جنرال دوگول طی یك بیانیهٔ رادیو تلویزیونی در بارهٔ ریفراندم در فرانسه اظهار داشت او اگر اکثریت رای به طرفداری او ضعیف باشد من بوظیفهٔ خود خاتمه خواهم داد ودوباره به آن باز نخواهم گشت .

۲۰ـ (۲۸ میزان) تصادمات سرحدی بین جمهوریت مردم چین وهند در حصص شرقی وغربی سرحدات هند صورت گرفت .

۲۳ـ (اول عقرب ۱۳۴۱) درشب ۲۲ ـ اکتوبر بشاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا اعلان کرد که شورویها در حال نصب نمودن راکت هائی در کیوبا میباشند که میتوانند خاك امریکا را هدف قرار دهند . وی گفت به قوای امریکاامر داده است که قرانطین بحری را در کیوبا تطبیق کرده ومگذارند که اسلحه به کیوبا نقل داده شود ، حکومت های امریکا واتحاد شوروی وکیوبا شورای امنیت را دایر کردند .

۲۴ـ (۲ عقرب ۱۳۴۱) بشاغلی تانت سر منشی ملل متحد عنوانی بشاغلی کنیدی وبشاغلی خروسچف پیامهای فرستاده وپیشنهاد کرد که اتحاد شوروی فرستادن اسلحه را به کیوبا متوقف ساخته وامریکا محاصرهٔ بحری خودرا فسخ کنند .

۲۵ـ (۳ عقرب ۱۳۴۱) کشتیهای شوروی که جانب کیوبا در حرکت بودند متوقف گردیدند .

۲۶ـ (۴ عقرب) جنرال دوگول طی بیانیهٔ رادیویی گفت «اگرملت فرانسه مفکورهٔ مرا رد کند من قادر نخواهم بود که وظیفهٔ تاریخی خودرا ادامه بدهم واین وظیفهٔ من خاتمه خواهد یافت» .

در دهلی جدید به نسبت زد وخورد های سرحدی حالت اضطراری وغیر عادی اعلان شد .

۲۷ ـ (۵ عقرب) بشاغلی خروسچف به رئیس جمهور امریکا پیشنهاد کرد که اتحاد شوروی متدرجاً پایگاهای کیوبا را تخلیه میکند و باید امریکا نیز پایگاههای ترکیه را تخلیه کند .

۲۸ ـ (۶ عقرب) باثر رایگیری ایکه درفرانسه صورت گرفت سیزده ملیون ویکصد وپنجاه هزار وپنجصد وشانزده رای بطرفداری جنرال دوگول راجع به انتخاب مستقیم رؤسای جمهور فرانسه داده شد . بشاغلی خروسچف به بشاغلی کنیدی تلگراف داد که امر داده ، است که اسلحهٔ شوروی را دوباره به اتحاد شوروی باز گردانند ودرعوض بشاغلی کنیدی وعده داد که به کیوبا حمله وتجاوز نخواهد کرد .

۳۰ ـ (۸ عقرب) بشاغلی تانت سرمنشی ملل متحد به هاوانا مسافرت کرد تا با بشاغلی کاسترو مذاکره کند که اجازه بدهد ملل متحد نقل اسلحه شوروی رااز کیوبا کنترول کند . قانون اساسی جمهوریت جدید یمن اعلان گردید ومطابق آن بشاغلی عبدالله السلال بحیث اولین رئیس جمهور آن مملکت مقرر شد، بشاغلی میکویان معاون اول صدراعظم اتحاد شوروی به هاوانا سفر کرد .

ماه نومبر (۱۰ عقرب ۱۳۴۱)

اول نومبر (۱۰ عقرب) بشاغلی «کرشنا مینن» وزیر دفاع هند ازعهدهٔ خود استعفا داده وآنرا برای بشاغلی نهرو صدراعظم آن کشور گذاشت . یك پایگاه فضایی اتحاد شوروی بسوی کرهٔ ماه پرتاب شد .

۵ ـ (۱۴ عقرب) کمیسیون سیاسی ملل متحد به اکثریت ۱۸ ـ رای مقابل صفر تصویب نموده که باید تمام آزمایشهای ذروی ازاول جنوری ۱۹۶۳ قطع گردد .

۷ ـ (۱۶ عقرب ۱۳۴۱) جنرال دوگول قانون انتخاب رئیس دولت فرانسه را دررای عامه قرارداد . موافقه بین اضلاع متحدهٔ امریکا واتحاد شوروی که مطابق آن کشتیهای امریکایی در بحر انتقال راکت های شوروی رااز کیوبا تحقیق میکنند.

۱۰ (۱۹ عقرب) حکومت جمهوری یمن وحکومت جمهوریت عربی متحد یك معاهدهٔ کمك ومعاونت متقابله راباهم امضا کردند .

۱۳ ـ ۱۶ (۲۲ ـ ۲۵ عقرب) مسافرت دکتور ادناور رئیس جمهور اتحادی آلمان به امریکا.

۱۵ ـ (۲۴ عقرب) دکتور فیدل کاسترو صدراعظم کیوبا طی نامهٔ بشاغلی تانت سرمنشی ملل متحد اطلاع داد که طیارات امریکایی راکه بر فراز آن کشور پرواز کنند فرود خواهد آورد .

۱۸ ـ (۲۷ عقرب) قانون اساسی جدید المغرب ، توسط اعلیحضرت حسن دوم پادشاه آن کشور اعلان گردید المغرب مطابق این قانون اساسی یك کشور شاهی دیموکراتیك واجتماعی اعلان شد .

۱۹ ـ (۲۸ عقرب) موضوع توقیف چند نفر نامه نگار روزنامه شپیگل ، موجب آن

گردید که پنج نفر از وزرای لیبرال حکومت جمهوریت اتحادی آلمان از عهدهٔ خود استعفا بدهند به تعقیب آن بتاریخ بیست ماه نوامبر وزرای مربوط بحزب کرستین دیموکرات نیز از عهدهٔ خود استعفا دادند.

۲۰- (۲۹ عقرب) دکتور فیدل کاسترو موافقهٔ خود را در بارهٔ برون آمدن طیارات بمب افگن اتحاد شوروی از کیوبا اعلان کرد، بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا مرتفع شدن محاصرهٔ بحری را از کیوبا و ادامهٔ تفتیش های فضایی را در خاک آن کشور اعلان کرد.

پیکنگ امر اوربند را در سرحدات مشترک خود باهند صادر کرد این امر سر از تاریخ ۲۲ ماه نوامبر مرعی الاجرا شد

۲۶-۲۹ (۵ قوس ۸ قوس ۱۳۴۱) مسافرت بناغلی سن یی رئیس جمهور ایتالیا در یونان.

۲۶-(۵ قوس) کنفرانس خلع سلاح در ژنیو مجدداً جلسات خود را که بتاریخ ۸ ماه سپتمبر ملتوی شده بود آغاز کرد.

حکومت کیوبا تقصای تفتیش متقابله را تحت کنترول ملل متحد نمود بناغلی میکویان کیوبا را ترک گفت، وی بتاریخ ۳۱ ماه اکتوبر به کیوبا آمده بود، وی کیوبا را به عزم مسافرت به امریکا ترک داد.

۲۷-(۶ قوس) بناغلی پومپیدو مجدداً بحیث صدراعظم فرانسه مقرر شد.

۲۸-(۷ قوس) ولهلمینا سابق ملکهٔ هالیند وفات کرد، وی از سال ۱۸۹۸-الی ۱۹۴۸ سلطنت کرده بود.

۲۹-(۸ قوس) بناغلی محمد کمیستی وزیر خارجهٔ الجزایر بپاریس مسافرتی کرد و با بناغلی لویی ژوکس وزیر فرانسه در باره همکاری فرانسه والجزایر مذاکراتی کرد، حزب کمونست الجزایر غیر قانونی اعلام شد.

بناغلی گارد نر رئیس عملیات ملل متحد در جمهوریت کانگو راپور داده که مساعی وی برای قبولاندن پلان بناغلی تانت سرمنشی ادامه خواهد یافت و برای حکومت کتانگا ده روز مهلت داد.

۳۰-(۹ قوس) بناغلی تانت باکثریت مطلق سرمنشی ملل متحد انتخاب شد.

ماه دسامبر (۱۰ قوس ۱۳۴۱)

۴-۲-(۱۳-۱۹ قوس) مسافرت مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا به اتحاد شوروی.

۷-(۱۶ قوس) بناغلی پومپیدو کابینهٔ خود را تشکیل کرد، مردمان المغرب توسط ریفراندم پروژهٔ قانون اساسی آنکشور را قبول کردند، دکتور ادنا وز صدر اعظم جمهوریت اتحادی المان اعلان نمود که در خزان سال ۱۹۶۳ وظیفهٔ خود را ترک خواهد کرد.

۸-(۱۷ قوس) در مستعمرهٔ آسیایی انگلستان بنام سلطنت بروتای انقلابات آزادیخواهی رونما گردید.

۱۰ـ۱۲ـ (۱۳ ـ ۲۱ قوس) کنفرانس شش کشور بیطرف در کولمبو راجع به اختلافات سرحدی هند و جمهوریت مردم چین دایرشد. میرمن بندرانیکه صدراعظم سیلون موظف گردید که وظیفهٔ آشتی را بین آندومملکت بعهده بگیرد.

۱۰ـ۱۳ـ(۱۹ـ۲۲ قوس)شورای عالی اتحادشوروی درمسکو تشکیل جلسه داده بناغلی خروسچف صدراعظم آن کشورسیاست خوددراوربارهٔ امورکیوبادفاع نموده و به اعتراضات جمهوریت مردم‌چین درآن باره جواب داد

۱۰ـ(۱۹ قوس)اتحادشوروی نصب مراکز اتوماتیك ثبت‌کننده را جهته کنترول آزمایشهای ذره‌یی برخاك‌خود قبول کرد. هیأت یو نو درمنزل‌چومبی باوی‌ملاقات کرد ودربارهٔ تطبیق پلان بناغلی تانت راجع به وحدت کانگو مذاکره کرد .

۱۱ـ(۲۰قوس) جنرال دوگول ضمن یك پیام خود درپارلمان فرانسه اساسهای جمهوریت جدید را شرح داده واعلان نمود کـه ذهنیت یك حزب و احد تحقق نخواهد پذیرفت.

همچنین کابینهٔ دو کتور ادناور صدر اعظم جمهوریت اتحـادی المان تشکیل کردیده ودرآن بناغلی فون‌هسیل بحیث‌وزیردفاع معرفی گردید .

۱۲ـ(۲۱قوس)بناغلی کنیدی رئیس جمهورامریکاموافقه‌کرد تا یك ارتباط‌مستقیم تیلفون بین قصر ایبض وکریملین برقرارگردد .

۱۳ـ(۲۲ قوس)اعلامیهٔ حکومتی بناغلی پومپیدو صدر اعظم فرانسه در پارلمان آن‌کشور به اکثریت ۲۶۸ رأی مخالفت موافق در مقابل ۱۱۶ رأی تایید گردید. بناغلی‌تانت‌ازاکثر دولتهای‌تقاضا کرد‌تا‌به ایالت کتانگافشار اقتصادی وارد کنند .

۱٤ـ(۲۳قوس)مرینردوم امریکا که‌بتاریخ ۲۷ماه اگست بسوی‌زهره پرتاب شده بود‌معلوماتی را که حین‌این مسافرت از کرهٔ زهره فراهم آورده‌بود به‌زمین مخابره کرد،دراین‌وقت‌فاصله‌بین‌انجن‌مرینر وکرهٔ زهرهٔ درحدود(٤٠٤١۹) کیلومتربود .

۱۵ـ۱٦ـ(۲٤ـ۲۵ جنرال دوگول رئیس‌جمهور فرانسه وبناغلی‌میکمیلن صدراعظم انگلستان باهم در محل‌را مبو ملاقات کردند .

۱۷ـ۲۱ـ(۲٦ـ۳۰قوس) ملاقات بناغلو میکمیلن صدر اعظم انگلستان وکنیدی رئیس جمهور امریکاودرجزیرهٔ بهاما اعلامیه‌که‌در اثر این‌ملاقات نشرتایید گردیدکه راکت‌سکای بولت متروك گردیده وامریکا راکت‌های پولاریس را برای انگلستان تهیه‌میکند،این دوسیاستمدار به‌جنرال‌دوگول پیشنهاد کردند که باید یك‌قوهٔ ذره‌وی چندجانبه تشکیل شود.

۱۷ـ(۲٦قوس)بناغلی کودومورویل وزیر خارجهٔ فرانسه وشرویدر وزیر خارجهٔ جمهوریت‌اتحادی آلمان باهم ملاقات کردند، دراین‌ملاقات انکشاف همکاریهای سیاسی نظامی‌اقتصادی‌وکلتوری رابین‌مملکتین‌موافقه‌کردند. لویس به شورای‌اروپا قبول‌شد.

۱۹ـ(۲۸قوس) امریکا رژیم جدید جمهوریت یمن رابرسمیت شناخت. نیاسالند از لندن حق جداشدن را ازاتحادیهٔ افریقای مرکزی گرفت .

۲۱ (۲۹ قوس) هفدهمین جلسات مجمع عمومی خاتمه یافت وچوکی یمن به هیئت رژیم جدید جمهوریت یمن داده شد.

۲۲ ـ (اول جدی ۱۳۴۱) بناغلی زورین که وظیفهٔ او در ملل متحد از طرف اتحاد شوروی خاتمه یافته بود جای خود را برای بناغلی فیدرونکو نمایندهٔ دایمی جدید اتحاد شوروی در ین مؤسسه گذاشت.

۲۴ ـ (۳ جدی) کشف یك توطئهٔ علیه بناغلی بورقیبه رئیس جمهور تونس در شهر تونس اعلان شد، یکهزار و یکصد و سیزده نفر اسرای ضد رژیم داکتر فیدل کاسترو با ادویهٔ امریکائی مبادله گردید.

۲۶ ـ (۵ جدی) امضای یك معاهده بین جمهوریت منگولیا و جمهوریت مردم چین.

۲۸ ـ (۷ جدی) بناغلی عبداللطیف راحل بحیث اولین سفیر کبیر الجزایر در فرانسه قبول شد. جنگ بین آبی کلاه ها (قوای ملل متحد) و ژاندام کتانگاه در شهر الیزابتویل آغاز شد، چند کشور آغاز شد چند کشور عضو تقاضای تانت را در بارهٔ قرار دادن کتانگا در محاصرهٔ اقتصادی قبول کردند.

۲۹ ـ (۸ جدی) ششمین کانگرس حزب برسر اقتدار گینی در کوناکری افتتاح شد. بن بلا دعوت مسافرت را به هنگری پذیرفت، خروسچف به سیاست بعضی از دول غربی در مورد غربی انتقاد کرد، جان کنیدی با مکنامارا در بارهٔ بودجهٔ دفاعی سال مالی آینده امریکا مذاکره کرد.

۳۰ (۹ جدی) دانشمندان اتحاد شوروی موفق شدند تا علایم رادیویی را متوجه سیارهٔ زهره بسازند. بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا از تمام حصص اضلاع متحده یعنی از شمال و جنوب تقاضا کرد تا برای تجلیل صدمین سالگرهٔ اعلامیهٔ آزادی مراسم مخصوص را برگزار کنند. صدراعظم سیلون بعرض انجام ماموریتیکه از طرف کنفرانس شش کشور بیطرف آسیایی و افریقایی بدو محول شده بود طرف پیکنگ پرواز کرد.

۳۱ (۱۰ جدی) جمهوریت متحد عربی و الجزایر فیصله نمودند تا یك کمیتهٔ مشترك را برای هم آهنگ ساختن روابط اقتصادی و تجارتی بین طرفین تاسیس کنند. بناغلی گرهارد شرویدر وزیر خارجه جمهوریت اتحادی المان گفت که در مکتوب شب کرسمس بناغلی خروسچف صدر اعظم اتحاد شوروی مساعی جدید بخرج داده نشده است تا جمهوریت اتحادی المان برای مذاکرات جداگانه با اتحاد شوروی جلب شود.

ماه جنوری ۱۹۶۳ (۱۱ جدی ۱۳۴۱)

اول جنوری (۱۱ جدی) ملك حسن دوم پادشاه المغرب استعفای بعضی از اعضای کابینه را پذیرفت.

ملل متحد انجام اقدام تدافعی خود را در کتانگا اعلام نمود. عساکر کانایی ملل متحد یك جاده و یك چهارراهی قطار آهن را در شمال شرق کتانگا اشغال کردند.

۲-(۱۲جدی)قوای ملل متحد۳شهر عمدهٔ کتانگارا تصرف کردند،چومبی قوای خودرا برای جنگ علیه قوای ملل متحد جمع کرد، امریکا ازموقف ملل متحددرمورد کانگو حمایت کرد. لیونید بریژنف صدر هیأت رئیسه دشورای عالی وبنافلی خروسچف صدر اعظم اتحادشوروی ضمن پیامهای خودعنوانی سران کیوبا دوام کمکهای مستدام شوروی رانسبت به آن کشورابراز کردند. جنرال دوگول گفت که قوای ذره یی فرانسه بسال ۱۹۶۳روی صحنه خواهد آمد، امریکادر مورد خاتمه دادن بکلیه تولیدات مربوطه به پروگرام سکای بولت اقدام فوری خواهد کرد.

۳-(۱۳جدی)سرمنشی ملل متحد(تانت) پیشنهاد چومبی را برای مذاکره در بارهٔ برقراری متارکه رد نموده وخاطر نشان کرده است که اکنون موقع مذاکره سپری شده وصرف باید ازعمل کار گرفت.

چو ین لای صدراعظم جمهوریت مردم چین بامبرمن بندرانایکه صدر اعظم سیلون روی موضوع اختلاف چین وهند مذاکرات دو ستانهٔ انجام داد. سو باندریو وزیر خارجهٔ اندونیزیا عضو کنفرانس شش عضوی ممالك بیطرف منعقدهٔ کولمبو جهت مذاکره وارد پیکینگ شد. هالندسعی خواهد کرد تاروابط مقطوع خودرا بااندونیزیا بهبود بخشد.

٤-(١٤ جدی) جنرال لوریس نورستاد زمام قومانداانی اعلی قوای متحد ین را دراروپا بجنرال لیمن لیمینتزردرقصرآن قومانداای تسلیم داد. حکومت امریکا به تحویل دادن وسایل نقلیه نظامی خود بمقامات م،م درکانگوشروع خواهد کرد.

۵ (۱۵جدی) اندونیزیا یکدسته ازجهازات را ازرهگذر اغتشاشات بورنیو بحال تیارسی درآورده است. چو ین لای گفت: که منازعهٔ سرحدی هند وچین باید از طریق مذاکرات حل وفصل شود. بعقیدهٔ حکومت امریکا چومبی تقریباً هرنوع چانس را ازدست داده است.

٦-(١٦ جدی)امریکا واتحاد شوروی درتماس اندتاراه حل رسمی برای بحرانات کیوبا پیداشود یاز ده نفر ازاعضای موسسهٔ نظامی سری فرانسه درچند ین نقطهٔ فرانسه توقیف گردیدند. بریتانیا ازتانت تقاضا کرد تایك نمایندهٔ موسسهٔ ملل متحد رابعمان بفرستد. عربستان سعودی بمنظور حفاظت امنیت داخلی وخوف از تجاوز خارجی امراحضارات عمومی راداده است. پاول ستارهٔ ۵۸ سالهٔ هالیوددرگذشت.

۷-(۱۷ جدی) دکتور رالف بنچ نمایندهٔ خاص سیاسی تانت وارابرت گارد نر رئیس ادارهٔ عملیات ملکی ملل متحد برای مطالعهٔ عملیات کتانگاطرف الیزابتویل حرکت کردند. محصولات زراعتی جهان ۱۹۶۲و۱۹۶۳نسبت بسالهای قبل سه فیصدی اضافه تر گردیده است. میکمیلن صدراعظم برتانیا وادوارد هیت رئیس مذاکرات آن کشور در بازار مشترك اروپا با هم روی موضوعات مورد نیاز مذاکره کردند.

۸ -(۱۸ جدی) اتحاد شوروی وامریکا مذاکرات خود را درموسسهٔ ملل متحد راجع به کیوبا خاتمه دادند، دریادداشت مشترکی که از طرف نمایندگان شوروی وامریکا در ملل متحد برای تانت فرستاده بود تذکار یافته است که مذاکرات طرفین در بارهٔ مسایل مربوط به کیوبا به مرحلهٔ تفاهم رسیده و تقاضا میشود که شورای امنیت بیشتر ازین در بارهٔ مسئلهٔ کیوبا بحث نکند. جنرال عبدالکریم قاسم صدر اعظم عراق گفت که برتانیه از ثروت ما بنفع خود استفاده کرده است. حکومت ایتالیا طرفدار الحاق برتانیه به بازار مشترك اروپا ست . تکوفسکی ریکارد آغاز پرواز های منظم بین مسکو وهاوانا را قایم کرد .

۹-(۱۹ جدی) کشورهای ترینیداد و توبرگو بعضویت موسسهٔ صحی جهان پذیرفته شدند، شاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی بتاریخ پانزده ماه جنوری درراس یك هیأت به المان شرقی سفرمی کند، ملل متحد سیاست خرابکاری چومبی را در کتانگا تقبیح کرد . وزیرخارجهٔ جاپان (شاغلی اوهیرا) معتقد است که هیچ نوع بحران بزرگی که موجودیت بشررا تهدید کند درسال ۱۹۶۳ بوقوع نخواهد پیوست، ناظران سیاسی استعفای ارتردین رئیس هیئت نمایندگی امریکا را درکنفرانس خلع سلاح منعقدهٔ ژنیو بنظر تعجب دیدند، کارگران جراید نیویارك نسبت به افزود شدن معاشات خود اعتصاب کردند .

۱۰ (۲۰ جدی) متخصصان حقوقی ملل متحد جهة اشتراك درکانگرس متخصصان «جزای اعدام» منعقدهٔ ژنیو اجتماع کردند. میرمن بندرانایکه صدراعظم سیلون وارد دهلی جدید شد شاید، بارودوی درد هلی موضوع مناقشهٔ سرحدی چین وهند دریك مرحلهٔ نوین داخل گردد ،حکومت امریکا تصمیم گرفته است عساکر مخصوص جنگهای غیر منظم خودرا در ویتنام جنوبی ازدیاد بخشد. حکومت امریکا تقاضا نموده تا کنفرانس بین المللی خلع سلاح بتعویق انداخته شود. بازار مشترك اروپا اعطای کمك مالی را برای ولتای علیا ،داهومی ،توگو وجمهوریت افریقای مرکزی تصویب کرد میکمیلن میخواهد بروم سفرکند .

۱۱ -(۲۱ جدی) بقوای ملل متحد درکانگو هدایت داده شده تا چومبی را در منزلش تحت توقیف نگهداشته وازهرنوع عملیات تخریبی وی جلوگیری کند .اضلاع متحد امریکا دوعدد تحت البحری مجهز بامرمی های پولاریس را بآب انداخت. اتحاد شوروی به این پیشنهاد امریکا که جلسات بین المللی خلع صلاح برای یکماه دیگر معوق گردد موافقه کرده است .تانت از اضلاع متحد امریکا ،شوروی وکیوبا تقاضا کرده است تااز هرگونه اقدامی که اوضاع را درحوزهٔ بحیرهٔ کارا بین متشنج کند خود داری نمایند. چومبی برای پذیرش پلانهای تانت در بارهٔ خاتمه دادن به تجزیهٔ کتانگا اظهار آمادگی کرد .

۱۲ـ (۲۲ جدی) خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی درراس یك هیئت وارد وارسا شد، بناغلی دین رسك وزیر خارجهٔ امریکا وبناغلی کوزنتسوف معاون وزارت خارجهٔ اتحاد شوروی درواشنگتن ملاقات وراجع بمسایل مورد علاقه بشمول مسألهٔ کیو با خلع سلاح و برلین مذاکره کردند. حکومت مرکزی کانگو ازحکومات انگلستان و بلژیك تقاضا کرده است تاهرچه زودتر قونسلهای خودرا ازالیزابتویل احضار کنند.

چومبی ازسیاست تخریبی خود منصرف شده است. جنرال دوگول ازآتن بازدید می کند. بناغلی ویلسون فیلد صدراعظم رودیشیای جنوبی در بارهٔ خاتمه دادن به اتحاد قسمت شمالی وجنوبی رودیشیا و نیاسالند مخالفت صریح خودرا ابراز کرد. وزیر خارجهٔ الجزایر (کمیستی) وارد پاریس شد. کنفرانس وزرای جاپان وکانادا روی مسایل اقتصادی وسیاسی در توکیو افتتاح شد.

۱۳ ـ (۲۳ جدی) حکومات اتحاد شوروی وامریکا موافقه کرده اند تا مذاکرات خودرا بصورت خصوصی در بارهٔ مسایل مربوط قطع انفجارات آزمایشی در نیویارك مجدداً شروع کردند. نمایندگان ممالك افریقائی بابناغلی اوتانت ملاقات کردند تاوی را وادار سازند که ازموقف بسیار مساعد ملل متحد درکتنانگا جهت عملیات استفاده کند، چومبی ازشهر الیزابتویل بصوب نامعلومی عزیمت کرده است.

بناغلی علی صبری رئیس شورای اجرائیه جمهوریت عربی متحد در دهلی با نهرو صدراعظم هند روی مسایل اختلاف چین وهند ملاقات ومذاکراتی کرد، وی مساعی شش کشور کنفرانس کولمبو رادراین مورد امید بخش گفت.

حکومت گانا موافقه کرده است یکتعداد دیگر ازقوای خود را به اختیار م ، م در کانگو بگذارد.

حکومت اردن تصمیم گرفته است تاعساکرخودرا ازکویت به اردن احضار کند.

بین بنادراتحاد شوروی وکیوبا یك خط مستقیم بحری تاسیس شده است.

پس ازشش سال درتولیدات زغال سنگ اروپا افزایش بعمل آمد.

۱٤ ـ (۲٤ جدی) شورای عالی اتحاد شوروی موافقتنامهٔ همکاری بین اتحاد شوروی ودنمارك راتصویب کرد.

چومبی مجدداً به کالویزی مراجعت کرد، مکتوب صدر اعظم کانگو عنوانی بناغلی میك میلن صدراعظم برتانیه بوزارت خارجهٔ برتانیه تسلیم داده شد. درعمارت یکصدو دوطبقه یی امپایر ستیت نیویارك حریق مدهشی رخداده. هفت نفرازمشاوران نظامی امریکا به اثرسقوط هلیکوپتر تلف شده اند.

بین بلغاریا وعراق یك قرار داد کلتوری بامضا رسید، حکومت ترکیه تصمیم گرفته بقبرس کمکهای اقتصادی وتخنیکی بدهد.

حکومت فرانسه درمناطق جنوب شرقی آنکشور بتاسیس پایگاه های مرمی انداز اقدام کرده است.

۱۵ـ(۲۵ جدی) ملل متحد میکوشد تا آزادی رفت و آمد قوای خود را درسراسر ایالت کتانگا حفظ کند . . پنجمین جلسهٔ کمیسیون اقتصاد ملل متحد برای آسیا وشرق دور درماه جنوری در بنکاك دایر خواهد شد .

هند وجمهوریت مردم چین یك پروتوکول تجارتی راامضا کردند . یك هیأت حکومتی پولند بریاست شاغـلی گومولکا رئیس حزبی آن مملکت پولند را بغرض اشتراك درششمین کانگرس حزبی آلمان شرق دربرلین شرقی ترك گفت : پادشاه وملکهٔ یونان بتاریخ ۱۴ فروری وارد بنکاك میشوند . قوماندان یکدسته ازژاندارم های کتانگا توسط قوای م،م دستگیر شده اند . فعالیتهای ملیون انگولا علیه قوای پرتگالی کسب شدت کرده است .

۱۶ـ (۲۶ جدی) اتحاد شوروی وامریکا دورهٔ جدید مذاکرات خلع سلاح را شروع کردند . کنفرانس بین المللی راجع بحقوق اطفال در لبنان انعقاد خواهد یافت . قتل رئیس جمهور توگو نگرانی شدیدی رابین نمایندگان کشورهای افریقا مقیم ملل متحد تولید نموده است : چومبی حاضر شده است تابه تجزیه طلبی کتانگا خاتمه بدهد وهم برای افراد ملل متحد درسراسر ایالت کتانگا آزادی گشت وگذار را اعطا کند . اغتشا شیون سفارت برتانیه را در لیوپولدویل مرکز کانگو غارت کردند رژیم جدید توگولند یك هیأت خود را بهاکرا اعزام کرده است . در ظرف پانزده روز اخیر یکعدهٔ زیاد عساکر تازه دم پرتگالی بمتصرفات افریقایی آنکشور دراانگولا وموزنبیق اعزام شده اند .

۱۷ـ (۲۷ جدی) خروسچف از تمام قوای صلحدوست جهان تقاضا کرد تا بمنظور جلو گیری از یك جنگ ذره یی وتأمین صلح بیش از پیش باهم متحد گردند . ششمین جلسهٔ مذاکرات ایکافی افتتاح شد تا در بارهٔ اعتلای امور تجارت آسیا وشرق دور تدابیری را اتخاذ کند . جاپان درنظر دارد اولین کنفرانس ممالك آسیا یی وشرق دور را درتوکیو منعقد کند . درابی جان مرکز ساحل عاج حکومت به کشف یك توطئه ایکه هدف آن ازپادرآوردن رژیم فعلی آن کشور بود موفق شده است . درتوگولیند انتخابات پارلمانی در ظرف چهار ویا شش هفتهٔ دیگر صورت خواهد گرفت . مجلس جدید مقننه رودیشای شمالی اولین جلسه خود را تشکیل داد . سکوتوری رئیس جمهور گینی از شاغلی تانت سرمنشی ملل متحد تقاضا کرده تا در بارهٔ عواقب قتل سیلوانوس اولمپیو رئیس جمهور سابق توگولیند هرچه زود تر مطالعاتی کند .

پادشاه لاوس ماه آینده بکشورهائیکه قرار دادمربوط بحفظ آزادی وبیطرفی لاوس را امضا کرده بود ندسفر میکند . بلژیك کمکهای خود را بکشور بوروندی مورد تجدید نظر قرارداد .

۱۸ـ (۲۸ جدی) اتحاد شوروی یك قرضهٔ مساعدرا برای کیوبا اعطا کرد ، این قرضه برای پروژه های آبیاری کیوبا بمصرف خواهد رسید . اوضاع کانگو رو به بهبودی

گذاشته‌است‌حکومت امریکا تصمیم دارد مساعی خود را جهة تاسیس قوای ذره یی دوجانبه برای پیمان اتلس ادامه‌دهد. برتانیه‌مجاهدات خود را برای‌عضویت در بازار مشترک اروپا ادامه میدهد. علی‌صبری رئیس شورای اجراییهٔ جمهوریت عربی متحدد عوت شاغلی چوانلای صدر اعظم جمهوریت‌مردم چین را به‌پیکینگ قبولیده است.

۱۹- (۲۹جدی) تانت از شورای امنیت ملل‌متحد تقاضا کرده‌است تا هرچه‌زودتر تصمیماتی را اتخاذ کند تا حکومت افریقای جنوبی به تغییر سیاست تبعیض نژادی خود مجبور شود. چومبی از کالویزی به الیزابتویل مرکز کتانگا مراجعت کرد. نکرو ماه رئیس جمهور گانا ازموسسهٔ ملل متحد خواهش کرد تا چومبی را دستگیر نموده وبجرم قتل لوممبا صدر اعظم فقید کانگو محاکمه کند. قوای ملل متحد عنقریب به کالویزی وارد خواهد شد. کنفرانس نمایندگان ۱۴ کشور آسیایی راجع به‌انکشاف امور تجارتی کشور های مربوط به‌حوزهٔ ایکافی در بنکاك‌شروع شد. الجزایر برای ملیون انگولا کمك نظامی میدهد. عملیات پولیسی عساکر پرتگالی علیه ملیون انگولا ادامه دارد.

شاغلی گیتسکیل رهبر ۵۶ سالهٔ حزب کارگر انگلستان چشم از دنیا پوشید. شاغلی احمد بن‌بلا صدر اعظم الجزایر کانگرس اتحادیهٔ کارگران آن کشور افتتاح کرد. دوگول ازیونان‌بازدید خواهد کرد. یمن برای تقویه و انکشاف خود ازکشور دوست ومورد علاقه درجستجوی کمك میباشد. یك هیأت پارلمانی ترکیه از اتحاد شوروی دیدن خواهد کرد. هفت انفجار در یك دستگاه مجلهٔ گاردن‌ستی نیوز پارك صورت گرفت.

۲۰- (۳۰ جدی) کندی با جنرال دوگول ملاقات خواهد کرد فرانسه وعراق روابط سیاسی خود رامجدداً برقرار میسازند. متن پیشنهادهای کنفرانس نمایندگان کشورهای بیطرف آسیایی وافریقایی نشرشد، بموجب این پیشنهاد ها قوای جمهوریت مردمی چین بیست کیلو متر باید عقب نشینی کند وهندی ها نباید در این مناطق داخل شوند بلکه باید یك منطقهٔ غیر نظامی بوجود آمده وامورآن ازطرف مامورین‌غیرنظامی طرفین تازمان حل قاطع موضوع اداره گردد ودرمناطق شمال شرقی باید خط کنترول واقعی که طرفین برسمیت شناخته اند خط متارکه شناخته شود. حکومت های ایتالیا و امریکا موافقه کردند تا پایگاه مرمی های ژوپیتر امریکایی در شمال ایتالیا منحل و بعوض آن پایگاهی درمناطق بحیرهٔ مدیترانه تاسیس شود. مامورین کانگویی امور مربوط را درایالت کتانگا تحویل گرفته و بکار شروع کردند. المغرب قوای خودرا بکویت نخواهدفرستاد. بین شوروی وعراق راجع به انکشاف وپیشبرد پروژه ها خطوط آهن قراردادی امضا شد. اتحاد شوروی یکتعداد ماشین آلات ساختمانی را به جمهوریت عربی متحد خواهد داد.

۲۱ـ (اول دلو ۱۳٤۱) پیشنهاد های شش کشور بیطرف آسیایی و افریقایی عضو کنفرانس کولمبو راجع بحل اختلافات هند وجمهوریت مردم چین در پارلمان هند مورد مباحثه قرار خواهد گرفت . حکومت اندونیز با بقوای هوایی خود امرداده است تاهرنوع طیارهٔ نظامی را که هویت آن معلوم نباشد سقوط دهند . پروتوکول سرحدی بین جمهوریت مردم چین و نیپال امضاء شد . خروسچف به منا سبت در گذشت گیتسکیل رهبر حزب کارگر انگلستان پیام تسلیت آمیزی به لندن فرستاده است. تانت از تمام کشورهای عضو م،م پرداخت ۱۹ ملیون دالر را جهت تکافوی مصارف م،م در کانگو تقاضا کرد . حکومت امریکا درنظر دارد سه پایگاه خودرا درخاک المغرب تخلیه کند خروسچف به ایزن هوتین شتد یکی ازشهر های آلمان شرقی وارد شد . سه هزار عسکر جمهوریت اتحادی آلمان در هالند متمرکز خواهد شد . این عملیه باثر موافقتنامهٔ مبادلهٔ عساکر صورت میگیرد که بین طرفین منعقد شده است، یك مقدار اسلحهٔ امریکایی طور کمك بهند وارد شده است . آثار و بقایای تجزیه طلبی ازکتانگا برچیده شده درمذاکرات قطع آزمایشهای ذره یی که بین نمایندگان شوروی ودول غربی در واشنگتن آغاز میشود شرکت خواهد ورزید . حزب کارگر انگلستان برای تعیین رهبر جدید اقدام میکند .

۲۲ (۲ دلو) قوای ملل متحد به کالویزی یکی ازشهر های مهم ایالت کتانگا داخل شدند. چومبی به کالویزی مواصلت کرد . قوای پاراشوتی اندونیزیایی موسسهٔ ملل متحد شهر بودوین ویل را اشغال کردند . نهرو گفته است که پیشنهادات کشور های بیطرف آسیایی وافریقایی درمورد حل اختلافات هند وجمهوریت مردم چین تااندازهٔ زیادی باموقف هند مطابقت دارد. دامنهٔ اختلاف نظر بین الجزایروتونس وسعت یافته است قرار داد مربوط بهمکاری سیاسی ، اقتصادی و نظامی جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه بین دکتور ادناور ودوگول بامضاخواهد رسید . ادناور مسافرت خودرا درپاریس یکی از رویداد های مهم وتاریخی جهان خواند .

۲۳ـ (۳ دلو) حکومت جمهوریت مردم چین پیشنهادات کنفرانس کولمبو را بحیث اساس مقدمات جهت مذاکرات با هند قبو لدار است. تسلیمی چومبی کشیدگی اوضاع سیاسی رادرپایتخت کانگو شدت بخشیده است . امریکا ازمساعی ملل متحد درعصری ساختن جمهوریت کانگو حمایت کامل دارد . انگلستان میکوشد برای عضویت خود دربازار مشترك اروپای غربی راهی را پیدا کند . دکتور ادناور یك پیشنهاد مصالحی را بجنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه مبنی بر رفع رکود فعلی درمذاکرات بروکسل راجع بشمول برتانیه درباز ار مشترك اروپا می باشد. مبادلهٔ مکاتیب بین بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا و بناغلی خروسچف صدراعظم اتحادشوروی روی التوای آزمایشهای ذره یی ، ازطرف منابع سیاسی پایتخت

اتحاد شوروی امریکا باخوشبینی تلقی شده است . چکوسلواکیا در تقویهٔ اقتصادی کمبودیا معاونت خواهد کرد

۲۴ - جنوری (٤ دلو) تانت سرمنشی ملل متحد درنظر دارد تا یك کنفرانس موسسهٔ ملل متحد را درمورد تهیهٔ مواد علمی و تکنالوژی بممالك رو به انکشاف د رژنیو افتتاح کند ، در مرکز ملل متحد یکسلسله فعالیتها برای فراهم نمودن زمینه جهت تشکیل کنفرانس بین المللی تجارتی آغاز شده است . پنج کشور عضو بازار مشترك اروپا خواهند کوشید تا فرانسه را به تغییر موقف فعلی آن در مورد مخالفت باعضویت برتانیه درآن بازارمتقاعد سازند. چومبی مجدداً در مورد تطبیق پلانهای مهم وعدهٔ همکاری داد. قرار داد مربوط بهمکاری نزدیك سیاسی ، نظامی اقتصادی ، تعلیمی و کلتوری بین جمهوریت اتحادی آلمان و فرانسه توسط د کتور ادناور وجنرال دوگول بامضا رسید -حکومت یمن ازحکومت امریکا تقاضای کمك را نموده است . وزرای دفاع جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه را جع بمسایل دفاعی مورد علاقهٔ دوکشور مذاکره کردند .

۲۵ - (٥ دلو) نخستین جلسهٔ کمیتهٔ مقدماتی جهت اجلاسی کنفرانسی تجارت بین المللی مهم در نیویارك منعقد گردید . فرانسه موافقت کرد تا موضوع شمول انگلستان رادربازار مشرك به کمیسیون بازارمشترك رجعت دهد. جنرال دوگول به بن سفر خواهد کرد. برتانیه ومغلستان بین خود روابط سیاسی را برقرار میکنند. رئیس جمهور امریکا گفته است یقین کامل دارد که امریکا وسایر کشورهای صلحدوست جهان برای تمام مسایل مهم بین المللی راه حلی پیدا خواهد شد. نمایندگان شوروی امریکا وانگلستان راجع بقطع انفجارات آزمایشی وموضوع خلع سلاح درواشنگتن بمذاکرات غیررسمی خود ادامه دادند.

بیناغلی ارکین وزیرخارجهٔ ترکیه اظهار داشت که فعلا بین حکومات امریکا وترکیه راجع به برچیده شدن بساط پایگاههای مرمی های ژوپیترامریکایی از خاك ترکیه یك سلسله مذاکرات جریان داشته و با برچیده شدن پایگاه های مذکور در عوض مرمی های پولاریس امریکایی که ازعرشهٔ تحت البحری های ذره یی بسوی هدف پرتاب میگردد درنزدیکی سواحل ترکیه تمرکز داده خواهد شد.

۲۷ - (۷ دلو) پالمان هند پیشنهادات مصالحتی کنفرانس کولمبو را مبنی بر رفع اختلافات سرحدی جمهوریت مردم چین وهند قبول کرد. حکومت جمهوریت مردم چین باپیشنهادهای کنفرانس کولمبو بحیث یك اساس مذاکرات موافقه نموده . تانت تقاضای حکومت اندونیزیا را در بارهٔ واگذاری امور ایریان غربی قبل از انقضای موعد معین به اندونیزیا رد کرد. کارخلع سلاح ساختن ژاندارم های کتانگا پیشرفت خوبی کرده است . هالند آمادگی خود را برای برقراری مجدد روابط سیاسی با اندونیزیا ابراز داشته است. یك کنفرانس راجع بتدوین قانون اساسی جدید رودیشیای شمالی

درلندن دایرخواهدشد ۲۳ کشورافریقایی موافقه نموده اندتادرجلسه سالانه کمیسون اقتصادی ملل متحد برای افریقا اشتراك کنند. هیأتهای اتحادشوروی، امریکا، وبرتانیه مذاکرات ٤روزهٔ خودرادرموردموضوع آزمایشهای ذره یی خاتمه دادند یك هیأت نظامی مشترك امریکاوبعضی ازکشورهای کامنویلت انگلستان عازم دهلی جدید میشود. ژوزف ایلیو سابق صدراعظم کانگوی مرکزی بحیث نمایندهٔ عالی آن حکومت زمام اموراد رکتانگارسماً بعهده گرفت. اعضای حزب کارگربرتانیا ازخطوط مشی سیاسی میك میلن درمورد بازارمشترك اروپایی انتقادکردند.

۲۸ـ(۸ دلو) ښاغلی فرانك معاون وزارت خارجهٔ امریکادراموراقتصادی گفت که هدف عمدهٔ کنفرانس تجارتی وانکشافی ملل متحد باید آن باشدکه چطورتجارت را درکشورهای روبه انکشاف بهبود بخشید. رشید کاواوا وملتون اوبرت دونفرهم افریقایی میك میلن رد نکن سندزراتشویق نموده اندتاآزادی کینیا باید اعطا شود. ښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهورعربی متحددرجولایی امسال رسماً به الجزایر مسافرت خواهدکرد. حکومات ولتای علیاوساحل عاج رژیم جدید توگولندرابرسمیت شناخته اند. متن اعلامیهٔ مشترك دوستی صادره بین گانا وجمهوریت مصردرچین انتشاریافت. ده نفرازاتباع تونس بجرم فعالیت‌های تخریبی درتونس اعدام شد. انگلستان درنظرندارد بحیث یك قدرت جداگانه‌درجهان عرض‌اندام کند. خروسچف گفت اگرجنگ ذره یی دربگیرد وجود پایگاه های‌خارجی درخاك‌هسپانیه‌حیاة آن کشور ومردم هسپانیه‌را بخطرمواجهه‌میسازد. اگرقراردادمربوط بمنع آزمایشهای ذره‌وی امضاشودمتخصصان اتحادشوروی پلانهای مربوط بیك ستیشن زلزله سنج خودکار وعصری رابه اداره های بین‌المللی تقدیم میدارد کنیدی به‌کمیسیون نیروی ذره یی امریکاهدایت داده است تازمانیکه مذاکرات بین نمایندگان شوروی،امریکا، وانگلستان‌ادامه‌دارد انفجارات آزمایشی‌زیرزمینی‌را انجام ندهد. شورای‌بین‌المللی بازارمشترك‌اروپای غربی وضع جنرال‌دوگول رادربرابرمسلهٔ شامل‌شدن کشوربرتانیه دربازارمشترك اروپای غربی نکوهش کرد. مساعی ادنا ورهم دررابه‌متقاعد ساختن دوگول بغرض منصرف ساختن‌رئیس جمهور فرانسه ازمخالفتش راجع به‌شمول برتانیادربازارمشرك اروپابناکامی منجرشده است.

۲۹ـ(۹ دلو) حکومت ملایابرای جلوگیری ازبروز ونفوذبحرانهای احتمالی ازناحیه سرحدات آن‌کشوربه ترتیبات‌نظامی دست زده‌است. نهروگفت هندمصمم است تاقدرت دفاعی‌خودراتقویه‌کند. اتحادشوروی‌چهارصد نفرمتخصصان‌خودرا به کیوبا اعزام خواهدکرد. امریکایك تیم ازمتخصصان تولیدات دفاعی خودرا بهندمیفرستد. سوباندریوگفت مایه‌تحکیم روابط بین مردم آسیاوافریقانیازمندمیباشیم. ښاغلی احمدبلافریج وزیرخارجه المغرب‌که ماموریت‌میانجیگری بین‌الجزایروتونس‌میباشد

به الجزایر وارد شد. حکومات عربستان سعودی وا اردن قوای خودرا از زیر بیرق جامعهٔ عرب در کویت بیرون میکشند وزیر خارجهٔ المغرب با احمد بن بلا صدر اعظم الجزایر ملاقات ومذاکره نمود. حکومت یمن فیصله نموده است تا یك اکادمی هوایی رادر صنعا تاسیس کند. برتانیه بهند کمك های بیشتری را تهیه خواهد کرد. ایتالیا خواستار عضویت برتانیه در بازار مشترك اروپا میباشد. ستیشن مریخ پیمای اتحاد شوروي در حال پرواز است. ورجل گرسیم وجان گلین جهة کار در پروژه های فضای خارجی انتخاب شدند. گاردن کوپر فضانورد فضای خارجی امریکا جهة طولانی ترین پرواز درمدار فضای خارجی قرار خواهد گرفت. یك پروتوکول تجارتی بین اتحاد شوروی وقبرس امضا شد. یکسلسله مذاکرات دفاعی در بارهٔ امور دفاعی امریکا و کانادا بین طرفین جریان دارد. چومبی در الیزابتویل با مقامات مهم ملاقات کرد. یکعده ازعساکر اجیر خارجی که درجملهٔ عساکر طرفدار چومبی کار میکردند به بروسل فرار کردند.

۳۰ـ (۱۰ دلو) ادارهٔ جدید برای انجمن صلح بین المللی در واشنگتن تشکیل شده است. بناغلی مه گه پگال رئیس جمهور فلپاین از اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی انتقاد کرد. جنرال عبدالکریم قاسم صدراعظم عراق وعده داده که قانون اساسی وقانون انتخابات آنکشور درظرف سال جاری معرفی خواهد شد. حلقه های رسمی ملایا از انتقاد مگه پگال اظهار تعجب کردند. دسته های مشترك عساکر ملل متحد حکومت مرکزی کانگو و پولیس محلی ایالت کتانگا از شهر الیزابتو یل پاسبانی میکردند. برتانیه در امور تفحصات تسلیحات و مخارج انکشافی آینده مرمی های پولاریس سهم خواهد گرفت. مذاکرات شاغلی نهرو وصدراعظم هند وشهزاده نورودوم سهانوك رئیس دولت کمبودیا در وی موضوعات ذیعلاقه دردهلی جدید خاتمه یافت اولین تحت البحری ذره یی برتانیه موسوم به «دریدنات» جهته نخستین سلسله آزمایشها وارد آبهای گلاسکو شد. وزارت خارجه امریکا گفت که هر نوع دسته بندی منطقوی چون فدراسیون پیشنهاد شدهٔ مالیزی سودمند میباشد. اتحاد شوروی در اعمار بند عالی اسوان واقع جمهوریت عربی متحد سهم بارزی دارد. امریکا پیشنهاد کرده تا دو طیارهٔ باربردار برای لاؤس داده شود.

۳۱ـ (۱۱ دلو) تانت سرمنشی ملل متحد گفت که مرحلهٔ مؤثر فعالیتهای موسسه ملل متحد در کانگو خاتمه یافت. چومبی واعضای کابینه وی با نمایندهٔ مخصوص حکومت مرکزی کانگو «بناغلی ژوزف ایلیو» مذاکره کردند. بناغلی تانت گفت که وی امکانات تهیه فارمول را جهته تحقیق کشیدگیها در بورنیو شمالی و برونای تحت مطالعه قرارداده است. کابینهٔ فرانسه رویهٔ دوگول را در بارهٔ مخالفت او با عضویت انگلستان در بازار مشترك اروپای غربی تصویب کرد. قوای جمهوریت مردم چین کی بیتی ویك منطقهٔ دیگر را در شمال شرق هند تخلیه نموده واکنون زمام امور این دو

منطقه رامقامات غیر نظامی هند بعهده گرفته اند ، معادل سه ملیون دالراز بانك ملی کتانگا مفقود شده است .

مذاکرات شورای وزرای بازارمشترك اروپا دربارهٔ عضویت انگلستان بناکامی خاتمه یافت . کنفرانس وزرای مالیهٔ شش کشورعضو بازارمشترك اروپایی که قرار بود دربادن بادن افتتاح گردد فسخ شد.

حلقه های سیاسی بعضی از کشورهای جهان راجع به قطع مذاکرات بروسل درمورد بازارمشترك اروپا اظهار نگرانی میکنند . سقوط مذاکرات بروسل با صعود تعجب آورنرخها در بازاراسهام انگلستان تصادف کرد . دکتور سوباندریو وزیرخارجهٔ اندونیزیا بدهلی جدید وارد شده و با نهرو ملاقات کرد. وی درنظر دارد نهرو را به ضرورت یکنفرانس دومی باندونگ متقاعد سازد .

ماه فروری ۱۹۶۳ (۱۲ دلو ۱۳۴۱)

اول فروری (۱۲ دلو) بناغلی رابرت مکنامارا وزیردفاع امریکا اظهار داشت که هرگاه امریکا مورد حملهٔ احتمالی قرار بگیرد بازهم وضع دفاعی آن کشور طوری است که ازادامهٔ این حمله جلوگیری نموده و بااستفاده ازتمام وسایل آماده بکار خود تمام پایگاه های نظامی کشورمتجاوز رابکلی ازبین خواهند برد .

بناغلی بتلرمعاون صدراعظم ووزیر مسئول امورافریقای مرکزی درکابینهٔ انگلستان حین عزیمت جان سالزبری گفت که عنقریب یك کمیتهٔ تحت ریاست یکنفر برتانوی تشکیل خواهد شد تامسایل مربوط بجدایی نیاسالندرادر اتحادیهٔ رودیشیا و نیاسالند مورد مطالعه قرار بدهد . سه نفرازوزرای کشورسوریه ازوظایف خود استعفی داده واستعفای وزیر چهارمی نیز پیشبینی میشود جاپان لنگر انداختن تحت البحری های امریکا را در بنادر جاپان وقتی اجازه خواهد داد که امنیت در آنجا تضمین شود .

بناغلی لیبل نطاق وزارت خارجهٔ فرانسه گفت برعکس همه راپورها فرانسه هیچ نوع ویتوی راعلیه عضویت برتانیه درجامعهٔ اقتصادی اروپا تفویض نکرده است. بلکه برتانیه فقط بلحاظ بنیهٔ اقتصادی خودش درموقفی نبود که بعضی مقررات معاهده های بازارمشترك اروپا راپذیرد .

حکومت هالیند ازرویهٔ فرانسه درمورد مخالفت باعضویت انگلستان انتقاد کرد .

بناغلی دنکن سندز وزیرامور کامنویلت انگلستان گفت قطع مذاکرات بروسل بربعضی از کشورهای عضو کامنویلت اثرات سوئی وارد خواهد کرد . قراراظهارات گرهارد شرویدروزیر خارجهٔ جمهوریت اتحادی آلمان عنقریب طرق جدیدی که درالحاق برتانیه در بازارمشترك اروپا منتهی گردد مورد مطالعه قرار داده خواهد شد.

۲ـ (۱۳ دلو) م.م.راپورتلفات خود را درکانگو نشر کرد به اساس این راپورازشروع عملیات درکانگو تاکنون صرف ۱۲۷ نفر بقتل رسیده اند .بناغلی خروسیوف صدراعظم

اتحاد شوروي گفت حفظ صلح اروپا رفع بقایای جنگ دوم جهانی را ایجاب میکند. دکتور هلشتاین رئیس شورای دایمی بازارمشترك اروپای غربی گفت: فعلاً کدام خطری متوجه بازارمشترك اروپای غربی نمیباشد .

مذاکرات نمایندگان، اتحاد شوروی و امریکا در بارۀ خلع سلاح خاتمه یافت. حکومت امریکا به حکومت کانادا اطلاع داده است که برای حفاظت امریکای شمالی استفاده از اسلحۀ ذره یی ضروری میباشد .

قرار است یك کنفرانس چهارروزه بمنظور تشکیل یك اتحادیۀ افریقایی بتاریخ ۲۹ مارچ در اکرا پایتخت گانا آغاز یابد درین کنفرانس متجاوز از دوصد نفر نمایندۀ سی و چار کشور افریقایی شرکت خواهد کرد .

وزیر اطلاعات المغرب گفت : باید برای حل اختلافات الجزایر و تونس کنفرانسی تشکیل گردد .

دومین کورس تعلیمی ملل متحد برای دیپلوماتهای کشور های رو بانکشاف در نیو یارك بتاریخ پانزدهمی افتتاح خواهد شد. پنج نفر دیگر از اعضای کابینۀ سوریه استعفا داده اند، اکنون تعداد وزرای مستعفی در کابینۀ موجوده بهشت میرسد.

۳ (۔۱٤ دلو) نیاسالند به آزادی داخلی خود نایل گردید و بناغلی بندا بحیث اولین صدراعظم افریقایی آنجا حلف وفاداری یاد کرد. بناغلی دیفن بیکر صدراعظم کانادا ازینکه امریکا نسبت مسلح نشدن کانادا با اسلحۀ ذره یی خرد گیری کرده است انتقاد نمود. حکومت کانادا سفیر کبیر خود را از واشنگتن نظر باختلاف نظری به اتاوا احضار کرده است. حکومت جمهوریت مردم چین اخیراً لست نامنویس ۸۰۰ نفر از عساکر هندی را که در تصادمات اخیر سرحدی دستگیر شده اند بدهلی جدید فرستاده است .

مذاکرات برتانیه و فلپاین در مورد مالکیت برونای شمالی ناکام شد.

درماه جولایی آینده رژیم نظامی عراق خاتمه مییابد .

٤ ۔(۱۵ دلو) بناغلی دیفن بیکر صدراعظم کانادا میخواهد پارلمان کانادا را منحل کند . جنرال دوگول و خانمش بتاریخ ۱۶ الی ۲۰ ماه اکتوبر ۱۹۶۳ بدعوت شاه و ملکۀ ایران از آنکشور بازدید خواهند کرد .

دکتور سوباندریو وزیر خارجۀ اندونیزیا متمرکز گردیدن داوطلبان اندونیزیایی را در سرحدات سراواك عاری از حقیقت خواند . وزارت خارجۀ جاپان راپور داد که جاپان و کوریای جنوبی روابط عادی سیاسی را برقرار میکنند، سرحدات کانا و توگولند که از سال ۱۹۶۱ باینطرف مسدود شده بود مجدداً افتتاح و تمام قیود مرتفع گردید. پادشاه و ملکه یونان برای یك بازدید رسمی بدهلی جدید وارد شدند . میکیملن صدراعظم انگلستان در واتیکان با جان ۲۳ ملاقات کرد . بناغلی تانت سرمنشی موسسۀ ملل متحد به نسبت مریضی مسافرت خود را جهت ایراد نطق افتتاحیه خویش در کنفرانس انکشاف امور بین المللی فسخ کرد، لوی درستیز پرتگال از فرانسه بازدید خواهد کرد. بین حکومات تونس، الجزایر و المغرب موافقه شده است تا کنفرانسی باشرکت وزرای خارجۀ آنها در رباط تشکیل گردد و راجع بمسایل مورد اختلافیکه بین الجزایر و تونس وجود دارد مذاکره کنند .

۵ـ (۱۶ دلو) بناغلی میکمیلن صدراعظم برتانیه وبناغلی فانفانی درروم موافقه کردند تاهمکاری خودرا باامریکا ادامه دهند . بیلانس امداد جهانی بکشورهای روبانکشاف درکنفرانس ژنیو مطرح میشود. بناغلی ازهری زعیم اغتشاشیون برونای که فعلاً درجاگارتا میباشد درکنفرانس تانگانیکاا شتراك نمیکنند . درسنگاپور عدهٔ ازعناصر مخالف اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی دستگیرشدند. بقرار اظهارات بناغلی مگه پگال رئیس جمهور فلپاین ادعای فلپاین برمالکیت برونای ادامه دارد.

عساکر اردن بتقاضای آن حکومت از تحت پرچم جامعهٔ عرب از کویت کشیده میشوند. بن بلا صدراعظم الجزایر از نهضت آزادیخواهی مردم انگولا حمایت کرد بناغلی «اوگا پسیاتی» وزیر زراعت فرانسه علت مهم ناکامی کنفرانس بروسل را در مورد شمول انگلستان ببازار مشترك اروپای غربی افشا کرد وگفت که برخی از پارتنرها نمایندگان برتانیارا فریب داده بودند که هرچیز مطابق بمرام انجام خواهد شد.

سومین کنفرانس وحدت افریقا وآسیا درمرشی افتتاح میگردد. نخستین سفیر کبیر الجزایر اعتماد نامهٔ خودرا بجنرال دوگول تقدیم کرد. حکومت قبرس هم رژیم جدید یمن را برسمیت شناخت.

۶ـ(۱۷ دلو) بناغلی نایریری رئیس جمهور تانگانیکا کنفرانس ممالك آسیایی وافریقایی را در شهرموشی افتتاح کرد. دوگول وسیاست اوموردقضاوت ملت فرانسه قرارگرفت. کنفرانس بین المللی ژنیو درباره بهبود اوضاع جهان بانطق پروفیسر تاکرهنوی رئیس این کنفرانس افتتاح شد. بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا بعنوان کنفرانس بین المللی ژنیو پیامی مخابره کرد.

بناغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی بنام کنفرانس ممالك آسیایی وافریقایی منعقده موشی پیامی را مخابره نمود. بتقاضای بناغلی عبدالخالق حسونا سرمنشی جامعهٔ عرب عساکر سودانی نیزخاك کویت راترك میگویند. نهرو معاونتهای اتحادشوروی رانسبت بهند تمجید کرد. بناغلی تانت سرمنشی ملل متحد گفت که بیعلاقگی خودنسوان بزرگترین مانعی در راه اشتراك شان درحیات اجتماعی میباشد. کنیدی درنظر دارد سیاست خودرا درمورد اروپا مجدداً تنظیم کند وبهمین لحاظ سفرای خودرا ازبن، مسکو، پاریس ولندن به واشنگتن احضار کرد.

بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد درجلسات سران کنفرانس دارالبیضا در رباط شرکت نمی کنند

بناغلی ویلیم فاستر آمر ادارهٔ خلع سلاح امریکا گفت که تغییر رویهٔ فعلی اتحاد شوروی درمورد نظارت برانفجارات آزمایشی راه را برای حل مسأله خلع سلاح بازخواهد کرد.

۵ بناغلی رابرت مکنامارا وزیر دفاع امریکا اظهار امید کرد که کانگرس امریکا درخواست اورا درباره پروگرام ساختمان پناهگاهای ضد خطرات ذره یی تصویب کند

۷ ـ (۱۸ دلو) اختلافات تونس والجزایر وسوء تفاهماتی که بین آنها پیداشده بود دراثر میانجیگری بناغلی احمد بلافریج وزیرخارجهٔ المغرب رفع شد . موضوع اغتشاش برونای درکنفرانس ممالك آسیایی و افریقایی منعقدهٔ شهر موشی واقع تانگانیکا مطرح شد . کنفرانس موشی درموضوع سرحدی چین وهند بحث کرد . کابینهٔ کانادا باتصویب پیشنهادهای رای عدم اعتماد که ازطرف احزاب مخالف حکومت بمجلس عوام آن کشور پیش شده بود سقوط کرد و بدین ترتیب جان دیفن بیکر صدراعظم کانادا نیزاز بین رفت . جنرال دوگول گفت که بستن دروازه های بازار مشترك بروی بریتانیا بخاطر آنست که ازتوسعهٔ تجارت امریکا دراروپا جلوگیری شود . بناغلی ایکیدا صدراعظم جاپان در پارلمان آن کشور گفت که جاپان به تحت البحریهای اتومی امریکا اجازهٔ استفاده از بندرگاههای آن کشور را نخواهد داد . تانکو عبدالرحمن صدراعظم ملایا برای خاتمه دادن بجنگ رادیویی بین کمبودیا و تایلند حکمیت میکند . حکومت هند پلانهای کنفرانس کولمبو را در مورد حل اختلافات سرحدی جمهوریت مردم چین و هند قبول کرده است . گرومیکو وزیر خارجهٔ اتحاد شوروی یادداشتی به سفرای جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه بمسکو تسلیم داد متن آن افشا نشده است . چومبی به بهانهٔ مریضی وطور ناگهانی به رودیشیای شمالی رفت . گادبر وزیر دولت ومونت بیتن لوی درستیز انگلستان به واشنگتن مواصلت کرد ند .

۸ ـ (۱۹ دلو) بناغلی ایکیدا صدراعظم جاپان بابناغلی رای ول گیلپتریك معین وزارت دفاع امریکا راجع به تحولات بین المللی مذاکراتی کرد . حکومت جمهوریت اتحادی آلمان وسوریه راجع بمعانت مالی جهة اعمار بند فرات موافقتنامهٔ را امضا کردند . مجلس سنای فرانسه لوایح حکومت را در بارهٔ بودجهٔ سال مالی آیندهٔ آن کشور رد کرد . بناغلی کارالاینن صدر اعظم فنلند بدعوت حکومت شوروی جهة یك بازدید ده روزه وارد مسکو خواهدشد . بناغلی خالداعظم صدراعظم سوریه میخواهد ممالك عربی شرق میانه یك منطقهٔ بیطرف بین بلاك شرق وغرب اعلام شود . بناغلی جان دیفن بیکر باگورنرجنرال کانادا ملاقات وامرانحلال پارلمان آنکشور رامطالبه کرده است .

۹ ـ (۲۰ دلو) بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا تاسیاست جدید نظامی شوروی رادرخاك کیوبا باعث ایجاد بزرگترین بحرانات تاریخی خوانده وجدایی اروپا وامریکا راباثرمساعی جنرال دوگول برموضوع تشکیل قوای ذره یی جداگانه درفرانسه ، فاجعهٔ بزرگی محسوب کرد . دکتور عبدالکریم خطیب وزیرالمغرب درامور افریقایی گفت : که به آزادیخواهان انگولا کمك زیاد خواهدشد . نمایندگان هند درسومین کنفرانس استحکام آسیایی و افریقایی منعقدهٔ موشی بعنوان اعتراض علیه کمیتهٔ سیاسی کنفرانس که از پذیرش مایل مورد اختلاف سرحدی چین و هند پیشنهادهای نمایندگان شش کشور بیطرف آسیایی وافریقایی منعقدهٔ کمبولو امتناع

ورزیده است جلسه راترک دادند . قبایل بوریتو جهة کمك با اغتشا شیون برو نای شمالی بحرکت درآمدند . جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن تشکیل شورای عالی یمن راکه حیثیت پارلمان را خواهد داشت اعلام کرد . یک شورای انقلابی متشکل از پنج عضو نظامی دربغداد اقتداررا بدست گرفته وانحلال رژیم جنرال عبدالکریم قاسم صدراعظم وقوماندان مسلح آن کشور را اعلام کردند .
طیارات انقلابیون عمارت وزارت دفاع ملی راکه خود جنرال عبدالکریم قاسم نیز درآنجا موجود بود بمباردمان کردند ولی سرنوشت خود جنرال قاسم تاحال معلوم نیست، درراس اغتشاشیون کلنل عبدالکریم مصطفی که ۳۵ سال داشته ویکی از منصبداران سابق قوای هوایی عراق بود قرار داشت .

۱۰ـ (۲۱ دلو) حکومت ملایا ازرویهٔ کنفرانس آسیایی وافریقایی منعقدهٔ موشی درمورد عدم اجازه شمول نمایندگان ملایا وسنگاپور درآن کنفرانس انتقاد کرد مانورهای مشترك امریکا وعربستان سعودی درسواحل جده وریاض شروع شده است. بناغلی خروسچف صدراعظم اتحادشوروی درمورد تحکیم روابط سیاسی بین مملکتین عنوانی مارشال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن پیامی فرستاده است. باساس پلان های جدید بناغلی سنیگور رئیس جمهور سنیگال رئیس جمهور عهده دار مقام صدارت هم خواهد بود. یکصده محبوسان سیاسی توگو کهتوسط رژیم سابق توقیف شده بودند ازطرف حکومت جدید آن کشور رها شدند. بقرار اظهارات نطاق حکومت کانگو جهة خاتمه دادن به بحرانهای کانگو زمینهٔ مساعدی فراهم شده است، امریکا کمکهای اقتصادی وتخنیکی خودرا بهسیلون ملتوی گذاشت. یکصد وچهل نفر کیوبایی باجازهٔ حکومت کیوبا بهایالت فلوریدای امریکامهاجرت کردند. حکومت امریکا انفجارات آزمایشی زیرزمینی خودرا درمناطق صحرایی ایالت نوادا مجدداً شروع کرد ، چومبی رئیس ایالت کتانگا کهچندی قبل برودیشیای جنوبی رفته بود مجدداً به کتانگا مراجعت کرد. بناغلی عبدالسلام محمدعارف معاون اسبق صدراعظم عراق بحیث رئیس جمهور برگزیده شده وکابینهٔ جدید عراق تحت ریاست کلنل احمد حسن بکر تشکیل شد، جمهوریت متحدعرب، الجزایر، یمن، سوریه وکویت رژیم جدید عراق رابرسمیت شناختند، قوماندان قوای مسلح و۲۳ نفر ازصاحبمنصبان کتانگانسبت بقانون اساسی وکاساووبو رئیس جمهور کانگو حلف وفاداری یاد کردند .

۱۱ـ (۲۲ دلو) بریتانیا اکثر شرایط بازار مشترك اروپای غربی را پذیرفته است. قرار اطلاعات تازه پایگاههای امریکا دراسپانیا اهمیت خودرا ازدست داده است. ویلی برانت برلین غربی پیشنهاد های جدید والتر البریشت رهبر حزبی آلمان شرقی رادرمورد برقراری یك سلسله مذاکرات راجع بمسایل مورد علاقه رد کرد. پرتگال رویهٔ الجزایررا راجع بکمکهای الجزایر درمقابل ملیون انگولا تقبیح

کرد. بناغلی ویلیم فاستر آمر ادارهٔ خلع سلاح امریکا رهسپار ژینو شد تا ریاست هیأت نمایندگی امریکا رادرجلسات آیندهٔ کنفرانس بین المللی خلع سلاح بعهده بگیرد. حکومت الجزایر قوماندان نظامی خودرا درقسطنطین واقع الجزایر شرقی معزول کرد. تشکیل یك کمیتهٔ فضایی موسسهٔ ملل‌متحد بتاریخ ۲۵ فروری در نظر گرفته شده است، چومبی رئیس ایالت کتانگا ازرودیشیا وارد پاریس شده، وی این راپورهاراکه او تشکیل یك حکومت کتانگا رادرخارج تحت غورگرفته‌است ردکرد.

۱۲ـ (۲۳ دلو) کنفرانس موثر از فیصله های کنفرانس کولمبو حمایت کرد ، بناغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر گفت الجزایر از آزادی‌خواهان انگولایی ومجاهدات شان درراه حصول آزادی حمایت میکند. بقراراطلاعات آژانس خبررسانی پرتگال بنام « انی » اوضاع کتانگا بصورت عموم خوب نمیبا شد .

بمجردورود نمایندگان اتحاد شوروی درامریکا اظهارداشتند که اتحاد شوروی بسهم خود خواهد کوشید تابروی مسأله اسلحهٔ ذره یی و خلع سلاح موافقتی صورت گیرد ، بقرار اعلامیهٔ حکومت فلپاین ، مجادلهٔ آن دولت برای ثبوت حق مالکیت آن بربورنیوی شمالی همچنان ادامه دارد. راکفلرگورنرنیویارك حکومت کنیدی راموردانتقاد قرارداد . فعالیتهای تخریبی اروپاییها و افریقاییهای مخالف سیاست تبعیض نژادی حکومت افریقای جنوبی ادامه دارد . احمدبن بلا صدراعظم الجزایر دعوت پادشاه المغرب را قبولیده است ، حکومت یوگوسلاویا رژیم جدید عراق را برسمیت شناخت . شش صدتن عساکر اجیر خارجی کتانگابعد از خلع سلاح به انگولا پناهنده شدند .

دوبری نین سفیر کبیر شوروی مقیم اتازونی و دین رسك دزبارهٔ موضوعات لاؤس، خلع سلاح ، آزمایشهای ذره‌وی وکیوبا مذاکره کردند . بناغلی طالب‌حسین شبیب وزیر خارجهٔ رژیم جدید عراق ضمن خطابهٔ خود گفت که عراق تمام قرار داد های بین المللی ، فیصله ومنشور ملل متحد رامحترم شمرده وبدون پیوستن باکدام بلاك سیاست کامل بیطرفی راتعقیب خواهد کرد .

۱۳ـ (۲۴ دلو) دکتور سوباندریو وزیرخارجهٔ اندونیزیاوهالند روابط سیاسی برقرار خواهد شد . مخالفتهای اندونیزیا و ملایا بخود شکل جدی را گرفته است . اولین محمول چهار طیارهٔ جت امدادی ساخت شوروی بهند توسط کشتی وارد بمبئی شد . بقرار اظهارات نطاق حکومت ویتنام جنوبی ، اوضاع عمومی آن کشور تا اندازهٔ زیادی بهبود یافته است . سومین کنفرانس استحکام آسیایی و افریقایی منعقدهٔ موشی واقع تانیگانیکا خاتمه یافت. ممالك بیطرف آسیا ، افریقا وامریکای لاتین نظریه پیشنهاد دکتور فیدل کاسترو صدراعظم کیوبا کنفرانس سه قاره یی را در هاوانا مرکز کیوبا دایر میکنند . بناغلی جان دیفن بیکر صدراعظم موقتی کانادا سه نفرراعوض وزرای مستعفی آن کشورمقرر کرد . در بروسل بصورت غیررسمی

اعلام شد که ښاغلی سیریل ادولا صدراعظم کانگو بصورت رسمی از بلویك دیدن میکند. افغانستان، سودان، اتحاد شوروی، امریکا، برتانیه، تونس، ترکیه، دنمارك جمهوریت اتحادی آلمان، آلمان شرقی و کوریای جنوبی هم رژیم جدید عراق را برسمیت شناختند. پادشاه لاؤس بهمرای شهزاده سووانافوما درراه عزیمت جانب مسکو وارد دهلی شد، آنها درنظر دارند بعداً بامریکا ویازده کشوردیگر که قرار داد مربوط بحفظ آزادی و بیطرفی لاؤس راامضا کرده‌اند مسافرت کنند. آژانس تاس اتحاد شوروی برآغاز مجدد آزمایشهای ذروی امریکا انتقاد کرد.

١٤ـ (٢٥ دلو) یکتن نطاق حزب کارگر انگلستان اظهار کرد که انقطاع مذاکرات بازار مشترك اروپای غربی حکومت انگلستان راه‌چار اختلال کرده است. اتحاد شوروی درمذاکرات خلع سلاح واقع ژینو، انحلال پایگاههای تحت البحری حامل ذره یی مجهز بامر میهای پولاریس را تقاضا کرد.

ښاغلی کنیدی ضمن پیام خود عنوانی کنفرانس بین المللی خلع سلاح واقع ژنیو، روح واقعبینی وعزم راسخ راجهة خاتمه دادن به تسلیحات خطرناك ذره یی تقاضا نمود. عساکر هندی م،م واقع کانگو بنابر تقاضای قبلی حکومت هند بتاریخ چهاردهم مارچ عازم هند خواهندشد. ملت الجزایر بخاطر حمایه از نهضت آزادی انگولا مظاهره کرد. ښاغلی عبدالرحمن صدر اعظم ملایا سیاست اندونیزیارادرمورد ملایا واتحادیهٔ بزرگتر مالیزی انتقاد کرد، بقرار اظهارات دکتور سوباندریو وزیر خارجهٔ اندونیزیا کشور مذکور بهانتشاشیون برونای و بورنیو کمك خواهد کرد. ښاغلی ژاکوبس فوشه وزیر دفاع افریقای جنوبی اجازهٔ افزایش پنجاه فیصد افراد نظامی آن کشور راحاصل کرده است. ښاغلی خلیل کلاس وزیر مالیهٔ سوریه به پیروی ازدو نفر رفیق خود استعفا کرد. ادارهٔ مطبوعات اتحاد شوروی به شعبهٔ کمپنی نیشنل برودکاستنگ امریکا (ان، بی، سی) درمسکو بعلت نشریه‌های مخالف سیاست حکومت شوروی، امرداد تااداره‌خود رامسدود و نامه‌نگاران آن(رسل جونز) مسکورانیز ترك کنند. جمهوریت مردم چین، چکوسلواکیا، جاپان، اندونیزیا، لبنان وفرانسه نیزرژیم جدیدعراق رابرسمیت شناختند.

١٥ـ (٢٦ دلو) وزیرخارجهٔ تایلند پیشنهادکرد که باید ملل متحد بحیث میانجی در موضوع مورد مناقشهٔ ملایا، اندونیزیا و فلپاین، روی مسألهٔ پیشنهاد شدهٔ مالیزی اقدام کند. درکنفرانس بین‌المللی خلع سلاح ژنیو بعضی از کشورهای عضو میکوشند تاهر چه زود تر دربارهٔ قطع انفجارات آزمایشی بین‌شرق وغرب قراردادی امضا شود، اتحادشوروی نمایندگی‌سیاسی خودرادریمن بمقام سفارت کبرا بالابرده است نظر بمصاحبهٔ مطبوعاتی ښاغلی جان کنیدی امریکاجمع‌آوری طیارات جت بم افگن نوع بی ٤٧ خودرا ازکشورهای ماورای ابحار به امریکادرسال جاری وعده داده است. پادشاه وملکهٔ یونان وارد بنکاك شده‌اند.

۱۶ -(۲۷ دلو) بقرار اظهارات منابع مطلع لندن امریکا و اتحاد شوروی درباره برلین مذاکرات خودرا آغاز خواهند کرد. روابط سیاسی عراق وفرانسه تجدید میشود. کنفرانس قانون اساسی سوازیلند که چند روز قبل شروع شده بود بناکامی انجامید. ښاغلی هرالدویلسن نطاق امورخارجی حزب کارگر انگلستان عوض ښاغلی هیو گیتسکیل فقید بحیث رهبر پارلمانی حزب کارگر انتخاب شد بقرار یك اعلامیهٔ رسمی اختلافات الجزایر و تونس مرتفع شد، ښاغلی عبدالله السلال رئیس جمهور یمن بهیأت سیاسی حبشه در «نایز» اطلاع داده تادرصورت عدم شناسایی رژیم جدید یمن توسط حکومت حبشه خاك یمن را ترك گوید نظر به اعلامیهٔ وزارت دفاع امریکا ۱۵۰۰ نفر عساکر امریکایی که بسال ۱۹۶۱ پس از بحرانهای برلین غربی به اروپا اعزام شده بودند به واشنگتن احضار گردیدند.

۱۷- (۲۸ دلو) ښاغلی تانت سرمنشی موسسه ملل متحد حین ورود به کنگستون مرکز جمیکا گفت، که با وجود مخالفت امریکا کومك موسسهٔ ملل متحد حین ورود به کیوبا ادامه مییابد، بقرار اظهارات جنرال دوگول فرانسه همچنان در تلاش یك نیروی اتومی مستقل است. محاکمهٔ اخلال گران امنیت فرانسه در یکی از محاکم پاریس ادامه دارد. یکدسته از اعضای اردوی سری فرانسه دراسپانیا دستگیر شدند. بقرار اظهارات جوزف گادبر رئیس هیأت نمایندگی انگلستان درکنفرانس بین المللی خلع سلاح، نظریات شرق وغرب درکنفرانس ژنیو نسبتاً، بهم نزدیکتر شده است. صدراعظمان دنمارك، سویدن، فنلیند، آسلیند و ناروی، دراسلو راجع بهمکاری اقتصادی بین آن کشورها، کنفرانسی راتشکیل دادند، باشرکت مقامات عالیرتبهٔ تمام مناطق طرفدار عضویت اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی، در بورنیوی شمالی کنفرانس دایرشد. ښاغلی هرالد ویلسن رهبر جدید حزب کارگر انگلستان جهة مذاکره دراطراف مسایل مورد علاقه بامقامات حکومتی امریکا، بواشنگتن سفر خواهد کرد. اتاق تجارت برتیانیا وامریکا علیه پلانهای مربوط بتحمیل قیود مزید بروارداتِ پشم بر ئیس جمهور امریکا اعتراض کرده اند. شهزاده نورودوم سهانوك رئیس دولت کمبودیا در ضیافتی که بافتخار سران حکومتی جمهوریت مردم چین ترتیب داده بود پیشنهاد کرد تارؤسای دول وحکومات آسیایی میبایست طور منظم با هم ملاقات کرده مشکلات خودرا مورد بحث قرار دهند و برنقاط نظرخود توافق حاصل کنند، دونفر متخصصان امور افکشافی امریکا درکنفرانس علمی موسسهٔ ملل متحد گفتند که ممالك کم انکشاف باید اولا تعلیمات بهتری را درامور زراعتی فرا گیرند.

۱۸- (۲۹ دلو) بقرارعقیدهٔ ښاغلی میکمیلن صدراعظم انگلستان مذاکرات بازارمشترك کاملا قطع نشده است، نظر به اظهارات لوی درستیز قوای نظامی فرانسه، قوای بحری وهوایی آنکشور از پایگاههای جزایر کناری متعلق بهسپانیا استفاده میکنند. ښاغلی ویلیم فاستر رئیس هیأت نمایندگی امریکا در کنفرانس

بین المللی خلع سلاح گفت که در کنفرانس مذکور پیشرفتهای حاصل شده است، حزب جبههٔ ملی اندونیزیا سیاست دکتور سوکارنو رئیس جمهور آنکشور را در مورد مخالفت علیه تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی، حمایت کامل از اغتشاشیون بورنیوی شمالی و تصمیم قطعی دکتور سوکارنو را راجع بخروج اندونیزیا از کمیتهٔ المپیک بین المللی تایید کرد. نظر به اعلامیهٔ مشمولین مقامات عالیرتبهٔ مناطق طرفدار عضویت اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی، اتحادیهٔ مذکور بتاریخ ۳۱ ماه آگست روی کار می آید.

نمایندهٔ سیاسی بریتانیا از یمن اخراج شد. جمیلهٔ الجزایری قهرمان بزرگ انقلاب الجزایر، بدعوت بریتانیا از آن کشور دیدن میکند، بناعلی ژورژ بیدو یکی از رهبران موسسهٔ اردوی مخفی فرانسه مجدداً در بریتانیا پنهان شده است. کمیسیون اقتصادی ملل متحد پنجمین جلسهٔ خود را در لئوپولدویل افتتاح میکند. حزب لیبرال برتانیه اعلان کرد که باید حکومت بریتانیا از فکر داشتن یك قوهٔ ذره یی مستقل صرف نظر کند.

۱۹ـ (۳۰ دلو) نظر باظهارات بناغلی ناراسیمن منشی مخصوص بناغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد شاید تانت برای حل اختلافات اتحادیهٔ مالیزی اقدام کند. حکومت انگلستان نمایندگی سیاسی خود را درصنعا مسدود و چنانچه موافقه شده نمایندگی سیاسی امریکا درصنعا حافظ منافع بریتانیا در یمن خواهد بود. اوضاع عراق بحال عادی خود برگشته است، بناغلی رأی ویلسنکی صدر اعظم اتحادیهٔ رودیشیا و نیاسالند گفت که بریتانیا از تعهدات خود درمورد اتحادیهٔ مذکور تخلف ورزیده است. مذاکرات بازار مشترك اروپای غربی در مورد شمول برتانیا دوباره آغاز شد. سومین پارلمان ایتالیا منحل شد، بناغلی تانت سرمنشی ملل متحد بمذاکرات خود با رهبران حکومت جمیکا ادامه داد. حکومت اندونیزیا در نظر دارد به آیندهٔ نزدیکی یك هیأت خود را دربارهٔ مذاکره، پیرامون اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی به مانیلا اعزام دارد، انتخابات پارلمانی برلین غربی شروع شد، پادشاه لاؤس (سری ساوانگ واتانا) بقسمتی از بازدید رسمی خود دراتحاد شوروی خاتمه داد. بناغلی «تانات خومان» وزیر خارجهٔ تایلند گفت که موسسهٔ ملل متحد باید سعی ورزد تا منازعات حوزهٔ جنوب شرق آسیا را حل کند. ژورنالستهای افریقایی و آسیایی فیصله کردند تا از نمایندهٔ اتحاد شوروی درکنفرانس عمدهٔ ژورنالیستهای افریقایی و آسیایی بصفت یك مشاهد دعوت بعمل آید. بریتانیا مصارف دفاعی خود را در سال مالی ۶۳ و ۶۴، بلند خواهد برد. پولیس هسپانیه یکی از شخصیتهای برجستهٔ مخالف جنرال دوگول را در مادرید دستگیر کرد، یك عده از عساکر حکومت مرکزی کانگو به الیزابتویل مرکز ایالت کتانگا وارد شدند.

۲۰ ـ (اول حوت) نظر براپور دانشمندان بر جستهٔ نود کشور مشمول کنفرانس جاویهٔ انکشاف اقتصادی و تخنیکی ملل متحد منعقدهٔ ژنیو در حدود یکصدو پنجاه هزار ملیون دالرسالانه صرف تسلیحات جهان میشود. با احراز موفقیت حزب سوشل دیموکرات، ښاغلی ویلی برانت مجدداً از طرف حزب مذکور بحیث شاروال برلین غربی انتخاب شد. کابینهٔ ایران مستعفی شد و شاه ایران ښاغلی اسد الله «علم» رامجدداً به تشکیل کابینه مامور کرد. بقرار اظهار امید واری ښاغلی «دیوسرادو مکه پگال» رئیس جمهور فلپاین، سران کشور های فلپاین، اندونیزیا و ملایا گرد میز کنفرانس جمع میشوند. اولیای امور بحریهٔ امریکا نشر تصاویر اسلحهٔ جدید تحت البحری را اجازه دادند. امریکا از آسترلیا تقاضا کرده است تا در موضوع دفاعی خود مساعی بیشتری بخرچ دهد. ښاغلی کاساووبو رئیس جمهور کانگو جلسات کمیسیون اقتصادی و اجتماعی ملل متحد را برای کشور های افریقایی در لیوپولدویل افتتاح کرد. مقامات کارگری جمهوریت عربی متحد از تمام کشورهای عربی تشکیل کنفرانسی را دربارهٔ کارگران جهان عرب و از بین بردن بیکاری تقاضا کرده است. پادشاه و ملکهٔ یونان تایلند را بقصد کشور خود ترک گفتند. جاپان سهم خود را در مصارف ملل متحد دو چند خواهد ساخت.

۲۱ ـ (۲ حوت) قانت گفت هرگاه جهان میخواهد از خطر بروز جنگ ذره یی در امان باشد باید موسسهٔ ملل متحد را یگانه مرجع آمال خود بداند. جمهوریت مردم چین و امریکا تماسهای سفرای خود را تجدید نمودند، این اولین مرتبه ایست که در جریان ۱۹۶۳ چنین تماسی صورت میگیرد. قوای دفاعی برتانیه در مقابل هر تهدیدی در قسمت امنیت ملایا و قلمرو های مالیزی مقابله خواهد کرد. جنرال ذولکفلی قوماندان قوای نظامی عساکر اغتشاشیون بورنیوی شمالی از ښاغلی کنیدی تقاضا کرده است تا برتانیه را وادار سازد که قوای خود را از بورنیو خارج کند. موسسهٔ ملل متحد به تشکیل یک کمیتهٔ جداگانه جهت غور در اطراف سیاست تبعیض نژادی حکومت افریقای جنوبی اقدام کرده است. ښاغلی گوردن چرچل وزیر دفاع جدید کانادا اظهار داشت که حکومت کانادا حاضر است با امریکا در بارهٔ استفاده از اسلحهٔ ذره یی امریکا داخل مذاکره شود. جلسات کمیتهٔ صنعتی و تجارتی کمسیون اقتصادی ملل متحد برای آسیا و شرق دور در بنکاک خاتمه یافت. امریکا از پرتگال درخواست کرده است تا زمینهٔ پیشرفت اقتصادی و اجتماعی مردم انگولا را برای رسیدن آنان به آزادی مساعد سازد. ښاغلی مکنامارا وزیر دفاع امریکا اظهار کرد که قوای متفرق ذره یی اروپایی برای حفظ منافع دول عضو پیمان اتلس مهلک میباشد.

۲۲ (۳ حوت) حکومت جمهوریت اتحادی آلمان مصمم است تا مصارف دفاعی خود را سال آینده درحدود یک ملیارد و چهارصد ملیون مارک ازدیاد بخشد.

یك هیأت تجارتی ترکیه درمسکو باوزیر تجارت خارجی اتحاد شوروی مذاکره کرد.

بین هند وبلغاریا قرارداد تحکیم علایق دوستی امضا شد. نمایندگان هند، سویدن وحبشه درجلسهٔ کنفرانس بین المللی خلع سلاح پیشنهاد کردند که باید سه کشور بزرگ دارای اسلحهٔ ذروی مذاکرات خودرا در بارهٔ امور مربوط بخلع سلاح وقطع انفجارات آزمایشی ادامه دهد.

اتحاد شوروی مسودهٔ قراردادی را دربارهٔ عدم تعرض بین کشورهای عضو پیمان اتلس ووارسا بجلسهٔ عمومی کنفرانس خلع سلاح پیش کرد.

کنیدی ورئیس جمهور ونزویلا وعده داده اند که حکومات شان حتی المقدور خواهند کوشید تا اصول دیموکراسی درنیم کرهٔ غربی حفظ گردد.

جنرال عبدالله السلال امور مربوط بصدارت ووزارت خارجهٔ یمن را نیز شخصاً بعهده گرفت.

آخرین دستهٔ قوای اضطراری جامعهٔ عرب خاك کویت را ترك گفت.

کانادا وونزویلا نیز رژیم جدید عراق را بر سمیت شناختند.

بناغلی هرالدویلسن رهبر جدید حزب کارگر انگلستان دعوت حکومت اتحاد شوروی را بمسکو قبول کرده است.

۲۳: (٤حوت) بعقیدهٔ سناتور همفری رئیس کمیتهٔ فرعی خلع سلاح هرگاه قرارداد قطع انفجارات آزمایشی عقد نگردد جهان باخطرات زیادی مواجه خواهد شد.

حزب مردم اتریش تصمیم گرفته است تا بناغلی راب را که از ۱۹۵۳ تا ۱۹٦۱ صدراعظم اتریش بود در انتخابات ریاست جمهوری آن کشور جهة اشغال این چوکی کاندید کند از طرف دیگر حزب سوسیالست میخواهد بناغلی شریف رئیس جمهور فعلی آن کشور مجدداً خودرا کاندید کند.

هیأت نمایندگی حکومت عراق بشمول بناغلی «علی صلاح السعدی» وزیر داخله که حامل پیغامی ازطرف رژیم جدید عراق برای جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد میباشد عازم قاهره شدند.

ملك حسن دوم پادشاه المغرب بدعوت بناغلی بن بلا صدراعظم الجزایر عازم آن کشور میشود. بتصور عدهٔ از دیپلوماتها ممکن است که بناغلی جان دیفن بیکر صدراعظم کانادا امکانات افتتاح مجدد مذاکرات باامریکا راجع بحاصل کردن سلاح ذروی ومرمی های ضد طیاره امریکا که بقوای مسلح کانادا سپرده شده است جستجو کند.

انگلستان درشروع سال مالی جدید مصارف دفاعی خودرا کم میکند.

۲٤: (٥حوت) مارشال مالینوفسکی وزیر دفاع اتحاد شوروی اظهار داشت که یکی از هدفهای سیاست آن کشور از بین بردن امکان فاجعهٔ ذروی در جهان میباشد.

درسال جاری موسسهٔ ملل متحد باعطای ٤٠ فیلو شپ جهة ممالك روبه انکشاف حاضرشده است. سه موافقت نامه بین جمهوریت مردم چین وسوریه درپیکنگ امضا شد

طبق راپور های منابع مطبوعاتی امریکا متخصصین طراح پلانهای دفاعی واشنگتن با ینفکر ندتاعوض کشتیهای جنگی سفاین تجارتی را بامرمیسای متوسط السیر پولاریس مجهز کنند .

کشتی با لتیکا یکد سته ازعساکر اتحادشوروی راازکیوبا خارج کرد ، بناغلی دین رسك وزیرخارجهٔ امریکا گفت که امریکامیخواهد ازیك جنگ ذروی جلو گیری کند. جنرال دوگول رئیس جمهورفرانسه ازملك حسن دوم پادشاه المغرب جهته مذاکره درباره مسایل مورد علاقه دعوت کرده است تا بپاریس سفر کند.
بناغلی هرالدویلسن رهبر حزب کارگر انگلستان گفت که حزب وی از پیمان اتلس واینکه برتانیا همچنان عضواین پیمان باشد حمایت دارد .

۲۵ـ (۶حوت) کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای افریقا، رأی داد که افریقای جنوبی و پرتگال ازعضویت آن موسسه اخراج گردند. قوای جنگی هوایی تایلند یك طیارهٔ کمیسیون کنترول بین المللی رادرشمال شرق تایلند بفرود آمدن مجبور کرد بناغلی عبدالله السلال رئیس جمهور یمن راجع به انتخابات مجلس نمایندگان درسر تاسر کشور فرمانی صادر کرده است،حکومت عراق بعد ازین درجلسات آیندهٔ جامعهٔ عرب منظماً شرکت خواهد کرد. طبق فرمان جنرال نی وین رئیس دولت برما فعالیت تمام بانکهای آنکشور ملی شده است. انگلستان درسال مالی آینده از مصارف دفاعی خودخواهد کاست. رئیس جمهورونیزویلاازحکومت برازیل تقاضا کرده است تااشخاصی راکه درربودن کشتی انترواتیکی شرکت کرده بودند بحکومت ونیزویلا تسلیم بدهد. حکومت انگلستان بابعضی ازکشورهای حامی عضویت خود دربازار مشترك اروپا، بمشوره شروع کرده است .

۲۶ـ (۷حوت) بناغلی سیریل ادولاصدراعظم کانگو به بروسل وارد شد. انتخابات پارلمانی وشوراهای محلی درسراسر مجارستان آغازشده است. بقرار اظهارات بناغلی «حسین طالب شبیب» وزیر خارجهٔ عراق، کنفرانسی باشرکت نمایندگان عراق ، جمهوریت عربی متحد، الجزایر و یمن دربارهٔ غوربرمسایل مربوطه بهمکاری این کشورها تشکیل خواهد شد. توطئهٔ ایکه برای قتل ادولا چیده شده بود قبل ازآنکه عملی شود کشف گردید. بناغلی عبدالرحمن صدراعظم ملایا گفت اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی بدون توجه باینکه باثر تشکیل آن چه واقعهٔ رخ خواهد داد، رویکار خواهد آمدفلپاین، ادعای خودرا دربارهٔ الحاق بورنیوی شمالی بهفلپاین همچنان تعقیب میکنند هفتمین کانگرس امراض صدری درد هلی ختم شد .

۲۷ـ (۸حوت) کمیتهٔ فضایی موسسهٔ ملل متحد پیشنهادهای حکومت هند را مبنی براینکه یك مرکز راکتهای بین المللی تحت نظارت موسسهٔ ملل متحد درایالات کرالای هند تعمیر گردد پذیرفته است. حکومت اندونیزیا به بناغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد اطلاع داده که حاضر است باهالند روابط سیاسی خودرا مجدداً برقرار کند

پادشاه بلژیك با بشاغلی سیریل ادولا صدراعظم کانگوی مرکزی در بروسل ملاقات کرد. بشاغلی نهرو صدراعظم هند باردیگر از یك قرارداد منع آزمایشهای ذره یی طرفداری کرد. بشاغلی دنکن سندز وزیر امور کامنویلت برتانوی اظهار داشت که دعاوی مردم زنگبار راجع باستقلال آن سرزمین مورد تحقیق قرارمیگیرد. مذاکرات مربوط بامضای قرار داد دربارهٔ همکاری نزدیکتر بین کشورهای فرانسوی زبان افریقایی وکشورهای بازار مشترك اروپا بناکامی مواجهه شد. هیأت حکومتی عراق، قاهره را بقصد بغداد ترك گفت. جنرال ریچارد هل لوی درستیز قوای نظامی انگلستان برای مذاکره بامقامات نظامی استرالیا وارد کانبرا شد. کنفرانس بین المللی خلع سلاح باز جلسات خود را برای غوردربارهٔ مسایل مورد علاقه درژنیو ادامه داد. شورای وزرای بازار مشترك اروپای غربی بازمذاکرات خود را شروع کرد. درچند روز گذشته طیارات برتانیه مکرراً فضای خاك یمن را مورد تجاوز قرار داده است.

۲۸ (۹حوت) جنرال ریچارد هل لوی درستیز قوای نظامی انگلستان اظهارداشت که درصورت لزوم قوای برتانوی درشرق دور از اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی دفاع خواهد کرد بازدید سه روزهٔ پادشاه لاوس ازامریکا خاتمه یافت. مذاکرات بشاغلی لیو شاوچی رئیس جمهور مردم چین باشهزاده نورودوم سهانوك رئیس دولت کمبودیا در پیکنگ بپایان رسید. بشاغلی فون هسل وزیر دفاع جمهوریت اتحادی آلمان باشاغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا ملاقات کرد. بشاغلی مکه پگال رئیس جمهورفلپاین اظهارداشت که مذاکرات وی باشاغلی عبدالرحمن صدراعظم ملایا غیررسمی خواهد بود. پادشاه لاوس از فعالیتهای امریکا درراه امضای قراردادمربوط بحفظ آزادی و بیطرفی لاوس درژنیو اظهار امتنان کرد. رهبران حزب سوسیالست دیموکرات جمهوریت اتحادی آلمان درنظر دارد با رهبر حزب کارگر انگلستان دربارهٔ مسایل مورد علاقه مذاکره کنند.

اول مارچ -(۱۰حوت) حکومت امریکا آمادگی خود را برای تجدید مذاکرات بااتحاد شوروی درمورد مسألهٔ برلین غربی ابراز داشته است. بشاغلی فون هسل وزیر دفاع جمهوریت اتحادی آلمان از بعضی تاسیسات نظامی امریکا دیدن کرد. حکومات برتانیه وملایا پلانهای خودرا راجع به تشکیل اتحادیه مالیزی اعلان کردند. امریکا تصمیم گرفت دربارهٔ قطع آزمایشهای ذره وی مذاکرات مستقیم را با اتحاد شوروی دوباره مفتوح سازد. رئیس جمهور یمن قوای برتانوی راملزم قرار داد که بر ناحیهٔ حریب داخل خاك یمن حمله کرده است ازسه حزب سیاسی عمدهٔ رودیشیای شمالی دعوت بعمل آمده است تالایحهٔ پیشنهاد شدهٔ حقوق راباگورنر رودیشیای شمالی مورد مذاکره قرار دهند، ایتالیا درسال ۱۹٦٤ یك قمر مصنوعي را بمدارخط استوای زمین پرتاب خواهد کرد.

جلسات کمیتهٔ مشورتی برنج موسسهٔ مواد خوراکه‌وزراعت‌در توکیو خاتمه یافت. دکتور رالف بنچ معاون سیاسی بناغلی تانت سرمنشی‌ملل‌متحد جهته مذاکره بامقامات مربوط جمهوریت یمن به صنعا فرستاد :

۲- مارچ (۱۱حوت۱۳۴۱) بناغلی عبدالخالق حسونا سرمنشی‌جامعهٔ عرب. گفت که جامعهٔ عرب به‌شکایت یمن درمورد حملات قوای برتانوی عدن برعساکر یمن‌غورمیکند حکومت حبشه حمایت‌خودرا درمقابل هرگونه تهدید از ناحیهٔ ادعای مالکیت بعضی ازمناطق سرحدی کینیاکه حکومت صومال مدعی آنست، بحکومت کینیا اطمینان داده است. بناغلی عبدالرحمن صدراعظم ملایا اظهار داشت که مصارف نظامی ملایا پروگرام انکشافی آنکشور را متاثر میسازد. بناغلی راجندرابرساد او لین رئیس جمهور سابق هند بعمر هفتاد سالگی وفات کرد. حکومت کوریای جنوبی قیودی‌را که برفعالیتهای سیاسی دوهزار نفر ازسیاستمداران و ماموران رژیم سابق آنکشور وضع کرده بود رفع کرده است. بناغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل‌متحد درراه از بین بردن بحرانهاییکه درباره تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی بوجود آمده است صرف مساعی میکند. بناغلی مکنامارا وزیردفاع امریکا اجازه نخواهد داد تاکدام کشور خارجی درنیم کرهٔ غربی بعملیات نظامی دست زند.

شهزاده نورودم سهانوك رئیس دولت کمبودیا معتقداست که‌موافقت بین‌جمهوریت مردم چین وهند روی مسایل موردمناقشهٔ سرحدی مدت زیادی راایجاب‌میکند. بناغلی وانیوش یکی از حقوقدانان دومینیکی بحیث رئیس جمهور منتخب دومینیکا برگزیده شد.

۳مارچ (۱۲حوت) بعقیدهٔ بناغلی هیرالدویلسن رهبرجدید حزب کارگر انگلستان توسعهٔ نظامی ناتوصلح جهانرا تهدیدمیکند مجلس سنای آلمان اولاً قرارداد نظامی سیاسی و اقتصادی آلمان وفرانسه را تصویب کرد. بناغلی اندری گرومیکو وزیر خارجهٔ اتحاد شوروی گفت که بحران کیوبا هنوز رفع نشده است. حکومت یمن باز دربارهٔ تجاوزات مکرر قوای برتانوی عدن برخاك یمن به‌شورای امنیت‌شکایت کرد. حکومت امریکا درصددطرح پلانهای جدید خلع‌سلاح میباشد بعقیدهٔ بناغلی ویلی برانت ښاروال برلین غربی بایدسعی‌شود تاقرارداد همکاری نزدیك بین جمهوریت اتحادی آلمان وفرانسه موجبات تضعیف اروپارافراهم نکند.

٤مارچ (۱۳حوت) محافظین سرحدی جمهوریت مردم چین، عقب نشینی یك جانبهٔ خودرا درامتداد سرحد مشترك چین وهند تکمیل کردند، دکتور سوکارنو رئیس جمهور اندونیزیاخطمشی تازهٔ رادربرابراتحادیه بزرگترمالیزی در پیش گرفته‌است. بناغلی حسین طالب وزیر خارجهٔ عراق اظهار داشت که حکومات جمهوریت عربی متحد، عراق، یمن والجزایر میکوشند تادراکثر شئون زندگی با هم همکاری نزدیکتری داشته باشند. وي متذکر شدکه‌حکومت عراق‌درصورت تجاوز قوای‌خارجي

برخاك یمن تمام وسایل دفاعی خودرا بدسترس حکومت یمن خواهد گذاشت. نخستین دستهٔ صاحبمنصبان عساکر هندی موسسهٔ ملل متحد دراثر تقاضای قبلی حکومت هند بوطن شان برگشتند منابع سیاسی گفتند که کنفرانس هفده عضوی خلع سلاح ژنیو روی مسالهٔ منع آزمایشهای ذروی بسردی مواجهه شده ولی نه امریکا و نه اتحاد شوروی توقع قطع مذاکرات را دارند. کمیته استعمار موسسهٔ ملل متحد اولتر ازهمه در بارهٔ مستعمرات پرتگال (انگولا ، موزنبیق، گینی پرتگال) غور میکنند . حکومت کیوبا توطئه‌را که درایالات لاس ویلاس آنکشور چیده شده بود کشف نمود وزهبر آنرا باعدهٔ شرکت کنندگان توطئه از بین برد. حبیب بورقیبه رئیس جمهور تونس گفت که روابط بین تونس والجزایر بهبود یافته است. بشاغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا با مشاورین خود دربارهٔ مسایل مهم جهانی مذاکره کرد. جنرال نیوین رئیس دولت برمابنابر مصر و فیتهای اداری مسافرت خودرا بهند بتعویق انداخت. تانت سرمنشی ملل متحد بشاغلی یوجین بلیك را بحیث مشاور خصوصی مالی خود تعیین کرد .

۵مارچ (۱۴ حوت) بشاغلی فون هسل وزیردفاع جمهوریت اتحادی آلمان مذاکرات خودراطی مسافرت یکهفته ای خود درامریکا راجع بهمکاریهای بیشتر اتحادی آلمان وامریکا دریکت ناتو، موفقانه خواند. ملیونها نفرازاتباع اتحادشوروی درانتخابات پارلمانی آنکشور شرکت کردند. جنرال فرانکو رئیس دولت هسپانیه، کشور خود را یك جزء مهم اروپا دانسته وشمول خودرا بجامعهٔ اروپائی مورد مطالعه قرار میدهد بقرار اظهارات نطاق حکومت صومال . حکومت مذکور از ادعای خود در مورد مالکیت مناطق سرحدی کینیا منصرف نشده است. مردم کشور افریقایی سنیگال دریك رایگیری راجع به لوایح جدید حکومت شرکت ورزیدند، آنان خواهان سیستم رژیم جمهوری اند . جاپانیها علیه ورود تحت البحریهای ذروی امریکا در آبهای آنکشور شعار دادند. دکتور بنچ معاون سیاسی بشاغلی تانت سر منشی ملل متحد، بعد ازانجام مذاکرات بااولیای امور یمن از صنعا در راه عزیمت خود جانب قاهره وارد عدن شد.

۶مارچ (۱۵ حوت) باساس تقاضا نامهٔ بشاغلی «الکس کولسن ساکی» نمایندهٔ دایمی گانا در موسسهٔ ملل متحد بایدمرگ لوممبای فقید از طرف شورای امنیت تحقیق شده، دکتور ادناور صدراعظم ودکتر ایرهارد وزیراقتصاد ومعاون صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمان که مناسبات شان باهم مکدر شده بود اخیراً در یك جلسهٔ خصوصی باهم آشتی کردند. هشت کشور بیطرف درکنفرانس خلع سلاح راههای جدیدی‌را درمورد خلع سلاح فکرمیکنند. یکی ازمحاکم نظامی پاریس شش تن از اعضای موسسهٔ اردوی مخفی فرانسه را باعدام محکوم کرد . طبق احصائیه مکمل آرای مردم، اهالی سنیگال سیستم جمهوری را پذیرفتند. بشاغلی دیفن بیکر صدراعظم کانادا اخیراً مبارزه های انتخاباتی کانادارا طی بیانیهٔ افتتاح کرد

دکتور بنچ وارد قاهره شد و کنفرانس خلع سلاح باز تشکیل گردید و بعضی از اعضای کرانس حل فوري مسألهٔ قطع انفجارات آزمایشی را تقاضا کردند .

مقامات م،م در ایریان غربی جهت واگذاری امور آنجا به مقامات مربوطهٔ اندونیزیا ترتیباتی را اتخاذ کردند. جلسات کمیسیون اقتصادی و اجتماعی م،م برای آسیا و شرق دور در مانیلا شروع بکار کرد . پارلمان کانگو پس از چند ماه تعطیل جلسات خود را درلیو پولد مجدداً شروع میکنند.

۷ مارچ)۱۶حوت)دکتور رالف بنچ بعد از مسافرت یمن گفت که در سرا سر یمن نظم و امنیت حکمفرماست و درصورت تجاوز برخاك یمن موسسهٔ ملل متحد از هرگونه مداخله و تجاوز جلوگیری خواهد کرد . برطبق يك اعلامیهٔ رسمی دمشق ، سوریه قصد ندارد از جامعهٔ عرب خارج شود. بناغلی نهرو صدراعظم هند از تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی بعد لیل اینکه سه منطقه را از تسلط دیگران رهائی بخشیده و به آزادی میرساند حمایت کرد. حکومت گانا بارجوع به شورای امنیت موسسهٔ ملل متحد در تلاش مجازات چومبی و دیگر قاتلان لوممبای فقید است. قوای ملل متحد متدرجاً از کانگو بیرون کشیده میشود. قرار يك شایعه باختم دورهٔ صدارت دکتوراد ناور صدراعظم هشتاد وهفت سالهٔ اتحادی آلمان که درخزان آینده ازوظیفه اش تقاعد خواهد کرد. دکتور ایرهارد وزیر اقتصاد ومعاون صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمان که شصت و شش سال داده جانشین دکتور ادناور خواهد بود . بناغلی کر و مانلیس صدراعظم یونان باجنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه در پاریس روی مسایل مربوط مذاکره کرد.

۸ـ (۱۸حوت) دکتور رالف بنچ گفت که ادامهٔ جنگ در یمن بعواقب وخیمی منتج خواهد شد ، بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا ضمن مصاحبهٔ مطبوعاتی گفت: که حکومت وی در نظر ندارد تا کمکهای خود را به ویتنام جنوبی ، تایلند و کمبودیا تقلیل بدهد . يك هیأت کوهنوردان برتانوی میکوشند تاسه قلهٔ مرتفع جهان را بپیمایند، حکومت کانگو قاچاقچیان الماس را دستگیر میکند . درسوریه کوتائی توسط عدهٔ از افسران نظامی موفقانه صورت گرفت و بریگید یرجنرال عبدالله تبریزی بحیث قوماندان عمومی قوای سلح آن کشور ،از طرف شورای انقلابی سوریه برگزیده شد . خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی با بناغلی آدم مالك سفیر کبیر اندونیزیا مقیم ماسکو ملاقات کرد. تمام اشخاصیکه برای اشغال چوکیهای پارلمان اتحاد شوروی کاندید شده بودند انتخاب شده اند

۹ـ(۱۸حوت) حکومت امریکا و بعضی از اعضای کانگرس آنکشور در مورد موقف آن کشور درمذاکرات قطع آزمایشهای ذره یی وحدت نظر ندارند. بناغلی علی صبری رئیس شورای اجرائیهٔ جمهوریت متحد عربی بدعوت بناغلی چو انلای صدراعظم جمهوریت مردم چین به آنکشور میرود ، دکتور نکرومه رئیس جمهور گانا درسالگرهٔ آزادی گانا گفت که افریقا آماده است تاسر نوشت خود را تعیین و در تاسیس یکدنیای جدید صلح

پسند نقش خودرا بازی کند. قوای برتانوی در نابروبی بحال تیارسی در آمدند. یك جلسهٔ خصوصی ملل‌متحد درمورد وضع مالی آن موسسه تشکیل میشود. بقول جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن ، قشون یمن بعد از یك ونیم ماه جنگهای شدید باقوای برتانوی عدن ،استحکامات ناحیهٔ حریب‌را قریب سرحد بیهان اشغال کرد. دکتور فاضل کوچوك معاون رئیس جمهور قبرس باشاغلی راداکرشنان رئیس‌جمهور هند ملاقات کرد.

۱۰- (۱۹ حوت) شاغلی دین‌رسك وزیر خارجه امریکا گفت: که‌حکومت امریکا درحفظ آزادی وآرامش درعربستان سعودی واردن بیملاقه نمیتوانندماند. وزارت دفاع امریکا گفت که‌مذاکرات اسپانیا وامریکا درمورد پایگاه های نظامی بزودی نتیجه نخواهد داد ، اعتشاش در بورنیوی شمالی ادامه داده . حبشه از کینیا پشتیبانی کرد. شاغلی دنکن‌سندز وزیرمستعمرات وممالك مشترك المنافع برتانیه دیشب‌درنایروبی گفت که درکینیا بزودی انتخابات شروع میشود. شاغلی صلاح الدین بیطار بحیث صدراعظم سوریه اعلام شد. اردوی‌سوریه برتمام اوضاع حاکمیت پیدا کرده اند. نمایندگان هشت کشور بیطرف برای‌رفع رکود مذاکرات کنفرانس خلع سلاح درژنیومذاکره نمودند. نمایندهٔ اتحادشوروی، امریکارا درحصهٔ رکود مذاکرات منع آزمایشهای ذره‌یی ملزم قرارداد. گرومیکو وزیر خارجه اتحاد شوروی، بمذاکرات خود با رهبران حکومتی دنمارك شروع کرد. وزیرخارجهٔ امریکا باشاغلی بنکر یکی‌از دیپلوماتهای آنکشور که ازطرف امریکا به یمن اعزام میشود مذاکره کرد.

۱۱. (۲۰ حوت) شاغلی نلسن‌راکفیلر گورنرایالت نیویارك برپروگرام اقتصادی کنیدی انتقاد کرد.

سرحدات سوریه‌مفتوح، بنادرومیدانهای‌هوائی آنکشور که‌ازطرف رژیم جدید آنکشور مسدود شده بودمجدداًمورداستفاده قرارگرفت. باساس پیشنهاد شاغلی‌مکه‌پگال رئیس جمهورفلپاین کنفرانسی راجع به بحث در بارهٔ تشکیل اتحادیهٔ بزرگترمالیزی باشرکت ملایا، فلپاین و اندونیزیا دایر خواهد شد پرتگال کمیتهٔ بیست وچهار عضوملل‌متحد را برسمیت نمیشناسد. مردم صومال بطرفداری از الحاق بعضی مناطق‌سرحدی‌کینیا به صومال مظاهره کردند.

دکتور رالف بنچ راپور مسافرت اخیر خود را دریمن وجمهوریت متحد عربی به شاغلی تانت سر منشی ملل‌متحد تقدیم کرد. کابینهٔ جدید سوریه اعلام شد. شاغلی نهرو صدراعظم هند گفت که هند در ساحهٔ نیروی اتومی پیشرفت کرده است. یمن جمهوریت متحد عربی، عراق، الجزایر و یوگوسلاویا رژیم جدید سوریه را برسمیت شناختند.

۱۲ - (۲۱ حوت) اوضاع عمومی درسوریه بحال عادی خود برگشته‌است. باساس پیشنهاد حکومت عراق ، کشور های جمهوریت متحد عربی ،سوریه ، یمن ، الجزایر

و عراق اردوی مشترکی را تشکیل میدهند . اندونیزیا خواستار بتعویق افتادن تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی میباشد. کلنل ژان مادی باستین تیرل رئیس موسسهٔ مخفی نظامی فرانسه بجرم دست داشتن در سؤ قصد علیه جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه اعدام شد. باساس تصمیم حکومت جمهوریت متحد عربی، کشور مذکور در جلسات جامعهٔ عرب منظماً شرکت میکنند، مردم مناطق سرحدی کینیا، سرنوشت خود را تعیین میکنند. ښاغلی رشید علی شرمارك صدراعظم سومال گفت که روابط سیاسی سومال با بریتانیا قطع میشود. ښاغلی علی صبری صدراعظم جمهوریت متحد عربی جهت یك مسافرت رسمی به پیکنگ میرود. ښاغلی تانت سرمنشی ملل متحد عنقریب دکتور رالف بنچ معاون سیاسی خود را مجدداً به ممالک شرق میانه میفرستد.

۱۳ - (۲۲ حوت) باساس اعلامیهٔ منتشره از طرف ښاغلی صلاح الدین بیطار صدراعظم سوریه و ښاغلی علی صلاح السعدی معاون صدراعظم عراق در دمشق بعد ازین کشور های عربی با هم نزدیکتر میشوند. ښاغلی مکنمارا وزیر دفاع امریکا انتقادات وارده بر خط مشی ښاغلی جان کنیدی را در مورد کیوبا رد کرد. صدراعظم سومال از پارلمان آنکشور تقاضا کرد تا در مورد قطع روابط سیاسی باانگلستان به تصمیم حکومت وی موافقه کنند. جنرال ابراهیم عبود رئیس دولت سودان از سیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی انتقاد کرد. جمهوریت اتحادی آلمان تحت شرایط معین به ژورژ بیدو رهبر نهضت مقاومت ملی فرانسه اجازهٔ اقامت را در آن کشور داده است، یونان، لبنان، تونس و ترکیه و سودان رژیم جدید سوریه را برسمیت شناختند. شاه و صدراعظم لاوس مذاکرات خود را با سران دولت ویتنام شمالی شروع کردند.

۱۴ - (۲۳ حوت) نکرومه از موسسهٔ ملل متحد تقاضا کرده است تا از تعقیب قاتلان لوممبای فقید فعلاً خودداری شود. نمایندهٔ سوریه در ملل متحد با تانت روی موضوع تجاوزات اسراییل مذاکره کرد. ښاغلی نهرو صدراعظم هند اظهار داشت که یگانه مانعیکه در راه شروع مذاکرات مستقیم بین جمهوریت مردم چین وهند وجود دارد اینست که حکومت جمهوریت مردم چین از قبول بعضی از مواد پیشنهاد های کنفرانس کولمبو در بارهٔ حل مسایل مورد اختلاف هند و جمهوریت مردم چین خودداری نموده و صرف خواستار عملی شدن متارکهٔ یکجانبهٔ خود میباشد. جنرال عبدالحارث ناسوتیان وزیر دفاع اندونیزیا گفت که اندونیزیا اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی را یکنوع استعمار جدید میداند.

۱۵ - (۲۴ حوت) کمیسیون کمیتهٔ اقتصادی و اجتماعی موسسهٔ ملل متحد برای آسیا و شرق دور فیصله نامهٔ را صادر کرد و در آن بکشور های عضو توصیه شده تا موضوع تشریك مساعی ذات البینی خود رامطالعه کنند تا بدینوسیله زمینهٔ برای تشکیل

بازار مشترک آسیایی فراهم گردد . حکومت امریکا درمورد قطع انفجارات آزمایشی حاضر شده است امتیازات جدیدی را به اتحاد شوروی بدهد . حکومت اتحاد شوروی نسبت به گلوله باری کشتی های جنگی امریکایی بریك کشتی ماهیگیری اتحاد شوروی بحکومت مذکور احتجاج کرد ، چهار کشتی اتحاد شوری که حامل عساکر آن کشور بود کیوبا را بقصد اتحاد شوروی ترک گفت . بادشاه لاوس بعد از پایان دورهٔ مسافرت خویش به اتحاد شوروی ، امریکا ، پولند ، جمهوریت مردم چین و ویتنام شمالی به ویتنیان مراجعت کرد . حکومت اندونیزیا در مورد برقراری روابط سیاسی خویش با هالیند بموافقه نهائی رسیده اند .

۱۶ ـ (۲۵ حوت) حکومت جدید سوریه دیشب گفت که در مورد اتحاد سوریه عراق و جمهوریت عربی متحد به آرای نامه مراجعه خواهد شد . مذاکرات استفادهٔ صلح آمیز از فضای خارجی بناکامی مواجه شده است ، حکومت انگلستان پلانهای جدید خود را در مورد سرنوشت آیندهٔ کینیا اعلام کرد . روابط صومال با بریتانیا قطع میشود . قوای صومال بحال تیارسی در آمد ، این اقدام حکومت صومال نظر به آمادگی های نظامی اتخاذ شده که قوای برتانوی در کینیا اتخاذ کرده اند .

۱۷ ـ (۲۶ حوت) اندونیزیا برای تشکیل کنفرانسی جهة بحث در اطراف اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی موافقت کرد جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن گفت که یمن حاضر است در اتحادیهٔ سوریه ، عراق و جمهوریت متحد عربی شامل شود . به نسبت اینکه اسرائیل قوای خود را در امتداد سرحدات سوریه در دوران حوادث اخیر دمشق مجهز میساخت ، قوای راکتی جمهوریت عربی متحد بحال تیارسی در آمدند . جموکینتا تا رهبر افریقایی کینیا با ادعای حکومت صومال در بارهٔ مالکیت بر مناطق سرحدات شمالی کینیا مخالفت کرد . کابینهٔ الجزایر روی موضوع انفجارات آزمایشی بحث کرد . از امروز تا یکهفتهٔ دیگر روز گرسنگی در سر تا سر جهان تجلیل میشود .

۱۸ ـ (۲۷ حوت) کشور های عضو پیمان ناتو با تشکیل قدرت ذروی چند جانبه موافقت کردند اتحاد شوروی امریکا را بمزاحمت کشتی های خود که در سمت کیوبا بحال رفت و آمد میباشند متهم کرد و حکومت امریکا طیارات اتحاد شوروی را برفراز الاسکا به پرواز خلاف مقررات بین المللی متهم نمود ، درمگه دیشو اعلام شد که روابط سیاسی بریتانیا با صومال قطع گردید . الجزایر بفرانسه اجازهٔ انفجارات آزمایشی را نخواهد داد ، الجزایر سفیر کبیر خود مقیم پاریس را بدین علت احضار کرده است . همچنان بحکومت فرانسه اطلاع داده است تا سفیر خود را از الجزایر احضار کند .

۱۹ ـ (۲۸ حوت) درظرف چند روز آینده یکعدهٔ دیگر از قوای ملل متحد از کانگو به کشورهای مربوط شان اعزام خواهند شد . حکومت صومال از قطع روابط سیاسی

خود باحکومت انگلستان رسماً بحکومت مذکور اطلاع داد. یك دستگاه رادیویی انگلستان درمگه دیشو مسدود شد. ښاغلی احمد خمیستی وزیر خارجهٔ الجزایر با نمایندگان ۱۲ کشور بیطرف وعربی درالجزایر ملاقات و تصمیم حکومت خود را راجع به انفجارات آزمایشات ذره وی فرانسه درصحرای بزرگ الجزایر به ایشان تصریح کرد.

۲۰ ـ (۲۹حوت) ښاغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر آزمایش ذره وی فرانسه را تجاوز برحقوق ملی الجزایر تلقی کرد. نایجیریا مخالف آزمایشهای فرانسه درصحرای الجزایراست، این موضوع را ښاغلی امبو نمایندهٔ نایجیریا درکنفرانس بین المللی خلع سلاح بیان کرد. بقراراظهارات سفیرکبیر انگلستان درمگه دیشو، بریتانیا درمورد ادعای صومال بریك قسمت کینیا تجدید نظرمیکند ادعای فلپین درباره بورنیوی شمالی ادامه دارد. سه نفرازپناهندگان اعضای اردوی سری فرانسه ازچلی اخراج شدند. دراکرامرکز گانا علیه اقدام فرانسه دربارهٔ انفجار آزمایشهای ذره یی آن کشور درصحرای الجزایرمظاهراتی صورت گرفت.

۲۱ـ (۳۰حوت) ښاغلی نهرو صدراعظم هند در پارلمان آن کشور گفت که باید تسهیلات بیشتری جهة رهائی مستعمرات ازچنگ استعمار فراهم شود. یك جامعهٔ ضد قوای ذره یی درپاریس تشکیل شد. ښاغلی لوسوچانگ وزیرتجارت خارجی جمهوریت مردم چین جهة یك بازدید سه هفته ئی رسمی از بریتانیا بصوب لندن پرواز کرد، یك هیئت مرکب ازدانشمندان اتحادشوروی بدعوت حکومت هند وارد دهلیجدید شد، حکومات لیبیا، سودان، مراکش، تونس وجاپان هم علیه انفجار آزمایشی زیرزمینی فرانسه، بحکومت فرانسه احتجاج کردند: قوای بحری جمهوریت اتحادی المان وفرانسه بمانوره های مشترك درسواحل آن دو کشور شروع کردند.

۲۲ـ(اول حمل ۱۳۴۲) حکومات اتحادشوروی وامریکا باتجدیدمذاکرات خود دربارهٔ مسایل مربوط به برلین غربی موافقه کرده اند.

پارلمان الجزایر دربارهٔ انفجارات آزمایشی زیرزمینی فرانسه درمناطق کوهستانی الجزابر بحث خود را شروع کرد. حکومات صومال با اعضای جنرال قونسلگری خود درعدن هدایت داده است تا ادارهٔ خود رامسدود وخاك عدن راترك بگویند اتحادشوروی وامریکا باطرح پروگرامهای مشترك برای پرتاب نمودن اقمار مصنوعی موافقه کرده اند. ښاغلی عبدالرزاق معاون صدراعظم ملاویا به واشنگتن سفرخواهد کرد.

۲۳ـ (۲حمل ۱۳۴۲) حکومت ناروی به تجهیز پیمان اتلس باسلاح اتومی مخالف میباشد. نخستین جلسهٔ اسامبلهٔ ملی مجارستان افتتاح شد. دکتورفید ل کاسترو صدراعظم کیوبا گفت که کیوبا هرگزموافقه نخواهد کرد تا مرمی های اتحادشوروی بدون مشوره باحکومت کیوبا ازاین جزیره خارج شود.

ښاغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا راجع به جریانات اخیر کـوریا گفت که اوضاع اکنون در آن جا رو به آرامش است . صلاح الدین بیطارصدراعظم سوریه بعد از پایان مذاکرات باښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور متحد عربی در قاهره روی موضوع اتحاد ممالك عربی شرق ، میانهوا رد دمشق شد، وی نتایج مذاکرات خویش را سودبخش خوانده .

۲٤- (۳حمل ۱۳٤۲) ښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهوریت عربی متحد بیك اتحادیهٔ جمهوریت عربی متحد، سوریه وعراق ومساوات نمایندگان هرسه مملکت موافقه کرده است . الجزایر به اساس فرمان ښاغلی احمد بن بلا صدر اعظم آن کشور زمین های متروکهٔ اروپاییان را تصاحب کرد . یمن بعضویت جامعهٔ عرب پذیرفته شد . کاستروصدراعظم کیوبا راپورجریدهٔ لوموند را مبنی براینکه وی با نمایندهٔ جریدهٔ لوموند فرانسوی مصاحبهٔ بعمل آورده است تکذیب کرد . مقامات ذیصلاح مکسیکو تایید کردند که اغتشاشیون آن کشور امنیت را در آنجا بخطرانداخته‌اند . به اساس اظهارات ښاغلی «بی ، یر، مسمر» وزیردفاع حکومت فرانسه پلانهای خود را برای انفجارات آزمایشی درداخل خاك فرانسه ویا محل دیگر ادامه میدهد . مارشال مالینوفسکی وزیردفاع اتحاد شوروی بدعوت جنرال ناسوتیان وزیردفاع اندونیزیا وارد جکارتاشد، وی ازآنجا بدعوت جنرال نیوین رئیس دولت برما از آن کشور نیزدیدن خواهدکرد .

۲۵- (٤حمل) ښاغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد باعمر لطفی معاون خود روی پلانی که ازطرف هشت کشور بیطرف طرح شده مذاکره کرد تا برکودمذاکرات کنفرانس ژنیو خاتمه داده شود . مذاکرات وزرای زراعت کشور های عضو بازار مشترك اروپای غربی جهة هم آهنگ ساختن قیمت حبوبات بناکامی مواجه شده است. حکومت فرانسه بعد از ۲٤روز اعتصاب ۲٤۰هزار کارگر امرفوری مذاکره را صادر کرد . حلقه های بروسل خاطرنشان کردند که شورای وزرای اتحادیهٔ اروپای غربی بتاریخیکه معین شده بود دایرنمیشود . الجزایر میخواهد در قرار داد صلح ایویان تجدید نظرشود ، الجزایر دراتحادیهٔ عرب شرکت میکند، موسسهٔ ملل متحد ازمداخلهٔ مجدد بلجیکی ها درکانگو نگران است. دردمشق اعلام شد که ښاغلی صلاح بیطارصدراعظم سوریه ازعراق دیدن میکند .

۲٦- (٥ حمل) حکومت گواتیمالا اعلام داشت که فعالیتهای تخریبی امنیت گواتیمالا را برهم زده است. جلسات کنفرانس خلع سلاح مجدداً آغاز گردید. مذاکرات نمایندگان حکومت فرانسه با اتحادیهٔ کارگران اعتصاب کننده ناکام شد . مردم مناطق شمالی کینیا فیصلهٔ بریتانیا را درمورد سرنوشت شان محترم نمی شمارند ممالك ملحق ومحاط به صحرا کنفرانسی را درالجزایر تشکیل میدهند ، مارشال مالینوفسکی وزیردفاع اتحاد شوروی وارد جکارتا شد .

۲۶-(۶حمل) اتحاد شوروی وامریکا راجع به آیندهٔ برلین مذاکره میکنند. بموجب فرمانی برای یکدورهٔ سی روزه در سراسر گوایتمالا حکومت نظامی برقرارشد. ژورژ بیدو صدراعظم سابق فرانسه ذریعهٔ طیاره از جمهوریت اتحادی آلمان بسوی لزبن پایتخت پرتگال پرواز کرد. حکومت ایران امر مصادرهٔ هفتاد ویك جریده وروز نامه راکه نشرآن درایران کاملا بیفایده بوده وجز بدنام کردن حکومت وملت دیگر هدفی نداشتند، صادر نمود.
قیودیکه برگشت وگذار مردم دردمشق ودیگر شهرهای سوریه وضع شده بود رفع گردید. دکتور ذاکرحسین معاون رئیس جمهور هندوارداد یس ابابا باشد.
۲۸-(۷حمل) مذاکرات اتحاد شوروی وامریکا راجع بمسألهٔ برلین پس ازشش ماه وقفه بین بناغلی دین رسك وزیر خارجهٔ امریکاو بناغلی اناتولی د وبری نین سفیر کبیر اتحادشوروی درواشنگتن شروع شد. پرتگال باتوقف ژورژ بیدو رهبر دستهٔ مخالفان جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه موافقت کرد. طرفداران چومبی امنیت خطوط مواصلاتی کاتنگو رابرهم زدند سوانا واتانا پادشاه و شهزاده سوانا فوما، صدراعظم لاؤس بغرض یك مسافرت سه روزه وارد دهلی جدید شدند.
۲۹-(۸حمل) نظر بتحقیقاتیکه ازبناغلی ژورژبیدو رهبر نهضت مخالفان جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه درلزبن بعمل آمد پولیس پرتگال هدایت داد تا هرچه زودتر خاك آن کشور راترك بگوید. احزاب محافظه کار مردم وسوسیالست اتریش موافقه کرده اند تاباز یك کابینهٔ ائتلافی دراتریش تشکیل شود. بناغلی رفاعی صدراعظم جدید اردن شروع بکارکرد، جلسات پارلمان کانگو کهازچند ماه باینطرف ملتوی مانده بودمجدداًشروع شد. دوطیارهٔ جت دیشب یك کشتی امریکایی راکه درآبهای بین المللی نزدیك سواحل کیوبا درحرکت بوده مورد حمله و بمبارد قرارداد ند.
۳۰-(۹حمل) روابط نایجریا و برتانیه بمرحلهٔ بحرانی خود رسیده و ممکن است روابط آن با برتانیه قطع شود. مردم رودیشیای شمالی آزادی خودرا جشن گرفتند. حکومت صومال موافقه کرده است تاحافظ منافع برتانیه در صومال باشد زیرا حکومت صومال نظربه تصمیم حکومت انگلستان دربارهٔ اعلام مناطق شمالی کینیا بحیث هفتمین ایالت کینیا روابط سیاسی خودرا باانگلستان قطع کرده است امریکا موافقه کرده است تاپایگاه های خود را ازالمغرب الی اخیر سال ۱۹۶۳ بر چیند. وزیر خارجهٔ انگلستان گفت که برتانیه طرفدار پذیرفته شدن جمهوریت مردم چین درموسسهٔ ملل متحد میباشد. اعلیحضرت سوانا واتانا پادشاه وشهزاده سوانا فوما صدراعظم لاوس بعد ازختم یکدورهٔ مسافرت سه روزه عازم کشور خود شدند.
۳۱-(۱۰ حمل) بناغلی بومدین وزیر دفاع ورئیس هیأت الجزایر گفت که

الجزایر خواهان پیوستن به اتحادیهٔ عرب میباشد، وی گفت باید بعضی موادقرار داد ایویان تعدیل شود. جنرال اتاشی رهبر شورای انقلابی سوریه گفت که اشخاص تجزیه طلب سوریه محاکمه میشوند. بناغلی رفاعی صدرا عظم جدید اردن گفت که حکومت وی خواستار همکاری نزدیك باتمام کشورهای عربی بوده ومایل نیست دربین اعراب تنها باشد. بناغلی لیوشاوچی رئیس جمهور مردم چین به کشورهای اندونیزیا، کمبودیا وبرا رسماً سفرمیکند. جامعهٔ عرب اولین جلسهٔ خودرا که پس ازتقریباً یکسال دران نمایندگان تمام کشورهای عضو شرکت داشتند درقاهره تشکیل داد. بناغلی عبدالخالق حسونا سرمنشی جامعهٔ عرب اظهار داشت که شرکت نمایندگان تمام دول عضو دراین جلسه بخوبی نشان میدهد که هیچ حادثهٔ موجبات برهم خوردن اتحاد جهان عرب را فراهم نمیتواند آورد.

اول اپریل (۱۱ حمل) هیأت الجزایری تحت ریاست بناغلی بومیدین وزیر دفاع آنکشور بعداز پایان مذاکرات بامقامات مسئول عراق در بغداد، وارد دمشق شد تادر آنجا هم باحکومت سوریه راجع به تشکیل اتحادیهٔ ممالك عربی مذاکره کنند، سعی میشود اختلافات بین دوگول وکنیدی رفع گردد. شارژدافیر اندونیزیا بعد از بروز اختلافات و قطع روابط سیاسی سال ۱۹۶۰ باهالیند که روی موضوع ایریان غربی صورت گرفته بوده، اخیراً وارد هاگ شد. درکانادا بتاریخ هجده اپریل انتخابات صورت میگیرد، دراین انتخابات فیصلهٔ قبلی حکومت درموضوع بتعویق افتادن قبول سلاح ذره یی درخاك کانادا ملغی قرار داده خواهد شد، حکومت اتحاد شوروی باز بحکومت امریکا پیشنهاد کرده است که باید برلین غربی تحت ادارهٔ موسسهٔ ملل متحد قرار داده شده وقوای ملل متحد در آن شهر متمرکز ساخته شود، حکومت امریکا برگشت وگذار پناهندگان سیاسی کیوبا درفلوریدا قیود شدیدی راوضع نموده و به آنها هدایت داده است تا امر شانی حق خارج را از خاك امریکا ندارند.

۲ـ (۱۲ حمل) بناغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد دو نفر مامور موسسهٔ ملل متحدرا نسبت بخلاف رفتاری ایکه در یك موضوع بسیارحساس سیاسی مربوط به امور افریقای جنوبی فلپاین ومکسیکو سال گذشته رخ داده بود برائت داد.
مقامات نظامی برتانوی جزایر بهاما، هفده نفرازکیوبایی های فراری رادر یکی ازجزایر قلمرو بهاما دستگیر نموده و به ناساو مرکز این جزایر منتقل نموده اند. قبلا خبررسیده بوده که این اشخاص میخواهند برای فعالیت سوء علیه کیوبا در جزایر بهاما استفاده کنند. بموجب فرمانیکه ازطرف جنرال نیوین رئیس دولت برما صادر گردیده تمام محبوسان سیاسی و جنایی آنکشور مورد عفو قرارگرفته اند.

حکومت جمهوریت مردم چین به اعاده و بازگشت آنعده اسرای هندی بوطن شان که سال گذشته در تصامات سرحدی بین هند و آن کشور از طرف سربازان جمهوریت مردم چین دستگیر شده بودند موافقه کرده است.

۳- (۱۳ حمل) ښاغلی هوزی مادیاگید ورئیس جمهور ارجنتاین اظهار داشت که بقیام یکعده از صاحبمنصبان سابق آنکشور خاتمه داده شده و اکنون اوضاع در سراسر ارجنتاین قرین آرامش بوده و قوای حکومتی براوضاع در آن کشور مسلط میباشد.

ښاغلی اوریل هیریمن معین وزارت خارجه امریکا گفت: که باثر قتل وزیرخارجه لاوس وقوع هرگونه حادثه درکشور لاوس توقع میرود خروسخف صدراعظم شوروی ازما وقسی تونگ دعوت کرده است تا بمسکو بیاید ښاغلی الفو سویه تینو نماینده کولمبیا درملل متحد بحیث رئیس شورای اجتماعی واقتصادی آنموسسه انتخاب شد. جهة تقویه مناسبات تجارتی بین جاپان وانگلستان موافقه شده است.

٤- (۱٤ حمل) ښاغلی خروسچف از ښاغلی ماوتسی تونگ رهبر حزبی جمهوریت مردم چین دعوت کرده است تا بمسکو سفر کند. ملك حسن دوم پاچاه المغرب درمرکز موسسهٔ ملل متحد با ښاغلی تانت سرمنشی و بعضی از نمایندگان آنموسسه در بارهٔ مسایل مورد علاقه مذاکره کرد. حکومت انگلستان بدرخواست گروپ مذاکراتی کمیتهٔ استعمار موسسهٔ ملل متحد درموضوع آیندهٔ رودیشیای جنوبی موافقه کرد. ښاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا ازکانگرس آنکشور تصویب ٤٥٠٠ ملیون دالررا برای امداد خارجی امریکا تقاضا کرد، جنرال نیوین رئیس شورای انقلابی برما گفت که برما بخط مشی بیطرفی مثبت خود در امور بین المللی پابند میباشد.

٥ - (۱٥ حمل) نمایندگان هشت کشور بیطرف کنفرانس بین المللی خلع سلاح راپور عدم پیشرفت مذاکرات نمایندگان امریکا واتحاد شوروی را مورد بحث قرار دادند یك قرارداد تجارتی بین لهستان و کیوبا بامضاء رسید. نمایندگان امور اخبار کشورهای افریقایی باتشکیل اتحادیهٔ آژانس خبررسانی افریقایی موافقه کردند، بقرار اظهارات ښاغلی مکنامارا وزیردفاع امریکا گمان نمیرود درعصر موجوده کدام جنگ ذره وی در جهان رونما شود، برازیل باوجود ښاغلی بیدو رهبر مخالفان جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه در آنکشور موافقه کرده است هشتادوسه هزار نفر دکتوران ایتالوی بهاعتصاب عمومی بیست چهار ساعته دست زده اند، آنها تقاضا دارند تافیس شان ازدیاد وا وضاع شفاخانهایی که دکتوران ورآنجاها کار میکنند بهبود یابد.

٦- (۱٦ حمل) در ایتالیا اعلام شد که روابط سیاسی بین جمهوریت عربی متحد و فرانسه که باثر عملیات کانال سویز ازسال ۱۹٥٦ بدینطرف قطع شده بود مجدداً قایم

میشود، بین مقامات حکومتی ارجنتاین وچند نفر از نمایندگان اغتشاشیون آنکشور مذاکراتی شروع شد بریتانیا با استقلال رودیشیای شمالی موافقت کرد. یمن از تمدیل قرار داد ایویان ومبارزهٔ الجزایر برای قطع انفجارات آزمایشی ذروی فرانسه درصحرا پشتیبانی کرد. امریکا میخواهد پایگاههای خود را از المغرب وهسپانیه تقلیل بخشد. بشاغلی دکتور ذاکرحسین معاون رئیس جمهور هند درقاهره با شاغلی جمال عبد الناصر ملاقات کرد.

۷-(۱۷ حمل) بقرار اظهار بشاغلی افورد دوپونت وزیر عدلیهٔ رودیشیای جنوبی مسئول خرابی اوضاع درآنکشور انگلستان میباشد نمایندگان هفده کشور کنفرانس خلع سلاح از قایم شدن ارتباط تیلفونی بین ماسکو وواشنگتن اظهار مسرت کردند، اتحاد شوروی وسومالی طی اعلامیهٔ مشترکی که در مسکو نشر شد آزمایشهای ذروی فرانسه رادر صحرای الجزایر تقبیح کردند، قیودیکه از چندی درسوریه وضع شده بود اخیراً رفع شد.

۸-(۱۸ حمل) حکومت تانگانیکا از تمام کشورهای صلحدوست جهان اقدامات جدی راعلیه تبعیض نژادی افریقای جنوبی تقاضا کرده است. هیأتهای حکومتی سوریه و عراق وارد قاهره شد وراجع به تشکیل اتحادیهٔ فدرالی عربی بامقامات حکومتی جمهوریت عربی متحد بهمذاکره شروع کرد. نایجریا به تمام کشورهای افریقایی پیشنهاد کرده است تاخود را جهة مقابله باادامهٔ انفجارات آزمایشی فرانسه درخاك الجزایر آماده سازند، بین قوای حکومتی ویکعده از عساکر مخالف برمادر نزدیکی سرحدات تایلند تصادماتی رخداد، کارگران گاز ونفت فرانسه بعداز پایان اعتصابات متداوم مجدداً بکار خود شروع کرد،

۹-(۱۹ حمل) نظر به اظهارات بشاغلی علی صبری رئیس شورای اجراییه وعضو هیأت نمایندگی جمهوریت عربی متحد دول عربی بسوی اتحاد پیش میروند. درجار جتون اعلام شد که اوضاع گیانای برتانوی رو بخرابی میرود، صومال همچنان در ادعای مالکیت خود برقسمتی ازسرحدات کینیا پافشاری میکنند، پارلمان یوگوسلاویا قانون اساسی جدید آنکشور رابتصویب رسانید.

حکومت ازجنتاین، ادمیرال روماس یکی از رهبران مخالف حکومت را دستگیر کرد. در جلگهٔ جار بین قوای بیطرف وپتلاولاؤس زد وخورد شدید ادامه داد.

۱۰-(۲۰ حمل) حزب لیبرال کانادا برهبری بشاغلی لستر پیرسن طی انتخابات پارلمانی چند روز ه کانادا موفقیت حاصل کرد.

شورای وزرای سیتو از طرف بشاغلی ژورژ بومپیدو صدراعظم فرانسه در پاریس افتتاح شد، جنرال رك چونگ هی رئیس جمهور موقتی کوریای جنوبی اعلام داشت که از تصمیم خود در بارهٔ دوام رژیم حکومت نظامی برای چهار سال دیگر

منصرف شده است . سران حکومات جمهوریت عربی متحد ، سوریه و عراق راجع به اتحاد مجوزهٔ فیدرالی سه کشور اصولاً موافقه کرده اند .

۱۱-(۲۱ حمل) در اتاوا اعلام شد که حزب آزاد کانادا که رهبری آنرا بناغلی لیستر پیرسن سیاستمدار آنکشور دارد در انتخابات پارلمانی کانادا یکصدو بیست و هفت چوکی را بدست آورده است که از دیگر احزاب بیشتر است در چلی انتخابات بنفع حزب دیموکرات آزاد تمام شد . با ختم کنفرانس سیاتو جلسات شورای دایمی ناتو شروع شد . کنفرانس وزرای خارجهٔ ممالك حوزهٔ جنوب شرق آسیا در مانیلا مرکز فلپاین شروع شد ، وزرای خارجهٔ اندونیزیا ، ملایاو فلپاین در این کنفرانس راجع به بحران های فعلی حوزهٔ جنوب شرق آسیا مذاکره خواهند کرد .

۱۲-(۲۲ حمل) اتحاد شوروی خواستار تقویهٔ روابط تجارتی بین انگلستان و اتحاد شوروی میباشد ، هیأت تجارتی شوروی در انگلستان پس از انجام مذاکرات وارد مسکو شد . کمیتهٔ هشت عضوی کشورهای بیطرف منعقدهٔ ژنیو سعی میورزند تا در کود مذاکرات قطع آزمایشهای ذره یی را از بین بردارند . بین بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا و بناغلی ادناور صدر اعظم اتحادی آلمان دربارهٔ امور مربوط بقدرت ذره یی چندجانبهٔ پیمان اتلس یادداشتهای تبادله شده است . حکومت اتحاد شوروی از حکومت امریکا تقاضا کرد تا برفع مشکلات مهم بین المللی با اتحاد شوروی کمك کند . جنرال دوگول برای قایم کردن قیادت یك ملت با عظمت در اروپا سعی میورزد .

۱۳-(۲۳ حمل) بناغلی محمد خمیستی وزیر خارجهٔ الجزایر بضرب گوله مورد حمله قرار گرفته و در یکی از شفاخانه های الجزایر بستری شده است . بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا نسبت بحادثهٔ مفقودی تحت البحری ذره یی آن کشور مشهور «به تریشر» تأسف عمیق خود را اظهار کرد . بناغلی لیوشاوچی رئیس جمهور مردم چین بنا بر دعوت بناغلی دکتور احمد سکارنو رئیس جمهور اندونیزیا وارد اندونیزیا شد ، حکومت کمبودیا نسبت به تجاوز مکرر عساکر ویتنام جنوبی بر سرحدات کمبودیا بحکومت ویتنام جنوبی احتجاج کرد .

۱٤- (۲٤ حمل) بقرار اظهارات دکتوران شفاخانهٔ مصطفی مقیم الجزایر امید زنده ماندن وزیر خارجهٔ الجزایر کم میباشد ، بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا هدایت داده است تا به نسبت گم شدن تحت البحری ذره یی تریشر پرچم های ملی آن کشور برفراز تمام دوایر دولتی و کشتی های امریکایی نیم افراشته شود . مطبوعات جاپان شایع کرد که جاپان از اتحادیهٔ مالیزی حمایت نمیکند ، غرض از مسافرت بناغلی لارد هیوم وزیر خارجهٔ برتانیه به توکیو آن بود تا موقف جاپان را در این مورد برای خود معلوم کند . جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن قانون اساسی موقت و جدید آن کشور را که حاوی شصت ماده است اعلام کرد .

۱۵ ـ(۲۵حمل) جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن گفت که کشور وی خواستار الحاق به اتحادیهٔ فیدرالی عرب است اوضاع د سرحدات یمن و عربستان سعودی بحال عادی برمیگردد ، شهزاده سوناقوما صدراعظم لاوس پیشنهاد بناغلی ثانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد د ادیباره تشکیل کنفرانس باشرکت نمایندگان چهارده کشور عضو کنفرانس بین المللی سال ۶۲ ژنیو رد کرد . بناغلی سمیع الرفاعی صدراعظم اردن از اتحادیه فدرالی کشورهای عربی حسن استقبال کرد .

۱۶ ـ(۲۶حمل) جمهوریت عربی متحد ، سوریه وعراق بانکات مهم و اساسی قانون اساسی اتحادیهٔ فدرالی عربی که بجمهوریت عربی متحدمو سوم خواهد شد بموافقهٔ کامل رسیده اند ، وضع صحی بناغلی خمیستی و زیر خارجهٔالجزایر که چند روز قبل مورد حملهٔ یکنفرالجزایری قرار گرفته بود همچنان و خیم بوده ومثل سابق بیهوش میباشد . احتمال میرود که لیستر پیرسن در پارلمان کانادا اکثریت را بدست نیاورده، بعداز بازگشت شهزاده سوانافوما صدراعظم ورهبر بیطرفها وشهزاده سو پا ناوونگک صدراعظم و رئیس قوای پتتلا و لاؤس از جلگهٔ جار ، گفته شد که که بین عساکر بیطرف وقوای پتتلا و طور موقت متارکه درجار ز برقرار شد . نظر به تصمیم حکومت اندونیزیا قوای سرحدی در نواحی مناطق نزدیك سرحدات سارا واك ، بروناى وبورینوی شمالی تقویه گردیده است .

۱۷ـ (۲۷حمل) حزب آزاد برهبری بناغلی لیستر پیرسن درانتخابا پارلمانی کانادا بیشتر از سایر احزاب چوکی های پارلمان رابدست آورده اند ، بقرار اظهارات نطاق حکومت تابلند فعالیتهای کمیسیون ملل بیطرف مامور نظارت برمتارکه لاؤس درچند روز اخیر قابل تمجید میباشد . بناغلی کاساوو بو رئیس جمهور کانکو به سیریل ادولا صدر اعظم آنکشور صلاحیت داده است تا درحکومت خود تغییرات آلاتی را رویکار کند . بعقیدهٔ بناغلی ناراسیمان نمایندهٔمخصوص سرمنشی ملل متحد مشکلات ومعضلات اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی کمترشده است. درلندن طبقات مختلف شهر بطر فداری از بین بردن بمهای اتومی ومنع استعمال آن مظاهراتی کردند، بهاساس لوایح جدید حکومت لیبیا ، درانتخابات پارلمانی برای زنان نیزحق شرکت داده خواهد شد. اعلیحضرت هلاتلای امپراطور حبشه گفت که مردم رودیشیای جنوب هنوزهم درمقابل شبح استعمار قرار دارند .

۱۸ـ (۲۸حمل) سندیکه اتحادیهٔ جدیدمصر، سوریه وعراق رااعلام مینماید توسط بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهورعربی متحدبناغلی جنرال لوای اتاسی رئیس شورای انقلابی سوریه وبناغلی احمدحسن البکرصدراعظم عراق درقاهره امضا شد . وضع صحی بناغلی محمد خمیستی وزیر خارجهٔ الجزایر خطرناك شده است. بقرار اظهارات جنرال عبدالله السلال رئیس جمهوریمن ، کشور مذکور نیزخواهان عضویت اتحادیهٔفدرالی رب میباشد . قرارداد صلح آمیز نیروی ذره یی بین امریکا واتحاد شوروی امضا ء

خواهدشد، بناغلی دکتورفیدل کاسترو صدراعظم کیوبا بنا بر دعوت بناغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی بمکو میآید .

۱۹ - (۲۹حمل) بناغلی محمدخیضر سرمنشی ادارهٔ سیاسی الجزایر بنا براختلاف نظریکه بین او وبناغلی بن بلا صدراعظم الجزایر رخداده بود ازعهدهٔ خود استعفی داده . کنفرانس بین المللی خلع سلاح پس ازتعطیل عیدایستر دوباره بجلسات خود شروع کرده، فرانسه پیشنهاد الجزایر رادربارهٔ تجدید نظر بر مواد نظامی قرارداد ایویان ردکرد .

۲۰ -(۳۰حمل) سوریه وعراق موافقه نموده‌اند تابناغلی جمال عبدالناصر رابحیث رئیس فدراسیون مجوزهٔ سه‌کشور عربی انتخاب کنند مقابلتاً بناغلی جمال ناصرموافقه کرده است تاکرسی صدارت حکومت فدرالی وریاست پارلمان فیدرالی بسوریه‌وعراق تعلق گیرد . بناغلی علی صبری رئیس شورای اجرائیهٔ جمهوریت عربی متحد عازم پیکنگ‌شد تاراجع به حل منازعهٔ سرحدی بین جمهوریت‌مردم چین و هند بـا بناغلی چواناي صدر اعظم چین مذاکره کـند، درکابینهٔ یوگوسلاو یـاتغییرات مهمی صورت گرفت .

۲۱ (۳۱ حمل) شهرفونگ سالی یعنی آخرین شهر یکه بدست قوای بیطرف لاوس در جلگهٔ جار بود بتصرف عساکر قوای پتتلاو درآمد . جنرال پارك‌چونـگه هئی رئیس جمهورکوریای جنوبی اظهارداشت که‌وی بانجام انتخابات پارلمانی آزاد درسال جاری موافقه دارد. درسیول محصلان یو هنتون نیز بمظاهراتی دست زده وخاتمه بخشیدن بررژیم حکومت نظامی‌موجوده رادرکوریای جنوبی تقاضا میکردند، بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکاگفت که بعقیدهٔ وی اوضاع لاؤس بسیاروخیم است، درچندروز اخیر عدهٔ ازعناصر اخلالگردر بوینس آیرس مرکزارجنتاین دستگیرشدند. بناغلی خمیستی وزیرخارجهٔ الجزایر هنوزهم درشفاخانه بیهوش است، بناغلی تانـت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد بناغلی عمرلطفی رئیس‌هیأت نمایندگی جمهوریت عربی‌متحد میقیم‌آن موسسه را بحیث معاون خویش در امور سیاسی وشورای امنیت‌مقررکرده اسـت .

۲۲- (اول ثور ۱۳۴۲) بعد ازاینکه پارلمان اردن بناغلی سمیع الرفاعی‌صدراعظم اردن رای اعتماد نداد ووی از عهدهٔ خود مستعفی شد اعلیحضرت حسین پادشاه اردن بناغلی شریف حسین بن ناصرکاکای خودرا به تشکیل کابینهٔ جدید ماموری ساخت. بناغلی چواناي‌صدراعظم جمهوریت‌مردم‌چین گفت که اعضای کنفرانس ژینوازاوضاع خطرناك لاؤس جلوگیری کنند. بناغلی سیریل ادولاصدر اعظم کانگو پروگرام‌حکومت خودرا منتشرساخت واظهار داشت که روابط کانگو وبلژیك بحال عادی خود برخواهد گشت. ادناور بااعضای کابینهٔ خود راجع به تعیین خلف خویش مذاکره کرد .

۲۳- (۲ ثور) بقرار اظهارات بناغلی عبدالله السلال رئیس جمهور یمـن بیرون

کشیدن قوای جمهوریت عربی متحد از یمن آغاز شده است. مردم عمان بطرفداری از اتحادیهٔ فدرالی عربی مظاهره کردند، شاغلی شریف حسین بن ناصر صدراعظم جدید اردن گفت که حکومت اردن از اتحاد عرب حمایت کامل دارد، شاغلی دکتور فیدل کاسترو صدراعظم کیوبا بنابر دعوت شاغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر به الجزایر سفر خواهد کرد. شاغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا روز بیست و چهارم اکتوبر را در امریکا روز ملل متحد اعلان کرد.

۲۴ـ(۳ ثور) کابینهٔ عراق قرار داد مربوط به تشکیل اتحادیهٔ فدرالی عربی را بتصویب رسانید. نطاق قوای پتلاولاؤس پیشنهاد کرد که باید بمنظور خاتمه دادن به بحرانهای فعلی آنکشور وینتیان یك شهر بیطرف اعلام شود. دکتور ادناور صدر اعظم جمهوریت اتحادی آلمان دکتور ایرهارد معاون صدراعظم و وزیر اقتصاد آنکشور را بجانشین خود پذیرفت. بین نمایندگان کارگران ومقامات مربوطهٔ ناروی دربارهٔ ازدیاد معاشات کارگران وخاتمه دادن به اعتصاب آنها موافقه شده است. فعالیت مردم قوای بحری امریکا در بحرالکاهل شروع گردید. شاغلی تانت سرمنشی ملل متحد بتاریخ ۲۲ ماه می بنابر دعوت هلاثلاثی امپراتور حبشه وارد ادیس ابابا خواهد شد. شاغلی سیریل ادولا صدراعظم کانگو اظهار داشت که عنقریب حکومت وی با متوسل شدن بیك سلسله اقدامات جدی بحرانهای آنکشور را خاتمه خواهد بخشید.

۲۵ـ (٤ ثور) دستهٔ پارلمانی دیموکرات مسیحی دکتور ایرهارد را بجا نشینی ادناور انتخاب کردند. امریکا در خاك تایلند یکهزار و پنجصد نفر عسکر خود را پیاده خواهد کرد. امیر فیصل ولیعهد وصدر اعظم عربستان سعودی گفت که زیست باهمی ومسالمت آمیز بین ممالك عربی امکان پذیر میباشد. حکومات ملایا و تایلند بیك سلسله عملیات مشترك در مناطق سرحدی هردو کشور شروع کرده اند، اعلیحضرت حسین پادشاه اردن گفت که دراردن انتخابات پارلمانی آزادانه صورت خواهد گرفت.

۲۶ـ(۵ ثور) حکومت یمن موافقه کرده است که ناظران موسسه ملل متحد در سرحدات مشترك آنکشور وعربستان سعودی متمرکز گردند. نمایندگان امریکا و اتحاد شوروی در کنفرانس بین المللی خلع سلاح باهم ملاقات کردند. هیأت کمیتهٔ ضد استعمار ملل متحد بالارد هیوم وسندز دربارهٔ مسایل مربوط به تجدید قانون اساسی رودیشیای جنوبی مذاکره کرد. اعلیحضرت ملك حسین پادشاه اردن اظهار داشت که اردن حاضر است با سایر کشورهای عربی دربارهٔ اتحاد بین اعراب داخل مذاکره شود.

۲۷ـ(٦ ثور) امریکا، برتانیه وفرانسه موسسهٔ ملل متحد را تشویق کردند تا توجه بیشتری را در توسعه وترویج فنون جدید در ممالك انکشاف نیافتهٔ جهان مبذول دارد شاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی گفت که صنایع دفاعی اتحاد شوروی امور ایجاد وتولید سلاح عصری را موفقانه پیش میبرد. صدها نفر از محصلان اردنی طی مظاهراتی از حکومت تقاضای الحاق اردن را به اتحادیهٔ عربی میکردند، شاغلی عبدالرحمن ... یمن

معاون وزارت خارجهٔ امریکا درمسکو باښاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی ملاقات وپیام خصوصی ښاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا رابوی تسلیم کرد. سفرای امریکاو برتانیه مکتوب مشترك ښاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکاوښاغلی میك میلن رابمنظورقطع رکود مذاکرات منع آزمایشهای ذره یی بخروسچف تسلیم دادند.

۲۸ـ (۷ ثور) جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه اظهار داشت که جهان امروز بیش از هرچیز محتاج صلح است. ښاغلی هریمن معاون وزارت خارجهٔ امریکا گفت که ښاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی طی ملاقاتی درمسکو برای وی گفته است که قرار داد مربوط بحفظ آزادی و بیطرفی لاؤس نزد اتحادشوروی محترم میباشد، دکتور فیدل کاسترو صدر اعظم حکومت انقلابی جمهوریت کیوبا بنا بردعوت ښاغلی خروسچف وارد ماسکو شد. ښاغلی هرالد ستاسن یکی ازکاندید های سابق ریاست جمهوری امریکا به ښاغلی کنیدی گفته است که قدرت ذره یی چند جانبه خطرجنگ رابیشتر میسازد. ښاغلی لیوشاوچی رئیس جمهور مردم چین بعدازپایان دورهٔ مسافرت رسمی خویش دراندونیزیا و برما وارد پیکنگ شد.

۲۹ـ (۸ ثور) نماینده کانگرس ملت افریقای جنوبی درلندن طی اعلامیهٔ گفت که اگر لایحهٔ اصلاح قوانین عمومی افریقای جنوبی تصویب شود آن منطقه بشکل محبسی برای مردم آنجا خواهدشد. بموجب فرمان صادره اعلیحضرت ادریس السنیوسی پادشاه لیبیا سیستم حکومت فدرالی درلیبیاخاتمه یافت. بموجب موافقتی که بین حکومات ترکیه وجمهوریت عربی متحد بعمل آمده بین آن دو کشور روابط سیاسی دوستانه مجدداً برقرارمیشود، این روابط به سال ۱۹۶۱ بهاثرشناسایی رژیم سابق سوریه ازطرف ترکیه قطع شده بود. ښاغلی محمدخمیستی وزیرخارجهٔ الجزایر هنوزهم بهوش نیامده ومحاکمهٔ ضارب آن نیز شروع گردیده است. جنرال عبدالله السلام رئیس جمهوریمن بموجب قانون اساس جدید آنکشور کابینهٔ نوی را تشکیل داد.

۳۰ـ (۹ ثور) بیرون کشیدن قوای جمهوریت متحدعربی ازیمن شروع گردیده وعدهٔ زیادی ازعساکرجمهوریت متحدعربی توسط کشتی خاك یمن را ترك گفت. عربستان سعودی وجمهوریت متحد عربی موافقه کردند که هرگاه حکومت عربستان سعودی ازحمایت خود ازطرفداران رژیم یمن منصرف شود جمهوریت متحد عربی عساکرخود را که برای پشتیبانی رژیم موجودهٔ یمن بآنکشور اعزام نموده است از یمن بیرون میکشد، جمهوریت مردم چین رویهٔ حکومت هند رادر مقابل اتباع جمهوریت مذکور که در هند اقامت دارند نکوهش کرده است.

ښاغلی دین رسك وزیر خارجهٔ امریکا وښاغلی لاردهیوم وزیر خارجه برتانیه جهت شمول درجلسات شورای پیمان سنتو منعقدهٔ کراچی وارد ماسکو شدند.

اول می ـ(۱۰ ثور) بناغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر قیام عمومی کافهٔ ملت الجزایر را برای جمع آوری اعانه جهت مبارزه علیه بیکاری ، فقر ومنازل رهایش در الجزایر تقاضا واعلان کرد . بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور متحد عربی از بناغلی عبدالسلام عارف رهبر عراق تقاضا کرد تا بقاهره مسافرت کنند . محکمهٔ عالی امریکا دیروز فیصله نامهٔ صادر کرد که دران گفته شده پیروی از سیاست تبعیض نژادی در هر نقطهٔ از خاك آنکشور با قانون اساسی امریکا مخالفت دارد . جمهوریت دومینیکا کشور هایتی را بجرم ارتکاب عملیات تجاوزی در سفارت جمهوریت دومینیکا واقع در پورت اپرنس ملزم قرار داده است . کشور هایتی هم روابط سیاسی خودرا بادومینیکا قطع کرد .

۲ می ـ(۱۱ ثور) ادارهٔ ایریان غربی به اندونیزیا پیوست ، در حالیکه داکتر جلال عبده نمایندهٔ موسسهٔ ملل متحد زمام ادارهٔ آنجا را بنمایندهٔ اندونیزیا تسلیم مینمود برچم موسسهٔ ملل متحد بس از دورهٔ انتقالی هفت ماههٔ ادارهٔ موسسه ملل متحد فرود آورده شد . پنج کشور امریکای جنوبی بتاسیس یك منطقهٔ فاقد اسلحهٔ ذره یی موافقه کردند .

نمایندگان هند ، یوگوسلاویا ، تانگانیکا ، کمبودیا ، ساحل عاج ، مدغاسکر مالی ، سوریه وعراق بکمیتهٔ ضد استعمار م.م فیصله نامه راپیش کردند تا بمردم عدن و اتحادیهٔ جنوب عربستان باید حق تعیین سرنوشت داده شود .

بناغلی تانت سرمنشی موسسهٔ ملل متحد جهة باز دید ده روزه از سویس ، رومانیا ویوگوسلاویا عازم ژینو شد .

۷ می ـ(۱۶ ثور) بقرار نظریهٔ رئیس شورای موسسهٔ کشورهای امریکایی بحرانهای فعلی هایتی برای منطقهٔ بحیره کارایبن ایجاد خطر خواهد کرد . اوضاع درجلگهٔ جار مجدداً کسب وخامت کرد و بین عساکر پتتلاو وقوای بیطرف جنگهای پراگنده شروع شد . دکتور سکارنو گفت که اندونیزیا بحمایت از هرملتی که برای حصول استقلال خود مجاهدت مینماید ادامه خواهد داد . بناغلی خمیستی وزیر خارجهٔ ۳۲ سالهٔ الجزایر که ۲۴ روز قبل ازطرف یك تبعهٔ الجزایری مورد اصابت گلوله قرار گرفته بود وفات کرد .

۸ می ـ(۱۷ ثور) حکومت هایتی ازشورای امنیت م.م تقاضا کرد تا جلسهٔ فوق العاده را تشکیل داده و بحرانهای راکه در روابط آن کشور بادومینیکا بوجود آمده است مورد مطالعه قرار بدهد . عساکر دومینکا آمادهٔ حمله برخاك هایتی میباشند . بقرار اظهار نظر محافل مطلع واشنگتن امریکا عنقریب دارای پایگاه های مخصوص تحت البحری های ذره یی خواهدشد . جمال عبدالناصر مجدداً ازالجزایر دیدن می کند . احمد بن بلا صدراعظم الجزایر در کنفرانس سران ممالك افریقائی واقع ادیس ابابا شرکت خواهد کرد .

۹ مى (۱۸ ثور) بناغلى تانت سرمنشى موسسهٔ ملل متحد بسلسلهٔ بازدید خود از رومانیا به بلگراد میآید . حکومت کانادا بتمام کانادایی های مقیم هایتی هدایت داده است تا خاك هایتی را ترك بگویند . مذاکرات جمال عبد الناصر رئیس جمهور عربی متحد واحمد بن بلا صدراعظم الجزایر درباره مسایل مورد علاقه دولتین خاتمه یافت . کمیتهٔ موقتی موسسه ملل متحد موضوع تبعیض نژادی افریقای جنوبی را بتصویب خواهد رسانید کویت از طرف شورای امنیت به اتفاق آرا بعضویت موسسه ملل متحد پذیرفته شد .

۱۱ مى (۲۰ ثور) درمظاهرات سوریه علیه حزب سوسیالست بعث لااقل ۱۷ نفر کشته شده است . حکومت جمهوریت مردم چین دعوت اتحاد شوروی را برای رفع اختلافات ایدیالوژیکی با آنکشور پذیرفته است . دکتور چدی جگن صدراعظم گیانای برتانوی بمنظور قطع اعتصاب کارگران در گیانای برتانوی حالت اضطراری را اعلام کرد . بناغلی عبدالناصر واحمد بن بلا دراعلامیهٔ مشترك متذکر شدند که با آنعده افریقایی هاییکه درراه استقلال خود مبارزه مینمایند کمك خواهد شد .

۱۲ مى (۲۱ ثور) در انتخابات بناروالی که در انگلستان وویلز صورت گرفت حزب کارگر به پیروزی های جدیدی نایل شده است ، رئیس جمهور دومینیکا حکومت هایتی راملزم قرارداده تهدید کرد . استعفای بناغلی صلاح بیطار صدراعظم سوریه از طرف شورای انقلابی ملی سوریه منظور گردید وعوض دکتور سامی الجندی به تشکیل کابینهٔ جدید مامور شد .

۱۳ مى (۲۲ ثور) اتحاد شوروی بیك سلسله آزمایشهای راکتی در بحرالکاهل اقدام خواهد کرد . جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد بامارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا راجع بمسایل مورد علاقه مذاکره خواهد کرد شهزاده سوانا فوما صدراعظم لاؤس درنظر ندارد که مستعفی شود . اعلیحضرت ساونگ واتانا پادشاه لاؤس ازرهبران دسته های سیاسی سه گانه تقاضا کرده است تا تشنجات را رفع کنند .

۱٤ مى (۲۳ ثور) یك حکومت موقتی از فراریان هایتی درهایتی تشکیل شدو شناسایی فوری خود را از سایر ملل تقاضا کرده است . بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا اظهار داشت که حکومت امریکا نمیگذارد که بیش ازین اوضاع ایالات الاباما کسب وخامت کند . باثر انفجار بم دربرمنگهام ۲٤ نفر مجروح شدند . کابینهٔ ارجنتاین مستعفی شد . حکومت اندونیزیا عدهٔ عساکر خود را به باندونگ اعزام نموده تا از تکرار حوادث وحملهٔ اندونیزیاییها بدکانها ومغازه های چینی های این شهر جلوگیری کند صلاح بیطار بعداز استعفاو ناکام شدن دکتور سامی الجندی به تشکیل کابینهٔ جدید مجدداً بحیث صدراعظم سوریه مامور شد ، بناغلی حسن البکر بعداز استعفا ، مجدداً به تشکیل کابینهٔ عراق موظف شد .

۱۵ می — (۲۴ ثور) بحرانات سیاسی سوریه و عراق با تشکیل کابینه های جدید رفع گردید . بیش از سه هزار عسکر بسمت الا باماسوق داده شد تا مظاهرات سیاهپوستان آنجارا علیه تبعیضات فرونشانند . شاغلی جمال عبدالناصر و مارشال تیتو بمذاکرات مورد علاقهٔ طرفین پرداختند .

۱۶ می — (۲۵ ثور) کارگران میدانهای هوایی اندونیزیا برای سرویس های فضایی انگلستان اجازه فرود آمدن را بمیدان نخواهند داد . بین کردها و دسته های نظامی درحصص شمالی عراق مجدداً تصادم رخداده است . دکتور گیرهارد شرویدر وزیر خارجه جمهوریت اتحادی آلمان از مشوره های رسمی با ذار مشترك اظهار مخالفت نمود .

۱۷ می — (۲۶ ثور) بقرار اظهارات شاغلی صلاح بیطار صدراعظم سوریه امریکا وانگلستان سعی می کنند تا یك بحران مصنوعی راجهت برهم زدن اتحادیهٔ جمهوریت عربی متحد ، سوریه وعراق درشرق میانه تولید نمایند شاغلی فانفانی صدراعظم ایتالیا استعفای کابینهٔ خودرا به شاغلی سن یی رئیس جمهور آنکشور پیش کرد .

شاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد بعدازطی مسافرت رسمی خود در بلگراد دوباره بقاهره باز گشت .

۱۸ می — (۲۷ ثور) جلسات کمیسون ملل متحد برای ادویهٔ مخدره که مدت سه هفته درژنیو دوام کرد خاتمه یافت .

شاغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر گفت که آنکشور از آزادیخواهان افریقا با پول واسلحه حمایت میکند . اولین انتخابات پارلمانی درالمغرب شروع شد . عساکر پتتلا ومواضع قوای بیطرف جلگهٔ جارزرا گلوله باری کردند .

۱۹ می — (۲۸ ثور) برحسب فیصلهٔ کانگرس مشورتی اندونیزیا دکتور سکارنو رئیس جمهور دایمی آنکشور شد . اخیراً گلوله باری عساکر پتتلاو در جلگهٔ جاز ر کدام تلفات جانی بقوای بیطرف وارد نکرده است در انتخابات پارلمانی المغرب جبههٔ سلطنت خواهان اعلیحضرت ملك حسن دوم فیروز شد

درجلسهٔ پیروزهٔ کنفرانس وزرای خارجهٔ ۳۱ کشور آزاد افریقائی منعقدادیس ابابا موافقه شده است تا تمام پایگاه های خارجی از خاك افریقا بر چیده شده واز انفجارات آزمایشی در آن قاره جلو گیری بعمل آید .

۲۰ می — (۲۹ ثور) کودتائی نظامی ایکه اخیراً در ترکیه رویکار آمد بناکامی منجر شد و محرکان آن گرفتار گردید . نطاق حکومت تایلند لاینحل ماندن بحرانهای فعلی لاؤس را سبب بخطر افتیدن امنیت حوزهٔ جنوب شرق آسیا وانمود کرد ، باساس اعلامیهٔ منتشرهٔ که در ژنیو نشر شده امریکا خواستار تقلیل مساویانهٔ پنجاه فیصد حقوق گمرکی میباشد . حکومت السلوادور را علامیهٔ نشر ودر آن توافق خودرا با تصمیم حکومت برازیل ، مکسیکو ، چیلی ، اکوادور و بولیویا در بارهٔ تشکیل منطقهٔ فاقد اسلحهٔ ذره یی در امریکای جنوبی ومرکزی اعلام داشت

۲۱ می (۳۰ ثور) جلسهٔ زعمای کشورهای آزاد افریقایی در ادیس ابابا افتتاح شد. به تعقیب اغتشاش نا کامی که شام دو شنبه وصبح ۲۸ ثور در انقره رخ داد امر قیود شبگردی نافذ شد. بین عساکر پتتلاو وقوای بیطرف درجلگه جارز جنگ شروع شد. جارج والس گورنر الا باما اظهار داشت که بیهچ سیا هپوستی اجازهٔ تحصیل داده نمیشود. بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا به میجر کوپر کیهان نورد امریکایی عالیترین مدال هوا بازی امریکا را اعطا نمود.

۲۳ می- (اول جوزا) در کنفرانس ادیس ابابا منشور اتحاد افریقا امضاء خواهد شد. کمیسیون نظارت بین المللی قضیهٔ لاؤس از روسای مشترك کنفرانس ژنیو تقاضا اوربند را در جلگهٔ جارز کرد. در انقره اعلام شد اخیرأمسببان اغتشاش وکودتای ناکام اخیر ترکیه محاکمه خواهند شد.

۲۴- می (۲جوزا) جلسات شورای وزرای کشورهای پانزدگانه عضو پیمان اتلس با تشکیل قدرت ذره یی چند جانبه برای این پیمان موافقه کرده است. اتحاد شوروی اعلام کرد که هرگاه کیوبا ازطرف کدام کشور خارجی مورد حمله قرار بگیرد اتحاد شوروی بلادرنگ بکمك کیوبا خواهد شتافت. کنفرانس زعمای افریقائی دراد یس ابابا تصمیم گرفته که یك موسسهٔ مرکب ازتمام دول وکشور های آزاد افریقائی با یك مجمع عمومی مرکب ازسران دول افریقایی و یك شورای وزرای افریقایی تاسیس گردد. احمد بن بلا صدر اعظم الجزایر در کنفرانس عالی اتحادیهٔ فدرالی عربی شرکت میکند.

۲۵ می (۳ جوزا) شورای انقلابی ملی عراق اعلام داشت که قوای انتظامی آنکشور بکشف توطهٔ که برای برهم زدن امنیت عراق چیده شده بود موفق شده است. سران کشورهای آزاد افریقایی تصویب کردند که کشورهای آزاد افریقا ازنگاه سیاسی متحد میشوند، حکومات الجزایر وتونس موافقت کردند تاروابط سیاسی خودرا مجدداً برقرارکنند این روابط ازچندی بدینطرف قطع شده بود. کابینهٔ ایتالیا تغییرکرد وبناغلی سن یی رئیس جمهور ایتالیا بناغلی البرت مارو سرمنشی حزب دیموکرات مسیحی آنکشور را به تشکیل کابینهٔ جدید ماموركرد. مردم سویس راجع به سیاست ذره یی آنکشور رایی میدهند.

۲۶ می (٤ جوزا) زور آزمایی احزاب بعث درسوریه وعراق ازیکطرف وطرفداران بناغلی جمال ناصر ازطرف دیگر موضوع اتحادیهٔ فدرالی عرب رابرکود مواجهه ساخته است. امام مخلوع یمن دو باره حمله را بررژیم فعلی آنکشور آغاز کرد کمیتهٔ فرعی پنج عضوی موسسه ملل متحد فیصله خود را درمورد عدن صادر میکند.

۲۷ می- (٥جوزا) اعراب فلسطین گفته اند که چون جمهوریت اتحادی آلمان اسرائیل را توسط پول، اسلحه وامداد تخنیکی تقویه میکند آنها حکومات عربی را تشویق خواهند کرد تا آلمان شرقی را برسمیت بشناسند، اعضای کمیتهٔ فرعی

موسسهٔ ملل‌متحد ازقاهره وارد یمن‌شدند. بموجب تصویب‌لوایح مجلسین‌نمایندگان وسنای کانگو ، کتنا نکابدو ایالت تقسیم خواهد شد . جنرال عبود رئیس جمهور دولت سودان گفت که سودان با آزاد یخواهان افریقایی کمک میکنند .

۲۸می (۶ جوزا) باساس‌اعلامیهٔ سران‌کشور های آزاد افریقائی‌منعقدهٔ ادیس‌ابابا و نظرباعلامیهٔ منتشرهٔ این کنفرانس بیست و سه کشور افریقائی بحیث یك‌قوهٔ مقتدر سیاسی بوجودمیآید حکومات الجزایر وتونس موافقه کرده اند تا روابط کامل سیاسی خودرا دوباره برقرار ساخته وبمناقشهٔ طرفین‌خاتمه‌دهند .

۲۹ می (۷جوزا) قشون وفادار امام مخلوع یمن به پیمانهٔ بزرگ حملهٔ را علیه قوای جمهوریت یمن آغاز کرد . کمیتهٔ فرعی پنج‌عضوی موسسه‌ملل‌متحدکم ازطرف کمیتهٔ‌استرداد آزادی مستعمرات جهةدریافت‌حقایق‌راجع به‌یمن‌تعیین شده‌بود روز دوشنبه ماموریت خودرا دریمن بپایان رسانید.

۳۰می(۸جوزا)بناغلی کاوندا رهبر ملی رودیشیای شمالی اظهار داشت که هرگاه حکومت سفید پوستان برمردم رودیشیای جنوبی تحمیل گردد ممکن است اوضاع درین منطقه کسب وخامت کند .

۳جون(۱۲جوزا)مذاکرات رسمی بین بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهورعربی متحدو بناغلی عبدالله‌السلال‌رئیس جمهوریمن درقاهره شروع‌شد. باساس تصویب‌لایحهٔ مربوط به‌قانون‌اساسی زنگبارازطرف مجلس مقننه آنکشور حق حکومت‌خودمختاری به زنگبار داده میشود بخاطر اظهار تشویش ازرهگذرحیوهٔ پاپ‌جان ۲۳ کلیه مراسم جشن روز جمهوریت ایتالیاکه رخصتی‌ملی آنکشور محسوب میشود بتعویق انداخته شد. قوای هوایی یمن دملاری عربستان سعودی را که حامل انتقال یکمقدار اسلحه‌به قسمتهای شمالی یمن بود ازبین بردند .

٤جون(۱۳جوزا)بناغلی تانت سرمنشی‌ملل متحد گفت که جنگ سرد و تبعیضات نژادی دنیارا بسوی نیستی میکشاند. شورای‌صلح ملی جمهوریت عربی متحدطی اعلامیه‌از پیشنهاد های‌اتحاد شوروی درباره عاری ساختن منطقه‌مدیترانه‌ازاسلحه ذروی اظهار پشتیبانی کرد عدهٔ زیادی‌ازمردم عدن به طرفداری آزادی این منطقه و الحاق‌آن به‌یمن مظاهره کردند.

۵جون(۱۴جوزا) بشاغلی سکو توری رئیس جمهور گینی وبشاغلی نایرری رئیس جمهور تانگانیکا برای نجات افریقا از تسلط خارجیها بموافقت رسیدند امریکا روابط سیاسی خودرا باهایتی بشکل عادی درآورد. دکتورچدی جگن صدراعظم گینای برتانوی احزاب سیاسی مخالف حکومت واتحادیه کارگران آنجارامسئول بحران‌های فعلی آنکشور قلمداد کرد .

۶جون(۱۵جوزا) کانگرس مواد غذایی بین المللی به اشتراک یکهزار و دوصد نماینده یکصدوپنج کشور در واشنگتن افتتاح شد. دوازدهمین کانگرس سالانه مؤسسهٔ مطبوعات بین‌المللی بشمول دوصدنفر ژورنالیستهای معروف سی مملکت غربی درسالون جلسات پارلمان سویدن افتتاح شد. بشاغلی ژوزف مودوپچانسن وزیر کار نایجریا بهاتفاق آرا بحیث هفتمین رئیس کانگرس جهانی کار انتخاب شد.

۷جون(۱۶جوزا) بقراراظهار صدراعظم ایران توطئهٔ خطرناك كه علیه مصالح و منافع عالیه ایران چیده شده بود کشف ورهبران آن دستگیرشد فعلا اوضاع درتهران آرام بوده وحکومت براوضاع مسلط است .

نظر بعقیده صلاح بیطارصدراعظم سوریه اتحاد دوگانه سوریه وجمهوریت عربی متحد بکلی از بین رفت

کشورهای افریقای اقدامات فوری شورای امنیت راعلیه پرتگال وافریقای جنوبی مطالبه خواهد کرد .

۸ جون(۱۷ جوزا) بشاغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا جهت مذاکره درمورد مسایل ذیعلاقه باشاغلی میکمیلن صدر اعظم انگلستان به آنکشور سفر خواهد کرد

بشاغلی لیستر پیرسن صدراعظم کانادا مدعیست که حکومت وی خواستار الحاق در قدرت فدروی شتریك پیمان اتلس میباشد نخستین کنفرانس اقتصادی وصنعتی در برلین غربی افتتاح شد دراین کنفرانس نمایندگان کشورهای مختلف آسیایی وافریقایی بشمول افغانستان شرکت دارند فیلد مارشال عبدالحکیم عامر معاون جمهوریت عربی متحد درراس یك هیأت نظامی وارد مسکو شد.

۹جون(۱۸جوزا) دکتور رادا کرشنان رئیس جمهور هند درلاس انجلس امریکا اظهار داشت که باید یك انجمن عالی تشکیل گردد واین انجمن حقوق ملل را برهر چیز دیگر ترجیح بدهد که بر طبق احصائیه غیر رسمی تقریباً متجاوز از پنجاه نفر رهبران ملی افریقایی بعلت فشارهای حکومت افریقای جنوبی فرار کرده ودر مناطق تحت الحمایگی انگلستان پناهنده شده اند جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن باشاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد ملاقات و مذاکره کرد .

۱۰ جون (۱۹ جوزا) بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا گفت که باید مبارزه سیاه پوستان بر اساس یک انقلاب مسالمت آمیز شود. بقرار اظهار بناغلی والیس گوانر ایالت الاباما امریکا از شمول دو تن محصل سیاهپوست در پوهنتون آنجا حتی با اعمال قوه جلوگیری خواهد کرد تا کنون ۴۱۷ نفر از محرکان بحران اخیر تهران دستگیر شدند. بناغلی ادناور صدراعظم اتحادی المان گفت که المان علاقه‌مند روابط بهتری با پولیند میباشد.

۱۱ جون (۲۰ جوزا) بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا به انعقاد کنفرانسی بسویهٔ عالی در مسکو جهت امضای معاهدهٔ منع آزمایش های ذروی موافقت کرد. نظر با اعلامیهٔ مقامات حکومت نظامی تهران در دست پولیس تهران اسناد ومدارک توطئه وخیانت افتاده است قوای حکومتی عراق علیه کردهای متمرد فعالیت های نظامی خود را آغاز کرد.

۱۲ جون (۲۱ جوزا) وزرای خارجهٔ اندونزیا، ملایا و فلپاین موافقهٔ خویشرا در بارهٔ اینکه چگونه مسایل مربوط خودرا در بارهٔ اتحادیه مالیزی حل وفصل نمایند اعلام کردند. شخصیتهای برجسته حزب دیموکرات امریکا از انعقاد کنفرانسی بسویهٔ عالی درمسکو راجع به امضای معاهده منع آزمایش های ذروی تمجید کردند.

بناغلی جان کنیدی رئیس جمهور امریکا اظهار داشت که قوانین جدیدی برای خاتمه دادن به اختلاف نژادی در امریکا بتصویب خواهد رسید.

۱۵ جون (۲۴ جوزا) بناغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا گفته است که برای بیشتر سیاهپوستان به چوکیهای پرمسئولیتی چانس ایفای کار داده خواهد شد باساس اعلامیهٔ منتشرهٔ مشترک در دمشق، سوریهٔ و یمن از عدن جداً حمایت میکنند، رادیو بغداد اطلاع داد که قراء منطقهٔ شکور کاملا از تصرف کردهای متمرد بیرون کشیده شده است.

۱۶ جون (۲۵ جوزا) یکی از اعضای سابق حزب لیبرال افریقای جنوبی در ملل متحد گفته است که سیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی سیاه و سفید را بجنگ وادار میکند. سفینه فضاپیمای اتحاد شوروی موسوم به وستوک پنجم که حامل دگرمن بایکوفسکی بوده، وروز ۲۳ جوزا بفضا پرتاب شده بود ممکن است برای یکهفته بدور زمین پرواز کند. بناغلی خروسچف صدر اعظم اتحاد شوروی طی نطقی گفته است که که اتحاد شوروی طرفدار جدی تضمینات بین المللی راجع به برلین میباشد.

۱۷ جون (۲۶ جوزا) ساعت ۱۲ و ۳۰ دقیقه وقت ماسکو روز ۲۵ جوزا یک سفینه کیهانی دیگر بنام وستوک ششم که پیلوت آن نخستین زن کیهان نورد اتحاد شوروی بنام والنتینا ولادیمیروونا ترشکووا میباشد در اتحاد شوروی بفضای خارجی پرتاب شد. وزیر کار نایجیریا ورئیس کنفرانس بین المللی کار وکارگر بعنوان احتجاج علیه تبعیض نژادی افریقای جنوبی از عهده اش استعفا داد. قوای نظامی عراق همچنان مشغول از بین بردن کردها میباشند.

۱۸ جون (۲۷ جوزا) دوازده ملیون یوگو سلاوی نمایندگان پارلمان فدرالی ونمایندگان شورای ایالتی کشور خودرا اعلان کردند. در پایان مسافرت ښاغلی عبد الله السلال رئیس جمهور یمن از عراق ضمن نشر اعلامیهٔ مشترك در بغداد حکومت عراق هر گونه تجاوز را بریمن ، تجاوز برخاك خود میپندارد . یمن هم بعضویت اتحادیه فدرالی عرب پذیرفته شد.

۱۹ جون (۲۸ جوزا) پیغله کو چران امریکایی ادعا کرد که وی حاضر است بهیتاب برود ښاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا بمنظور رفع کشید گیهای نژادی با اعضای کانگرس و بعداً با ۲۵ تن زعیم دینی جهة دریافت راهی برای تخفیف کشید گیهای نژادی درسراسر امریکا ملاقات کرد : نمایندگان سی کشور آزاد افریقایی در کنفرانس سالانه موسسهٔ بین المللی کار وکارگر فیصله نامهٔ که اخراج افریقای جنوبی را ازملل متحد تقاضا میکند اتخاذ کردند درفیصله نامه ذکر شده که اعضای مخالف مقررات منشور ملل متحد از عضویت موسسه اخراج خواهند شد .

۲۰ جون (۲۹ جوزا) کیهان نوردان اتحاد شوروی (بایکوفسکی و پیغله ترشکووا) موفقانه مجدداً بزمین باز گشتند . ښاغلی پیترو نینی زعیم هفتاد و دو ساله حزب سوسیالست ایتالیا بمناسبت اینکه وی موافقه کرده بود تا از تقرر الدومورد بحیث صدر اعظم پشتیبانی کند ازعهدهٔ خود درحزب استعفا داد . جلسات کانگرس بین المللی مواد خوراکه وزراعت دیروز درواشنگتن خاتمه یافت .

۲۱ جون (۳۰ جوزا) یك میان هشتاد نفری کاردینالهای کلیساهای رومن کاتولیك کاردینال جیوانی بتیستا مایتان را عوض پاپ جان ۲۳ متوفی انتخاب کرد . قرار داد مخابرهٔ تلفونی مستقیم بین قصر سفید وکریملن بین هیأتهای طرفین در ژینو امضا شد .هند بمناسبت تجاوز طیارات جمهوریت مردم چین بر خاك مند کور عنوانی آن حکومت احتجاج کرده است .

۲۲ جون (۳۱ جوزا) ښاغلی آرام وزیر خارجهٔ ایران گفت که ایران نسبت به اعراب وکشور های شان علایق خاص دارد . قوای پتتلاو در سراسر لاؤس علیه بیطرفان دست بحمله زدند . جهت طرح قانون اساسی بمنظور اعطای آزادی به گیانای برتانوی مجدداً کنفرانسی دایر خواهد شد .

۲۳ جون (اول سرطان) افریقای جنوبی به نسبت پیشبرد سیاست تبعیض نژادی در آنکشور با ثر یکصدوسی وپنج رأی موافق ازکنفرانس بین المللی کاروکارگر اخراج شد ،
عساکر عراق پانزده قریهٔ دیگر کرد های متمرد را محاصره کردند. کابینهٔ جدید ایتالیا بریاست ښاغلی جیووال لیونی تماماً از اعضای حزب دیموکراتهای مسیحی تشکیل شده است .

۲۴ جون (۲ سرطان) ښاغلي جان کنیدي رئیس جمهور امریکا. بعلا بسر د هسوت

جمهوریت فدرالی آلمان وارد برلن شد. بقرار اظهارات ښاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی مجسمهٔ والنتینا تریشکوا نخستین زن کیهان نورد آنکشور در میدان سرخ ماسکو نصب خواهد شد. یوگوسلاویا با کمیسیون مراقبتی ملل متحد کمک عسکری خواهد کرد. درملاقاتیکه شخصیتهای برجستهٔ سیاه وسفید امریکا با ښاغلی جان کنیدی رئیس جمهور آنکشور بعمل آوردند راجع بخاتمه دادن به اختلافات نژادی باحکومت اظهار همکاری نمودند.

۲۵ جون (۳سرطان) تشکیل اتحادیهٔ مالیزی از لحاظ ایجاد اختلافات بین اعضای آن اتحادیه به تعویق خواهد افتید، ښاغلی خروسچف اظهار داشت که اتحاد شوروی خط مشی تقویه وتحکیم صلح را پیروی خواهد کرد. بقرار اظهارات ښاغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر وښاغلی صلاح بیطار صدراعظم سوریه بزرگترین مساله نزد عربها موضوع فلسطین است.

۲۶ جون (٤سرطان) امریکا پیشنهاد اتحاد شوروی را در بارهٔ ایجاد یک منطقه فاقد اسلحهٔ ذروی در مدیترانه رد کرد. در کنفرانس بین‌المللی زنان که روز ۳سرطان در قصر مخصوص کانگرس‌های ماسکو دایر شد تقریباً دو هزار زن از ۱۱۹ کشور جهان بشمول افغانستان شرکت کردند.

کینیا به ۸ نومبر به آزادی کامل خود نایل میگردد ښاغلی کنیدی اظهار داشت که انعقاد قرار دادی در بارهٔ منع آزمایشهای ذروی ضرور نمیباشد. وی افزود که فعلا برای تامین وحدت آلمان ترتیباتی مورد نظر نیست. وی تقاضا کرده است تا اتحاد نظامی، اقتصادی وسیاسی باید بین متحدین غربی دو یکجا بیاید.

۲۷ جون (۵سرطان) کمیتهٔ بودجه مجمع عمومی ملل متحد فیصله کرد که باید کشورهای پیشرفته صنعتی قسمت اعظم مصارف ملل متحد را بپردازند. زنگبار به اتحادیهٔ افریقای غربی ملحق خواهد شد چهار نفر از اتباع الجزایر بسری بجرم توطئهٔ جهت از بین بردن حکومت فعلی آنکشور دستگیر شدند، یک صاحب منصب عالیرتبهٔ سویدن اعتراف کرد که از سیزده سال بدینطرف جاسوس خارجی بوده است.

۲۹ جون (۷ سرطان) تبعیضات نژادی در ایالت کنتاکی امریکا خاتمه یافت. باساس تصویب مجمع عمومی ملل متحد عملیات تامین صلح در کانگو وشرق میانه تا اخیر سال جاری دوام خواهد کرد. فدراسیون رودیشیا ونیاسالیند منحل خواهد شد. بقرار اظهارات نطاق حکومت گانا منشور اتحاد افریقایی منعقدهٔ کنفرانس ادیس ابابا بقایای استعمار را از بین خواهد برد. افراد پنج قصبهٔ کردهای باغی تابع قوای حکومت عراق شدند.

۳۰ جون (۸سرطان) کمیتهٔ خاص ملل متحد مربوط به امور تبعیض نژادی تصمیم گرفت تا از امریکا تقاضا شود که از فروش اسلحه بافریقای جنوبی خودداری کند.

مدیر عمومی موسسهٔ مواد خوراکه وزراعت جهان افزایش بودجهٔ سالی آینده آنموسسه را از شورای موسسهٔ مذکور تقاضا کرد . جمهوریت عربی متحد نظر بجوزات کنفرانس ادیس آبابا روابط سیاسی خود را با پرتگال قطع کرد .

اول جولایی (۹ سرطان) افریقای جنوبی از تمام کمیته های موسسهٔ بین المللی کار اخراج شد . کنفرانس بین المللی زنان روز ۸ سرطان در ماسکو خاتمه یافت نمایندگان زنان جهان در کانگرس مذکور از مسابقهٔ تسلیحاتی اظهار نگرانی کردند . حکومت کانگو حکومت موقتی انگولا را برسمیت شناخت .

۲ جولایی (۱۰ سرطان) حکومت جمهوریت مردم چین تصمیم گرفت تا یک هیأت دو نفری را بمنظور غور درباره اختلافات ایدیالوژیکی با اتحاد شوروی بمسکو اعزام کند . باساس تصویب مجمع ملی یوگوسلاویا مارشال تیتو مادام العمر بحیث رئیس جمهور یوگوسلاویا انتخاب گردید . افواه یک کودتای حتمی الوقوع در هاییتی شایع شد . ښاغلی فرناندو بهلوندی تری رهبر حزب پاپولرا کشن بحیث رئیس جمهور پیرو انتخاب شد .

۳ جولایی (۱۱ سرطان) بروی کتاب سفید ممکن است کینیا در ۱۲ ماه دسامبر به استقلال خود نایل شود . کوششهای اتحاد شوروی وانگلستان برای رفع بحرانهای لاوس ناکام شد . ښاغلی کنیدی گفت که عصر ملیت خواهی متکی بخود از بین رفته است .

حکومت افریقای جنوبی بمنظور جلوگیری از ورود عناصر مخالف سرحدات خود را بسیم خاردار تمدید نموده است .

۴ جولایی (۱۲ سرطان) ښاغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی گفت : اگر دول غربی معاهدهٔ عدم تعرض بین بلاک شرق ودول عضو پیمان اتلس را بامضا برساند وی پیشنهاد دول غربی را جهت منع انفجارات آزمایشی ذروی قبول خواهد کرد . بقرار اظهارات ښاغلی دکتور ادناور صدراعظم اتحادی آلمان معاهدهٔ فرانسه وآنکشور بخصومت چهارصد سالهٔ طرفین خاتمه داده است .

درفیصله نامهٔ بیست وهفت کشور افریقایی شامل کنفرانس تعلیم وتربیه گفته شده که پرتگال افریقاییان را در بند اسارت وجهل نگهداشته وحقوق مشروع انسانی را برایشان قایل نیست .

۶ جولایی (۱۴ سرطان) نمایندگان کشورهای افریقایی ، دول غربی و بلاک شرق بعنوان وجود متداوم نمایندهٔ پرتگال از کنفرانس بین المللی تعلیم وتربیه خارج شدند اوضاع عمومی در جارجتون مرکز گیانای برتانوی واطراف آن بحرانی بوده ومظاهراتی علیه حکومت صورت گرفته است .

بنا فیصله یکصد و یک توپ نخستین سالگرهٔ آزادی الجزایر اعلام شد . بقرار اظهارات

نطاق حکومت عراق هدف اغتشاشیون عراق از بین بردن رژیم برسر اقتدار آنکشور میباشد .

۷ جولایی (۱۵ سرطان) جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه پیشنهاد دکتور اد ناور صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمانرا برای تجدید تماسهای بین انگلستان و بازار مشترك اروپا رد کرد .

حبشستان روابط سیاسی خودرا با پرتگال قطع کرد . بقرار گفته بناغلی نهرو صدراعظم هند تبعیض نژادی گذشته ازینکه بکرامت انسانی اهانت است برای صلح جهان نیز یك خطر بشمار میرود .

بناغلی کنیدی گفت عصریکه در آن مسایل از راه جنگ حل وفصل میشد سپری گردیده است .

۸ جولایی (۱۶ سرطان) دکتور چدی جگن صدراعظم گیانای برتانوی پلان مصالحتی را جهت اختتام اعتصابات یازده هفته‌یی این مستعمره برتانوی قبول کرد کنفرانس بین المللی قانوندانان بشمول متجاوز از یکصد کشور در آتن خاتمه یافت بقرار اظهارات بناغلی احمد بن بلا صدراعظم الجزایر کشور مذکور بشکل پایگاه بزرگ آزادیخواهان افریقایی درمیاید . نظربصوابدید کنفرانس ادیس ابابا موسسهٔ جدیدی بمصرف پنج ملیون دالر جهت تربیت متخصصان ممالك رو به انکشاف افریقایی تاسیس میشود .

۹ جولایی (۱۷ سرطان) مذاکرات هیاتهای اتحاد شوروی وجمهوریت مردم چین در بارهٔ اختلافات ایدیالوژیکی بین طرفین برای یکروز معوق شد . شهزاده سوپانا وونگ رئیس حزب پتتلاو لاوس مدعیست که تاموضوع پایگاه سیتو حل نگردد سلسلهٔ جنگ درآنکشور ادامه خواهد داشت .

۱۰ جولایی (۱۸ سرطان) قرارداد مربوط به تشکیل اتحادیه مالیزی بدون شرکت برونای امضا شد این اتحادیه قرار است بتاریخ ۳۱ اگست رویکار شود . نخستین انتخابات پارلمانی درزنگبار عملی شد . جریانات مذاکرات نمایندگان اتحاد شوروی وجمهوریت مردم چین تاکنون افشا نشده است .

باتریك دیوکن نمایندهٔ مردم افریقای جنوبی ادعا کرد که فرانسه بحکومت تبعیض جوی افریقای جنوبی اسلحه ومهمات جنگی میدهد .

۱۱ جولایی (۱۹ سرطان) بناغلی تانکو عبدالرحمن صدراعظم ملایا گفت که باعدم شمول برونای دراتحادیهٔ مالیزی ادعای اندونیزیا در بارهٔ الحاق تحمیلی بورنیوی شمالی صدق پیدا میکند .

حکومت پرتگال روابط سیاسی خودرا با کانگو قطع کرد . ویلسن هیلی منسوب بحزب کارگر انگلستان گفت که حکومت حزب کارگر آنکشور در مورد جمهوریت عربی متحده ، عرب و فلسطین بیطرف خواهد ماند . بناغلی حسین ایت احمد نماینده مجمع

ملی الجزایر روز سه‌شنبه گفت کودتای برای از پا انداختن حکومت بن بلا نهضت سیاسی جدیدی را رویکار می‌آورد.

۱۳ جولایی (۲۱ سرطان) هزاران نفر از سیاهپوستان ایالت جورجیای امریکا برای رهایی زعمای خود مظاهره کردند. بقرار اظهارات محافل مطلع واشنگتن حکومت امریکا تصمیم گرفته‌است تا کمکهای نظامی خودرا باجاپان قطع کند. سوریه و عراق ادعای اتحاد شوروی را درمورد فرو نشاندن اغتشاشات کردها رد کرده‌است. تاکنون جمهوریت مردم چین و اتحاد شوروی درمورد رفع اختلافات ایدیالوژیکی خود به نتیجهٔ نرسیده اند.

۱۴ جولایی (۲۲ سرطان) باساس فیصله شورای اجتماعی و اقتصادی ملل متحد باید بسیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی خاتمه‌داده شود. شاغلی دین رسک وزیر خارجهٔ امریکا گفت که بین کشورهای عضو پیمان اتلس اختلافاتی وجود دارد. مراقبین ملل متحد منطقهٔ سرحدی بین یمن و عربستان سعودی واز استعمال گاز اشک‌آور در آن منطقه تکذیب کرد.

۱۵ جولایی (۲۳ سرطان) شاغلی تانت سرمنشی ملل متحد مسألهٔ قطع انفجارات آزمایشهای ذروی را امیدبخش خوانده. نمایندهٔ سوریه در ملل متحد ادعاهای اتحاد شوروی را درمورد اینکه سوریه برای از بین بردن اغتشاشیون کردهای عراق کمک میکند غیرحقیقت خوانده. بقرار گفته شاغلی بن بلا صدر اعظم الجزایر، کشور مذکور باید بلاسرزمین متحد باشد.

۱۶ جولایی (۲۴ سرطان) دکتور سکارنو رئیس جمهور اندونیزیا گفت که اندونیزیا درصدد بهم زدن اتحادیهٔ مالیزی است.

شاغلی فرحت عباس گفت که اگر بمردم الجزایر آزادی کامل داده نشود دوی از عهده‌اش مستعفی خواهد شد.

فیلد مارشال عبدالسلام عارف رئیس جمهور عراق گفت که دشمنان آنکشور میکوشند تا با توطئه رژیم فعلی عراق‌را از پا در آورده و بجای آن رژیم کمونستی را برقرار کنند.

۱۷ جولایی (۲۵ سرطان) اتحاد شوروی از شاغلی تانت تقاضا کرده که سال ۱۹۶۵ را سال همکاری بین‌المللی شناخته و جلسات عمومی را بسویهٔ سران کشورها تشکیل بدهد. اعضای ملل متحد روز ۲۷ جولایی به اتفاق آرا بمنظور غور در اطراف سیاستهای پرتگال در مورد انگولا و سیاست حکومت افریقای جنوبی راجع به تبعیض نژادی تشکیل جلسه خواهند داد. حکومت ائتلافی زنگبار دراثر انتخابات عمومی برسر اقتدار ماند.

۱۸ جولایی (۲۶ سرطان) جمهوریت ساحل عاج تمام روابط سیاسی و تجارتی خودرا در مورد سیاست تبعیض نژادی باحکومت افریقای جنوبی قطع کرد و باساس

اطلاعات منتشرهٔ تشنجات سیاسی بین سوریهٔ و جمهوریت عربی متحد رفع خواهد شد.
بعضی از اعضای کابینهٔ جاپان استعفی دادند.

۲۰ جولایی (۲۸ سرطان) تاکنون مذاکرات نمایندگان جمهوریت مردم چین و اتحاد شوروی روی حل اختلافات ایدیالوژیکی منتج به نتیجهٔ نشده است. سعی اغتشاشیون برای برانداختن حکومت سوریه ناکام شد. کمیتهٔ ضد تبعیض نژادی ملل متحد بشورای امنیت توصیه کرده است تا تمام کشورهای عضو ملل متحد مناسبات خود را با حکومت افریقای جنوبی قطع کنند.

۲۱ جولایی (۲۹ سرطان) بناغلی خروسچف صدراعظم اتحاد شوروی اظهار داشت که آنکشور حاضر است ناظران خارجی را اجازه بدهد تا از بنادر هوایی بحری و خطوط آهن اتحاد شوروی نظارت کنند.

حکومت لایبریا بتمام اتباع پرتگال در لایبریا هدایت داده است که خاک آنکشور را ترک بگویند.

کمیتهٔ مخصوص ضد استعمار موسسهٔ ملل متحد حق اعطای آزادی وخود ارادیت را بمردم فیجی تایید کرد.

۲۲ جولایی (۳۰ سرطان) مذاکرات متخصصان اتحاد شوروی وجمهوریت مردم چین روی حل اختلافات ایدیالوژیکی خاتمه یافت در بارهٔ نتایج آن کدام مطلبی تاحال نشر نشده است. حکومت انگلستان پیشنهادهایی اتحاد شوروی را در بارهٔ تخفیف کشیدگی های بین المللی مورد دقت قرارداده است. حکومت امریکا ازبناغلی خروسچف درمورد رفع تشنجات بین المللی اظهار خوشی کرد. سرحدات سوریه بادنیای خارج مسدود شد.

۲۳ جولایی (۳۱ سرطان) متخصصان اتحاد شوروی وجمهوریت مردم چین مذاکرات را روی موضوع حل اختلافات ایدیالوژیکی ملتوی گذاشتند. بناغلی نایریری رئیس جمهور تانگانیکا اظهار داشت که وی طرفدار آزادی انگولا ومخالف سیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی است.

در سوریه عدهٔ ازمخالفان حکومت محاکمه واعدام شدند. بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد اظهار داشت که در آن کشور اتحادیه سوسیالستی عرب تاسیس خواهد شد. حکومت امریکا موافقت خود را دربارهٔ تقویه قوای دفاعی هند با برتانیه جهة جلوگیری از حملات احتمالی جمهوریت مردم چین اعلام کرد.

۲٤ جولایی (اول اسد) بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد اظهار داشت که جمهوریت عربی متحد با رژیم فعلی سوریه اتحادیه فدرالی عرب را تأسیس نمیتواند کرد. قیود گشت و گذار درسراسر سوریه رفع شد. بقرار اظهارات بناغلی اسدالله علم صدراعظم انتخابات پارلمانی ایران قبل از ختم تابستان امسال صورت خواهد گرفت. انگلستان بدادن آزادی داخلی برای هاندوراس یکی از متصرفات خود واقع در امریکای مرکزی موافقه کرده است.

۲۵ جولایی (۲-اسد) انگلستان وامریکا وعده داده اند تامذاکرات خود را درمسایل عدم تعرض بین دول عضو بکت وارسا واتلانتیک ادامه دهند. پرتگالیهای لایبریا ازحکومت آنکشور تقاضای توقف و پناهندگی سیاسی رادر لایبریا کرده اند.

۲۷ جولایی (٤-اسد) مسوده قرارداد مربوطه بمنع آزمایشهای ذروی درماسکو بین اتحادشوروی امریکاوبرتانیه بطور نشانی شد امضا. گردیدجنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه اظهار داشت که آنکشور پروگرام ذروی خودرا پیش خواهد برد. کشورکانا عضویت پرتگال را درموسسه ملل متحد برای دوماه ملتوی میخواهد تا کشور مذکور طی این مدت فشار خود را برانگولا متوقف سازد.

۲۸ جولایی (۵-اسد) ښاغلی کنیدی رئیس جمهور امریکا اظهار داشت که درموافقات ماسکو نسبت بامضای قرارداد منع آزمایشهای ذره یی به اتحادشوروی امتیازی داده شده و نه از آنکشور امتیازی گرفته شده است. حکومات هند و آسترالیا وچندین کشور دیگر در بارهٔ امضاقرار دادمنع آزمایشهای ذروی منعقدهٔ ماسکو اظهار آمادگی کرده اند.

۲۸ جولایی (٦-اسد) قرار است که ښاغلی دین رسك وزیر خارجهٔ امریکا جهت امضای قرارداد منع آزمایشهای ذروی وارد ماسکو شود د کتور تیلر پدر اتوم امریکا مخالف تصویب فوری موافقتنامهٔ کنفرانس مسکواست . د کتور چدی جکن صدراعظم گیانای برتانوی اظهار داشت که آنکشور بزودی آزاد خواهد شد.

۲۹ جولایی (۷-اسد) روزنامهٔ های امریکا نوشتند که امریکا حاضر است که درنتیجه قرارداد منع آزمایشهای ذروی، مذاکرات مستقیم رادرمورد تجارت باممالك شرق شروع کند. بعقیدهٔ ښاغلی احمد بن بلا صدر اعظم الجزایر وښاغلی نایریری رئیس جمهور تانگانیکا باید علیه افریقای جنوبی قیودشدیدی وضع شود.

۳ جولایی (۲-اسد) شورای امنیت ملل متحد بازجلسهٔ خودرا دراطراف شکایات ۳۲ کشور افریقایی علیه پرتگال آغاز کرد. رئیس جمهور لایبریا موقف زنان را درفعالیتهای بشری روز افزون خواند.

اول اگست (۹-اسد) جلسات شورای وزرای بازار مشترك اروپای غربی بدون پیشرفت معقولی درېر وسل بپایان رسید طور غیر رسمی فهمیده شد که د کتوراد ناور صدراعظم جمهوریت اتحادی آلمان در پانزدهم اکتوبر سال جاری ازعهده اش استعفی خواهد داد. بقرار اظهارات ښاغلی کنیدی امریکا میکوشد تا برای حل مسایل مهم بین المللی راههای مناسبی راپیدا کند.

۲-اگست (۱۰-اسد) بقرار اظهارات ښاغلی دنکن سندزوزیر مستعمرات برتانیه مردمان جزیرهٔ مالتا سال آینده به آزادی خود میرسند. مجلس مقننهٔ سنگاپور قرارداد مربوط به تشکیل اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی راتصویب کرد. ښاغلی تانت سرمنشی

ملل متحد درمورد اخذ رأی مردم بورنیوی شمالی وساراواك نسبت بشمول شان دراتحادیهٔ مالیزی اظهار موافقت کرد.

۴ ـ اگست (۱۲ ـ اسد) نمایندهٔ گانا در موسسهٔ ملل متحد از تمام اعضای آن موسسه تقاضا کرد تا ازفروش اسلحه به افریقای جنوبی خود داری کنند. حکومت امریکا تاکنون اطلاع رسمی در دست ندارد که اتحاد شوروی برای هند اسلحهٔ تدارك کند.

۵ ـ اگست (۱۳ اسد) بمناسبت تهمین کنفرانس ضد بم اتومی و هستهٔ روزانی هزاران نفر درمارش صلح درسراسر جاده‌های هیروشیمای جاپان حصه گرفتند. بشاغلی تانت درلندن گفت که وی راجع باقدامات آیندهٔ دول بزرگ در بارهٔ خلع سلاح معلومات خواهد گرفت. شورای اقتصادی واجتماعی ملل متحد منعقدهٔ ژنیو فیصله کرد تا تمام کشورهای عضو جنبه‌های اقتصادی واجتماعی خلع سلاح را مطالعه و نظریات خود را به ملل متحد اطلاع بدهند. قرارداد منع آزمایشهای ذروی درفضا، فضای کیهانی وزیر آب وجوی زمین بین وزرای خارجهٔ اتحاد شوروی، امریکا وبرتانیه درماسکو امضاء شد.

۶ ـ اگست (۱۴ اسد) بشاغلی گرومیکو وزیر خارجهٔ اتحاد شوروی اظهار داشت که معاهدهٔ قطع انفجارات آزمایشی ذروی مؤید صلح وسلم جهانی است. هزاران نفر از باشندگان شهر هیروشیمای جاپان بمناسبت امضای موافقتنامهٔ منع آزمایشهای ذروی ضمن مظاهراتی مسرت خود را ابراز کردند.

فیلد مارشال محمد ایوب رئیس جمهور پاکستان اظهار داشت که افزایش اسلحه در هند برای پاکستان ودیگر کشور آسیایی موجب تولید خطر است.

۷ ـ اگست (۱۵ ـ اسد) کمیتهٔ نظارت بین المللی موسسهٔ ملل متحد تجاوز اسرائیل رابرخاك جمهوریت عربی متحد توضیح کرد. شورای امنیت ملل متحد بازروی شکایت ۳۲ کشور افریقایی علیه سیاست تبعیض نژادی افریقای جنوبی به بحث خود ادامه داد بشاغلی نهرو صدر اعظم هند امضای موافقتنامهٔ منع آزمایشهای ذروی را مهمترین قدمی دراه استحکام صلح جهانی خواند. بین عساکر کوریای شمالی وقوای ملل متحد در کوریا تصادماتی رخداد.

۸ ـ اگست (۱۶ ـ اسد) بشاغلی تانت اظهار داشت که وی بمساعی خود جهت بهبود اوضاع بین المللی ادامه خواهد داد. بشاغلی رنه ماهیو مدیر عمومی یونسکو که مشغول مسافرت در اتحاد شوروی میباشد گفت که روابط شرق وغرب رو به بهبودی میرود سفیر اوشیا سمتد ادارهٔ برجستهٔ جهان به نمایندگی از کشورهای شان موافقتنامهٔ منع آزمایشهای ذروی را که بین اتحاد شوروی، امریکا و برتانیه در ماسکو امضا شد در ماسکو، لندن وواشنگتن امضا خواهند کرد. امریکا حاضر است اشتراك آلمان شرقی را در کنفرانسهای آیندهٔ سه کشور عقد کنندهٔ معاهدهٔ قطع انفجارات آزمایشی محدود ویتو کند.

۹ـ اگست (۱۷ـ اسد) حلقه های سیاسی واشنگتن گفتند که ممکن روابط کامل امریکا و هنگری عنقریب مجدداً بحال عادی بر گردد. باساس اظهارات نطاق حکومت فلپاین توافق بین سران ملایا، اندونیزیا وفلپاین اوضاع صو می حوزهٔ جنوب آسیا را استحکام میبخشد.

۱۰ـ اگست (۱۸ـ اسد) مطابق تعامل معاهدهٔ قطع انفجارات محدود آزمایشی سند معاهدهٔ در مراکز کشورهای امضا کنندهٔ اصلی از طرف کشور های داوطلب دیگر نیز امضاء میشود. بناغلی عبدالسلام عارف رئیس جمهور عراق بدمشق سفر میکند.

۱۱ـ اگست (۱۹ـ اسد) حکومت هسپانیه در مورد اعطای استقلال به ریو مونی فرناندو اظهار آمادگی کرد، جمهوریت اتحادی آلمان در مورد بهبود روابط شرق وغرب بحکومت امریکا پیشنهادی نموده است. حکومت انگلستان با پیشنهاد حکومت ملایا درباره انجام ریفرندمی در بورنیوی شمالی و سار اواک موافقه کرده است.

۱۲ـ اگست (۲۰ـ اسد) سناتور فولبرایت رئیس کمیتهٔ امور خارجی سنای امریکا مدعیست که هرگاه بازارمشترک اروپای غربی رویهٔ خود را درمورد اجناس صادراتی امریکا به اروپا تغییر ندهد امریکا عدهٔ از عساکر خود را از آلمان بیرون خواهد کرد. جلسات کنفرانس بین المللی خلع سلاح در ژنیو دو باره آغاز شد.

۱۳ـ اگست (۲۱ـ اسد) جمهوریت اتحادی آلمان بامضای قرارداد قطع محدود انفجارات آزمایشی موافقه کرد.

بناغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور عربی متحد و مارشال تیتو رئیس جمهور یوگوسلاویا در بارهٔ کنفرانس دوم کشورهای بیطرف با هم مذاکره خواهند کرد. امریکا ۲۵ ملیون دالر بعنوان غرامات جنگ به فلپاین میپردازد. پاپ پال ششم از معاهدهٔ قطع محدود انفجارات آزمایشی ذروی حسن استقبال کرد.

۱۴ـ اگست (۲۲ـ اسد) رادیو مسکو گفت که هنوز مسابقهٔ تسلیحاتی خاتمه نیافته است. بناغلی فرحت عباس رئیس شورای ملی الجزایر بعنوان مخالفت علیه بناغلی بن بلا صدراعظم آنکشور از عهدهٔ خود استعفا داد. بناغلی لیستر پیرسن صدراعظم کانادا از بناغلی خروسچف تقاضا کرد تا بمساعی خود جهته تأمین صلح ادامه دهد.

۱۶ـ اگست (۲۴ـ اسد) دو توطئه ایکه برای قتل جنرال دوگول رئیس جمهور فرانسه چیده شده بود کشف گردید.

انجمن دوستی بین افغانستان وجمهوریت مردم چین تحت ریاست بناغلی چانگ کای مین وزارت صحیه چین درپیکنگ تشکیل شد.

حکومت حبشه تصمیم گرفت تا تمام روابط خود را با حکومات افریقای جنوبی و پرتگال قطع کنند.

۱۷ـ (اگست ۲۵ـ اسد) طیارهٔ ناشناسی یك فابریکهٔ شکر کیوبا را بمبارد کرد.

جنرال عبدالله السلال رئیس جمهور یمن نظر بصدمهٔ وارده از ناحیهٔ سوء قصد اخیر در صنعا امروز در یکی از شفاخانه‌های اسکندریه بستری شد. در پایتخت ویتنام جنوبی بجهة جلوگیری از مظاهرات و اعتصابات دسته‌های متعدد بودائیها حکومت نظامی اعلام گردید.

۱۸ - اگست (۲۶ - اسد) حکومت سوریه اسرائیل را بملحوظ اینکه عساکر خود را بسرحدات غیر نظامی سوریه تمرکز داده است متهم ساخت، عملیات نظامی عراق علیه اغتشاشیون کرد موفقانه ادامه دارد، را بین قوای حکومتی و عساکر مخالف حکومت ویتنام جنوبی تصادم رخداد، مامورین موسسهٔ ملل متحد در بارهٔ الحاق ویا عدم الحاق ساراواک و بورنیوی شمالی در اتحادیهٔ بزرگتر مالیزی آرای مردم را میشگیرند. حکومت گینی اعلام کرد که باید تمام کشور های افریقائی هرگونه روابط و تماس خودرا با حکومات افریقای جنوبی و پرتگال قطع کنند.

۱۹ - اگست (۲۷ - اسد) قرار داد منع آزمایش های ذروی محدود در مجلس سنای امریکا تحت بحث است و شاید سنای امریکا در این مورد موافقت کند تاکنون در واشنگتن بحدود یکصد کشور قرارداد قطع محدود انفجارات آزمایشی را امضا کردند. سوریه نسبت بروبهٔ اسرائیل بملل متحد شکایت کرده. نمایندهٔ سیلون مقیم ملل متحد ازمجمع عمومی آن سازمان خواهش خواهد کرد تاروبهٔ ویتنام جنوبی را تحت غور قرار دهد. بودائی های ویتنام جنوبی بر سم مخالفت علیه حکومت به اعتصاب عمومی دست زدند.

«پایان»

دو کشوریکه درجریان سال آزاد شد

ترینیداد

به تعقیب نهضت های سیاسی مردمان جهان وهمدوش ملتها ییکه سالها در پنجهٔ غلامی محکوم استعمار بوده اندو بالاخره به آزادی رسیده اند یکی هم سرزمین ترینیداد است که دراوایل ماه سنبله ۱۳۴۱ به آزادی خود رسید ومردمان آن در پرتو مشعل حق تعیین سرنوشت خویش راه روشن زندگی مسعود و واقعی خود را دریافتند این سرزمین کوچك که در کنار منطقهٔ بحیرهٔ کریبین واقع است «۱۸٦٤» میل مربع مساحت داشت ودرقسمت سواحل شمالی امریکا موقع دارد.

جزیرهٔ توبوگوهم که (۱۱٦) میل مربع مساعت دارد ازحیث اداره به ترینیداد مربوط است نفوس مجموعی این دو منطقه که بسال (۱۹٦۰) قراراحصاییهٔ مرتبه تثبیت شده است عبارت از (۸۲٦۰۰۰) نفرمیباشد - مرکزآن پورت آف سپین است تجارت وارداتی آن بیشتر باکانادا وتجارت صادراتی آن همراه برتانیه رونق خوبی داشته و بازار معاملات وصدور وداشیای کارآمد آن منظم میباشد.

محصولات عمدهٔ این مناطق عبارتند از پترول، مواد اسفلتی شکر، کاکاو وغیره حوزهٔ مواد اسفلتی آن که یکصد وچهارده اکروسعت دارد یکی از مناطق ارزنده اقتصادی کشور بحساب میرود با آزاد شدن این سر زمین از قلمرو برتانیه اکثر دول جهان آنرا بحیث یك کشور مستقل برسمیت شناخته از طرف حکومت افغانستان هم بمناسبت آزادی کشورمذکور تیلگرام تبریکیهٔ عنوانی بناغلی (سراریك ویلیامز) زعیم بزرگ آن سرزمین به (پورت آف سپین) مخابره شد، بدینترتیب درقطار کشور های آزاد جهان، منطقه دیگری هم موقع خود را اجرا کرد وبرچم استقلال آن درانظار همگان باهتزاز درآمد. روزسه‌شنبه ۲۰ سنبله ۱۳۴۱ شورای امنیت موسسهٔ ملل متحد تقاضای ترینیداد وتوبوگو رادرمورد پذیرفتن آنسرزمین بعضویت ملل متحدمورد بحث ومداقه قرار داده ودو روز بعد ترآن با کثریت آرا شمول کشور مذکوررا درجملهٔ اعضای ملل متحد تصویب و تایید کرد بدینترتیب با پذیرفتن این کشور اعضای موسسهٔ ملل متحد که قبلاً یکصدوشش عضو بود بیکصدوهفت عضو بالغ شد.

نیاسالند

بتاریخ ٤ داو ۱۳۴۱ مطابق ۲٤ جنوری ۱۹٦۳ اعلام شد که بناغلی (بتلر) معاون صدراعظم ووزیر امور افریقای مرکزی درکابینهٔ انگلستان اظهار داشته است که

حکومت برتانیه میخواهد برای تعیین سرنوشت آیندهٔ اتحادیه رود یشیا و نیاسالند راه حل قابل قبولی پیداشود، چنانچه موقعیکه وی برای مطالعات او ضاع آنجا در سالز بری سفرکرد توضیح نمود که برتانیه به هیچ وجه مایل نیست فیصله های که درین زمینه اتخاذ میگردد از راه قوه بردیگران تحمیل شود چه از عرصهٔ بیش از یکسال بود که بین زعمای رود یشیای شمالی وجنوبی ورهبران ملی نیاسالندروی تشکیل این اتحادیه که بموافقت حکومت برتانیه صورت گرفته اختلاف نظری بوقوع پیوسته است وجانبین برای انفکاك واستقلال خودمجاهدت میورزند آنچه که بیشتر محرك این مفکوره بوده ماحه اختلافات را وسیع میساخت موضوع تبعیض نژادی و پایمال شدن حقوق سیاه پوستان باشندهٔ این مناطق بودکه ازطرف حکومت برسر اقتدار سفید پوستان رادا شته میشدا اما ازآنجاکه نفوذ اجتماعی وملی ونفوس واقعی سیاه پوستان دراین مناطق بیشتر میباشد ویا بعبارهٔ دیگرطبقهٔ اخیرالذکر تقریباً در اقلیت واقع اند بنا برآن مجادلات شان بسوی پیروزی پیش میرفت چنانچه باثر انتخابات پارلمانی ایکه دراوایل ماه دلو ۱۳۴۱ درنیاسالند صورت گرفت افریقایها برای اولین بار اکثرچوکیهای پارلمان رااشغال کردند درهمان وقت زمزمه میشد که شاید بناقلی بندا- رهبر افریقائی نیاسالند درظرف چند هفته بعدی بحیث صدراعظم آنجا منظور شود، همان بوده روز ۱۳ دلو ۱۳۴۱ مطابق ۳ فروری ۱۹۶۳ نیاسالند بحیث یك کشور خود مختار تبارز کرد ودکتور بندا بحیث اولین صدر اعظم آن مملکت گفت: اکنون نیاسالند یك مملکت متعلق به قارهٔ افریقاییها ودرقارهٔ افریقا متعلق به افریقاییهامیباشد. وی اعلام داشت که نیاسالند منبعد از فدراسیون رود یشیا جدا شده واستقلال مایك سلسه عکس العملهای رادر افریقا آغاز خواهد کرد.

نیاسالند که دارای سه ملیون نفوس میباشد یکی ازسه ایالاتی است که درسال ۱۹۵۳ بمنظور تشکیل فدراسیون رودیشیا باهمدیگر پیوست شدند انتقال اوضاع نیاسالند ازصورت تحت الحمایه بیك مملکت خود مختار آخرین قدمیست که قبل ازحصول استقلال کامل آن منطقه اتخاذ میگردد. حکومت برتانیه مدت ۶۰ سال دراین سرزمین حکومت کرد، ناظران معتقدند یکی ازاولین اقدامات حکومت جدید عبارت ازتغییر نام آن مملکت به «مالاوی» که نام افریقای نیاسالنداست خواهد بود، نیاسالند که بتاریخ ۲۴ مارچ ۱۹۵۳ عضواتحادیهٔ مذکور بودتوسط حکومت مرکزی که مرکز آن سالز بری (پایتخت رود یشیای جنوبی) میباشد اداره میشد تاسال ۱۹۰۷ سرزمین افریقای مرکزی برتانای بطرف جنوبی وغربی سواحل خلیج (نیاسا) واقع بوده وتا حوالی در یای زامبزی وسعت داشت نیاسالند به تنهایی خود (بدون رود یشیای شمالی وجنوبی) ۴۹۰۰۰ میل مربع مساحت که ۱۵۷۵ میل مربع آنرا آب در بر میگیرد، چای، غله مخصوصاً گندم، پنبه، رابر وتنباکو از پیداوار وحاصلات عمدهٔ آنست. (ختم)

پدیده های علمی وتخنیکی

ماه منعکس کنندهٔ امواج رادیویی :

متخصصان تلی کمو نیکشن انگلستان عقیده دارند که از کرهٔ ماه بحیث منعکس کنندهٔ امواج میتوان استفاده کرد، تنها محدودیتی که قابل ذکراست ۵ ر۲ تا نیه تاخیر دربرگشت امواج ارسالی بکرهٔ ماه است

بهترین رادیو تلسکوب جهان :

دربرج اگست ۱۹۶۲ در«سوگارکرد» واقع ایالات ویرجنیای غربی یك رادیو تلسکوب بسیار قوی و بزرگ بمصرف هشتاد ملیون دالر اعمارگردید. دانشمندان بواسطهٔ این رادیو تلسکوب خواهند توانست آن امواج رادیویی راکه از فاصلهٔ ۳۸ ملیون سال نور (سرعت نوردر یرثانیه ۳۰۰ سه صدهزار کیلومتر) فرستاده میشوند اخذ بدارند .

افتتاح نخستین کورهٔ ذره یی درفنلیند :

اولین کوره ذرهٔ یی مخصوص استفاده برای امور صلح آمیز دیروز توسط بناغلی کیکو نین رئیس جمهور فنلیند درهلسنکی افتتاح وشروع بکارکرد، این کوره بکمك امریکا ساخته شده است .

راکت ساخت سویدن :

دانشمندان سویدن یك راکت را باموفقیت تام بفضا پرتاب کردند . هدف سویدن از پرتاب کردن این راکت کسب معلومات دربارهٔ شرایط ماورای جو و تشعشعات کیهانی بوده است .

ثبت علایم رادیویی :

مقامات مربوط استرالیا اعلام داشتند که علایم رادیویی مرینسردوم سفینهٔ فضایی امریکا را رصد خانه مناطق صحرایی و مرا بصورت واضح اخذ و ثبت کرده است . این سفینه بمنظور گذشتن از نزدیکی سیارهٔ زهره و کسب اطلاعات دربارهٔ چگونگی وضع این سیاره واینکه درآن اثری ازموجودات حیه وجود دارد یانه بفضا پرتاب گردیده است. قرار معلوم تمام سیستمهای تخنیکی که در سفینهٔ مذکورجاداده شده بصورت صحیح کار میکنند .

کشف معدن بریلیم :

اخیراً در الاسکامعادن بریلیم کشف شده است. این مادهٔ ذیقیمت معدنی برای

طیاره‌ٔ سریع السیر وسایر ادوات تخنیکی مورد استفاده قرارمیگیرد. الاسکا یکی از ایالات امریکا درجوار قطب شمالی میباشد.

دربارهٔ مرینر دوم:

در اواسط ماه سنبله ۱۳٤۱، خبرداده شده که کشتی فضایی مرینر امریکا که بسوی کرهٔ زهره رهسپار میباشد. بفاصلهٔ ۹ هزار میل یعنی هزارمیل نزدیکتر از آن که ابتدا درنظرگرفته شده بود از نزدیك آن کره خواهد گذشت، کشتی فضایی مذکور پس ازپرتاب گردیدن بتاریخ بیست و پنجم آگست از مسیرخود منحرف گردیده و درمسیری قرارگرفته بود که آنرا بفاصلهٔ دوصدهزارمیل ازکرهٔ زهره عبور میداد اما شب ۱۳ سنبله یك انجمن راکتدار کوچك که درآن قرار داشت فیر گردید تا سرعت آنراکمی تخفیف بخشیده واستقامت آنرا تغییر بدهد. بدین منظورقوماندهٔ الکترونیکی لازمه ازمرکز گولدستون واقع صحرای کالیفورنیا بمسافت یکهزار و پنجصد میل بفضا ارسال وتوسط آنتن کشتی فضایی اخذشد. یکساعت بعد ترانجن راکتدار فیرکرده مرینر را درمسیرصحیح قرار داد وپس ازآن یکی ازدانشمندان گفت که اکنون کشتی فضایی مذکور در مدار میباشد. مرینردم درحدود یکصدو پنجاه هزار میل ازمجموع یکصد وهشتاد ودوملیون میل سفرخود راطی کرده وتوقع میرود بساعت هفده وچهل وپنج دقیقهٔ وقت گرینویچ چهاردهم دسمبر بافضای کرهٔ زهره ملاقی شود. درصورت کارکردن صحیح آلات داخل کشتی فضایی آلات مذکره بهدرك این موضوعات کوشش خواهد ورزید که درکرهٔ زهره حرارت چقدربوده وآن کره چه اندازه سرعت دوران داشته وآیاساحهٔ مقناطیسی وکمربند تشعشعاتی شبیه بکرهٔ زمین دارد یانه ؟؟

جواب این سوالات بدانشمندان کمك خواهدکرد تافیصله کنند که آیا حیاة در آنجا موجود است یانه ؟؟

چندی قبل امریکا یك کشتی فضایی دیگری ازنوع مرینر را بجانب کرهٔ زهره پرتاب کرده بود در اثر ارسال یك علامهٔ مخابرهٔ غیر صحیحی بهجهت هدایت آن از مسیر خود خارج و اندکی پس ازپرتاب شدن انهدام آن لازم دانسته شد.

اتحاد شوروی نیز بسال ۱۹٦۰ یك کشتی فضایی را بجانب زهره پرتاب کرد اماترانسمیترهای آن ازکارافتاده و بفاصلهٔ شصت ودوهزارمیل بدون ارسال معلومات علمی بزمین، ازکرهٔ زهره عبورکرد.

محافظت رانندگان ازنورخیره کننده

برای جلوگیری ازخیرگی کردن چشمان رانندگان عراده‌ها حین درخشیدن نور افگنهای عرادهٔ متابل درامریکا وسیلهٔ محافظت جدیدی اختراع شده است. این وسیله عبارتست ازیك کنارهٔ المونیم بارتفاع (۳۰ دا) متر که درخط وسط جاده‌ها افراشته میشود. این کنارهٔ المونیم نور خیره کنندهٔ عرادهٔ مقابل را خنثی میسازد

درموقعیکه کاملاً ویا تقریباً بازاویهٔ قایم بآن نگاه شود، شفاف است، آلهٔ محافظتی المونیم ازحالا دربسی ازجاده های امریکا نصب شده است .

نقش آواز درشناخت انسان :

آواز انسان مانند نشانهای انگشتان وی روزی درشناخت وتشخیص هویت کمك شایانی خواهد کرد . درین زمینه مطالعات توسط دانشمندان درلابراتوارهای تیلفون بل بعمل آمده است . داکتر لارنس کرستا ، که مشغول تجسسات آوازها میباشد پروژهٔ را بغرض تصنیف آواز بدست گرفته است نشانه های آواز عبارت از «عکسهای» کوچکی است که ازیك کلمهٔ تقریر یك شخص نمایندگی میکنند ، این عکسها نمونه ها وانرژی را که درگفتار شخص بکار رفته وکاملاً برجسته وقابل شناخت میباشد توضیح میدارد . نشانهای آواز که به تقریر قابل دید مسمی میباشد توسط دانشمندان معمولاً وگرامهای آواز نامیده شده است. چیزی مهم وعجیب اینست که این نشانها باعکسهای مربی نمونهای اساسی را که نسبت بگوش توسط چشم برجسته ترمعلوم میشود آشکار میسازد طرز ساختن سپکتر وگرامها ۱۷ سال قبل توسط یکدسته ازدانشمندان لابراتوار های بل اختراع گردیده بود . درهنگام آزمایش وامتحان آواز ، عکس آواز همان یك کلمه راکه چندین مرتبه توسط اشخاص مختلف تکرارمیشد اخذ مینمودند هریك ازآوازهای یك کلمه را بالای یك کارت «مقوا» جداگانه عکس گیری میکردند . بعد ازاخذ نمودن عکس آواز های اشخاص مختلف کارت هارا باهم مخلوط کرده وازدستهای اشخاص تربیه شده پرسیده میشد تا کارت های مذکوررا طوری دسته بندی کنند که هردستهٔ آن ازآواز یك شخص نمایندگی نماید . داکتر کرستا امیدواراست باثبات برساند که اگر بیك متخصص تعداد کافی نمونه های آواز یك گوینده ناشناس داده شود ، وی میتواند شخص مذکوررا دربین ملیونها افراد بشناسد ، وی اظهارکرد که باوجود این اگر گوینده آوازخودراتغییردهد شناخت آوازش کاملاً امکان پذیر میباشد . چنین شناخت آواز بیك پیمانهٔ وسیع توسط متخصصان تربیه شده صورة میتواند گرفت . ولی درین عمل تکنیکهای ماشین های الکترونیکی معاصر بادانشمندان همکاری مینماید .

بسترهٔ شناور برای مریضان :

اخیراً یك دوشکچهٔ پلاستیکی مسمی به «بادوماتیك» توسط شرکت برق وستینگ هاوس ساخته شده است تامریضانی که پابند بستر باشند مستریحانه بالای سطح «امواج» بطی السیر درحال شنا نگهدارد . این دو شکچهٔ که بین دو بجایی تحتانی ودوشك گذاشته میشود دارای بیست عدد نیوب نلی است که طولاً به استقامت بستر قرار دارد . نلهای مذکور متناوباً بعد ازهرچار دقیقه ازهوا خالی ودوباره مملو میگردد ، حصص عقبی مریضی را که بسطح بستر قرار دارد بصورهٔ یك حرکت موج مانند که بجانب جلو وعقب بیجا میسازد . این حرکت طور بست که انسان حس میکند

مریض بروی امواج دریا درحال شنا قرار دارد . حرکت موجدار مذکور قراراظهار دانشمندان وستینگ هاوس از بروز زخمهای بستر جلو گیری نموده ودوران خون را بهتر میسازد .

خیمهای جامد درفضا:

کمپنی هوا پیمایی هگ درکالیفورنیا پیشگویی کرده است که ایشان جهة اقامت و بود و باش درفضاخانهاو لوازم مورد ضرورت آنرا بصورت فوری در بستینها بیکه درجیب شان گنجانیده میتوانند شد عندالضرورت درفضا انتقال میدهند کمپنی هگ یك مادهٔ را ایجاد کرده است که توسط حرارت اشعهٔ آفتاب هوا گرفته ومنبسط میشود مادهٔ مذکور که عبارت از یکنوع پلاستیك قفدار میباشد تحت یك قرار داد نیروی هوایی ساخته شده است وقتیکه این ماده هوا بگیرد بقفهای حبابی یك ماشین شستن البسه شباهت میداشته باشد، دراینحالت بیك مادهٔ محکم وسخت که در مقابل سردی وحرارت شدید فضا بحیث یك انسولیتر (عایق) کار میدهد تبدیل میشود در یکی از نمایشها دانشمندان کلبهٔ یکنفری را معهٔ یك چوکی بازو دار بمعرض نمایش قرار داده اند دراثنای تجربه، ابتداء مادهٔ مذکوررا بصورت قرصهای دایروی در آورده سپس جهة ساختن یك بالون هفت فته و یك چوکی ابتدایی بعضی از ین قرصهارا باهم وصل نمودند بعداً چوکی و بالون ترتیب شده را در یك اتاق خلا (بدون هوا) گذاشته توسط چراغهای ماورای سرخ آنرا حرارت دادند در نتیجهٔ این عمل چوکی و بالون مذکور بضخامت چندین انچ توقف کرده ومنبسط گردید، این پلاستیك اساساً یکنوع جدید بوده وحاوی یك حصهٔ مواد قفداری مسمی به«پولی یوراتیان» میباشد.

چوکی قابل تعدیل:

اخیراً یکی از کمپنیهای کلیولند واقع اوهایو بنام «رایزو مانیك کمپنی» یکنوع چوکی راساخته که برای آن اشخاصیکه قدم زده توانسته ولی بدون معاونت ایستاده نمیتوانند شد کمك زیادی میکند ، قرار اظهار کارکنان کمپنی مذکور این چوکی مخصوصاً برای اشخاصیکه به فلج عضلات ، درد مفاصل، پولیو وسایر ناتوانیهای پیری مبتلا باشند قابل استفاده میباشد. چوکی مذکور که توسط برق و باطری کارمیکند بملایمت و آهستگی مریض را ایستاده میسازد. ازین چوکی از عراده هم استفاده میتوانند.

سیستم جدید استفاده از اشعهٔ آفتاب:

دراین اواخر دونفر ازدانشمندان ایلندی یك سیستم تهیه را رویکار آورده اند که تمام سال کار داده وقسمت زیاد انرژی خودرا از آفتاب میگیرد. این دستگاه دونیم چند نیروی خودرا از آفتاب ویك حصهٔ آنرا از برق اخذ میدارد .

متجسس مذکور دو نوع دستگاه انرژی گیرنده را که در دیوار ویا در سقف خانه نصب میشود مورد استفاده قرار داده اند، دستگاه مذکور دارای یك پمپ یا تل جهة انتقال حرارت میباشد که حرارت مورد ضرورت یك خانهٔ متوسط را تهیه میکند، قرار تخمین قیمت چنین دستگاه تقریباً «۱۵۰» فیصد نظر به دستگاههای موجوده بلند تر است. ولی مستهلکهان با استفاده ازین پوزنت هفتاد فیصد مواد سوخت را صرفه میتوانند کرد.

طرز جدید مبارزه علیه آتش:

مجادلهٔ درمقابل حریق توسط مواد پرتاب شوندهٔ رهنمونی شده یك طریقهٔ جدید است که توسط شعبهٔ جنگلات امریکا مورد آزمایش قرار گرفته است. یك بم که توسط رادیو کنترول شده وقبل از برخورد بازمین مقدار صد گیلن مواد خاموش کنندهٔ آتش را از خود رها میکند توسط طیاره پرتاب میشود، مواد پرتاب شونده مذکور را از ارتفاع سه هزار فت که معمولا فضای بالای دود آتش را تشکیل میدهد، رها میشود.

نقش اهتزازات ذره یی درحرارت وجود:

اهتزازات کوچك که اهتزازات ذره یی نیز یاد میشود قرار اظهار داکتر روراکر از انستیتوت روانشناسی، عامل تنظیم دهنده درجات منظم حرارت وجود میباشد. قرار مطالعات داکتر مذکور این اهتزازات متواتر وموزون در اکثر ازانواع حیوانات خون گرم از بدو تولد الی وقت مرگ ثابت میباشد این اهتزازات دایمی بوده وبصورت متناوب عضلات را منقبض میسازد. ازینکه اهتزازات مذکور ثابت بوده ودرحیوانات خونسرد دیده نمیشود، داکتر «روراکر» چنین عقیده دارد که اهتزازات عبارت ازمیخانیکیتهای است که عضویتهای خون گرم توسط آن باوجود تغییر حرارت خارج وجود، حرارت معینهٔ بدن خودرا حفظ میتوانند کرد.

پلان برای ساختن بزرگترین تلسکوپ جهان:

اتحاد شوروی درنظر دارد تا بزرگترین تلسکوپ جهانی رابسازد. این تلسکوپ دریکی از قلل کوههای کاکاسس شمالی بنا خواهد شد. قرار اظهار داکتر آوسیمو یچ این تلسکوپ جزوی ازضروریات موسسهٔ نجومی نظری میباشد. قرار اطلاع داکتر مذکور موسسهٔ جدید از اقمار مصنوعی کشتیهای فضایی جهة تجسسات نیز استفاده نموده، سامان ولوازم جدید را برای این کشتیهای فضایی خواهد ساخت.

ذریعهٔ یك آلهٔ ساده میتوان آب شوررا به شیرین تبدیل کرد:

بناغلی میخاییل کفشاکوف معلم پوهنتون سمرقند در ایالت ازبکستان مدعی است که مشکل استحصال آب نوشیدنی را در ریگستان بوسیلهٔ یك آلهٔ قابل حمل تقطیر آب نمل حل کرده است. این آلهٔ سبك دستی که مشابه بیك بکس دستی میباشد

هشصد گرام آب را فیساعت تقطیر کرده و همچنان برای تهیهٔ غذای شام دو و یا سه نفر میتواند استعمال گردد، وزن تمام این آله ده کیلو گرام است .

موتر پلاستیکی:

در آیندهٔ بسیار نزدیك کسانیکه ذریعهٔ موتر سپورت میکنند موتر های سپورتی «فولسواگون» خودرا به موترهای بسیار زیبا وقویتر دیگر سپورتی مبدل خواهند کرد. شاغلی «لونزکولانی» بادی سازسی وسه سالهٔ برلین که تحصیلات خودرا در «برلین» و«پوهنتون سوربون پاریس» بپایان رسانیده. اخیراً یکنوع بادی ایرا برای موترهای اختراع کرده است، که از یکنوع پلاستیك خاصی میباشد این بادی که دارای سه قسمت جداگانه میباشد میتواند درهرموتر «فولسواگون» نصب شود . این بادی که بیش از ششصد وشصت پوند وزن ندارد، گویادارای وزن کمتر ازمصاحفه وزن بادی فولسواگونهای عادی میباشد. این کمی وزن سرعت موتررا زیادتر وگیرتاب آنرا پانزده میل فیساعت سرعت میدهد.

این بادی چهار اعشاریه یك متر طول ویك اعشاریه ٥٧ مترعرض دارد.

ماشین کنترول امضا ها:

اخیراً یك آلهٔ الکترونیك از طرف ادارهٔ پست جمهوریت اتحادی آلمان درمونشن اختراع وبکار انداخته شده است که وظیفهٔ آن کنترول امضاهای کسانی است که آنان بروی چکها بعمل میاورند. این ماشین دارای فلمی میباشد که ذریعهٔ آن ازده هزار امضای مختلف عکسبرداری میکند.

پرده ههایکه نمیسوزد:

در جمهوریت اتحادی آلمان یکنوع پردهٔ از آرشیشه یی ساخته شده که قطعاً در آتش نمیسوزد ازین پردهها غالباً درهوتلها، تیاترها، سینماها وسایرعماراتیکه درآنجا خطر حریق بیشتر متصور باشد کار گرفته میشود.

اخذ بعضی علایم ازستارهٔ زهره:

دراواسط ماه عقرب ١٣٤١ اعلام شد که ستاره شناسان اتحاد شوروی ازستارهٔ زهره بعضی علایمی را اخذ کرده اند. اتحاد شوروی برای اخذاین علایم بزرگترین رادیو تیلسکوپ رادر رصد خانهٔ «پولکووو» قرارداده است هدف اتحاد شوروی از قراردادن این تلسکوپ بوجود آوردن شرایط درست فزیکی است تا از ستارهٔ مرموز زهره که ازابر پوشیده است بتوان معلومات لازم رابدست آورد.

آلهٔ ضد بیخوابی:

درکشور جاپان بمنظور مجادله بابیخوابی یك آلهٔ شگفت انگیز ضد بیخوابی ساخته شده است مخترع آن مدعیست که آلهٔ مذکور باللوگویی خود که بیشتر به آواز ریزش قطرات باران شبیه است میتواند انسانرا در ظرف ده دقیقه در آغوش خواب عمیق فرو ببرد.

بسال ۱۹٦۴ انسانی به کیهان فرستاده میشود:

دکتور جورج بی سمت رئیس فزیو لوژی محیطی در مرکز پروازهای انسانی بفضای خارجی درهوستون واقع تکزاس پیشگویی کرد که ممکن است درسال ۱۹٦٤ یکنفر فضانورد امریکایی موفق شود که باچاننه سبك وزن خود عملاً ازسفینهٔ خارج شده وآزادانه بدور مدار حرکت کنندهٔ این اقدام جسارت آمیزدر ظرف پروژه جمینی ودرتحت پروگرام سفینهٔ فضایی دونفرسه توقع میرود بسال ۱۹٦۳ شروع شود عملی خواهدشد، چاننهٔ مذکور حاوی گاز اکسیجن یك جزب کنندهٔ کاربندای اکساید وسایر ضروریات خواهد بود، شاغلی سمت توضیح کرده است که چاننهٔ مذکور عیناً مانند پشتارهٔ ایست وانسانیکه برای تفحصات به مهتاب فرستاده میشود ازآن استفاده میکند، پرواز کنندکان آینده در هفته بفضای خارجی دارای اغذیهٔ متنوع منجمد و خشك خواهند بود که میتوانند در ظرف چند ثانیه باآمیختن یك مقدار کوچك آب از آن استفاده کنند. موصوف گفت که متوقعیم تاهمرای کیهان نوردان جوجه مرغها گوشت باب، سلاد، سلاد کچالو، توت زمینی تازه، شفتالو وانواع مختلف موادغذایی بفرستیم.

تکثر ویروسها در سلولهای مرده:

امکانات تکثر ویروسها در انساج متوسط غیر سلولی برای بار اول از طرف یکدسته دانشمندان اتحاد شوروی باثبات رسانیده شد و بدینوسیله دانشمندان مذکور این قاعدهٔ کلی را که تکثر ویروسها صرف در سلولهای زنده امکان پذیر میباشد ترديد کردند. دانشمندانیکه در هفدهمین جلسه جلسات عمومی اکادمی طبی وعلمی اتحاد شوروی که این راپور در آنجا ترتیب شده بود کشف مذکوررا یکی از کشفیات حایزاهمیت زیاد علمی و فرضیات دانستند، یکی ازاعضای اکادمی مذکور گفت با این کشف حالا امکانی بدست آمده تا معلومات بسیار صحیح در بارهٔ میکانیزم تکثر ویروسها حاصل شود.

استحصال برق ازانرژی خرشید:

بقرار گزارش آژانس تاس یك دستگاه تولید برق «جنریتر» که حرارت آفتاب را بقوهٔ برق تبدیل میکند توسط دانشمندان اتحاد شوروی طرح شده است تا از اعماق زیاد در زیر زمین آب را بمناطق خشك واقع جنوب اتحاد شوروی پمپ کند.

ارسال دو قمرمصنوعی جهت معلوم نمودن خطرات احجار سماوی به کیهان.

سال آینده (۱۹٦٤) امریکا یك قمر مصنوعی عظیم الجثه فضایی را جهة کسب معلومات مزید در بارهٔ خطرات مؤلده از ذرات فضایی طی پروازها به کره ماه و دیگر کرات بمدار زمین پرتاب خواهد کرد. بالهای المونیم این قمر مصنوعی که از یك انتها تا انتهای دیگر بیست و نه متر طول دارد از برق چارج خواهد شد

تا تکانهای وارده از طرف ذرات مربوط احجار سماوی را ثبت کند. مدار این اقمار چهارصدو هفتاد الی یکهزارو دوصد و هشتاد کیلومتر از زمین ارتفاع داشته وقرار است که تعمیر مصنوعی اولی در اواخر سال ۱۹٦٤ آماده شود.

درتلاش یك میکروب اسرار آمیز:

مقامات صحیه «بویسبورگ» بتعقیب میکروب اسرارآمیزی مصروف میباشند که تا کنون باعث ریزش ناگهانی موی سر دوصدو هجده طفل گردیده است اطبا بپدران و مادرانیکه ازین حیث مضطرب اند اطمینان داده اند که موی سرآن اطفال دو بارد رشد خواهد شد.

کشف یك کمر بند سوم تشعشعاتی بگرداگرد زمین:

آژانس خبرگزاری تاس اتحاد شوروی اطلاع داد که آلهٔ مریخ پیمای اتحاد شوروی که بتاریخ اول نوامبر سال گذشته بهوا پرتاب شده بود یك کمر بند سوم تشعشعات گرداگرد زمین را کشف کرده است.

مشاهدات نشان میدهد که تعداد مجموعی وذرات این کمربند خیلی بزرگتر از دو کمر بند سابقه بوده و دانشمندان اتحاد شوروی معتقدند که این امر خطرات تشعشعی را در مسافرتهای فضای خارجی پیش نخواهد کرد.

اطلاعات مربوط بموجودیت یك کمر بند سومی در سال ۱۹۵۹ توسط یك راکت فضای خارجی اتحاد شوروی از یك ارتفاع هشتاد هزار کیلو متر تقریباً پنجاه هزار میلی داده شده بود. آلهٔ مریخ پیما تایید کرد که کمر بند سومی در مناطق قطبین و نواحی دور تر خط استوا بزمین نزدیك تر میباشند.

اسلحهٔ جدید ضد تحت البحری:

اسلحهٔ «سوبراك» که برای از بین بردن تحت البحریها بکار میرود یکی از سلاح جدید یست که از زیرآب بسطح آب برخاسته بفضا پرواز میکند ویاز یرآب فرومیرود این اسلحه عبارت از یك کشتی ترکیبی تارپیدو و راکت میباشد که قابلیت استعمال سلاح ذره یی و یا غیرذره یی را دارد.

این آله حین پرواز یك خط ستون نمای چتکهٔ های آب و دود را در حالیکه سرازآب بر آورد، و به ارتفاع کمی بطرف بالا پرواز میکنداز خود باقی میگذارد. سلاح «سوبراك» طوری طرح شده که از محل تا پیدوی یك تحت البحری که در آب فرو رفته باشد فیر میشود بعد از آنکه آلهٔ مذکور از آب بیرون جست انجنهای راکت آن بفعالیت آغاز میکنند، سپس سوبراك بقوهٔ راکتهای خود تاچند میل پرواز کرده و چون تحت البحری دشمن قبلاً بواسطهٔ وسایل تحت البحری حال سوبراك تعیین میشود. اولیای امور بحریهٔ امریکا رسماً گفتند که فاصله ورفتار آله مذکور (سوبراك) نسبت بفاصلهٔ رفتار توربیدو های فعلی که برضد تحت البحری ها استعمال میشود بمراتب بیشتر است بعضی تخمینهای غیر رسمی فاصلهٔ رفتار «سوبراك» راتااندازهٔ بیست و پنج میل تخمین میکنند.

در فکر اختراع مرمی فیر کننده از فضا بسوی زمین :

حکومت انگلستان در نظر دارد برای پرکردن خلای دفاعی آن کشور تا زمان ساختمان تحت البحری های ذره یی حامل مرمیهای پولاریس برتانوی، یکنوع مرمیهای ذره یی که از فضا بطرف زمین فیر میشود اختراع کند . این اسلحهٔ جدید توسط بم افگنهای نوع « وی » و طیارات مافوق سرعت صوت (کی ، اس ، ار ، دو،ی) برتانوی حمل و نقل میتواند شد . همچنان افشاشد، که چهارمین تحت البحری ذره یی برتانیه ممکن است تاسال ۱۹۶۸ شود . برای ساختمان هریك از تحت البحری های برتانوی در حدود پنجاه ملیون پوند بمصرف میرسد .

تلسکوپهای المونیمی برای تعقیب خط السیر اقمارمصنوعی :

اخیراً تلسکوپی که سراسر از فلز بوده و طول محراق آن بیست فت میبا شد توسطه اتحادیهٔ آیتیك واقع مساچوست ساخته شده است . این آله برای تعقیب خط اسیر اقمار مصنوعی بکار برده می شود این(آله که باساس یك سیستم نوریکه توسط یك معالج فرانسوی قرن ۱۷ طرح شده است دارای دو آئینهٔ محکم المونیمی میباشد دانشمندان آیتیك معتقدند که بعضی از فلزات نظربه شیشه یا کوارتز بهترمیباشد ، یك تلسکوب مرکب از شیشه و فلزکه کاملاً با آلهٔ المونیم آیتیك قابل مقایسه و صد پوند وزن دارد ، سیستم نوری این تلسکوب به اساس آئینهٔ برقی که جهة معاینه گوش ،گلو و بینی توسط دکتوران استعمال میشود طرح شده است و نوریکه از آئینه تلسکوپ انعکاس میکند در یك سطح دومی نیز بر خورد نمون و از بین سوراخیکه در وسطه آئینه جادارد دو باره بطرف عقب انعکاس مینماید ، سطح انعکاس دهندهٔ دومی را یك آئینهٔ کوچکتر تشکیل میدهد . چون تلسکوپ مذکور سراسر ازفلزالمونیئم ساخته شده است در مقابل تغیرات درجهٔحرارت بطوریکسان عکس العمل نشان میدهد . در تلسکو پهای که مرکب از شیشه و فلز اند تغییرات حرارت بنام آب و هوا ، تفاوت بین شب و روز و تغییر موقعیت باعث میشوذ که وضع فوکس از بین برود زیرا شیشه نسبت بفلز بنوع دیگر در مقابل تغییر حرارت عکس العمل نشان میدهد برعلاوه تحت درجات حرارت نوین برای اینکه دوباره حالت عادی را بخود بگیرد نسبت بفلز وقت زیاد تر بکار دارد . تلسکوپ آیتیك رامیتوان از درجات حرارت ناحیهٔ قطبی که منفی پنجاه درجهٔ فارنهایت میباشد بمناطق حاره که درجهٔ حرارت آن ۱۵۰ است بدون تغییر درحال فوکس آن انتقال ومورد استفاده قرار داد . این تلسکوپ المونیمی با ۲۴۰ انچ طول عمران آن باندازهٔ قوی ست که میتوانند بیرق هر کشور را در یك کپسول راکتی که صد میل در فضا صعود کرده باشد تشخیص کند .

دوای موثر برای امراض قلبی:

اخیراً در از بکستان شوروی دوای موثر برای تداوی امراض قلبی ازدانه‌های کتان تهیه شده است.

این دوا که تاثیر آن شباهت نزدیکی به تاثیر «ستر رفانتین» دارد به «اولی توری زید» موسوم گردیده و در معالجهٔ عدم کفایت سیستم «کاردیاك واسکولر» حاد و مزمن نتایج خوبی میدهد، معالجه بواسطهٔ این دوا بین ده الی پانزده روز دوام میکند:

دانشمندان هند، جمهوریت عربی متحد و فرانسه قبلا با ستخراج بیولوژیك مواد فعال ازدانه‌های کتان سعی ورزیده و بموفیقت کامل نایل نشده بودند «اولی توری زید» بسیار موثر و چهار برده یك میلی گرام آن برای یك تزریق کافی میباشد یك گرام این دوا (دوهزار و پنجصد واحد) آن را میتوان ازیك گرام دانه کتان بدست آورد.

مطالعات جدید درمورد تأثیر رادیوا کتویتی بر بدن انسان:

یکی ازاعضای پوهنتون «پیلی» امریکا اظهاداشت که تشعشعات ناشی از انفجار بم زره یی به فرازهیر یما واقع جاپان درسال ۱۹۴۵ باعث آن شد که در نسبت ولادت اطفال نجات یافتهٔ آن واقعه تغییر وارد آید. داکتر «ستوارت فینچ» پروفیسور طب چنین گزارش داد.

درصورت مصاب گردیدن پدر طفل به تشعشعات ذروی حمل پسر ازطرف زن افزایش یافته، درحالیکه اگر مادر به تشعشعات ذره یی مصاب میگردید بیشتر احتمال داشت که طفل دختر باشد.

داکتر «ستورات پینچ» گفت تشعشعات ناشی از آن بم باعث افزایش تعداد اطفال ناقص درنزد نجات یافتگان شده ومطالعهٔ حملهای مختلفه درهیروشیما نشان داد که تعداد نقصهای ولادت درنزد اطفال نجات یافتگان باندازهٔ اشخاص غیرمصاب بتشعشعات ذره یی بوده است.

داکتر «فینچ» اخیراً پس ازسپری کردن دوسال درهیروشیما بحیث رئیس هیأت طبی کمیسیون تلفات بم ذره یی ازآنجا بازگشته است. کمیسیون ازطرف رئیس جمهور جهته مطالعه تاثیرات طویل المدت انفجارات هروشیما و ناگاساکی تشکیل شده بود داکتر اظهار داشت که اطبای کمیسیون کشف نمودند که اندازهٔ لوسمی «سرطان خون» درنزد نجات یافتگان باندازهٔ عادی سی تا پنجاه بار در سالهای ۱۹۵۱ و ۱۹۵۲ بیشتر شده بود ازآنزمان باینطرف اندازهٔ «لوسمی» تخفیف یافته اماهنوز نسبت بدرجه عادی سه بار بیشتر میباشد.

واکسین جدید علیه مرض سرطان:

واکسین جدید ضد طاعون باموفقیت دراتحاد شوروی آزمایش شد تاحال وسایل موثری

جهته مجادله علیه این مرض ساری دستیاب نگردیده بود. دکتوران طب اتحاد شوروی گفته اند که این واکسین ضد ویروس طاعون یکی از موثرترین وسایل علاج آن مرض میباشد. واکسین بدون آنکه جنسیت خودرا تغییر بدهد تا یکسال نگاه میتوانند شد.

باپیشرفت انسان جانب کیهان تشعشعات کمتر میشود:

دو نفر دکتوران اتحاد شوروی معتقدند احتمال دارد که اشعات کیهانی عمدتاً ازسیستم کهکشان منشأ بگیرد. دانشمندان مذکور که عضو اکادمی ساینس وماستر فزیك وریاضیات میباشند اطلاعات اخیر فزیکی استر وفزیك ورادیو استرونومیکی را با مهم مقایسه کرده و به اساس آن حرکت تخمین کثافت اشعات کیهانی راد رماورای کهکشان ارائه کرده اند. محاسبات نجومی نشان داده که کثافت اشعات کیهانی در کائنات هزارها مرتبه کمتر از کهکشان ما میباشد.

دکتوران مذکور نابراین دلیل میگویند که اشعات کیهانی راکه مامشاهده میکنیم درداخل کهکشان خود تشکیل میکنند.

فوسیلها یکه هفتاد ملیون عمر دارد:

اخیراً ازدریاهای واقع و لایت نانسیو نگ مربوط ایالت آن دو نگ جمهوریت مردم چین سنگ پشتی بطول چهار فت دیگر فوسیل های دارای قدامت هفتاد ملیون سال از زیر زمین خارج ساخته شده است.

فوسیلهای دیگر داینوسورهای کوچك حیوانات خزندهٔ بسیار بزرگ ماقبل تاریخ ودولانه بسیار منظم ومرتب میباشد که هرکدام دارای بیش از بیست دانه تخم داینوسور بوده وبزرگترین آن تقریباً دارای هشت انچ طول است.

ماشینهای جدید درو لبلبو:

دردوکراین فابریکهٔ ماشین آلات زراعتی دنپر وپترو فسك یك مودل جدید ماشین درولبلبو راکه بهاس، کی، دی ۲ موسوم است ایجاد کرده که طرز درومیخانیکی محصول لبلبو را دراراضی زراعتی کامل میسازد. این ماشین درو که کار صد نفر دهقان را اجرامیکند برگهای لبلبو را قطع کرده وریشه آنرا از زمین برآورده وسپس لبلبو را ازگل وخاك پاك کرده وبالای یك لاری که در پهلوی ماشین درحرکت میباشد بارمیکند. انجنیران اتحادشوروی اولین بار تابه های مخصوصی را جهة کشیدن لبلبو اززمین مورد استفاده قرارداده بودند که لبلبو را بهتر ازخاك مبراساخته وبرگهای آنرا قطع میکند.

ماشین دروجدید بدون نفرتوسط یك آله اتوماتیکی بکار میافتد که در دوران کار ازضایعات جلوگیری کرده وکار درو را بصورت درست انجام داده وظرفیت تولیدی آن تااندازهٔ چهار هکتار درروز میباشد.

آزمایش دوای جدید برای امراض عصبی ود ماغی

یکی از کلینیك های اتحاد شوروی دوای جدیدی راکه برای یکتعداد ازامراض عصبی ودماغی موثراست موفقانه مورد آزمایش قرارداده اند ، گفته شده کهاین ادویه از یك گیاهی که درشرق دور نشو و نما نموده و بکثرت ازطرف مردمان محلی مورد استعمال قرارمیگرفت ، تهیه شده است .

با تهیه غضروفهای حنجره، یك گـنـگ متکلم شد

در کیف یك جراح اتحاد شوروی پس ازاینکه غضروفهای حنجرهٔ یك شخص گنـگ را از پلیتهای پلاستیك تهیه کرد شخص مذکور خاصیت تکلم خودرا دوبارهٔ حاصل کرد این شخص گنـگ که «ایوان اوگوفسکوی» نامداشته و باشندهٔ یکی ازقرای او کراین میباشد درآوان طفولیت پس از یك حادثهٔ افتادن گلویش جرح بردا شته ودر نتیجهٔ خصوصیت تکلم را ازدست داده بود . دکتوران معالج جهت اجرای این امر مجبور بودند تاطبقهٔ آسیب دیدهٔ غضروف حنجرهٔ وی را برداشته ودرجای آن تیوب تنفس را داخل کنند .تداوی این شخص بیشتر از یکسال طول کشید .

ایجاد طریقهٔ جدید جهة کشف آبهای زیرزمینی

اخیراً متخصصان رادیو الـکترونیك مسکو به ایجاد یك طریقهٔ جدید جهة کشف نمودن آبهای زیرزمینی موفق شده اند که بوسیلهٔ رادیو اوکیتر جیولوجی ، یعنی آله ایکه موقعیت را بوسیلهٔ رادیو تعیین میکنند وازطرف خومتخصصان طرح شده ، دخایر بزرگ آب تازه را در این اواخردر ترکمنستان کشف کرده اند ، بدینطریق که یکنفر متخصص یك علامهٔ رادیویی راکه حدود فریکونسی وقوهٔ آن محدود است رهامیکند . امواج رادیوئی از طبقات مختلفهٔ زمین عبور کرده وبطبقه میرسد که از طرف زمین شناسان تعیین شده وسپس به آلهٔ آخذه مراجعت میکند که بدین ترتیب گویا زمین بصورت یك شی شفاف معلوم میشود . بعقیدهٔ ماهران مذکور آلهٔ رادیو اوکیتر درامور انجنیری معادن نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت .

اختراعات تازه در کوره های اتمی

یك تجربه دراولین دستگاه ذره وی تولید برق ماساچوست باثبات رسانیده است که دستگاه های تولید برق آینده که نظیر دستگاه فعلی باشد از لحاظ اقتصادی با دستگاه های منابع عادی انرژی خیلی قابل رقابت خواهند بود .

یکنفرازکار مندان دستگاه تولید برق ذره وی بعد ازتجارب چندین ماهه به این نتیجه رسیده که استعمال بورك اسید در کوره های ذره یی عمرراد های کنترول را که فوق العاده پرمصرف بوده یك قسمت زیاد آن ازفلتر نقره ساخته میشود ازده تابیست سال بیشتر میسازد .

یکتعداد رادهای اولی که ساخته شده ودرسال ۱۹۶۰ مورد استفاده قرارگرفت صرف یك ونیم سال کارداد وبادوام ترین این رادها که تحت شرایط فعلی از آنها کار

گرفته شود منتها استعمال خواهد بود. کارمند دستگاه برق ذره وی گفته است که بطور یقین نمیتوان ازمصرف رادها جلوگیری کرد زیرا یکتعداد آنهمیشه طرف استفاده باید قرار گیرد ولی از مصرف زیاد آن میتوان بطور معتنابهی تقلیل بعمل آورده و بدین ترتیب ممکن است محصول مصرف برق راپایان آورد .

موتر عجیب

اخیراً درفلادلفیا (امریکا) موترسه عراده یی ساخته شده که میتواند حتی درفراز شاخهای درختان نیزدرحرکت بیفتد. ساختمان این موتر درابتدا بحیث یکنوع جیپ بمنظور حمل ونقل درجایهای ناهموار درنظرگرفته شده بود ولی بعدها ساختمان جیپ هوایی رانیز بخود گرفت . موتر مذکور بادو شکی مملو ازهوا تعبیه شده وپروانه هائی درقسمت تحتانی آن جاداده شده است که بوسیلهٔ همین پروانه ها پیش رانده شده وطور عمودی بالاو پایان حرکت میکند .

یك آلهٔ جدید شناوری

یك آلهٔ جدید که انسان میتواند بابکار بردن آن درزیرآب به آسانی تنفس کند آلهٔ ایکه روی چوب قرار دارد وحصهٔ زیرین آن بازاست درهوافرو برده شده و بطرف پایین کشیده میشود . بدین ترتیب فشارآب هوارا دربین یك خریطهٔ پلاستیکی که در عقب شخص شناور جابجا شده است داخل میکندو ازین هوا در زیر آب برای تنفس استفاده میشود .

خون مصنوعی ساخته شد

طبق آژانس خبر رسانی کیودوی جاپان یکنفر جراح برجستهٔ توکیو اظهارداشت که وی ومعاونینش در ساختن «خون مصنوعی» موفق شده اند، دکتور کیمو تو رئیس شعبهٔ جراحی شفاخانهٔ پو هنتون توکیو ضمن ارائه راپوری در مورد تحقیقاتش در سمپوزیم راجع به «اعضای مصنوعی داخلی» اظهار داشت. درساختن ماده ایکه عوض همو گلو بین کار دهد موفقیتی دست داده است همو گلو بین مادهٔ ملون کرویات سرخ بوده ومسئول انتقال اکسیجن میباشد . هو مو گلو بین مشتمل بر مرکبی از گلوبین وهیماتین است . دکتور کیموتو که توأم بامعاونین خود در ماه نوامبر سال ۱۹۶۱ مطالعهٔ این پروبلم آغاز نموده بود گفت : تحقیقات و تتبعات نشان داد که هیماتین جزء هوموگلو بین در حیوانات وانسانها عین چیز میباشد . دکتور مذکور بامعاونان خود بالاخره موفق گردیدند تاگلو بین رااز «امیدازل پوسترین» بسازند این ماده باهیماتین که از خون موش ساخته شده مختلط گردیده است .

این مادهٔ مرکب هنگامیکه در تیوپ آزمایشی قرار گرفت قابلیت انتقال یك اندازهٔ کم اکسیجن رانشان داد .

یك اندازه آلات علمی بفضای خارجی پرتاب شد

ادارهٔ هوانوردی ملی امریکا یك مقدار آلات وسایل علمی راکه وزن مجموعی آنها بهشت هزار کیلو گرام میرسد توسط راکت بزرگ سترن به فضا پرتاب کرد این مقدار آلات ووسایل علمی یك هزار کیلو گرام بیشتر از وزن آلاتیست که تاکنون از طرف سایر کشور ها بفضا پرتاب شده است .

فعالیت دانشمندان اتحاد شوروی در قطب جنوب

در اواسط ماه حمل ۱۳۴۲ یکدستهٔ تازه از دانشمندان کشفیاتی قطب جنوب اتحاد شوروی پرواز های اکتشافی علمی خود را بالای مناطق دور دست ساحلی قسمتهای مجهول قطب جنوب تکمیل کردند طیارهٔ «الوشن ۱۴» که حامل اعضای هیأت بوده بهمرنی مراجعت کرد . پایگاه ملکیس استرالیا در این قسمت ساحل شرقی نقطهٔ آخرین پرواز ها بود .

دانشمندان اتحاد شوروی ازطرف کاشفان استرالیایی با حرارت زیاد استقبال گردیدند ومدت یکروز را درآنجا سپری ساختند. دانشمندان اتحاد شوروی تقریباً دوهفته را در مرنی سپری ساخته وسپس بوسیلهٔ یك کشتی اتحاد شوروی واپس عازم کیپتاون شدند .

انفجارات آزمایشی تا کنون فضای زمین را آلوده نکرده است

بر طبق نظریهٔ رئیس‌موسسهٔ میترولوژی جهان آزمایشهای ذره یی تا کنون تأثیری برهوای زمین‌نیانداخته است .

بیاغلی اندری ویو رئیس موسسهٔ میترولوژی جهانی هنگام افتتاح چهارمین کنفرانس هوا شناسی در ژنیو گفت که انرژی حاصله از یك‌بم متوسط ذره یی صرف به اندازهٔ دهم حصهٔ قوهٔ میباشد که از رعد وبرق متوسط حاصل میشود ، وی مزیداً پیشگویی کرد که در آینده نه‌تنها پیشگویی اوضاع جوی بوسیلهٔ اقمار مصنوعی بصورت بسیار ممکن خواهد بود بلکه ممکن است تغییراتی دراوضاع جوی و آب هوا نیز وارد گرد .

یك تعداد سکه های قیمتی از زیر بحر بدست آمده است

تقریباً سه صدوهفت سال قبل کشتی بادبان دار هالندی موسوم به کلت دراکون قریب یك سلسله جبال بحری واقع در شصت میلی شمال پرت‌غرق گردیده بود غواصان ضمن کشفیات‌زیر بحر یك تعداد سکه های موسوم به پیس‌اف‌ایت راکه گمان‌می‌برد ند با کشتی هالیندی در بحر غرق شده وقیمت آن تقریباً بر چهار صد وچهل‌وهشت‌هزار دالر بالغ میشود بیرون کشیدند غواصان تقریباً پنجاه مسکوك را در عمق چهل فت

و به فاصلهٔ پنج و نیم میل دوراز ساحل پیدا کرد ند طوریکه اظهار شده روی یکطرف این سکه ها علامهٔ صلیب وروی دیگر آن شی لاتینی تشخیص شده میتوانند اکثر این سکه‌ها در سطح تحتانی بحر بصورت پراگنده بدست آمده وعلاوه بر آن چهار جك سفالین کاشی شده که هر چهار آ ن دارای اشکال مشابه بودند باچند ین تبکه های عاجی از جمله یك تسوده که تعداد آن تقریبا بسه سه صد میر سد با برخی از اشیای دیگری بدست آمده است .

در کیوبا کوبالت ونفت کشف شد

در اثر تفحصاتی که از طرف دانشمدان اتحاد شوروی درنقاط مختلف کیوبا صورت گرفته شش چاه جدید نفت در آن کشور کشف گردیده است همچنان دانشمندان اتحاد شوروی به کشف معاد ن کو با لت و بعضی معا دن مهم د یگری در کیو با مو فق شده اند .

کشف یك کوزه طلا در اتحاد شوروی

سکه های طلا که تاریخ آن قرون چهارم وسوم قبل ازمیلاد است توسط دهاقین قریهٔ لاز کوتا واقع مولد او یا اتحاد شوروی بدست آمده است این طلا ها دربین یك کوزه بزرگ طلایی بوده وزن مجموعی آن به چهار صدوسی وهفت گرام میرسد وجنسیت آن نهایت اعلی است .

یك د ختر ویك مرد کیهان نورداتحادشوروی کاملامصئون به زمین باز گشتند

دو کیهان نورد اتحاد شوروی یکی زن ودیگری مرد روز چهار شنبه ۲۸ جوزا ۱۳۴۲ مطابق ۱۹ جون ۱۹۶۳ کاملا مصئون بز مین باز گشتند در حالیکه کیها ن نورد مرد ۸۱ گردش وکیهان نورد زن ۴۹ گـردش خـو د را بدور زمین انجام دادند آ نها در یك ساحهٔ بایر به زمین نشستند.

د گر من بکو فسکی باهمکار خود پیغله والن تیناتر شکووا به پروازهای خویش در سفینه های جداگانهٔ کیهان نوردی خاتمه دادند بنا غلی بکو فسکی شش روز و پیغله ترشکووا چهار روز درفضای خارجی سیری نمودند.

آژانس تاس اظهار داشته است که پیغله والن تینا ترشکووا تقریبا دلا ۲۸۰ میلی شمال شرق کاراگاندر یك مرکز ذغال سنگ دجمهوریت آسیای مرکزی قزاقستان وبناغلی بکو فسکی تقریباً در ۲۲ میلی شمال غرب آن فرود آمدند گویا پیغله ترشکووا

شاید در نزدیکی سلاوگوراو وچاغلی بکوفسکی در نزدیکی کوکتایی فرود آمده باشند هردو در درجه عرض البلد بوده اند .

طبق اطلاع تاس هردو کیهان نورد مذکور کلاملا خوب بوده وپرواز های ایشان موفقانه خاتمه یافته است .

درگذشت جان ۲۳ پاپ اعظم وانتخاب جیوانی بتسیتامانی نی بحیث پاپ جدید

جان ۲۳ پاپ اعظم بتاریخ روز دوشنبه ۱۲ جوزای ۱۳٤۲ مطابق ۳ جون ۱۹٦۳ نظر بمریضی طولانی ایکه عاید حالش شده بود درگذشت و بتاریخ ۳۰ ماه جوزای ۱۳٤۲ مطابق ۲۱ ماه جون ۱۹٦۳ رادیو و اتیکان اعلام داشت که هیأت هشتاد نفری کاردینالهای کلیسیای رومن کاتولیک جهان کاردینال جیوانی بتسیتا ماتی نی را که ازمیلان میباشد بحیث پاپ جدید انتخاب کرد .

وی که شصت و پنجسال عمر دارد پس از انتخاب به «پاپ پال» ششم مسمی شده است مراسم تاجپوشی پاپ پال ششم بتاریخ بیست و نهم ماه جون ۱۹٦۳ مطابق ۷ ماه سرطان ۱۹٦۳ در واتیکان برگزار شد . (ختم)

خواندنیها از هرگوشه وکنار

عظمت کاینات :

پروفیسور «فورداویل» استاد کرسی نجومی پوهنتون کمبرج مدعیست نزدیکترین کهکشان بزمین متشکل ازصد ملیارد ستاره است که ازین جمله ده ملیارد شان ثوابت نظیر خرشید (مرکز منظومهٔ شمسی ما) میباشند واحتمال زندگی در بعضی از آنها بعید نیست. ازین کهکشان در فضای لایتناهی ملیونها ملیون وجود دارد .

علت لکنت زبان :

لکنت زبان ازنظر کمبود ویتامین (۱) کلسیم واسیدگلوتاینك شناخته شده ولی ازنگاه روانشناسان کسانیکه طبیعتاً دست چپ هستند ووادار میشوند که بدست راست تکلیف شوند به لکنت زبان دچار میشوند .

نفوس جهان بسه ملیارد نفر میرسد :

بموجب راپوریکه ازطرف موسسه ملل متحد تهیه گردیده خاطر نشان شده که دردوران ده سال اخیر درنفوس جهان بحدود پنجصد ملیون نفر ازدیاد یافته و اکنون نفوس جهان بسه ملیارد نفر بالغ شده است :

پیشرفت کار تونل مونت بلان :

کار پروژهٔ بزرگ تونل مونت بلان برای بوجود آوردن کوتاهترین ومطمئنترین جادهٔ زمستانی بین دوکشور اروپایی (ایتالیا وفرانسه) ازیکسال با ینطرف رویدست گرفته شده بود قسمت اول پروژهٔ مونت بلان راکه شتاندن تونل از زیر جبال «سنت برنهارد» تشکیل میداد که این تونل کشورهای ایتالیا وسویس را باهم مرتبط میساخت کارساختمان آن دربهار امسال ختم شد. بعداز اتمام این پروژه کار ساختمان تونل مونت بلان مرتفع ترین کوههای اروپا آغاز گردید یك قسمت این تونل در سینهٔ صخرهای بسیار محکم کنده میشد که درهرروز باوجود برمهای الکتریکی ووسایل بسیار مجهز ومدرن کوهکنی صرف سه مترتونل حفر میگردید و برای جلوگیری ازریزش سنگ وجغله های قسمت نرم، میخهای آهنی بطول چهار متر کوبیده میشد. کارگران ایتالیایی ازقسمت جنوب وکارگران فرانسه ازقسمت شمال بحفاری شروع کردند . کارگران ایتالیایی یکهفته پیش ازروزیکه در دومین بلان تثبیت شده بود کار شان را خلاص کردند وکارگران فرانسوی تا «۱۴» آگست فقط هفتاد متراز کارگران ایتالیایی عقب بودند. باین ترتیب کار احداث وساختمان طویلترین تونل جهان که قرار بود درخزان ۱۹۶۳ بپایان رسد تابهار ۱۹۶۴ کارآن جریان خواهد داشت . طول تونلیکه حفر میشود «۵۸۰۰» متر وسه طبقه یی خواهد بود .

طبقات اول ودوم آن برای موتر ها وسایر وسایل نقلیه و طبقهٔ سوم آن برای کیبلها و لینهای تلفون وسایر امور وایر نگه درنظر گرفته شده است. در طبقا تیکه تردد عراده‌ها ممکن است بعداز فواصل معین جای پارکینگ نیز درنظر گرفته شده است تاسبب معذرت تخنیکی وسیله نقلیهٔ تونل بند نشود. باختم این‌تونل کوتاهترین ومطمینترین جادهٔ بین کشورهای همسایه بوجود آمده وفاصلهٔ پاریس وروم‌را درحدود «۲۰۰» کیلومترکوتاهتر میگرداند. درساختمان واحداث این تونل تا اوایل اگست ۱۹۶۲ هشت نفر باثر عوامل مختلف تلف شده‌اند. ازروی رویدادهای اخیر برمی‌آید که‌کار این تونل بپایان رسیده است.

باید تعرفهای مجوزه عملی شود:

یکنفر نطاق گفت: اسامبلهٔ عمومی موسسهٔ هوانوردی ملکی بین المللی که درماه سنبله ۱۳۴۱ درروم منعقد شده بود فیصلهٔ نامه را گزارش داد که درآن اقدام بعضی‌از کمپنیهای هوانوردی مبنی برتقلیل کرایهٔ پایانتر ازسویهٔ که ازنظر بین‌المللی موافقه گردیده نکوهش شده است. نطاق علاوه نمود فیصله نامه ازحکومات عضو تقاضا کرده تاسعی نمایند تمام تعرفهای که بران موافقه شده ونشر گردیده بکلی نافذ گردد. این فیصله نامه ازاتحادیه ترانسپورت هوایی بین المللی تقاضا کرده تا دستگاه خود را تقویه بخشد ودرصورت ظهور مشکلات درتطبیق آن به آسامبله‌عمومی موسسه هوانوردی ملکی بین‌المللی اطلاع دهد. فیصله‌نامه توضیح کرد ناکامی درتأمین سویهٔ کرایه‌های که ازنظر بین‌المللی بر آن موافقه شد استقرار صنایع ترانسپورت هوایی بین‌المللی‌را تهدید خواهد کرد.

انعقاد کنفرانس بین‌المللی دربارهٔ حیاة بشر:

دراواسطه ماه‌سنبله ۱۳۴۱ ششمین کانگرس بین‌المللی دربارهٔ حیاة بشر در ادوار ما قبل تاریخ درروم بجلسات خود شروع کرده و دانشمندان هشتاد کشور بشمول اتحاد شوروی، امریکا، انگلستان، فرانسه، پولیند، چکوسلواکیا، و و مانیا وایتالیا درآن شرکت داشتند. درین کانگرس اوراق واعلامیهای که‌دراین زمینه تهیه گردیده استماع شده ویکنفر دانشمند اتحاد شوروی بنام پروفیسور «جی، اف، ایتیس» دربارهٔ نژادها وقبایل انسانی که‌دراروپا وآسیادرادوارماقبل التاریخ بسرمیبردند و تحقیقاتیکه تاکنون دراین زمینه نموده بیانیهٔ ایراد ودر پایان به‌این نتیجه رسیده که مهاجرت ملل چند ین قرن پیشتر از تاریخی شروع شده که مؤرخان مشهور جهان تعیین کرده‌اند. یك راپور دیگر ازطرف پروفیسور «تی، اس، پاسك» اتحاد شوروی به‌این کانگرس پیش شده که راجع به‌ارتباط کلتوری‌های مردمیکه درازمنهٔ قدیم درسواحل شمالی بحیرهٔ اسود، بالقان ووادی دانیوب زندگی میکردند بود. در این راپور گفته شده که‌دراودوار ماقبل التاریخ بین قبایلیها یکه‌دراین مناطق بسرمیبردند تماسهای

بزدیکی برقرار بود. دانشمندان سایر کشور های جهان نیز راپورهای به این کانگرس تقدیم کرده اند.

پروفیسور کلارك از یونیتون کالیفورنیای امریکا درراپور خودخاطر نشان کرده حقایق حاصله نشان میدهد که یکنوع شادی مخصوص در ادوار قبل از تاریخ مفرغ از آلات سنگی برای مقاصد مختلف استفاده میکردند بیك دانشمند دیگر امریکا که چندی قبل از اتحاد شوروی نیزدیدن کرده است در راپور خود خاطر نشان نموده که درآنتاد قبل ازتاریخ تماسهای زیادی بین مردم سایبریا وامریکای شمالی وجود داشت.

پاداش مهربانی :

دریکی ازبزرگترین سینما های نیویارك پیرزنی بالباسهای مندرس بسینما می‌آمد این زن عادت داشت که همیشه یکساعت پیش از شروع نمایش بیاید . ویلیام دیلی ، منتظم سینمای مذکور هرچند که حق نداشت هیچکس را پیش از ساعت یازده بداخل سینما راه دهد ، معهذا حال زار این پیرزن احساسات اورا برمیانگیخت و بصورة استثنایی اجازه میداد داخل سالون سینما شود و بدختری بنام روزالی که متصدی رهنمایی تماشاچیان بکرسیهای معینهٔ شان بود ، معرفی میکرد . روزالی هم بکمال مهربانی ، زن سالخورده وظاهراً مستاصل‌را درگوشه‌ی ازسالون رهنمایی میکرد ، چندی بعد ، مطبوعات نیویارك خبر وفات زن ملیونری را بنام « ماری لو یبز » با خطوط درشت چاپ کردند . این زن ملیونر همان میرمن مقدس وژنده پوشی بود که هرشب ، بلااستثنأ بتماشای سینما میرفت . در وصیتنامهٔ که ازوی بدست آمد ، برمیآمد که‌زن مذکور تمام ثروت خودرا به « ویلیام دیلی » و « روزالی » برای‌اینکه‌درعالم ناشناسی با اوبحیث یك انسان پیش آمد لطفکارانهٔ میکردند بخشیده بود .

بوت دیو پیکر:

یکی از بوت دوزان جمهوریت اتحادی آلمان بمناسبت پنجصدو بیست وپنجمین سالگرهٔ جوانان یك لنگه بوت بزرگی ساخته است که طول آن پنجافت و وزن آن یك تن میباشد چرمیکه برای ساختمان این بوت بکار رفته ازآن میتوان دوصد جوره بوت‌زنانه‌ساخت . درساختمان این لنگه‌بوت ، دوازده نفربوت‌دوز مدت ششماه کامل کار کرده اند .

جای بر خورد ستارهٔ دمدار:

تجربیاتیکه بنابر تصادم یك جسم خارجی بسال ۱۹۰۸ درتایگای سایبریا رخداده بود بعد ازمطالعات مزید دانشمندان روسی بطور قطع اعلام گردید که بنابر تصادم شهاب ثاقب نبوده بلکه درنتیجهٔ برخورد ذوذنبی تولید شده است . دانشمندان اظهار نظر میکنند که سر ستارهٔ دمدار مذکور منفجر شده و پارچه های آن بروی زمین پراگنده گردیده اما بنابر کوچکی کتله تولید کراتر های بزرگی را ننموده است .

دم ستارهٔ مذکور بفاصلهٔ تقریباً سی کیلومتر دورتر از زمین مجدداً بپرواز خود دوام داده ودور شده است ودرخشندگی ذو ذنب تنها درشرق نصف النهار گرینویچ دیده شده است طوریکه ازمطالعات مواقع جغرافیایی برمیآید نور وروشنا ییکه بنظر رسیده درحقیقت دم ستاره بوده است .

نتیجهٔ استعمال دا روی خواب آور :

بتاریخ ماه سنبله ۱۳٤۱ وزارت صحیه جمهوریت اتحادی آلمان اعلام داشت که درحدود ششهزار تن اطفال مفلوج ازمادرانی درآن کشور بوجود آمده اند که دوای خواب آور (کونتر گـان) را که حاوی مرکبات و تالی دومایدٔ ، میباشد دردوران حاملگی خود خورده اند . دراین اعلامیه علاوه شده که در حدود یک ثلث این اطفال نوزاد مرده اند وهمین امر سبب شده که تعداد وفیات بین اطفال نوزاد درآن کشور بسیار بالا برود . همچنان ازجملهٔ سه هزار طفلیکه زنده مانده یکعدهٔ زیاد آنان بیپا بدنیا آمده اند و برای نهصد طفل دیگر ازطرف وزارت صحیه پا یهای مصنوعی وغیره بر انواع کمك داده شده است .

کونترگـان تاچندی قبل که دکتوران ها مبورگ پس از مشاهدهٔ اطفا ل نوزاد مفلو جیکه مادران شان از این دوامصرف کرده بودند بصورت آزا دانه وبدون ارائه نسخهٔ دکتور بفروش میرسید استعمال آنرا جداً ممنوع قرار داده اند . میر من ایلوز هو برت یکی از اعضای پارلمان جمهو ریت اتحادی آلما ن اظهار دا شت که در حدود شصت نفر علیه تولیدکنندگـان این دوا اقامهٔ دعوی کر ده اند . وی که ضمناً دکتور نیز میباشد علاوه کرد برای تهیه پا یهای مصنوعی درحدود سه ملیون مارك برای اطفال مفلوج تهیه میگردد بمصرف میرسد .

افزایش روز افزون نفوس جهان :

مطابق احصاییه هاییکه درشش ماه دوم سال ۱۹٦۱ بصورت رسمی انتشار یافته ، نفوس جهان تا آنوقت بهسه ، ملیارد وشصت ملیون با لغ شده بود . گـویا از سال ۱۹۵۰ تاکنون نفوس جهان به اندازه پنجصد ملیون افزایش یافته است . این افزایش البته بنابر تقلیل وفیات در امریـکای مرکـزی واز دیاد تولدات دربعضی کشور های جنوب شرق آسیا صورت گرفته است . این معلومات دراحصاییه سال ۱۹٦۱ ملل متحد انتشار یافته ودرین احصاییه علاوه شده است که گویا نسبت افزایش سالانه یك اعشاریه هشت فیصد بوده است . مطابق این احصاییهٔ ملل متحد افزایش نفوس بیشتر در قسمت جنوبی آسیای مرکزی بظهور پیوسته و پرنفوس ترین قسمت جهان کشور هالیندمیباشد که دریك کیلومتر مربع آن سه صدوچهل و دونفر زندگی میـکنند . بعد ازین کشو ر میتوان انگلستان را نام برد که درهر کیلومتر مربع آن سه صدو دو نفر نفوس دارد . در بلژیك بهر کیلومتر سه صد نفر ودرجاپان بهر کیلومتردو صدو پنجاه و دو نفر زندگی میکنند امادر بعضی جزایر مانند مالتا که درهر کیلومتر آن یك هزارو چهل نفر زندگی

موروا که درهر کیلومتر آن هشت صدو پنجنفرو درجزایر مانش که درهر کیلو مترآن ۵۶۱ نفر رهایش دارند پرنفوسترین حصص جهان میباشند . اندازهٔ تولدات در جهان ۳۶ فی هزار و اندازهٔ وفیات هجده فی هزار نفر میباشد . بلند ترین اندازهٔ ولادتها درافریقای استوایی وبلندترین اندازهٔ وفیات درافریقای جنوبی می باشد ، زیرا ولادتها درافریقای استوایی ۴۸ فی هزار واندازهٔ وفیات درافریقای جنوبی ۲۷ فی هزار است.

بوسه ایکه چهل پوند قیمت داشت:

یکنفر سیاح امریکایی بنام « جان فرانسیسکو لا » که بیست ودو سال دارد ، یکدختر ۲۳ سالهٔ انگلیس را (که دوست وی بوده وکاترین « ماری هندی » نام دارد) درشهر بارسیلون واقع هسپانیا دربرابر مردم بوسید . پولیس آن دو نفررا بجرم تخلف ازقانون هسپانیا بپرداخت چهل پوند محکوم کرد . مطابق قوانین هسپانیا بوسیدن در محضر عام یك جرم بزرگ اخلاقیست .

روز نامه خوانان وسینما روان دنیا:

مردمان برتانیا ، سویدن ، لکسمبرگ وفنلند نسبت بهمه مردم دیگر دنیازیاد تر روزنامه خوان اند دربرتانیه برای هردو نفر یکروزنامه میرسد. درتمام دنیا « ۸۰۰۰ » روزنامه طبع میشود که از آنجمله ۲۱۰۰ـ آن دراروپا (غیر ازاتحاد شوروی) چاپ میشود . درامریکا «۲۳۰۰» روزنامه ودرآسیا (غیراز اتحاد شوروی) ۱۹۰۰ روزنامه طبع میگردد . تنها در اتحاد شوروی پنجصد روزنامه وجود دارد .

امریکای شمالی از جمله ۱۳ ملیون تن کاغذیکه در تمام دنیا سالانه صرف میشود بیش از همه جای دیگر یعنی هفت ملیون متریك کاغذ صرف میکنند . در امریکا برای هرفرد ۳۶ کیلو گرام کاغذ اخبار چاپ میشود . آسترالیا درجهٔ دوم وسویدن درجهٔ سوم را حایز است .

مردم هانکانگ نسبت بمردم همه حصص دگرجهان زیادتر بسینما میروند هرفردآن ۲۲ بار دریکسال فلم راتماشا میکنند . مردم لبنان اگرچه سینماکم دارند امابسیار سینما رواستند . مردم او شنیا هیچوقت بقطار ایستادن محتاج نمیشوند . اما مردم آسیا و افریقا ازین بابت عقبمانده تراند زیرا برای هر«۱۰۰۰» نفر محض ۶چوکی سینما دستگیري میکند ودرهردوقاره بعضی ممالکی اندکه برای هر «۱۰۰۰» نفرکمتر از یك چوکی میرسد ، حد متوسط چوکی سینما برای مردم دردنیا بهر «۱۰۰۰» نفر ۲۲چوکیست دراروپا برای هر«۱۰۰۰» نفر ۵۵ چوکی درامریکای شمالی ۵۲ چوکی در اتحاد شوروی ۴۲ چوکی ودر امریکای جنوبی ۳۷ چوکی میرسد .

افزایش روز افزون آخذهٔ رادیو:

تعداد دستگاه آخذهٔ رادیو روز بروز زیاد تر شده میرود . مخصوصاً در ممالك روبترقی ، چنانچه حالیادرافریقا اضافه ازچهارونیم ملیون دستگاه آخذه وجوددارد یعني براي هر «۱۰۰۰» نفر ۱۹ رادیومیرسد . اما افزوني تعداد تلویزیون زیادتراست

چنانچه در سال ۱۹۵۳ کمتر از بیست مملکت جهان میتوانستند بطور منظم تلویزیون خودرا بکار اندازند ودر بسیاری ممالک تلویزیون بحال ابتدایی خودبوده ودراخیر ۱۹۶۰ تعدادممالک ومناطقیکه نشرات منظم تلویزیون دارند به۵۹ میرسید . دستگاه تلویزیون هشت کشور دیگر نیز درهمین وقت تحت نشرات تجربتی قرارداشت . علاوتاً ٤ کشور ازتلویزیون ممالک همسایه خود ریلی میکردوسی کشورهم درصدد تورید وبکارانداختن دستگـاه تلویزیون خود بود .

امروز در جهان ۹۹ ملیون دستگاه آخذهٔ تلویزیون در خانهای مردم بکار افتیده ازجمله ۵۹ ملیون آن درامریکای شمالی میباشد. درمناکو بحساب تناسب نفوس برای هردو نفر یك دستگاه آخذهٔ تلویزیون میرسد که به این تر تیب ریکارد جهانی دارد .

جمعیت جهان در نیمهٔ سال ۱۹۶۲:

اداره اطلاعات نفوس واقع واشنگتن بتاریخ ۱۸ سپتامبر ۱۹۶۲ مطابق ۲۷ سنبله ۱۳٤۱ گزارش دادکه نفوس جهان در نیمهٔ سال ۱۹۶۲عبارت از سه هزاریکصدوپانزده ملیون نفر بوده است .

ادارهٔ مذکوراظهار داشت که نفوس جهان سالانه به اندازهٔ بیش از پنجاه ملیون یعنی باندازهٔ جمعیت دهمین کشور پرنفوس جهان که برتانیه میباشد ، افزایش میبابد؛ این اداره که مسایل مربوط به نفوس رامطالعهمیکند مرکب از یکدسته محققان انفرادیست به اساس اطلاعات این شعبه نفوس کشورهاییکه طی سالهای اخیر بشترازلحاظ مهاجرت تقلیل پذیرفته عبارت از آیرلند و ویتنام شمالی و آلمان شرقی و کشوریکه نفوس آن فوق العاده افزایش یافته عبارت ازهند میباشد و چنین افزایش نفو س کـه بر خلاف انتظارسریع بوده است آنهایی راکه بابالابردن سویهٔ حیاتی تشبث میورزندبامشکلات ومسایل و خیمی مواجهه میسازد . در حدود پنجاه و هفت فیصد نفوس جهان در آسیا وبیست و یك فیصد در اروپا واتحاد شوروی و چارده فیصد در قارهٔ امریکای شمالی و جنوبی بسر برده وغالب قسمت هشت فیصد باقیماندهٔ آن در افریقا زندگی میکنند جمهوریت مردم چین بادارا بودن بیست وسه فیصد نفوس جهان یعنی هفتصدوهفده ملیون نفر کشور صاحب بیشترین تعداد جمعیت است .

بمنظور جلوگیری از عاشق شدن:

اطبا فیصله کرده اند که میتوان ازعاشق شدن نیز جلوگیری کرد . ادویهٔ مانند « یونپال » و «گـاردنال» بهترین ادویه برای جلوگیری از عاشق شدن است اشخاصیکه همیشه این قبیل ادویهٔ خواب آوررا استعمال میکنند اگر زیر مطالعه قرار داده شوند دیده خواهند شدکه فیصد دونفر شان بیشتر عاشق نیستند . علت آنهم اینست که چنین ادویه اعصاب را تخدیر میکند .

انجام جنایت در جلد کرو کو دیل :

از روی اسرار قتلیکه سه سال قبل در نیاسالیند بوقوع پیوسته بود درین او اخر پرده بر داشته شد .

دراواخر۱۹۵۹ درساحل دریای « چیکوانا» جسدیك دختر سیاهپوست پیدا شد که حدس زده میشد توسط دندانهای تیزکروکودیلی بقتل رسیده است ، پولیس واقعه را عمدی میشناخت به ترتیبیکه قتل توسط شخص و یا اشخاص صورت گرفته است . اخیراً مردی بنام « ایلارد » بمقامات قضایی حاضروبا اقرار خویش بمقامات پولیس عجیبترین و اسرار آمیز ترین جنایت را برملا گردانیده اظهار داشت : مردی بنام « اودریك » که سابقهٔ دوستی بمن داشت بادختر سیاه پوست طرح دوستی افگند باثر مخالفتی ، دخترك میخواست از او جداشود مراکه سرو کارم با کرو کودیل ها بود در بدل « پنج مارك جرمنی پول واداار ساخت تانظر معشوقش را به او جلب کنم . صبح یکروز عزائی شده سال پیش کرو کودیل بزرگی راسر بریده وخودم داخل پوستش گردیدم و بشنا پرداختم تا بجاییکه دخترك هرروزه برای آب گرفتن به لب رود خانه میآ مد رسیدم به اثر اصرار من حاضر نشد با « ایلارد » رو برو نشود منهم تا فهمیدهٔ توسط کارد بر بازوی دخترك فشار آوردم تا بکلی قطع شد و خودم دو باره با همان ترتیبی که آمده بودم داخل آب شدم ، وقتیکه مردم با جسد دخترك رو برو شدند این تصور ذهن همه را پر کرده بود که کروکودیلی به او حمله نموده وویرا ازپا افگنده است . قاتل حقیقی من هستم برای اینکه خودرا از عذاب وجدان راحت بسازم بشما معرفی میشوم .

موزیك شفا بخش مریضان روحی است:

یکعده مریضان سرویس عقلی وعصبی شفا خانه «گالکس هاوزن» شهر دوسلدورف که بامراض مختلف روحی مصاب بودند بکمك نغمات موسیقی دوباره صحت یافتند . دکتوریکه این مریضانراتحت تجربه قرار داده بود بهمخبران جراید اظهار داشت که بصورت عمومی تاهشتاد فیصد مریضان روحیرا میتوان توسط موزیك شفا بخشید .

یك اثر موسیقی که شصت وپنج ملیون دالر عاید آورد:

یکی از آثار برنارد شا وموسوم به«پگمالیون» که ازطرف «لرنرو» یکنفر آهنگساز در سال ۱۹۵۶ بشکل یك اثر موسیقی بنام «دلارام زیبای من» درآورده شده بود ، بتاریخ ۲۹ ماه سپتمبر سال ۱۹۶۲ دربرادوی واقع نیویارك مورد نمایش قرار داده شد که بیش از شصت‌وپنج ملیون دالر عاید آورده .

تاثیر اغذیهٔ بسیارسرد وداغ دربیماری های قلبی.

نوشیدن نوشابه های بسیار یخ وخوردن غذا های فوق‌العاده داغ درانفرکت‌قلبی دخیل میتواند شد . این موضوع‌باثرتجاربیکه درپوهنتون فلادلفیا بعمل آمد باثبات رسید ، درآنجا چهار نفر بیك نوع بیماری رگهای قلب مبتلا بودند . ازآنجمله سه

نفر مستقیماً قبل ازمصاب شدن بهانفرکت نوشابه بسیار سردرا بحلقوم خویش فرو برده بودند ودرلولهٔ مری نفر چهارم یك لقمهٔ داغ و سوزان بند مانده بود . قبل ازین واقعه اشخاص مذکور قطعاً کدام شکایت از ناحیهٔ مرض رگهای قلب نداشتند . این تجربه علاوتاً نشان داد که انفرکت قلبی تنها از ناحیهٔ خونریزی داخلی بوجود نمیآید بلکه عکس العملهای میخانیکی که ازمری یامعده سرچشمه میگیرد ، نیز علت آن میتواند شد . پرو فیسور «روزلر » ازتجربهٔ بالا چنین نتیجه میگیرد که براشخاص سالخورده مخصوصاً کسانیکه بمعرض انفرکت قلبی مصاب باشند ضرور است تااز خوردن ونوشیدن نوشابه‌ها وغذای بسیار گرم ویابسیار سرد بپرهیزند .

محاکمه یك مادر بجرم کشتن فرزندش:

درماه عقرب ۱۳۴۱ محاکمه یك مادر بیست و پنجساله دریکی ازمحاکم بلژیك صورت گرفت ، وی بقتل دختر نوزاد خود که ناقص الاعضا بدنیا آمده بود ملزم شده بود .

سرقهٔ عجیب دریك ادارهٔ تبادل اسعارژینو:

دو نفر رهزن که خود را با لباس زنان ملبس نموده اما در باطن باتفنگها مجهز بودند یك ادارهٔ تبادل اسعاررا درژینو موردسرقت قرار داده و بیش ازصدهزار فرانك سویسی‌را ازآن ربوده ودرموتر فرار نمودند .

افزایش نفوس جهان درسالهای آینده:

قرار راپور های ملل متحد نفوس جهان بین سالهای ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ تقریباً بسه هزار ملیون نفر بالغ خواهد شد واین ازدیاد تقریباً هفتاد وپنج ملیون نفر بیشتر از آنست که ملل متحد درسال ۱۹۵۷ تخمین نموده بود در راپور همچنان گفته شده که بین سالهای ۱۹۵۰ و۱۹۶۰ یك ازدیاد نزده فیصد که بیش ازچهار صد وهشتادو پنج ملیون نفر میگردد بوقوع پیوسته است . تقریباً این ازدیاد شصت فیصد درآسیا صورت گرفته است . همچنان تکثر نفوس درکشورهای روبه انکشاف نسبت بکشور های که از لحاظ اقتصادی بسیار پیشرفته اند دومرتبه بیشتر میباشد ، معیار تولدات درکشور های غرب ، افریقا ، امریکای مرکزی وجنوبی وآسیا فوق العاده زیاد میباشد .

درجریان امسال ۱۸۰ هزار نفر بهکانادا مهاجرت کردند :

برطبق اظهار شاغلی مك جی معاون پارلمانی وزیر امور مهاجرت کانادا تعداد مهاجرینیکه طی سال جاری وارد کانادا شده اند عبارت از یکصد و هشتاد هزار نفر یعنی یك فیصد نفوس آن کشور میباشد .

مادریکصد ودوساله فرزند ۷۴ سالهٔ خودرانجات داد :

شب شنبه ۱۳ دلو ۱۳۴۱ (۲فروری ۱۹۶۳) ومادریکه یکصدو دوسال عمر داردپسر هفتادوچهار سالهٔ خودرا ازمرگ نجات داد . آن مرد هفتاد وچهار ساله درخانه شان پاروی دیدآتش افتاده ومادر صدساله باکش کردن کرتیش اورا ازآنجا بیرون ساخت .

جوانی برهنه روی دریای دانیوب رقصید :

طبق اظهار جراید مجارستان یك پسر جوان برهنه روی دریای منجمد دانیوب «نوبشت» رقصیده وهزاران نفر اورا تماشا میکردند ، آن پسر پس ازتعقیب گردیدن از طرف پولیس برروی یخ گرفتار وجهته تداوی انفلوانزا بشفاخانه برده شد .

تاده سال آینده اندونیزیا یك‌ملیون محصل خواهد داشت :

دکتور سکارنو رئیس جمهور اندونیزیا اظهار داشت که تا سال ۱۹۷۲ اندونیزیا لااقل دارای یك‌ملیون متعلم درپوهنتونهای آن کشور باشد، این‌تعداد، ده برابر تعداد محصلانی است که اکنون برای سال‌تحصیلی ۱۹۶۲ ـ ۱۹۶۳ درپوهنتونهای اندونیزیا شامل میباشند .

پیرترین‌مرد جهان مرد :

محمود لوردان کـه بزعم مردم سوریه پیر ترین انسان جهان بشمار میرفت اخیراً بعمر ۱۶۳ سالـگی دریکی از شهرهای شمالی سوریه چشم ازجهان پوشید، مطبوعات سوریه علت مرگ وی‌را ضعف پیری وخرابی اعصاب وی وا نمودند .

دریکی از بانکهای ژنیو یکصد هزار فرانک توسط گانگسترها موردسرقه قرار گرفت .

دراواخر ماه دلو ۱۳۴۱ دوتن ازدزدان که کاملاً مسلح شده بودند بغرفهٔ‌تبادلهٔ ژنیو حمله برده واز کسه های آن یکصد هزار فرانك را بسرقت بردند . بطوریکه پولیس جنیوگزارش میدهد دوتن‌دزد مذکور درحالیکه لباس زنانه را دربر‌کرده بودند وارد غرفهٔ مبادلهٔ بانك شدند. هردو کلاهای عصری ومطابق مودرا بسر داشتند؛ وقتی یکی از ماموران خزانه از مراجعان مذکور تقاضای شانرا جو یاشد ، یکی از دزدان تفنگچهٔ ماشیندار را ازجیب بالاپوش خویش بیرون‌آورده و برایش نشانه گرفت. دزد دومی که از جیبش تفنگچهٔ را بیرون کیشیده بود ، بدوخیز خود را به کسهٔ بانك رسانده سه خریطهٔ حاوی بانکنوت راگرفت وباطاق مراجعان باز گشت .

هر دو دزد سرك رابدویدن قطع کرده، درموتری‌که دزد سوم عقب جلوموتر‌نشته وموتر را چالان نگهداشته بود، خودرا انداخته وموتر بلا فاصله بحرکت افتاد وبرق آسا ازنظرها ناپدید شد ، بطوریکه پولیس نتوانست هویت‌اصلی دزدان راکشف کند .

بزرگترین خفیه پولیس جهان درگذشت :

یك خفیهٔ پولیس پاریس‌که قرار روایت در تحت نام «انسپکتر میگره» نمونهٔ قهرمان داستانهای پولیسی ژورژ سیمنون بوده است بعمرنوودویك سالگی درگذشت . وی که «مارسل‌گیوم» نامداشت‌تازمان تقاعدش درسال ۱۹۳۷ بحیث‌آمرسه نسل ازانسپکترهای پولیس فرانسه انجام وظیفه میکرده است .

وی‌پس از ترك ادارهٔ پولیس فرانسه، شغل یك مفتش غیر رسمی را اختیار کرده ودرسال ۱۹۴۵ درموضوع مرگ هیتلر واوا براون برای یك جریدهٔ فرانسوی به‌تحقیق

پرداخت . مارسل گیوم میگفت: فقط یك مردیمنی «لاندرو» بمطلوب ساختن اوقادر بوده است «لاندرو» مرد فرانسوی ریشواری بود که بچندین زن وعدهٔ ازدواج داده وآنها رابقتل رسانیده وبجرم اینکار بسال ۱۹۶۲ ، اعدام شده مشار الیه بخونسردی و ثبات اراده مشهور شده بود .

پندار ازدواج بحیث میدان فتبال:

یك ادارهٔ لیگاس مرکز نایجریا که اجرای مراسم ازدواج رابعهده دارد روزی ازروزها ازعقد نکاح داماد که درمراسم ازدواج باپتلون کوتاه حاضرشده بود امتناع ورزید .

روز نامهٔ دسندی تایمز لیگاس » ازقول آمر ادارهٔ ازدواج مینویسد که من بادیدن پتلون کوتاه داماد متعجب شدم . لهذا از داماد سوال کردم که آیا تصور میکنی مراسم عقد نکاح بمشابهٔ میدان فتبال باشد ، لهذا بوی گفتم قبل از ینکه من مراسم را اجرا کنم لطفاً بروید وخود را بالباس در ست ملبس سازید ، بتعقیب آن گفتگوی طولانی صورت گرفت تا اینکه داماد باین امر موافقت کرد . داماد سی ساله که یك پیراهن آستین کوتاه یخن باز و پتلون کوتاه در تن داشت بمنزل خود برگشت تاخود را درست ملبس سازد .

عروس بیست وچهار سالهٔ داماد در خارج دفتر ازدواج بیصبرانه انتظار بازگشت داماد را میکشید و در حالیکه اشك از چشمان وی جاری شده بود سعی میورزید تا چهرهٔ خود را از برابر کمره های عکاسی نامه نگاران پوشیده نگهدارد . باباز گشت داماد انتظار عروس پایان یافت اما داماد درست موقعی رسید که دفتر عقد نکاح مسدود شده بود لهذا آنروز داماد وعروس با خاطر افسرده و بدون اینکه عقدکنند آنجا را ترك گفتند ، ولی اجرای مراسم شان بروز دیگر موکول شد .

پوشیدن پتلونهای کوتاه موقع کار در نایجریا بسیار معمول است اما در موقعیکه جنبهٔ رسمیت بیشتر داشته باشد عموماً از لباس دراز ولباس ملی مخصوص خودنایجریا استفاده میشود .

ژورنالستیکه ۶۳ سال کامل مشغول طبع یك نشریه بود:

درسال «۱۹۰۰» که بناغلی «بروس انگرام» بحیث مدیر مجلهٔ «ایلستریتدلندن نیوز» امور نشراتی مجلهٔ مذکور رابدست گرفت از عمر اختراع اکسریز، سینما، فوتوگرافی و تیلگراف بیسیم تازه پنجسال سپری شده بود . درنخستین سال نگارندگی موصوف نخستین پرواز برادران «رایت» درمنطقهٔ «کیتی هاك» صورت گرفت، از آن هنگام ببعد دوجنگ بزرگ جهانی بوقوع پیوست ، رادیو وتلویزیون بحیث دوآلهٔ مهم مخابراتی وپروپاگندی عرض وجود کرد وکشف پنسلین وسایر دواهای انتی بیوتیك اتفاق افتاد بم اتومی وهایدروژن ودرتعقیب آن اقمار مصنوعی بمیدان آمد و پرواز های کیهانی آغاز گردید . مجلهٔ مصور لندن نیوزتحت نگارندگي بناغلي «بروس انگرام» که ازسال

۱۹۰۰ تا ۸ ماه جنوری سال ۱۹۶۳ تام ۶۳ سال را دربر میگیرد کلیه وقایع وحوادث انکشافی و انقلابات اجتماعی را که در خلال این دورهٔ طولانی بوقوع پیوسته مسلسلا درصفحات خود منعکس ساخته است موصوف در ۲۳ سالگی امور نشراتی مجلهٔ مصور لندن نیوزرا بدست گرفته وتا ۸ ماه جنوری سال ۱۹۶۳ که چشم ازجهان پوشید ، ۶۳ سال درطبع ونشر مجلهٔ موصوف همت گماشت .

جاسوسان اسراییلی یك دانشمند آلمانی را ربودند :

در اواخر ماه حوت ۱۳۴۱ . شایع شد که گمان میرود دو نفر از جاسوسهای اسراییلی که در اوایل ماه جاری از طرف پولیس سویس دستگیرشده اند دریك جنگ سری علیه دانشمندان آلمانی که مشغول ساختن اسلحهٔ سری برای جمهوریت متحدعربی میباشند شرکت داشته‌اند . این دو مخبر که یك نفر آن اسرایبلی و دیگر آن تبعهٔ اتریش میباشد بتاریخ دوم ماه مارچ ۱۹۶۳ در شهر زوریخ دستگیر شده و با داشتن رابطه در قضیهٔ اختطاف داکترهانس کلاین و ریختر متخصص مرمیها که در یك شهر سرحدی جمهوریت اتحادی آلمان موسوم به «لوی راخ» بسر میبرد مظنون میباشند . منابع پولیس سویس اطلاع رادیوی اسرایبل را تصدیق کرد که هردو جاسوس بوسیله دامیکه از طرف دختر داکترنیس گویرك یکنفر دانشمند دیگر آلمانی که در همین پروژه مصروف کار است گسترده شده بود گرفتار شده اند .

منابع گفتند که این دو نفر مخبربعد از ملاقات با پیغله هایدی دختر داکتر گویرك در یك هوتل شهر بازل که فقط آنطرف سرحدشهر «لوی راخ» واقعست دستگیر شدند . پیغله هایدی گویرك قبل ازملاقاتش بادو نفر به پولیس سویس جریان را اطلاع داده بود . یك میکرو فون که کلیه مذکرات آنها را ثبت میکرددر میز طور مخفی گذاشته شده ودو نفرپیشخدمتهاییکه درهوتل برآن‌میز مصروف کار بودند از خفیه پولیس‌های سویس بودند .

قرار اظهار منابع نشراتی اسرایبل آن دوایجنت سعی مینمودند دختر داکتر گویرك را وادار سازند برینکه پدرش را از کار کردن برای جمهوریت متحد عربی منصرف سازد ، زیرا آن‌دو نفر ادعا میکردند که پدر دختر در ساختمان سلاح دارای قوه تخریبی زیاد با جمهوریت متحد عربی که علیه‌اسرایبل‌استعمال میکنند کمك مینماید مذاکرات دوایجنت اسرایبلی بادختر گویرك اشتراك آندووادر عملیات وسیع‌اسرایبل علیه دانشمندان‌وشرکت‌هاییکه باجمهوریت عربی‌متحدقراردادهای‌دارند آشکارمیسازد .

منابع سویسی گفتند که این موسسه در چندین‌مملکت‌دیگر اروپای غربی بشمول برتانیه شعبی دارد اینکه چطور ایجنت‌های دختر داکتر گویرك به تماس آمدند از طرف هیچکدام منبعی طورصریح چیزی گفته نشده . با آنهم منابع سویس گفتند که دختر داکتر گویرك باداکتر کلان وریختر تماس داشت و بنابرین طرف توجه آن‌دو نفر ایجنت اسرایبل قرار گرفته بود . گمان میرود پدر دختریعنی داکتر گویرك

فعلاً در جمهوریت عربی متحد باشد . یك دانشمند دیگر آلمانی داکتر هاینز کروگ باشندهٔ میونیخ که در همین پروژه مصروف بوده ودر سپتمبر سال گذشته بدون اینکه اثری از روی پیدا شده باشد ناپدید گردید. منابع سویس میگویند که آنها گمان دارند ناپدید شدن داکتر کروگ باهمین فعالیتهای اسرائیل ارتباطی داشته باشد .

بلند ترین آبشار جهان :

اخیراً بلندترین آبشار جهان بنام سلطان آبشارها مسمی شدولی بعد از بیست و شش سال تحقیق ومطالعه در سال ۱۹۴۳ شخصی بنام «جیمی آنگل» باطیاره اش برفراز سلسله جبال واقع در جنوب شرق ونیزویلا بپرواز درآمدوی بدنبال طلا سرگردان میگشت وامیدوار بود رودخانهٔ را کشف کند که محتوی مواد کانی طلا باشد ، ولی چیزیکه او یافت آبشار فوق العاده شگفت انگیزی بود که ازفراز قلعهٔ «ایویان توپی » پائین فرو میریخت ـ سنجش‌های بعدی این نتیجه را بدست آورد که رودخانهٔ بزرگی ازارتفاع ۸۱۰ متر پایان میافتد . این آبشار به افتخار کاشف آن به آبشار « سالتو آنگل » موسوم گردید وحتی مدتها قبل نیز طیارهٔ جیمی انگل بر فرازکوه ایویان توپی دیده میشد . این طیاره بعد از آنکه سقوط کرد وصاحبش را کشت در بین لجن زار های آنجا بندماند .

اکنون بعد از بیست وشش سال یکنفر پیلوت ویك کشیش از مصب رود خانهٔ گارا واقع جنوب و نزویلا در حاشیهٔ سرحد برازیل به کارا گاس باز گشته اند ، راپور داده اند که از فراز طیاره آبشاری را کشف کرده اند که لااقل یکهزار متر و یا یکهزار وپنجصدمتر ارتفاع دارد . این آبشار ازفراز کوه «میزتیالهپاوا» درمیان جنگل نفوذ ناپدید و وحشی پایین میریزد ونسبت بـه سالتو آنگـل دارای آب بیشتر است . تاکنون تنها سرخ پوستان آن منطقه ازوجود چنین آبشاری ، مطالبی‌را ابراز میکردند آنان عقیده داشتندکه این آب از آسمان فرومیریزد . درحال‌حاضر کار سروی مناطق مذکور جریان دارد و دربن ضمن البته ارتفاع حقیقی سلطان آبشار هـا نیز تثبیت خواهد شد .

مردیکه دو معده دارد :

باساس یك خبر منتشر در روز نامهٔ ها نوی ، دکتوران معالج در ویتنام شمالی مریضی را بادو معدهٔ علیحده یافته اند بمریض مذکور اشتباه داشتن تو مور رفته‌اند فت اما معاینات صحی نشان داد که وی دارای دو معده یکی در قسمت راست و دیگری در قسمت چپ شکم میباشد ، در لندن یك دکتور ذیصلاح گفت که وی هیچ اطلاعی ازهمچو قضیه که انسانی دارای دو معدهٔ علیحده باشد نداشته است .

نخستین نندارتون جهانی گلها :

اولین نندارتون بین‌المللی گـلها بتاریخ ۲۶ اپریل ۱۹۶۲ درشهر هامبورگ افتتاح شد واین نندارتون دوهفته مفتوح بود شکی نیست که هرتماشاچی‌وحتی هابرین

از چنین ننداز تون انتظار دارد تا تمام محوطه که اتفاقاً خیلی وسیع است (در حدود ۷۶۰۰۰۰ مترمربع) ازگل وگیاه پوشیده باشد. معمارآن ومدیرآن مسئول ننداز تون گلها که باید بدان‌نام (المپیاد گل) راداد تصمیم گرفتند باتوسل به روشهای کم‌وبیش معیر المعقول واستفاده ازآخرین تجارب واختراعات علمی برسرما فایق شوند وعلیرغم یخ‌بندان شدید که بخصوص درشمال آلمان بعضاً مسلط است انواع واقسام گلهارا که معمولا دراواخر بهار ویاتابستان به‌ثمر میرسند پرورش دهند وبایستی گفت که دراین کار بخوبی موفق گردیده اند . پرورش دهند گان گـل توانستند سرما را که رقیب سرسخت و بیرحم این نمایش‌گل بشمار میرفت بکنارزنند وانواع واقسام گلهارا برای زمان افتتاح نندازتون آماده‌کنند ازجمله وسایلی که جهت تسریع‌رشد نباتات وگلها بکار رفته بایستی ازماده مخصوص پلاستیـکی‌نامبردکه دربسیاری موارد جانشین خاك گردیده است کارکنان نندازتون گل وباغبانی عقیده‌دارند که قسمت‌مهم این نمایش حصه‌ای است، که‌گلهای معروف به‌او رسیده در ۱۷۰۰ متر مربع از نمایشگاه به‌رنگها وانداع مختلف درمعرض نمایش قرار داده شده است گل (اورکیده) متعلق به نواحی گرم وجنگلی ارجنتاین وبرازیل میباشد وبعلت وجود اشکالات زیاد در پرورش آن از نادر ترین ودرنتیجه‌گرانبها ترین گل جهان است.

درهر گوشه این گلستان وسیع نمونه های جالب وزیبای گلها ونباتات کشورها ونواحی مختلف جهان‌عرض اندام میکنند ازدرخت پرتقال مخصوص سیسلی گرفته تایك نوع نبات بومی که فقط در دماغه امید افریقای جنوبی میروید همه نوع گـل وگیاه دراین ننداز تون عظیم یافت میشود.

تداوی امراض روحی توسط امواج‌کوتاه ماورای صوتی:

یك‌داکتر پوهنتون یوتای امریکا درسنت لوئی انکشاف طریقهٔ جدیدی‌را که‌برای تداوی برخی نا خوشی های روحی واحساساتی بوسیله تمرکـز دادن امواج صوتـی بردماغ صورت میگیرد شرح داد . وی گفت که این طرز تداوی برهشتاد فیصد ازجمله تقریباً دوصد مریض مصاب‌بودند موفق ثابت‌شده است. عدهٔ زیادی این مریضان درمقابل سایر اقسام تداوی حساسیت نشان نداده بودند. پیترلند ستروم دکتور پوهنتون یوتا وشوهر سابقهٔ انگرید برگمن اکترس معروف سینماگفت که این طریقهٔ جدید یك‌نوع تداوی غیر جراحی است که بدون تاثیرات نامطلوب مریض را تداوی میکند. برطابق این تداوی جدید امواج کوتاه وماورای صوتی که گـوش انسان قدرت شنیدن آنرا ندارد براعصاب در قسمت پیشروی دماغ متوجه ساخته میشود امواج صوتی از بین سه سوراخ بوسیله برمه کردن استخوان سر باندازه یك دکمه به‌مغز انتقال داده میشود. داکتر لند ستروم گفت تداوی مختصر کفایت میکند که مریض را شفا بخشد .

یك سـگ آلهٔ استماع الکترو نیکی را کشف کرد :

وزارت خارجهٔ امریکا علام کرد که یك‌سگ درحالیکه قوله میکشید گویا باهشمن

نامریی در مجادله بوده آلهٔ استماع الکترونی را مکشوف ساخت که در زیر فرش اطاق یك عضو سیاسی سفارت کبرای امریکا مقیم یکی از مما لك جا دا ده شده بود متخصصان امنی امریکا که محل رهایش آتشهٔ نظامی را درکشوری که نام آن ذکرنشده معاینه وتفتیش میکرد از صدای های رنجش آمیزغوغا کشیدن سگ دیپلومات امریکائی مضطرب شد . حیوان ظاهراً رنج میبرد وبر می‌آمد که بادشمن مرئی ای دریك کنج اطاق مجادله دارد . متخصص امنیتی علایم اشتباهی را در فرش اتاق مشاهده کرده وبا برآوردن تخته های چوب فرش اطاق را دیویی را کشف کرد که تمامی لذاکراتی را که در اتاق صمت میگرفت بجهای دوری منتقل میساخت رادیو بواسطه غلایم صوتی بکار افتیده وبهمان طریق این خاموش میشد این علایم صوتی آنقدر خفیف بود که گوش بشر بشنیدن آن قادر نبود ولی برای یك سگ اگر در دناك نلااقل تکلیف دهنده بود.

گورنر پنجاه‌وچارسالهٔ نیویارك بایك بیوهٔ سی‌وشش‌ساله ازدواج کرد

بناغلی نلسون‌را کفلر گورنر نیویارك بامیرمن مار گا ر نافتلر مرفی در نزدیکی پوکانتیکو ازدواج کرد . ازدواج بناغلی را کفلر که پنجاه وچار سال عمر دارد ومیرمن مرفی که سی‌وشش سال عمر داشته وبتاریخ اپریل ازنزد شوهر خود که طلب تحقیقات میکرد طلاق گرفت درظرف چند هفته باینطرف شایع شده بود . .

کوهنوردان امریکایی برایورست بالاشدند:

قرار راپوری که چندی‌قبل ازکمپ اساسی هیأت کوهنوردان امریکایی درکتمندو واصل شده بود دوعضو هئیت کوهنوردان امریکایی برقلهٔ ایوریست بالا شدند وبناغلی جان کنیدی بدین مناسبت به‌آنها تبریك‌گفته است، این سومین بارتسخیر قلهٔ ایورست که بیست‌ونه هزارو بیست وهشت فت ارتفاع دارد بعد ازفتح آن‌قله برای باراول‌از طرف هیأت‌کوهنوردان برتانیه درسال۱۹۵۳وباردوم توسط هیأت‌سویسی درسال۱۹۵۶ از طرف هیأت کوهنوردان امریکایی که هویت آنها تاکنون معلوم نشده صورت‌گرفته است . درپیام رادیویی اساسی کمپ گفته شده که دونفر کوهنورد امریکایی بساعت هفت وبیست دقیقه گرینویچ قله را تسخیر کردند واین فتح آنها درست به وقت پروگرام معین صورت گرفت . . . «انجام»

برندگان جوایز بین المللی

برندهٔ جایزهٔ صلح جهانی :

جایزهٔ صلحی که از طرف موسسه « خانهٔ صلح » توزیع میگردد درسال ۱۹۶۲ به « جان مونیت » تبعهٔ ایالات متحد امریکا تقدیم گردید - تا کنون آیزنهاور ، جارج مارشال ، کـلی ، چرچیل و برانت بشار وال برلین غربی بدریافت جایزهٔ فوق موفق گردیده اند .

برندهٔ جایزهٔ نوبل درشق کیمیا:

کمیتهٔ جوایز نوبل اکـادمی علوم سویدن جایزهٔ نوبل کیمیای ۱۹۶۲ را به دکتور « کـانکرو » ودکتور « پیروست» دونفردانشمندان برتانوی بصورت مشترك اعطا کرد.

برندگـان جایزهٔ نوبل درشق طب:

داکتر فرانسیس هاری کـریك برتانوی . داکتر جیمز دیوی واتسون امریـکای وداکتر ماریس هوفرید ریك و لـکنس برتانوی سه نفر دانشمند رشتهٔ طب باثر کشف ساختمان ابعاد ثلاثهٔ نکلیك اسید بدریافت جایزهٔ نوبل ۱۹۶۲ در شق طبابت موفق شدند .

برندهٔ جایزهٔ نوبل دررشته ادبیات:

جایزهٔ نوبل ۱۹۶۲ در رشتهٔ ادبیات برای بناغلی « جان شتاین بك» نویسندهٔ معاصر ورنامور امریکایی داده شد ، وی که اکنون بیش ازشصت سال دارد و با کمال آرامی درکـالیفورنیا زندگی میکند به آرزوییکه دردل میپرورانید موفق شد .

برندهٔ جایزهٔ نوبل دررشتهٔ فزیك :

جایزهٔ نوبل فزیـك ۱۹۶۲ برای پروفیسور « لیف دیو ید ویك لاندا و » روسی از اهل خارکو ف اعطا شد . وی ٥٤ سال دارد واز سن ۱۳ سالـگی با ینطرف در ریاضیات نمونهٔ عجیبی محسوب میشود .

جایزهٔ نوبل صلح ۱۹۶۳ بکسی داده نشد:

کمیته جوایز نوبل بین‌المللی دراسلو اعلام داشت ۱۵ عقرب (۱۳٤۱) که درسال ۱۹۶۲ جایزهٔ نوبل صلح بکسی اعطا نخواهدشد . علت این تصمیم کمیتهٔ جوایز افشا نگردیده ولی گفته شده که پول جایزه سال ۱۹۶۲ به برندهٔ جایزهٔ نوبل صلح سال ۱۹۶۳ ، داده خواهد شد .

کسیکه جایزهٔ « کـالینگا» را ربود:

« آرتورسی کـلا رك » مصنف برتانوی باثر مساعی اش در تعمیم علم سا ئونتیك

بدریافت جایزهٔ « کـا لینـگا » موفق شد ، بناغلی « رن ما هیو » کـفیل مدیر عمومی یونسکو این جایزه را طی یك احتفال مجلل دردهلی جدید برای وی اعطا کرد .

برندهٔ جایزهٔ اوسکار

اواگار نر محبو بترین چهرهٔ سینمایی که درآستانهٔ آخرین روزهای جوانی قرار داد به اخذ جایزهٔ هنری اوسکاد موفق شد ، وی که تاکنون درمتجاوز از « بیست توسه فلم» شرکت کرده ازهمه بیشتر فلم «کنتس پا برهنه» راتعریف میکند . ازفلمهای معروف وی «برفهای کلیما نجارو» و«پنجاه و پنج روز در پیکنـگ» را که تازه تهیه میگردد میتوان نام برد .

برندگان جایزه اوسکار وهنرمندان هالیود در۱۹۶۳

برندگان جایزهٔ اوسکاد که از طرف ادارهٔ اکادمی هنرهای زیبای هالیود توزیع شده است قرار آتی است .

الف ، بهترین اکتوران سال .

۱ ـ برت لانگستر درفلم (انسان برنده ئی ازآلکاتراس)

۲ ـ جك لیون درفلم «گل و شراب»

۳ ـ مارسیلو ماسترو ینی درفلم«طلاق»

٤ ـ پیتراوتول درفلم «لارنس عرب»

۵ـ گریگوری پك درفلم «قتل یك برندهٔ سخنگو» که تاکنون پنج بار نامزد جایزهٔ اوسکار شده بود ولی موفق نشد بجز این بار ه وماسترو ینی یگانه اکتور خارجی است کـه برای نخستین بار دریك فلم غیر امریـکایی بزبان خـارجی حـایز جـایزه گردیده است .

ب : بهترین اکتریس های سال

۱ ـ ان‌بانکر رافت درفلم «کارگر عجیب»

۲ ـ لیلی رمك درفلم گل و شراب .

۳ ـ جرایدین پج درفلم «پرندهٔ شیرین جوانی»

٤ ـ کاترین هیپورین درفلم «سفر روزهای طولانی درشب»

۵ ـ بیتی دویس درفلم « آنچه همیشه به بی‌بی جین واقع میشود» بیتی دویس دو دفعه برنده جایزه شناخته شده وبرای سومین بار نیز قسم بیسابقه حایز جایزه شد .

بهترین فلمهای سال .

۱ ـ لارنس عرب .

۲ ـ دراز ترین روز ها .

۳ ـ موسیقی نواز.

٤ ـ میوتینی آند بونتی.

۵ ـ قتل یك پرندهٔ سخنگو

ج : بهترین دایرکتان سال .

۱ ـ فرانك پری دوفلم «داؤد ویسی»

۲ ـ پدر وهرمی بافلم «طلاق»

۴ ـ دویداین با فلم لادنس عرب ، همچنین موصوف با رهنمایی فلم «پلی برفراز رودخانهٔ کوی» نیز حایز جایزه گردیده است .

برندگان جوایز طلایی بروکسل

پیغله «لیلی پاوی» یکی از مخترعان لندن بنا بر اختراع یك ماشین که نوتهای موسیقی شش اکتیفه را چندین مرتبه نسبت به آلات دیگر سریعتر تایپ میکند در نمایشگاه بین‌المللی مخترعان در بروسل به‌اخذ جایزهٔ طلا نایل شده است . کذا دو نفر مخترعان دیگر موسوم به «جان باس» و بناغلی «پور سموت» نیز باخذ جایزه‌طلا موفق گردیده‌اند اولی یك‌پردهٔ ضدهوا اختراع کرده که الماریها وقفسه هارا ازنفوذ خاك وغیره کثافت ها محافظت میکند و نفر دوم آن باساختن یك بکس لباس که‌دارای چهار ارابهٔ کوچك بوده ودرحمل ونقل‌آن تسهیلات فراهم میکند، به‌اخذ این جایزه موفق شد . همچنان بناغلی «او نیو نجی تیتوس وای گوکی» یکنفر باشندهٔ لندن که درنا یجریا تولد شده آلهٔ اختراع کرده که درموترهای پولیس نصب شده وتخلفات ترا فیکی را ثبت میکند این شخص باخذ جایزهٔ نقره موفق شده است .

احصاییه های دلچسپ از پیشرفتهای

صناعتی وزراعتی جهان بین سالهای ۱۹۴۸ و ۱۹۶۱

مؤسسهٔ ملل متحد احصاییهٔ پیشرفت های صناعتی وزراعتی را که سالهای ۱۹۴۸ الی ۱۹۶۱ را در برمیگیرد طی یك جلد حاوی (۶۸۸) صفحه به طبع رسانیده است .

ارقامی که از منابع رسمی ۱۳۵ کشور جهان اخذ شده باارقام تخمینی دیگری که حاصل شده در اکثر موارد جدول های این کتاب را نامکمل ساخته است .

بناغلی (پاتریك نومتس) رئیس امور احصاییهٔ ملل متحد گفت که ثلث عمومی سالنامه در این اواخر رویهمرفته خوب میباشد .

جدول مندرجهٔ کتاب نشان میدهد که درد وران سال ۱۹۶۱ حکومت امریکا لااقل در ۹۳ ساحه فعالیت های بشری نسبت به ۲۷ ساحهٔ فعالیت های که اتحاد شوروی در آن حصه گرفته مقام اول حایزرا شده است .

در جاهای که سایر کشورها نسبت به این دولت بزرگ بسیار کم تر در آن حصه گرفته اند امریکا هنوز ۲۶ در مقابل ۱۸ از اتحاد شوروی پیش قدم افتاده است .

اتحاد شوروی تقریباً در پنجاه جدول احصاییه وی ارقامی نداشته است .

برخی از این جدول ها نشان میدهد که اتحاد شوروی وکشور های اروپای شرقی از دول غربی بسیار عقب مانده اند وترقی تدریجی که درارقام بلاك شرقی بعدٌرونما میشود چنان به نظر میرسد که بلاك شرقی دول غربیرامغلوب ساخته نخواهدتوانست .

ایالات متحد امریکا از موترهای تیز رفتار گرفته تا فلز ، جست واز زغال سنگ ومس وپنبه گرفته تا تولیدات منسوجات در دهه ها ساحه تولیداتی سال ۱۹۶۱ تفوق نشان داده است ایالات متحدامریکا درتولید موتر واستفاده ازآن همچنان مسافرت های طیاره ، تعداد رادیوها ودستگاهای تلویزیون به تعداد وحجم ساختمان منازل ، تعداد تلیفون ها وحجم تجارت وتولیدات فولاد پیشقدم تراست .

اتحاد شوروی در قسمت نفوس واراضی ، تعداد دکتوران ، تولید گندم وکچالو ازدیاد خوك اسپ ، پشم ، مسکه ، وشیرچوب ، ماهی وسنگ های آهن دار مقام اول داشته است .

اتحاد شوروی درساحهٔ استعمال بیر، سمنت، گاز طبیعی وتولید قوه وصرفیات آن آن از امریکا نیز بسیار جلو بوده است .

اتحاد شورویازلحاظ داشتن تیاتر وسینما ها وتماشاچیان بدرجهٔ اول و امریکا بدرجهٔ دوم قرار گرفته است .

امریکا جراید یومیهٔ بیشتر و تعداد بیشتر مطالعین برای جراید داشته و تناسب خوانندگان جراید آن نسبت به اتحاد شوروی بسیار زیاد است در حالیکه در هر هزار نفر سکنهٔ برتانیه ۵۰۶ نفر در سویدن ۴۷۷ نفر و در جاپان ۴۱۶ نفر و در امریکا این رقم ۳۲۶ میباشد بهمطالعه جراید میپردازند .

در این قسمت درجه بندیها سایر کشور هاییکه نسبت به امریکا و اتحاد شوروی بسیار پیشقدم میباشد عبارت اند از جمهوریت مردم چین در قسمت تولید برنج . هند در حبوبات و چای برازیل در تولید قهوه، افریقای جنوبی در استحصال طلا فلزو کرم، مکسیکو نقرهٔ بیشتر استحصال کرده ، کانادا در تولید سنگ ریشه طبع و نشر گرهندوی مقام اول داشته کانگو مقدار بزرگ کوبالت و الماس استحصال می کند ملایا در قسمت تولید را بر طبیعی و حلبی مقام اول داشته است، جامیکا باکسایت زیاد و آلمان شرقی مقدار بیشتر لگنایت تولیدمینماید و جاپان زیاد ترین مقدار فلمهای مکمل را تولید کرده و تعداد بیشتر کشتی های تجارتی را بکار انداخته است و همچنان بزرگترین مقدار ماهی شکار کرده و نسبت به همه کشور ها تعداد زیاد با لینه شکار کرده است .

به همین ترتیب جاپان در مقابل سه دالر قیمت محصولات یك دالر اجرت پرداخته و در مقابل این ، دول غربی در مقابل دو دالر قیمت محصولات یك دالر اجرت تادیه کرده استرالیا در قسمت تولید پشم گوسفند ، گوسفند و سنگهای معدنی دارای سرب پیش قدم بوده ایتالیا در تولید مقدار زیاد شراب و تیل زیتون مقام اول را حایز بوده است، این سالنامهٔ احصاییوی نفوس دنیا را تا اواسط سال ۱۹۶۱ بالغ بر ۳۰۶۹ ملیون نشان داده که بحساب یك اعشاریه هشت فیصد در هرسال بیش از ۵۵ ملیون نفر در نفوس جهان افزایش بعمل می آید .

آیا کدام کشور بهترین غذا صرف میکنند ؟

مردم آیرلیند که بصورت متوسط روزانه ۳۵۷۰ کالوری میگیرند .

در آیسلیند ، نیوزیلیند، دنمارك برتانیه، سویس ، استرالیا ، امریکا ۳۱۲۰ کالوری در فنلیند، کانادا، یوگوسلاویا، هالند و اتریش بیش ازسه هزار کالوری صرف میشود، در ین درجه بندی هیچ گونه ارقامی از اتحاد شوروی درج نیست .

* * * * * * * *

تازه ترین احصاییه :

راجع به همکاری جامع درزمینهٔ اطلاعات

کشورهای در حال رشد بیشتر اخبار واطلاعات رااز سرویسهای ممالك پیشرفته بدست می‌آورند زیرا دراین کشور ها هنوز وسایل خبر رسانی بحد لازم انکشاف نکرده است، اگرچه درسالهای اخیر دراین‌باره پیشرفت‌های بعمل آمده‌معهذا دراین ساحه چنان تحولی صورت نگرفته که بتوان آنرا بادول مترقی همپایه دانست .

ارگان‌های مختلف مؤسسهٔ ملل متحد درزمینهٔ وسایل اطلاعات وخبر رسانی طی چند سال اخیر مطالعات عمیقی بعمل آورده‌اند که‌نتایج آن حسب آتی است .

اختلاف کلی دروسایل اطلاعات کشورهای مختلف :

دو ثلث ویابطور صحیح ۷۰ فیصد از نفوس جهان که درکشور های بحال رشد یعنی افریقا آسیا وامریکای لاتین زندگی میکنند حتی ازعادی‌ترین وسایل اطلاعات بی‌بهره استند، این ارقام واحصاییه‌ها درروزتجلیل ازحقوق بشر ازطرف یونسکو انتشار یافت برطبق آن برای هرصد نفر درین کشورها ده روزنامه ۵عدد رادیو ودو چوکی سینما میسر میشود. احصاییه وسایل اطلاعات درکشور های پیشرفته چنین اشعار میدارد.

کشورهای اروپا وامریکای شمالی (باستثنای اتحاد شوروی) ۶۷ فیصد ازروزنامه های جهان رادارا هستند بهمان ترتیب وسایل رادیوئی وتلویزیون در آنها بحد اعلی انکشاف نموده درحالیکه ممالك درحال رشد امریکای لاتین اسیا وافریقا ۵ فیصد آن رادردسترس خود ندارند یك احصاییه دقیق ترتفصیلات مزیدتری را در ساحهٔ اطلاعات کشورهای درحال رشدارائه‌میدهد. برطبق‌ارقام یونسکو بسال ۱۹۵۹ درحدود ۸۰۰۰ روزنامه درسرتاسر جهان‌دارای تیراژ ۲۹۰٬۰۰۰٬۰۰۰ نسخه وجود داشت که به‌تناسب نفوس جهان برای هرصد نفرده نسخه روز نامه میرسید وامااز نگاه قاره های مختلف استرالیا وزیلاند جدید ازهمه‌جلوترند، چنانچه درآنجابرای هرصدنفر ۱ـ۳۶ روزنامه موجود است بعداً امریکاشمالی‌دارای ۲ـ۲۵، اروپابه (استثنای‌اتحاد شوروی) ۱ـ۲۵ واتحاد شوروی ۲ـ۱۶ فیصد روزنامه دارند : ساحات درحال رشد جهان از همه عقب ترند، چنانچه‌امریکای‌لاتین برای‌هرصد نفرهشت روزنامه، آسیا به استثنای اتحادشوروی ۸ـ۳ روزنامه، افریقا ۳ـ۱شماره برای هرصدنفر وجود دارد. درسال ۱۹۵۹ درحدود ۳۶۵٬۰۰۰٬۰۰۰ رادیو در جهان وجود داشت که درحدود ۱۲٫۶ برای هرصد نفراز باشندگان گیتی میرسد . درین زمینه امریکا شمالی برهمه سبقت دارد، چنانچه در آن کشور ۶۹٫۷ رادیو برای هر صد نفر وجود دارد بعد از آن آسترالیا وزیلاند جدید دارای ۲۱٫۷ فیصد اروپا ۶ـ۲۱ اتحاد شوروی ۴ـ۱۹ کشورهای امریکای جنوبی ۹٫۵

فیصد افریقا ۹ـ۱ و آسیا باستثنای اتحاد شوروی ۸ـ۱ فیصد درقسمت تلویزیون کشورهای درحال رشد ازهمه عقب‌ترند، چنانچه ازجمله یکصد ملیون تلویزیون جهان در سال ۱۹۵۹ـ۶۰ ملیون درکشورهای امریکا بشمول امریکای شمالی وجود داردتنها امریکا دارای ۰۰۰ر۰۰۰ر۵۳ دستگاه تلویزیون بوده بقیه ۴۷۰۰۰۰۰۰ بهسایرجهان متعلق است .

خبر گزاری های جهان:

طبق احصاییه تاریخی ماه جولایی ۱۹۶۲ـ۱۵۸ آژانس اطلاعات در جهان وجوددارد ازنگاه جغرافیایی ۵۹ آژانس خبررسانی دراوروپا و۴۹ درآسیا ۲۹ در امریکای لاتین ۱۷ درافریقا، ۶ درامریکای شمالی وهمچنین دوآژانس در کانادا و دو آژانس خبر رسانی درآسترالیا ویک آژانس درزیلاند جدید بکارمشغول میباشند. بعبارت دیگر درسه قاره درحال رشد ۸۸ آژانس خبررسانی وجود دارد واما این آژانس ها مانند آژانس‌های کشورهای پیشرفته مدرن ودارای وسایل کافی نبوده و بیشتر متکی به آژانس‌های بزرگ میباشد .

چنانچه برطبق اطلاعات یونسکو این سرویس‌های خبررسانی نظر به فقدان وسایل عصری ومدرن امروزی حتی قادر نیستند اخبار داخلی‌خودرا بصورت درستی دردسترس عامه بگذارند تاچه رسد به‌اخبار خارجی، بعلاوه نمیتوانند اخبار جهان‌را بوسیلهٔ نامه نگاران خودشان اخذ کنند وچنانچه ذکرشد متکی به‌رادیوها وسرویس‌های خبر رسانی کشورهای پیشرفته‌اند واگر چنانچه آژانس‌های خودرا سرو سامان عصری بدهند باید مبالغ زیادی رابمصرف برسانند که از توان آنها بیرون است .

ازجملهٔ آنها آژانس‌های عربی متحد، یوگوسلاویا، هندوستان، المغرب ، مالی واندونیزیا تاحدی میتوانند اطلاعات داخلی رابزودترین فرصت پخش کنندو هم بایکعده نمایندگان خود در خارج قدرت اینرا دارند تاضروریات رادیوها واخبارهای خود را درمورد اخبارهای جهانی تاحدی مرفوع نمایند امابازهم این کشورها در مورد اخبار بین‌المللی تاحد زیاد متکی به‌آژانس‌های معروف هستند و بدون کمك آنها نمیتوانند اطلاعات فوری راکه هرلحظه درهرگوشهٔ جهان اتفاق‌می‌افتد به‌اطلاع مردم خود برسانند درسایر ممالك درحال رشد آژانس‌ها فقط وسایل نقل اخبار از سرویس های معروف جهانی بمردم شان‌بوده وفاقد نمایندگان مستقیم میباشند، حتی‌درمورد رویداد های کشورهای خود شان هم ازاخبارهای آژانس های معروف‌استفاده میکنند، چنانچه درمورد نهضت آزادی خواهی‌الجزایر، انگولا، رودشیا، ایریان غربی، بهترین اخبار را آژانس‌های معروف انتشار میدادند همین اکنون اخبار متعلق به‌کیوبا نیز از طرف آژانس‌های معروف در تمام دنیا نشر میشود .

ممالك درحال رشد باید دربن زمینه چه اقدامی بعمل آورند . نخست ازهمه درزمینهٔ خبر رسانی باید یك مبلغ بسیار کافی را برای و سایل خبر رسانی

واستخدام نمایندگان لایق تخصیص بدهند وسعی کنند اخبار رابیشتر بوسیلهٔ نمایندگان خود اخذ کنند. درسایر قسمت‌ها نیزباید مبالغ زیادی صرف شده‌ویك عده (پرسونل) وکارکنان فنی ولایق تربیه گردد. برطبق احصاییه یونسکو باید ۰۰۰ر۰۰۰ر۲۲۰ دالر در ظرف ۱۵ سال آینده در ساحات مختلف خبر رسانی رادیو تلویزیون و اخبار در ممالك مذکور صرف شود تااین کشور ها توفیق یابند دستگاه رادیو ودو چوکی سینما برای هر صد نفر تهیه بدارند ازآنجا که تهیهٔ این مبلغ کار مشکلی میباشد بنابران یونسکو در جلسهٔ اخیر خود توصیه نموده که سالانه در حدود ده ملیون دالر برای سیزده سال آینده به عنوان کمك تخنیکی به کشور های مختلف درحال رشد معاونت بعمل آید تابامبالغی که خودشان تخصیص میدهند دراین زمینه ها پیشرفت های زیادی بعمل آید وقتی این همکاری‌ها بعمل آید مردم جهان درکشور های عقب مانده یادرحال رشد بیشتر ازوسایل اخبار رادیو حتی تلویزیون استفاده برده و بر معلومات آنها افزوده شود و درین زمینه عدالت اجتماعی و حقوق بشربیشتر ازپیش تأمین میگیردد.

مسألهٔ خلع سلاح

(باساس کرونئو لوژی)

نکات برجستهٔ ایکه دربارهٔ جریانات ومذاکرات خلع سلاح از۱۹٤٦ بدینطرف صورت گرفته است قرار آتیست .

۱٤ جون ۱۹٤٦ـ امریکا پلان باروچ را بمنظور کنترول بین المللی انرجی اتومی تقدیم نمود .

۱۷ می ـ۱۹٤۸ـ کمیسیون انرجی اتومی ملل متحد ناکامی تسوید پیمان کنترول ذروی را اعلان کرد .

۲۲ سپتمبر ـ۱۹٤۹ـ اتحادشوروی نخستین اسلحهٔ اتومی خودرا منفجر ساخت .

۲٦ فبروری ـ۱۹٥۲ـ چرچل اعلام کرد که برتانیه دارای بم اتومی میباشد .

اول نومبر ۱۹٥۲ـ امریکااولین بم هایدروجن جهان راتحت آزمایش قرارداد .

۱۲ اگست ۱۹٥۳ـ اتحاد شوروی اولین بم هایدروجن خودرا تحت آزمایش قرار راد .

۱۸ جولایی ۱۹٥٥ـ کنفرانس سران در جینوا افتتاح شد ، آیزنهاور رئیس جمهور امریکا پیشنهاد آسمان های بازرا نموده درنتیجه اتحاد شوروی این پلان را بمنظور تفتیش پایگا های هوایی مشترك ترديد کرد .

۲۱ مارچ ـ۱۹٥۸ـ اتحاد شوروی بتعویق انداختن انفجارات آزمایشی را اعلام کرد وازامریکا و برتانیه هم رعایت چنین امری را درخواست کرد .

۲۲ اگست ۱۹٥۸ امریکا وبرتانیه دربارهٔ به تعویق افتادن یکساله انفجارات آزمایشی که از تاریخ ۳۱ اکتوبر شروع میشود موافقه نمودند .

۳ـ اکتوبر ۱۹٥۸ اتحاد شوروی یك سلسله انفجارات آزمایشی خود را شروع کرد. منظورآن این بودکه آزمایش های اتحادشوروی باآزمایش های ذروی امریکا و برتانیه که در زمان به تعویق افتادن آزمایشهای ذروی شوروی بتاریخ ۳۱ مارچ انجام داده شده برابر شود .

۳۱ اکتوبر ۱۹٥۸ـ کنفرانس قطع آزمایشی انگلیس ، امریکا وشوروی درجینوا شروع گردید .

۱۸ـ سپتمبر ۱۹٥۹ـ شاغلی خروسچف طی بیانیهٔ خود در نیویارك خلع سلاح عام وتام رادر ظرف چهارسال پیشنهاد نمود .

۱۳ فبروری ۱۹٦۰ـ فرانسه یك بم آتومی را منفجر ساخته و به اثر آن در قطار چهار مین کشور دارای نیروی ذروی قرار گرفت .

۱۵ مارچ ۱۹۶۰- کنفرانس خلع سلاح کشورهای ده گانه شرق و غرب درجینوا افتتاح گردیده وبه نسبت عدم موافقه راجع به پروگرام خلع سلاح واتساع کنترول بین المللی به ناکامی منجرشد .

۲۷جون ۱۹۶۰- ممالك بلاك شرقی ازکنفرانس خارج شدند .

۱۲ مارچ ۱۹۶۱- برتانیه وامریکا به اقداماتی متوسل شدند تاموقف اتحادشوروی را در امر اجرا وتکمیل سیستم کنترول حایز شوند .

۲۸ مارچ ۱۹۶۱ - برتانیه وامریکا پیشنهاد شوروی را بمنظور حق ویتودر مسألهٔ پیشنهاد قطع پیمان آزمایشی رد کردند .

۱۹ اپریل ۱۹۶۱ - اتحاد شوروی مسودهٔ پیمان قطع آزمایشی انگلیس و امریکا را رد کرد .

۱۹-جون -۱۹۶۱- بناغلی میکلای وبناغلی زورین مذاکرات خلع سلاح را درمقر ملل متحد واقع نیویارك افتتاح کردند .

اول سپتمبر ۱۹۶۱- اتحاد شوروی تجربهٔ آزمایشی راتجدید نموده .

۲۵ سپتمبر ۱۹۶۱ - بناغلی کنیدی پروگرام سه مرحله یی را بمنظور خلع سلاح عام وتام دربیانیهٔ که در اسامبلهٔ عمومی ملل متحد ایراد کرد پیشنهاد نمود .

۲۸ نومبر- ۱۹۶۱ - اتحاد شوروی درکنفرانس مجدد قطع آزمایشی منعقدهٔ جینوا مسودهٔ پیمانی رادربارهٔ ترك کنترول بین المللی ومطالبهٔ تفتیش کنترول ملی پیشنهاد نمود.

۱۳ دسمبر ۱۹۶۱ - فیصله نامهٔ اتحاد شوروی و امریکا که کنفرانس خلع سلاح را به شمول ۱۸ کشور مطالبه می نمود ازطرف یونو تصویب شد .

۱۶ جنوری ۱۹۶۲- برتانیه وامریکا مسودهٔ پیمان شوروی را تردید کرد .

۲۹ جنوری ۱۹۶۲ کنفرانس قطع آزمایشی بصورت غیر معین بتعویق افتاد .

۷ فبروری کنیدی رئیس جمهور امریکا اظهار داشت که امریکا آزمایشهای فضایی را عنقریب سراز نو شروع خواهد کرد .

غرب مطالبه نمود که پیش از آنکه کنفرانس خلع سلاح به سویهٔ وزرای خارجه بتاریخ ۱۴مارچ دایرشود وزرای خارجه سه کشور دراینباره ملاقات ومذاکره بنمایند.

۱۱- فبروری ۱۹۶۲ - خروسچف پیشنهاد نمودکه کنفرانس به سویهٔ سران دول افتتاح شود ، این پیشنهاد از طرف غرب رد شد .

۲- مارچ ۱۹۶۲- کنیدی رئیس جمهور امریکا اعلان نمود که هر گاه حکومت اتحاد شوروی قبل ازنیمهٔ ماه اپریل به پیمان قطع آزمایشی موافقه نکنند ، امریکا آزمایشهای فضایی رادرنیمهٔ ماه اپریل مجدداً شروع خواهدکرد .

۵ مارچ ۱۹۶۲ اتحاد شوروی موافقه نمود تاکنفرانس خلع سلاح به سویهٔ وزرای خارجه شروع شود : فرانسه ازشمول درین کنفرانس ابا ورزید .

۱۴ مارچ ۱۹۶۲- کنفرانس خلع سلاح آغاز یافت .

(بقیه صفحه ۲۱۶)

فعالیتهای وزارت زراعت

خوشبختانه بروز وضرر ملخ صحرایی مانند سال گذشته نبوده امامملخ های مراکشي که بیشتر در هرات ، مزار و قطغن و پروان ظهور نمود با جدیت کامل از طرف وزارت زراعت دفع گردید .

امراض ساری حیوانی نسبت بهسالهای گذشته نظر به فعالیت شعبهٔحمایهٔ حیوانات کمتر گردیده وتیم های سیار واکسینا سیون همیشه داخل فعالیت میباشند .

اصلاحات انهار یکیاز عوامل عمدهٔافزایش تولیدات زراعتی است چنانچه اصلاح بعضی حصص انهارمانند نهراجمیردر بغلان و نهرارچي در تالقاق (تالقان) واعمار بند تقسیماتی التی بولك درمیمنه درتولیدات زراعتی این مناطق نقش عمدهٔرا بازی نموده است .

سروی امکانات زراعتی ولایت پکتیا ومنطقهٔ هزاره جات سروی اراضی زراعتی وآبیاری وادی های هریرود وفرامرود وسروی اراضی کتو ازتکمیل ومطالعهٔمواضع اعمار بند بالای دریای کابل. لوگرد، وغوربند نیزدر ین اواخرتکمیل گردیده است.

ترتیبات سروی آب های مناطق شمال از طرف وزات فوائد عامه شروع گردیده وسروی زراعت وآبیاری تمام وادی قندز و یك حصهٔ وادی خان آباد عنقریب شروع میشود .

اعمار بند سرده غزني وکانال جلال آباد بشدت جریان داشته وترتیباتی برای هموار کاری اراضی تحت فارم های میکا نیزه اتخاذ گردیده است .

وزارت زراعت یکصدعراده تراکتوررا باتمام تجهیزات مکملهٔ آن برای زارعان صفحات شمال مملکت از اتحاد شوروی تورید نموده که بهدهقانان آنولا توزیع میگردد.

دستگاه تحقیقات زراعتی انواع مختلف نباتات وحیوانات راتحت تجربه وتحقیق قرار داده وبرای تکثیر جنس وانواع بهتر آنها اقدامات مهمی را سر دست گرفته است . چنانچه درباره اصلاح حیوانات علی الخصوص گاو های شیری مملکت یکتعداد مختلف گاو نژاد خالص خارجی را از عرصهٔ چند سال به اینطرف بـه مملکت وارد وبرای تکثیر نژاد های متذکرهٔ دستگاه القاح مصنوعی خویش را بکارانداخته است.

بسلکسیون نژادگو سفند قرهقل اقدام ورزیده و بمنظور سلکسیون واصلاح طیور ستیشن های لازمه ترتیب نموده است.

هویداست که تحقیقات وتتبعات امر وزی اساسی را برای پلان گذاری آینده زراعتي کهدرانکشاف اقتصادي کشور نقش عمده داشته تشکیل میدهد .

جدول احصاییهٔ اموریکه درطول یکسال دروزارت زراعت اجرا شده است.

مجادله با امراض وآفات نباتی .

مرض خاکسترك تاك	۳۶۲۶۶ ـ	اصله تاك
مرض چره خوردگی اشجارمثمر	۱۳۳۸ ـ	»
حشره سپردار زرد حشرهٔ جوانه خور نارنج	۶۶۶۵۳ ـ	»

مجادلهٔ ملخ مراکشی وایتالوی	ـ ۳۰۴۷۵ ـ	هکتار
مبادلهٔ ملخ صحرایی	ـ ۳۰۵۶۱۹	»
تهیهٔ واکسین		
واکسین انترکس	ـ ۲۹۳۰۰۰	دوز
بلك لیك	ـ ۴۸۷۵۰	»
پاستر ولوز	ـ ۴۰۰۰۰	»
چیچك گوسفند	ـ ۱۱۵۰۰۰	»
انترکس توکسیمیایی	ـ ۲۱۳۰۰	»
طاعون مرغ	ـ ۶۵۰۰۰	»
طاعون گاو	ـ ۱۱۰۴۰۰	»
طاعون اسپ	ـ ۲۷۰۰۰	»
مجادله علیه امراض حیوانی		
طاعون اسپ	ـ ۸۴۴۲	راس
طاعون گاو	ـ ۱۲۸۷۰۰	»
انتر کس	ـ ۲۵۳۹۶۶	»

میوه جات

نهال سیب ـ شفتالو وناك که از بهترین انواع میوه پیوند گردیده است	ـ ۳۰۰۰۰	نهال
القاح حیوانات: گاو های القاح شده	ـ ۲۰۴۸	فرد
گوسفند القاح شده	ـ ۸۱۳	»
ستاسیون های القاح	ـ ۱۰	ستاسیون
حاصل پخته	ـ ۷۸۲۸۵	تن
حاصل لبلبو	ـ ۶۰۴۵۶	»
قطعات نمایشی پخته	ـ ۳۴	قطعه
توزیع کود کیمیاوی بهسمت شمال	ـ ۵۰۰۰	تن

پیله وری

تخم مادری	ـ ۹۸۰	کاغذ
مجموع تخم تجارتی	ـ ۴۱۳۷۴۰	گرام

جنگلات

احداث جنگلات مصنوعی	ـ ۱۸۰۰۰۰	نهال

آبیاری

بندالتی بولك میمنه برای آبیاری ساحهٔ سی هزار جریب سروی وساختمانش تکمیل گردیده است

نهر بیدك لوگر	برای آبیاری ساحهٔ دو تا سه هزار جریب	سروی آن تکمیل و ساختمان یك حصهٔ کانال شروع گردیده
بند قرغه	برای آبیاری سه هزار جریب	سروی ساحه و کاسه بند تکمیل گردیده و سائر ساختمان های مربوطه آن شروع گردیده است
زرغون شهر	برای آبیاری ۶-۸ صد جریب زمین	سروی آن تکمیل شده و در پروگرام مجادله علیه قحطی و گرسنگی پیشبینی گردیده است
سر بند نهر اجمیر	برای ازدیاد آب از ده متر مکعب به ۱۵ متر مکعب فی ثانیه	سروی آن از ستیشن برق دوم الی ۹ کیلومتر بطرف بغلان تکمیل گردیده است
ساختمان پرچاوه نهر اجمیر	برای رفع خطر سیلاب پاك کردن انهار	سروی و ساختمان آن هردو تکمیل گردیده است
سیفون نهر ارچی	برای جریان آب بمقدار ۲۰ - الی ۲۸ متر مکعب بعوض ۱۰-۱۵ متر مکعب	ساختمانش تکمیل شده است
ساحهٔ فرامرود		سروی مقدماتی آب و خاك آن تکمیل گردیده است
ساحهٔ کتواز		سروی خاك آن تکمیل گردیده
ساحهٔ هریرود		سروی مقدماتی آن تکمیل گردیده است

«ختم»

اوزان ومقیاسها

تبادله اوزان مهم کابل بوزن متریك

۱ مثقال	مساوی	۴٫۵۹۲۵ گرام
۱ خورد	ـ	۱۱۰٫۲۲۰۰ «
۱ پاو	ـ	۴۴۰٫۸۸۰۰ «
۱ سیر	ـ	۷٫۰۵۴۰۸ کیلو گرام
۱ خروار کابل	ـ	۵۶۴٫۳۲۶۴ کیلو «

ثقلت اضافی و نقطه ذوبان اجسام

بسیط صلب

ثقلت اضافی ذوبان بسانتیگراد .

طلا	۱۹٫۳۰	۱۰۶۳
المونیم	۲٫۶۹	۶۶۰
مس	۸٫۹۴	۱۰۸۳
بیزموت	۹٫۸۰	۲۷۱
آهن	۷٫۸۵	۱۵۳۵
فوسفور	۲٫۳۴	۴۴
نقره	۱۰٫۵۰	۹۶۰
ایریدیوم	۲۲٫۴۲	۲۴۴۰
قلعی	۷٫۲۹	۲۳۱
کلسیوم	۱٫۵۴	۸۱۰
کاربن	۲٫۲۵	۳۵۰۰
کروم	۶٫۹۲	۱۶۱۵
سولفور	۲٫۰۰	۱۱۳
مگنیزیوم	۱٫۷۴	۶۵۱
منگنیز	۷٫۴۲	۱۲۶۰
نیکل	۸٫۶۰	۱۴۵۵
پلاتین	۲۱٫۳۷	۱۷۷۴
پوتاسیوم	۰٫۸۷	۶۲
سودیوم	۰٫۹۷	۹۸

یورانیوم	۱۸٫۷۰	۱۸۵۰
تقلت اضافی انجماد مایعات		
تقلت اضافی و نقطهٔ انجماد بسانتیگراد		
آب‌مقطر	۱٫۰۰۰	صفر
الکول (ایتیل)	۰٫۷۹۱	۱۳۰
بنزین	۰٫۰۰۶٦	۰٫٦۹
پترول	۰٫۸۹۹	۵٫۵
جیوه	۱۳٫٦	۳۸٫۸۹
آب بحر	۱٫۰۲۵	
ایتر	۰٫۷۳٦	۱۱۷
تیل‌خاك	۰٫۸۲	۱۷٫۹
گلیسرین	۱٫۲٦	
اسید کلوردریك	۱٫٦۳۹	۱۱۲
اسید نیتریك	۱٫۵۰۲	٤۲
اسیدسولفوریك	۱٫۸۳٤	۱۰۰٫٤۹
شیر	۱٫۰۲۸	
روغن‌زیتون	۰٫۹۱۸	

کالوری

غذاییرا که‌انسان بمصرف میرساند باآکسیژنی که‌دراثر تنفس هوا حاصل میکنند احتراق نموده حرارت‌وانرژی لازمه‌را دربنیه بوجود می‌آورد بعدازا حتراق غذا ئی انرژی که‌حاصل میشود بصورت مستقیم مقدارضایعات حرارت راتقلیل نموده‌و ازراه غیرمستقیم هم بدیگرمعاملات کیمیایی ومیکانیکی بصرف میرسد (یعنی به‌دیگرانواع انرژی تحول حاصل میکند) درامور پرورش این‌انرژی را«حاصلهٔغذا» می گویند . حرارت حاصله‌نیز بامقیاس اندازه‌میشود واحدقیاسی که‌حرارت به‌آن‌اندازه‌می نمایند . (کالوری)نامیده‌میشود . یك کالوری عباوت از قدرت حرارتیست که برای بلند بردن درجه‌حرارت موجودهٔ یك‌لیتر آب مقطر به‌یکدرجه‌سانتیگراد بلندتر بمصر ف میرسد احتیاج روزانه انسان به‌کالوری نظربه‌سن، بنیه طرزکار واقلیمی که درآن‌حیات بسر میبرد مختلف میباشد بصورت وسطی مقدار احتیاج‌روزانهٔ کالو ری درامورمختلف قرارآ تیست .

آـمتفکران تجارماموران وغیره اشخاص که‌بدون استعمال قوهٔعضله‌صرف مساعی مینمایند.ـ۲۲۰۰ـ۲٤۰۰ کالو ری .

بـ کارگران دستی خفیف مانند خیاطان‌وغیره که‌باصرف‌قوای کم‌عضله اجرای کار میکنند۲٦۰۰ـ۲۸۰۰ کالو ری .

ج- بوت دوزان، صحافان، معلمان، کیمیاگران ، ماموران پسته وتحویلداراق که بدرجهٔ وسط قوهٔ عضلی خود را بکار میاندازند ۳۰۰۰ کالوری .
د ـ نجاران ، بناها ومانند آن صنعت کارانی که بکار های خسته‌کن مشغول می باشند . ۳۴۰۰_۳۶۰۰ کالوری .
ه ـ زارعان ورزش کاران حمالان‌ومانندآن اشخاصیکه بکارهای عضلی سنگین می پردازند ۴۰۰۰ کالوری .
د ـ کسانیکه امور بسیار خستگی و طاقت فرسا را اجراء میکنند ۵۰۰۰ کالوری.
ه ـ چوب شکن ها ، بته کنها ، سنگ شکنها وغیره اشخاصیکه در خدمات بسیار سنگین ودر هوای سرد بالای کوه ها اجرای مساعی مینمایند ۷۰۰۰ کالوری.
قدرت کالوری را که مواد غذایی به وجود ارزانی مینماید نظر به عنصراصلی مواد غذایی قرار ذیل حساب می شود .

یك گرام هیدرات دو کار بون
۱ر۴ کالوری
یك گرام روغن: ۳ر۹ «
یك گرام پررتین ۱ر۴ «

درترکیب مواد غذاییه که روزانه صرف میشود بهرمقداری که ازعناصر فوق الذکر داخل باشد قدرت کالوری آن بامقدارمواد (نظربه گرام) باهم ضرب شده واندازهٔ کالوری که در آن روز صرف میگردد بدست آورده میشود .

تطبیق ساعت های ممالك مختلفه نظر به ساعت ۱۲ کابل .

موضع	دقیقه	ساعت
استانبول	ـ۴۰	۹
اسکندریه	ـ۴۰	۹
برلین	ـ۴۰	۸
بروکسل	ـ۴۰	۷
بغداد	ـ۴۰	۱۰
بمبئی	ـ۱۰	۱۳
پاریس	ـ۴۰	۷
پکن	ـ۲۶	۱۵
تل عفیف	ـ۴۰	۹
توکیو	ـ۴۰	۱۶
دهلی	ـ۱۰	۱۳
روم	ـ۴۰	۸

	دقیقه	ساعت
ژنو	-٤٠	٨
سانفرانسیسکو	-٤٠	٢٣
سایگون	-٣٠	١٤
سایلون	-١٠	١٣
ستکهلم	-٤٠	٨
سدنی	-٤٠	١٧
شیکاگو	-٤٠	١١
تهران	-١٠	١١
قاهره	-٤٠	٩
کراچی	-١٠	١٣
لندن	-٤٠	٧
لزبن	-٤٠	٧
مادرید	-٤٠	٧
ماسکو	-٤٠	١٠
مکسیکو	-٤٠	١٢
نیویارك	-٤٠	١٢

اوزان،مقیاس هاوپیمانه ها

متر واحد مقیاس طول است که مساوی ده میلیونم حصه ربع نصف النهاری کره زمین میباشد .

١-متر مساوی ١٠ دیسی متر مساوی ١٠٠ سانتی متر مساوی ١٠٠٠ میلی متر

١- کیلو متر مساوی ١٠٠٠ متر

١- میکرون مساوی ١٠٠٠ میلی متر

١- میل بحری که مساوی شصتمین حصه درجهٔ میل از دایره های کلان کره ارض میباشد مساوی ١٨٥٢ متر

مقیاس های طول انگلیسی

انچ مساوی ٢٫٥٤٠ سانتی متر

فت- ١٢ انچ مساوی ٣٠٫٤٨ سانتی متر

یارد مساوی ٣ فوت مساوی ٩١٫٤٤ سانتی متر

میل خشکه مساوی ٥٢٨٠ فت مساوی ١٦٠٩متر

میل دریایی مساوی ٦٠٨٠ فت مساوی ١٨٥٣ متر

تبادله مقیاس های طول هر وجه مملکت بحساب متر مکعب

١- درع مساوی ١٠٫٤ متر

١-گز شاه مساوی ١٫٠٦٦ متر مساوی ١٦ گره یا ٤٢ انچ

۱ـ گز معمار مساوی ۸۳۸ر۰ متر مساوی ۳۲ انچ
۱ـ گز جریب مساوی ۷۳۶ر۰ متر مساوی ۲۹ انچ
۱ـ ضلع جریب مساوی ۱۸۳ر٤٤ متر مساوی ٦۰ گز جریب
۱ـ بسوه مساوی ۸۷۹ر۹ متر مساوی ۴۲٦ر۱۳ گز جریب
۱ـ بسواسه مساوی ۲۰٤ر۲ متر مساوی ۳ گز جریب

مقیاس های سطح

متر مربع واحد مقیاس سطح
هکتو متر مربع (هکتار) مساوی ۱۰۰۰۰ متر مربع
کیلو مترمربع مساوی ۱۰۰ هکتار مساوی ۱ ملیون متر مربع
دیسی متر مربع مساوی ۱ بر ۱۰۰
سانتی متر مربع مساوی ۱ بر ۱۰۰۰۰ متر مربع

مقیاس های سطح انگلیسی

یارد مربع مساوی ۸۳٦۱ر۰ متر مربع
۱ـ یکر مساوی ٤۰٤٦ متر مربع مساوی ٤۰٤ر۰ هکتار
میل مربع مساوی ۹۸۹ر ۲۵۸ هکتار

مقیاس های سطح مروجه مملکت :

۱ ـ مربع بسواسه مساوی ۸۸ر٤ مترمربع
۱ مربع بسوه مساوی ۵۰ر۹۷ مترمربع
۱ مربع جریب مساوی ۰ر۱۹۵۲ متر مربع

اندازه های حجم

مترمکعب واحد مقیاس
دیکامتر مکعب مساوی ۱۰۰۰ مترمکعب
هکتو متر مکعب مساوی ۱ ملیون مترمکعب
کیلومتر مکعب مساوی ۱ میلیارد متر مکعب
دیسی متر مکعب ۱ بر ۱۰۰۰ مترمکعب
سانتی متر مکعب مساوی ۱ بر ۱۰۰۰۰۰۰ مترمکعب
میلی متر مکعب مساوی یك میلیاردم حصه متر مکعب

پیمانه های حجم مایعات

۱ـ لیتر مساوی ۱۰۰۰ سانتی مترمکعب مساوی ۱۰ دیسی متر مکعب
دیکالیتر مساوی ۱۰۰ لیتر
هکتو لیتر مساوی ۱۰۰ »
کیلو لیتر مساوی ۱۰۰۰ »

د یسی لیتر مساوی ۱ بر ۱۰ «
سانتی لیتر مساوی ۱۰ بر ۱۰۰ «
میلی لیتر مساوی ۱ بر ۱۰۰۰ لیتر

پیمانه های حجم انگلیسی

اونس مساوی ۸ درم مساوی ۲۸٫۴۱۲ سانتی لیتر
پنت مساوی ۲۰ اونس مساوی ۰٫۵۶۸۲۲۴۵۴ لیتر
گیلن مساوی ۸ پنت مساوی ۴٫۵۴۶ لیتر

پیمانه های حجم امریکایی

اونس مساوی ۸ درم مساوی ۲٫۹۵۷۳ سانتی لیتر
پنت مساوی ۱۶ اونس مساوی ۰٫۴۷۳۲ لیتر
گیلن مساوی ۸ پنت مساوی ۳٫۷۸۵۴ لیتر
کواتر مساوی ۱ بر ٤ گیلن مساوی ۰٫۹٤۶ لیتر
بیرل مساوی ٤۲ گیلن مساوی ۱۵۸٫۹۷۰ لیتر پیمانه (پترول)
بوشل مساوی ۳۵٫۲۳۸ لیتر (پیمانهٔ حبوبات)

اوزان ثقلت

گرام واحد مقیاس ثقلت بوده وعبارت از وزن یك سانتی متر مکعب (یعنی یك سی سی) آب مقطر است. که دارای حرارت زائد (٤) درجه سانتی گراد باشد پس به این حساب یك کیلوگرام مساوی است به وزن یك لیتر آب مقطر

۱ گرام مساوی ۱۰ دیسی گرام مساوی ۱۰۰ سانتی گرام مساوی ۱۰۰۰ میلی گرام
دیکاگرام مساوی ۱۰ گرام
کیلوگرام مساوی ۱۰۰۰ گرام
کنتال مساوی ۵۰ کیلوگرام
کنتال متریك مساوی ۱۰۰ کیلوگرام
تون مساوی ۲۰ کنتال مساوی ۱۰۰۰ کیلوگرام

اوزان انگلیسی وامریکایی تجارتی

اونس مساوی ۱٦ درم مساوی ٤۳۷٫۵ گرین مساوی ۲۸٫۳٤۹۵ گرام
پوند ۱٦ مساوی اونس مساوی ۷۰۰۰ گرین مساوی ٤۵۳٫۵۹۲٤ گرام
ستون مساوی ۱٤ پوند (۱٤ لیبر) مساوی ٦٫۳۵ کیلوگرام
هندرویت مساوی ۱۱۲ پوند مساوی ۵۰٫۸۰۲ کیلوگرام
تون کلان مساوی ۲۰ هندرویت مساوی ۲۲٤۰ پوند مساوی ۱۰۱٦٫۰۵ کیلوگرام
تون خرد مساوی ۲۰۰۰ پوند مساوی ۹۰۷٫۱۸۵ کیلوگرام

وزن وطول قامت اطفال نورمال تاسن ۱۵ نظر به آخرین تتبع علمای طب

سنین عمر	پسر وزن به کیلوگرام	پسر قد به سانتی متر	دختر وزن به کیلوگرام	دختر قد به سانتی متر
هنگام تولد	۳ر۴	۵۰	۳ر۲	۴۹
۱ماهه	۳ر۶	۵۳	۳ر۴	۵۲
۲ماهه	۴ر۴	۵۷	۴ر۲	۵۶
۳ ماهه	۵ر۱	۶۰	۴ر۸	۵۹
۴ماهه	۶ر۰	۶۳	۵ر۶	۶۲
۵ماهه	۶ر۷	۶۶	۶ر۳	۶۵
۶ماهه	۷ر۳	۶۸	۶ر۸	۶۷
۷ ماهه	۷ر۸	۷۰	۷ر۲	۶۹
۸ماهه	۸ر۱	۷۱	۷ر۶	۷۰
۹ ماهه	۸ر۲	۷۲	۸ر۰	۷۱
۱۰ماهه	۹ر۰	۷۳	۸ر۴	۷۲
۱۱ماهه	۹ر۴	۷۴	۸ر۸	۷۳
۱۲ماهه	۹ر۸	۷۵	۹ر۲	۷۴
۱۳ماهه	۱۰ر۱	۷۶	۹ر۵	۷۵
۱۴ماهه	۱۰ر۳	۷۷	۹ر۸	۷۶
۱۵ماهه	۱۰ر۵	۷۸	۱۰ر۰	۷۷
۱۶ ماهه	۱۰ر۷	۷۹	۱۰ر۲	۷۸
۱۷ماهه	۱۰ر۹	۸۰	۱۰ر۴	۷۹
۱۸ماهه	۱۱ر۱	۸۱	۱۰ر۶	۸۰
۱۹ماهه	۱۱ر۳	۸۲	۱۰ر۸	۸۱
۲۰ماهه	۱۱ر۶	۸۳	۱۱ر۰	۸۲
۲۲ ماهه	۱۱ر۸	۸۴	۱۱ر۲	۸۳
۲ ساله	۱۲ر۰	۸۵	۱۱ر۵	۸۴
۳ ساله	۱۴ر۱	۹۳	۱۳ر۶	۹۲
۴ ساله	۱۶ر۵	۱۰۱	۱۵ر۸	۱۰۰
۵ ساله	۱۸ر۴	۱۰۷	۱۷ر۱	۱۰۶
۶ ساله	۲۰ر۲	۱۱۲	۱۹ر۱	۱۱۱
۷ ساله	۲۲ر۰	۱۱۸	۲۰ر۹	۱۱۶
۸ ساله	۲۴ر۴	۱۲۲	۲۲ر۲	۱۲۱

۹ ساله	۱۲۸	۲۶٫۸	۲۴٫۶	۱۲۶
۱۰ ساله	۲۹٫۰	۱۳۲	۲۸٫۴	۱۳۱
۱۱ ساله	۳۲٫۰	۱۳۷	۳۲٫۰	۱۳۷
۱۲ ساله	۳۵٫۵	۱۴۲	۳۶٫۵	۱۴۲
۱۳ ساله	۴۰٫۰	۱۴۸	۴۲٫۰	۱۵۰
۱۴ ساله	۴۵٫۰	۱۵۴	۴۶٫۵	۱۵۵
۱۵ ساله	۵۰٫۵	۱۶۰	۵۰٫۰	۱۵۸

پول بعضی ازدول خارجی واجزای آن:

یك افغانی مساوی ۱۰۰ پول است .

یك دالر امریکایی « ۱۰۰ سنت است .

یك پوند انگلیسی « ۲۰ شیلنگ و یك شیلنگ ۱۲ پنس است.

یك مارك آلمانی « ۱۰۰ فنیك است .

یك لیرهٔ ایتالوی « ۱۰۰ چینتی سیمی است .

یك فرانك فرانسوی « ۱۰۰ سانتیم است.

یك فرانك سویسی « ۱۰۰ « «

یك روپیه پاکستانی « ۱۶ آنه و یك آنه ۱۲ پایی است .

یك ریال ایرانی « ۱۰۰ دینار است .

یك لیره ترك « ۱۰۰ پیاستر است.

یك گولدن هالندی « ۱۰۰ سنت است .

یك کرون سویدنی « ۱۰۰-۱ ر است .

یك دالر کانادائی « ۱۰۰- سنت .

یك کرون چکسلواکی « ۱۰۰ هلرز است .

یك شلنگ اتریشی « ۱۰۰ گروشن است.

یك لیرهٔ مصری « ۱۰۰ پیاستر و یك پیاستر مساوی ۱۰۰ ملیم .

یك کلدار هندی « ۱۶-آنه و یك آنه مساوی ۱۲ پائی است.

یك ریال عرب سعودی « ۲۰ قروش است .

یك دینار عراقی « ۱۰۰۰ فلس است ،

یك لیرهٔ سوریه « ۱۰۰ قروش است.

یك لیرهٔ لبنانی « ۱۰۰ قروش است .

رهنمایی‌های سودمند طبی

دکتور: عبدالواسع لطیفی

هویداست که هیچ فامیلی در تمام ساعات زندگی شبا روزی خود از نزدیک باطبیب وشفاخانه‌در تماس نمیتوانند بود تابه اینوسیله به معالجه وچاره‌جویی‌حوادث غیر مترقبه ایکه ممکن است هر لحظهٔ حیات یکی از افراد خانواده را به تهلکه اندازد، اقدام نماید.

لهذا ما میکوشیم تا درطی چند صفحهٔ محدود مهمترین و مؤثر ترین معلومات طبی را که درغیاب یك داکتر و یا تا موقع رسیدن او برای نجات مریضان مفید ثابت میشود، بخوانندگان گرامی خود تقدیم نمایم.

قبل ازینکه بجزییات این موضوع بپردازیم‌لازم‌است‌چند کلمه در اطراف طرز استعمال بعض ادویه ایکه برخی ازفامیلها به اساس‌توصیه های داکتور معالج و برخی دیگر بطور خود سرانه انجام میدهند بعرض برسانیم.

تمام انواع مواد خارجی هنگامیکه از طریق جهاز هضمی‌و یاتوسط پیچکاری ازطریق دوران خون داخل بدن انسان می‌گردد، میتواند درنزد او یك عکس‌العمل مخصوص‌را ایجاد کند. بعضاً این‌عکس‌العملها شدید بوده‌و سبب‌تولید(الرژی) یاحساسیت و(شوك) میگردد که اگر بصورت فوری‌وعاجل معالجه نگردد‌ممکن است وخیمترین حادثات وحتی اسباب مرگ شخص رانیز بار آورد.

این حساسیت گاهی در برابرادویهٔ طبی مخصوصاً درمقابل سولفامیدها، پنسلین، مرکبات ویتامین (ب) وزرق سیرم وگاهی دربرابر بعضی مواد غذایی مثلاتخم،ماهی پنیروغیره حاصل میگردد. اینك‌طرز جلو گیری‌عاجل این‌دو نوع حساسیت‌را بطور مختصر توضیح میدهیم.

ادویه‌ایکه درنزد بعضی اشخاص بصورت‌تصادفی سبب تولید یك حساسیت شدید میتواند‌شد قرارذیل است:

تمام انواع سیرم هاوواکسن ها، خلاصهٔ جگر، پنسلین، ویتامین (ب یك) مرکبات ارسینیك، کنین، سولفامید و نادراً انسولین.

علایم مهم حساسیت‌دوایی:

بعضاً برای مریض تب پیداشده وسردردی، لرزه، بی‌اشتهایی، دلبدی، و اسهال واستفراغ نیز بآن علاوه میگردد.

بعضاً در سطح جلد مریض لکه‌ها، سرخی‌ها و خارش پیدا میشود. بعضاً مریض بدرد مفاصل مبتلا شده و یك شکل روماتیزم را نشان میدهد.

بعضاً التهاب منضمه چشم، برانشیت و نفس تنگی بظهور میرسد و بالاخره برای بعضی مریضان. یك التهاب گرده نیز پیدا میتواند شد.

طرز معالجهٔ حساسیت

فوراً دوای مربوط قطع میکردد. بعد برای مریض مایعات زیاد داده شود دوای مخصوص بنام (آنتی ستین) و کالیسم تطبیق میگردد. هرگاه حالت مریض وخیم باشد باید بدکتور معالج خبر داده و (کورتیزون) نیز تطبیق گردد.

طرز وقایه از ظهور حساسیت

۱- اشخاصیکه سابقاً حادثات حساسیت را نشان داده و به عوارض جلدی مثلا بت واکزما وغیره مبتلا میباشند باید از گرفتن ادویهٔ فوق حتی الامکان خودداری کرده و یا اینکه از ویهٔ مذکور را در تحت نظر دکتور معالج تطبیق نمایند.

۲- قبل از دادن ادویهٔ زرقی باید مقدار یك بر ۱۰ سی سی آن در تحت جلد مریض زرق گردد هرگاه کدام حادثه و عکس العمل موضعی مثلا سرخی، پندیدگی و خارش ظاهر نشد بقیهٔ دوا اقرار توصیهٔ داکتر تطبیق گردد.

۳- برای مریضان حساس باید در پهلوی ادویهٔ لازمهٔ آنها همیشه آمپولها و یا تابلت‌های (آنتی ستن) و کالیسم مهیا باشد.

حساسیت ها ییکه از خوردن بعضی غذاها حاصل میگردد نیز کثیراً عین امراض حساسیت دوایی را نشان داده و دردهای بطنی استفراغ، واسهال نسبت بسایر امراض بیشتر میباشد.

معالجه و وقایهٔ آن نیز مانند فوق اجرا میگردد

حوادث دیگر

برای اینکه فامیل های محترم در هنگام بروز یك حادثه سراسیمه نگردیده و هر نوع سامان آلوده و یا ادویهٔ بی لزوم و مجهول را بکار نبرند لازم است هر فامیل یك الماری مخصوص سامان وادویهٔ عاجل طبی را در اختیار خود داشته باشند.

الماری مذکور باید ادویه و سامان ذیل را احتوا کند:

یك بوتل دوای ضدعفونی برای شستن دستها و ضدعفونی کردن بعضی سامان ضروری وغیره، امروز بهترین دوای ضدعفونی در بازار عبارت از محلول (تیگو) میبا شد با یك محلول یك الی دو فی صد این دوا که در اکثر ادویه فروشی ها یافت میشود میتوان دستهای خود و همچنان جلد مریض وسامان مورد استفاد ۀ او و سطح اتاق و دیگر قسمتهای مشکوك و آلوده را ضدعفونی کرده و از موجودیت میکروب ها پاك ساخت.

علاوه برماده ضد عفونی فوق الذکر باید در بین الماری یك بوتل تینچر، یك بوتل الکول ۷۰ درجه یك بوتل محلول (میرکورکروم) یك بوتل محلول (اسید بوریك)، دو عدد

بنس، یك قیچی، یك رول پلاستر، یك قطی واسلین وعلاوتاً پارچه ها و پنبهٔمعقم وچند آمپول وتابلت(آنتی ستین) ویك بوتل کورامین جاداده شود

طرز معالجه حوادثغیرمترقبه .

۱ ـ شکستگی ها :

این حادثه غالباًدراثرتصادمات ویا افتادن ازارتفاعات بلند بوقوع میرسد شکستگی بدونوع دیده میشود: شکستگی بستهوشکستگی بازدرصورت اول علایم مهم عبارت ازدردشدید، پندیدگی، کوتاهشدن وبیحرکت شدن عضو مربوط بوده ودرصورت شکستگی بازعلاوه برعلایم فوق خونریزی وخارج شدن پارچه های استخوان نیز دیده میشود

درصورت شکستگی بازاولاً باید ناحیهٔ زخم باپارچهٔپاك ومعقم پانسمان شود وبایدمریض‌را بدون حرکت دادن محل شکستگی اوخوابانیده وبزودترین فرصت درشفاخانه نقل داده‌شود.

هرگاه یکی ازمفاصل برآمده وخلع شده باشد بهعین صورت مریض‌را بدون‌کدام حرکت عضوآسیب دیدهاش باید نزد دکتور معالج نقل داد .

۲ـخونریزی

خونریزی درنزد اشخاص بدونوع بوقوع میرسد: یکی‌خونریزی خارجی‌وسطحی که‌از زخمها ویاپاره شدگی‌های سطح بدن و یااجواف طبیعی بدن منشا می‌گیرد ، ودیگر خونریزی‌های عمیق وداخلی که از اعضای داخل بطن و داخل صدر مریض منشا می‌گیرد .

خونریزی های شدید ودوامدار باظهور حالات ذیل قابل تشخیص میباشد .

۱ـضربان قلب زیاد میگردد ،

۲ـدروقت ایستادن سردوری ، بی‌حالی، پرنگس‌گوش وضعف‌ظاهرمیشود .

۳ـ لبها ووجه مریض رنگ سفیدزرد مایل رامیگیرد .

٤ـ در اول نبض سریع میگردد ،

۵ـ تنفس سریع می‌گردد .

۶ حس تشنگی زیاد وقوهٔ بینایی کم می‌شود .

درهمچوحالات باید بهطبیب حتماً اطلاع داده شود تاموقع رسیدن طبیب باید مقابل تولید (شوك) مجادله گردیده ومریض گرم و بدون حرکت نگهداری شود . برای جلو گیری از داخل‌شدی مواد استفراغ درراه تنفس‌باید سرمریض به‌پایین‌و بیك سمت دور داده شود .

دروقایع خونریزی‌های خفیف تدابیر ذیل گرفته‌شود :

اولا خونریزی‌را باید توقف داد . برای این مقصد توسط یك‌پارچهٔ پاك بالای قسمت ماؤف فشار داده میشود .دراطراف ناحیهٔمذکور تطبیقات سرد اجرامی گردد

مریض باید بصورت مطلق استراحت نماید . ازمواجه شدن مریض بهوای سرد ممانعت گردد . بالای زخم یك پارچهٔ پاك اتو شده را گذاشته و بعد بانداژ محکم اجرا میگردد هرگاه خونریزی باین تدابیر توقف نکرد بهطبیب اطلاع داده شود .

هرگاه خونریزی درداخل بطن مثلا خونریزی امعا درهنگام طب محرقه وغیره بوقوع رسد باید فوراً غذای مریض قطع گردیده و پارچه های یخ خورانیده شود و علاوتاً بالای بطن مشکوله آب سرد تطبیق گردیده و بزودترین فرصت بشفاخانه نقل داده شود .

خون بینی

خون بینی ازاسباب گوناگون بوجود آمده وبهتر است برای جلو گیری آن بطبیب متخصص مربوطه مراجعه گردد . تارسیدن دکتور مریض را باید بالای یك سطح هموار بریشت خوابانیده وپارچه های سرد بالای سراو تطبیق گردد . درهمان سوراخ بینی که خون میدهد یك پارچه ویا پنبهٔ پاك و معقم به احتیاط داخل گردد .

غرق شدن

همینکه غریق از آب برون آورده شد فوراً اشیاییکه بدهن او از قبیل گل ولای وسنگریزه ها داخل شده است خارج گردد ـ سر او پایین گرفته شود تا آبی را که در معده و شش های خود فرو برده است دوباره استفراغ کند . تمام البسهٔ مریض دریك فضای نسبتاً گرم کشیده شود وتنفس مصنوعی بالای او اجراگردد علاوتاً بیکنفر طبیب اطلاع داده شود .

برق گرفتگی

قبل ازهمه جریان برق ازمنشاء آن که غالباً (میتر برق) میباشد قطع گردد . هیچوقت مریض را بادستهای برهنه بطرف خود کش نکنید زیرا جریان برق به شخص نجات دهنده نیز عبور خواهد کرد لهذا باید توسط یك شی رابری ویا چوب خشك ویا پلاستیك وتکهٔ خشك شخص را از منبع برق جداسازیم بعداورا خوابانیده و بالایش تنفس مصنوعی اجرا شود .

شوك

شوك عبارت ازیك حادثهٔ ناگهانیست که غالباً سبب بیهوشی وضیاع شعور شخص میگردد . اگر بزودترین فرصت معالجهٔ آن اجرا نگردد عواقب وخیم و مهلك را بار خواهد آورد :شوك دارای اعراض ذیل میباشد :

١ ـ نبض کوچك وضربان آن سریع می گردد .

٢ـ رنگ وجه مریض سفید مایل گردیده . واکثراً در زنخ او قطرات عرق دیده میشود .

۳ـ بدن مریض مخصوصاً دست و پای او سرد گرد یده و بعضاً دچار یك لرزهٔ شدید میگردد .متعاقباً استفراغ ظاهر میگردد .

۴ـ حرکات تنفسی نا منظم میگردد .

۵ ـ مریض بی حال افتیده وحساسیت او ازبین میرود .

۶ـ درواقعات وخیم از بین رفتن تمام شعور مشاهده می گردد .

شوك خفیف وابتدایی زیاد دوام نکرده وبزودی برطرف میشود ولی درصورت شوك های وخیم ودوامدار باید بهطبیب اطلاع داده شود .

ضعف و بیهوشی

در بیهوشی هاییکه منشا عصبی دارد مریض رابه پشت خوابانیده ولباس او از روی سینهوکمرش بازمیشود. آبسرد و یاضربههای پی درپی کفدست بروی اوزده شود .

در بیهوشیهای که ازاثرتصادمات حاصلمیگردد مریضرا استراحتداده ومشکولهٔ سرد ویا دستمال سرد بالای سراوگذاشته میشود .

درصورتیکه فعل بلعمختلشده باشد بایداز راهدهن چیزیداده نشود اگر مریض دارای دندانهای مصنوعی باشد، فوراً ازدهناو خارج گردد .

بی حالی ازاثرگرمی

شخص بیحالرا دریكمحل سردوهوای آزاد استراحت داده لباس او کشیده میشود وبرای اینکه حرارت بدرجهٔ نورمال برسد از استعمال پکه ودوش سرد کار گرفته می شود .

دادن شربت گلوکوز وویتامین (ت) وآبلیمو نیزمفیداست .

حملاتعصبی روحی

درموجودیت مرض (میرگی) قبلازهمه باید شخص مصاب از نزدیك شدن به آتش وپرتگاها وجریانآب محافظت شود .علاوتاً مریض مبتلا به میرگی باید همیشه مراقبت شود تاوسایل خوشی خودرا فراهم سازد .

درهنگام یك حملهمیرگی باید مریض رافوراً بهوای آزاد نقلداده لباس قسمت گردن وصدراو بازگردد .

الاشه بطرف قدام آورده شود ودردهن اویكدستمالپاك گذاشته شود تا زبان اواز صدمات مختلف محافظه گردد .

برای این نوع مریضان ادویهٔ مسکن اعصاب ورژیم غذایی شیروسبزیجات مفیدمی باشد .

گزیدگی ها

هرگاهحیوانگزنده سگ باشد، اولاً زخم شخص باآب وصابون شسته شود ودرصورتیکه حیوانبهداشتن مرض دیوانگی مشکوك باشد فوراً مریض بمراکز

مخصوص واکسینا سیون نقل داده شده و واکسین ضد مرض سگ دیوانه تطبیق گردد.
درسایر گزیدگی های زهردار باید محل گزیده شده بشدت فشار داده شود تا زهر آبهٔ آن خارج گردد و بعد ناحیه بالاتر گزیدگی محکم بسته شود.
درصورت وخامت به دکتور اطلاع داده شود.

خفک شدگی یا اسفکسی

این حادثه در حقیقت یکنوع تسمم بوده و عبارت از یکسلسله عوارضیست که از اثر کمبود هوای آزاد به شش ها و نرسیدن (اوکسیژن) به انساج و حجرات بدن حاصل میگردد.

در وقت فقدان (اوکسیژن) که جزء مهم هوای تنفس میباشد، از همه اولتر حجرات دماغ متأثر و مختل میگردد.

درصورتیکه کدام مانعی برای گرفتن اوکسیژن موجود باشد از قبیل غرق شدن زیادت گاز زغال (کاربن) حالات خفک شدگی برق گرفتگی وغیره مرکز تنفس در دماغ فلج میگردد.

لهذا باید هرانسان طرز اجرا و تطبیق تنفس مصنوعی را که میتواند جلو حادثات ناگوار را گرفته وانسانی را ازمرگ نجات دهد، بداند.

تنفس مصنوعی

مریض روی زمین هموار خوابانیده شود سرش بیک طرف دور داده شده وزبانش توسط یک پارچهٔ پاک برون کشیده شود، دستهایش بالاتر از صدر نگهداری شود.
شخص تنفس دهنده باید در یک پهلوی مریض و بالای زانوهای خود بنشیند، دستهای خود را در قسمت تحتانی قبرغه های مریض چسپانیده و درحالیکه بطرف بالا مالش میدهد بطور منظم بالای قفس صدری مریض فشارهای پی درپی را شبیه بحرکات تنفسی اجرا کند.
این حرکات تقریباً در یک دقیقه ۱۲ مرتبه اجرا گردد، واین عملیه تا زمانی دوام داده میشود که مریض خود بخود به تنفس کردن آغاز کند.

دراثنای تنفس دادن بدن مریض با تطبیق بوتل های آب گرم وخشت گرم وغیره حرارت داده میشود، ازطرف دیگر باید قبلاً به دکتور نیز اطلاع داده شود.

بمریضانیکه هنوز شعور خود را بدست نیاورده اند باید هیچ نوع غذا داده نشود،
بعضاً چنین اتفاق می افتد که مریض بحالت نورمال آمده ولی دوباره به انقطاع تنفس مبتلا میگردد.
لهذا باید مجدداً تنفس مصنوعی تطبیق گردد.
بعضاً درهنگام خفک شدن با گاز زغال، دادن تنفس مصنوعی کافی نبوده و باید مریض بیک مرکز صحی نقل داده شود.

تسممات:

تسممات انواع مختلف داشته وعبارت اند از:
تسمم با مواد غذایی.

تسمم با ادویه.

تسمم با گازات.

تسمم با مواد غذایی یا در اثر خوردن غذایی سمی و دیرمانده که در بین آن مکروبهای مخصوصی (بوتولیزم) نشو و نما کرده است، حاصل میشود و یا اینکه در اثر خوردن بعضی سارقها و پنیرها وغیره بوقوع میرسد.

اما تسمم با ادویه یا بصورت قصدی وجنایی و یا در اثر خوردن مقدار زیاد بعضی ادویه ایکه دکتور توصیه میکند حاصل میگردد در هر دو صورت باید بزودترین فرصت شخص مسموم به استفراغ سوق داده شود و برای تولید استفراغ عملیات ذیل مفید است:

۱ـ تخریش گلو با انگشت یا قاشق.

۲ـ دادن قهوهٔ نمکی.

۳ـ دادن محلول (ایپیکا)

هرگاه استفراغ صورت نگرفته و یا مقدار آن کم باشد باید به شستن معده اقدام گردد.

تارسیدن طبیب یکمقدار مخلوط شیر، آب و سفیدی تخم به مریض داده شود.

هرگاه از وقت تسمم مدت زیاد گذشته باشد باید به مریض یک مسهل قوی داده شود.

اگر تسمم توسط حامضات باشد باید بمریض آب صابون داده شود.

اگر تسمم توسط قلویات باشد بمریض آب لیمو و یا سرکه داده شود.

اگر تسمم توسط ادویه مخدره باشد باید بمریض قهوهٔ غلیظ داده شود.

اگر تسمم توسط غازات باشد، باید بالای مریض تنفس مصنوعی اجرا گردد.

نکات سودمند برای وقایهٔ صحت وسلامتی شما:

۱ـ هیچگاه عصبی ولجوج نشوید مخصوصاً در هنگام غذا زیرا در آنوقت غذا را نه بلکه خود را خواهید خورد!

۲ـ هرگاه با اینهم عصبی شدید، فوراً در برابر یك آیینه قرار گرفته نفس‌های عمیق بکشید ودر صورت امکان یك دوش آب سر بگیرید.

۳ـ در خنده ها و تفریحات مثبت شرکت کنید.

٤ـ موزیك رادوست بدارید و بشنوید!

٥ـ ازطرف صبح همیشه سپورت کنید واگر به قبضیت مبتلا باشید قبل از ناشتا یك گیلاس آب تازه بنوشید.

٦ـ درحفاظت دندانهای خود مثل جان خود بکوشید آنهارا همیشه با کریم برس کنید و بیره ها یتانرا مساژ دهید آب گرم بالای آب سرد و یا برعکس آن ننوشید.

۷ـ ازچاقی زیاد جلوگیری کنید ودر صورت چاقی یك رژیم غذایی را بتوصیه دکتور معالج تعقیب کنید.

۸ـ بوقت مساعد خواب کنید وصبح وقت از خواب برخیزید؟

۹- در هنگام ریزش به نسبت اینکه مرض مذکور بسا امراض دیگر را تولید میکند، استراحت کنید.

۱۰- بعد از خوردن غذ فوراً بخواب نروید

۱۱- بوتهای تنگ نپوشیدو بوتهای خود را پاك نگهدارید زیرا کف آن میکروبهای زیادرا میتواند نقل دهد.

۱۲- در هر محل آب دهن را برتاب مکنید و در وقت سرفه و عطسه یك دستمال پاك را مقابل دهن خود بگیرید.

۱۳- مگذارید هر کس طفل تانرا ببوسد زیرا سبب انتقال امراض میشود.

۱۴- مرچ ودیگر مواد تخریش کننده و پیاز بریان زیاد استعمال نکنید که صحت شمارا بخطر مواجه خواهد ساخت.

۱۵- اگر فشار خون دارید از پر خوری بپرهیزید.

در منازل وارتفاعات بلند کمتر سکونت کنید، رژیم مخصوص را که ازطرف دکتور توصیه میشود همیشه مراعات کنید.

۱۶- زیادتر از حد اشتها غذا نخورید وآنچه را که در خوردن آن احساس دلبدی میکنید هیچگاه در معده فرو مبرید.

۱۷- روغن زیاد واغذیهٔ چرب به صحت شما مضر تمام میشود.

۱۸- خوردن غذای بسیار گرم ونوشیدن آب بسیار سرد صحی نیست.

۱۹- خود را همیشه با آب شیر گرم شستشو دهید.

۲۰- هیچگاه ادویه ئی راکه طبیب معالج توصیه میکند زیادتر ویا کمتر از مقدار معینهٔ آن صرف نکنید زیرا در صورت اول سبب تسمم ودر صورت دوم سبب مقاوم شدن میکروبها وعودت مرض میگردد.

۲۱- اطفال خودرا خود سرانه باتدابیر خانگی وادویهٔ مجهول معالجه نکنید زیرا کودکان موجودات نازك وشکننده بوده وممکن بصورت غیر محسوس سبب تخریب یکی از اعضا واحشاء او گردید؛ وذ آیند، اطفال شما اشخاص علیل بار آیند لهذا مشکلات صحی آنها را همیشه با دکتور معالج حل کنید.

۲۲- زنان حامله باید از همان ماه های اول حاملگی خود اقلا ماه یك مرتبه نزدیکی از دکتوران نسایی ویادر یك مرکز (نسایی ولادی) رفته وپس از معاینات لازمه توصیه های سودمند را اخذ کنند.

۲۳- حتی الامکان از استعمال دخانیات ومواد مخدره والکول خود داری کنید که نه تنها صحت وسلامتی خود تانرا تهدید میکنند بلکه از نظرارثی به صحت اطفال معصوم شما نیز صدمه وارد خواهد کرد!

۲۴- بالاخره روح ومعنویات خود را تقویه ومعالجه کنید تا جسم شما سالم بماند!

«ختم»

د کابل - کندهار د سړک کښې
د پوټۍ د جوړولو منظره